

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΕΠΙΤΕΛΙΚΗ ΔΟΜΗ ΕΣΠΑ ΥΠΕΣ

Παραδοτέο 14 : Πλήρες σχέδιο πρότασης Νόμου για το νέο ολοκληρωμένο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο ικανοποιώντας τις απαιτήσεις για ένταξη στο portal της Εθνικής Πύλης Κωδικοποίησης και Αναμόρφωσης της Ελληνικής Νομοθεσίας

Βιβλίο 5^ο : Νομοθεσία Εσόδων Δήμων και Περιφερειών

ΑΝΑΔΟΧΟΣ

MICHAILOPOULOS
& ASSOCIATES
Law Firm

Φεβρουάριος 2020

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

DIADIKASIA BUSINESS CONSULTING ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε. – ΜΙΧΑΗΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Περιεχόμενα	
Περιεχόμενα.....	0
Νομοθετική Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας Δήμων και Περιφερειών	12
ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	12
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ.....	12
ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ	12
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ – ΈΣΟΔΑ ΔΗΜΩΝ.....	12
Άρθρο 1 – Έσοδα	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	14
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	14
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	14
Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία	14
Άρθρο 2 – Μισθώματα από ακίνητα	14
Άρθρο 3 – Μισθώματα καλλιεργήσιμης γης.....	15
Άρθρο 4 – Δικαίωμα χρήσης αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων	16
Άρθρο 5 – Μισθώματα από δάση και δασικές εκτάσεις.....	17
Άρθρο 6 – Εκμετάλλευση αναδασωτέων εκτάσεων	17
Άρθρο 7 – Δικαίωμα χρήσης δημοτικών κατοικιών.....	18
Άρθρο 8 - Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων.....	18
Άρθρο 9 – Μισθώματα από την παραχώρηση κοινοχρήστων χώρων για την τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων.....	21
Άρθρο 10 – Έσοδα από την εκμετάλλευση διαφημιστικών χώρων σε στέγαστρα αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών.....	22
Άρθρο 11 – Μισθώματα από την εκμίσθωση δημοτικών λατομείων	22
Άρθρο 12 - Μισθώματα και τέλη από την εκμετάλλευση δημόσιων λατομείων	23
Άρθρο 13 – Μισθώματα Ιχθυοτροφείων	25
Άρθρο 14 - Δικαίωμα βοσκής	26
Άρθρο 15 - Δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκότοπων	27
Άρθρο 16 – Εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των Δήμων	27
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	27
Ανταποδοτικά έσοδα	28
Άρθρο 17 – Τέλος καθαριότητας και φωτισμού	28
Άρθρο 17.1 - Καθορισμός επιφάνειας στεγασμένων χώρων.....	29
Άρθρο 17.2 – Τρόπος υπολογισμού του τέλους καθαριότητας - φωτισμού	30
Άρθρο 17.3 – Τέλος φωτισμού – καθαριότητας σε χώρους χωρίς ηλεκτρική εγκατάσταση ή σε μη στεγασμένους χώρους.....	32
Άρθρο 17.4 – Υπόχρεος – Τρόπος είσπραξης.....	32
Άρθρο 17.5 – Έλεγχος δηλώσεων	33
Άρθρο 17.6 – Μη καταβολή τέλους - Συνέπειες.....	33

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ BUSINESS CONSULTING ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ Α.Ε. – ΜΙΧΑΗΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Άρθρο 17.7 - Ηλεκτροφωτισμός κοινοχρήστων χώρων	33
Άρθρο 17.8 – Κάλυψη αυξημένων δαπανών καθαριότητας.....	34
Άρθρο 17.9 - Ένδικα μέσα.....	34
Άρθρο 18 – Τέλη και δικαιώματα ύδρευσης και αποχέτευσης	34
Άρθρο 19 – Ανταποδοτικό τέλος απαλλοτριώσεως	34
Άρθρο 20 – Δυνητικά ανταποδοτικά τέλη.....	35
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	35
Έσοδα από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές.....	35
Άρθρο 21 - Τέλος διαφημίσεως	35
Άρθρον 22 – Τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων επιχειρήσεων	37
Άρθρο 23 - Τέλος Ακίνητης Περιουσίας	38
Άρθρο 24 – Τέλος Διαμονής Παρεπιδημούντων	42
Άρθρο 25 - Τέλος χρήσης κοινοχρήστων χώρων	45
Άρθρο 26 - Τέλη στάθμευσης – Πρόστιμα	49
Άρθρο 27 – Τέλος αδειών οικοδομών.....	50
Άρθρο 28 - Τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	50
Άρθρο 29 – Ειδικό τέλος κατανάλωσης φυσικού αερίου.....	54
Άρθρο 30 – Τέλος επανάχρησης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων	54
Άρθρο 31 - Φόρος επί ηλεκτροδοτούμενων χώρων	55
Άρθρο 32 – Έσοδα από την παροχή συγκοινωνιακού έργου	58
Άρθρον 33 – Έσοδα από τη διάθεση δασικών προϊόντων του Δημοσίου	58
Άρθρο 34 – Έσοδα από τα μισθώματα λόγω εκμίσθωσης δικαιωμάτων μεταλλοκτησίας του Δημοσίου.....	59
Άρθρο 35 – Έσοδα από τα εισπραττόμενα τέλη για παραχωρήσεις μεταλλείων.....	59
Άρθρο 36 – Παράβολα για την έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων κλπ.	60
Άρθρο 37 – Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών	61
Άρθρο 38 – Έσοδα από τουριστικούς λιμένες και ζώνες αγκυροβολίου	61
Άρθρο 39 – Τέλος παροπλιζόμενων πλοίων	62
Άρθρο 40 – Έσοδα από μισθώματα αλυκών.....	62
Άρθρο 41 – Τέλος επί των ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων	63
Άρθρο 42 - Δικαίωμα επί της εμπορίας ψοσίμων, ιαματικών ή μη υδάτων.....	63
Άρθρο 43 – Τέλος χρήσεως φυσικών ιαματικών πηγών	64
Άρθρο 44 – Έσοδα από κοιμητήρια και Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών	65
Άρθρο 45 - Εισφορά σε χρήμα λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων	65
Άρθρο 46 - Εισφορά σε χρήμα.....	68
Άρθρο 47 – Μετατροπή σε χρήμα της εισφοράς σε γη	70
Άρθρο 48 - Μεταβίβαση της εισφοράς του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος (άρθρο 34 ν.1337/1983)	73
Άρθρο 49 - Ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων.....	75
Άρθρο 50 – Ειδική Εισφορά διυλιστηρίων πετρελαίου	77
Άρθρο 51 – Εκούσια εισφορά ωφελουμένων.....	78
Άρθρο 52 - Εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων	79
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	80
Έσοδα δήμων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό	80
Άρθρο 53 – Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι Δήμων	80

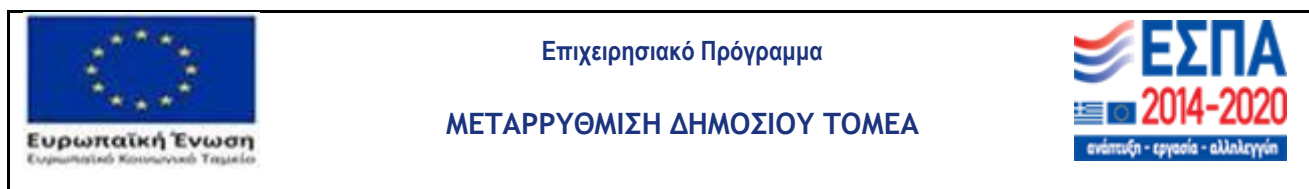
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

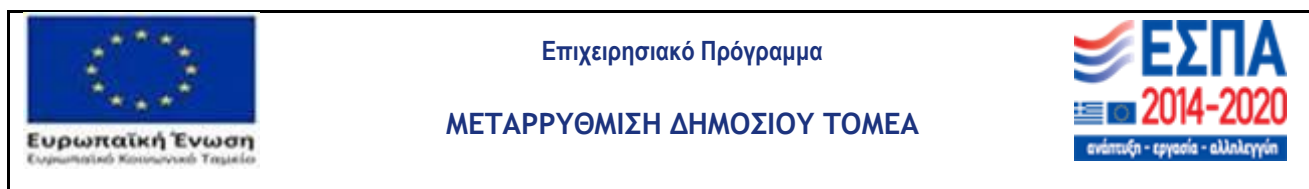
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	83
ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	83
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	83
Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία	83
Άρθρο 54 - Έσοδα από εκποίηση ακινήτων	83
Άρθρο 55 - Εκποίηση δημοτικών οικοπέδων σε άστεγους δημότες.....	84
Άρθρο 56 - Εκποίηση δημοτικών εκτάσεων για την ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.....	85
Άρθρο 57 - Παραχώρηση εκτάσεων για την ανέγερση σταβλικών εγκαταστάσεων κλπ.	85
Άρθρο 58 - Εκποίηση ακινήτων στον Ο.Α.Ε.Δ.	86
Άρθρο 59 – Εκποίηση ακινήτων σε Ζώνες Κοινωνικού Συντελεστή (Π.Δ. 23-9/7-11-1985)	86
Άρθρο 60 - Εφαρμογή κοινωνικού συντελεστή σε περιοχές μεταφοράς συντελεστή δόμησης.....	87
Άρθρο 61 - Προσκύρωση δημοτικών εκτάσεων.....	88
Άρθρο 62 - Εκποίηση κινητών πραγμάτων	88
Άρθρο 63 - Εκποίηση οχημάτων των Ο.Τ.Α.....	89
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	89
Έσοδα από κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις και δωρεές	89
Άρθρο 64 - Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας	89
Άρθρο 65 - Επιχορήγηση για εξόφληση υποχρεώσεων από διαταγές πληρωμής	89
Άρθρο 66 - Επιχορήγηση Δήμων για καταβολή λειτουργικών δαπανών Κέντρων Εκπαίδευσης για την Αειφορία	90
Άρθρο 67 - Ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης Δήμων	90
Άρθρο 68 - Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διαρκείας.....	91
Άρθρο 69 - Έσοδα διατιθέμενης σε Ο.Τ.Α. περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού.....	92
Άρθρο 70 - Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων.....	93
Άρθρο 71 - Επιχορήγηση Δήμων για την ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας	93
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	93
Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα	93
Άρθρο 72 - Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών	93
Άρθρο 73 - Πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2094/1992, του ν.δ. Πρόστιμα του ΚΟΚ, του Ν.Δ. 80/1971 και του α.ν. 170/1967	95
Άρθρο 74 - Πρόστιμα παραβάσεων ελεγχόμενης στάθμευσης	95
Άρθρο 75 - Πρόστιμα για παραβάσεις φορολογικών διατάξεων	96
Άρθρο 76 - Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα του ν.4039/2012	96
Άρθρο 77 - Πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαίρετων κατασκευών	102
Άρθρο 78 - Πρόστιμο μη τοποθέτησης πινακίδας σε εργοτάξιο	104
Άρθρο 79 - Ειδική εισφορά αυθαιρέτου	104
Άρθρο 80 - Έσοδα από πρόστιμα εξαιρέσης κατεδάφισης	106
Άρθρο 81 - Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ	106
Άρθρο 82 – Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος αιρετών.....	107

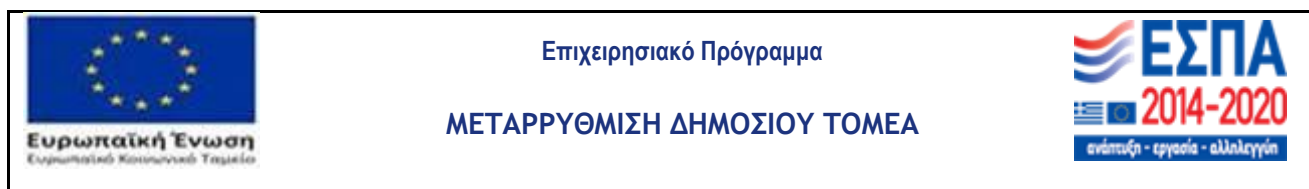
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 83 - Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων	108
Άρθρο 84 - Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων προπληρωμής	108
Άρθρο 85 - Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων πάγιας προκαταβολής	109
Άρθρο 86 – Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας για επιγραφές σε κτίρια ή κοινόχρηστους χώρους	110
Άρθρο 87 - Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας περί υπαίθριας διαφήμισης	110
Άρθρο 88 - Πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης των υπόχρεων για την καταβολή του τέλους ακίνητης περιουσίας.....	111
Άρθρο 89 - Πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος εμπορίας ποσίων υδάτων	111
Άρθρο 90 - Πρόστιμα και χρηματικές ποινές που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί λατομείων	112
Άρθρο 91 - Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου	112
Άρθρο 92 - Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων.....	113
Άρθρο 93 - Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων .	114
Άρθρο 94 - Πρόστιμο αυθαίρετης χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου.....	114
Άρθρο 95 - Πρόστιμο παράνομης χρήσης δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος, έργου ή υπηρεσίας και παρακώλυσης ή αποκλεισμού της κοινής χρήσεως αυτών	114
Άρθρο 96 - Καταλογισμός δαπάνης αποπεράτωσης επικίνδυνων όψεων κτιρίων	115
Άρθρο 97 - Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών	115
Άρθρο 98 - Πρόστιμο μη συμμόρφωσης με πυροσβεστικές διατάξεις	116
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	116
Λοιπά έκτακτα έσοδα	116
Άρθρο 99 - Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών.....	116
Άρθρο 100 - Έκτακτες επιχορηγήσεις	116
Άρθρο 101 - Αποζημίωση καταβληθείσα για λογαριασμό των υπόχρεων, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης ακινήτων.....	116
ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ	118
ΕΣΟΔΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	118
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	118
ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	118
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	118
Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία	118
Άρθρο 102 – Έσοδα - Διάκριση	118
Άρθρο 103 - Σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων	118
Άρθρο 104 - Μισθώματα βοσκήσιμων εκτάσεων	119
Άρθρο 105 - Μίσθωμα δικαιώματος χρήσης βοσκής.....	120
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	120
Έσοδα από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα	120
Άρθρο 106 - Επιβολή ανταποδοτικών τελών	120
Άρθρο 107 - Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών	120
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	120

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Έσοδα από τον κρατικό προϋπολογισμό	121
Άρθρο 108 - Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι Περιφερειών	121
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	123
ΈΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ	123
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	123
Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία	123
Άρθρο 109 - Εκποίηση ακινήτων στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας	123
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	123
Έσοδα από κληροδοσίες, κληρονομίες, επιχορηγήσεις και δωρεές	123
Άρθρο 110 - Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης	123
Άρθρο 111 - Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα.....	124
Άρθρο 112 - Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διαρκείας	124
Άρθρο 113 - Έσοδα διατιθέμενης σε Ο.Τ.Α. περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού	125
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	126
Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα.....	126
Άρθρο 114 - Πρόστιμα που επιβάλλονται από τις Περιφέρειες	126
Άρθρο 115 - Τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής	126
Άρθρο 116 – Προσαυξήσεις λόγω εκπρόθεσμης καταβολής	128
Άρθρο 117 - Έσοδα από πρόστιμα εξαίρεσης κατεδάφισης	128
Άρθρον 118 - Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων	129
Άρθρο 119 - Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων	129
Άρθρο 120 - Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου	129
Άρθρο 121 - Διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων	130
Άρθρο 122 – Δαπάνες για την αφαίρεση παράνομων διαφημιστικών μέσων	131
Άρθρο 123 - Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων	131
Άρθρο 124 - Πρόστιμο μη κατεδάφισης κεραιών	132
Άρθρο 125 - Πρόστιμα Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου εκπομπών καυσαερίων	132
Άρθρο 126 - Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό.....	133
οικοδομικών συνεταιρισμών.....	133
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	133
Λοιπά έκτακτα έσοδα	133
Άρθρο 127 - Δαπάνες για την απόσυρση δικύκλων.....	133
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ	135
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ – ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ	135
ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ	135
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	135
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	135
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	135
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	135
Γενικές Διατάξεις	135
Άρθρο 1 - Γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου.....	135

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 2 - Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού.....	136
Άρθρο 3 - Κανόνας δημοσιονομικής θέσης	137
Άρθρο 4 - Κανόνας χρέους.....	138
Άρθρο 5 - Κανόνας πορείας προσαρμογής.....	138
Άρθρο 6 - Δημοσιονομικές αναφορές Γενικής Κυβέρνησης.....	138
Άρθρο 7- Πρόσθετες προϋποθέσεις στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης.....	140
Άρθρο 8 - Εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου σε περίοδο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής	140
Άρθρο 9 - Οικονομικό έτος	141
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	141
Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού.....	141
Άρθρο 10 - Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών	141
Άρθρο 11 - Κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει στόχων και συνολικών	142
Άρθρο 12 - Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ. και κατηγορίες δημοσιονομικής ταξινόμησης	142
Άρθρο 13 - Κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.	142
Άρθρο 14 - Κανόνες δημοσιότητας	143
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	143
Εκτέλεση προϋπολογισμού και μηχανισμοί παρακολούθησης	143
Άρθρο 15 - Υποβολή στοιχείων.....	143
Άρθρο 16 - Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	144
Άρθρο 17 - Παρακολούθηση κατάρτισης και εκτέλεσης προϋπολογισμών Ο.Τ.Α.	146
Άρθρο 18 - Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.	148
Άρθρο 19 - Προγραμματική Συμφωνία Οικονομικής Υποστήριξης	149
Άρθρο 20 - Εκθέσεις του Παρατηρητηρίου	149
Άρθρο 21 - Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης	150
Άρθρο 22 - Διαδικασίες ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων	150
Άρθρο 23 - Κυρώσεις σε Ο.Τ.Α.	151
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	152
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ	152
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	152
Γενικές Διατάξεις	152
Άρθρο 24 - Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης.....	152
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	152
Κατάρτιση και έγκριση Προϋπολογισμού.....	152
Άρθρο 25 - Προϋπολογισμός Δήμων	152
Άρθρο 26 - Κατάρτιση Προϋπολογισμού	153
Άρθρο 27 - Οικονομικό έτος	157
Άρθρο 28 – Πιστώσεις	157
Άρθρο 29 - Περιορισμοί διάθεσης πιστώσεων	158
Άρθρο 30 – Μεταφορά πιστώσεων	158
Άρθρο 31 - Μεταφορά πιστώσεων από έργα - Αποθεματικό	158
Άρθρο 32 – Ειδικές πιστώσεις.....	159
Άρθρο 33 – Καταγραφή πιστώσεων	159
Άρθρο 34 – Δαπάνες.....	159

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 35 - Δημοσίευση προϋπολογισμού	161
Άρθρο 36 - Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού.....	161
Άρθρο 37 - Έλεγχος προϋπολογισμού	162
Άρθρο 38 - Οικονομική επιτροπή - Αρμοδιότητες	162
Άρθρο 39 - Συμμετοχή κοινοτήτων στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου.....	164
Άρθρο 40 - Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων.....	164
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	167
Απολογισμός – Ισολογισμός	167
Άρθρο 41 - Σύνταξη απολογισμού	167
Άρθρο 42 – Περιεχόμενο απολογισμού	168
Άρθρο 43 – Προσαρτήματα απολογισμού	169
Άρθρο 44 – Έλεγχος – Έγκριση Απολογισμού και Ισολογισμού των Δήμων	169
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	171
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	171
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	171
Προϋπολογισμός	171
Άρθρο 45 - Οικονομικό έτος - Προϋπολογισμός	171
Άρθρο 46 - Αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής	176
Άρθρο 47 - Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – Λογιστικό σύστημα περιφερειών	179
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	183
Απολογισμός	183
Άρθρο 48 - Απολογισμός	183
ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ	184
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	184
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	184
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	184
Άρθρο 49 - Λογιστικό Πλαίσιο Γενικής Κυβέρνησης	184
Άρθρο 50 - Τακτοποίηση δημοσιονομικών εκκρεμοτήτων Ο.Τ.Α.	184
Άρθρο 51 - Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων σχετικών με δημόσιες δαπάνες.....	184
Άρθρο 52 - Προθεσμίες αποστολής δικαιολογητικών δημοσίων δαπανών και δαπανών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έκδοσης τίτλου πληρωμής και εξόφλησης αυτών.....	185
Άρθρο 53 - Βιβλία δημοσίων υπολόγων.....	186
Άρθρο 54 - Ετήσιο κλείσιμο διαχειριστικών βιβλίων	186
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	187
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΦΟΡΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	187
Άρθρο 55 – Ισχύουσες ρυθμίσεις.....	187
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	189
Βεβαίωση και εισπραξη εσόδων – Δαπάνες – Λογιστικά Βιβλία	189
Άρθρο 56 – Βεβαίωση εσόδου - ορισμός.....	189
Άρθρο 57 – Τίτλοι Βεβαίωσης.....	189
Άρθρο 58- Αυτεπάγγελτος (οίκοθεν) Βεβαίωση	190

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

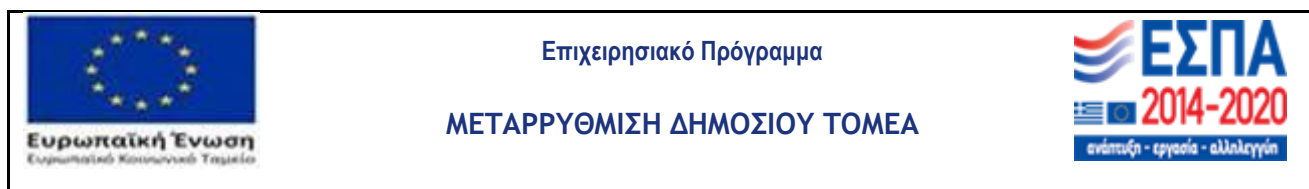
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 59 – Λογιστικά βιβλία.....	191
Άρθρο 60 – Ευθύνη υπολόγων	192
Άρθρο 61 – Προπληρωμές	192
Άρθρο 62 – Διαδικασία Πληρωμής	194
Άρθρο 63 -- Χρονολόγηση πληρωμής.....	194
Άρθρο 64 – Υποβολή ενταλμάτων	196
Άρθρο 65 – Έγκριση δαπανών – πιστώσεων από τον Δήμαρχο	196
Άρθρο 66 – Τμηματική πληρωμή από Ο.Τ.Α.	196
Άρθρο 67 – Βεβαίωση αξιώσεων	196
Άρθρο 68 - Διαδικασία είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων	197
Άρθρο 69 - Βεβαίωση και είσπραξη τελών από το προσωπικό των Λιμενικών ή Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων	197
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	199
Ανάληψη – εκκαθάριση δαπανών	199
Άρθρο 70 – Βιβλίο Ανάληψης Υποχρεώσεων	199
Άρθρο 71 – Βιβλίο Εκθέσεων Δαπανών.....	199
Άρθρο 72 – Εκκαθάριση Δαπάνης	199
Άρθρο 73 – Διαδικασία Εκκαθάρισης.....	200
Άρθρο 74 - Ρυθμίσεις σχετικές με την εκκαθάριση δαπανών - Εντολή πληρωμών στους δήμους	201
Άρθρο 75 – Καθήκοντα διατάκτη.....	202
Άρθρο 76 - Ανάληψη υποχρεώσεων.....	204
Άρθρο 77 - Πολυετείς υποχρεώσεις.....	206
Άρθρο 78 - Τύπος και περιεχόμενο απόφασης ανάληψης υποχρέωσης	207
Άρθρο 79 - Διαδικασία για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης	208
Άρθρο 80 - Αναλήψεις δαπανών δημοσίων επενδύσεων.....	209
Άρθρο 81 - Τμηματικές πληρωμές και πολυετείς υποχρεώσεις.....	210
Άρθρο 82 - Έλεγχος πορείας πιστώσεων	210
Άρθρο 83 - Τρόπος τήρησης Μητρώου Δεσμεύσεων.....	211
Άρθρο 84 - Ανάληψη σταθερών, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών	213
Άρθρο 85 - Διαδικασία ελέγχου αναλήψεων υποχρεώσεων	214
Άρθρο 86 - Ευθύνες αρμοδίων οργάνων	214
Άρθρο 87 - Ακυρότητες πράξεων.....	215
Άρθρο 88 - Διαδικαστικού χαρακτήρα ρυθμίσεις σχετικές με την οικονομική λειτουργία των δήμων.....	216
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	218
Πληρωμή δαπανών	218
Άρθρο 89- Χρηματικό Ένταλμα.....	218
Άρθρο 90 - Δικαιολογητικά Χρηματικών Ενταλμάτων	218
Άρθρο 91 – Εντάλματα για έργα, υπηρεσίες κλπ. χωρίς διαγωνισμό	221
Άρθρο 92 - Σφράγιση, αρίθμηση δικαιολογητικών-ενταλμάτων.....	222
Άρθρο 93 – Άκυρα χρηματικά εντάλματα	222
Άρθρο 94 – Ανεξόφλητα Χρηματικά Εντάλματα.....	222
Άρθρο 95 - Εντάλματα προπληρωμής	223
Άρθρο 96– Πληρωμή Εξόδων.....	224
Άρθρο 97 – Πάγια Προκαταβολή.....	224
Άρθρο 98 - Επιστροφή Χρημάτων.....	225

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	225
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	225
Άρθρο 99 - Οικονομική διοίκηση και λογιστικό.....	225
Άρθρο 100 - Λογιστικά πρότυπα, ν.3852/2010, άρθρο 268 παρ. 11.....	225
Άρθρο 101 - Επιβολή – Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων.....	226
Άρθρο 102 - Οικονομική διαχείριση.....	226
Άρθρο 103 - Έντοκη κατάθεση Εσόδων.....	226
Άρθρο 104 - Εκκαθάριση και εντολή πληρωμής.....	228
Άρθρο 105 - Εξόφληση Χρεών.....	228
Άρθρο 106 - Διαγραφή Χρεών.....	229
Άρθρο 107 - Εντάλματα Προπληρωμής.....	229
Άρθρο 108 - Πάγια Προκαταβολή.....	229
Άρθρο 109 – Μεταφορά πόρων.....	230
ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ	230
ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	230
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	230
ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	230
Άρθρο 110 - Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης..	230
Άρθρο 111 - Υποχρεώσεις των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.....	233
Άρθρο 112 - Ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών.....	234
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	238
ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΩΝ	238
Άρθρο 113 - Οργάνωσης Οικονομικών Υπηρεσιών των Δήμων Αρμοδιότητες - Καθήκοντα.....	238
Άρθρο 114 - Κατανομή της υπηρεσίας.....	238
Άρθρο 115 - Προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών στους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού.....	238
Άρθρο 116 - Λογιστική Υπηρεσία.....	238
Άρθρο 117 - Υπηρεσία δημοτικών προσόδων και δημοτικής περιουσίας.....	239
Άρθρο 118 – Βιβλίο Δαπανών.....	240
Άρθρο 119 – Ταμειακή Υπηρεσία.....	240
Άρθρο 120 – Οργάνωση Ταμειακής Υπηρεσίας.....	241
Άρθρο 121 – Σύσταση ταμειακής υπηρεσίας δήμου με κρατική απόφαση.....	241
Άρθρο 122 - Ταμειακή υπηρεσία νομικών προσώπων δήμων.....	242
Άρθρο 123 - Δημοτικός Ταμίας.....	242
Άρθρο 124 – Ταμειακοί διαχειριστές.....	243
Άρθρο 125 – Έλεγχος χρηματικών καταλόγων.....	243
Άρθρο 126 – Είσπραξη δημοτικών εσόδων.....	244
Άρθρο 127 – Αποδείξεις εισπράξεως.....	245
Άρθρο 128 – Παράδοση Εισπράξεων.....	247
Άρθρο 129 – Έλεγχος λογαριασμών.....	247
Άρθρο 130 – Βιβλία Ταμιακών Υπηρεσιών.....	248
Άρθρο 131 – Καταχώρηση εισπρακτέων – πληρωμών.....	248
Άρθρο 132 – Καθολικό Εσόδων.....	249
Άρθρο 133– Καθολικό Εξόδων.....	249
Άρθρο 134 – Βιβλίο Εισπρακτέων Εσόδων.....	250

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 135 – Θεώρηση Βιβλίων	250
Άρθρο 136 – Βοηθητικά βιβλία Ταμειακών Υπηρεσιών.....	250
Άρθρο 137 – Απώλεια τίτλου εισπράξεως	251
Άρθρο 138 – Επιστροφή χρημάτων	252
Άρθρο 139 – Απώλεια χρηματικού εντάλματος.....	252
Άρθρο 140 – Ευθύνη Ταμιά	252
Άρθρο 141 – Ευθύνη εισπρακτόρων - διαχειριστών	252
Άρθρο 142 – Ένδικα μέσα	253
Άρθρο 143 – Αποστολή εγγράφων	253
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	254
ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	254
Άρθρο 144 - Οικονομική διαχείριση	254
ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ	255
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	255
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	255
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΔΗΜΩΝ	255
Άρθρο 1 - Γενικές υποχρεώσεις - προστασία	255
Άρθρο 2 - Καταγραφή ακίνητης περιουσίας.....	255
Άρθρο 3 - Διαχείριση – Εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας που ανήκει σε περισσότερους Δήμους	256
Άρθρο 4 - Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση προσάρτησης οικισμού	256
σε Δήμο	256
Άρθρο 5 - Περιουσία Δήμων σε περίπτωση ενώσεως ή προσαρτήσεως οικισμού	256
Άρθρο 6 - Περιουσία των δήμων	257
Άρθρο 7 - Διάθεση - διαχείριση βοσκοτόπων.....	257
Άρθρο 8 - Βοσκή εις αναδασωτέας εκτάσεις	257
Άρθρο 9 – Διαχείριση βοσκοτόπων	257
Άρθρο 10 - Αξιοποίηση παραθαλασσιών τελμάτων	258
Άρθρο 11 - Κοινόχρηστοι χώροι μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων	258
Άρθρο 12 - Καθορισμός χρήσεων παραχωρούμενων δημόσιων εκτάσεων.....	258
Άρθρο 13 - Δωρεές ακινήτων.....	259
Άρθρο 14 - Δωρεάν παραχώρηση κυριότητας και χρήσης δημοτικών και κοινοτικών ακινήτων	259
Άρθρο 15 - Αγορά - Ανταλλαγή Ακινήτων.....	260
Άρθρο 16 - Χρηματοδοτική μίσθωση.....	261
Άρθρο 17 - Μίσθωση ακινήτων από τους Δήμους.....	261
Άρθρο 18 - Μεταγραφή συμβάσεων	262
Άρθρο 19 - Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε Δήμους	262
Άρθρο 20 - Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων	262
Άρθρο 21 - Δυνητικό περιεχόμενο του δικαιώματος	262
Άρθρο 22 - Μεταβίβαση και επιβάρυνση - Βάρη του ακινήτου.....	263
Άρθρο 23 - Λήξη και απόσβεση επιφανείας – Αποτελέσματα	264
Άρθρο 24 - Συνέπειες της λήξης της επιφάνειας για τις ενοχικές συμβάσεις	264
Άρθρο 25 - Προστασία επιφανειούχου	264
Άρθρο 26 - Αντάλλαγμα	264
Άρθρο 27 - Κτηματολόγιο – Φορολογική Μεταχείριση - Ειδικές Διατάξεις	265
Άρθρο 28 - Ρύθμιση θεμάτων Εμπορικών Μισθώσεων	266

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 29 - Όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση κατά κυριότητα ή χρήση αθλητικών εγκαταστάσεων προς Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού	267
Άρθρο 30 - Μεταβίβαση σχολικών ακινήτων στους Δήμους	267
Άρθρο 31 - Ηλεκτρονική Βάση Καταγραφής Ακίνητης Περιουσίας.....	267
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	268
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	268
Άρθρο 32 - Περιουσία.....	268
Άρθρο 33 - Περιουσία περιφερειών	269
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	269
ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΩΝ	269
Άρθρο 34 – Απαλλοτριώσεις υπέρ Περιφερειών.....	269
Άρθρο 35 - Δρόμοι προς τις ακτές.....	271
Άρθρο 36 – Απαλλοτρίωση υπέρ Δήμων	271
Άρθρο 37 - Κήρυξη της απαλλοτρίωσης και σύσταση δουλείας	272
Άρθρο 38 - Λοιπές επεμβάσεις στην ιδιοκτησία	274
Άρθρο 39 - Ανάκληση και άρση μη συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης.....	275
Άρθρο 40 - Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων	277
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ	281
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	281
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄	281
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ	281
Άρθρο 1 - Επίλυση φορολογικών διαφορών	281
Άρθρο 2 - Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες.....	281
Άρθρο 3 - Συμβιβαστική επίλυσης φορολογικών διαφορών	282
Άρθρο 4 - Αντικείμενο του φόρου	283
Άρθρο 5 - Υποκείμενο του φόρου.....	283
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄	284
ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΣ	284
Άρθρο 6 - Παραγραφή - Αναζήτηση αξιώσεων.....	284
Άρθρο 7 - Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες.....	285
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	286
ΔΑΝΕΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	286
Άρθρο 8 - Δάνεια	286
Άρθρο 9 - Διαδικασία συνομολόγησεως	287
Άρθρο 10 - Αρμοδιότητες και λειτουργίες των οργάνων του Συνδέσμου	289
Άρθρο 11 - Δαπάνες για τη συνομολόγηση δανείων	289
Άρθρο 12 - Πιστοληπτική Πολιτική - Διαδικασία συνομολόγησης δανείου από Δήμους και Περιφέρειες.....	289
Άρθρο 13 - Επείγουσες ρυθμίσεις για την εξυγίανση των δήμων και των περιφερειών και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών	290
Άρθρο 14 - Οικονομικά ζητήματα των δήμων	291
Άρθρο 15 - Προϋποθέσεις και όροι δανεισμού	291
Άρθρο 16 - Άλλες διατάξεις	292

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 17 – Ρύθμιση θεμάτων αποπληρωμής δανείων Ο.Τ.Α. Α΄ ΚΑΙ Β΄ βαθμού και λοιπών φορέων τους στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.....	293
Άρθρο 18 - Ρύθμιση δανείων των ΔΕΥΑ.....	293
Άρθρο 19 - Δημοσιονομικοί κανόνες και πρακτικές	293
Άρθρο 20 - Πεδίο εφαρμογής	293
Άρθρο 21 - Σκοπός των δανείων	293
Άρθρο 22 - Όροι χορήγησης δανείων	294
Άρθρο 23 - Ασφάλεια των δανείων	295
Άρθρο 24 - Δικαιολογητικά.....	295
Άρθρο 25 - Τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων	296
Άρθρο 26 - Εξυπηρέτηση των δανείων	296
Άρθρο 27 - Αναγραφή τοκοχρεωλυσιών	296
Άρθρο 28 - Παρακράτηση τοκοχρεωλυσιών.....	296
Άρθρο 29 - Συμπλήρωση της ασφάλειας	297
Άρθρο 30 - Έξοδα και δαπάνες	297
Άρθρο 31 – Συμβατικές ρήτρες	297
Άρθρο 32	297
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄	297
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄	298
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄	301
Άρθρο 33 – Αναχρηματοδότηση Δανείων	302
Άρθρο 34 – Χρηματοδότηση Χρεών.....	303
Άρθρο 35 - Επενδυτικά δάνεια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α΄ και Β΄ βαθμού, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Συνδέσμων Ο.Τ.Α.	305
Άρθρο 36 - Επενδυτικά δάνεια Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού για εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων	305
Άρθρο 37 - Δανεισμός των Ο.Τ.Α. για δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας	306
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄	306
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ – ΓΕΝΙΚΕΣ – ΚΑΤΑΡΓΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	307
Άρθρο 38 - Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.....	307
Άρθρο 39 - Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις	308
Άρθρο 40 - Συνέπειες μη συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή νομοθεσία.....	308
Άρθρο 41 - Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις	309
Άρθρο 42 - Μεταβατικές - Τελικές διατάξεις Κεφαλαίου Ι΄	309
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄	309
ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ	309
Άρθρο 43 - Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.....	309
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄	312
ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ.....	312
Άρθρο 44 - Ελεγκτικό Συνέδριο	312
Άρθρο 45 - Εξωτερικός έλεγχος	313
Άρθρο 46 - Αναφορά ετήσιων Εσόδων-Δαπανών προς τη Βουλή.....	313
Άρθρο 47 - Κατασταλτικός έλεγχος λογαριασμών και απολογισμών - Όργανα - Διαδικασία άσκησης αυτού.....	314
Άρθρο 48 - Κατασταλτικός έλεγχος Ο.Τ.Α.	315
Άρθρο 49 - Έφεση κατά πράξεων ή αποφάσεων καταλογισμού	316
Άρθρο 50 - Λόγοι αναίρεσης - Προθεσμία	316

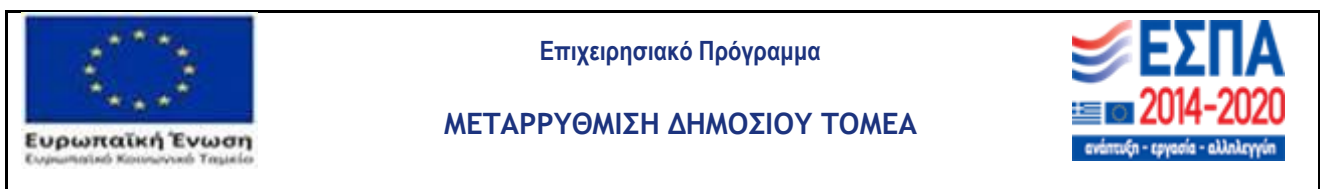

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Νομοθετική Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας Δήμων και Περιφερειών

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ – ΈΣΟΔΑ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 1 – Έσοδα

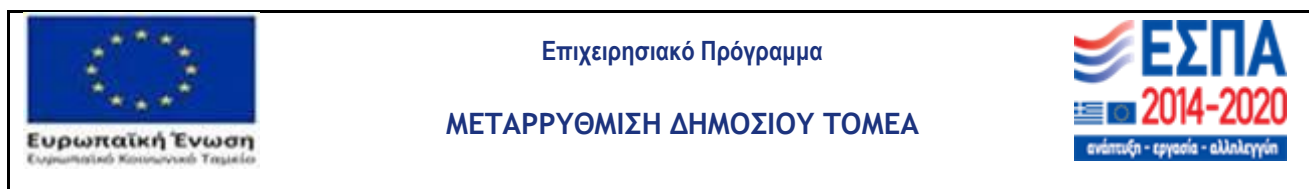
1. Τα έσοδα των δήμων είναι τακτικά και έκτακτα. Τακτικά έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

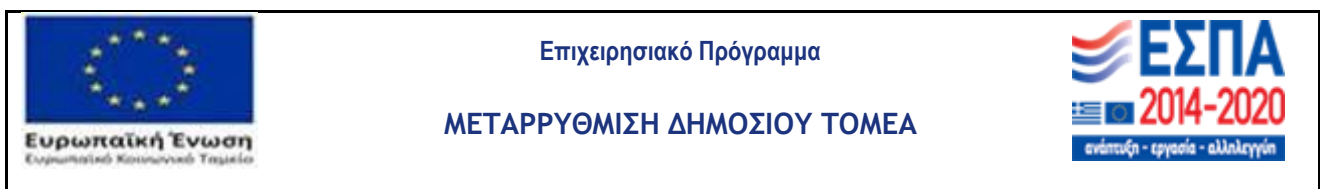
1. Από θεσμοθετημένους υπέρ αυτών πόρους.
2. Από τα εισοδήματα της κινητής και ακίνητης περιουσίας.
3. Από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές και

2. Έκτακτα έσοδα είναι αυτά που προέρχονται:

1. Από δάνεια, δωρεές, κληροδοτήματα και κληρονομίες.
2. Από διάθεση, εκποίηση και εν γένει εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων.
3. Από συμμετοχή σε επιχειρηματική δραστηριότητα.
4. Από τα κάθε είδους πρόστιμα ή άλλες διοικητικές κυρώσεις και
5. Από κάθε άλλη πηγή.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας προσδιορίζονται αναλυτικά τα έσοδα που ανήκουν σε κάθε κατηγορία. Με την ίδια απόφαση μπορεί να διακρίνονται τα έσοδα που προορίζονται για επενδύσεις από τα λοιπά έσοδα του Δήμου ή της Περιφέρειας.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία

Άρθρο 2 – Μισθώματα από ακίνητα

1. Η εκμίσθωση ακινήτων των δήμων γίνεται με δημοπρασία. Η δημοπρασία επαναλαμβάνεται υποχρεωτικά για μία (1) φορά, εάν δεν παρουσιάστηκε κανένας πλειοδότης.

Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, της οποίας τους όρους καθορίζει το δημοτικό συμβούλιο.

2. Κατ' εξαίρεση, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται η εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία:

α) Αν η ετήσια πρόσοδος του υπό εκμίσθωση ακινήτου δεν υπερβαίνει το ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

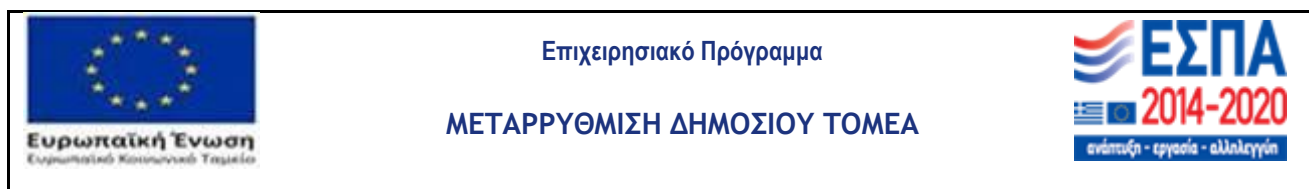
β) Αν πρόκειται για την εκμίσθωση ακινήτων των δήμων στο δημόσιο, σε άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α΄ και β΄ βαθμού, σε επιχειρήσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού, σε Ν.Π.Δ.Δ., σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας, σε συνεταιρισμούς για την ικανοποίηση των αναγκών τους, καθώς και σε Ενεργειακές Κοινότητες του ν. 4513/2018 (Α΄ 5), εφόσον η πλειοψηφία του συνεταιριστικού τους κεφαλαίου ανήκει σε Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού, επιχειρήσεις και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου των Ο.Τ.Α. και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εν γένει. Για την εκμίσθωση σε συνεταιρισμούς εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις της παραγράφου 9 του άρθρου 186.

γ) Για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες, θεάτρων και κινηματοθεάτρων ή άλλων χώρων, για επιστημονικούς και καλλιτεχνικούς σκοπούς, αφού το δημοτικό συμβούλιο εκτιμήσει την ποιότητα των εκδηλώσεων που θα πραγματοποιηθούν.

Στην περίπτωση (β), η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

Το μίσθωμα των ακινήτων των περιπτώσεων α΄ και β΄ καθορίζεται από την επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186.

3. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκμίσθωση με δημοπρασία δημοτικών ακινήτων με μειωμένο μίσθωμα, για χρονικό διάστημα μέχρι είκοσι πέντε (25)

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

έτη, υπό τον όρο ότι ο μισθωτής θα αναλάβει το σύνολο ή μέρος της δαπάνης ανακαίνισης ή ανακατασκευής του ακινήτου και θα προβεί σε τυχόν πρόσθετες παροχές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ειδικότερα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας.

4. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται, κατόπιν δημοπρασίας, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 610 του Α.Κ., η μακροχρόνια μίσθωση:

α) δημοτικών ακινήτων για διάρκεια μέχρι ενενήντα εννέα (99) έτη, με σκοπό την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 6 του ν. 2160/1993,

β) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την εγκατάσταση και εκμετάλλευση στο μίσθιο επιχειρήσεων αθλητικών δραστηριοτήτων πάσης φύσεως και υποστηρικτικών προς αυτές υπηρεσιών, που προϋποθέτουν ουσιώδεις δαπάνες του μισθωτή,

γ) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την ανάπτυξη δραστηριοτήτων της πρωτογενούς παραγωγής, που προϋποθέτουν ουσιώδεις δαπάνες του μισθωτή,

δ) ακάλυπτων δημοτικών εκτάσεων, για διάρκεια μέχρι πενήντα (50) έτη, με σκοπό την ίδρυση ή επέκταση βιοτεχνικών και βιομηχανικών εγκαταστάσεων, καθώς και επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Οι ανωτέρω συμβάσεις απαλλάσσονται από κάθε φόρο, τέλος ή δικαίωμα Δημοσίου ή τρίτων, ενώ τα δικαιώματα και οι αμοιβές συμβολαιογράφων, δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών και υποθηκοφυλάκων για τη σύμβαση και κάθε άλλη προς πραγμάτωση αυτής πράξη περιορίζονται στο δέκα τοις εκατό (10%) αυτών.

Κάθε κτήριο και κάθε άλλη μόνιμη εγκατάσταση που θα ανεγερθεί επί του μισθίου σύμφωνα με τη σύμβαση, περιέρχεται, μετά τη λύση ή τη λήξη της σύμβασης, στην κυριότητα του δήμου, χωρίς υποχρέωση του δήμου και χωρίς δικαίωμα του μισθωτή να τα αφαιρέσει, εκτός αν συμφωνηθεί διαφορετικά.

5. Υπεκμίσθωση επιτρέπεται για χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει το χρόνο λήξης της μίσθωσης. Ο σχετικός όρος συμπεριλαμβάνεται υποχρεωτικά στη διακήρυξη και στη σύμβαση. Σε περίπτωση υπεκμίσθωσης, ο αρχικός μισθωτής εξακολουθεί να ευθύνεται εις ολόκληρον έναντι του δήμου, σύμφωνα με τους όρους της κύριας σύμβασης μίσθωσης. Υπεκμίσθωση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, είναι δυνατή και ως προς υφιστάμενες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, συμβάσεις εκμίσθωσης δημοτικών ακινήτων, κατόπιν έγκρισης του οικείου δημοτικού συμβουλίου και τροποποίησης των σχετικών όρων της σύμβασης.

Άρθρο 3 – Μισθώματα καλλιεργήσιμης γης

1. Η καλλιεργήσιμη γη δήμου, που περιλαμβάνεται στη δημοτική περιφέρεια, αφού βεβαιωθεί ως προς τη θέση, τα όρια και την έκταση, εκμισθώνεται ολόκληρη ή σε τμήματα, με δημοπρασία, που γίνεται ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, ανάμεσα σε δημότες κατοίκους του δήμου που έχει την κυριότητα της γης, εφόσον στην απόφαση

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

βεβαιώνεται ότι η έκταση δεν είναι απαραίτητη για τις ανάγκες της τοπικής κτηνοτροφίας. Με απόφαση της οικονομικής επιτροπής ορίζονται το κατώτατο όριο του μισθώματος και οι λοιποί όροι της δημοπρασίας, και μπορεί να απαγορευθεί να συμμετάσχουν στη δημοπρασία ιδιοκτήτες καλλιεργήσιμων εκτάσεων ορισμένου αριθμού στρεμμάτων.

2. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται ανάμεσα σε όλους τους δημότες, ανεξάρτητα από την έκταση της καλλιεργήσιμης ιδιοκτησίας τους. Αν και στην περίπτωση αυτή, η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, επαναλαμβάνεται και μπορεί να συμμετάσχει σε αυτήν οποιοσδήποτε.

3. Οι δήμοι μπορούν, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου τους, να εκμισθώνουν με δημοπρασία, για χρονικό διάστημα έως τριάντα (30) ετών, δημοτικές εκτάσεις που επιδέχονται καλλιέργεια και δενδροκομία και δεν υπάγονται στη ρύθμιση της παραγράφου 1, ώστε οι εκτάσεις αυτές να αξιοποιηθούν. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι της εκμίσθωσης.

Η κατακύρωση γίνεται επίσης με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 4 – Δικαίωμα χρήσης αποκαλυπτόμενων καλλιεργητικών εκτάσεων

1. Επιτρέπεται, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να παραχωρηθεί, χωρίς δημοπρασία και χρονικό περιορισμό σε γεωργούς δημότες κατοίκους για αυτοκαλλιέργεια ή χρήση:

α) των καλλιεργήσιμων δημοτικών εκτάσεων, που αποκαλύπτονται ύστερα από αποστράγγιση ή αποξήρανση, που έγινε με δαπάνες του Δήμου,

β) των εκτάσεων που προσκτάται ο δήμος και

γ) των εκτάσεων που αποκαλύπτονται με την αποξήρανση εθνικών τελμάτων, ελών και λιμνών, που παραχωρούνται από το Δημόσιο στους Δήμους.

Αν οι παραπάνω εκτάσεις ευρίσκονται εξ ολοκλήρου σε κοινότητα, η ανωτέρω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνώμη του οικείου συμβουλίου κοινότητας ή του προέδρου του κοινοτικού συμβουλίου, ο οποίος στη λήψη της απόφασης έχει και δικαίωμα ψήφου.

2. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται:

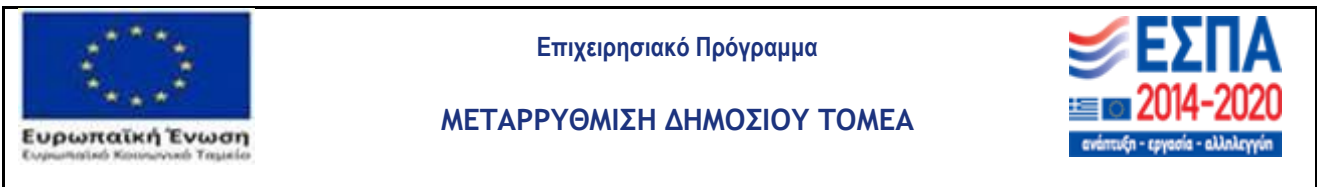
α) οι εκτάσεις που θα παραχωρηθούν,

β) οι δικαιούχοι σύμφωνα με γενικά κριτήρια, όπως η παντελής έλλειψη ή η ανεπάρκεια κλήρου, ο αριθμός των μελών της οικογένειας, το ύψος του ετήσιου εισοδήματος,

γ) το ετήσιο δικαίωμα χρήσεως, που πρέπει να καταβάλλεται, ανάλογα με τις κατηγορίες των εκτάσεων και το οποίο δεν μπορεί να ορίζεται κατώτερο από το ένα δέκατο (1/10) της τρέχουσας μισθωτικής αξίας τους, για κάθε χρόνο.

3. Η παραχώρηση ανακαλείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αν:

α) δεν καλλιεργείται η έκταση από αυτόν τον ίδιο προς τον οποίο έγινε η παραχώρηση ή από τους κληρονόμους του εξ αδιαθέτου, για μία διετία τουλάχιστον και

β) αν οι προϋποθέσεις της παραχωρήσεως έχουν εκλείψει. Με όμοια απόφαση, μπορεί να ανακληθεί η παραχώρηση, αν άλλαξε ο γεωργικός χαρακτήρας της εκτάσεως ή η έκταση βρίσκεται σε περιοχή που έχει διαμορφωθεί τουριστικά.

4. Για να δημιουργηθούν συνεχόμενες εκτάσεις, που η χρήση τους θα παραχωρηθεί κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος, επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωση για λόγους δημόσιας ωφέλειας ιδιωτικών γαιών, που βρίσκονται μέσα στην περιοχή των δημοτικών και κοινοτικών εκτάσεων, που αποξηραίνονται. Εφόσον συναινούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, μπορεί να γίνει και ανταλλαγή των ανωτέρω ιδιωτικών γαιών με διαθέσιμες δημοτικές ή κοινοτικές εκτάσεις ίσης αξίας.

Η αποζημίωση των ιδιοκτητών μειώνεται κατά ποσοστό ανάλογο με τις δαπάνες που έχουν γίνει για τη βελτίωση ολόκληρης της εκτάσεως.

Άρθρο 5 – Μισθώματα από δάση και δασικές εκτάσεις

1. Η διαχείριση, η καλλιέργεια και η εκμετάλλευση των δημοτικών δασών και των δασικών γενικά εκτάσεων γίνεται σύμφωνα με τη δασική νομοθεσία. Η εκμίσθωση της εκμεταλλεύσεως γίνεται με δημοπρασία.

2. Οι Δήμοι που έχουν στην ιδιοκτησία τους δάση μπορούν, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να εκμισθώνουν την εκμετάλλευση του δάσους σε δασικούς συνεταιρισμούς, των οποίων όλα τα μέλη είναι κάτοικοι του Δήμου, απευθείας και χωρίς δημοπρασία και για χρονικό διάστημα έως τριών (3) ετών.

3. Απαγορεύεται στο συνεταιρισμό που έχει μισθώσει, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως, να παραχωρήσει, με οποιαδήποτε μορφή, το δικαίωμα αυτό. Η σχετική σύμβαση, καθώς και η παραχώρηση θεωρείται αυτοδικαίως άκυρη. Στους παραβάτες επιβάλλεται χρηματική ποινή που είναι ίση τουλάχιστον με το δεκαπλάσιο της αξίας του ανταλλάγματος.

Άρθρο 6 – Εκμετάλλευση αναδασωτέων εκτάσεων

1. Δήμοι ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δύνανται να διαθέτουν κατά χρήση στο Δημόσιο εκτάσεις, οι οποίες ανήκουν σε αυτά προς αναδάσωση και δασοπονική εκμετάλλευση με μέριμνα και δαπάνες της δασικής υπηρεσίας, διατηρώντας την κυριότητα επί των εκτάσεων αυτών και μετά την αναδάσωση. Το χρονικό διάστημα της διαθέσεως ορίζεται ελεύθερα υπό τη σύμβαση.

2. Η αναδάσωση των εκτάσεων σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο κηρύσσεται από τα αρμόδια συλλογικά όργανα των παραπάνω νομικών προσώπων μετά την λήψη της αποφάσεως για διάθεση της εκτάσεως, τα δε καθαρά έσοδα από την εκμετάλλευση διανέμονται εξ ημισείας μεταξύ του δημοσίου και του δήμου ή του νομικού προσώπου.

3. Ποσοστό από τα έσοδα αυτά μπορεί να παραχωρηθεί στους ως άνω ιδιοκτήτες με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής.

Εάν οι ιδιοκτήτες των ως άνω εκτάσεων είναι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοικήσεως, αποδίδεται σε αυτούς το σύνολο των από την εκμετάλλευση καθαρών εσόδων.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 7 – Δικαίωμα χρήσης δημοτικών κατοικιών

Οι Δήμοι μπορούν να ανεγείρουν κατοικίες και να παραχωρούν τη χρήση τους, χωρίς δημοπρασία, σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες. Οι διατάξεις του άρθρου 187 του ν. 3463/06 εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις αυτές.

Άρθρο 8 - Μισθώματα περιπτέρων, κυλικείων, καφενείων, κουρείων

1. Οι διατάξεις των άρθρων 2 και 3 του ν. 3919/2011 (Α' 32) εφαρμόζονται και για την παραχώρηση, έναντι ανταλλάγματος, του δικαιώματος χρήσης των περιπτέρων του ν. 1044/1971, καθώς και των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων του δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των Ν.Π.Δ.Δ..

2. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι θέσεις των περιπτέρων και αποτυπώνονται σε σχετικά τοπογραφικά διαγράμματα αρμόζουσας κλίμακας, στην οποί απεικονίζονται ευκρινώς και με βάση την τέχνη και την επιστήμη το κουβούκλιο, ο περιβάλλων χώρος του και ο ευρύτερος κοινόχρηστος περιβάλλων χώρος.

3. Η ανωτέρω απόφαση εκδίδεται μετά από γνώμη του οικείου συμβουλίου κοινότητας ή του προέδρου της κοινότητας και εισήγηση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, όπου αυτή υφίσταται. Με όμοια απόφαση, επιτρέπεται η μετατόπιση περιπτέρου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.δ. 1044/1971.

Για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης απαιτείται γνώμη της οικείας αστυνομικής αρχής, η οποία εξετάζει την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών και των οχημάτων, μη επιτρεπόμενου του καθορισμού θέσεων περιπτέρων σε περίπτωση αρνητικής γνώμης. Η γνώμη παρέχεται εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του ερωτήματος του δήμου και παρερχομένης άπρακτης αυτής, τεκμαίρεται η θετική γνώμη αυτής ως προς την καταλληλότητα του χώρου από πλευράς ασφάλειας.

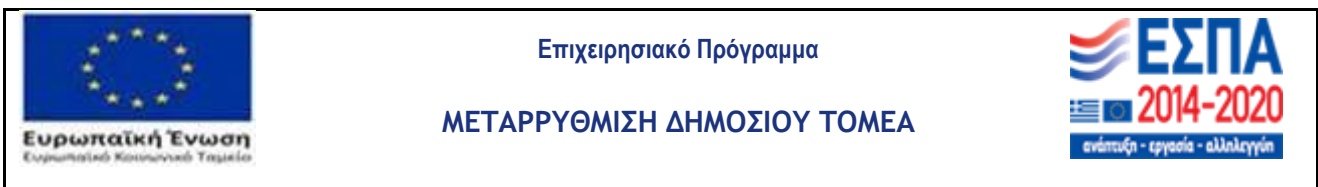
Για τον καθορισμό των θέσεων περιπτέρων λαμβάνονται υπόψη οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις που αφορούν στην προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και αρχιτεκτονικού περιβάλλοντος, των δασικών περιοχών, των αρχαιολογικών και ιστορικών τόπων, της δημόσιας κυκλοφορίας, την αισθητική και λειτουργική φυσιογνωμία του αστικού περιβάλλοντος, καθώς και την εν γένει προστασία της κοινής χρήσης. Με τοπικές κανονιστικές αποφάσεις, καθορίζονται οι προδιαγραφές κατασκευής και τοποθέτησης των κουβουκλίων, ανάλογα με τις τοπικές ιδιαιτερότητες.

4. Το 30% των ανωτέρω θέσεων, οι οποίες προσδιορίζονται κατόπιν δημόσιας κλήρωσης, παραχωρούνται με την καταβολή τέλους, βάσει του ετήσιου οικογενειακού εισοδήματος και εφόσον πληρούται η προϋπόθεση του άρθρου 285 του ν. 3463/2006:

α) σε άτομα με αναπηρία (Α.με.Α.),

β) πολύτεκνους και

γ) σε όσους μόνιμους αξιωματικούς, ανθυπασπιστές και υπαξιωματικούς, δόκιμους έφεδρους αξιωματικούς και οπλίτες θητείας συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στα

πολεμικά γεγονότα της χρονικής περιόδου από την 20ή Ιουλίου έως την 20ή Αυγούστου 1974 στην Κύπρο, καθώς και στα γεγονότα που έλαβαν χώρα το 1964 στην Τυληρία και Λευκωσία και το 1967 στην Κοφινού και τους Αγίους Θεοδώρους της Κύπρου. Από την εφαρμογή της παρούσας περίπτωσης εξαιρούνται όσοι ενεπλάκησαν κατά τις παραπάνω περιόδους με οποιονδήποτε τρόπο σε παράνομες δραστηριότητες σε βάρος της νόμιμης λειτουργίας του πολιτεύματος της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τυχόν δεκαδικός αριθμός στρογγυλοποιείται στην επόμενη ακέραιη μονάδα, εφόσον το κλάσμα είναι ίσο με μισό της μονάδας και άνω. Το τέλος καθορίζεται από το δημοτικό συμβούλιο και εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 του από 20.10.1958 βασιλικού διατάγματος, όπως εκάστοτε ισχύουν.

Για την παραχώρηση του δικαιώματος αυτού, υποβάλλονται αιτήσεις από τους δικαιούχους, κατόπιν σχετικής προκήρυξης, στην οποία ορίζονται ιδίως οι θέσεις και το ύψος του ετήσιου τέλους. Πέραν της αίτησης υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο, επικυρωμένο φωτοαντίγραφο της αστυνομικής του ταυτότητας και εκκαθαριστικό σημείωμα από την αρμόδια Δ.Ο.Υ..

Επιπλέον των ανωτέρω δικαιολογητικών απαιτείται: α) για τα άτομα με αναπηρία η προσκόμιση πιστοποιητικού της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής του άρθρου 6 του ν. 2556/1997, όπως ισχύει σήμερα, από το οποίο να προκύπτει η πάθηση και το ποσοστό αναπηρίας, β) για τους πολυτέκνους πιστοποιητικό της Ανώτατης Συνομοσπονδίας Πολυτέκνων Ελλάδος, που να πιστοποιεί την πολυτεκνική ιδιότητα και γ) για τους πολεμιστές Κύπρου πλήρες πιστοποιητικό στρατολογικής κατάστασης τύπου Α' και βεβαίωση του οικείου συνδέσμου ή συλλόγου πολεμιστών, αναγνωρισμένου από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

Οι θέσεις παραχωρούνται στους δικαιούχους με δημόσια κλήρωση, στην οποία μπορούν να παρίστανται εκπρόσωποι των ενώσεών τους. Ειδικές διατάξεις περί απαλλαγής των ανωτέρω προσώπων από την καταβολή τέλους ή ανταλλάγματος δεν ισχύουν.

5. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των λοιπών θέσεων των περιπτέρων γίνεται με δημοπρασία, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Η διακήρυξη, πέραν των οριζόμενων στις ανωτέρω διατάξεις, υποχρεωτικά περιλαμβάνει και τους εξής όρους:

α) Απαγορεύεται η περαιτέρω παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης σε τρίτους, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 7.

β) Για τη σύναψη της σύμβασης παραχώρησης απαιτείται η κατάθεση εγγύησης υπέρ του οικείου δήμου για την εξασφάλιση της καλής εκτέλεσης των όρων της σύμβασης που αφορούν στη χωροθέτηση της κατασκευής του περιπτέρου. Το ποσό της εγγύησης επιστρέφεται άτοκα, όταν διαπιστωθεί από το δήμο η τήρηση των ανωτέρω όρων και σε κάθε περίπτωση εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός από την ημερομηνία γνωστοποίησης σε αυτόν της ολοκλήρωσης της κατασκευής του περιπτέρου. Παρερχομένης άπρακτης της προθεσμίας αυτής, η εγγύηση επιστρέφεται από το δήμο. Ο καθορισμός του ύψους της ανωτέρω εγγύησης, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε άλλη αναγκαία

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

λεπτομέρεια καθορίζεται από το όργανο που έχει την αρμοδιότητα διεξαγωγής της δημοπρασίας και αναφέρεται διακριτά στη σχετική διακήρυξη. Το ύψος της εγγύησης ορίζεται σε ποσοστό 70% του κόστους κατεδάφισης της κατασκευής του περιπτέρου και επαναφοράς των πραγμάτων στην πρότερη κατάσταση της κατασκευής του.

Για τον καθορισμό της τιμής εκκίνησης του καταβλητέου μισθώματος, λαμβάνεται υπόψη κάθε στοιχείο προσδιοριστικό της αξίας της θέσης του περιπτέρου και ιδίως τα κυκλοφοριακά δεδομένα, η εμπορικότητα των οδών και η δυνατότητα περαιτέρω παραχώρησης του περιβάλλοντος κοινόχρηστου χώρου για την ανάπτυξη της οικονομικής του δραστηριότητας.

Σε κάθε περίπτωση παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης κοινόχρηστου χώρου πέραν αυτού που καταλαμβάνει η κατασκευή του περιπτέρου, εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας για παραχώρηση κοινοχρήστων χώρων.

6. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται ο χρόνος παραχώρησης του δικαιώματος χρήσης των θέσεων των περιπτέρων, ο οποίος σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη. Σύζυγος ή ενήλικα τέκνα που καθίστανται κληρονόμοι των ανωτέρω προσώπων κατά το διάστημα αυτό υπεισέρχονται αυτοδίκαια στο ανωτέρω δικαίωμα, εφόσον δηλώσουν την επιθυμία τους στην αρμόδια αρχή. Σε περίπτωση πλειόνων του ενός διαδόχων κατά τα ανωτέρω, προσκομίζεται και υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 με την οποία δηλώνεται η βούληση των λοιπών να παραχωρηθεί το δικαίωμα στον αιτούντα.

7. Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε τρίτους, επιτρέπεται μόνον για λόγους γήρατος ή σε περίπτωση αναπηρίας του δικαιούχου σε ποσοστό 67% και άνω, η οποία αποδεικνύεται βάσει των εκάστοτε ισχυουσών διατάξεων. Η διάρκεια της μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το χρόνο λήξης της αρχικής παραχώρησης. Αντίγραφο του μισθωτηρίου προσκομίζεται εντός τριάντα (30) ημερών στον οικείο δήμο, ο οποίος εκδίδει πράξη με την οποία διαπιστώνεται η ανωτέρω παραχώρηση.

Σε περίπτωση θανάτου του δικαιούχου, οι κληρονόμοι αυτού ή ο μισθωτής υποχρεούνται να αναγγείλουν εντός μηνός το θάνατο στον οικείο δήμο. Στην περίπτωση αυτή, οι συμβάσεις μίσθωσης που δεν έχουν λήξει, εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι τη λήξη τους. Εάν δεν υπάρχουν διάδοχοι, η μίσθωση συνεχίζεται μέχρι τη λήξη της, κατόπιν αιτήματος του μισθωτή και τα μισθώματα και τέλη της περιόδου αυτής καταβάλλονται στο δήμο.

Τον δικαιούχο μπορεί να αναπληρώνει ο/η σύζυγος και τα ενήλικα τέκνα, τα στοιχεία των οποίων αναγράφονται στην πράξη παραχώρησης.

8. Η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης των κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου προς εξυπηρέτηση του προσωπικού αυτών και των συναλλασσομένων με αυτούς γίνεται με δημοπρασία από τους στεγαζόμενους φορείς, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί δημοπρασιών προς εκμίσθωση ακινήτων τους, αποκλεισμένης της δυνατότητας απευθείας παραχώρησης αυτών. Κατά τα λοιπά, εφαρμόζονται αναλόγως τα αναφερόμενα στις παραγράφους 3 έως και 7, περιλαμβανόμενης της σχετικής πρόβλεψης για τα άτομα με αναπηρία, τους πολύτεκνους και τους πολεμιστές Κύπρου.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

9. Οι διοικητικές άδειες του παρόντος άρθρου επιτρέπεται να μεταβιβασθούν μόνον μία φορά και για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών: α) στον/η σύζυγο του αποθανόντος δικαιούχου ή β) στα ενήλικα τέκνα αυτού, εφόσον ανήκουν στην κατηγορία των Α.με.Α με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω.

Εκμίσθωση του δικαιώματος εκμετάλλευσης σε τρίτους, επιτρέπεται για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών.

Τον δικαιούχο μπορεί να αναπληρώνει ο/η σύζυγος και τα ενήλικα τέκνα, τα στοιχεία των οποίων αναγράφονται στην πράξη παραχώρησης.

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μισθώματα και τέλη από εκμετάλλευση περιπτέρων, καθώς και κυλικείων, καφενείων και κουρείων εντός κτιρίων που στεγάζονται υπηρεσίες των Ο.Τ.Α., των οποίων οι δικαιούχοι έχουν αποβιώσει, καταβάλλονται στους οικείους Ο.Τ.Α., μέχρι τη λήξη της μίσθωσης.

Σε υφιστάμενες, κατά τη δημοσίευση του παρόντος άδειες κατά ιδανικά μερίδια, εφόσον παύσει να υφίσταται δικαιούχος μεριδίου, κατόπιν αιτήσεως των λοιπών, παραχωρείται σε αυτούς το ανωτέρω απομένον μερίδιο.

10. Ο έλεγχος της εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν στη νομοθεσία που διέπει την εν γένει λειτουργία των περιπτέρων ανατίθεται στην Ελληνική Αστυνομία και σε υπαλλήλους του δήμου, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο τρίτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 81 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

Άρθρο 9 – Μισθώματα από την παραχώρηση κοινοχρήστων χώρων για την τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων

1. Οι δήμοι καθορίζουν, στα διοικητικά όριά τους, επαρκείς και πρόσφορους χώρους, στους οποίους και μόνον επιτρέπεται να τοποθετούνται ειδικά διαμορφωμένα πλαίσια για την προβολή υπαίθριων έντυπων, χειρόγραφων, φωτεινών ή φωτιζόμενων και ηλεκτρονικών διαφημίσεων σε κοινόχρηστους, δημοτικούς ή κοινοτικούς χώρους (περίπτωση α' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 2946/01). Ο καθορισμός γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία εκδίδεται υποχρεωτικά τρεις τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη του ημερολογιακού έτους και ισχύει για τα τρία επόμενα έτη. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τη σχετική απόφαση εκδίδει ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μέχρι τη λήξη του ημερολογιακού έτους. Αν δεν καθοριστούν χώροι κατά τα οριζόμενα ανωτέρω, δεν επιτρέπεται η χρήση κοινοχρήστων δημοτικών χώρων για την προβολή υπαίθριων διαφημίσεων. Η μη έκδοση της απόφασης αυτής μέσα στην ανωτέρω προθεσμία συνιστά σοβαρή παράβαση των καθηκόντων τους.

2. Το δικαίωμα παραχώρησης της χρήσης των χώρων που αναφέρονται στην παρ. 1 για υπαίθρια διαφήμιση, ανήκει στον Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την εκμίσθωση ακινήτων των Δήμων. Εφόσον η παραχώρηση της χρήσης γίνεται σε συνδυασμό με την ανάληψη εκ μέρους του μισθωτού της υποχρέωσης προμήθειας ειδών ή της παροχής υπηρεσιών προς το Δήμο, τότε εφαρμόζονται αντίστοιχα και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων 370/1995 (ΦΕΚ 199 Α') και 346/1998 (ΦΕΚ 230 Α'), όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν, εάν η προέχουσα παροχή είναι η προμήθεια

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ειδών ή η παροχή υπηρεσιών. Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζονται και για την παραχώρηση χώρων για την προβολή υπαίθριας διαφήμισης σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών, σε στάδια και γήπεδα, σε οχήματα σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, ηλεκτροκινήτων αυτοκινήτων και κάθε τύπου δημόσιας χρήσης οχημάτων ή στην εξωτερική επιφάνειά τους, σε στέγαστρα αφετηριών ή στάσεων αναμονής επιβατών, αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών και σε περίπτερα (περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.2946/01). Εάν ο φορέας που προβαίνει στην παραχώρηση υπάγεται στο πεδίο ρύθμισης των ανωτέρω διαταγμάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 10 – Έσοδα από την εκμετάλλευση διαφημιστικών χώρων σε στέγαστρα αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών

Η διαφημιστική εκμετάλλευση των στεγαστρων και στάσεων που τοποθετούνται και συντηρούνται με μέριμνα και δαπάνες των φορέων γίνεται από τους τελευταίους, οι οποίοι υποχρεούνται στην καταβολή ανταποδοτικού τέλους, υπέρ δήμων, που καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η διαφημιστική εκμετάλλευση στεγαστρων και στάσεων που τοποθετούνται και συντηρούνται με μέριμνα και δαπάνες των δήμων, γίνεται από τους οικείους δήμους. Επί των στεγαστρων αυτών διατίθεται ικανή επιφάνεια για την πληροφόρηση του επιβατικού κοινού, σύμφωνα και με τις ρυθμίσεις του άρθρου 11 του ν. 2696/1999 (ΦΕΚ 57 Α').

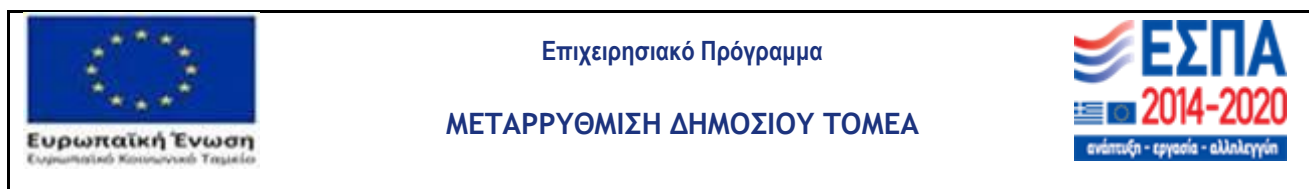
Άρθρο 11 – Μισθώματα από την εκμίσθωση δημοτικών λατομείων

1. Η εκμίσθωση λατομείων που ανήκουν στην κυριότητα των δήμων πραγματοποιείται από τον οικείο δήμο, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με απευθείας σύμβαση ή με πλειοδοτική δημοπρασία με ενσφράγιστες προσφορές.

2. Με απευθείας σύμβαση εκμισθώνονται εκτάσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για την εκμετάλλευση μαρμάρων, φυσικών λίθων και βιομηχανικών ορυκτών των περιπτώσεων α' και γ' της παρ. 3 του άρθρου 43, καθώς και για την εκμετάλλευση των λατομείων αδρανών υλικών στα οποία αναφέρεται η παρ. 3 του άρθρου 52, σε όσους έχει χορηγηθεί η έγκριση διενέργειας ερευνητικών εργασιών του άρθρου 59 του ν. 4442/2016 και με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που ορίζονται στις παρ. 2, 3, 4 και 9 του άρθρου 53 του ν. 4512/2018.

Κατ' εξαίρεση εκμισθώνονται με απευθείας σύμβαση στον ανάδοχο του έργου εκτάσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. για τη δημιουργία λατομείων αδρανών υλικών της περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 52 και των λατομείων της παρ. 4 του άρθρου 51.

Ύστερα από απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, η απευθείας εκμίσθωση δημοτικών εκτάσεων στις οποίες έχει διενεργηθεί στο παρελθόν έρευνα ή εκμετάλλευση σε συνεταιρισμούς λατόμων οι οποίοι λειτουργούν νόμιμα και όλα τα μέλη τους είναι κάτοικοι του πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. Για τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που ακολουθείται

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ισχύουν τα αναφερόμενα στο πρώτο εδάφιο. Η με οποιονδήποτε τρόπο παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης από το μισθωτή προς τρίτο ή μέλος του συνεταιρισμού ατομικά, απαγορεύεται και παρέχει το δικαίωμα στον εκμισθωτή να καταγγείλει αμέσως τη σύμβαση μίσθωσης.

3. Με δημοπρασία εκμισθώνονται δημοτικές εκτάσεις για την εκμετάλλευση λατομικών ορυκτών ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου, αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για εκμίσθωση με απευθείας σύμβαση. Η υπηρεσία ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο και να διενεργεί πλειοδοτική δημοπρασία για τη μίσθωση του αιτούμενου χώρου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις παρ. 7, 8 και 9 του άρθρου 53 του ν.4512/2018.

4. Αν κατά την πρόοδο της εκμετάλλευσης διαπιστωθεί ότι δεν υφίστανται πλέον κατάλληλα πετρώματα για την παραγωγή της συγκεκριμένης κατηγορίας ορυκτού, για την οποία έγινε η μίσθωση, αλλά υπάρχει δυνατότητα εκμετάλλευσης άλλης κατηγορίας ορυκτών, ισχύουν όσα προβλέπονται στην παρ. 11 του άρθρου 53.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 12 και 13 του άρθρου 53 έχουν ανάλογη εφαρμογή και στα λατομεία επί δημοτικών εκτάσεων.

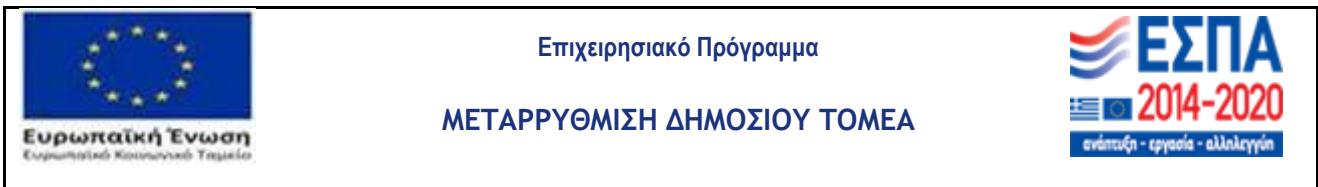
6. Όπου στις παραγράφους 2, 3, 4, 7, 8, 9, 11 και 12 του άρθρου 53 του ν. 4512/2018 αναφέρεται το Δημόσιο ή ο Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, για τα δημοτικά λατομεία νοούνται ο οικείος δήμος και ο δήμαρχος αντιστοίχως

Άρθρο 12 - Μισθώματα και τέλη από την εκμετάλλευση δημόσιων λατομείων

Για τον υπολογισμό των παγίων και αναλογικών μισθωμάτων λατομείων, τα οποία βεβαιώνονται και εισπράττονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ισχύουν τα εξής:

1. Ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του συνολικού ποσού των μισθωμάτων, πάγιων και αναλογικών, των δημοσίων λατομείων μαρμάρων, φυσικών λίθων και βιομηχανικών ορυκτών καταβάλλεται στον πρωτοβάθμιο ΟΤΑ στην περιφέρεια του οποίου λειτουργεί το λατομείο και το υπόλοιπο πενήντα τοις εκατό (50%) αποδίδεται στο Δημόσιο, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε).

Από το συνολικό ποσό των πάγιων και αναλογικών μισθωμάτων των δημοσίων λατομείων αδρανών υλικών, ποσοστό εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) αυτού αποδίδεται στο Δημόσιο, σύμφωνα με τον Κ.Ε.Δ.Ε., ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) αποδίδεται στο Δημόσιο, και εγγράφεται ως πίστωση σε ειδικό κωδικό (ΚΑΕ), που συνιστάται στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την κάλυψη δαπανών της Γενικής Δ/σης Ορυκτών Πρώτων Υλών (ΓΔΟΠΥ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που σχετίζονται με δράσεις για την ορθολογική αξιοποίηση και βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης των ορυκτών πρώτων υλών και είκοσι τοις εκατό (20%) αποδίδεται στην οικεία Περιφέρεια και διατίθεται αποκλειστικά για έργα που αποτελούν αντιστάθμισμα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και οχλήσεων, των σχετιζομένων με τη λατομική δραστηριότητα στην Περιφερειακή Ενότητα, στην περιφέρεια της οποίας λειτουργεί το λατομείο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης ρυθμίζεται ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία απόδοσης των ανωτέρω ποσών καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα, σχετικό με την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, τα αδρανή υλικά που εξορύσσονται ως παραπροϊόντα κατά την εκμετάλλευση οποιασδήποτε κατηγορίας ορυκτών, πλην των περιπτώσεων των παρ. 5 του άρθρου 51 και 2β του άρθρου 52, διατίθενται ελεύθερα, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις ποιότητας της παρ. 10 του άρθρου 59. Ο εκμεταλλευτής υποχρεούται να καταβάλει το ειδικό τέλος υπέρ ΟΤΑ του άρθρου 62 και το αναλογικό μίσθωμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή πέντε τοις εκατό (5%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών στο δάπεδο του λατομείου.

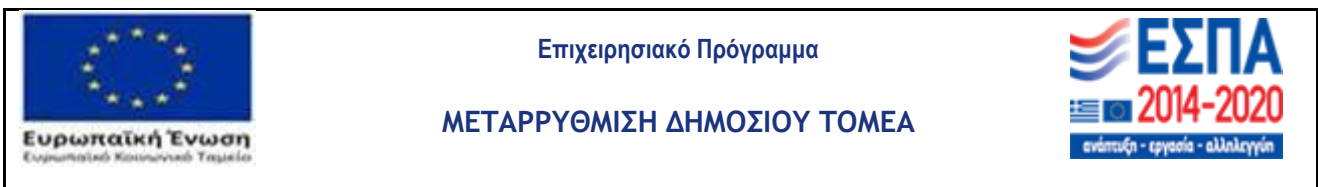
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα είδη και τα ποσά των παραβόλων που απαιτούνται για τη χορήγηση οποιασδήποτε έγκρισης που προβλέπεται από τις διατάξεις του παρόντος ή γενικότερα τη μεταλλευτική και λατομική νομοθεσία, καθώς και την άσκηση οποιασδήποτε προσφυγής ενώπιον του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα οποία μπορεί να αναπροσαρμόζονται.

Ποσοστό των εισπραττόμενων εσόδων από τα ως άνω παράβολα, όπως ορίζεται από την κοινή υπουργική απόφαση του προηγούμενου εδαφίου, εγγράφεται ως πίστωση σε ειδικό κωδικό (ΚΑΕ), που συνιστάται στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Ανάπτυξης, για την κάλυψη δαπανών της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης Ορυκτών του Υπουργείου Ανάπτυξης που σχετίζονται με δράσεις για την ορθολογική αξιοποίηση και βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης των ορυκτών πρώτων υλών.

4.α. Οι εκμεταλλευτές λατομείων αδρανών υλικών υποχρεούνται να καταβάλλουν ετησίως ειδικό τέλος υπέρ των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργούν τα λατομεία σε δημόσια ή ιδιωτική έκταση. Το τέλος αυτό ορίζεται σε ποσοστό οκτώ τοις εκατό (8%) στην τιμή πώλησης μη επεξεργασμένων προϊόντων ή τέσσερα τοις εκατό (4%) στην τιμή πώλησης των επεξεργασμένων προϊόντων στο δάπεδο του λατομείου.

Ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που πωλούνται γίνεται με βάση τα τιμολόγια που υποβάλλει ο εκμεταλλευτής μαζί με συγκεντρωτική κατάσταση με τα στοιχεία πωλήσεων (ποσότητες-τιμές) ή κάθε άλλη πρόσφορη μέθοδο καταμέτρησης των λατομικών προϊόντων, εφόσον κριθεί αναγκαίο, όπως, τοπογραφική επιμέτρηση των ποσοτήτων του εξορυχθέντος πετρώματος, έλεγχο των βιβλίων της επιχείρησης, διασταύρωση των υποβαλλόμενων στοιχείων με τα υποβαλλόμενα σε άλλες υπηρεσίες στοιχεία για τον υπολογισμό των αναλογικών μισθωμάτων, όπου αυτό απαιτείται.

Σε περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης ποσοτήτων για την τροφοδοσία εγκαταστάσεων του μισθωτή η τιμή πώλησης για τον υπολογισμό του τέλους προσδιορίζεται με βάση είτε προγενέστερα τιμολόγια του ίδιου λατομείου, είτε την τιμή εξορυσσόμενων προϊόντων αντίστοιχης ποιότητας γειτονικών λατομείων, ενώ αν δεν υπάρχουν και τα στοιχεία αυτά, λαμβάνεται υπόψη το κόστος εξόρυξης, η θέση και η προσπελασιμότητα του λατομείου, η ποιότητα του κοιτάσματος και οι συνθήκες εκμετάλλευσης, το επιχειρηματικό κέρδος και λοιπά στοιχεία που συνεκτιμώνται από την αρμόδια υπηρεσία.

Στην καταβολή ειδικού τέλους υποχρεούνται και οι εκμεταλλευτές που παράγουν αδρανή υλικά, τα οποία εξορύσσονται ως παραπροϊόντα κατά την εκμετάλλευση των λατομείων βιομηχανικών ορυκτών και μαρμάρων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 45. Το ειδικό τέλος ορίζεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή έξι τοις εκατό (6%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών.

β. Ειδικά για αδρανή υλικά, που χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη στην τσιμεντοβιομηχανία, ασβεστοποιία και μεταλλουργία και εξορύσσονται από λατομεία που εκμεταλλεύονται οι ίδιες επιχειρήσεις, το πιο πάνω ειδικό τέλος υπολογίζεται με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη σε 4% επί του κόστους εξόρυξης του πετρώματος στο δάπεδο του λατομείου, αυξημένο κατά το επιχειρηματικό κέρδος. Για την πλεονάζουσα παραγωγή των πιο πάνω λατομείων ορίζεται ειδικό τέλος δέκα τοις εκατό (10%) στην τιμή πώλησης ακατέργαστων υλικών ή έξι τοις εκατό (6%) στην τιμή πώλησης επεξεργασμένων υλικών.

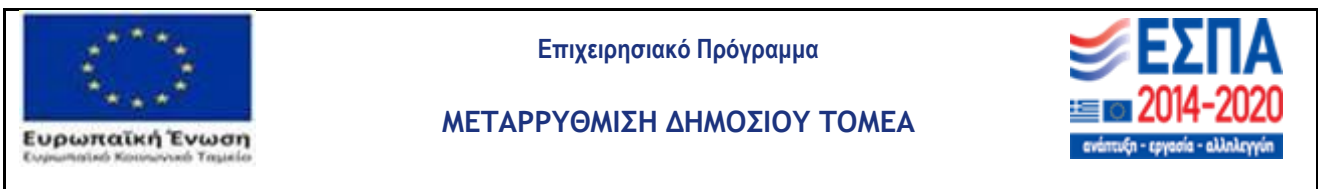
γ. Οι εκμεταλλευτές βιομηχανικών ορυκτών υποχρεούνται να καταβάλλουν ετησίως ειδικό τέλος υπέρ των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην περιοχή των οποίων λειτουργούν τα λατομεία. Το τέλος αυτό ορίζεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί της αξίας των ακατέργαστων λατομικών προϊόντων που διατίθενται προς πώληση στο δάπεδο του λατομείου. Ο προσδιορισμός των ποσοτήτων που πωλούνται γίνεται με βάση τα τιμολόγια, σε συνδυασμό με κάθε άλλη πρόσφορη μέθοδο, σύμφωνα με την περίπτωση α', εφόσον απαιτείται. Σε περίπτωση ιδιοχρησιμοποίησης εφαρμόζεται αναλόγως η περίπτωση α'.

δ. Τα ποσά που προέρχονται από το ειδικό τέλος της παρ. αυτής βεβαιώνονται και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για βεβαίωση και εισπραξη των εσόδων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

5. Όλα τα λατομεία που συνεχίζουν την λειτουργία τους και μετά τα σαράντα (40) έτη υποχρεούνται να καταβάλλουν «πράσινο τέλος» ύψους ένα τοις εκατό (1%) επί της αξίας των πωλούμενων προϊόντων, υπέρ του ειδικού λογαριασμού της παρ. 2 του άρθρου 55, ο οποίος δημιουργείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας υπό τη διαχείριση του Πράσινου Ταμείου.

Άρθρο 13 – Μισθώματα Ιχθυοτροφείων

1. Η εκμίσθωση των ιχθυοτροφείων που ανήκουν σε δήμους γίνεται με πλειοδοτική δημοπρασία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
2. Προκειμένου περί αλιευτικών συνεταιρισμών, των οποίων τα μέλη είναι κάτοικοι του ιδιοκτήτη του ιχθυοτροφείου δήμου η προς αυτούς εκμίσθωση του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως του ιχθυοτροφείου επιτρέπεται απ' ευθείας και χωρίς δημοπρασία για ένα έτος, κατόπιν αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη επιτροπής, που αποτελείται από τον Διευθυντή της Διευθύνσεως Γεωργίας της Περιφέρειας και τον Διευθυντή της Οικονομικής Εφορίας της έδρας του νομού, οριζομένου του τελευταίου από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε περίπτωση που υπάρχουν περισσότερες εφορίες στην έδρα του Δήμου.
3. Απαγορεύεται η κάθε μορφής παραχώρηση από τον συνεταιρισμό του δικαιώματος εκμεταλλεύσεως κατά την προηγούμενη παράγραφο, θεωρουμένης της παραχωρήσεως

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αυτοδικαίως άκυρης. Σε περίπτωση παραβάσεως αυτής της διάταξης, ο αλιευτικός συνεταιρισμός υποχρεούται στην καταβολή ποσού ίσου προς το διπλάσιο του μισθώματος που αυτός προσέφερε.

4. Παραχωρήσεις ιχθυοτροφείων σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, που έχουν γίνει με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Γεωργίας, είναι νόμιμες αφότου εξεδόθησαν.

5. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης στους οποίους έχει γίνει η παραχώρηση, δύνανται, εκτός από τους τρόπους εκμετάλλευσης του Ιχθυοτροφείου, που προβλέπουν οι σχετικές αποφάσεις παραχώρησης να εκμισθώνουν αυτό με την άδεια του Υπουργείου Γεωργίας, σε τρίτους, με δημοπρασία εφαρμόζοντας όλες τις σχετικές διατάξεις του Αλιευτικού Κώδικα.

Άρθρο 14 - Δικαίωμα βοσκής

1. Κάθε δημότης δικαιούται να βόσκει εντός των δημοτικών βοσκοτόπων μεγάλα ή μικρά ζώα (πρόβατα, γίδες) με καταβολή ετησίου δικαιώματος που προσδιορίζεται κατά κεφαλήν ζώου με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το δικαίωμα βοσκής δεν μπορεί να ορισθεί κατώτερο των ..... και ανώτερο των ..... ευρώ για κάθε μικρό ζώο, ούτε κατώτερο των ..... και ανώτερο των ..... ευρώ για κάθε μεγάλο ζώο.

Για τα θηλάζοντα μεγάλα ζώα μέχρι έξι μηνών και τα θηλάζοντα μικρά μέχρι τριών μηνών, δεν οφείλεται δικαίωμα βοσκής. Το δικαίωμα βοσκής οφείλεται εις το ακέραιο ασχέτως της χρονικής διαρκείας της χρήσεως της βοσκής, επιβάλλεται δε και στις περιπτώσεις υπάρξεως βελτιωμένου βοσκοτόπου. Κύριοι ή καθ' οιονδήποτε τρόπον κάτοχοι βοσκησίμων τόπων συνολικά μεγαλύτερων των πεντακοσίων (500) στρεμμάτων, δεν δικαιούνται χρήσεως των δημοτικών ή κοινοτικών βοσκησίμων τόπων.

2. Κάθε δημότης δικαιούται να:

Διατηρεί για τη φύλαξη ανά 150 μικρών ζώων του έναν ετεροδημότη ποιμένα δικαιούμενο να βόσκει σαράντα (40) μικρά και πέντε (5) μεγάλα ζώα που του ανήκουν, με ετησία καταβολή δικαιώματος διπλάσιου από αυτό που έχει καθορισθεί για τους δημότες.

Με φύλακες ποιμένες εξομοιώνονται οι επίμορτοι καλλιεργητές αγρών που ανήκουν στους δημότες, δικαιούμενοι να βόσκουν τον ίδιο αριθμό ζώων με εκείνο των φυλάκων ποιμένων με καταβολή του για αυτούς καθορισμένου δικαιώματος.

Ο ετεροδημότης ποιμένας που έχει προσληφθεί υπό όρους εταιρίας υποχρεούται να καταβάλει για τα ζώα αυτού το διπλάσιο του για τα ζώα των δημοτών καθορισμένου δικαιώματος. Τα ζώα αυτού σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να είναι περισσότερα του μισού του αριθμού των ζώων του δημότη που έχει συμβληθεί με αυτόν. Η με οιονδήποτε όρο πρόσληψη ετεροδημότη ποιμένα επιτρέπεται μόνο κατόπιν προηγουμένης έγγραφης άδειας του δημάρχου.

4. Εάν το συμβούλιο παραλείψει να καθορίσει το δικαίωμα, οι υπόχρεοι καταβάλλουν το κατά το προηγούμενο έτος καθορισθέν αυτό.

5. Οι εγκαταστημένοι δημότες σε δήμο μετά από αίτησή τους ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο, έχουν δικαίωμα να καρπωθούν τους βοσκήσιμους τόπους του δήμου μετά τρία

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

χρόνια από την εγγραφή τους και με πραγματική και συνεχή εγκατάσταση στο δήμο. Κατά την τριετία αυτή έχουν το δικαίωμα χρήσεως των βοσκησίμων τόπων με καταβολή δικαιώματος βοσκής, το οποίο είναι προσαυξημένο κατά είκοσι τοις εκατό (20%) από εκείνο που έχει καθοριστεί για τους δημότες.

6. Στις δημοπρασίες ενοικιάσεως των βοσκησίμων τόπων, σύμφωνα με την παρ. 1 λαμβάνουν μέρος μόνον κατ' επάγγελμα κτηνοτρόφοι, επί ποινή ακυρότητας της δημοπρασίας.

7. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του, να εκμισθώνει βοσκήσιμες εκτάσεις σε ερημονησίδες.

8. Η έκταση η οποία αντιστοιχεί στον αριθμό των ζώων δημότη, στον οποίο παρέχεται το δικαίωμα βοσκής μέσα στην συνολική βοσκήσιμη έκταση του δήμου, συνυπολογίζεται κατά τον προσδιορισμό της συνολικώς χρησιμοποιούμενης από αυτόν γεωργικής ή κτηνοτροφικής εκτάσεως. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Γεωργίας καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 15 - Δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκότοπων

1. Τα εισαγόμενα σε βελτιωμένους βοσκότοπους μικρά ή μεγάλα ζώα υπόκεινται όλα, πέραν από το στις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενο δικαίωμα βοσκής, και σε ειδικό δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένων βοσκότοπων, το οποίο καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το ύψος του δικαιώματος αυτού προκύπτει από τη διαίρεση των ετησίων δαπανών λειτουργίας και συντηρήσεως του βελτιωθέντος βοσκότοπου, προσαυξημένου κατά 10% δια του αριθμού των ζώων, τα οποία μπορούν βάσει της βοσκοικανότητας να εισαχθούν σε αυτόν.

2. Τα έσοδα από το ειδικό δικαίωμα χρήσεως βελτιωμένου βοσκότοπου, διατίθενται αποκλειστικά για τη λειτουργία και συντήρησή του, το προϊόν δε του μισθώματος της δημοπρασίας του πλεονάζοντος βελτιωμένου βοσκότοπου, μειωμένο κατά το σύνολο του ποσού που αντιστοιχεί προς το δικαίωμα βοσκής, διατίθεται για την αντιμετώπιση των δαπανών λειτουργίας και συντηρήσεως του βελτιωθέντος βοσκότοπου, καθώς και για την εκτέλεση νέων έργων σε αυτή. Τυχόν περίσσειμα διατίθεται για την κάλυψη των πάσης φύσεως αναγκών του δήμου.

Άρθρο 16 – Εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των Δήμων

Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων των Δήμων γίνεται με δημοπρασία. Αν η δημοπρασία δεν φέρει αποτέλεσμα, η εκμίσθωση μπορεί να γίνει με απευθείας συμφωνία, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η εκμίσθωση κινητών πραγμάτων, για χρονικό διάστημα έως τριών (3) το πολύ μηνών, γίνεται με απευθείας συμφωνία, ύστερα από απόφαση του δημάρχου.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ανταποδοτικά έσοδα

Άρθρο 17 – Τέλος καθαριότητας και φωτισμού

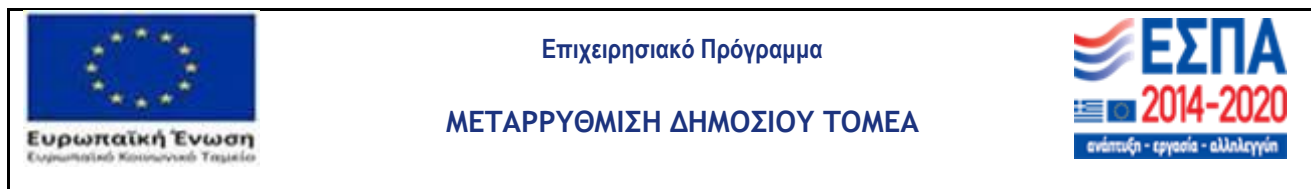
1. Το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού επιβάλλεται σε κάθε ακίνητο που βρίσκεται εντός της διοικητικής περιφέρειας των δήμων και προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη των πάσης φύσεως δαπανών που αφορούν την παροχή των υπηρεσιών της αποκομιδής και διαχείρισης των απορριμμάτων, του ηλεκτροφωτισμού των οδών, των πλατειών και του συνόλου των κοινοχρήστων χώρων, καθώς και κάθε άλλης, παγίως παρεχόμενης από τους δήμους, υπηρεσίας, που σχετίζεται ή είναι συναφής με αυτές. Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο χρήση ή δέσμευση των πόρων που προέρχονται από την είσπραξη του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού, για την κάλυψη οποιονδήποτε άλλων δαπανών και υποχρεώσεων.

Το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος καθαριότητας και φωτισμού υπολογίζεται επί της επιφάνειας του εκάστοτε ακινήτου και προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των τετραγωνικών μέτρων αυτής επί του συντελεστή του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους, ο οποίος ορίζεται, ανά κατηγορία χρήσεως των ακινήτων, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία παρέχει ακριβή, επίκαιρη και πλήρη αιτιολογία του καθορισμού των συντελεστών του τέλους στο προσήκον ύψος.

Η συζήτηση και ψηφοφορία για τη λήψη απόφασης του δημοτικού συμβουλίου για τον καθορισμό των συντελεστών του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους διεξάγεται επί της πρότασης της Οικονομικής Επιτροπής και επί κατατεθειμένων εναλλακτικών προτάσεων. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την Οικονομική Επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας. Οι εναλλακτικές προτάσεις κατατίθενται είτε στην Οικονομική Επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης της εισήγησής της είτε στο δημοτικό συμβούλιο, κατά τη συζήτηση και ψήφιση των συντελεστών του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους. Οι ενδεχόμενες εναλλακτικές προτάσεις συζητούνται διακριτά, ανά γενικό ή ειδικό συντελεστή του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους και τίθενται σε ψηφοφορία κατ' αντιπαράθεση. Κάθε εναλλακτική πρόταση λαμβάνει υποχρεωτικά υπόψη το σύνολο των κωδικών αριθμών εσόδων ή/και δαπανών που αφορούν στις υπηρεσίες, για τις οποίες επιβάλλεται το ενιαίο ανταποδοτικό τέλος, και οι οποίοι θα πρέπει να τροποποιούνται καταλλήλως, ώστε σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζεται η ισοσκέλιση των δαπανών με τα έσοδα.

Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου συνιστά και τον εγκεκριμένο, αντίστοιχα, γενικό ή ειδικό συντελεστή. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώσει την πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

2. Η ως άνω απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται τον μήνα Οκτώβριο κοινοποιείται στη ΔΕΗ μέχρι την 30η Νοεμβρίου κάθε έτους. Ο συντελεστής που ορίζεται στην απόφαση αυτή ισχύει από 1ης Ιανουαρίου του επομένου έτους για ένα ή

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

περισσότερα ημερολογιακά έτη που ορίζονται στην ίδια απόφαση, με την επιφύλαξη αυτών που ορίζονται στην επόμενη παράγραφο.

3. Η χρέωση της ΔΕΗ κάθε καταναλωτή που πραγματοποιείται με αυτόν τον συντελεστή ισχύει για ολόκληρη τη χρονική περίοδο, στην οποία εκτείνεται ο εφαρμοζόμενος κύκλος καταμετρήσεως, ανεξάρτητα αν ο κύκλος αυτός συμπίπτει προς το ημερολογιακό έτος.

Άρθρο 17.1 - Καθορισμός επιφάνειας στεγασμένων χώρων

1. Ο καθορισμός της επιφάνειας των στεγασμένων χώρων ενεργείται ως ακολούθως:

α) Για χώρους που χρησιμοποιούνται ως κατοικίες, για τους οποίους ίσχυσε το ήδη αντικατασταθέν τιμολόγιο Τ3, η επιφάνεια καθορίζεται με βάση τη μέτρηση για την υπαγωγή του υπόχρεου εις το ανωτέρω τιμολόγιο.

β) Για τους λοιπούς χώρους, εκτός εκείνων που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 3 του ν.25/1975 λαμβάνεται ως βάση υπολογισμού προκειμένου για τους χώρους που ηλεκτροδοτούνται για πρώτη φορά η εμβαδομέτρηση που αναφέρεται στις υπεύθυνες δηλώσεις των υπόχρεων που υποβάλλονται στην ΔΕΗ δια την σύνδεσή τους, προκειμένου δε περί των ήδη ηλεκτροδοτούμενων η εμβαδομέτρηση που διενεργείται από τους δήμους βάσει των υποβαλλομένων προς αυτούς υπευθύνων δηλώσεων των υπόχρεων καταναλωτών.

Για τους χώρους που ηλεκτροδοτούνται για πρώτη φορά η δήλωση που υποβάλλεται προς την ΔΕΗ για σύνδεση πρέπει να φέρει βεβαίωση του οικείου δήμου ότι κατετέθη σε αυτόν αντίγραφο της δηλώσεως.

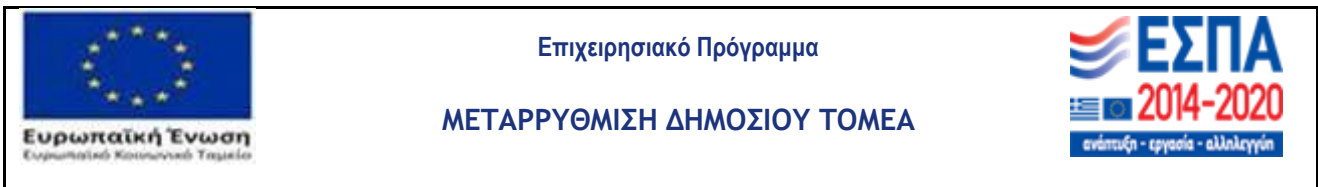
γ) Για τον προσδιορισμό της επιφάνειας σε τετραγωνικά μέτρα των κατοικιών που βρίσκονται σε αγροτικές περιοχές δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι χώροι σταυλισμού, καθώς και οι εκτός της κυρίας κατοικίας λοιποί χώροι, οι οποίοι δεν προορίζονται για κατοικεία.

Για τον προσδιορισμό σε τετραγωνικά μέτρα της επιφάνειας των θερμοκηπίων δεν λαμβάνονται υπόψη οι χώροι που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για τη δημιουργία αγροτικών εκμεταλλεύσεων με ελεγχόμενες συνθήκες κλιματισμού.

2. Επί ειδικών καταστάσεων που περιέχουν τα αναγκαία στοιχεία των υποχρέων καταναλωτών, οι οποίες εκτυπώνονται από τη ΔΕΗ και αποστέλλονται στους δήμους το αργότερο μέχρι το τέλος του μηνός Ιουλίου καταχωρίζεται υπ' αυτών η κατά τις υπευθύνους δηλώσεις εμβαδομέτρηση των ήδη ηλεκτροδοτούμενων χώρων.

Οι καταστάσεις αυτές, μετά την κατά τα άνω συμπλήρωσή τους, επιστρέφονται στη ΔΕΗ το αργότερο μέχρι το τέλος του μηνός Σεπτεμβρίου.

3. Οι υπόχρεοι στην καταβολή τελών καθαριότητας και φωτισμού, στην περίπτωση αυξήσεως της επιφάνειας με προσθήκη κτισμάτων, υποχρεούνται στην υποβολή συμπληρωματικής δηλώσεως προς την ΔΕΗ μέσω του δήμου στον οποίο υπάγονται. Με την ίδια διαδικασία γνωστοποιείται και η μείωση της επιφάνειας για την ανάλογη μείωση των τελών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Σε περίπτωση διαδοχής του καταναλωτή ηλεκτρικού ρεύματος της Δ.Ε.Η. ο διάδοχος καταναλωτής υποχρεούται να υποβάλει δήλωση για τα τετραγωνικά μέτρα και το είδος της χρήσης του ακινήτου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 1 περίπτ. β' του παρόντος για τους αρχικά ηλεκτροδοτούμενους χώρους.

4. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, προκειμένου περί των ξενοδοχείων, οι μεν χώροι που διατίθενται προς ύπνο και οι βοηθητικοί αυτών χώροι θεωρούνται ως κατοικίες και τα επ' αυτών τέλη υπολογίζονται σύμφωνα με τον συντελεστή που ισχύει για τις κατοικίες, οι δε λοιποί χώροι (αίθουσες διαλέξεων, εστιατόρια κλπ.), θεωρούνται ότι ανήκουν στην κατηγορία των λοιπών ακινήτων, τα δε επ' αυτών τέλη υπολογίζονται με τον ισχύοντα αντίστοιχο συντελεστή, εφαρμοζομένων εν προκειμένω, των διατάξεων του εδ. β' της παρ.2 του άρθρου 3 του ν. 25/1975.

Άρθρο 17.2 – Τρόπος υπολογισμού του τέλους καθαριότητας - φωτισμού

1. Οι συντελεστές του ενιαίου ανταποδοτικού τέλους, που καθορίζονται με την απόφαση του άρθρου ..... διακρίνονται σε γενικούς και ειδικούς συντελεστές.

Οι γενικοί συντελεστές είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους, τρεις (3) κατ' ελάχιστον και διαφοροποιούνται ανάλογα με τη χρήση κάθε ακινήτου ως εξής:

Πρώτος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για κατοικία.

Δεύτερος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται για κοινωφελείς, μη κερδοσκοπικούς και φιλανθρωπικούς σκοπούς .

Τρίτος συντελεστής: ακίνητα που χρησιμοποιούνται για την άσκηση πάσης φύσης οικονομικής δραστηριότητας.

Πέρα των ανωτέρω γενικών συντελεστών, το δημοτικό συμβούλιο δύναται να ορίσει ειδικούς συντελεστές, ως διαβαθμίσεις των γενικών συντελεστών, για συγκεκριμένες κατηγορίες ακινήτων, υπό την προϋπόθεση, ότι αυτό αιτιολογείται ειδικώς λόγω της επιφάνειας, της χρήσης τους ή της γεωγραφικής ζώνης στην οποία βρίσκονται ή άλλων ιδιαίτερων αντικειμενικών χαρακτηριστικών τους.

Σε κάθε περίπτωση, κατά τον καθορισμό των γενικών και ειδικών συντελεστών λαμβάνονται υπόψη οι ιδιότητες των ακινήτων, όπως εμβαδό, στεγασμένο ή μη, χρόνος χρήσης, ο βαθμός κατά τον οποίο τα ακίνητα επιβαρύνουν τις παρεχόμενες από τον οικείο δήμο ανταποδοτικές υπηρεσίες, καθώς και την ευρύτερη λειτουργία αυτού.

Ο εκάστοτε ανώτατος σε ύψος γενικός ή ειδικός συντελεστής δεν μπορεί να οριστεί πέραν του δεκαπλασίου του γενικού συντελεστή της κατοικίας.

2. Για στεγασμένους χώρους άλλης χρήσεως το εμβαδόν άνω των χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων και μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων δύναται να ορισθεί μειωμένο υπό του δημοτικού συμβουλίου, λαμβανομένων υπόψη των παρεχομένων υπηρεσιών καθαριότητας και του πράγματι εξυπηρετούμενου υπό της υπηρεσίας καθαριότητας χώρου.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Για το πέραν των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων εμβαδόν, ο συντελεστής του τέλους δεν δύναται να ορισθεί μεγαλύτερος του εξήκοντα επί τοις εκατόν (60%) του ορισθέντος για στεγασμένους χώρους μέχρι χιλίων (1.000) τετραγωνικών μέτρων. Οι διατάξεις της παρούσης παραγράφου δύναται να εφαρμόζονται και επί μη στεγασμένων χώρων, μέχρις εμβαδού εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων. Για το εμβαδόν πέρα από τα έξι χιλιάδες (6.000) τετραγωνικά μέτρα δε δύναται να ορισθεί συντελεστής μεγαλύτερος του τριάντα επί τοις εκατό (30%) του ορισθέντος δια τα χίλια (1.000) πρώτα τετραγωνικά μέτρα μη στεγασμένου χώρου.

3. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου για το ποσό των τελών που αντιστοιχούν στο πέραν των χιλίων τετραγωνικών μέτρων εμβαδόν επί στεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως και για ολόκληρο το ποσό των τελών επί μη στεγασμένων χώρων επιτρέπεται η άσκηση των ενδίκων μέσων των προβλεπομένων υπό των διατάξεων του άρθρου 72 του Β.Δ./τος της 24-9/20-10- 1958, όπως αυτό ισχύει. Η προθεσμία για την άσκηση των ενδίκων αυτών μέσων ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρας, η οποία αρχίζει επί μιν βεβαιώσεως και εισπράξεως των τελών υπό του δήμου από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής η οποία έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, στην περίπτωση δε συνεισπράξεως από τη ΔΕΗ, από της λήξεως του χρόνου εξοφλήσεως του πρώτου λογαριασμού της ΔΕΗ, η οποία δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, η απόδειξη του εμπροθέσμου της ασκήσεως του ενδίκου μέσου βαρύνει τον προσφεύγοντα.

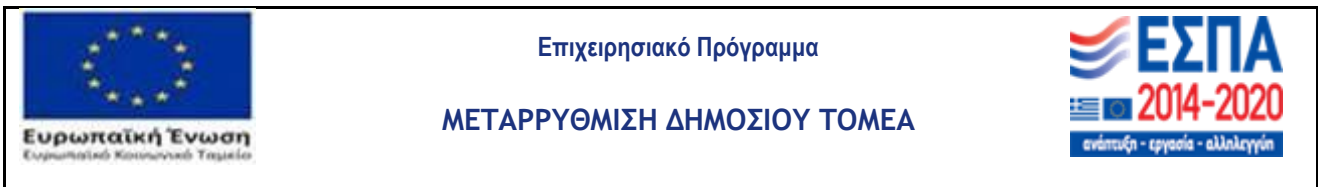
4. Επίσης επιτρέπεται εντός της αυτής ως άνω προθεσμίας η άσκηση των προβλεπομένων ενδίκων μέσων, στην περίπτωση αμφισβητήσεως από τον υπόχρεο, είτε του χαρακτηρισμού του ακινήτου ως στεγασμένου χώρου, είτε προκειμένου περί στεγασμένων χώρων άλλης χρήσεως, της κατηγορίας στην οποία αυτό υπήχθη. Επί συνεισπράξεως από τη ΔΕΗ η άσκηση του ενδίκου μέσου δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

5. Οι διατάξεις των ανωτέρω παραγράφων δεν ισχύουν για χώρους που στερούνται ηλεκτρικής εγκαταστάσεως, για τους οποίους εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν.25/1975.

6. Η κατά το παρόν άρθρο οριστική βεβαίωση των τελών συντελείται μόνο με την εγγραφή του υπόχρεου στον οικείο κατάλογο της ΔΕΗ επί τη βάσει της δηλώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 2 του ν. 25/1975, χωρίς να απαιτείται η σύνταξη χρηματικού καταλόγου από τον δήμο.

7. Ο συντελεστής των τελών καθαριότητας στεγασμένων ή μη χώρων, αναγνωριζομένων σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις ως Ελευθέρων Τελωνειακών Συγκροτημάτων, δεν δύναται να ορίζεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του πενήντα τοις εκατό (50%) του συντελεστή που ορίστηκε για τους αντιστοίχους χώρους άνω των εξ χιλιάδων (6.000) τετραγωνικών μέτρων.

8. Στην περίπτωση που ο καθοριζόμενος συντελεστής τέλους καθαριότητας και φωτισμού του οικείου δημοτικού συμβουλίου, κατά τετραγωνικό μέτρο, δεν μπορεί να υπολογισθεί σε ακεραία μονάδα για τον υπολογισμό αυτού του τέλους επί συντελεστή επί της ακεραίας μονάδας το εμβαδόν προσδιορίζεται πλασματικά κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 17.3 – Τέλος φωτισμού – καθαριότητας σε χώρους χωρίς ηλεκτρική εγκατάσταση ή σε μη στεγασμένους χώρους

1. Οι στερούμενοι ηλεκτρικής εγκαταστάσεως υποχρεούνται στην πληρωμή τελών, καθαριότητας και φωτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ..

Ακίνητα, στα οποία διακόπτεται η ηλεκτροδότηση, απαλλάσσονται από την καταβολή ενιαίου ανταποδοτικού τέλους καθαριότητας και φωτισμού, από την ημερομηνία υποβολής δήλωσης του ιδιοκτήτη τους ή του νόμιμου εκπροσώπου αυτού προς τον οικείο δήμο ότι δεν ηλεκτροδοτούνται και ότι δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν.

Μέχρι την υποβολή της ανωτέρω δήλωσης, τα τέλη οφείλονται ανά κατηγορία ακινήτου και καταβάλλονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 του από 24.9/20.10.1958 Β.Δ..

Εάν, παρά την υποβολή της δήλωσης διαπιστωθεί ηλεκτροδότηση ή χρήση του ακινήτου, επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου το τέλος που αναλογεί από το χρόνο απαλλαγής και ισόποσο πρόστιμο.

2. Τα τέλη που βαρύνουν μη στεγασμένους χώρους, ως βιομηχανιών, κινηματοθεάτρων, επιχειρήσεων πωλήσεως οικοδομήσιμων υλικών, σταθμών και συνεργείων επισκευής αυτοκινήτων και λοιπών εν γένει επιχειρήσεων σε μη στεγασμένους χώρους, καθώς και τις εποχιακά κατοικούμενες οικίες, συνεισπράττονται από τη ΔΕΗ, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος ως ακολούθως:

Ο δήμος προσδιορίζει το σε τετραγωνικά μέτρα πλασματικό εμβαδό, το οποίο πολλαπλασιαζόμενο επί τον ισχύοντα κατά κατηγορία συντελεστή για στεγασμένους χώρους αποδίδει ποσό τελών, ίσο προς το προκύπτον κατά τον, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 21 και 22 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ., υπολογισμό.

Το κατά τα άνω προσδιοριζόμενο εμβαδό, γνωστοποιείται παρά των δήμων στην ΔΕΗ, σύμφωνα με το εδάφιο β' του άρθρου 2 του παρόντος νόμου οριζόμενα.

Η ΔΕΗ δεν προβαίνει στη σύνδεση σε καταναλωτή της κατηγορίας αυτής, που απαιτείται για πρώτη φορά, εάν δε προσαχθεί έγγραφο του δήμου, από το οποίο να προκύπτει το κατά τα προαναφερθέντα καθορισμένο εμβαδόν, βάσει του οποίου θα ενεργείται η είσπραξη των τελών.

Άρθρο 17.4 – Υπόχρεος – Τρόπος είσπραξης

1. Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού βαρύνουν τον υπόχρεο για την πληρωμή του λογαριασμού ηλεκτρικού ρεύματος καταναλωτή και συνεισπράττονται μέσω αυτού ενιαίως από την ΔΕΗ με δόσεις ίσες προς τον αριθμό των εκδιδόμενων κατ' έτος λογαριασμών.

2. Σε λογαριασμούς που εκδίδονται σε χρονικό διάστημα μικρότερο ή μεγαλύτερο της εκάστοτε καθορισμένης χρονικής περιόδου, ενεργείται από την ΔΕΗ ανάλογη χρέωση των εν λόγω τελών. Οι από τέλη καθαριότητας και φωτισμού πραγματοποιούμενες από την ΔΕΗ εισπράξεις αποδίδονται στον δικαιούχο δήμο βάσει σχετικής εκκαθαριστικής καταστάσεως εντός του τρίτου μηνός από της λήξεως του μηνός στον οποίο λογιστικώς ανήκουν οι

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

λογαριασμοί. Η ΔΕΗ δύναται να παρέχει στον δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών.

3. Δήμοι που έχουν δική τους ταμιακή υπηρεσία και υπηρεσία υδρεύσεως ή δημοτική επιχείρηση υδρεύσεως ή δημοτικό οργανισμό υδρεύσεως, μπορούν να εξαιρεθούν της υποχρεωτικής συνεισπράξεως των τελών καθαριότητας και φωτισμού από την ΔΕΗ με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου κοινοποιείται στη ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου κάθε έτους.

4. Για την αντιμετώπιση από την ΔΕΗ των δαπανών εισπράξεως των ως άνω τελών, αυτή παρακρατεί εκτός των εισπραττόμενων ποσοστό δύο τοις εκατό (2%). Δικαιούται επίσης να παρακρατεί εκτός των ως άνω τελών, τις προς αυτήν εκκαθαρισμένες ληξιπρόθεσμες και απαιτητές οφειλές δήμων, οι οποίες προέρχονται από την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος ή από έργα ηλεκτροδοτήσεως.

Άρθρο 17.5 – Έλεγχος δηλώσεων

1. Ο δήμος δικαιούται να ενεργεί έλεγχο των κατά το άρθρο 20 δηλώσεων. Σε περίπτωση ανακριβούς δηλώσεως επιβάλλονται στους υπόχρεους καταναλωτές με απόφαση του δημάρχου τα αναλογούντα προς τον αποκρυβέντα χώρο τέλη, ως και πρόστιμο κατά τις διατάξεις του άρθρου 73 του Β.Δ. της 24-9/20-10-1958. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στον υπόχρεο με απόδειξη. Ο δήμος αιτείται εγγράφως την χρέωση της ΔΕΗ εκείνου του καταναλωτή που υποβάλει ανακριβή δήλωση με την ανωτέρω απόφαση με την οποία αποδίδεται το συνολικό με τις υπόλοιπες εισπράξεις.

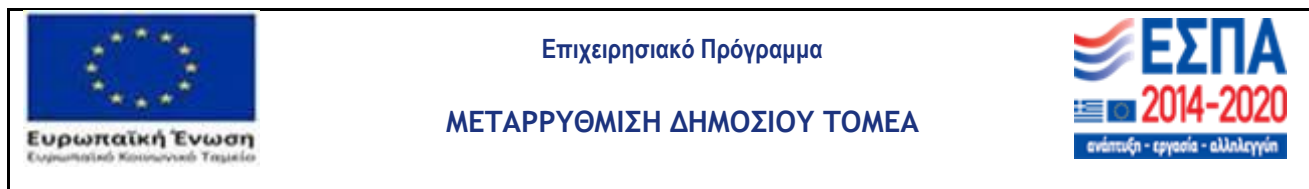
2. Σε κάθε δήμο τηρούνται πίνακες (καρτέλες) τελών καθαριότητας και φωτισμού, στους οποίους καταχωρίζονται κατά υπόχρεο καταναλωτή τα στοιχεία των ως άνω δηλώσεων, ως και το προς είσπραξη μέσω της ΔΕΗ ποσόν.

Άρθρο 17.6 – Μη καταβολή τέλους - Συνέπειες

Σε περίπτωση άρνησης του υπόχρεου να καταβάλει τέλος σύμφωνα με τις ανωτέρω διατάξεις, η ΔΕΗ διακόπτει την παροχή ρεύματος, μέχρι την εξόφληση του οφειλόμενου τέλους. Εφ' όσον δεν ζητηθεί η επαναχορήγηση του ηλεκτρικού ρεύματος, η ΔΕΗ γνωστοποιεί στον δικαιούχο των τελών δήμο, μετά την διαγραφή του καταναλωτή, για να αναζητήσει τις εν λόγω οφειλές.

Σε περίπτωση διαδοχής του οφειλέτη καταναλωτή στην χρήση του ακινήτου από τρίτο, η ΔΕΗ γνωστοποιεί στον δήμο αυτήν την διαδοχή, καθώς και το ανεξόφλητο ποσό των τελών από τον αποχωρήσαντα οφειλέτη, ώστε να μεριμνήσει ο δήμος για την είσπραξή του. Το ποσόν αυτό μπορεί να βεβαιώνεται και να εισπράττεται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και εις βάρος του κυρίου ή νομέως του ακινήτου κατά τον χρόνο γενnéσεως της οφειλής.

Άρθρο 17.7 - Ηλεκτροφωτισμός κοινοχρήστων χώρων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Για την αντιμετώπιση των δαπανών ηλεκτροφωτισμού των κοινοχρήστων χώρων, σε όποιους δήμους δεν εισπράττεται τέλος καθαριότητας ή το επ' αυτού υπολογιζόμενο τέλος φωτισμού δεν επαρκεί για την κάλυψη της αντίστοιχης ετησίας δαπάνης, επιβάλλεται τέλος φωτισμού προσδιοριζόμενο κατά τετραγωνικό μέτρο των στεγασμένων χώρων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου ..... του παρόντος.

Άρθρο 17.8 – Κάλυψη αυξημένων δαπανών καθαριότητας

Για δήμους που επιβαρύνονται με αυξημένες δαπάνες καθαριότητας, λόγω τουριστικής κίνησης, επιτρέπεται όπως, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να διατίθεται για την αντιμετώπιση των δαπανών αυτών, ποσό μέχρι του μισού των σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις εισπραττόμενων τελών διαμονής παρεπιδημούντων και επί των εκδιδόμενων λογαριασμών.

Άρθρο 17.9 - Ένδικο μέσα

1. Για τις περιπτώσεις των προηγούμενων άρθρων επιτρέπεται η άσκηση των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του άρθρου 72 του Β.Δ. της 24-9/20-10-1958, ενδίκων μέσων εντός είκοσι (20) ημερών από της κοινοποίησης του αποσπάσματος του βεβαιωτικού καταλόγου ή της αποφάσεως του δημάρχου, η οποία συνεπάγεται ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά ποσοστό 80% του όλου τέλους.
2. Ο δήμος υποχρεούται μέσα σε ένα μήνα από την κοινοποίηση σε αυτόν των επί των ενδίκων μέσων τελεσιδίκων αποφάσεων, να επιστρέψει τα τυχόν αχρεωστήτως εισπραχθέντα από αυτόν ποσά.

Άρθρο 18 – Τέλη και δικαιώματα ύδρευσης και αποχέτευσης

1. Για την κάλυψη μέρους του ελάχιστου κόστους λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης μπορεί να χρεώνεται από τις Δ.Ε.Υ.Α. και τους δήμους που παρέχουν τις υπηρεσίες αυτές, μηνιαίο πάγιο τέλος, μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η οποία εγκρίνεται από το Δημοτικό Συμβούλιο.
2. Για την υπηρεσία υδρεύσεως, στις περιπτώσεις που δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί υποχρεωτικής υδροληψίας τα δικαιώματα επιβάλλονται υποχρεωτικά. Δεν επιτρέπεται η επιβολή δικαιώματος στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται δαπάνη για την εξυπηρέτηση της υδρεύσεως για προσωπικό ή έργα.

Άρθρο 19 – Ανταποδοτικό τέλος απαλλοτριώσεως

Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλεται ανταποδοτικό τέλος απαλλοτριώσεως, αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων και την ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών. Το ύψος του τέλους, οι υπόχρεοι στην καταβολή του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Τα έσοδα του ανωτέρω τέλους διατίθενται αποκλειστικά για την κάλυψη δαπανών προς αποζημίωση των ιδιοκτητών των απαλλοτριωμένων ακινήτων.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 20 – Δυνητικά ανταποδοτικά τέλη

1. Σε αυτούς που κάνουν χρήση δημοτικών ή κοινοτικών έργων ή υπηρεσιών ο δήμος δικαιούται να επιβάλλει τέλη ή δικαιώματα, τα οποία ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

2. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη ή εισφορές για υπηρεσίες ή τοπικά έργα της περιοχής τους, που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην ανάπτυξη της περιοχής και στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Τα τέλη αυτά ή οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την ίδια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Όταν το ύψος των τελών ή εισφορών κλιμακώνεται, με βάση τα τετραγωνικά μέτρα έκτασης ή κτίσματος ή άλλη μονάδα υπολογισμού, η διαφορά του συντελεστή μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας κατηγορίας δεν μπορεί να υπερβαίνει το εικοσαπλάσιο της πρώτης.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Έσοδα από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές

Άρθρο 21 - Τέλος διαφήμισης

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων τέλος για κάθε διαφήμιση που γίνεται με οποιονδήποτε τρόπο και μορφή σε χώρους που βρίσκονται μέσα στα διοικητικά τους όρια. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού, κατά περιοχή και κατηγορία διαφήμισης ως εξής :

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α'

Για διαφημίσεις που αναγράφονται ή αναρτώνται ή επικολλούνται : α) μέσα σε μόνιμα και σταθερά ή προσωρινά και κινητά πλαίσια, τα οποία τοποθετούνται σε πλατείες, οδούς, πεζοδρόμια, δημόσιους και κοινόχρηστους γενικά χώρους, που καθορίζονται με απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, β) στις περιφράξεις ακάλυπτων χώρων και ανεγειρόμενων ή εγκαταλελειμμένων οικοδομών με συναίνεση του ιδιοκτήτη ή νομέα ή του διαχειριστή αυτών, γ) σε χώρους σιδηροδρομικών, λιμενικών και αεροπορικών σταθμών καθώς και σε χώρους σταδίων και γηπέδων, που καθορίζονται από τη διοίκηση των αντίστοιχων φορέων, δ) μέσα σε καταστήματα, κινηματογράφους, θέατρα και άλλους δημόσιους χώρους, και ε) σε περίπτερα, στέγαστρα αφετηριών και στάσεων αναμονής επιβατών λεωφορείων αστικών και υπεραστικών συγκοινωνιών, από δραχμές πενήντα (50) μέχρι εκατόν είκοσι πέντε (125) εβδομαδιαίως το τετραγωνικό μέτρο.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Β'

Α. α. για διαφημίσεις φωτεινές σε στέγες ή δώματα καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται με ηλεκτρικές εφημερίδες, από δραχμές πέντε χιλιάδες (5.000) μέχρι είκοσι πέντε χιλιάδες (25.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β. για φωτεινές σε οποιουδήποτε άλλους χώρους, από δραχμές δύο χιλιάδες (2.000) μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

γ. για μη φωτεινές ή φωτιζόμενες σε στέγες ή δώματα, από δραχμές επτακόσιες (700) μέχρι επτά χιλιάδες (7.000) ετησίως το τετραγωνικό μέτρο.

Β. Τα ανωτέρω τέλη δεν επιβάλλονται εκ νέου όταν μεταβάλλεται, εντός του έτους, το διαφημιστικό μήνυμα.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Γ'

Για διαφημίσεις που γίνονται μέσα στα οχήματα σιδηροδρόμων, τροχιοδρόμων, ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων και κάθε τύπου οχήματα δημόσιας χρήσης ή στην εξωτερική επιφάνεια αυτών, διαστάσεων μέχρι 30 επί 50 εκατοστόμετρα, από δραχμές εκατόν σαράντα (140) μέχρι επτακόσιες (700) μηνιαίως, ανεξάρτητα από τις ημέρες χρησιμοποίησης. Για διαφημίσεις της κατηγορίας αυτής μεγαλύτερων διαστάσεων καταβάλλεται ανάλογο πολλαπλάσιο τέλος.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Δ'

α. Για διαφημίσεις που γίνονται με ημερολόγια, δώρα, έντυπα, κάθε είδους παραστάσεις ή λέξεις σε αυτοκόλλητα ή είδη με διαφημιστικές παραστάσεις ή λέξεις ή με άλλο παρόμοιο τρόπο, καθώς και για διαφημίσεις που γίνονται από τον αέρα με οποιονδήποτε τρόπο, το τέλος ορίζεται σε ποσοστό 2% επί της δαπάνης διαφήμισης.

Τα ένθετα διαφημιστικά φυλλάδια, που διανέμονται μαζί με τις εφημερίδες και τα περιοδικά, υπόκεινται στο ανωτέρω τέλος διαφήμισης. β. Η προβολή προϊόντων σε χώρους καταστημάτων, που γίνεται είτε με την τοποθέτησή τους σε ειδικά σημεία εντός του καταστήματος είτε με έντυπα, δώρα, επιγραφές κάθε είδους είτε με άλλο παρόμοιο τρόπο, θεωρείται διαφήμιση και υπόκειται σε τέλος διαφήμισης, βάσει των εκδιδομένων από τα καταστήματα τιμολογίων παροχής υπηρεσιών. Το τέλος υπολογίζεται με συντελεστή 2% επί της διαφημιστικής δαπάνης που καταβάλλεται για τις πράξεις αυτές.

Προβολή προϊόντων που εντάσσεται στην παραπάνω έννοια της διαφήμισης συνιστούν οι εξής ενέργειες:

α. η ενοίκιαση χώρων σε ειδικά ράφια, η τοποθέτηση προϊόντων σε ειδικές προθήκες ή περίπτερα,

β. η διανομή δοκιμαστικών προϊόντων, εκδηλώσεις εκπλήξεις ("Happenings") στους χώρους του καταστήματος.

γ. Η απόδοση του τέλους, για όλες τις ενέργειες της κατηγορίας αυτής, γίνεται πάντοτε από τον διαφημιζόμενο, μέχρι τη λήξη προθεσμίας υποβολής της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η καταβολή πραγματοποιείται σε οποιοδήποτε γραφείο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων λειτουργεί σε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) και αποδεικνύεται με την παροχή ανάλογου παραστατικού στοιχείου (διπλότυπου). Το σύνολο των ποσών που εισπράττονται αποτελεί πόρο ειδικού λογαριασμού, που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και αποδίδεται στους δήμους και κοινότητες.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., καθορίζονται η διαδικασία, ο χρόνος, ο τρόπος, τα κριτήρια και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια, για την απόδοση των τελών στους Ο.Τ.Α. α' βαθμίδας.

δ. Ως δαπάνη διαφήμισης για τις διαφημίσεις της παρούσας κατηγορίας είναι το ποσό που καταβάλλεται από τον διαφημιζόμενο για τη διενέργεια της διαφήμισης, με βάση το φορολογικό στοιχείο που πρέπει να εκδίδεται για κάθε περίπτωση. Σε περίπτωση εκπρόθεσμης απόδοσης των οφειλόμενων τελών οι σχετικές δαπάνες διαφήμισης δεν αναγνωρίζονται ως εκπεστές από τα ακαθάριστα έσοδα, κατά τις φορολογικές διατάξεις.

2. Εξαιρούνται του τέλους της παρ. 1 του άρθρου αυτού διαφημίσεις που γίνονται στις εφημερίδες, στα περιοδικά, στο ραδιόφωνο και στην τηλεόραση.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος, το κατά κατηγορία και περίπτωση τέλος διαφήμισης της παρ. 1 μπορεί να αναπροσαρμόζεται κατά το ποσοστό του πληθωρισμού, με τον οποίο έκλεισε το έτος.

4. Η μίσθωση κοινόχρηστων χώρων για τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων δεν υπάγεται στις διατάξεις περί εμπορικών μισθώσεων.

Άρθρον 22 – Τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων επιχειρήσεων

1. α. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων, στην περιφέρεια των οποίων ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων τέλος σε ποσοστό μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) στα ακαθάριστα έσοδα των: α) κάθε είδους, μορφής και ονομασίας καταστημάτων, στα οποία πωλούνται για κατανάλωση εντός των χώρων δραστηριοποίησης του καταστήματος ή σε πακέτο, φαγητά, ποτά, καφές, αναψυκτικά, γαλακτοκομικά προϊόντα και γλυκίσματα, εφόσον διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα, β) ζυθοπωλείων και μπαρ, ανεξαρτήτως ιδιαίτερης ονομασίας και κατηγορίας και γ) καντινών.

Στο ανωτέρω τέλος υπάγονται και τα κέντρα διασκέδασης και τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, τα καταστήματα των πιο πάνω περιπτώσεων που λειτουργούν μέσα σε εμπορικά κέντρα, καθώς και στα οργανωμένα τμήματα των SUPERMARKETS και των πολυκαταστημάτων, στα οποία πωλούνται έτοιμα φαγητά.

Επί των εσόδων των επιχειρήσεων Καζίνο και των επιχειρήσεων που λειτουργούν εντός Καζίνο το ανωτέρω τέλος επιβάλλεται σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%).

Προκειμένου για νυχτερινά κέντρα, αίθουσες χορού και άλλα καταστήματα με ποτά και θέαμα, καφωδεία, κέντρα διασκέδασης και χορευτικά κέντρα με μουσική το ανωτέρω τέλος επιβάλλεται σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).

β. Στους δήμους στην περιοχή των οποίων δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων το ανωτέρω τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Αν σε τμήμα δήμου ισχύει το σύστημα αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων ειδικά και μόνο για το τμήμα αυτό εφαρμόζονται οι ανωτέρω παράγραφοι του παρόντος άρθρου.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Το ανωτέρω τέλος μπορεί να επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και στις παρακάτω κατηγορίες καταστημάτων:

α. Τουριστικών ειδών, β. ειδών λαϊκής τέχνης, γ. ενθυμίων και δώρων, δ. ενοικιάσεως σκαφών αναψυχής τοπικού χαρακτήρα, θαλάσσιων ποδηλάτων, ιστιοσανίδων, ειδών χρησιμοποιούμενων στην παραλία, ε. ειδών που χρησιμοποιούνται στη θάλασσα από τους λουόμενους, στ. ειδών «σπορ», «σκι» και «ορειβασίας», ζ. σχολών εκμάθησης θαλάσσιων σπορ και εκμάθησης καταδύσεων, η. ενοικιάσεις αυτοκινήτων, μοτοποδηλάτων και ποδηλάτων.

Σε περίπτωση διάθεσης προϊόντων και υπηρεσιών στο πλαίσιο άσκησης πολλαπλών οικονομικών δραστηριοτήτων από τα ανωτέρω καταστήματα, για τον προσδιορισμό του οφειλόμενου τέλους λαμβάνονται υπ' όψιν τα ακαθάριστα έσοδα, τα οποία προέρχονται μόνο από τη λιανική πώληση των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου, όπως αυτά προκύπτουν από την δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 6 του ν. 1080/1980 και τα εκκαθαριστικά σημειώματα του Φ.Π.Α..

3. Το τέλος βαρύνει τον πελάτη και αναγράφεται ξεχωριστά στα εκδιδόμενα κατά τις κείμενες διατάξεις στοιχεία, εισπράττεται δε από αυτόν που εκδίδει το λογαριασμό, ο οποίος υποχρεούται να το καταβάλει στο οικείο δημοτικό ταμείο.

Άρθρο 23 - Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων τέλος, το οποίο υπολογίζεται επί της αξίας της ακίνητης περιουσίας που βρίσκεται εντός της διοικητικής τους περιφέρειας κατά τις ακόλουθες διακρίσεις:

α) Στα πάσης φύσεως ακίνητα που βρίσκονται εντός εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εντός των ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εντός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

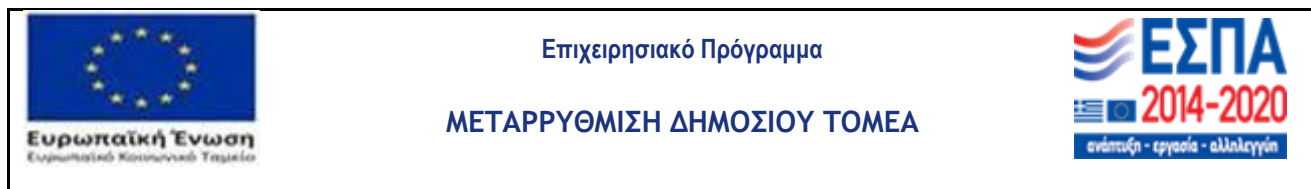
β) Στα κάθε είδους κτίσματα που βρίσκονται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως ή εκτός ορίων οικισμών υφιστάμενων προ του έτους 1923 ή εκτός ορίων οικισμών πληθυσμού κάτω των δύο χιλιάδων (2.000) κατοίκων.

Στην περίπτωση β' για τον υπολογισμό της αξίας λαμβάνεται υπόψη, από το δημοτικό συμβούλιο, η αξία των κτισμάτων και η αξία της διπλάσιας έκτασης από εκείνη που καταλαμβάνουν τα κτίσματα, εφ' όσον υφίσταται.

2. Ο συντελεστής του τέλους καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου από μηδέν εικοσιπέντε τοις χιλίοις (0,25%), μέχρι μηδέν τριάντα πέντε τοις χιλίοις (0,35%) και είναι ενιαίος για όλη τη διοικητική τους περιφέρεια.

Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται μέχρι 31 Οκτωβρίου του προηγούμενου έτους και ισχύει και για τα επόμενα έτη μέχρι να τροποποιηθεί.

3. Το τέλος βαρύνει τον κατά την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους κύριο του ακινήτου και σε περίπτωση επικαρπίας ή νομής τον επικαρπωτή ή νομέα.

4. Για τον υπολογισμό του τέλους λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των ακινήτων της παρ. 1 του παρόντος άρθρου που ανήκουν στον αυτόν υπόχρεο και βρίσκονται μέσα στη διοικητική περιφέρεια του δήμου κατά τις διακρίσεις των διατάξεων των παρ. 8 και 15 του παρόντος άρθρου.

Σε περίπτωση συνιδιοκτησίας το ποσό του τέλους υπολογίζεται κατά το λόγο της μερίδας κάθε συνιδιοκτήτη.

5. Για τον υπολογισμό της αξίας των ακινήτων λαμβάνονται υπόψη μόνο το ύψος της τιμής ζώνης και ο συντελεστής παλαιότητας, όπως καθορίζονται και ισχύουν κάθε φορά με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών κατά τη διαδικασία του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 14 του ν. 1473/1984 (ΦΕΚ 127 Α').

Στις περιοχές που δεν έχει γίνει καθορισμός της τιμής των ακινήτων με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών, κατά την ανωτέρω διαδικασία, ο υπολογισμός της αξίας τους γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, το οποίο λαμβάνει υπόψη και τα τηρούμενα στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. στοιχεία. Οι Δ.Ο.Υ. υποχρεούνται να παρέχουν τα στοιχεία αυτά στους δήμους και τις κοινότητες.

6.Α. Στο δημοτικό τέλος ακίνητης περιουσίας δεν υπόκεινται τα πάσης φύσεως ακίνητα που ανήκουν:

α) Στο Ελληνικό Δημόσιο, στα Ν.Π.Δ.Δ., στους Ο.Τ.Α. και στις δημοτικές επιχειρήσεις ή εκμεταλλεύσεις.

β) Στους Ναούς, στις Ιερές Μονές, στο Ιερό Κοινό του Παναγίου Τάφου, στην Ιερά Μονή του Όρους Σινά, στο Άγιον Όρος, στην Αποστολική Διακονία της Εκκλησίας της Ελλάδος και στα θρησκευτικά γενικά ιδρύματα.

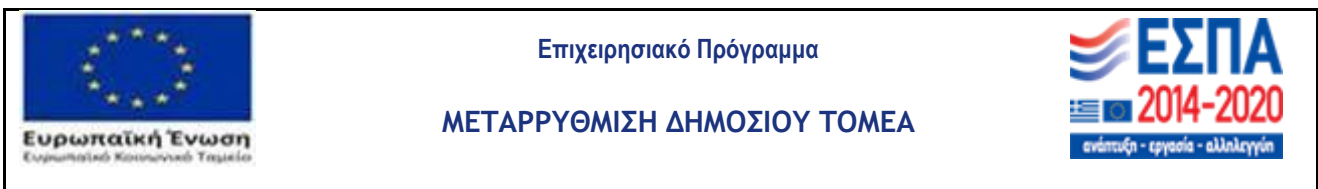
γ) Στα αναγνωρισμένα ξένα θρησκευόμενα και δόγματα, που τα χρησιμοποιούν αποκλειστικά για την άσκηση δημόσιας λατρείας και τη διεξαγωγή υπηρεσιών θρησκευτικής φύσεως.

δ) Στα φιλανθρωπικά ιδρύματα δημόσιου χαρακτήρα.

ε) Στα ημεδαπά νομικά πρόσωπα που δεν έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα, καθώς και οι περιουσίες του άρθρου 96 του α.ν. 2039/11939 (ΦΕΚ 455 Α') "Περί τροποποίησης, συμπληρώσεως και κωδικοποίησης των εις το Κράτος και υπέρ κοινωφελών σκοπών καταλειπομένων κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών", εφόσον επιδιώκονται από αυτά αποδεδειγμένα σκοποί εθνοφελείς ή θρησκευτικοί ή σε ευρύτερο κύκλο φιλανθρωπικοί ή εκπαιδευτικοί ή καλλιτεχνικοί ή κοινωφελείς ή εκκλησιαστικοί, καθώς και ξένα που επιδιώκουν τους ίδιους σκοπούς, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

στ) Στα αθλητικά σωματεία, ενώσεις, ομοσπονδίες που έχουν νόμιμα αναγνωρισθεί από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού και τα οποία χρησιμοποιούνται αποκλειστικά ως γήπεδα ή χώροι αθλητικών τους σκοπών.

ζ) Στα ξένα κράτη όταν αυτά χρησιμοποιούνται για την εγκατάσταση πρεσβειών και προξενείων αυτών με τον όρο της αμοιβαιότητας.

B. Επίσης απαλλάσσονται του ανωτέρω τέλους:

α) Τα κτίσματα οικοδομής που ανεγείρονται, για μια επταετία από τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας ή μέχρι να εκμισθωθούν ή κατά οποιονδήποτε τρόπο χρησιμοποιηθούν αυτά πριν από την πάροδο της επταετίας.

Μετά την πάροδο της επταετίας από τη χορήγηση της οικοδομικής άδειας ή από την εκμίσθωση ή τη χρησιμοποίησή τους με οποιονδήποτε τρόπο πριν από την πάροδο της επταετίας τα διαμερίσματα πολυκατοικίας που ανεγίρεται και δεν έχουν πωληθεί, τα οποία συμφωνήθηκε να μεταβιβασθούν στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα υποδείξει, για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, θεωρούνται, κατ' αμάχητο τεκμήριο, ότι έχουν μεταβιβασθεί στον εργολάβο μαζί με το ποσοστό του οικοπέδου που τους αναλογεί.

Σε περίπτωση που ο εργολάβος υποσχέθηκε με συμβολαιογραφικό προσύμφωνο τη μεταβίβαση διαμερίσματος σε τρίτο πρόσωπο, το διαμέρισμα αυτό, θεωρείται, κατ' αμάχητο τεκμήριο, ότι μεταβιβάσθηκε στον αγοραστή μαζί με το ποσοστό του οικοπέδου που αναλογεί από την παράδοσή του σ' αυτόν, η οποία αποδεικνύεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο που καταρτίζεται μέσα σε ένα δίμηνο από την παράδοση.

β) Οι κοινόχρηστοι χώροι πολυκατοικιών και

γ) Τα ακίνητα που έχουν χαρακτηρισθεί: - Ως δημόσιοι χώροι ταφής (νεκροταφεία). - Ως διατηρητέα, με απόφαση του αρμόδιου υπουργού, και δεν ιδιοχρησιμοποιούνται ή δεν αποφέρουν εισόδημα. - Ως χώροι ιστορικών ή αρχαιολογικών μνημείων.

δ) Τα κτίσματα που βρίσκονται εκτός οικισμού ή σε αγροτικές περιοχές και χρησιμοποιούνται για το σταυλισμό των ζώων.

ε) Τα ακίνητα για τα οποία υφίσταται απαγόρευση οποιασδήποτε χρήσης, σύμφωνα με τον ισχύοντα Πολεοδομικό Σχεδιασμό, ιδίως ρυμοτομικό βάρος, ρυμοτομική απαλλοτρίωση, δέσμευση ακινήτου για κοινωφελή ή κοινόχρηστο σκοπό ή για λόγους προστασίας μνημείων και αρχαιοτήτων, ιδίως αρχαιολογική δέσμευση για ανασκαφές, κήρυξη αρχαιολογικού χώρου, καθώς και για λόγους προστασίας του περιβάλλοντος, που έχει επιβληθεί από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, αποκλειστικά κατά το μέρος για το οποίο υφίσταται η ως άνω απαγόρευση.

7. Η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους για τα ακίνητα, που έχουν μετρητή παροχής ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η, γίνεται ως εξής:

Οι δήμοι μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων και ύστερα από έλεγχο αυτών καταρτίζουν κατάσταση στην οποία για κάθε υπόχρεο αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία του, ο αριθμός του μετρητή που αντιστοιχεί σε κάθε ακίνητο και η αξία κάθε ακινήτου ανά μετρητή της Δ.Ε.Η. Στην κατάσταση αυτήν περιλαμβάνονται και τα ακίνητα για τα οποία δεν υποβλήθηκε δήλωση από τους υπόχρεους, με βάση τα στοιχεία που τηρούνται σε κάθε δήμο ή κοινότητα, ή με αυτά που προκύπτουν ύστερα από έλεγχο για τον προσδιορισμό των ακινήτων που δεν δηλώθηκαν. Τα ανωτέρω στοιχεία δύναται να μεταβάλλονται για την προσαρμογή τους προς τα μηχανογραφικά δεδομένα της Δ.Ε.Η. με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η κατάσταση αυτή μαζί με την απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, περί καθορισμού του συντελεστή του τέλους,

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αποστέλλονται εφάπαξ στη Δ.Ε.Η. μέχρι 30 Νοεμβρίου και ισχύουν μέχρι να τροποποιηθούν ή καταργηθούν. Ο οριζόμενος με την απόφαση συντελεστής ισχύει από την 1η Ιανουαρίου του επόμενου έτους και μέχρι να τροποποιηθεί ή καταργηθεί η απόφαση αυτή.

8. Το ποσό του τέλους προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της αξίας κάθε ακινήτου επί τον συντελεστή του τέλους.

9. Το τέλος συνεισπράττεται από τη Δ.Ε.Η. με δόσεις ίσες προς τον αριθμό των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος, που εκδίδονται από αυτήν κατά τη διάρκεια τη χρονικής περιόδου στην οποία εκτείνεται ο κύκλος καταμέτρησης που εφαρμόζεται από αυτήν, ανεξάρτητα αν ο κύκλος αυτός συμπίπτει προς το ημερολογιακό έτος και ανεξάρτητα από τυχόν μεταβολή των συντελεστών.

10. Τα ποσά του τέλους που εισπράττει η Δ.Ε.Η. αποδίδονται στους δήμους μέσα στον τρίτο μήνα από τη λήξη του μήνα στον οποίο αφορούν λογιστικά οι σχετικοί λογαριασμοί. Η Δ.Ε.Η. μπορεί να δίνει στους δικαιούχους δήμους χρηματικές προκαταβολές έναντι των ποσών που πρέπει να αποδώσει από τις εισπράξεις του τέλους και μέχρι 50% του προς είσπραξη ποσού.

Για την αντιμετώπιση των δαπανών είσπραξης του ανωτέρω τέλους η Δ.Ε.Η. παρακρατεί από τις εισπράξεις ποσοστό 2% Δήμοι που έχουν τη δική τους ταμειακή υπηρεσία μπορούν να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική συνείσπραξη του τέλους ακίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π.) από τη ΔΕΗ με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

11. Σε περίπτωση που δεν καταβληθεί το τέλος, η Δ.Ε.Η. προβαίνει στη διακοπή του ρεύματος και δεν το επαναχορηγεί μέχρι να εξοφληθεί το τέλος που οφείλεται. Αν δεν ζητηθεί η επαναχορήγηση του ηλεκτρικού ρεύματος η Δ.Ε.Η. αφού διαγράψει τον υπόχρεο συνδρομητή γνωστοποιεί τη διαγραφή στο δικαιούχο δήμο ή κοινότητα ώστε να μεριμνήσει για την είσπραξη του οφειλόμενου τέλους, σύμφωνα με τις διατάξεις που αφορούν την είσπραξη των εσόδων των δήμων.

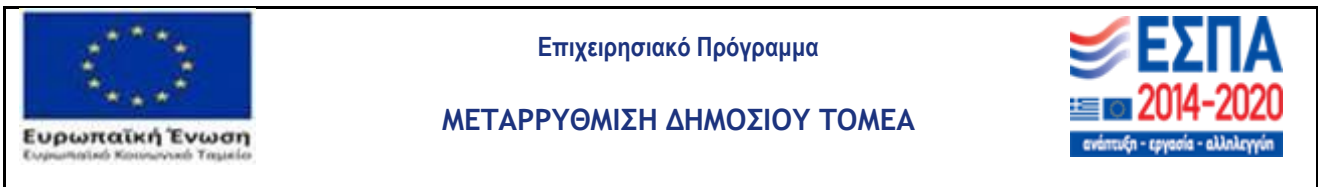
12. Σε περίπτωση που ο λογαριασμός της Δ.Ε.Η. εκδίδεται στο όνομα του μισθωτή του ακινήτου, το τέλος καταβάλλεται απ' αυτόν μαζί με το λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος και αφαιρείται από το καταβαλλόμενο μίσθωμα.

13. Για τα ακίνητα που δεν έχουν μετρητή της Δ.Ε.Η. η βεβαίωση και είσπραξη του τέλους γίνεται με βεβαιωτικούς καταλόγους σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων των δήμων.

Οι ανωτέρω κατάλογοι συντάσσονται με βάση τα στοιχεία των δηλώσεων και περιλαμβάνουν και τα ακίνητα για τα οποία δεν υποβλήθηκε δήλωση από τους υπόχρεους, με βάση τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους οι δήμοι ή με αυτά που προκύπτουν ύστερα από έλεγχο για τον προσδιορισμό των ακινήτων που δεν δηλώθηκαν.

14. Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης ή υποβολής ανακριβούς δήλωσης εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 12 του παρόντος άρθρου.

15. Το τέλος της παρ 15 του άρθρου αυτού καταβάλλεται από τον υπόχρεο σε τρεις τετραμηνιαίες δόσεις μέχρι τη λήξη του αντίστοιχου οικονομικού έτους, εκτός αν ο υπόχρεος επιθυμεί την εφάπαξ καταβολή του. Αν το τέλος δεν καταβληθεί μέσα στις

ανωτέρω προθεσμίες εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών προς τους δήμους και τις κοινότητες.

16. Από τα έσοδα που εισπράττουν, κατά την ανωτέρω διαδικασία οι δήμοι από το τέλος αυτό, ποσοστό 15% παρακρατείται υποχρεωτικά από το φορέα είσπραξης και κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε ειδικό λογαριασμό με τίτλο "Έσοδα υπέρ δήμων και κοινοτήτων από το τέλος ακίνητης περιουσίας (Τ.Α.Π)".

Τα έσοδα του λογαριασμού αυτού κατανέμονται στους Ο.Τ.Α. κατά τη διαδικασία κατανομής των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων, με κριτήρια τα οποία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από πρόταση της Κ.Ε.Δ.Ε.

17. Τα έσοδα του τέλους αυτού διατίθενται υποχρεωτικά κατά ποσοστό 50% τουλάχιστον για την εκτέλεση έργων, καταβολή αποζημιώσεων ρυμοτομούμενων ή απαλλοτριωμένων ακινήτων και το υπόλοιπο για την κάλυψη άλλων αναγκών.

18. Κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ως προς τη βεβαίωση και είσπραξη του τέλους ρυθμίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

19. Οι δήμοι ή οι σύνδεσμοι αυτών δύνανται με απόφαση του συμβουλίου τους, να συνιστούν γραφεία κτηματογράφησης για τις ανάγκες του Τ.Α.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1512/1985 και του π.δ. 49/16.3.1987. Η σύνθεση του προσωπικού οι αρμοδιότητες και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την οργάνωση και λειτουργία των γραφείων καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Ανάπτυξης και τη γνώμη της Κ.Ε.Δ.Ε.

Με αποφάσεις των δημοτικών συμβουλίων μπορεί να ανατίθενται οι εργασίες κτηματογράφησης περιοχής δήμου σε γραφείο κτηματογράφησης άλλου δήμου, κοινότητας ή συνδέσμου αυτών.

Το τέλος και το παράβολο της παρ.3 του άρθρου 100 του ν. 1892/1990 εισπράττεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α., που ιδρύει το γραφείο κτηματογράφησης.

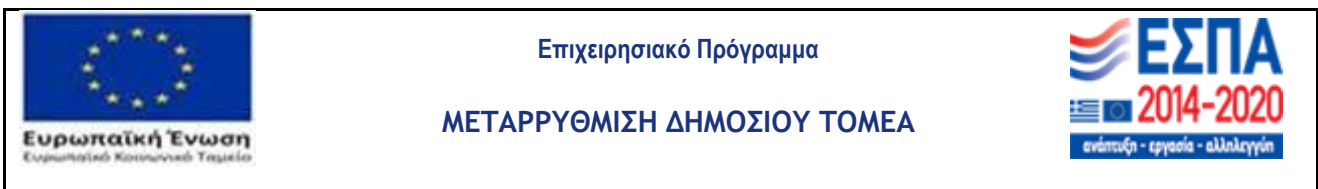
20. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

21. Σε περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας των πάσης φύσεως ακινήτων για οποιαδήποτε αιτία και προ της υπογραφής του συμβολαίου οι πωλητές οφείλουν να προσκομίζουν στον συμβολαιογράφο βεβαίωση του οικείου Ο.Τ.Α. στην Περιφέρεια του οποίου κείται το ακίνητο, από την οποία να προκύπτει ότι δεν οφείλεται τέλος ακίνητης περιουσίας, άλλως το συμβόλαιο μεταβίβασης είναι άκυρο, ελέγχεται δε ο συμβολαιογράφος που το συντάσσει.

22. Η παρ. 3 του άρθρου 44 του ν. 4262/2014 (Α' 114) καταργείται.

Άρθρο 24 – Τέλος Διαμονής Παρεπιδημούντων

1. Επιβάλλεται υπέρ των δήμων:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, εφ' όσον η διαμονή διαρκεί λιγότερο του εξαμήνου, οριζόμενο εις 5% επί του καταβαλλομένου μισθώματος κλίνης, ενοικιαζομένου δωματίου, διαμερίσματος, χώρου ή θέσεως σε οργανωμένη κατασκήνωση (CAMPING). Το τέλος βαρύνει τον μισθωτή εισπράττεται δε υποχρεωτικώς από τον εκμισθωτή, και αποδίδεται στον δικαιούχο δήμο.

Ειδικότερα για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής (ξενοδοχείων, MOTELS, BUNGALOWS, ξενώνων και επιπλωμένων διαμερισμάτων) και κάθε κατηγορίας, το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων καθορίζεται σε ποσοστό 3% επί της τιμής κλίνης, βεβαιούμενο και εισπραττόμενο μετά του φόρου κύκλου εργασιών προσαυξανόμενου κατά το άνω ποσοστό, και αποδιδόμενο στον δικαιούχο δήμο από τον υπόχρεο για την είσπραξη αυτού επιχειρηματία εντός της προθεσμίας αποδόσεως του Φ.Κ.Ε.

Ο δικαιούχος δήμος δεν διενεργεί έλεγχο των στοιχείων εισπράξεων από διανυκτερεύσεις, αρκούμενος στον από το δημόσιο έλεγχο των στοιχείων εισπράξεως του Φ.Κ.Ε.

Σε περίπτωση μη καταβολής εντός της ως άνω προθεσμίας, το τέλος βεβαιώνεται από τον δικαιούχο δήμο επί τη βάσει των περί Φ.Κ.Ε. στοιχείων της οικείας οικονομικής εφορίας και εισπράττεται κατά τις εκάστοτε περί εισπράξεως των δημοτικών εσόδων διατάξεις, προσαυξημένο κατά ποσοστό 1% για κάθε μήνα καθυστερήσεως. Η προσαύξηση δεν δύναται να υπερβεί το 50% του αρχικώς βεβαιωθέντος χρέους.

2. Το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων, επιβάλλεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου των δήμων για την επιβολή του τέλους λαμβάνεται μέχρι τέλους Ιουνίου και ισχύει από 1ης Ιανουαρίου του επομένου έτους. Εάν η απόφαση αυτή ληφθεί μετά το τέλος Ιουνίου ισχύει από 1ης Ιανουαρίου του μεθεπόμενου έτους.

3. Το τέλος βαρύνει τον διαμένοντα πελάτη, αναγράφεται επί των εκδιδομένων, κατά τις κείμενες διατάξεις αποδείξεων και εισπράττεται από τον εκμισθωτή.

4. Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας, που απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής δήλωσης Φ.Π.Α., καταβάλλουν το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων στην ταμειακή υπηρεσία του δικαιούχου Ο.Τ.Α. ή στην αρμόδια Δ.Ο.Υ, που διεξάγεται η ταμειακή του υπηρεσία, κάθε ημερολογιακό τρίμηνο και μέχρι την 20ή ημέρα του μήνα που ακολουθεί το τρίμηνο. Οι ανωτέρω επιχειρήσεις υποχρεούνται, συγχρόνως με την καταβολή του τέλους, να υποβάλλουν στον οικείο δήμο δήλωση καταβολής του αναλογούντος τέλους επί των μισθωμάτων του αμέσως προηγούμενου ημερολογιακού τριμήνου, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του υπόχρεου, ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου, ο Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας, το είδος και η τάξη της επιχείρησης, η διεύθυνσή της, το τρίμηνο που αφορά η δήλωση, το συνολικό ποσό των μισθωμάτων που υπόκειται στο τέλος και το οφειλόμενο τέλος. Μαζί με την ανωτέρω δήλωση και προς έλεγχο της ακρίβειάς της οι συγκεκριμένες επιχειρήσεις υποχρεούνται να προσκομίζουν στον οικείο Ο.Τ.Α. αντίγραφο των σχετικών καταχωρίσεων στο βιβλίο πελατών, που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4 της υπ' αριθμ. 8/1999 Αστυνομικής Διάταξης (ΦΕΚ 1957 Β'), καθώς και αντίγραφο της ισχύουσας δήλωσης τιμών. Η Δ.Ο.Υ υποχρεούται να αποδίδει στο δικαιούχο δήμο το εισπραττόμενο ποσό εντός του πρώτου δεκαημέρου του επόμενου από την είσπραξη μήνα .

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Επί μη υποβολής ή υποβολής ανακριβούς ή εκπροθέσμου δηλώσεως ή καταβολής ή ελλιπούς ή εκπροθέσμου καταβολής του τέλους επιβάλλεται εις βάρος του υπόχρεου κατά τις κείμενες διατάξεις βάσει των παρεχόμενων στον δήμο από την αρμοδία οικονομική εφορία σχετικών στοιχείων και πρόστιμο ίσο προς το δύο τοις εκατό (2%) του τέλους για κάθε μήνα καθυστέρησης, μη δυνάμενο να υπερβεί το ισόποσο του τέλους.

6. Για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κάθε λειτουργικής μορφής και κατηγορίας όπως ξενοδοχεία MOTELS, BUNGALOWS, ξενώνες και επιπλωμένα διαμερίσματα το κατά την παράγραφο 1 τέλος εισπράττεται απ' αυτές και καταβάλλεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή το δημοτικό ταμείο υπέρ του δικαιούχου δήμου ή κοινότητας, μέσα στην ίδια προθεσμία απόδοσης του φόρου προστιθέμενης αξίας.

Το δημόσιο ταμείο υποχρεούται να αποδίδει απευθείας το εισπραττόμενο ποσό στο δικαιούχο δήμο. Οι παραπάνω επιχειρήσεις υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση συγχρόνως με την καταβολή του τέλους στο δικαιούχο δήμο ή κοινότητα με τα στοιχεία που ορίζει η παράγραφος 4 και ο οποίος δικαιούται να ενεργεί έλεγχο των στοιχείων της δήλωσης. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση της παραγράφου αυτής.

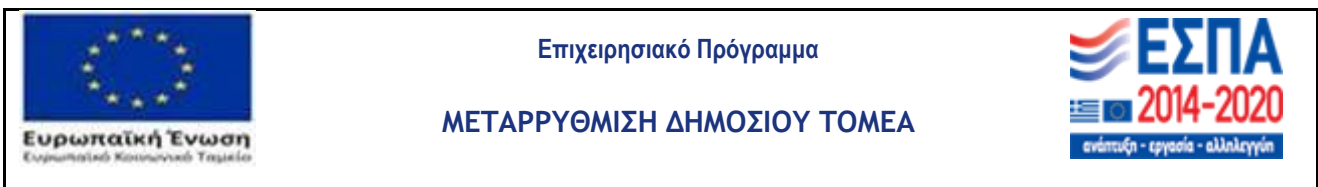
7. Το τέλος του παρόντος άρθρου δεν μπορεί να επιβληθεί για περιορισμένο χρονικό διάστημα εντός του οικονομικού έτους.

8. Τα εξουσιοδοτημένα όργανα των δήμων μπορούν οποτεδήποτε να κάνουν έλεγχο στους χώρους λειτουργίας των επιχειρήσεων, που υπάγονται στο τέλος αυτό, για την τήρηση των στοιχείων, που απαιτούνται από το νόμο για την είσπραξη του τέλους. Ο τρόπος και η διαδικασία ελέγχου καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

9. Επιχείρηση που διατηρεί περισσότερα από ένα καταστήματα, που υπάγονται στο τέλος αυτό, υποχρεούται να υποβάλλει χωριστή δήλωση στους δήμους, στη διοικητική περιφέρεια των οποίων λειτουργεί το κάθε κατάστημα.

10. Με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

11. Οι υπόχρεοι σε καταβολή τέλους παρεπιδημούντων ή τέλους επί των ακαθάριστων εσόδων, εφόσον υπόκεινται σε Φ.Π.Α., υποβάλλουν την προβλεπόμενη από την κείμενη νομοθεσία δήλωση, μέσω της ηλεκτρονικής εφαρμογής «TAXISnet» του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, ταυτόχρονα με την υποβολή δήλωσης Φ.Π.Α.. Ο τρόπος υλοποίησης της ως άνω διαδικασίας, καθώς και κάθε λεπτομέρεια για την είσπραξη των τελών μέσω αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 25 - Τέλος χρήσης κοινοχρήστων χώρων

1. Επιτρέπεται η υπέρ του δήμου επιβολή τέλους εις βάρος των χρησιμοποιούμενων (διαρκώς ή πρόσκαιρα) πεζοδρόμια, οδούς, πλατείες και εν γένει κοινόχρηστους χώρους και το υπέδαφος αυτών. Ως κοινόχρηστος χώρος για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος νοείται και το δάπεδο χώρων μεταξύ της θέσεως των προσόψεων των ισογείων των οικοδομών και των εγκεκριμένων οικοδομικών γραμμών (στοές και το υπέδαφος αυτών ως και αποτμήσεις γωνιών οικοδομικών τετραγώνων), όταν οι χώροι αυτοί είναι προεκτάσεις πεζοδρομίων κοινής χρήσης.

2. α. Το κατά την παράγραφο 1 τέλος ορίζεται ετησίως με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου κατά τετραγωνικό μέτρο, ανεξαρτήτως χρόνου χρήσεως και αναλόγως της περιοχής της πόλεως ή του χωριού στην οποία κείται ο χρησιμοποιούμενος χώρος.

β. Ειδικά σε περιπτώσεις κατάληψης πεζοδρομίου ή οδού από αυτούς που εκτελούν οποιαδήποτε φύσεως τεχνικοοικοδομικές εργασίες, το τέλος ορίζεται μηνιαίο κατά ζώνες με απόφαση του συμβουλίου και κατά τετραγωνικό μέτρο. Για την πληρωμή αυτού του τέλους ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρο εκείνος που πήρε την άδεια οικοδομής, καθώς και ο ιδιοκτήτης του ακινήτου.

γ. Σε κάθε άλλη περίπτωση, το τέλος ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Το εκάστοτε αναλογούν τέλος καταβάλλεται είτε μετρητοίς είτε με ισόποση εγγυητική επιστολή, της οποίας ο τύπος καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου στο οικείο δημοτικό ταμείο προ της παράδοσης της άδειας χρήσης, αναγραφόμενου σε αυτήν του αριθμού του γραμματίου είσπραξης ή της εγγυητικής επιστολής. Στην περίπτωση κατάθεσης εγγυητικής επιστολής, η είσπραξη του αναλογούντος τέλους γίνεται σε δόσεις, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Εάν διαπιστωθεί καθυστέρηση καταβολής των κατά τα ανωτέρω δόσεων ο δήμος προβαίνει άμεσα στις ενέργειες κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής.

Η είσπραξη ενεργείται κατόπιν σχετικού σημειώματος του δικαιούχου δήμου.

3. Με όμοια απόφαση του δημοτικού συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται η καταβολή του αναλογούντος τέλους εντός του έτους σε ισόποσες δόσεις χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγυητικής επιστολής, εφόσον καταβληθεί από τον υπόχρεο, προ της παράδοσης της άδειας μέρος του τέλους. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζεται το ποσοστό του ετήσιου τέλους που πρέπει να καταβληθεί προ της χορήγησης της άδειας, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερο από το τριάντα τοις εκατό (30%) της οφειλής και ο αριθμός των δόσεων για την εξόφληση του υπολειπόμενου ποσού.

Η άδεια χορηγείται υπό την αίρεση εξόφλησης όλων των δόσεων εντός των τασσόμενων προθεσμιών, αναγραφομένης επί αυτής του αριθμού του γραμματίου είσπραξης που αντιστοιχεί στο ποσό που καταβλήθηκε προ της χορήγησης της, του αριθμού των δόσεων που απομένουν προς εξόφληση και των προθεσμιών καταβολής τους. Η εκπρόθεσμη καταβολή ή μη καταβολή έστω και μίας εκ των δόσεων συνεπάγεται αυτοδίκαια και χωρίς να απαιτείται άλλη διατύπωση ανάκληση της άδειας και αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου εκ μέρους του υπόχρεου. Τυχόν ήδη καταβληθείσες δόσεις δεν

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

επιστρέφονται. Για την πιστοποίηση της καταβολής των δόσεων ως ανωτέρω, η άδεια θεωρείται από το δήμο, αναγραφομένων επί αυτής των αριθμών των σχετικών γραμματίων είσπραξης.

4. Η χρήση των πλατειών διατίθεται στους εκμεταλλευομένους σε αυτές καφενεία, ζαχαροπλαστεία, εστιατόρια, παρεμφερείς επιχειρήσεις και καταστήματα, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση της δημοτικής αρχής. Επιτρέπεται η παραχώρηση της χρήσεως συνεχόμενου κοινοχρήστου χώρου, εφ' όσον δεν θίγονται δικαιώματα άλλου δικαιούμενου της χρήσεως αυτού. Εάν όμως οι δικαιούμενοι χρήσεως αυτού είναι περισσότεροι του ενός, η χρήση του συνεχόμενου τούτου χώρου παραχωρείται αναλόγως των προσόψεων των καταστημάτων αυτών ή αναλόγως άλλων κριτηρίων (τοπικών, τουριστικών, κυκλοφοριακών, πρασίνου, κλπ.). Σε καμία περίπτωση ο κατά χρήση παραχωρούμενος χώρος επιτρέπεται να επεκτείνεται και σε πεζοδρόμιο παρακείμενου καταστήματος ή κατοικίας, παρά μόνο μετά από έγγραφη συγκατάθεση του χρησιμοποιούντος ή κατέχοντος τα ακίνητα αυτά.

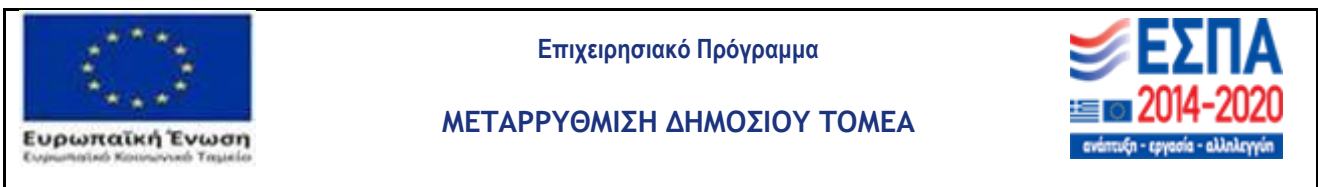
5. Προκειμένου για πλατείες προς τις οποίες προβάλλονται καταστήματα που χρησιμοποιούνται ως καφενεία, εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ή παρεμφερείς επιχειρήσεις, στο κάθε εκμεταλλευτή αυτών παραχωρείται αναλόγως της προσόψεως του καταστήματος αυτού η χρήση του εβδομήντα τοις εκατόν (70%) του χώρου που αντιστοιχεί στην προβολή, το υπόλοιπο δε τριάντα τοις εκατόν (30%) του χώρου διατίθεται από τον δήμαρχο σε αυτούς τους εκμεταλλευτές, εφ' όσον κατά την κρίση αυτού δεν παρακωλύεται ουσιωδώς η ελεύθερη χρήση αυτού. Σε περίπτωση που δεν χρησιμοποιείται από δικαιούμενο ο κοινόχρηστος χώρος της πλατείας που του αναλογεί, η χρήση του χώρου τούτου δύναται να παραχωρηθεί από τον δήμο σε εκμεταλλευτές συνεχόμενων μετ' αυτού καταστημάτων, αναλόγως της προσόψεώς τους.

6. Αυτός που προτίθεται να χρησιμοποιήσει τους κοινόχρηστους χώρους ή το υπέδαφός τους, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, υποβάλλει πριν από τη χρήση σχετική αίτηση στον οικείο δήμο. Στην αίτηση αναγράφονται: (α) το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία του αιτούντος, το είδος και η διεύθυνση της ασκούμενης επιχείρησης και (β) η θέση, η έκταση και το είδος του αιτούμενου προς χρήση χώρου ως και η χρονική διάρκεια για την οποία αιτείται η παραχώρηση της χρήσης αυτού.

Επιπλέον η αίτηση, εφόσον έχει υπάρξει ανάλογη προηγούμενη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, συνοδεύεται από εγγυητική επιστολή καλής εκτέλεσης των όρων της άδειας χρήσης ίσης προς το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους, η οποία μπορεί να εκπέσει ύστερα από διαπίστωση των αρμόδιων οργάνων ελέγχου κατ' ελάχιστον δύο φορές της παραβίασης των όρων που προβλέπονται. Δεν είναι αναγκαία η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής, αν το τέλος του παραχωρούμενου χώρου είναι μικρότερο των χιλίων διακοσίων ευρώ.

Το ύψος και ο τύπος της εγγυητικής καθορίζεται με την ανωτέρω απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου και δεν επιτρέπεται να είναι μεγαλύτερο από το διακόσια τοις εκατό του αναλογούντος τέλους.

Προκειμένης χορηγήσεως της άδειας χρήσης, η αστυνομική αρχή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την παραλαβή του σχετικού ερωτήματος του δήμου, γνωματεύει αν υφίστανται

λόγοι ασφάλειας της κυκλοφορίας πεζών ή τροχοφόρων που επιβάλλουν τη μη χορήγηση της αιτουμένης αδείας οπότε δεν χορηγείται αυτή. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία, η άδεια χορηγείται και χωρίς τη γνωμάτευση της αστυνομικής αρχής .

7. Χορηγηθείσα άδεια χρήσεως των κατά τις προηγούμενες παραγράφους χώρων ανακαλείται υποχρεωτικά από τον δήμαρχο εντός δεκαημέρου από την έγγραφη ειδοποίησής του από την αστυνομική αρχή, ότι συντρέχουν λόγοι ασφαλείας της κυκλοφορίας πεζών ή οχημάτων ή λαμβάνονται άλλα μέτρα από τη δημοτική αρχή. Η ανάκληση αυτή συνεπάγεται επιστροφή μόνο του καταβληθέντος ποσού τέλους που αντιστοιχεί στην χρονική περίοδο για την οποία ανεκλήθη η χορηγηθείσα άδεια και το οποίο καθορίστηκε με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

9. Δεν υπόκεινται στο τέλος του παρόντος άρθρου, όσοι χρησιμοποιούν κοινοχρήστους χώρους δήμων ή το υπέδαφος αυτών δυνάμει ειδικής διατάξεως νόμου ή συμβάσεως με το δημόσιο, η οποία κυρώθηκε με νόμο, σε εκτέλεση των οποίων γίνεται χρήση των ως άνω δημοτικών χώρων, εφ' όσον με τις διατάξεις αυτές προβλέπεται απαλλαγή από το τέλος αυτό.

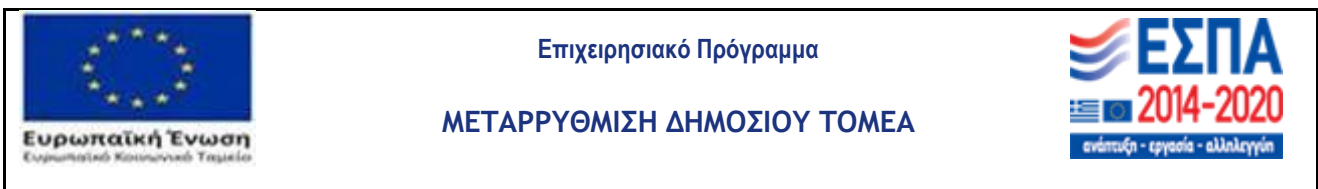
10. Επί κοινόχρηστων χώρων που δεν βρίσκονται προ καταστημάτων ή στην προβολή αυτών, η χρήση αυτών επιτρέπεται εφ' όσον δεν αναιρείται εξ ολοκλήρου η ιδιότητα του κοινόχρηστου, απαιτείται δε πάντοτε για την εκμετάλλευση αυτών η διενέργεια δημοπρασίας, τηρουμένων των εκάστοτε διατάξεων περί όρων διενεργείας δημοπρασίας για εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων.

Με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου μπορεί να προβλέπεται ποιοι από τους ανωτέρω χώρους κατ' εξαίρεση παραχωρούνται και χωρίς διενέργεια δημοπρασίας για πρόσκαιρη χρήση που δεν υπερβαίνει τις δέκα (10) μέρες και αφορά αποκλειστικά τη διεξαγωγή εκδηλώσεων κοινωνικής αλληλεγγύης ή δράσεων τουριστικής, πολιτιστικής, καλλιτεχνικής ή δημόσιας εμπορικής προβολής. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι ειδικότεροι όροι και η διαδικασία για την παραχώρηση της χρήσης των εν λόγω κοινόχρηστων χώρων, καθώς και το ύψος του τέλους, το οποίο εξαρτάται και από τον κοινωφελή ή μη χαρακτήρα της εκδήλωσης.

11. Ο δήμαρχος χορηγεί την άδεια χρήσεως κοινοχρήστου δημοτικού χώρου, η οποία δεν μπορεί να ισχύει πέρα του ημερολογιακού έτους για τις περ. α' και γ' της παραγρ. 3 στην οποία ορίζεται η τοποθεσία και η έκταση του παραχωρουμένου κατά χρήση χώρου, το είδος και η διάρκεια της χρήσεως, ως και το τέλος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά αναλόγως των διατάξεων της παραγράφου 3.

12. Η χορηγηθείσα άδεια χρήσεως κοινοχρήστου χώρου μπορεί να ανανεώνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου από τον δήμαρχο, χωρίς να απαιτείται εκ νέου γνώμη της αστυνομικής αρχής.

13. Υπό τις προϋποθέσεις της παρ. 6 του παρόντος άρθρου, άδεια του δημάρχου απαιτείται και για την χρήση κοινόχρηστων χώρων εν γένει παραστάσιμων, υπαίθριων μικροπωλητών. Στην άδεια η οποία κοινοποιείται από τον δήμο στην οικεία αστυνομική αρχή, ορίζεται η θέση, το είδος χρήσεως, ο χρόνος διάρκειας, το καταβληθέν τέλος και γίνεται σε αυτή μνεία κάθε υπόδειξη ότι εξυπηρετεί αισθητικά και τουριστικά την πόλη. Η αστυνομική αρχή

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ελέγχει την χωρίς άδεια ή της χορήγησης καθ' υπέρβαση άδειας εγκατάστασης των πάσης φύσεως μικροπωλητών. Η άδεια αυτή μπορεί να χορηγείται και μετά από διενέργεια δημοπρασίας, σύμφωνα με τους όρους και τη διαδικασία της παρ. 10 του άρθρου αυτού.

14. Ουδεμία άλλη αρχή ή νομικό πρόσωπο ή ίδρυμα έχει αρμοδιότητα να εκδίδει αδεία χρήσεως πεζοδρομίων, οδών, πλατειών, αλσών που ανήκουν σε δήμους ή έχουν παραχωρηθεί σε αυτούς προς εκμετάλλευση, στοών και κοινοχρήστων χώρων εν γένει, πλην του δήμου.

15. Για την αυθαίρετη χρήση κοινόχρηστων χώρων, των οποίων η παραχώρηση της χρήσης έχει επιτραπεί με την απόφαση της παραγράφου 2, επιβάλλεται σε βάρος του παραβάτη, με απόφαση του δημάρχου, το αναλογούν τέλος και ισόποσο πρόστιμο. Με όμοια απόφαση επιβάλλεται πρόστιμο σε βάρος εκείνου που προβαίνει σε αυθαίρετη χρήση χώρου του οποίου η παραχώρηση της χρήσης δεν έχει επιτραπεί, ίσο με το διπλάσιο του μεγαλύτερου κατά τετραγωνικό μέτρο ποσού που καθορίστηκε με την απόφαση της παραγράφου 3 για τους χώρους για τους οποίους έχει επιτραπεί η παραχώρηση για όμοια χρήση.

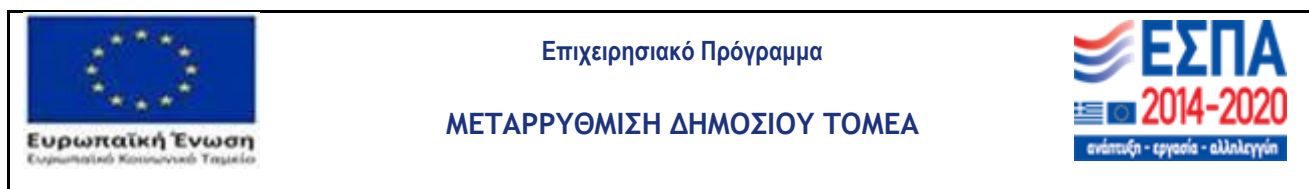
Η αυθαίρετη χρήση του κοινόχρηστου χώρου διαπιστώνεται από το Δήμο ή τις Αστυνομικές Αρχές μετά από διενέργεια αυτοψίας. Στην οικεία έκθεση περιγράφονται αναλυτικά η κατάσταση του χώρου, οι επεμβάσεις που έχουν γίνει σε αυτόν, το είδος της χρήσης, και τα αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί, επισυνάπτεται δε σχετικό σχεδιάγραμμα και, αν απαιτείται, φωτογραφίες, ή ηλεκτρονικό αρχείο τους.

Αντίγραφο της εκθέσεως παραδίδεται στον ενεργούντα την αυθαίρετη χρήση του χώρου αυτού ή θυροκολλείται στο κατάστημα σε κάθε άλλη περίπτωση. Παράλληλα, επιδίδεται στον παραβάτη εντολή να άρει την αυθαίρετη κατάληψη του κοινόχρηστου χώρου, αφαιρώντας τα κάθε είδους αντικείμενα που έχουν τοποθετηθεί σε αυτόν μέσα σε επτά (7) ημέρες από την επομένη της επιδόσεως.

Αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί, τα εν λόγω αντικείμενα απομακρύνονται άμεσα από συνεργείο του Δήμου, ο οποίος μπορεί να ζητήσει, προς το σκοπό αυτό, την άμεση συνδρομή των Αστυνομικών Αρχών.

Τα αντικείμενα που αφαιρούνται καταγράφονται σε ειδική έκθεση, η οποία υπογράφεται από τον επικεφαλής του συνεργείου του Δήμου που τα απομακρύνει και δεν επιστρέφονται αν προηγουμένως δεν καταβληθεί ειδικό πρόστιμο για τα έξοδα μεταφοράς και αποθηκεύσεως αυτών, το οποίο καθορίζεται με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου της παραγράφου 3. Αν το ανωτέρω ειδικό πρόστιμο δεν εξοφληθεί εντός τριών (3) μηνών από την ημερομηνία της αφαίρεσης, τα αφαιρεθέντα αντικείμενα κατάσχονται άμεσα και μπορεί να διατίθενται, να εκποιούνται ή να καταστρέφονται από το Δήμο, σύμφωνα με το άρθρο 199 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

Αν μετά την αφαίρεση των ανωτέρω αντικειμένων διαπιστωθεί δεύτερη παράβαση, αφαιρείται η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών. Αν το ανωτέρω χρονικό διάστημα δεν συμπληρώνεται εντός του ημερολογιακού έτους που αφορά η άδεια χρήσης κοινόχρηστου χώρου, δεν χορηγείται στον παραβάτη νέα

αντίστοιχη άδεια στο επόμενο ημερολογιακό έτος μέχρι συμπλήρωσης του χρονικού διαστήματος αυτού.

16. Η χρήση χωρίς άδεια των περιγραφόμενων στο παρόν άρθρο κοινόχρηστων χώρων, τιμωρείται με τις ποινές που ορίζονται στο άρθρο 458 του Ποινικού Κώδικα. Με τις ίδιες ποινές τιμωρείται και αυτός που καθ' υπέρβαση χρησιμοποιεί αυτούς τους χώρους, ως και αυτός που χορήγησε άδεια χρήσεως των χώρων τούτων, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Η αστυνομική αρχή, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήσεως του δημάρχου, υποχρεούται να απαγορεύσει την άνευ αδείας χρήση των χώρων αυτών. Η απομάκρυνση των αυθαιρέτως τοποθετούμενων αντικειμένων ενεργείται από τους υπόχρεους προς τούτο, μετά από εντολή της αστυνομικής αρχής προς αυτούς και σε περίπτωση άρνησης αυτών από τα όργανα του δήμου, τη συνδρομή της τελευταίας ταύτης.

17. Εάν αυτός που έχει άδεια χρήσεως πεζοδρομίων, πλατειών και εν γένει κοινοχρήστων χώρων ή του υπεδάφους αυτών, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, στερηθεί αυτής της χρήσεως εν όλω ή εν μέρει μετά από μέτρα που εξήφθησαν από δημόσιες ή δημοτικές αρχές, δικαιούται την επιστροφή μόνο του αναλογούντος τέλους.

18. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου

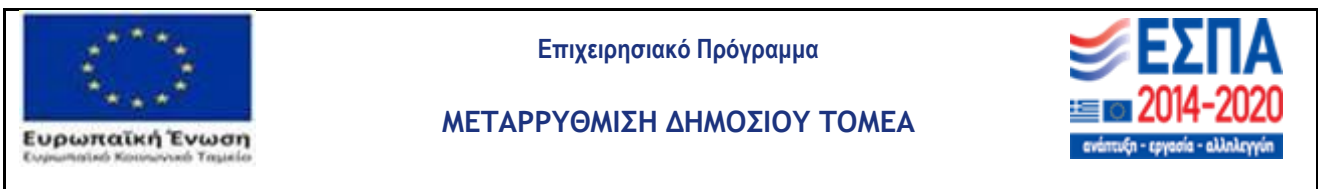
19. Στο πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, δεν εμπíπτον οι εταιρείες που εκτελούν εργασίες εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των υπογείων δικτύων διανομής και παροχетеύσεων φυσικού αερίου, συμπεριλαμβανομένων των εργασιών εγκατάστασης, τακτικής και έκτακτης συντήρησης των μετρητικών και των ρυθμιστικών διατάξεων φυσικού αερίου, καθώς και οι εταιρείες παραγωγής και διανομής θερμικής ενέργειας για την εγκατάσταση υπογείων δικτύων διανομής θερμότητας, για τις οποίες εφαρμόζονται οι σχετικές προβλέψεις του άρθρου 7 παρ. 3 του ν. 2364/1995.

Άρθρο 26 - Τέλη στάθμευσης – Πρόστιμα

1. Τα τέλη σταθμεύσεως που εισπράττονται με μετρητές χρόνου σταθμεύσεως ή με οποιοδήποτε άλλο σύστημα μέτρησης χρόνου, καθορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αποτελούν έσοδο του δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των κυκλοφοριακών συνθηκών του δήμου ή της κοινότητας.

2. Όποιος σταθμεύει όχημα χωρίς να καταβάλει το τέλος ή υπερβεί το χρόνο σταθμεύσεως τιμωρείται με πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο του ενός τρίτου ούτε μεγαλύτερο των δύο τρίτων του προστίμου που επιβάλλεται για παράνομη στάθμευση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

3. Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από όργανο της αρμόδιας υπηρεσίας του δήμου, που ορίζεται με απόφαση του δημάρχου. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ρυθμίζονται τα ειδικότερα δικαστικά και τεχνικά θέματα της βεβαίωσης των παραβάσεων.

4. Τα πρόστιμα που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτώσεις δ' και ε' του ν.δ.805/1971 (ΦΕΚ Α' 1) όπως ισχύουν, αυξάνονται σε ..... αντίστοιχα και δύνανται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Τα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου είναι ανεξάρτητα από αυτά που επιβάλλονται σύμφωνα με τη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 323/1989.

Άρθρο 27 – Τέλος αδειών οικοδομών

1. Επιβάλλεται υπέρ δήμου, ο οποίος έχει ενταχθεί στο σχέδιο πόλεως, τέλος σε κάθε άδεια ανεγέρσεως, συμπληρώσεως, προσθήκης, επεκτάσεως ή διαρρυθμίσεως οικοδομών εν γένει.

2. Το τέλος υπολογίζεται επί της αξίας των εργασιών η άδεια εργασιών, όπως αυτή προκύπτει εκ του εγκεκριμένου υπό της αρμοδίας δημοσίας αρχής προϋπολογισμού δαπάνης και ορίζεται στο μισό τοις εκατόν επί προϋπολογισμού από 290 Ευρώ.

Η καταβολή του τέλους ενεργείται επί τη βάσει επισήμου αντιγράφου του εγκεκριμένου προϋπολογισμού δαπάνης, το οποίο χορηγείται από την αρμόδια αρχή.

3. Η άδεια δεν χορηγείται παρά της αρμοδίας δημοσίας αρχής ούτε είναι έγκυρος, εάν δεν προσκομισθεί από τον ενδιαφερόμενο διπλότυπο εισπράξεως του δικαιούχου του τέλους δήμου, ο αριθμός και η χρονολογία του οποίου αναγράφεται στην άδεια.

4. Τα έσοδα από το ανωτέρω τέλος διατίθενται αποκλειστικά για έργα και απαλλοτριώσεις για την εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων.

5. Από το τέλος του παρόντος άρθρου απαλλάσσεται ο Αυτόνομος Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας για την παροχή αδειάς ανεγέρσεως, συμπληρώσεως, προσθήκης, επεκτάσεως ή διαρρυθμίσεως οικοδομών που ανεγείρονται από αυτόν και προορίζονται προς διάθεση των κατά τις κείμενες διατάξεις δικαιούμενους εργατοϋπαλλήλους.

Άρθρο 28 - Τέλος ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

1. Κάθε παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας από σταθμό Α.Π.Ε. και Υβριδικό Σταθμό επιβαρύνεται, από την έναρξη λειτουργίας του σταθμού του με ειδικό τέλος.

Για σταθμούς Α.Π.Ε. που λαμβάνουν σταθερή αποζημίωση με βάση τον παρόντα, το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί των προ Φ.Π.Α. εσόδων από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας.

Για σταθμούς Α.Π.Ε. που λαμβάνουν λειτουργική ενίσχυση με βάση τις διατάξεις του ν. 4414/2016 (Α' 149), το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί της Τιμής Αναφοράς για την εγχεόμενη ηλεκτρική ενέργεια στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή στο Δίκτυο Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού.

Για Υβριδικούς Σταθμούς, το ειδικό τέλος αντιστοιχεί σε ποσοστό τρία τοις εκατό (3%) επί των προ Φ.Π.Α. εσόδων από την πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας που:

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) παράγεται από τις μονάδες Α.Π.Ε. του Υβριδικού Σταθμού, συμπεριλαμβανομένων και φωτοβολταϊκών μονάδων, και εγχέεται απευθείας στο Δίκτυο του Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού ή και

β) παράγεται και εγχέεται στο Δίκτυο του Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού από τις μονάδες ελεγχόμενης παραγωγής του Υβριδικού Σταθμού, οι οποίες αξιοποιούν την αποθηκευμένη ενέργεια στο σύστημα αποθήκευσής τους.

Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από συστήματα Α.Π.Ε. σε κτίρια ή από φωτοβολταϊκά συστήματα και οι αυτοπαραγωγοί του άρθρου 14Α απαλλάσσονται από την καταβολή του ειδικού τέλους.

Ειδικά οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας από φωτοβολταϊκά συστήματα που λαμβάνουν Λειτουργική Ενίσχυση με βάση τις διατάξεις του ν. 4414/2016, ύστερα από συμμετοχή τους σε κοινή ανταγωνιστική διαδικασία υποβολής προσφορών, σύμφωνα με τις ΑΠΕ-ΕΚ/ Α/Φ1/οικ.184573/2017 (Β' 4488) και ΑΠΕΕΚ/ Α/Φ1/ οικ.172859/2018 (Β' 1267) αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, επιβαρύνονται με ειδικό τέλος ποσοστού τρία τοις εκατό (3%) επί του ποσού που προέκυψε στη βάση της Τιμής Αναφοράς ανά σταθμό, στο πλαίσιο της εν λόγω ανταγωνιστικής διαδικασίας για την εγχεόμενη στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα και το Διασυνδεδεμένο Δίκτυο ή το Δίκτυο Μη Διασυνδεδεμένου Νησιού ηλεκτρική ενέργεια.

Α.3. Τα ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος κατά την παράγραφο Α.1 παρακρατούνται από τη ΛΑΓΗΕ ΑΕ και, για την περίπτωση των Μη Διασυνδεδεμένων Νησιών, από τη ΔΕΔΔΗΕ ΑΕ και αποδίδονται ως ακολούθως:

(i) Ποσό μέχρι το ένα τρίτο (1/3) του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 αποδίδεται στους κατόχους άδειας προμήθειας που προμηθεύουν ηλεκτρική ενέργεια σε οικιακούς καταναλωτές των δήμων, στους οποίους λειτουργούν σταθμοί Α.Π.Ε., με σκοπό το ανωτέρω ποσό να αποδοθεί στους οικιακούς καταναλωτές μέσω των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας. Δικαιούχοι του ανωτέρω ποσού είναι οι οικιακοί καταναλωτές, οι οποίοι βρίσκονται εντός των διοικητικών ορίων της δημοτικής ή τοπικής κοινότητας του δήμου, όπου λειτουργούν οι σταθμοί Α.Π.Ε. και έχουν ενεργή σύνδεση κατά την ημερομηνία εφαρμογής της διαδικασίας που προβλέπεται στην κατωτέρω απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Το ποσό που αναλογεί σε κάθε δικαιούχο συμψηφίζεται με τις χρεώσεις που περιλαμβάνονται στο λογαριασμό κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται ο τρόπος προσδιορισμού και επιμερισμού των ανωτέρω ποσών σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες, η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης ενστάσεων, ο τρόπος προσδιορισμού των δικαιούχων, ο τρόπος επιμερισμού των ανωτέρω ποσών ανά δικαιούχο, ο χρόνος εκκαθάρισης, τα ανώτατα όρια καταναλώσεων προς πίστωση των δικαιούχων, η σχετική διαδικασία και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την ίδια κοινή υπουργική απόφαση μπορεί να προβλέπεται η έκδοση αποφάσεων από τη ΡΑΕ για τον καθορισμό της τεκμαρτής μοναδιαίας πίστωσης για οικιακούς καταναλωτές σε ευρώ ανά μεγαβατώρα, βάσει της μεθοδολογίας που ορίζεται σε αυτήν, καθώς και ο τρόπος

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διάθεσης τυχόν υπολειπόμενου ποσού που προκύπτει από τη μεθοδολογία επιμερισμού, συμπεριλαμβανομένης και της δυνατότητας διάθεσης στον οικείο δήμο.

Στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας συνιστώνται Επιτροπή Επιμερισμού του ειδικού τέλους και Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων.

Η Επιτροπή Επιμερισμού υποβάλλει εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας για τον προσδιορισμό και τον επιμερισμό του ειδικού τέλους του πρώτου εδαφίου σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες στις οποίες λειτουργούν σταθμοί Α.Π.Ε. και εποπτεύει τη διαδικασία επιμερισμού ανά δικαιούχο. Για τον προσδιορισμό και επιμερισμό η Επιτροπή χρησιμοποιεί τα ψηφιοποιημένα διοικητικά όρια των δημοτικών ή τοπικών κοινοτήτων. Αν δεν υπάρχουν τα ανωτέρω όρια, χρησιμοποιεί τα όρια της Εθνικής Υποδομής Γεωχωρικών Πληροφοριών (ΕΥΓΕΠ) και, αν δεν υπάρχουν και αυτά, τα απογραφικά όρια των δημοτικών ή τοπικών Κοινοτήτων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής. Η Επιτροπή Επιμερισμού λαμβάνει υπόψη της τις αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας που έχουν εκδοθεί βάσει των εισηγήσεων της Επιτροπής Εξέτασης Ενστάσεων του παρόντος και τις γνωμοδοτήσεις του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους περί διοικητικής υπαγωγής γεωγραφικών περιοχών σε δημοτικές ή τοπικές κοινότητες.

Η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των ενστάσεων κατά των αποφάσεων του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σχετικά με τον προσδιορισμό και επιμερισμό του ειδικού τέλους σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες και μετά από την εξέταση αυτών, υποβάλλει εισήγηση στον Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδίδεται μέσα στο πρώτο δίμηνο κάθε έτους, συγκροτούνται οι ανωτέρω Επιτροπές και ορίζονται οι πρόεδροι και οι γραμματείς αυτών.

Η Επιτροπή Επιμερισμού αποτελείται από:

- α) τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, από τους οποίους ένας (1) τουλάχιστον από τη Διεύθυνση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας και Εναλλακτικών Καυσίμων, ο οποίος εκτελεί χρέη Προέδρου και ένας από τη Διεύθυνση Γεωχωρικών Πληροφοριών, ειδικότητας ΠΕ Μηχανικών, κατά προτίμηση τοπογράφος μηχανικός,
- β) έναν (1) εκπρόσωπο από τη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας,
- γ) έναν (1) εκπρόσωπο από τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε. και
- δ) έναν (1) εκπρόσωπο από το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας.

Η Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων αποτελείται από τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, δύο (2) από τους οποίους ειδικότητας ΠΕ Μηχανικών, κατά προτίμηση με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού, ως μόνιμα μέλη. Ένας από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εκτελεί χρέη Προέδρου στην Επιτροπή.

Αν στις ενστάσεις που υποβληθούν τίθενται θέματα που αφορούν τα διοικητικά όρια μεταξύ των κοινοτήτων, στην Επιτροπή Εξέτασης Ενστάσεων καλούνται ως μέλη, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου της Επιτροπής και:

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) ένας (1) εκπρόσωπος από κάθε κοινότητα, οι οποίες διεκδικούν τη διοικητική υπαγωγή της γεωγραφικής περιοχής εγκατάστασης των σταθμών Α.Π.Ε. Οι εκπρόσωποι αυτοί υποδεικνύονται με απόφαση του συμβουλίου κάθε κοινότητας. Αν η κοινότητα δεν υποδεικνύει εκπρόσωπο ή ο εκπρόσωπος δεν παρίσταται, η Επιτροπή συνεδριάζει και αποφασίζει έγκυρα,

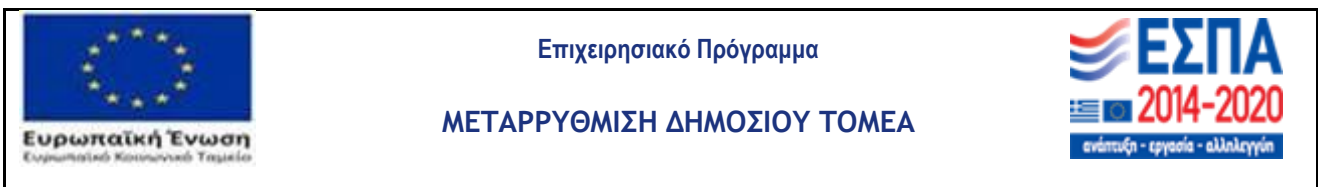
β) ένας (1) μηχανικός της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, κατά προτίμηση με ειδικότητα τοπογράφου μηχανικού.

Οι αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από εισήγηση των ανωτέρω Επιτροπών λαμβάνονται μόνο για σκοπούς επιμερισμού του αναλογούντος ποσού του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 σε μία ή περισσότερες δημοτικές ή τοπικές κοινότητες.

(ii) Ποσό που αντιστοιχεί στο ένα δέκατο (1/10) του ειδικού τέλους της παραγράφου Α.1 αποδίδεται υπέρ του Πράσινου Ταμείου.

(iii) Το υπόλοιπο ποσό αποδίδεται κατά ποσοστό 80% στον Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, εντός των διοικητικών ορίων του οποίου είναι εγκατεστημένοι οι σταθμοί Α.Π.Ε. και κατά ποσοστό 20% στον ή τους Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, από την εδαφική περιφέρεια των οποίων διέρχεται η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο. Αν ο σταθμός είναι εγκατεστημένος εντός των διοικητικών ορίων περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανομούνται σε αυτούς, ανάλογα με την ισχύ των μονάδων του σταθμού που είναι εγκατεστημένες στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α. ή, προκειμένου για υδροηλεκτρικό σταθμό με εγκατεστημένη ισχύ μικρότερη ή ίση των δεκαπέντε (15) ΜWe, ανάλογα με το μήκος του τμήματος του αγωγού που είναι εγκατεστημένο στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α.. Στην περίπτωση σημειακών υδροηλεκτρικών σταθμών, χωρίς αγωγό, τα ποσά από το ειδικό τέλος κατανομούνται ισόποσα μεταξύ των Ο.Τ.Α. εντός των ορίων των οποίων εγκαθίσταται το έργο. Αν η γραμμή σύνδεσης του σταθμού με το Σύστημα ή το Δίκτυο διέρχεται από την περιοχή περισσότερων του ενός Ο.Τ.Α., τα ποσά του ειδικού τέλους κατανομούνται σε αυτούς ανάλογα με το μήκος του τμήματος της γραμμής σύνδεσης που βρίσκεται στην περιοχή κάθε Ο.Τ.Α.. Το σημείο σύνδεσης του σταθμού καθορίζεται με τους όρους σύνδεσής του, που διατυπώνονται από τον αρμόδιο Διαχειριστή.

Α.4. Τα ποσά που αντιστοιχούν στο ειδικό τέλος εγγράφονται σε χωριστό κωδικό του προϋπολογισμού εσόδων του οικείου Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού («Έσοδα από σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας Αναανεώσιμων Πηγών Ενέργειας») και διατίθενται υποχρεωτικά και αποκλειστικά, σε ποσοστό 80%, για την εκτέλεση περιβαλλοντικών δράσεων, έργων τοπικής ανάπτυξης και κοινωνικής υποστήριξης, σε περιοχές εντός των ορίων του δημοτικού ή κοινοτικού διαμερίσματος όπου είναι εγκατεστημένος ο σταθμός ή διέρχεται η γραμμή σύνδεσης και, σε ποσοστό 20%, στην υπόλοιπη περιφέρεια του οικείου Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού. Κατά την εκτέλεση και λειτουργία των έργων αυτών, με μέριμνα του οικείου Ο.Τ.Α. που εκτελεί τα έργα, αναρτάται ειδική σήμανση όπου αναγράφεται η προέλευση των σχετικών πόρων. Οι οικείοι Ο.Τ.Α. υποχρεούνται να υποβάλλουν στον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, εντός του πρώτου τριμήνου κάθε επόμενου έτους, έκθεση με τον απολογισμό της αξιοποίησης των εσόδων που προέρχονται από το ειδικό τέλος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Αν στον οικείο Ο.Τ.Α. δεν λειτουργεί ταμειακή υπηρεσία, τα ποσά από το ειδικό τέλος κατατίθενται στην οικεία Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.), υπέρ του δικαιούχου Ο.Τ.Α., ο οποίος και ενημερώνεται εγγράφως.

7. Ο Συντονιστής της οικείας ασκεί έλεγχο νομιμότητας για την αξιοποίηση, από τους δικαιούχους Ο.Τ.Α., των ποσών που προέρχονται από το ειδικό τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού και υποβάλλει στον Υπουργό Ανάπτυξης σχετική έκθεση, στο τέλος κάθε έτους.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Ανάπτυξης μπορεί να καθορίζονται η διαδικασία και κάθε ειδικότερο θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 29 – Ειδικό τέλος κατανάλωσης φυσικού αερίου

1. Η ΔΕΠΑ Α.Ε. υποχρεούται να καταβάλει ετησίως στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδος (ΚΕΔΕ) ειδικό τέλος ίσο με το δέκα τοις εκατό (10%) του μερίσματος που λαμβάνει από την ΕΔΑ Αττικής Α.Ε., την ΕΔΑ Θεσσαλονίκης- Θεσσαλίας Α.Ε. και τη ΔΕΔΑ Α.Ε., στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει, όπως αυτό εμφανίζεται στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις τους μέχρι την ολοκλήρωση της μερικής διάσπασης, σύμφωνα με το άρθρο 801 του ν. 4001/2011 (Α' 179) υπό την προϋπόθεση ότι η διανομή του μερίσματος έλαβε χώρα προ της ολοκλήρωσης της εν λόγω διάσπασης. Το τέλος καταβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη λήξη του ημερολογιακού μήνα, κατά τον οποίο καταβάλλεται το μέρισμα.

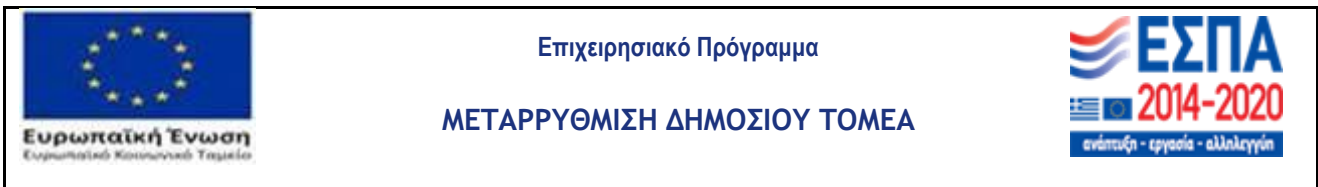
2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται η διαδικασία και οι όροι απόδοσης του ειδικού τέλους από την ΚΕΔΕ στους δικαιούχους δήμους και η κατανομή του ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε δήμου στην κατανάλωση φυσικού αερίου.

3. Μετά την ολοκλήρωση της μερικής διάσπασης, σύμφωνα με το άρθρο 801 του ν. 4001/2011 (Α' 179) οι Διαχειριστές Δικτύων Διανομής Φυσικού Αερίου καταβάλλουν ειδικό τέλος στην ΚΕΔΕ. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται το ύψος του ειδικού τέλους και η χρονική διάρκεια της υποχρέωσης καταβολής του στην ΚΕΔΕ, καθώς και η διαδικασία και οι όροι απόδοσής του από την τελευταία στους δικαιούχους δήμους και η κατανομή του ανάλογα με τη συμμετοχή κάθε δήμου στην κατανάλωση φυσικού αερίου.

Άρθρο 30 – Τέλος επανάχρησης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων

Κατά παρέκκλιση των ισχυόντων όρων δόμησης και με την τήρηση κατά τα λοιπά των διατάξεων του οικοδομικού και κτιριοδομικού κανονισμού, επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης κτιρίων τουριστικών καταλυμάτων εντός σχεδίου ή εντός οικισμού προ του 1923 και η ανάπτυξη σε αυτά δραστηριοτήτων που επιτρέπονται από τις υφιστάμενες για την περιοχική χρήσεις γης, εφόσον:

1) Τα τουριστικά καταλύματα έχουν ανεγερθεί νόμιμα.

2) Έχουν συμπληρώσει διάρκεια μεγαλύτερη των είκοσι (20) ετών, από την ημερομηνία χορήγησης της πρώτης άδειας λειτουργίας.

3) Κατά την τελευταία επταετία δεν έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου.

Η παρέκκλιση δεν συμπεριλαμβάνει τυχόν τμήματα των παραπάνω κτιρίων τα οποία έχουν εξαιρεθεί από την κατεδάφιση για την αρχική τους χρήση.

Οικοδομική άδεια για την αλλαγή χρήσης χορηγείται μετά από:

α) Γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (ΕΠ.Α.Ε.).

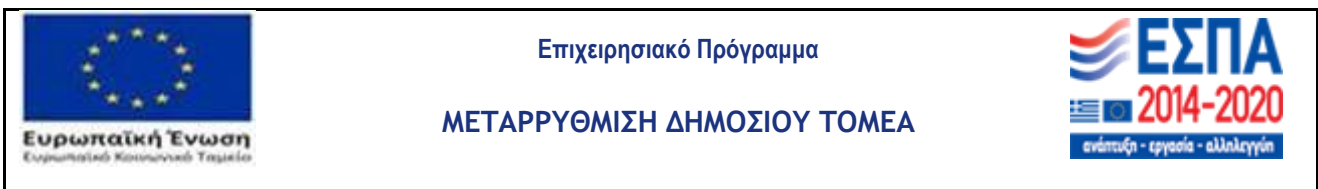
β) Καταβολή τέλους επανάχρησης του κτιρίου ίσου με το τέσσερα τοις εκατό (4%) της αντικειμενικής αξίας του οικοπέδου υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. α' βαθμού που εισπράττεται κατά τις διατάξεις του π.δ. 410/1995 (ΦΕΚ 231 Α') και διατίθεται αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων ανάπλασης και ανάδειξης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος στα διοικητικά όρια του Ο.Τ.Α. αυτού. Σε περίπτωση κατεδάφισης του κτιρίου για οποιονδήποτε λόγο, η διάταξη αυτή δεν ισχύει. Τα παραπάνω ισχύουν αναλόγως και για κτίρια τουριστικών καταλυμάτων που έχουν ανεγερθεί εκατέρωθεν της εθνικής οδού Πατρών - Αθηνών - Θεσσαλονίκης - Ευζώνων (ΠΑΘΕ) και απέχουν από τον άξονα αυτής έως 500 μέτρα.

Άρθρο 31 - Φόρος επί ηλεκτροδοτούμενων χώρων

1. Επιτρέπεται στους δήμους να επιβάλλουν υπέρ αυτών, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, φόρο σε κάθε στεγασμένο ή μη χώρο οικιακού καταναλωτού ή καταναλωτού εμπορικής ή βιομηχανικής χρήσεως που βρίσκεται στην περιφέρειά τους, ανά μετρητή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος της ΔΕΗ. Ο φόρος βαρύνει τον υπόχρεο σε πληρωμή του επ' ονόματι του εκδιδόμενου λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττεται μετ' αυτού ενιαίως από τη Δ.Ε.Η., σε δόσεις ίσες προς τον αριθμό των εκδιδόμενων κάθε χρόνο λογαριασμών. Με την ίδια απόφαση ορίζεται και ο συντελεστής του φόρου σε ακέραιες μονάδες από ..... μέχρι ..... κάθε έτος, κατά τετραγωνικό μέτρο φωτιζόμενης επιφάνειας στεγασμένου χώρου, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκεται. Προκειμένου περί μη στεγασμένου χώρου ο συντελεστής του φόρου ορίζεται κατά τετραγωνικό μέτρο φωτιζόμενης επιφάνειας, στο μισό του για τους στεγασμένους χώρους ορισμένου.

2. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο απόφαση, η οποία λαμβάνεται μέχρι τέλους του μηνός Οκτωβρίου, κοινοποιείται στην ΔΕΗ μέχρι και την 30^η Νοεμβρίου κάθε έτους, οι δε οριζόμενοι από αυτήν συντελεστές φόρου, ισχύουν από την 1^η του μηνός Ιανουαρίου του επομένου έτους και μέχρι τροποποιήσεως ή καταργήσεως της αποφάσεως αυτής. Οι καθοριζόμενοι συντελεστές τροποποιούμενοι, δεν εφαρμόζονται κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους του οποίου ελήφθη η σχετική απόφαση.

3. Το ποσόν του φόρου προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των ανά μετρητή παροχής ηλεκτρικού ρεύματος παρά της ΔΕΗ τετραγωνικών μέτρων επιφάνειας του χώρου, επί τον συντελεστή του φόρου. Για τον προσδιορισμό της επιφάνειας των στεγασμένων ή μη χώρων, λαμβάνεται υπ' όψιν η υφιστάμενη πραγματική ή πλασματική εμβαδομέτρηση για

τον υπολογισμό των εισπραττόμενων τελών καθαριότητας και φωτισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.25/75.

Σχετικά με τους χώρους που ηλεκτροδοτούνται για πρώτη φορά λαμβάνεται υπ' όψιν η εμβαδομέτρηση που αναφέρεται στις παρά των υπόχρεων υποβαλλόμενες στην ΔΕΗ με την σύνδεση υπεύθυνες δηλώσεις, με τις οποίες βεβαιώνεται από τον οικείο δήμο ότι κατατέθηκε με αυτές αντίγραφο αυτών. Ο δήμος γνωστοποιεί στη ΔΕΗ ένα μόνο συντελεστή για τον φόρο, ο οποίος πολλαπλασιαζόμενος επί το εμβαδό, αποδίδει ποσό ίσο προς το προκύπτον εκ του γινομένου του πραγματικού εμβαδού επί τον κατά κατηγορία συντελεστή. Για τον καθορισμό της σε τετραγωνικά μέτρα επιφανείας των κατοικιών των κειμένων στις αγροτικές περιοχές, δεν λαμβάνονται υπ' όψιν οι χώροι σταυλισμού και οι εκτός της κυρίας κατοικίας λοιποί χώροι οι οποίοι δεν προορίζονται για κατοικία.

4. Για την είσπραξη του κατά το παρόν άρθρου φόρου, για όσες περιπτώσεις δεν συνεισπράττονται από την ΔΕΗ τέλη καθαριότητας και φωτισμού, υποβάλλονται σε αυτήν εφ' άπαξ από τον δήμο καταστάσεις, στις οποίες για κάθε υπόχρεο αναγράφονται τα πλήρη στοιχεία αυτού και το εμβαδόν του υποκειμένου στον φόρο χώρου.

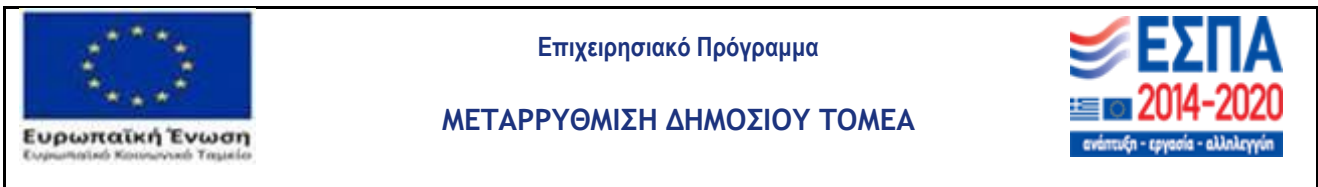
5. Οι καταρτιζόμενες καταστάσεις αποστέλλονται με απόδειξη στη ΔΕΗ μέχρι τέλους του μηνός Νοεμβρίου και ισχύουν για όσο χρόνο ισχύει η κατά την παράγραφο 1 απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, μη απαιτούμενης νέας στο έτος κατά το οποίο συντάχθηκε η κατάσταση. Ο φόρος αυτός συνεισπράττεται από την ΔΕΗ με δόσεις ίσες προς τον αριθμό των εκδιδόμενων κατ' έτος από αυτήν λογαριασμών καταναλώσεως ηλεκτρικής ενεργείας, κατά την διάρκεια της χρονικής περιόδου, στην οποία εκτείνεται ο από αυτήν εφαρμοζόμενος κύκλος καταμετρήσεως, ανεξαρτήτως αν ο κύκλος αυτός συμπίπτει προς το ημερολογιακό έτος και της τυχόν μεταβολής των συντελεστών.

6. Η κατά το παρόν άρθρο βεβαίωση του φόρου συντελείται, στις μεν περιπτώσεις συνεισπράξεως από την ΔΕΗ των τελών καθαριότητας και φωτισμού μετά της αξίας του καταναλισκομένου ρεύματος, για της εγγραφής του υπόχρεου στον οικείο κατάλογο της ΔΕΗ τον οποίο αφορούν τα τέλη αυτά, στις δε περιπτώσεις στις οποίες δεν υφίσταται συνεισπραξη τελών καθαριότητας και φωτισμού, με την εγγραφή του υπόχρεου στις αποστελλόμενες κατά την παρ. 4 στην ΔΕΗ καταστάσεις. Και στις δύο περιπτώσεις δεν απαιτείται σύνταξη χρηματικού καταλόγου από τον δήμο.

7. Τα εισπραττόμενα από την ΔΕΗ ποσά φόρου αποδίδονται στους δικαιούχους, με την εκκαθαριστική κατάσταση των τελών καθαριότητας και φωτισμού εντός του τρίτου μήνα, από την λήξη του μηνός τον οποίον αφορούν λογιστικώς οι σχετικοί λογαριασμοί.

8. Η ΔΕΗ δύναται να παρέχει στους δικαιούχους δήμους χρηματικές προκαταβολές, έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων ποσών φόρου.

9. Δήμοι που έχουν δική τους ταμακή υπηρεσία ή υπηρεσία υδρεύσεως ή δημοτική επιχείρηση υδρεύσεως ή δημοτικό οργανισμό υδρεύσεως μπορούν με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, μπορούν να εξαιρεθούν από την υποχρεωτική συνεισπραξη του φόρου από την ΔΕΗ. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, κοινοποιείται στην ΔΕΗ μέχρι τέλους του μήνα Νοεμβρίου κάθε έτους.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

10. Ο υπόχρεος στην καταβολή του φόρου, σε περίπτωση αυξήσεως ή μειώσεως της επιφάνειας για οποιονδήποτε λόγο των κατά την παραγράφου 1 χώρων, υποβάλλει συμπληρωματική ή τροποποιητική κατά περιπτώσιν δήλωση στην ΔΕΗ, στον δήμο στον οποίο υπάγεται.

11. Ο δήμος ενεργεί έλεγχο των κατά το παρόν άρθρον δηλώσεων. Σε περίπτωση ανακριβούς δηλώσεως, εις βάρος του υπόχρεου καταναλωτή με απόφαση του δημάρχου: α) βεβαιώνεται ο αναλογών προς τον αποκρυβέντα χώρο φόρος και β) επιβάλλεται πρόστιμο, κατά τας διατάξεις του άρθρου 73 του β.Δ./τος της 24-9/20-10- 1958. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στον υπόχρεο επί αποδείξει και στη ΔΕΗ, για τη χρέωση αυτού που υπέβαλε την ανακριβή δήλωση με το συνολικό φόρο και πρόστιμο, που αναφέρεται στην απόφαση αυτή, ο οποίος αποδίδεται από αυτή με τις λοιπές εισπράξεις. Ο δήμος στον τηρούμενο από αυτόν για κάθε υπόχρεο πίνακα (καρτέλα), καταχωρίζει και τα στοιχεία των κατά το παρόν άρθρο δηλώσεων, καθώς και το ποσό του προς είσπραξη από την ΔΕΗ φόρου.

12. Επί μη καταβολής του κατά το παρόν άρθρον φόρου, η ΔΕΗ προβαίνει σε διακοπή του ρεύματος, και δεν το επαναχορηγεί μέχρις εξοφλήσεως του οφειλομένου φόρου. Εφ' όσον δεν ήθελε ζητηθεί η επαναχορήγηση του ηλεκτρικού ρεύματος, η ΔΕΗ γνωστοποιεί εγγράφως τούτο στον δικαιούχο του φόρου δήμο, μετά τη διαγραφή του υπόχρεου για την είσπραξη του οφειλομένου φόρου κατά την κειμένη νομοθεσία.

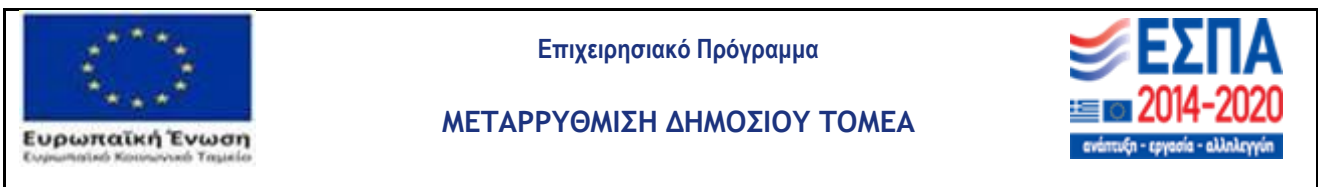
13. Σε περίπτωση διαδοχής του οφειλέτου στον ηλεκτροδοτούμενο χώρο, εάν υφίσταται οφειλόμενο ποσό, η ΔΕΗ γνωστοποιεί εγγράφως στον δήμο αυτή τη διαδοχή, καθώς επίσης και το ανεξόφλητο ποσό του οφειλέτη που αποχώρησε, για την είσπραξή από αυτόν. Το ποσό αυτό μπορεί να βεβαιώνεται και να εισπράττεται κατά την κειμένη νομοθεσία και εις βάρος του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, κατά το χρόνο που δημιουργήθηκε η οφειλή.

14. Σε περίπτωση μη υποβολής δηλώσεως για τους υποκειμένους στον φόρο του παρόντος άρθρου χώρους, η φωτιζόμενη επιφάνεια αυτών προσδιορίζεται μετά από υπολογισμό από τα αρμόδια όργανα του οικείου δήμου. Κατά τον αυτό τρόπο προσδιορίζεται και η φωτιζόμενη επιφάνεια αυτών των χώρων και σε περίπτωση αρνήσεως ελέγχου της ακριβείας των υποβαλλομένων δηλώσεων.

Στην περίπτωση αυτή, η άρνηση για την διενέργεια του ελέγχου και το εμβαδόν της πέρα της δηλωθείσης επιφανείας, μπορεί να προκύπτουν από έκθεση του εντεταλμένου για τον έλεγχο οργάνου του δήμου.

15. Στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου ο δήμος κοινοποιεί στον υπόχρεο, με απόδειξη, απόσπασμα της σχετικής εγγραφής στους καταλόγους, ως και αντίγραφο της αποφάσεως του δημάρχου, περί επιβολής εις βάρος του των κυρώσεων του άρθρου 73 του από 24-9/20-10-1958 Β.Δ./τος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων της παραγράφου 11.

16. Κατά των φορολογικών εγγραφών, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο του παρόντος άρθρου και της αποφάσεως περί επιβολής προστίμου, επιτρέπεται η άσκηση των προβλεπομένων από τις διατάξεις του άρθρου 72 του Β.Δ./τος της 24-9/20- 10-1958 και του άρθρου 2 του νόμου 505/1976 ενδίκων μέσων, ασκουμένων εντός (20) ημερών από

της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής ή της αποφάσεως του δημάρχου, της ασκούμενης προσφυγής υπαγόμενης ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατόν (80%) της οφειλής.

17. Επιτρέπεται η άσκηση των ως άνω ενδίκων μέσων σε περίπτωση αμφισβήτησης από τον υπόχρεο: α) του χαρακτηρισμού του ακινήτου ως στεγασμένου χώρου, εντός προθεσμίας είκοσι (20) ημερών αρχομένης, επί μεν βεβαιώσεως και εισπράξεως του φόρου υπό του δήμου, από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος της εγγραφής, της ασκούμενης προσφυγής επαγομένης ανασταλτικό αποτέλεσμα, επί δε της συνεισπράξεως από την ΔΕΗ από της λήξεως του χρόνου εξοφλήσεως του πρώτου λογαριασμού, της προσφυγής μη επαγομένης ανασταλτικό αποτέλεσμα και β) του βεβαιωθέντος ποσού φόρου και προστίμου λόγω υποβολής ανακριβούς δηλώσεως, με το πέρα του δηλωθέντος εμβαδού, εντός της ανωτέρω προθεσμίας, αρχομένης από της κοινοποιήσεως του αποσπάσματος του βεβαιωτικού καταλόγου ή της αποφάσεως του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, της προσφυγής επαγομένης ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) του επί πλέον του βάσει της δηλώσεως βεβαιωθέντος ποσού φόρου.

18. Για την αντιμετώπιση από την ΔΕΗ των δαπανών εισπράξεως του ως άνω φόρου, αυτή παρακρατεί εκ των εισπραττομένων ποσοστό δύο τοις εκατό (2%).

19. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

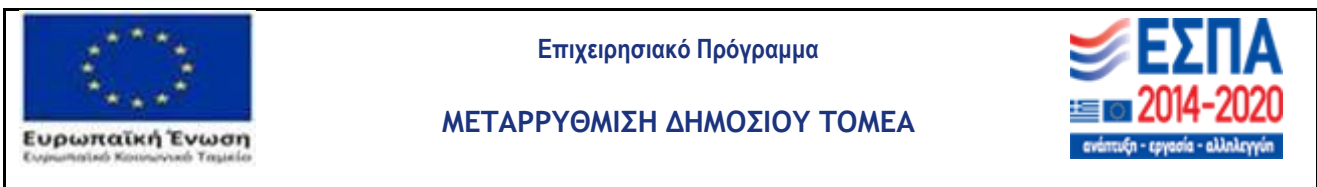
Άρθρο 32 – Έσοδα από την παροχή συγκοινωνιακού έργου

Οι Δήμοι μπορούν να ασκούν συγκοινωνιακό έργο για την εξυπηρέτηση της μετακίνησης των κατοίκων της περιφέρειάς τους, εφόσον το έργο αυτό δεν εξυπηρετείται από υφιστάμενη γραμμή, όπως τούτο διαπιστώνεται από τον οικείο Περιφερειάρχη. Για την εκτέλεση του έργου αυτού επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η επιβολή κομίστρου, το οποίο έχει ανταποδοτικό χαρακτήρα και καλύπτει αποκλειστικώς λειτουργικές ανάγκες, της παροχής συγκοινωνιακών υπηρεσιών.

Άρθρον 33 – Έσοδα από τη διάθεση δασικών προϊόντων του Δημοσίου

1. Από την αξία των δασικών προϊόντων που παράγονται από το Δημόσιο στα απ' ευθείας από αυτό εκμεταλλευόμενα δημόσια δάση, εξαιρουμένων των προϊόντων που προορίζονται προς κάλυψη των ατομικών αναγκών των κατοίκων και αυτών που καταναλώνουν στα εκτελούμενα δασικά έργα, εκχωρείται από το Δημόσιο Δημοσίου υπέρ των δήμων στην περιφέρεια των οποίων παρήχθησαν, εκ της εισπραττομένης τιμής διαθέσεως των προϊόντων, ποσοστό ίσο προς τρία τοις εκατόν (3%). Με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας καθορίζεται ο τρόπος αποδόσεως του ποσοστού.

2. Προκειμένου περί προϊόντων που λαμβάνονται από δασικό σύμπλεγμα, το οποίο απαρτίζεται από δημόσια δάση που υπάγονται διοικητικώς στην περιφέρεια πολλών δήμων και τα οποία τυγχάνουν ενιαίας διαχείρισης και εκμετάλλευσης, το αναλογούν σε κάθε δήμο ποσοστό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας κατά την έναρξη της εφαρμογής της δασοπονικής μελέτης ενιαίως για όλα τα έτη της ισχύος της δασοπονικής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

μελέτης, αναλόγως προς το από την μελέτη προβλεπόμενο προς απόληψη ποσό δασικών προϊόντων για ολόκληρη την χρονική περίοδο ισχύος αυτής για κάθε δάσος. Για τον καθορισμό του αναλογούντος σε κάθε δήμο ποσοστού, λαμβάνονται υπ' όψιν, πλην των άλλων κριτηρίων, και οι ανάγκες κάθε δήμου, καθώς και ο αριθμός του νομίμου πληθυσμού αυτής.

Άρθρο 34 – Έσοδα από τα μισθώματα λόγω εκμίσθωσης δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας του Δημοσίου

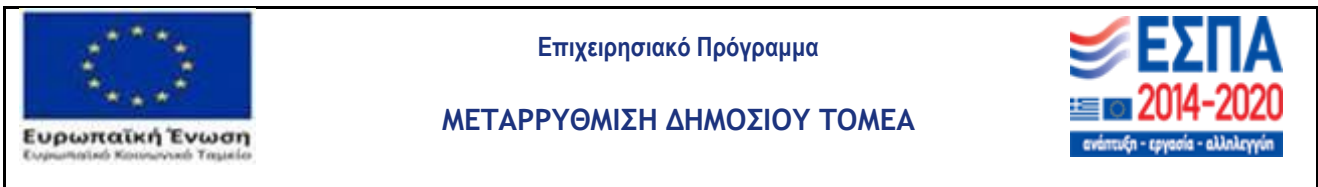
Από τα μισθώματα που βεβαιώνονται και εισπράττονται από το Ελληνικό Δημόσιο για την εκμίσθωση δικαιωμάτων μεταλλειοκτησίας του Δημοσίου σε δημόσιους μεταλλευτικούς χώρους, ποσοστό ύψους είκοσι τοις εκατό (20%) διατίθεται για κάθε μεταλλευτικό χώρο, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας στους οικείους Δήμους, εντός των ορίων των οποίων διενεργείται η μεταλλευτική δραστηριότητα, ανάλογα με το ποσοστό επιφάνειας του χώρου εκμετάλλευσης που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων εκάστου Δήμου, σύμφωνα με τις ισχύουσες εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες.

Η απόφαση διάθεσης κατά το προηγούμενο εδάφιο, εκδίδεται το δεύτερο εξάμηνο εκάστου έτους και αφορά τα μισθώματα που εισπράχθηκαν βάσει των συμβατικών υποχρεώσεων των μισθωτών για το προηγούμενο έτος.

Άρθρο 35 – Έσοδα από τα εισπραττόμενα τέλη για παραχωρήσεις μεταλλείων

1. Με την απόφαση του άρθρου 174 παρ.5 του ν.δ.210/1973 καθορίζονται και τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής του τέλους ή μη συμμόρφωσης με τις λοιπές υποχρεώσεις που προβλέπονται σε αυτή. Σε περίπτωση υποτροπής μπορεί να προβλεφθεί, κατά περίπτωση, έκπτωση από την παραχώρηση ή ανάκληση της άδειας μεταλλευτικών ερευνών, σύμφωνα με τις σχετικές περί έκπτωσης από παραχώρηση ή ανάκλησης άδειας μεταλλευτικών ερευνών διατάξεις του παρόντος.

2. Από τα τέλη που βεβαιώνονται και εισπράττονται ετησίως από το Ελληνικό Δημόσιο για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, ποσοστό ύψους είκοσι τοις εκατό (20%) διατίθεται, για έκαστη ενεργή παραχώρηση, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας στους οικείους δήμους, εντός των ορίων των οποίων διενεργείται η μεταλλευτική δραστηριότητα, ανάλογα με το ποσοστό επιφάνειας του χώρου εκμετάλλευσης που εμπίπτει εντός των διοικητικών ορίων εκάστου δήμου, σύμφωνα με τις ισχύουσες εγκεκριμένες τεχνικές μελέτες. Η διάθεση αυτή θα γίνεται μόνον και αποκλειστικά για την κάλυψη του συνόλου των προϋπολογισμών συγκεκριμένων έργων που προγραμματίζονται από τους εν λόγω δήμους και χρηματοδοτούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό ή την κάλυψη του συνόλου της εθνικής συμμετοχής για αντίστοιχα έργα που συγχρηματοδοτούνται και από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με την ανωτέρω κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε εξαιρετικές περιπτώσεις που διαπιστώνονται από τους οικείους Υπουργούς, το ποσοστό του τέλους για ενεργές παραχωρήσεις μεταλλείων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

που διατίθεται στους οικείους δήμους δύναται να αναπροσαρμόζεται σε υψηλότερα επίπεδα χωρίς να μπορεί να υπερβεί το 40%.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται επί των πάσης φύσεως παραχωρήσεων μεταλλείων, εφόσον αυτές αφορούν εξόρυξη μεταλλευμάτων υπέρ του Δημοσίου κατά τις διατάξεις του άρθρου 143 του ν.δ.210/1973.

Άρθρο 36 – Παράβολα για την έκδοση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων κλπ.

1. Για τη έκδοση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, θεάτρων κλπ., καθώς και για την εγκατάσταση και λειτουργία θεάτρων, κινηματογράφων και ψυχαγωγικών παιδιών (λούνα-παρκ, πίστες αυτοκινητιδίων, τσίρκο κ.λπ.), καταβάλλεται παράβολο υπέρ του οικείου Δήμου, που καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Κ.Ε.Δ.Ε., και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Τα ποσά των παραβόλων τα οποία καταβάλλονται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων για τη ν έκδοση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας καταστημάτων και επιχειρήσεων, οι όροι λειτουργίας των οποίων καθορίζονται από υγειονομικές διατάξεις, των θεάτρων, κινηματογράφων και παρεμφερών επιχειρήσεων που προβλέπονται από τους α.ν. 445/1937 (ΦΕΚ Α΄ 22) και 446/1937 (ΦΕΚ Α΄ 23), καθώς και των αδειών λειτουργίας μουσικής, καθορίζονται ως εξής:

α) Θέατρα και κινηματογράφοι:

Α. Σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 100.000 κατοίκους, 560 €.

Β. Σε πόλεις με πληθυσμό από 50.001 μέχρι 100.000 κατοίκους, 375 €.

Γ. Στις υπόλοιπες περιοχές, 185 €.

β) Κέντρα διασκέδασης με περισσότερες από 200 θέσεις:

Α. Σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 100.000 κατοίκους, 1100 €.

Β. Σε πόλεις με πληθυσμό από 50.001 μέχρι 100.000 κατοίκους, 750 €.

Γ. Στις υπόλοιπες περιοχές, 375 €.

γ) Κέντρα διασκέδασης με λιγότερες από 200 θέσεις:

Α. Σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 100.000 κατοίκους, 840 €.

Β. Σε πόλεις με πληθυσμό από 50.001 μέχρι 100.000 κατοίκους, 560 €.

Γ. Στις υπόλοιπες περιοχές, 280€.

δ) Υπεραγορές τροφίμων (SUPER MARKETS)

Α. Με εμβαδόν μέχρι 1.000 τ.μ., 180 €.

Β. Με εμβαδόν πάνω από 1.000 τ.μ. και μέχρι 5.000 τ.μ., 250€

Γ. Με εμβαδόν πάνω από 5.000 τ.μ., 375 €.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ε) Πτηνοκτηνοτροφικές εγκαταστάσεις:

A. Μεγάλοι σταυλισμοί, 560€

B. Μεσαίοι σταυλισμοί, 375€

Γ. Μικροί σταυλισμοί, 180€

στ) Λοιπά καταστήματα:

A. Σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από 5.000 κατοίκους, 185€

B. Στις υπόλοιπες πόλεις, 75 €

ζ) Άδεια λειτουργίας μουσικής:

A. Διάρκειας μέχρι και ένα (1) έτος, 75 €

B. Διάρκειας από ένα (1) έως και τρία (3) έτη, 150 €

Γ. Διάρκειας από τρία (3) έτη και άνω, 300 €

3. Για την άσκηση προσφυγής στη Δευτεροβάθμια Επιτροπή Ελέγχου Σταυλισμών και Επιχειρήσεων Επεξεργασίας Ζωικών Προϊόντων (παρ. 2 άρθρου 15 ν. 1579/1985, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 13 του άρθρου 11 του ν.2307/1995) ή στο Δευτεροβάθμιο Συμβούλιο Επιθεώρησης Θεάτρων – Κινηματογράφων, 180 €.

4. Τα ποσά των παραβόλων, τα οποία καταβάλλονται υπέρ των δήμων και κοινοτήτων για την έκδοση των αδειών ίδρυσης και λειτουργίας των ανωτέρω περιπτώσεων, καταβάλλονται και στις περιπτώσεις αντικατάστασης εν λόγω αδειών, κατά τα οριζόμενα του άρθρου 6 της υπ' αριθμ. 10551/2007 (ΦΕΚ Β' 246) απόφασης, εκτός από τις περιπτώσεις γ, δ, ε, στ και ζ του ίδιου άρθρου.

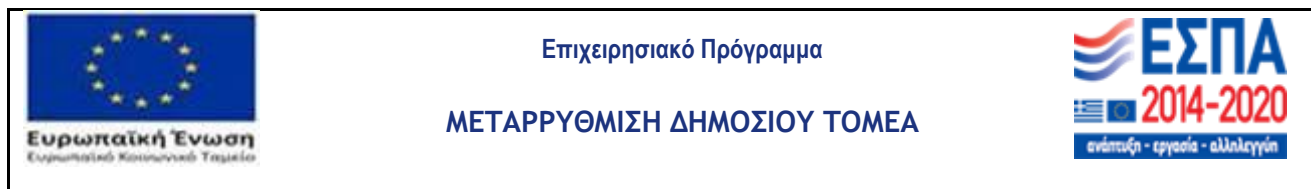
5. Ως πληθυσμός λαμβάνεται υπόψη αυτός της τελευταίας απογραφής.

Άρθρο 37 – Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών

Ποσοστά 30% και 15% επί των εισπραττόμενων εσόδων από τα παράβολα της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν.2910/2001 μεταφέρονται αντιστοίχως σε ειδικούς λογαριασμούς που τηρούνται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλους "Έσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. α' βαθμού" και "Έσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. β' βαθμού". Το προϊόν των λογαριασμών κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 38 – Έσοδα από τουριστικούς λιμένες και ζώνες αγκυροβολίου

1. Τα ανταλλάγματα που εισπράττει ο φορέας διαχείρισης τουριστικού λιμένα από την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων αυτού, θεωρούνται ως ακαθάριστα έσοδα από εμπορικές επιχειρήσεις και φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 31 επ. του Ν.Δ.3323/55.

2. Ο φορέας διαχείρισης τουριστικού λιμένα καταβάλλει ετησίως στο δήμο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται ο τουριστικός λιμένας, ανταποδοτικά τέλη, φόρους και δικαιώματα για τις παρεχόμενες προς αυτόν υπηρεσίες. Το άθροισμα των πιο πάνω τελών, φόρων και δικαιωμάτων συμπεριλαμβανομένου του τέλους ακίνητης περιουσίας, δεν μπορεί να υπερβαίνει το 1% των ετήσιων ακαθάριστων εισπράξεων του φορέα διαχείρισης τουριστικού λιμένα εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων δήμων το πιο πάνω ποσό των ανταποδοτικών τελών θα επιμερίζεται μεταξύ αυτών με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση των ζωνών αγκυροβολίου και των καταφυγίων τουριστικών σκαφών που προβλέπονται στο άρθρο 34 του παρόντος, του προαναφερθέντος ποσοστού μειωμένου κατά πενήντα τοις εκατό (50%).

Άρθρο 39 – Τέλος παροπλιζόμενων πλοίων

1. Οι πλοιοκτήτες πλοίων καταβάλλουν τέλη παροπλισμού, υπό ελληνική ή ξένη σημαία, τα οποία παροπλίζονται εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων και εκτός των θαλασσιών ζωνών που υπάγονται στην δικαιοδοσία των Λιμενικών Ταμείων και Οργανισμών Λιμένων. Για την καταβολή των τελών παροπλισμού ευθύνονται εις ολόκληρον εκτός των πλοιοκτητών και οι εκπρόσωποι αυτών.

2. Τα κατά την προηγούμενη παράγραφο τέλη ανέρχονται στα 2/3 των τελών των εκάστοτε ισχυόντων για τα παροπλιζόμενα πλοία εντός των θαλασσιών ζωνών δικαιοδοσίας των Λιμενικών Ταμείων.

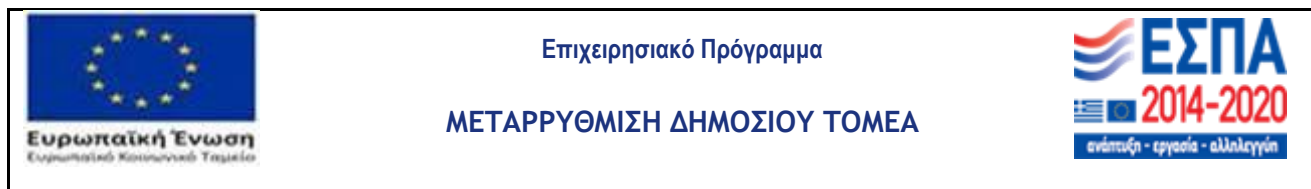
3. Σε περίπτωση μεταβιβάσεως πλοίου ο νέος πλοιοκτήτης ή ο εκπρόσωπος αυτού υποχρεούται στην καταβολή των οφειλομένων υπό του μεταβιβάσαντος τελών.

4. Το ήμισυ των βεβαιωμένων και εισπραττόμενων τελών παροπλισμού μέσω των οικείων Δημοσίων Ταμείων αποδίδονται διά του Κρατικού Προϋπολογισμού στον προς αυτό τον σκοπό δημιουργούμενο ειδικό λογαριασμό στη Τράπεζα της Ελλάδος με τον τίτλο "Έσοδα Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας από τέλη παροπλισμού".

5. Τα έσοδα του ως άνω λογαριασμού κατανέμονται κατ' έτος με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Ναυτιλίας, μετά από πρόταση του τελευταίου, στα όμορα των περιοχών παροπλισμού Λιμενικά Ταμεία και παράλιους Δήμους, για την αντιμετώπιση των δαπανών, καθαριότητας και προστασίας εν γένει του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των ακτών της περιοχής των.

Άρθρο 40 – Έσοδα από μισθώματα αλυκών

Οι Υπουργοί Εσωτερικών και Οικονομικών με κοινές υπουργικές αποφάσεις δύνανται να παραχωρούν το σύνολο του μισθώματος προς τους δήμους, στα διοικητικά όρια των οποίων υπάρχουν αλυκές, επιμερίζοντας το ποσό, ανάλογα με την αξία του πωληθέντος αλατιού σε κάθε αλυκή, όπως προκύπτει από τα βιβλία της εταιρίας. Όπου αλυκή ανήκει στα διοικητικά όρια δύο ή περισσότερων Ο.Τ.Α., η κατανομή του ποσού μεταξύ τους γίνεται αναλόγως της έκτασης της αλυκής που υπάγεται στα διοικητικά όρια κάθε όμορου Ο.Τ.Α.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 41 – Τέλος επί των ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων

Για τη χορήγηση της άδειας διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων, καθώς και τη διατήρησή της σε ισχύ κατ' έτος, επιβάλλεται στους ιδιοκτήτες των καταστημάτων ετήσιο τέλος με την ονομασία «τέλος διενέργειας ψυχαγωγικών τεχνικών παιγνίων με παιγνιόχαρτα», το οποίο επιμερίζεται σε ποσοστό 90% υπέρ του Δημοσίου και σε ποσοστό 10% υπέρ του δήμου στην περιοχή των οποίων εγκαθίστανται και λειτουργούν τα παίγνια αυτά.

Άρθρο 42 - Δικαίωμα επί της εμπορίας ποσίων, ιαματικών ή μη υδάτων

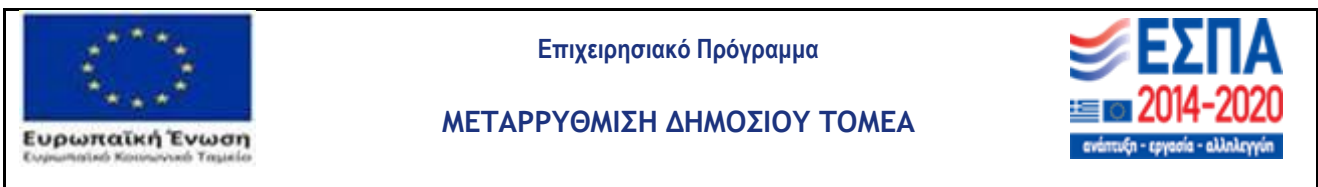
1. Η εμπορία των ποσίων ή μη ιαματικών νερών, που διατίθενται είτε σε φυσική κατάσταση είτε με ανάμειξη με χημικές ή άλλες ουσίες ή χυμούς και με οποιαδήποτε ονομασία, κατάσταση και συσκευασία, επιτρέπεται μόνο έπειτα από άδεια, που χορηγείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα νερά, ύστερα από έγκριση του ενδιαφερομένου. Στην απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται μετά προηγούμενη γνώμη του προϊσταμένου της υγειονομικής υπηρεσίας της Περιφέρειας, για την καταλληλότητα του νερού, προσδιορίζεται και η χρονική διάρκεια της άδειας.

2. Όταν τα νερά που διατίθενται ανήκουν σε δήμους, στην ίδια απόφαση με την οποία χορηγείται η άδεια προσδιορίζεται η ελάχιστη ποσότητα νερού, για την οποία θα καταβάλλεται το ανάλογο δικαίωμα, ανεξάρτητα από τη λήψη ή μη της ποσότητας αυτής, ο χρόνος καταβολής του δικαιώματος και κάθε όρος που διασφαλίζει τα συμφέροντα του δήμου ή της κοινότητας και του καταναλωτικού κοινού. Όταν τα νερά που διατίθενται δεν ανήκουν σε δήμους ή κοινότητες, αρμόδιος να χορηγήσει την άδεια και να προσδιορίσει το δικαίωμα είναι ο δήμος ή η κοινότητα, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η υδροληψία.

3. Αυτός υπέρ του οποίου εκδίδεται η άδεια κατά την προηγούμενη παράγραφο υποχρεούται:

α) Να τηρεί τους κατά τις κείμενες διατάξεις όρους τους διασφαλίζοντας τη γνησιότητα και υγιεινή κατάσταση των υδάτων,

β. Να καταβάλει υπέρ του Δήμου για τις ποσότητες νερού που εμφιαλώνονται δικαίωμα επί της συνολικής αξίας των αντίστοιχων πωλήσεων, όπως προκύπτουν από τα λογιστικά αρχεία (βιβλία και στοιχεία) της οντότητας και τα αποτελέσματα του ελέγχου από τη φορολογική αρχή. Η αξία των προϊόντων που διατίθενται δωρεάν υπολογίζεται με τιμή αναφοράς τη μέση τιμή πώλησης αυτών. Το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, σε ποσοστό από τρία (3) τοις χιλίοις έως πέντε (5) τοις χιλίοις και από τρία (3) τοις χιλίοις έως και τρεισήμισι (3,5) τοις χιλίοις, όταν γίνεται πρόσμιξη του νερού με χυμούς. Είναι δυνατός ο καθορισμός ποσοστού δικαιώματος εκτός των προαναφερθέντων ποσοστών με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 4368/2016 (Α' 21), η οποία εκδίδεται μετά από πρόταση του Δημοτικού Συμβουλίου, εφόσον μεταβληθούν σημαντικά, για οποιοδήποτε λόγο τα στοιχεία με τα οποία αρχικώς διαμορφώθηκαν. Όταν το νερό που

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

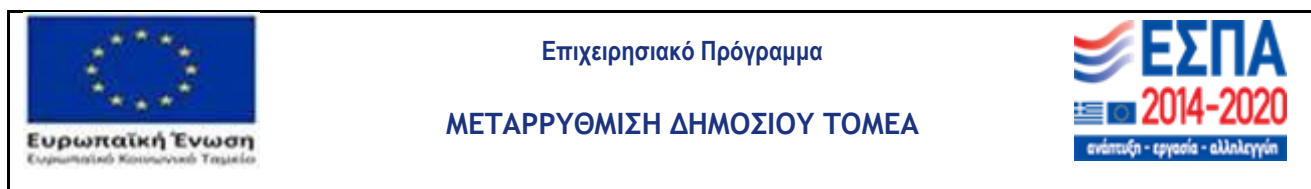
διατίθεται ανήκει σε Δήμους, το ύψος του δικαιώματος καθορίζεται ελεύθερα με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

7. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μετά από εκτίμηση του συμβουλίου και μετά από έγκριση του Περιφερειάρχη, μπορεί να χορηγείται σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, μετά από αίτησή του και με την καταβολή του κατά την παράγραφο 3 δικαιώματος, άδεια μεταφοράς πόσιμου ύδατος αποκλειστικά όμως διατιθέμενου για ύδρευση, υπό τον όρο ότι η διάθεση αυτού, στους κατοίκους της κοινότητας θα γίνεται με την καταβολή τιμήματος οριζόμενου από την αρμοδία αγορανομική αρχή και απ' ευθείας από το βυτίο, εφόσον τηρούνται οι απαραίτητοι όροι υγιεινής, μετά από βεβαίωση της αρμοδίας υγειονομικής υπηρεσίας, η οποία ανανεώνεται κάθε τριάντα μέρες, μετά από μέριμνα του αδειούχου.

8. Οι διατάξεις της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και επί των ήδη ισχυουσών συμβάσεων μισθώσεως του δικαιώματος εμπορίας ποσίων ιαματικών ή μη υδάτων ή χορηγήσεως αδείας εμπορίας αυτών. Στο δικαίωμα του παρόντος άρθρου δεν υπόκεινται τα εξαγόμενα προς κατανάλωση εκτός της Ελληνικής Επικρατείας ύδατα. Η εξαγωγή βεβαιώνεται από την αρμόδια τελωνειακή αρχή.

Άρθρο 43 – Τέλος χρήσεως φυσικών ιαματικών πηγών

Επιβάλλεται υπέρ των δήμων τέλος επί των λουομένων σε φυσικές ιαματικές πηγές, το οποίο ορίζεται σε δέκα τοις εκατό επί του αντιτίμου κάθε χρήσεως, βαρύνει δε τον χρήστη της ιαματικής πηγής. Ως χρήση νοούνται και οι εισπνοές ατομικές ή ομαδικές, καθώς και οι ρινοπλύσεις.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 44 – Έσοδα από κοιμητήρια και Κέντρα Αποτέφρωσης Νεκρών

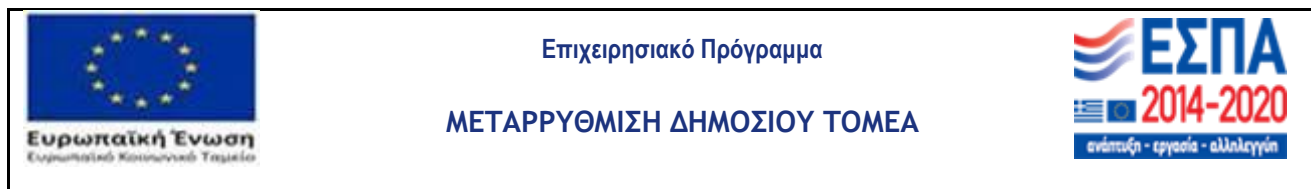
1. Τα δικαιώματα ταφής και η εν γένει λειτουργία των δημοτικών κοιμητηρίων, ρυθμίζονται με κανονισμό που ψηφίζεται από το δημοτικό συμβούλιο, σύμφωνα με τις ισχύουσες ειδικές διατάξεις. Με όμοιο κανονισμό λειτουργίας ρυθμίζονται τα δικαιώματα και τέλη αποτέφρωσης και η εν γένει χρήση και λειτουργία εκάστης μονάδας αποτέφρωσης οστών νεκρών, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου προς τούτο οργάνου του νομικού προσώπου που κατέχει την κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 35 του ν.3448/2006 άδεια λειτουργίας.
2. Οι πρόσοδοι από τα κοιμητήρια και των Κέντρων Αποτέφρωσης Νεκρών είναι δικαιώματα ή τέλη επιβαλλόμενα προς κάλυψη εν μέρει ή εν όλω των δαπανών της συντηρήσεως και εν γένει λειτουργίας αυτών.
3. Η βεβαίωση και η είσπραξη των δικαιωμάτων τούτων ενεργείται βάσει της κείμενης νομοθεσίας.
4. Τα έσοδα των μη ενοριακών ναών κοιμητηρίων, και η περιουσία αυτών που προέρχεται από τη διαχείριση και διοίκησή τους, ανήκει στους δήμους, και διατίθενται από αυτούς που ασκούν την διοίκηση και διαχείριση των ναών αυτών για την επισκευή, συντήρηση, βελτίωση, επέκταση και την εν γένει διατήρηση της καλής κατάστασης του ναού, καθώς και για κάθε ανάγκη του κοιμητηρίου, περιλαμβανομένης και της επεκτάσεως αυτού. Τυχόν υπόλοιπο από τα έσοδα αυτά διατίθεται από τους δήμους για άλλους σκοπούς.
5. Οι εργασίες για την επισκευή, συντήρηση, βελτίωση, επέκταση και εν γένει διατήρηση σε καλή κατάσταση του ναού, του οποίου η διοίκηση και διαχείριση ανήκει στον δήμο, εκτελούνται μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου Μητροπολίτη, από τον δήμο που έχει την διοίκηση και τη διαχείριση του ναού.

Άρθρο 45 - Εισφορά σε χρήμα λόγω ένταξης ή επέκτασης πολεοδομικών σχεδίων

1. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων που περιλαμβάνονται σε περιοχές ένταξης και επέκτασης κατά το άρθρο 1 του νόμου αυτού και διατηρούνται ή διαμορφώνονται σε νέα ακίνητα, συμμετέχουν με καταβολή χρηματικής εισφοράς στην αντιμετώπιση της δαπάνης για την κατασκευή των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων.

Δεν υποχρεούνται στην καταβολή χρηματικής εισφοράς οι δημόσιοι και δημοτικοί φορείς και τα κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου που εκτελούν με δαπάνες τους τα βασικά κοινόχρηστα πολεοδομικά έργα σε περιοχές εφαρμογής στεγαστικών προγραμμάτων τους.

2. Η εισφορά ορίζεται για τις ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε ζώνες πυκνοδομημένες, αραιοδομημένες ή αδόμητες, ίση με την αναφερόμενη στις διατάξεις του τρίτου εδαφίου του άρθρου 10 του Ν.1221/81.
3. Η εισφορά σε χρήμα υπολογίζεται με βάση το εμβαδόν της ιδιοκτησίας, όπως αυτή διαμορφώνεται με την πράξη εφαρμογής και την τιμή ζώνης του οικοπέδου κατά το χρόνο

κύρωσης της πράξης εφαρμογής. Ως τιμή ζώνης του οικοπέδου για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου νοείται:

α) Στις περιοχές όπου ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία του οικοπέδου η οποία προκύπτει από την Τιμή Οικοπέδου (Τ.Ο.) συναρτήσεται της Τιμής Ζώνης (Τ.Ζ.) και του Συντελεστή Αξιοποίησης του Οικοπέδου (Σ.Α.Ο.) πολλαπλασιαζόμενης με το Συντελεστή του Οικοπέδου (Σ.Ο.), όπως καθορίζονται στους πίνακες τιμών των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση των κείμενων διατάξεων.

β) Στις περιοχές όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων, και με την επιφύλαξη ότι δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4223/2013 (Α' 287), η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία των ακινήτων, όπως αυτή προσδιορίζεται από την επιτροπή του π.δ. 5/1986 (Α' 2). Για ιδιοκτησίες που στην πράξη εφαρμογής οι ιδιοκτήτες αναγράφονται με ελλιπή στοιχεία ή με την ένδειξη «άγνωστος» ώστε να καθίσταται αδύνατη η βεβαίωση και είσπραξη του ποσού της εισφοράς του άρθρου αυτού, για τον υπολογισμό της εισφοράς, λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της διορθωτικής πράξης του αρμοδίου οργάνου, εκτός αν δεν έχουν βεβαιωθεί ήδη οι εισφορές σε χρήμα της αρχικής πράξης εφαρμογής, οπότε και λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της αρχικής πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή βεβαιώνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης στο κατάστημα της Φορολογικής Διοίκησης που εξυπηρετεί το δήμο, ενώ για τους δήμους που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία η παραπάνω εισφορά βεβαιώνεται απευθείας στην υπηρεσία αυτή, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημόσιων εσόδων, ως έσοδο του οικείου δήμου και αποδίδεται σε αυτούς κατά μήνα. Η οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα καταβάλλεται εντός προθεσμίας εννέα (9) ετών από την πράξη επιβολής της, σε εκατόν οκτώ (108) ισόποσες μηνιαίες δόσεις ή σε τριάντα έξι (36) ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις ή σε δεκαοκτώ (18) ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης επιλέξει την καταβολή του συνολικού ποσού εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την πράξη επιβολής της εισφοράς, παρέχεται έκπτωση ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ποσού. Σε περίπτωση βεβαίωσης της εισφοράς σε χρήμα μετά την κύρωση διορθωτικής πράξης ως προς τα στοιχεία του ιδιοκτήτη, η προθεσμία καταβολής των οφειλών υπολογίζεται από την ημερομηνία της αρχικής πράξης επιβολής. Σε κάθε περίπτωση ως ελάχιστη μηνιαία δόση ορίζεται το ποσό των πενήντα (50) ευρώ, ως ελάχιστη τριμηνιαία το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ως ελάχιστη εξαμηνιαία δόση το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ. Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις. Το ποσό της εισφοράς αυτής διατίθεται από τους οικείους Ο.Τ.Α. για την κατασκευή, εντός της περιοχής μελέτης, των βασικών κοινόχρηστων έργων υποδομής, όπως οδικό δίκτυο και δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης, είτε από τον ίδιο είτε από εξουσιοδοτημένο από αυτόν φορέα, καθώς και για την εκπόνηση μελετών πολεοδόμησης, πράξεων εφαρμογής και ρυμοτομικών σχεδίων εφαρμογής. Κάθε διάθεση της εισφοράς αυτής για άλλο σκοπό είναι άκυρη και η παράβαση αυτής αποτελεί παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του ΠΚ για όλους τους εμπλεκόμενους. Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δεν απαλλάσσονται της εισφοράς σε χρήμα για τους

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

προβλεπόμενους από την πολεοδομική μελέτη κοινωφελείς χώρους αρμοδιότητάς τους. Η καταβολή της εισφοράς αυτής γίνεται μετά την απόκτηση του χώρου από το φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση μετατροπής σε χρηματική εισφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 8 εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 12 ως προς τον προσδιορισμό της αξίας και οι ανωτέρω διατάξεις ως προς τον τρόπο καταβολής των οφειλόμενων εισφορών σε χρήμα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομικών, επικαιροποιούνται ο προσδιορισμός αξίας ακινήτων για την επιβολή εισφοράς σε χρήμα, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Μετά από σχετική αίτηση του ιδιοκτήτη και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής, είναι δυνατόν αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα, να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται μέχρι την πραγματοποίηση της εισφοράς σε γη και εφαρμόζεται μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας όσο και η εναπομένουσα ιδιοκτησία καλύπτουν τους περιορισμούς της κατά κανόνα αρτιότητας, ή

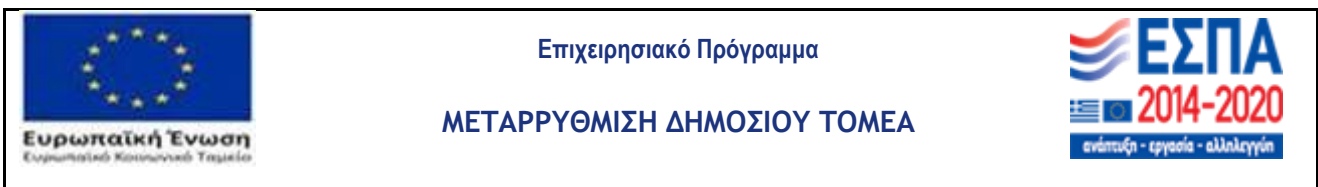
β) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας μπορεί να συμπεριληφθεί σε όμορο κοινόχρηστο χώρο όπως πλατεία, άλσος ή μεγάλο χώρο πρασίνου, ή όμορο κοινωφελή χώρο.

Μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής, ομοίως κατά τα ανωτέρω, δύναται αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται με τη διαδικασία διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη, που θα υποβληθεί εντός εξαμήνου από την έκδοση της πράξης επιβολής εισφοράς σε χρήμα και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής. Ειδικώς στην περίπτωση που η επιφάνεια αποδίδεται για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων απαιτείται, πέρα από την κύρωση διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου.]

Ειδικά για ακίνητα, τα οποία ανήκουν στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε Ανώνυμη Εταιρεία, το μετοχικό κεφάλαιο της οποίας ανήκει εξ ολοκλήρου στο Δημόσιο ή σε Ανώνυμη Εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Δημόσιο, η αίτηση του προηγούμενου εδαφίου υποβάλλεται και μετά την παρέλευση της ως άνω εξαμήνης προθεσμίας και ανεξάρτητα από τον χρόνο έκδοσης της οικείας πράξης εφαρμογής. Η μετατροπή της εισφοράς σε χρήμα στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή και εφόσον η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας μπορεί να αξιοποιηθεί αυτοτελώς ως κοινόχρηστος ή κοινωφελής χώρος

5. Οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δεν απαλλάσσονται της εισφοράς σε χρήμα για τους προβλεπόμενους από την πολεοδομική μελέτη κοινωφελείς χώρους αρμοδιότητάς τους. Η καταβολή της εισφοράς αυτής γίνεται μετά την απόκτηση του χώρου από το φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις".

Από την προβλεπόμενη με την παρούσα παράγραφο υποχρέωση εισφοράς σε χρήμα απαλλάσσεται ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας .

6. α. Σε κάθε συμβολαιογραφική πράξη που αφορά δικαιοπραξία εν ζωή και έχει ως αντικείμενο μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου που οφείλει εισφορά σε χρήμα, σύμφωνα με κυρωμένη πράξη εφαρμογής, επισυνάπτεται βεβαίωση του οικείου δήμου, ότι έχει καταβληθεί τουλάχιστον το ποσό των δόσεων, που αντιστοιχεί σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών υποχρεώσεων που αναλογούν στο μεταβιβαζόμενο ακίνητο. Στα συμβολαιογραφικά έγγραφα μεταβίβασης επί ποινή ακυρότητας γίνεται ειδική μνεία για τους υπόχρεους οφειλότες και το υπολειπόμενο ποσόν οφειλής εισφοράς σε χρήμα. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη μεταγραφή ή την καταχώριση των δικαιωμάτων κυριότητας αντίστοιχα στα αρμόδια Υποθηκοφυλακεία ή Κτηματολογικά Βιβλία, ο αποκτών οφείλει να υποβάλει δήλωση ιδιοκτησίας στον οικείο δήμο προκειμένου να βεβαιώσει σε αυτόν το υπόλοιπο των οφειλών σε χρήμα και να προσκομίσει αντίγραφο αυτής στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή Κτηματολογικό γραφείο, το οποίο κάνει σχετική επισημείωση στο περιθώριο της μεταγραφής. Σε κάθε περίπτωση το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα βαρύνει τον αποκτώντα το δικαίωμα κυριότητας, ανεξαρτήτως του είδους της πράξης με την οποία το απέκτησε. Η απαίτηση του οικείου δήμου για το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα δεν υπόκειται σε παραγραφή.

β. Η προβλεπόμενη από την παρ. 2 του άρθρου 4 του π.δ. 5/1986 (ΦΕΚ 2 Α') υποθήκη απαλλάσσεται από τέλος χαρτοσήμου και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου ή υπέρ τρίτου.

7. Σε πράξεις επιβολής εισφοράς σε χρήμα που εκδόθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 και μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019 εφαρμόζεται ενιαία ποσοστιαία μείωση επί του αρχικού ποσού εισφοράς σε χρήμα ίση με είκοσι τοις εκατό (20%). Η ως άνω μείωση και ο αντίστοιχος συμψηφισμός δεν εφαρμόζονται σε βεβαιωθείσες και ολοσχερώς καταβληθείσες οφειλές, σε μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή σε προσκυρώσεις. Τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ήδη καταβληθέντος ποσού και του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή της μείωσης του πρώτου εδαφίου δεν επιστρέφεται.

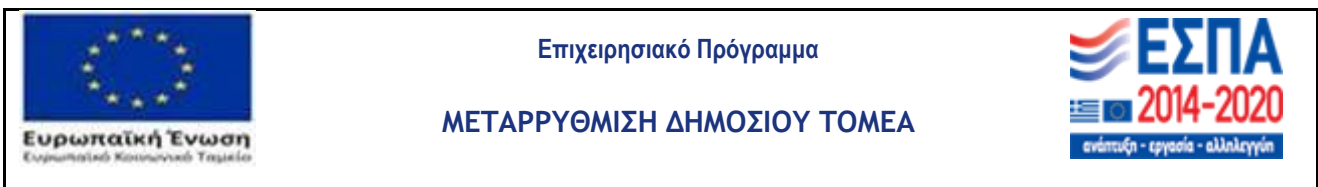
8. Για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, με απόφαση της επιτροπής του π.δ. 5/1986 (Α' 2) δύναται να επιβάλλεται μειωτικός συντελεστής (ΜΣ) στην τιμή ζώνης του οικοπέδου που συνυπολογίζεται στην εισφορά σε χρήμα ο οποίος δεν δύναται να είναι μεγαλύτερος του 20% της ισχύουσας τιμής ζώνης. Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις.

Άρθρο 46 - Εισφορά σε χρήμα

1. Οι ιδιοκτήτες των ακινήτων, τα οποία περιλαμβάνονται σε πολεοδομούμενες για πρώτη φορά περιοχές και τα οποία διατηρούνται ή διαμορφώνονται σε νέα ακίνητα, συμμετέχουν με καταβολή χρηματικής εισφοράς στην αντιμετώπιση της δαπάνης για την κατασκευή των βασικών κοινόχρηστων πολεοδομικών έργων.

Η εισφορά σε χρήμα ορίζεται σε ποσοστά επί της αξίας του ακινήτου, ως ακολούθως:

α) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού μέχρι 500 τ.μ., ποσοστό 10% της αξίας των ακινήτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1000 τ.μ., ποσοστό 15% της αξίας των ακινήτων.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού από 1000 τ.μ. μέχρι 10000 τ.μ., ποσοστό 20% της αξίας των ακινήτων.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 10000 τ.μ., ποσοστό 25% της αξίας των ακινήτων.

2. Κατ' εξαίρεση, για τους ιδιοκτήτες των ακινήτων τα οποία περιλαμβάνονται σε περιοχές επέκτασης οικισμών με πληθυσμό μέχρι 2000 κατοίκους, κατά το άρθρο 19 του παρόντος, η εισφορά σε χρήμα υπολογίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

α) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού μέχρι 500 τ.μ., ποσοστό 5% της αξίας των ακινήτων.

β) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1000 τ.μ., ποσοστό 10% της αξίας των ακινήτων.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού από 1000 τ.μ. μέχρι 10000 τ.μ., ποσοστό 12% της αξίας των ακινήτων.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας εμβαδού πάνω από 10000 τ.μ., ποσοστό 15% της αξίας των ακινήτων.

3. Για την πραγματοποίηση της εισφοράς σε χρήμα εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 του άρθρου 9 του ν.1337/1983, όπως τροποποιούνται και συμπληρώνονται με την παρ.4 του άρθρου 25 του παρόντος. Η εισφορά μπορεί να βεβαιώνεται απευθείας από τα αρμόδια όργανα του οικείου Ο.Τ.Α. αντί της πολεοδομικής υπηρεσίας.

4. Για τις υποχρεώσεις των ιδιοκτητών σε εισφορά σε χρήμα, που οι ιδιοκτησίες περιλαμβάνονται σε περιοχές, των οποίων η πολεοδομική μελέτη έχει εγκριθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος ή εκκρεμεί η διαδικασία έγκρισής της και έχει γνωμοδοτήσει το οικείο δημοτικό συμβούλιο ή έχει παρέλθει άπρακτη η σχετική προθεσμία, εφαρμόζονται οι εισφορές που ίσχυαν μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος.

Δύναται να υπαχθούν στις ρυθμίσεις του παρόντος άρθρου οι ανωτέρω περιοχές με απόφαση του αρμόδιου οργάνου για την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης, μετά από πρόταση του οικείου δημοτικού συμβουλίου.

5. Για την εισφορά σε χρήμα για τις ιδιοκτησίες που αναφέρονται στην παρ.4 του άρθρου 12 του ν.1647/1986 δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του παρόντος.

6. Οι δήμοι δύνανται, για την εκπόνηση και μόνο πολεοδομικών μελετών και μελετών πράξεων εφαρμογής περιοχών που προβλέπεται να πολεοδομηθούν από εγκεκριμένα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια, Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Οργάνωσης Ανοικτής Πόλης ή Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου, να βεβαιώνουν και να εισπράττουν χρηματικές προκαταβολές από τους ιδιοκτήτες των περιοχών που πρόκειται να ενταχθούν σε ρυμοτομικό σχέδιο. Οι προκαταβολές αυτές για κάθε ιδιοκτησία υπολογίζονται κατ' αναλογία της επιφάνειας της ιδιοκτησίας προς την επιφάνεια της συνολικά πολεοδομούμενης έκτασης, ανέρχονται σε ποσοστό 10% επί της προεκτιμώμενης εισφοράς σε χρήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παρόντος άρθρου, εγγράφονται σε ειδικό κωδικό των προϋπολογισμών των δήμων και κοινοτήτων και διατίθενται αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των μελετών που απαιτούνται μέχρι και την ολοκλήρωση της έκδοσης της αντίστοιχης διοικητικής πράξης έγκρισης του ρυμοτομικού σχεδίου και την κύρωση της πράξης εφαρμογής του από τον αρμόδιο φορέα. Οι χρηματικές προκαταβολές συμψηφίζονται με την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα, όπως αυτή προκύπτει σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, για κάθε ιδιοκτησία με την ένταξή της σε ρυμοτομικό σχέδιο.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι, η διαδικασία και κάθε απαραίτητη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης.

Άρθρο 47 – Μετατροπή σε χρήμα της εισφοράς σε γη

1. Οι ιδιοκτήσιες: α) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο για πρώτη φορά ή β) στις οποίες επεκτείνεται το πολεοδομικό σχέδιο ή γ) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο και βρίσκονται εκτός των ορίων των οικισμών προ του 1923 ή των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους υποχρεούνται να συμμετάσχουν με εισφορά γης στη δημιουργία των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και γενικά στην ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών κατά τις επόμενες διατάξεις.

2. Με απόφαση του αρμόδιου για την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου οργάνου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις περί εισφορών γης και χρήματος οι ιδιοκτησίες που βρίσκονται εντός των ορίων των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους.

3. Η εισφορά σε γη κατά την προηγούμενη παράγραφο αποτελείται από ποσοστό επιφάνειας κάθε ιδιοκτησίας πριν από την πολεοδόμησή της, το οποίο υπολογίζεται, σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

4. Η εισφορά σε γη υπολογίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

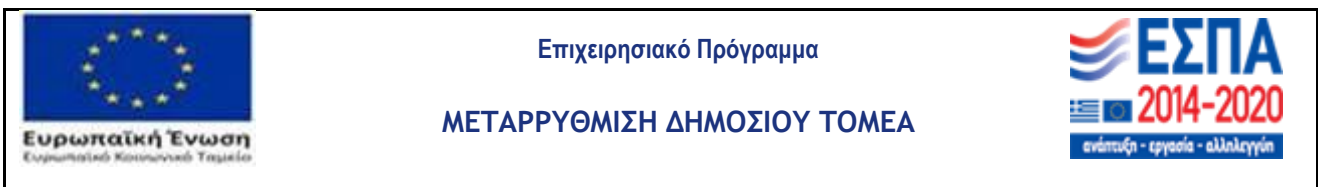
α) Για τμήμα ιδιοκτησίας μέχρι 500 τ.μ. ποσοστό 10%. β) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 2.000 τ.μ. ποσοστό 30%.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 2.000 τ.μ. μέχρι 10.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

ε) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 10.000 τ.μ. ποσοστό 50%.

στ) Σε περίπτωση που κατά την εκπόνηση της μελέτης οι υπολογιζόμενες εισφορές σε γη κατά τα ανωτέρω εντός της πολεοδομικής ενότητας, συμπεριλαμβανομένων και των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, δεν καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ, τα ποσοστά των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' υποχρεωτικά αυξάνονται αναλογικά και κατά ίσο αριθμό ποσοστιαίων μονάδων με σκοπό να συμπληρωθεί η απαιτούμενη εισφορά σε γη και χωρίς να απαιτείται επιπρόσθετη απόφαση έγκρισης της προσαύξησης αυτής. Σε κάθε περίπτωση τα ποσοστά των περιπτώσεων α' και β' δεν

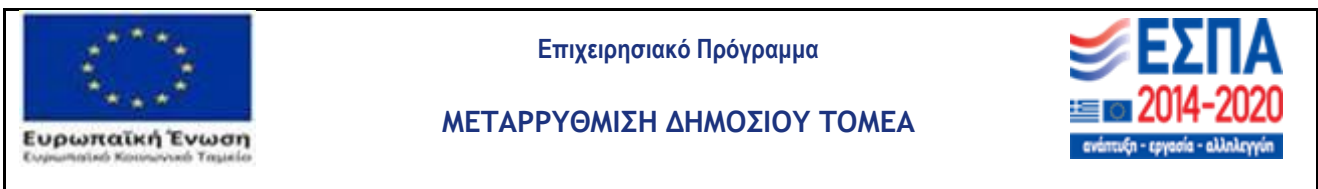
υπερβαίνουν το 30%, το ποσοστό της περίπτωσης γ' δεν υπερβαίνει το 40% και το ποσοστό της περίπτωσης δ' δεν υπερβαίνει το 50%. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η μείωση των απαραίτητων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων και οι προκύπτοντες κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι πρέπει να καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να τροποποιείται ο καταμερισμός των ποσοστών εισφοράς σε γη των περιπτώσεων α' έως ε'.

ζ) Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από ειδικότερες διατάξεις, που διέπουν ειδικά σχέδια, όπως οι Βιομηχανικές Περιοχές του ν. 4458/1965, οι Β.Ε.ΠΕ. του ν. 2545/ 1997 και τα Επιχειρηματικά Πάρκα του ν. 3982/2011, η εισφορά σε γη ειδικά για τις χρήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του από 23.2.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) και στα άρθρα 22, 25 και 29 του ν. 4269/ 2014, όπως ισχύουν, ορίζεται: αα) Για τμήμα ιδιοκτησίας μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%. ββ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 4.000 τ.μ. ποσοστό 30%. γγ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 4.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

5. Ως εμβαδά ιδιοκτησιών για τον υπολογισμό της συμμετοχής σε γη λαμβάνονται τα εμβαδά που είχαν οι ιδιοκτήσιες στις 28 Μαΐου 2014. Για την εφαρμογή της παραγράφου 4, ως ιδιοκτησία νοείται το γεωτεμάχιο υπό την έννοια της συνεχόμενης έκτασης γης, που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου. Τυχόν κατατμήσεις που έλαβαν χώρα μετέπειτα της προαναφερθείσας ημερομηνίας δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισφορών σε γη. Εφόσον μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής διαπιστωθεί ότι κατά τον υπολογισμό των εισφορών σε γη, εσφαλμένα λήφθηκαν υπόψη υπαίτιες κατατμήσεις και συνεπάγονται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της μεταβίβασης κυριότητας, με διορθωτική πράξη εφαρμογής μετατρέπονται οι τυχόν διαφορές σε γη σε εισφορά σε χρήμα. Ως υπαίτιες κατατμήσεις νοούνται κυρίως οι οριζόμενες στο άρθρο 411 και 417 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

6. Η εισφορά γης πραγματοποιείται με την πράξη εφαρμογής του άρθρου 12 του νόμου αυτού, εκτός αν πρόκειται για αστικό αναδασμό ή ενεργό πολεοδομία, οπότε γίνεται με τις διατάξεις του ν. 947/1979 (άρθρο 20 παρ. 1 περιπτώσεις α' και β'). Ως προς τα ποσοστά της εισφοράς γης στις προηγούμενες περιπτώσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 1337/1983.

7. Σε περίπτωση που η συμμετοχή σε γη πρέπει να ληφθεί από μη ρυμοτομούμενο τμήμα ιδιοκτησίας, πλην όμως κατά την κρίση της αρχής το τμήμα γης που πρόκειται να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς δεν είναι αξιοποιήσιμο πολεοδομικά ή η αφαίρεσή του είναι φανερά επιζήμια για την ιδιοκτησία, μπορεί να μετατρέπεται σε ισάξια χρηματική συμμετοχή που διατίθεται αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών. Για την πραγματοποίηση της μετατροπής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 9 για την εισφορά σε χρήμα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται όροι και προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Τα εδαφικά τμήματα που προέρχονται από εισφορά γης διατίθενται κατά σειρά προτεραιότητας:

α) Για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

β) Για την παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες της ίδιας πολεοδομικής ενότητας των οποίων τα οικοπέδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό περισσότερο από το καθοριζόμενο στην παράγραφο 4 και εφόσον δεν είναι δυνατή η τακτοποίησή τους, σύμφωνα με τους κατά το άρθρο 12 τρόπους.

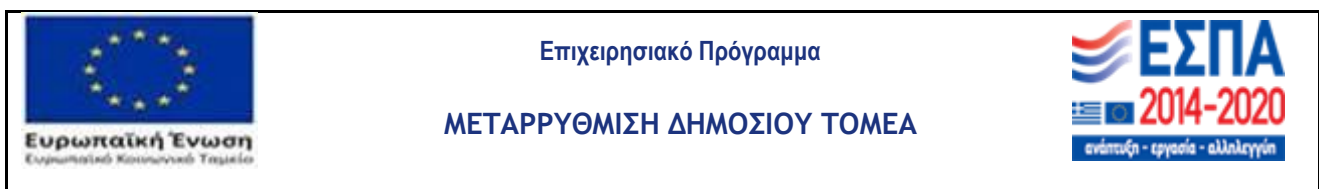
γ) Για κοινωφελείς χώρους και σκοπούς μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

δ) Για τη δημιουργία χώρων κοινοχρήστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών για τις γενικότερες ανάγκες της περιοχής, καθώς και για παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες άλλων πολεοδομικών ενοτήτων του ίδιου δήμου ή κοινότητας μέσα στα όρια του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, των οποίων τα οικοπέδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο, για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων, η κατά το ποσοστό περισσότερο από την προκύπτουσα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, υποχρέωσή τους. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για ρυμοτομούμενα οικοπέδα εντός σχεδίου εγκεκριμένου κατά τη διαδικασία του ν.δ. 17.7/16.8.1923, που περιλαμβάνονται ή αποτελούν πολεοδομική ενότητα του ίδιου δήμου ή κοινότητας εφόσον το επιθυμούν οι ιδιοκτήτες τους.

Με τη σχετική πράξη εφαρμογής, με την οποία πραγματοποιείται η παραχώρηση του νέου οικοπέδου, το παλαιό εντός σχεδίου πόλεως ρυμοτομούμενο οικοπέδο περιέρχεται αυτοδικαίως στην κυριότητα του οικείου Ο.Τ.Α., ο οποίος υποκαθιστά επίσης τον ιδιοκτήτη στα δικαιώματα έναντι τρίτων υπόχρεων για την αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας. Στην περίπτωση αυτή εάν ο οικείος Ο.Τ.Α. εντός τριών (3) ετών από την ως άνω παραχώρηση του νέου οικοπέδου δεν εισπράξει από τους τρίτους την οφειλόμενη αποζημίωση, τότε το Πράσινο Ταμείο υποκαθιστά τον Ο.Τ.Α. στα δικαιώματα έναντι των τρίτων, δυνάμενο να συνεχίσει τη σχετική διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που δημοσιεύεται στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος παρέμβασης του Πράσινου Ταμείου για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών και κάθε αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος λεπτομέρεια. Σε κάθε περίπτωση η προτεραιότητα διάθεσης της εισφοράς σε γη κατά τα ανωτέρω, τηρείται απόλυτα και δύναται η κάλυψη των επομένων, σε προτεραιότητα, αναγκών, να γίνεται μόνο εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες της εκάστοτε τρέχουσας προτεραιότητας.

9. Οι ιδιοκτησίες που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατά το μέρος που από την πολεοδομική μελέτη προορίζονται για τη δημιουργία κοινωφελών χώρων της αρμοδιότητας του δημόσιου φορέα στον οποίο ανήκουν ή διατίθενται για τους ίδιους σκοπούς με ανταλλαγή, παραχώρηση ή άλλον τρόπο, μεταξύ των αντίστοιχων φορέων, θεωρούνται αυτοδίκαια εισφερόμενες για το σκοπό που προορίζονται και δεν υπόκεινται κατά το μέρος αυτό σε άλλη εισφορά γης.

10. Οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι στεγαστικών προγραμμάτων μέσα στις ιδιοκτησίες των δημόσιων φορέων της προηγούμενης παραγράφου, που το ποσοστό που

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

καταλαμβάνουν μνημονεύεται στο διάταγμα έγκρισης της πολεοδομικής μελέτης, θεωρούνται αυτοδικαίως συνεισφερόμενοι, περιέρχονται αυτοδικαίως στους οικείους κατά τον προορισμό τους φορείς και συμψηφίζονται στην εισφορά σε γη της αντίστοιχης ιδιοκτησίας, όπως η εισφορά αυτή προκύπτει με την εφαρμογή των ποσοστών της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, υπολογιζομένων μόνο για το εμβαδόν της ιδιοκτησίας αυτής. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε εγκεκριμένες, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, πολεοδομικές μελέτες έστω και αν στην πράξη έγκρισής τους δεν αναφέρεται το ποσοστό των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Στις περιπτώσεις αυτές εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του οικείου αρμόδιου Περιφερειάρχη ή του εκάστοτε αρμοδίου οργάνου που προσδιορίζει το ποσοστό αυτό βάσει των ενδείξεων της μελέτης. Για ιδιοκτησίες που ανήκουν στη διαχείριση του Υπουργείου Υγείας και σε δημοσίους οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων και προορίζονται για εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων αυτών, για το τμήμα τους άνω των 2.000 τ.μ. ορίζεται ποσοστό εισφοράς γης 40%, κατ' εξαίρεση των περιπτώσεων ε' και στ' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

11. Οι οπωσδήποτε σχηματισμένοι μέσα στην περιοχή επέκτασης κοινόχρηστοι χώροι θεωρούνται ως νόμιμα υπάρχοντες κοινόχρηστοι χώροι και δεν λαμβάνονται υπόψη υπέρ των ιδιοκτητών για τον υπολογισμό της εισφοράς σε γη.

12. Κοινόχρηστοι χώροι της προηγούμενης παραγράφου και του άρθρου 28 του νόμου αυτού που καταργούνται με την ένταξη της περιοχής στο σχέδιο ή την αναμόρφωσή της λόγω υπαγωγής της περιοχής στις διατάξεις του άρθρου 13, μπορεί μετά την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. δ. 690/1948, με την πράξη εφαρμογής να διατίθενται περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου αυτού.

13. Στις περιπτώσεις κατάτμησης οικοπέδων μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης και πριν την κύρωση της πράξης εφαρμογής, επιβάλλεται, πέρα από τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων, η εξασφάλιση στη μεταβιβαζόμενη και στην εναπομένουσα έκταση του αναλογούντος σε κάθε τμήμα ποσοστού της εισφοράς σε γη που προκύπτει κατ' ελάχιστον βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού. Κάθε δικαιοπραξία (εν ζωή ή αιτία θανάτου) που έχει αντικείμενο μεταβίβαση κυριότητας κατά παράβαση των ανωτέρω είναι αυτοδικαίως και εξ υπαρχής άκυρη.

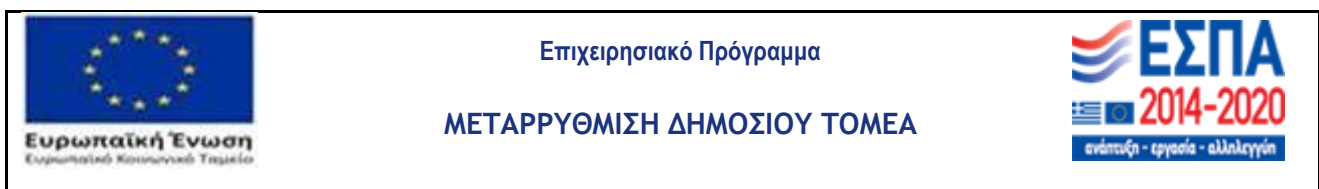
Άρθρο 48 - Μεταβίβαση της εισφοράς του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος (άρθρο 34 ν.1337/1983)

1. Κατ' εξαίρεση από την παρ. 2 του άρθρ. 1 του Ν. 478/1976 "περί παρατάσεως της ισχύος της διατάξεως της παρ. 3 του άρθρ. 2 του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος" σε όσους δήμους έχουν μεταβιβαστεί ή μεταβιβάζονται αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 61 του Ν. 947/1979, αποδίδονται τα σαράντα εκατοστά του προϊόντος της κρατήσεως που προβλέπεται από την παρ. 3 του άρθρου 2 του ΚΗ'/1947 Ψηφίσματος, όπως ισχύει. Σ' όσους Δήμους ή Κοινότητες μεταβιβάζεται και η αρμοδιότητα έγκρισης πολεοδομικής μελέτης ή τροποποιήσεων κλπ. κατά την παρ. 3 του άρθρ. 33 του νόμου αυτού, αποδίδονται στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα και άλλα τριάντα πέντε εκατοστά του προϊόντος της πιο πάνω κρατήσεως.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Το προϊόν της κρατήσεως αυτής εισπράττεται κατά τις διατάξεις του άρθρ. 95 του Ν. 1041/1980 "περί αυξήσεως των αποδοχών των Δημοσίων εν γένει υπαλλήλων, Πολιτικών, Στρατιωτικών και υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ., ρυθμίσεως συναφών θεμάτων, τροποποιήσεως και συμπληρώσεως φορολογικών και άλλων τινών διατάξεων και καθιερώσεως του Γενικού Λογιστικού Σχεδίου" και το μέρος που περιέχεται στο Δήμο διατίθεται αποκλειστικά για την εφαρμογή ρυμοτομικών σχεδίων τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 49 - Ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33 του ν.4067/2012, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίστευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

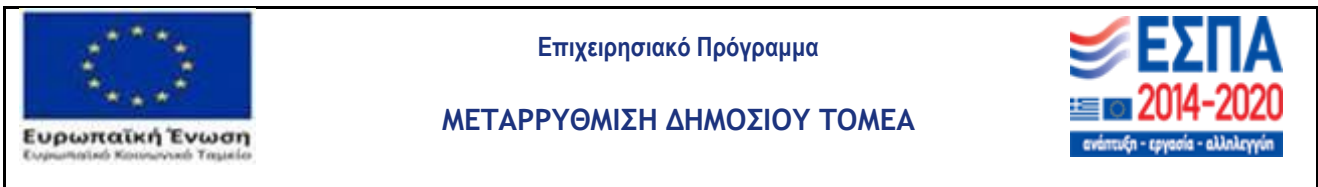
2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και

την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάνει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/ 1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κύριους ή νομείς των υποκείμενων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίου ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλάται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφανείας του κοινοχρήστου χώρου, σύμφωνα με το παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. [Εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7/16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α' 228) και του ν. 5269/1931 (Α' 274) για τις απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται αυτοδίκαια.

Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης/ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

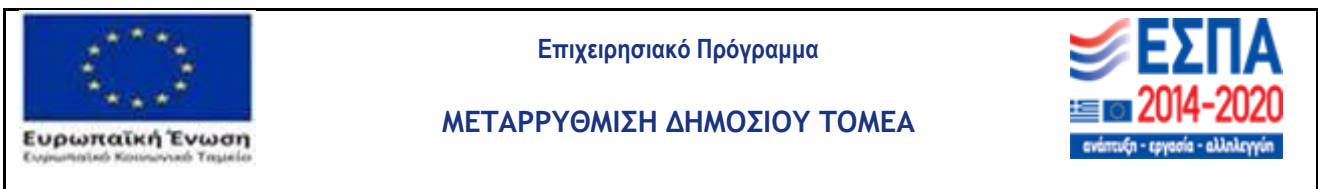
10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινοχρήστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχορηγείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινοχρήστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινοχρήστων χώρων του σχεδίου.

Άρθρο 50 – Ειδική Εισφορά διυλιστηρίων πετρελαίου

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, για τους σκοπούς του ν. 3054/2002, διακρίνεται η χώρα σε γεωγραφικά διαμερίσματα ανάλογα με τις ανάγκες του ομαλού εφοδιασμού της χώρας σε πετρελαιοειδή προϊόντα.

2. Ο ειδικός λογαριασμός στην Τράπεζα της Ελλάδος με την επωνυμία "Λογαριασμός Χρηματοδότησης Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών για Μεταφορές Καυσίμων στις Προβληματικές Περιοχές της Χώρας", που συστάθηκε με την υπ' αριθμ. Δ2/Γ/8570/14.4.1995 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας (ΦΕΚ 330 Β') κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 16 του Ν. 1571/1985, συνεχίζει να λειτουργεί με τις εξής τροποποιήσεις:

α. Η ειδική εισφορά ορίζεται σε ποσοστό ένα κόμμα δύο τοις εκατό (1,2%) στην προ εισφορών και φόρων αξία των πετρελαιοειδών προϊόντων που διακινούνται:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) οι κάτοχοι Άδειας Εμπορίας, β) οι κάτοχοι Άδειας Λιανικής Εμπορίας των κατηγοριών με στοιχεία α' και β' της παρ. 3 του άρθρου 7, γ) οι Προμηθευτικοί Συνεταιρισμοί ή οι Κοινοπραξίες της παρ. 10 του άρθρου 7 και δ) οι Μεγάλοι Τελικοί Καταναλωτές, για τις απευθείας αγορές τους από τους κατόχους Άδειας Διύλισης στη χώρα ή από εισαγωγές τους, εκτός από τα καύσιμα των Ενόπλων Δυνάμεων, τα αεροπορικά καύσιμα, τα καύσιμα της ακτοπλοΐας και της διεθνούς ναυσιπλοΐας .

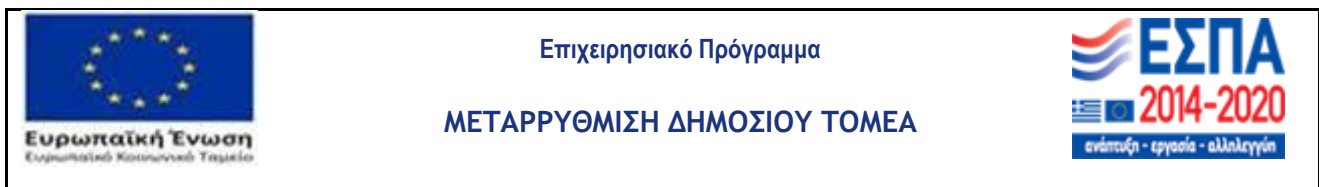
β. Η εισφορά αυτή υπολογίζεται και εισπράττεται κατά τη διαδικασία του εκτελωνισμού των πετρελαιοειδών προϊόντων και αποτελεί πόρο του Ειδικού Λογαριασμού, ο οποίος διατίθεται για την επιδότηση κατόχων Άδειας Εμπορίας που αναλαμβάνουν την υποχρέωση να καλύπτουν τις ανάγκες σε πετρελαιοειδή προϊόντα των προβληματικών περιοχών της χώρας, για την κάλυψη κοινωφελών σκοπών, δαπανών μελετών και ερευνών στον τομέα της ενέργειας, δαπανών αποζημίωσης, πέραν των ήδη προβλεπομένων, για μετάβαση εκτός έδρας των υπαλλήλων των Επιθεωρήσεων Μεταλλείων, λειτουργικών δαπανών των Κ.Ε.Δ.Α.Κ. και αμοιβών των μελών τους, χρηματοδότησης προγραμμάτων και παροχής κινήτρων που έχουν σχέση με το νόμο αυτόν, ιδίως συγχωνεύσεις εταιρειών, κατασκευή νέων αγωγών μεταφοράς, νέων αποθηκών, δημιουργία πρατηρίων που εφαρμόζουν, με πρωτοποριακό και ιδιαίτερα προβαλλόμενο τρόπο, νέες ηλεκτρονικές και περιβαλλοντικά φιλικές τεχνολογίες και ποσοστό ύψους 15% της εισφοράς για ετήσια ενίσχυση περιβαλλοντικών προγραμμάτων των δήμων, στην περιφέρεια των οποίων είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν Διυλιστήρια. Επίσης, το προϊόν του λογαριασμού διατίθεται και για τους σκοπούς της παρ. 4 του άρθρου 16 του Ν. 1571/1985 (ΦΕΚ 192 Α'), όπως αυτή έχει προστεθεί με το άρθρο 14 παρ. 5 του Ν. 2289/ 1995 (ΦΕΚ 27 Α'), καθώς και για χρηματοδότηση του Ταμείου Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Εταιριών Εμπορίας Πετρελαιοειδών και Υγραερίων (Τ.Ε.Α.Π.Ε.Π.) .

3. Οι λεπτομέρειες της διάθεσης του λογαριασμού καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης. Με την απόφαση ρυθμίζονται το ύψος της διάθεσης ή της επιδότησης κατά περιοχή και κατά προϊόν και κατά δικαιούχο και σκοπό, ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης της εισφοράς, η διαδικασία χορήγησης της επιδότησης, ο διοικητικός και οικονομικός έλεγχος του λογαριασμού.

Άρθρο 51 – Εκούσια εισφορά ωφελουμένων

1. Προκειμένου περί έργου ή σsonος ενδιαφέροντος οι ωφελούμενοι από την εκτέλεση αυτού δύνανται να εισφέρουν την δαπάνη ή μέρος αυτής στον δήμο. Κάθε ωφελούμενος πρέπει να παραδώσει στον δήμαρχο δήλωση, στην οποία να αναγράφεται το εισφερόμενο ποσό και η αιτία της εισφοράς. Περί της αποδοχής της εισφοράς της εκτελέσεως του έργου και του χρόνου κατά τον οποίο θα εκτελεστεί αποφαινεται το συμβούλιο, εφ' όσον το συνολικά προσφερόμενο ποσό δεν είναι κατώτερο του μισού της απαιτούμενης δαπάνης για την εκτέλεση του έργου. Οι δηλώσεις και η απόφαση του συμβουλίου αποτελούν τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

2. Αποφασισθείσης της αποδοχής της εισφοράς, η εκτέλεση του έργου είναι υποχρεωτική μέχρι και του επομένου οικονομικού έτους, χωρίς να είναι απαραίτητη η αναγραφή του στο ετήσιο γενικό πρόγραμμα εκτελεστέων έργων. Σε περίπτωση που δεν πραγματοποιηθεί για

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιονδήποτε λόγο το έργο, η εισφορά αποδίδεται στους δικαιούχους κατόπιν απόφασης του δημάρχου, ευθυνόμενου ατομικώς για την απόδοση εντός μηνός από της λήξεως της κατά την ανωτέρω προθεσμία.

3. Το έσοδο από την εισφορά διατίθεται αποκλειστικά για την εκτέλεση του σκοπού για τον οποία κατετέθη.

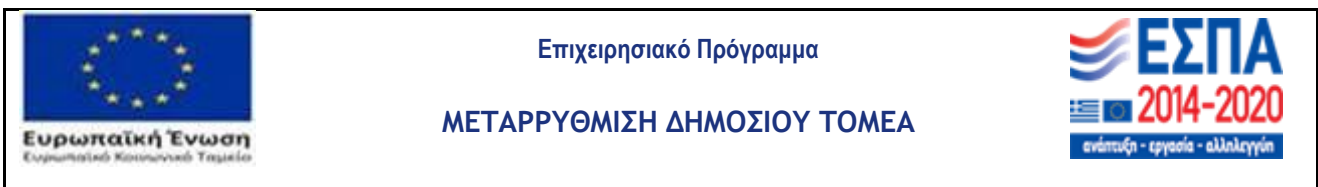
Άρθρο 52 - Εφάπαξ ειδική εισφορά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων

1. Για την καταβολή των αποζημιώσεων των απαλλοτριωμένων ακινήτων προς διάνοιξη βασικών οδικών αρτηριών και άλλων κοινόχρηστων χώρων, όπως πλατειών, αλσών ή μεγάλων χώρων πρασίνου, που προβλέπονται από εγκεκριμένα σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. δ/τος της 17.7/16.8.1923 σχέδια πόλεως, επιβάλλεται υπέρ του οικείου δήμου ή κοινότητας εφάπαξ ειδική εισφορά, η οποία κατανέμεται κατά μερίδια, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, στα ακίνητα ολόκληρης της πολεοδομικής ενότητας στην οποία βρίσκονται οι ως άνω οδικές αρτηρίες ή κοινόχρηστοι χώροι, όπως η πολεοδομική αυτή ενότητα προσδιορίζεται με τα γενικά πολεοδομικά σχέδια βάσει του ν. 1337/1983. Κατ' εξαίρεση, με την κατά την παρ. 2 του παρόντος άρθρου απόφαση, μπορεί να ορισθεί για ορισμένες από τις ως άνω αρτηρίες ή κοινόχρηστους χώρους, που ή ωφέλεια τους εκτείνεται και σε άλλες πολεοδομικές ενότητες, ότι η εισφορά κατανέμεται και στα ακίνητα που βρίσκονται και σε άλλες, μία ή περισσότερες, πολεοδομικές ενότητες που ορίζονται με την ίδια απόφαση.

2. Το σύνολο της ειδικής εισφοράς είναι ίσο με την αξία των απαλλοτριωμένων ακινήτων και των συστατικών τους μειωμένα κατά το ποσοστό συμμετοχής του οικείου δήμου ή κοινότητας το οποίο ορίζεται σε πέντε τοις εκατό (5%) στο σύνολο της αξίας των απαλλοτριωμένων. Η αξία αυτή προκύπτει για την πρώτη βεβαίωση της εισφοράς από την εκτίμηση της επιτροπής του άρθρου 15 του ν. δ/τος 797/1971, για τις συμπληρωματικές δε βεβαιώσεις από τις σχετικές δικαστικές αποφάσεις.

3. Η εισφορά κατανέμεται σε μερίδια και βαρύνει, ανάλογα με το εμβαδόν, τη ζώνη που βρίσκεται το ακίνητο και τη χρήση του, τους κυρίους ή νομείς όλων των αυτοτελών κατοικιών ή στεγασμένων χώρων με αυτοτελή χρήση ή αδόμητων αλλά άρτιων και οικοδομήσεων οικοπέδων της πολεοδομικής ενότητας ή των τυχόν περισσότερων πολεοδομικών ενοτήτων που έχουν οριστεί με την απόφαση της παρ. 2.

4. Για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς ο δήμος ή η κοινότητα προβαίνει στην απογραφή των βαρυνόμενων κατοικιών ή χώρων ή αδόμητων οικοπέδων και συντάσσει σχετικό πίνακα που αναγράφει τις κατοικίες ή αυτοτελείς χώρους ή αδόμητα οικόπεδα, όπως της πολεοδομικής ενότητας και τους κυρίους ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους. Στις περιπτώσεις ειδικών χρήσεων με περισσότερα μερίδια αναγράφεται και η ειδική χρήση. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου ή της κοινότητας επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα της Αθήνας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερόμενους στον πίνακα ως κυρίους ή νομείς των υποκείμενων στην εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αποστέλλεται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κατοικιών ή χώρων, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίους ή τους νομείς των χώρων. Η ειδοποίηση του προηγούμενου εδαφίου δεν αποτελεί ουσιώδη τύπο της διαδικασίας.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται μετά την εκτίμηση της εκτιμητικής επιτροπής και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου ή κοινότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων δήμων και κοινοτήτων. Εισφορά μέχρι είκοσι χιλιάδες (20000) δραχμές καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμιά δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό. Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος ή η κοινότητα αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος ή η κοινότητα και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παρ. 4 συμμετοχής του οικείου δήμου ή κοινότητας φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς.

Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

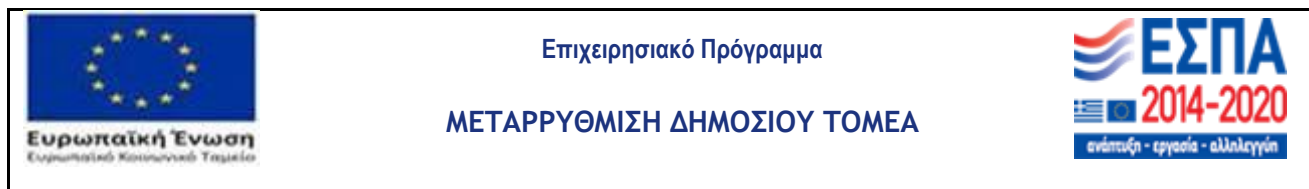
7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς, ο δήμος ή η κοινότητα ζητεί από το αρμόδιο δικαστήριο τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις οικείες αποζημιώσεις για την συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά .

8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για μέρος μόνο των βασικών πλατειών και οδών μιας πολεοδομικής ενότητας, που έχουν προσδιοριστεί σύμφωνα με την παρ. 2, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για τις επόμενες μερικά ή ολικά.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ '

Έσοδα δήμων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό

Άρθρο 53 – Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι Δήμων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των δήμων προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 20% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 12% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

γ) τον Ενιαίο Φόρο Ιδιοκτησίας Ακινήτων (ΕΝ.Φ.Ι.Α) σε ποσοστό 11,3% των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

2. Το υφιστάμενο, κατά το έτος μεταφοράς, κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται με τον παρόντα νόμο στους δήμους, εφόσον είναι ανώτερο από τα έσοδα που προκύπτουν από την παράγραφο 1, καλύπτεται με αύξηση των ποσοστών των περιπτώσεων α' και της β' αυτής, σε βάρος των αντιστοίχων κωδικών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, καθώς και σε βάρος των ποσοστών των πόρων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 260, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

3. Τα έσοδα της παραγράφου 1 του παρόντος εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων». Ποσοστό μέχρι ένα τρίτο (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' αυτής, διατίθεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών των δήμων, ενώ τα λοιπά έσοδα της παραγράφου 1, διατίθενται προς κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μεταφέρονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών οι πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί στον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων οικονομικού έτους 2012 για την απόδοση του ενός τρίτου (1/3) των εσόδων της περίπτωσης α' της ανωτέρω παραγράφου.

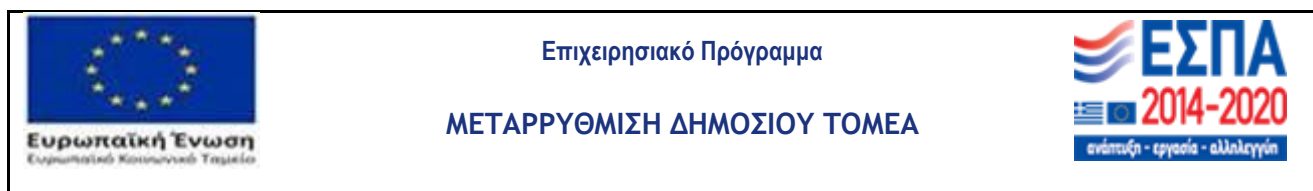
4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται κατά έτος, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), καθορίζονται το ύψος των εσόδων που προορίζονται για την κάλυψη επενδυτικών, καθώς και λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των δήμων, όπως επίσης τα κριτήρια και η διαδικασία κατανομής τους, με βάση τα κριτήρια της παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989. Συνεκτιμάται, επίσης, το στοιχείο της διοικητικής υποστήριξης που παρέχεται από το δήμο προς εξυπηρέτηση λειτουργικών αναγκών άλλων δήμων και σταθμίζονται ιδιαίτερα οι πάγιες ανάγκες εξυπηρέτησης των νησιωτικών και ορεινών δήμων.

5. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων της προηγούμενης παραγράφου στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

6. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των δήμων.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΕΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία

Άρθρο 54 - Έσοδα από εκποίηση ακινήτων

1. Η εκποίηση δημοτικών ακινήτων επιτρέπεται μόνο για ωφέλεια του δήμου, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου που λαμβάνεται με πλειοψηφία των 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.

Για αποφάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή διατάξεων του ν. 3463/2006 και παραπέμπουν στο άρθρο 186 του νόμου αυτού, αρκεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του.

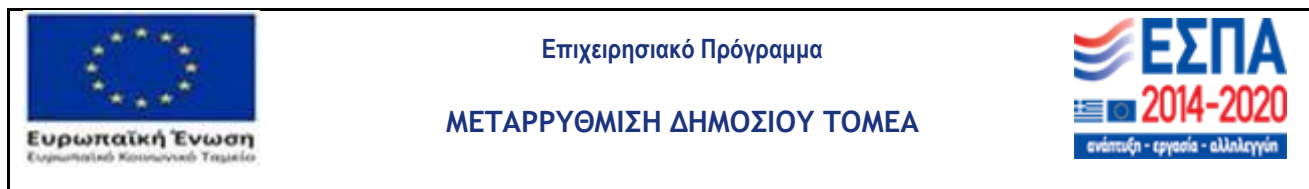
2. Ο Δήμος διαθέτει το προϊόν της εκποίησης αποκλειστικά και μόνο για την εκπλήρωση του σκοπού, για τον οποίο έγινε η εκποίηση. Αν τυχόν απομένει υπόλοιπο, διατίθεται για την εκτέλεση έργων. Αποκλείεται η διάθεση του υπολοίπου για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών.

3. Η εκποίηση γίνεται με δημοπρασία.

4. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση δημοτικών ή κοινοτικών ακινήτων στο Δημόσιο, σε άλλους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε επιχειρήσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την εκτέλεση έργων του προγράμματός τους.

5. Το τμήμα των ακινήτων της προηγούμενης παραγράφου καθορίζεται από επιτροπή, που συγκροτείται με απόφαση του δημάρχου ή προέδρου της Κοινότητας και αποτελείται από δύο δημοτικούς ή κοινοτικούς συμβούλους, που υποδεικνύονται από το δημοτικό συμβούλιο και από έναν μηχανικό, που ορίζεται από το δήμαρχο και προέρχεται από την τεχνική υπηρεσία του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εφόσον υπάρχει ή αν δεν υπάρχει από την Τεχνική Υπηρεσία Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ) ή από άλλη δημόσια υπηρεσία. Πρόεδρος της επιτροπής, ορίζεται ένας από τους δημοτικούς συμβούλους με την απόφαση συγκρότησης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται δημοτικός υπάλληλος γραμματέας της επιτροπής. Στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης που λειτουργούν κοινότητες στην επιτροπή μετέχει αντί του δευτέρου συμβούλου, ο πρόεδρος του οικείου συμβουλίου κοινότητας ή ο οικείος πάρεδρος κοινότητας.

6. Για την κατάρτιση σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας ακινήτων ή σύστασης επ' αυτών εμπραγμάτων δικαιωμάτων, εφόσον συμβάλλεται Δήμος απαιτείται εκτίμηση της αγοραίας αξίας, η οποία γίνεται από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών, στην περίπτωση που η

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αξία αυτή υπερβαίνει το χρηματικό όριο που καθορίζεται κάθε φορά από τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Κάθε άλλη διάταξη, που ρυθμίζει κατά διαφορετικό τρόπο την εκτίμηση της αγοραίας αξίας των ακινήτων, παύει να ισχύει.

8. Τα έξοδα μεταβίβασης του ακινήτου βαρύνουν τον αγοραστή.

9. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 εφαρμόζονται και για κατηγορίες συνεταιρισμών που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα που εκδίδονται ύστερα από πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Με τα ίδια διατάγματα μπορούν να προσδιορίζονται και οι προϋποθέσεις της απευθείας εκποίησης.

10. Ο πλειοδότης σε δημοπρασία που διενεργήθηκε για την εκποίηση δημοτικού ακινήτου μπορεί ως την κατάρτιση της σχετικής σύμβασης να υποδείξει εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης ως αγοράστρια, υπό τον όρο, ότι ο ανωτέρω πλειοδότης θα έχει, ήδη, προσυμφωνήσει τη χρηματοδοτική μίσθωση του εν λόγω ακινήτου με την υποδεικνυόμενη από αυτόν εταιρεία χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Άρθρο 55 - Εκποίηση δημοτικών οικοπέδων σε άστεγους δημότες

1. Οι Δήμοι μπορούν με απόφαση που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του συμβουλίου τους να εκποιούν απευθείας οικόπεδά τους σε άστεγους και οικονομικά αδύνατους δημότες, κατά προτίμηση εκείνους που κατοικούν στο Δήμο. Με άλλη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καθορίζονται οι κατηγορίες των δικαιούχων, σύμφωνα με κριτήρια, όπως το ύψος του ετήσιου εισοδήματος, ο αριθμός των ανήλικων τέκνων, η κατάσταση της υγείας των μελών της οικογένειας, οι καταστροφές από θεομηνίες κ.λπ.. Η επιλογή των δικαιούχων και η παραχώρηση των οικοπέδων γίνεται με απόφαση του δημοτικού ή του κοινοτικού συμβουλίου. Αν οι δικαιούχοι που πληρούν τις ίδιες προϋποθέσεις είναι περισσότεροι γίνεται δημόσια κλήρωση μεταξύ αυτών.

2. Το τίμημα των οικοπέδων, που εκποιούνται με αυτόν τον τρόπο, καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου στο ένα τέταρτο (1/4) τουλάχιστον της τρέχουσας αξίας τους, καταβάλλεται σε πέντε ετήσιες δόσεις και διατίθεται για να εκτελεστούν έργα, κατά προτίμηση μέσα στον παραχωρούμενο χώρο. Εφόσον εκείνοι στους οποίους παραχωρούνται τα οικόπεδα δεν ανεγείρουν οικοδομή μέσα σε πέντε (5) χρόνια από την παραχώρηση, εκπίπτουν αυτοδικαίως από τα δικαιώματά τους, εκτός αν ζητήσουν παράταση της πενταετούς προθεσμίας με αίτησή τους, που περιέχει επαρκή αιτιολογία και υποβάλλεται κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της προθεσμίας. Η προθεσμία δεν μπορεί πάντως να παραταθεί περισσότερο από μία ακόμη τριετία. Το συμβόλαιο για τη μεταβίβαση της κυριότητας συντάσσεται, αφού τηρηθούν οι προαναφερόμενοι όροι και προϋποθέσεις.

3. Επιτρέπεται να παραχωρηθεί από το Δήμο δικαίωμα εγγραφής υποθήκης, ώστε να λάβει στεγαστικό δάνειο εκείνος υπέρ του οποίου έγινε η εκποίηση.

4. Αν εφαρμοσθούν οποιαδήποτε προγράμματα αποκατάστασης αστέγων και οικονομικά αδυνάτων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία δημοτών, σε Δήμους που προήλθαν από

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

συνένωση Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι κάτοικοι των κοινοτήτων έχουν δικαίωμα προτίμησης στα προγράμματα αυτά, εφόσον εφαρμόζονται στην περιφέρειά τους.

Άρθρο 56 - Εκποίηση δημοτικών εκτάσεων για την ίδρυση ή επέκταση βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων

1. Επιτρέπεται από τους Δήμους η εκποίηση ή εκμίσθωση εκτάσεων που ανήκουν σε αυτούς για την ίδρυση ή επέκταση πάσης φύσεως βιομηχανικών ή βιοτεχνικών επιχειρήσεων ή κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του κώδικα δήμων και κοινοτήτων.

2. Με κοινή απόφαση των υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων, συνιστάται, στο Υπουργείο Εσωτερικών, Επιτροπή με σκοπό την εκπόνηση και υποβολή πρότασης ολοκληρωμένου θεσμικού πλαισίου για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την παραχώρηση δημοτικών εκτάσεων για βιομηχανικούς ή βιοτεχνικούς σκοπούς, κτηνοτροφικές και αγροτικές εκμεταλλεύσεις, ίδρυση και επέκταση σταυλικών εγκαταστάσεων, εγκαταστάσεων θερμοκηπίων και μονάδων στους τομείς αλιείας.

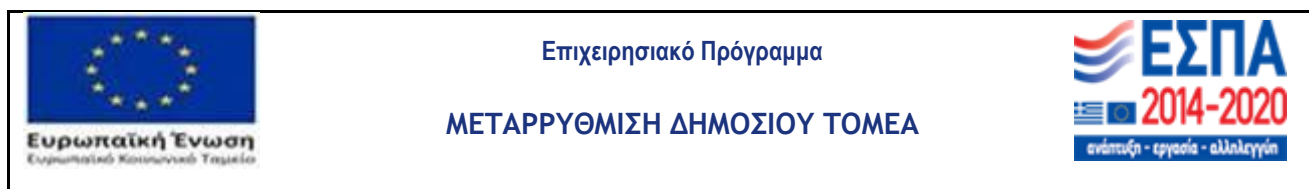
Άρθρο 57 - Παραχώρηση εκτάσεων για την ανέγερση σταβλικών εγκαταστάσεων κλπ.

1. Σε κτηνοτρόφους ή γεωκτηνοτρόφους που έχουν τις συναφείς εγκαταστάσεις τους σε κατοικημένες περιοχές και οι οποίοι υποχρεώθηκαν να τις απομακρύνουν για λόγους δημόσιας υγείας, και σε αυτούς που έχουν ανάγκη αγροτικές εκτάσεις για την ανέγερση σταβλικών εγκαταστάσεων, μπορεί με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, να παραχωρηθούν με τίμημα εκτάσεις μέχρι 5 στρέμματα μη δασικές δημόσιες ή κοινόχρηστες, οι οποίες απέχουν πλέον του ενός χιλιομέτρου από της θαλάσσης και δεν έχουν οικοπεδική ή τουριστική αξία.

2. Η περί παραχώρησης απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη εκδίδεται μετά την προηγούμενη γνωμοδότηση τριμελούς επιτροπής, αποτελούμενης από τον Προϊσταμένου της Υπηρεσίας Γεωργίας, Οικονομικού Εφόρου και Δασάρχου ή των νομίμων αναπληρωτών των περί της υφιστάμενης ανάγκης παραχώρησης της τρέχουσας αξίας της παραχωρούμενης εκτάσεως και της καταλληλότητας αυτής για όποιο σκοπό προορίζεται.

3. Στην περί παραχώρησης απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη καθορίζονται και οι όροι της εκμεταλλεύσεως της παραχωρούμενης εκτάσεως, η παράβαση των οποίων συνεπάγεται την έκπτωση του παραχωρησιούχου ή του εξ αυτού έλκοντος δικαιώματα, από την παραχωρούμενη έκταση, κηρυσσόμενη με απόφαση του Περιφερειάρχη υποκειμένη σε μεταγραφή, εφαρμοζομένων, ως προς το καταβληθέν τίμημα και σε αυτήν την έκταση ανεγερθέντα κτίσματα, των στην παρ. 3 του άρθρου 1 του παρόντος οριζομένων.

4. Το καταβλητέο τίμημα καθορίζεται εις το 1/2 της τρεχούσης αξίας των γαιών.

5. Μετά την υπό του δικαιούχου καταβολή του τιμήματος, ενεργούμενη, εφ' άπαξ, εκδίδεται η περί παραχωρήσεως απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, στην οποία μνημονεύεται και ο αριθμός του οικείου τριπλοτύπου εισπράξεως του δημοσίου ταμείου. Η απόφαση αυτή αποτελεί μεταγραφτέο τίτλο κυριότητας. Από της μεταγραφής μεταβιβάζεται η κυριότητα της παραχωρούμενης εκτάσεως.

Άρθρο 58 - Εκποίηση ακινήτων στον Ο.Α.Ε.Δ.

1. Ο Ο.Α.Ε.Δ. μπορεί να αποκτά κατά πλήρη κυριότητα, με σύμβαση πώλησης, δωρεάς ή ανταλλαγής, πρόσφορες οικοπεδικές εκτάσεις που ανήκουν κατά κυριότητα στην εκκλησία ή στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού ή σε ν.π.δ.δ., για ανέγερση οικισμών, προς εξυπηρέτηση των δικαιούχων του, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις παροχής στεγαστικής συνδρομής και να αναλαμβάνει, ως αντιπαροχή για τις ως άνω μεταβιβάσεις, τη μελέτη, επίβλεψη, δημοπράτηση και ανάληψη έργων κατασκευής, ανακατασκευής, βελτίωσης, συντήρησης και επέκτασης κάθε είδους κτιρίων ή κτισμάτων και, εν γένει, πάσης φύσεως κατασκευαστικών έργων, για λογαριασμό της Εκκλησίας ή των Ο.Τ.Α. ή ν.π.δ.δ. αντίστοιχα, κατά τους όρους των συμβάσεων που θα καταρτισθούν μεταξύ του Ο.Α.Ε.Δ. και των, κατά περίπτωση, αρμόδιων εκκλησιαστικών οργάνων ή των οργάνων των Ο.Τ.Α. ή των Δ.Σ. των οικείων Ν.Π.Δ.Δ.. Η αποτίμηση της αξίας της παροχής και αντιπαροχής και οι προϋπολογισμοί κατασκευής των κτιρίων γίνονται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Ο.Α.Ε.Δ. και εγκρίνονται από τα Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. και του αντίστοιχου φορέα.

Η εξίσωση παροχής και αντιπαροχής μπορεί να γίνεται και με καταβολή σε χρήμα από μέρους του υπόχρεου.

Οι πάσης φύσεως μεταβιβάσεις και αντιπαροχές, που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται από την καταβολή οποιουδήποτε φόρου, εξόδων εν γένει, τέλους ή εισφοράς, εκτός από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, όταν ο Ο.Α.Ε.Δ. συμβάλλεται ως αγοραστής ή δωρεοδόχος.

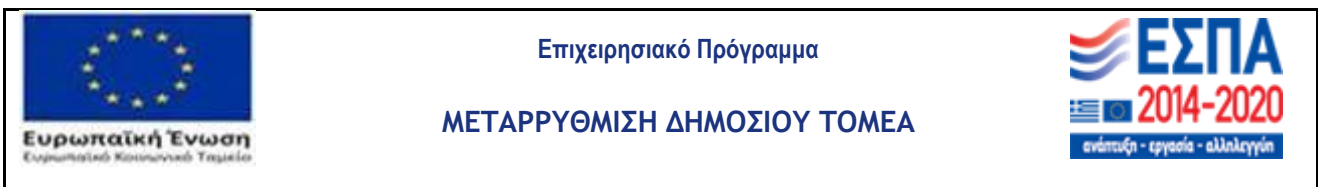
Οι όροι και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

Άρθρο 59 – Εκποίηση ακινήτων σε Ζώνες Κοινωνικού Συντελεστή (Π.Δ. 23-9/7-11-1985)

Η εκχώρηση του ποσοστού ωφελείας για την εκτέλεση στεγαστικών προγραμμάτων ή προγραμμάτων κοινής ωφελείας (άρθρο 218, 219 π.δ. 14/1999) πραγματοποιείται με τους ακόλουθους όρους που αποτελούν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων:

α) Σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας κατ' ορόφους:

Στην περίπτωση αυτή γίνεται σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας κατ' ορόφους μεταξύ ΟΤΑ ή φορέα και ιδιοκτήτη σύμφωνα με αρχιτεκτονικά σχέδια. Τα ποσοστά συνιδιοκτησίας με τα αντίστοιχα τμήματα ιδιοκτησίας κατ' ορόφους που μεταβιβάζονται στον ΟΤΑ ή τον αρμόδιο φορέα, προκύπτουν από την κατανομή του κοινωνικού συντελεστή μεταξύ των συμβαλλομένων σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ.. Η συμμετοχή κάθε

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

συμβαλλόμενου στο κόστος της κατασκευής είναι ανάλογη με την κατανομή του συντελεστή στα συμβαλλόμενα μέρη και μπορεί να εκπληρώνεται είτε σε χρήμα είτε σε αντιπαροχή κτισμένης επιφάνειας με το αντίστοιχο ποσοστό συνιδιοκτησίας.

β) Σύσταση διαιρημένης ιδιοκτησίας κατά την έννοια του άρθ. 1 παρ.1 του ν.δ 1024/71: Ο ιδιοκτήτης οικοδομεί σε τμήμα του οικοπέδου με βασικό συντελεστή αυξημένο κατά το μέρος της διαφοράς των δύο συντελεστών, το οποίο περιέρχεται σ' αυτόν σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ., εφαρμοζόμενο σε ολόκληρο το οικόπεδο, ενώ ο ΟΤΑ ή ο φορέας οικοδομεί στο υπόλοιπο τμήμα του οικοπέδου με συντελεστή το υπόλοιπο της διαφοράς των δύο συντελεστών εφαρμοζόμενο επίσης σε ολόκληρο το οικόπεδο.

γ) Διανομή οικοπέδου: Στην περίπτωση αυτή το οικόπεδο διανέμεται σε τμήματα ανάλογα με την κατανομή του κοινωνικού συντελεστή μεταξύ των συμβαλλομένων σύμφωνα με την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ. και μεταβιβάζεται στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα το τμήμα που του αντιστοιχεί. Η διανομή γίνεται εφόσον τα τμήματα που προκύπτουν είναι άρτια και οικοδομήσιμα και καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη οικοδομεί στο τμήμα του με τον κοινωνικό συντελεστή.

δ) Μεταβίβαση κτίσματος: Ο ιδιοκτήτης αναλαμβάνει εξ ολοκλήρου την κατασκευή κτιρίου ή κτιρίων σύμφωνα με αρχιτεκτονικά σχέδια και τις υποδείξεις του ΟΤΑ ή του φορέα με τον κοινωνικό συντελεστή που προβλέπεται για τη ζώνη και αναλαμβάνει επίσης την υποχρέωση να παραχωρήσει στον ΟΤΑ ή φορέα κτισμένη επιφάνεια, με τα αντίστοιχα ποσοστά συνιδιοκτησίας, ίσης αξίας με την ωφέλεια που έχει την υποχρέωση να εκχωρήσει κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ., μειωμένη κατά το αντίστοιχο κόστος κατασκευής.

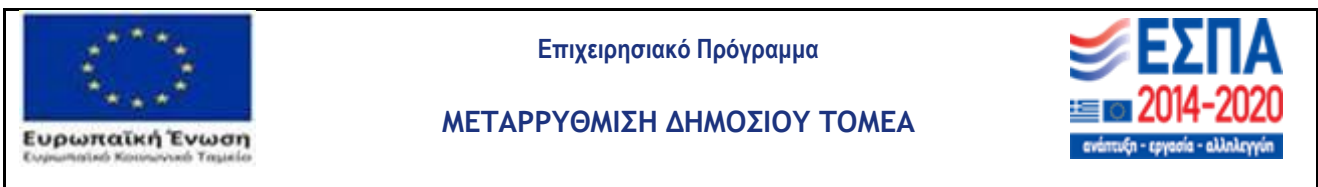
Η κτισμένη αυτή επιφάνεια μπορεί να είναι τμήμα κτιρίου ή αυτοτελές κτίριο. Όταν υπάρχουν ήδη κτίσμα ή κτίσματα στο οικόπεδο ο ιδιοκτήτης οικοδομεί με τον κοινωνικό συντελεστή μειωμένο κατά τον ήδη πραγματοποιηθέντα και, προκειμένου να εκπληρώσει την κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ. υποχρέωση του, μπορεί να παραχωρήσει και το υπάρχον κτίσμα ή τμήμα του.

ε) Συνδυασμός των περιπτώσεων β, γ και δ: Ο ιδιοκτήτης μεταβιβάζει στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα έκταση που αποτελεί άρτιο οικόπεδο με κτίσμα μέσα σ' αυτή. Τα μεταβιβαζόμενα πρέπει να είναι ίσης αξίας με το μέρος της διαφοράς των δύο συντελεστών που έπρεπε να εκχωρήσει σύμφωνα με την περ. β του προηγούμενου άρθ..

στ) Μεταβίβαση ολόκληρου οικοπέδου με αντιπαροχή:

Στην περίπτωση αυτή ο ιδιοκτήτης μεταβιβάζει ολόκληρο το οικόπεδο του στον ΟΤΑ ή στον αρμόδιο φορέα με ανάλογη αντιπαροχή εκφρασμένη σε κτισμένη επιφάνεια (σης αξίας με την αξία της επιφάνειας που θα είχε δικαίωμα να κατασκευάσει μετά την παραχώρηση της ωφέλειας κατά την περίπτωση β του προηγούμενου άρθ., μειωμένη κατά το αντίστοιχο κόστος κατασκευής.

Άρθρο 60 - Εφαρμογή κοινωνικού συντελεστή σε περιοχές μεταφοράς συντελεστή δόμησης

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Για τις περιοχές που προορίζονται για τη μεταφορά συντελεστή δόμησης για τους σκοπούς του προηγούμενου άρθρου, ακολουθείται η εξής διαδικασία:

α) Μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης και ύστερα από συμφωνία μεταξύ των ιδιοκτητών του βαρυνομένου και του ωφελούμενου ακινήτου κατά την έννοια του άρθρ. 194, εφαρμόζονται οι διαδικασίες που προβλέπονται από τις διατάξεις του τμήματος Ι του παρόντος κεφαλαίου.

β) Εκτός από την προηγούμενη περίπτωση, ο κοινωνικός συντελεστής μπορεί, επίσης, να εφαρμοστεί σε ακίνητο που βρίσκεται σε περιοχή μεταφοράς συντελεστή δόμησης αν ο ιδιοκτήτης του μεταβιβάσει στον οικείο δήμο ή κοινότητα ή στο Δημόσιο ποσοστό από 60% έως 80%, καθοριζόμενο ειδικότερα με τη σχετική σύμβαση της ωφέλειας που προκύπτει από τη διαφορά των δύο συντελεστών (βασικού και κοινωνικού). Στην περίπτωση αυτή, ο ΟΤΑ ή το Δημόσιο μπορεί να μεταβιβάσει το ποσοστό ωφέλειας, το οποίο αποκτά, σε ιδιοκτήτη ακινήτου που έχει δικαίωμα μεταφοράς συντελεστή δόμησης σύμφωνα με τις διατάξεις του τμήματος Ι του παρόντος κεφαλαίου.

Άρθρο 61 - Προσκύρωση δημοτικών εκτάσεων

1. Κοινόχρηστες δημοτικές εκτάσεις που έχουν αποβεί προσκυρωτές λόγω τροποποίησης του σχεδίου πόλεως και μείωσης του πλάτους των οδών μπορεί να μεταβιβάζονται στους παρόδιους δικαιούχους μετά από αίτησή τους, που υποβάλλεται στο δήμο ή κοινότητα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός έτους από τη δημοσίευση της πράξης με την οποία τροποποιείται το σχέδιο πόλεως.

2. Το τίμημα των εκτάσεων που μεταβιβάζονται ορίζεται από την επιτροπή της παρ. 6 του άρθρου 178 του Ν. 1065/80 με βάση την τρέχουσα αξία τους κατά τετραγωνικό μέτρο. Στην επιτροπή διαβιβάζεται και σχεδιάγραμμα που συντάσσεται από την τεχνική υπηρεσία του δήμου και, αν δεν υπάρχει, από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία της οικείας Περιφέρειας ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

3. Για την παραπάνω μεταβίβαση αποφασίζει το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο με την ίδια απόφασή του μπορεί να καθορίσει κατά περιοχές, μειωμένο μέχρι πενήντα στα εκατό το πληρωτέο υπέρ του δήμου τίμημα της προηγούμενης παραγράφου. Το τίμημα εξοφλείται σε έξι ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται το αργότερο μέσα σε ένα χρόνο από την κοινοποίηση της απόφασης του συμβουλίου. Το μεταβιβαστικό συμβόλαιο υπογράφεται μετά την ολοσχερή εξόφληση του τιμήματος.

4. Σε περίπτωση που δεν καταβληθούν δύο δόσεις, μέσα στις ανωτέρω προθεσμίες, τα ποσά που έχουν καταβληθεί εκπίπτουν υπέρ του δήμου και η κατάρτιση της σύμβασης μεταβίβασης μειώνεται.

Άρθρο 62 - Εκποίηση κινητών πραγμάτων

1. Η εκποίηση κινητών πραγμάτων των Δήμων επιτρέπεται, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και ενεργείται με δημοπρασία. Όταν πρόκειται για πράγματα που έχουν αξία έως χίλια ευρώ (1.000 ~) μπορεί με αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να γίνεται πρόχειρη δημοπρασία.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία εκποίηση κινητών πραγμάτων προς το Δημόσιο, άλλους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επιχειρήσεις Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οργανισμούς και επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, για την κάλυψη των αναγκών τους με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του. Το τίμημα των κινητών καθορίζεται από την επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186 του ν.3464/2006.

Άρθρο 63 - Εκποίηση οχημάτων των Ο.Τ.Α.

Στον Ο.Δ.Δ.Υ. ανατίθεται η εκποίηση παντός είδους τροχοφόρων οχημάτων, που ανήκουν στην κυριότητα Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμίδας.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Έσοδα από κληρονομίες, κληροδοσίες, επιχορηγήσεις και δωρεές

Άρθρο 64 - Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας

1. Οποιαδήποτε χορήγηση πίστωσης προς τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που συνάπτεται με μέτρα πολιτικής προστασίας δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διάθεσης για άλλο έργο ή σκοπό, στο πλαίσιο αναμόρφωσης του προϋπολογισμού τους.
2. Οι κρατικοί και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί υποχρεούνται να μεταδίδουν, δωρεάν, σε περίπτωση γενικής, περιφερειακής ή τοπικής μεγάλης έντασης καταστροφής, τις οδηγίες προς τους πολίτες, που παρέχονται από το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο του άρθρου 5 του ν. 3013/2012 ή από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας προς αντιμετώπιση των καταστροφών και αποκατάσταση των ζημιών.

Άρθρο 65 - Επιχορήγηση για εξόφληση υποχρεώσεων από διαταγές πληρωμής

1. Για την εξόφληση υποχρεώσεων σε βάρος των δήμων από διαταγές πληρωμής και δικαστικές αποφάσεις οι οποίες έως τη δημοσίευση του παρόντος έχουν καθ' οιονδήποτε τρόπο καταστεί τελεσίδικες και αφορούν αξιώσεις από προμήθειες αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, οι δήμοι επιχορηγούνται από τα χρηματικά διαθέσιμα του προγράμματος «Αυτοδιοίκηση – Κοινωνική Συνοχή – Ισόρροπη Ανάπτυξη (ΑΚΣΙΑ)» και από χρηματικά διαθέσιμα ύψους έως 70 εκατομμυρίων ευρώ του λογαριασμού που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλο «Λογαριασμός Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α.», τα οποία μεταφέρονται στο λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων» που τηρείται στο ίδιο Ταμείο. Η δυνατότητα εξόφλησης από τα χρηματικά διαθέσιμα του ως άνω προγράμματος δεν αφορά αξιώσεις αναγνωρισμένες με τελεσίδικες αποφάσεις, εφόσον ως προς τη νομική βασιμότητα αυτών υπάρχει αντίθετη νομολογία ανώτατου δικαστηρίου σε σχέση με αυτά που κρίθηκαν από το δικαστήριο της ουσίας. Για τη

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

διαπίστωση της ύπαρξης ή μη αντίθετης νομολογίας ανώτατου δικαστηρίου, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών μπορεί να ζητά τη γνώμη του οικείου γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους.

2. Η κατανομή των ανωτέρω χρηματικών διαθεσίμων στους δικαιούχους γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου θέμα.

3. Τυχόν χρηματικό υπόλοιπο μετά την εξόφληση των υποχρεώσεων της παραγράφου 1 προστίθεται στους προς απόδοση Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των δήμων και κατανέμεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σε δήμους της χώρας, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

4. Εκκρεμείς αιτήσεις δήμων για επιχορήγηση προς εξόφληση υποχρεώσεων τους από τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις εξετάζονται σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως 3 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται και για την εξόφληση υποχρεώσεων δήμων, κατά των οποίων έχει ξεκινήσει με οποιονδήποτε τρόπο η διαδικασία λήψης αναγκαστικών μέτρων, σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 1068/1980 (Α' 190).

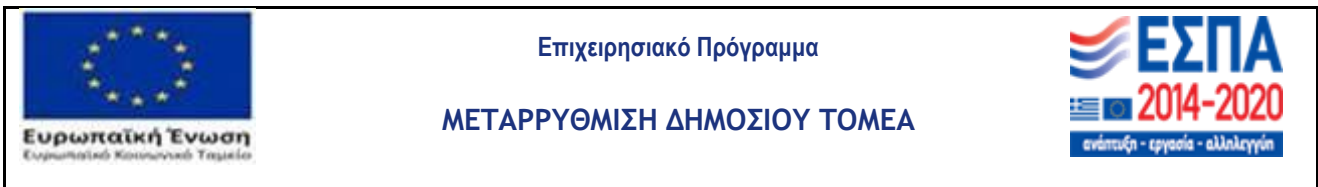
Άρθρο 66 - Επιχορήγηση Δήμων για καταβολή λειτουργικών δαπανών Κέντρων Εκπαίδευσης για την Αειφορία

Οι λειτουργικές δαπάνες των Κ.Ε.Α., περιλαμβανομένων των δαπανών των χώρων λειτουργίας τους, μπορεί να καλύπτονται από προγράμματα που χρηματοδοτούνται, εν όλω ή εν μέρει, από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς ή να βαρύνουν τους οικείους δήμους, οι οποίοι επιχορηγούνται με πιστώσεις που εγγράφονται για τον σκοπό αυτόν στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Με απόφαση του δημάρχου, ύστερα από πρόταση της δημοτικής επιτροπής παιδείας, μπορεί να διατίθενται για τη στέγαση των Κ.Ε.Α. σχολικά κτίρια που δεν χρησιμοποιούνται για στέγαση δημόσιων σχολείων.

Άρθρο 67 - Ειδικό πρόγραμμα ενίσχυσης Δήμων

1. Για την ενδυνάμωση της ισόρροπης, βιώσιμης και δίκαιης ανάπτυξης, τη βελτίωση των υποδομών, την αύξηση της απασχόλησης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, καταρτίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών Ειδικό Πρόγραμμα Ενίσχυσης Δήμων, στο οποίο εντάσσονται έργα, προμήθειες, υπηρεσίες και μελέτες των Δήμων και των νομικών προσώπων αυτών. Με την ίδια απόφαση εξειδικεύεται ο σκοπός του προγράμματος και καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των πράξεων σε αυτό και η διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης των αιτήσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

2. Οι πόροι του Προγράμματος προέρχονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών και κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

3. Η χρηματοδότηση των έργων, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών που εντάσσονται στο Πρόγραμμα πραγματοποιείται μέσω άτοκου λογαριασμού ειδικού σκοπού που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και τον οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών. Για τα ποσά που κινούνται μέσω του ανωτέρω λογαριασμού δεν προβλέπεται χρέωση εξόδων και δικαιωμάτων του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης καθορίζονται η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για τη χρηματοδότηση του λογαριασμού από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

4. Τα έργα, οι προμήθειες, οι υπηρεσίες και οι μελέτες εντάσσονται στο πρόγραμμα με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

Άρθρο 68 - Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διαρκείας

1.α. Ερανικό Σύστημα Μακράς Διάρκειας (Ε.Σ.Μ.Δ.) αποτελεί κάθε μορφή ανάπτυξης δικτύων συλλογής χρημάτων, μέσω συσκευών ή κατά οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο για χρονικό διάστημα από μία εβδομάδα μέχρι έξι μήνες. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. αναπτύσσονται σε δημόσιους χώρους είτε σε όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένες περιφέρειες αυτής.

β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών Ε.Σ.Μ.Δ., η χρονική διάρκειά τους και οι διαδικασίες διαμόρφωσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και συλλογής, καταγραφής, αξιοποίησης και ελέγχου των πόρων αυτών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας Ε.Σ.Μ.Δ. αποτελεί η προηγούμενη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

(1) Από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα και δεν επιχορηγούνται τακτικά από οποιαδήποτε πηγή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

(2) Από την Εκκλησία.

(3) Από συνομοσπονδίες ή ομοσπονδίες συλλόγων ή φορέων που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, κοινωνικής ένταξης και οργάνωσης σχετικών εκδηλώσεων και τους χορηγηθεί η σχετική άδεια.

(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας και Πρόνοιας επιτρέπεται να χορηγούνται άδειες προς διενέργεια Ε.Σ.Μ.Δ. ή για το άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, σε πρεσβείες ή προξενεία ξένων χωρών, που είναι διαπιστευμένες νομίμως στην Ελληνική Δημοκρατία, ή στις Ελληνικές πρεσβείες ή προξενεία στη δοκιμαζόμενη χώρα, για αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή ειδικών καταστάσεων, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των αναγκών, που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις.

4. Κάθε διοργανωτής, από αυτούς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, επιτρέπεται να λαμβάνει μέχρι τρεις φορές άδεια ανάπτυξης Ε.Σ.Μ.Δ. κατά τη διάρκεια μίας πενταετίας.

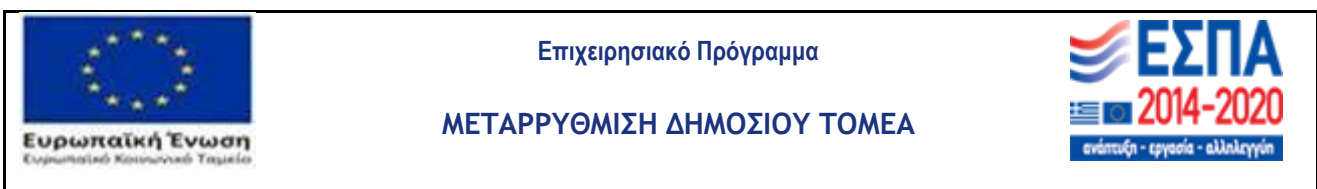
5. Επιτρέπεται η διενέργεια ραδιοτηλεοπτικών ερανικών συστημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας και Τύπου και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι φορείς διενέργειας του εράνου, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος ελέγχου και αξιοποίησης των εσόδων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την έκδοση αδειών οργάνωσης των ερανικών αυτών συστημάτων.

Άρθρο 69 - Έσοδα διατιθέμενης σε Ο.Τ.Α. περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού

1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 4182/2013, αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησής της.

2. Περιουσία, η οποία καταλείπεται σε υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα, με επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς και είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς να καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης, αποτελεί ομάδα περιουσίας διακεκριμένη από την περιουσία του νομικού προσώπου ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης.

3. Αν δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ή δεν συνάγεται επαρκώς από τη συστατική πράξη ο επιδιωκόμενος σκοπός, θεωρείται ότι η περιουσία έχει καταλειφθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που επιδιώκει κατά τον προορισμό του το νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στην υπόλοιπη περιουσία του. Αν ο σκοπός είναι όμοιος, ο δε οριζόμενος ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης διαφέρει μόνο σε επουσιώδη σημεία από τον τρόπο διοίκησης του υφιστάμενου νομικού προσώπου που προσδιορίζεται από το καταστατικό ή τον οργανισμό του, τότε εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, ο δε κατά τα ανωτέρω ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης τηρείται κατά το δυνατόν. Αν προκύψει διαφωνία για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

της παραγράφου αυτής αποφασίζει η αρμόδια αρχή μετά από γνώμη του Συμβουλίου, είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου.

4. Κοινωφελής περιουσία κάθε είδους που περιέρχεται σε ίδρυμα που υπάρχει ή άλλο νομικό πρόσωπο ως κληρονόμο, κληροδόχο ή δωρεοδόχο, με οποιοδήποτε τύπο ή και ατύπως, αναγγέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια αρχή.

Άρθρο 70 - Επιχορήγηση για λειτουργία των σχολείων

Οι δαπάνες λειτουργίας των σχολείων αντιμετωπίζονται με κρατικές επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση, η οποία έχει την ευθύνη της διάθεσης και διαχείρισης των σχετικών πιστώσεων. Τα τυχόν αδιάθετα υπόλοιπα από τις επιχορηγήσεις αυτές επιστρέφονται στον κρατικό προϋπολογισμό στο τέλος κάθε οικονομικού έτους.

Άρθρο 71 - Επιχορήγηση Δήμων για την ίδρυση νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής και βρεφονηπιακής φροντίδας

1. Για την ενίσχυση πολιτικών κοινωνικής αλληλεγγύης σε Δήμους των οποίων οι υπηρεσίες ή νομικά τους πρόσωπα λειτουργούν βρεφικούς, παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς, υλοποιείται πρόγραμμα χρηματοδότησης για την ίδρυση έως δύο (2) νέων τμημάτων βρεφικής, παιδικής ή βρεφονηπιακής φροντίδας σε κάθε Δήμο, με έναρξη εφαρμογής του προγράμματος εντός του έτους 2018.

2. Οι δαπάνες χρηματοδότησης θα καλυφθούν από πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

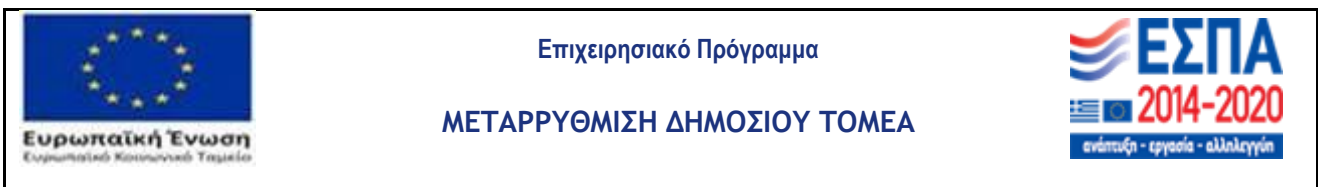
5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις σχεδιασμού, υλοποίησης, εκτέλεσης, χρηματοδότησης και διαχείρισης του ως άνω προγράμματος, οι Δήμοι οι οποίοι δύνανται να ενταχθούν στο πρόγραμμα με τις υπηρεσίες ή τα νομικά τους πρόσωπα, οι διαδικασίες εφαρμογής και υλοποίησης του προγράμματος, οι ενέργειες και δράσεις των φορέων χρηματοδότησης, διαχείρισης και υλοποίησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα

Άρθρο 72 - Προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής χρεών

1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013), όπως ισχύει. Προκειμένου περί δημοσίων εσόδων, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κώδικα, πλην των

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τελωνειακών, το χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής αυξάνεται σε έξι (6) μήνες. Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις των οφειλών, οι οποίες προέρχονται από επιβολή προστίμων σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη της κείμενης νομοθεσίας.

Για χρέη από συμβάσεις οι τόκοι ορίζονται ως ανωτέρω, εκτός αν προβλέπεται άλλη ρύθμιση με ρητό όρο της σύμβασης, και υπολογίζονται από την επόμενη ημέρα της προθεσμίας που πρέπει, σύμφωνα με τη σύμβαση, να καταβληθεί η οφειλή μερικά ή ολικά.

2. Η πίστωση χρηματικών ποσών έναντι συγκεκριμένης οφειλής αποσβένει την υποχρέωση του οφειλέτη με την ακόλουθη σειρά: α) έξοδα είσπραξης, β) τόκοι γ) πρόστιμο και δ) αρχικό ποσό της οφειλής.

3. Οι τόκοι και το πρόστιμο της παραγράφου 1 υπολογίζονται και επί των εσόδων υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Ειδικών Ταμείων και εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνεισπράττονται με τα δημόσια έσοδα από τη Φορολογική Διοίκηση.

4. Ο οφειλέτης δύναται να ζητά απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στη Φορολογική Διοίκηση, από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής της παραγράφου 1, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Απαλλαγή δεν χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι τόκοι και το πρόστιμο. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και: α) υποβάλλεται εγγράφως, β) περιέχει τα στοιχεία και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του οφειλέτη, γ) φέρει την υπογραφή του οφειλέτη ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου προσώπου και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον οφειλέτη κατά το άρθρο 5 του ν. 4174/ 2013. Αν η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

5. Αναστολή είτε του νόμιμου τίτλου βεβαίωσης ή είσπραξης είτε της ταμειακής βεβαίωσης είτε των πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου, δεν απαλλάσσει τα χρέη από τους τόκους άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4174/ 2013, για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή, για το ποσό που εν τέλει οφείλεται.

6. Δεν υπόκεινται στους τόκους και το πρόστιμο της παραγράφου 1 οι από κάθε αιτία οφειλές: α) των στρατευμένων με υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, από την πρώτη ημέρα του μήνα της στράτευσής τους, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την αποστράτευσή τους, του μήνα της αποστράτευσης θεωρουμένου ως πρώτου, με εξαίρεση τα ελλείμματα της δημόσιας διαχείρισης και β) των ανηλίκων, για όσο διάστημα στερούνται εκπροσώπησης και επί ένα εξάμηνο μετά την απόκτηση αυτής.

7. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Διαδικασίας (ν. 4174/2013), οι διατάξεις αυτού υπερισχύουν, για τα έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

Άρθρο 73 - Πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν. 2094/1992, του ν.δ. Πρόστιμα του ΚΟΚ, του Ν.Δ. 80/1971 και του α.ν. 170/1967

1. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων του ν.2094/1992, του ν.δ. 805/1971 και του α.ν. 170/1967 (ΦΕΚ 189 Α') εισπράττονται από τις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και αποδίδονται στο δήμο στον οποίο διαπιστώθηκε η παράβαση ή εφόσον ο δήμος διαθέτει δική του ταμειακή υπηρεσία μπορούν να καταβληθούν απευθείας σ' αυτήν. Όταν τα πρόστιμα από τις παραπάνω παραβάσεις δεν πληρώνονται αμέσως, αλλά πρέπει να γίνει βεβαίωση προκειμένου στη συνέχεια να επιδιωχθεί η είσπραξή τους κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, η βεβαίωση αυτή γίνεται από τη Δ.Ο.Υ. του τόπου κατοικίας του παραβάτη και η είσπραξή τους υπέρ του δήμου ή της κοινότητας όπου έγινε η παράβαση.

2. Όλα τα πρόστιμα από παραβάσεις των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου για τη στάθμευση οχημάτων, την καθαριότητα και την κοινή ησυχία επιβάλλονται και από τα όργανα της αρμόδιας δημοτικής υπηρεσίας.

3. Με Π.Δ. που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου της Κεντρικής Ενώσεως Δήμων Ελλάδος καθορίζονται οι αρμοδιότητες και ο τρόπος ασκήσεως αυτών, τα προσόντα, τα καθήκοντα, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των οργάνων της ανωτέρω ειδικής υπηρεσίας.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 74 - Πρόστιμα παραβάσεων ελεγχόμενης στάθμευσης

1. Όποιος σταθμεύει όχημα χωρίς να καταβάλει το τέλος ή υπερβεί το χρόνο σταθμεύσεως τιμωρείται με πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το πρόστιμο δεν δύναται να είναι μικρότερο του ενός τρίτου ούτε μεγαλύτερο των δύο τρίτων του προστίμου που επιβάλλεται για παράνομη στάθμευση κατά τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας.

2. Η βεβαίωση της παράβασης γίνεται από το όργανο της αρμόδιας δημοτικής υπηρεσίας ή από υπαλλήλους του δήμου ή της κοινότητας, που ορίζονται με απόφαση του δημάρχου. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου ρυθμίζονται τα ειδικότερα δικαστικά και τεχνικά θέματα της βεβαίωσης των παραβάσεων.

3. Τα πρόστιμα που προβλέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 2 περιπτώσεις δ' και ε' του ν.δ. 805/1971 (ΦΕΚ Α' 1) όπως ισχύουν, αυξάνονται σε ..... ευρώ αντίστοιχα και δύνανται να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Τα πρόστιμα του προηγούμενου εδαφίου είναι ανεξάρτητα από αυτά που επιβάλλονται σύμφωνα με τη διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 30 του π.δ. 323/1989.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 75 - Πρόστιμα για παραβάσεις φορολογικών διατάξεων

1. Επί μη υποβολής δηλώσεως ή υποβολής ανακριβούς δηλώσεως ή εκπρόθεσμης υποβολής αυτής, όποτε για την βεβαίωση φόρων ή τελών ή δικαιωμάτων απαιτείται υποβολή δηλώσεως ή μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως επιτασσομένων υποχρεώσεων, ο υπόχρεος υπόκειται και στο πρόστιμο, ως ακολούθως, εφ' όσον δεν ορίζεται διαφορετικά από τις διατάξεις του παρόντος Β.Δ.:

α) Επί μη υποβολής δηλώσεως, σε ποσό ίσο προς τον οφειλόμενο φόρο ή τέλος ή δικαίωμα.

β) επί υποβολής ανακριβούς δηλώσεως, σε ποσό ίσο προς το 60% του φόρου ή τέλους ή δικαιώματος, την πληρωμή του οποίου θα διέφυγε δια της ανακρίβειας.

γ) επί εκπροθέσμου υποβολής δηλώσεως, σε ποσό ίσο προς το 5% του οφειλομένου φόρου ή τέλους ή δικαιώματος για κάθε μήνα καθυστερήσεως μη μπορώντας να υπερβεί το 50% του ποσού τούτου.

δ) Επί μη εκπληρώσεως άλλων νομίμως επιτασσομένων υποχρεώσεων ίσον προς το 50% του οφειλομένου ποσού στο οποίο αφορά η παράβαση.

2. Το πρόστιμο επιβάλλεται υποχρεωτικώς με αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου βάσει σχετικής εκθέσεως δημοτικού οργάνου και εισπράττεται όπως και τα λοιπά έσοδα.

3. Η απόφαση επιβολής προστίμου μαζί με αντίγραφο της εκθέσεως κοινοποιείται στον υπόχρεο, ο οποίος έχει δικαίωμα να ασκήσει κατά αυτής τα κατά το άρθ. 72 του Β.Δ. 24-9/20.10.1958, ένδικα μέσα.

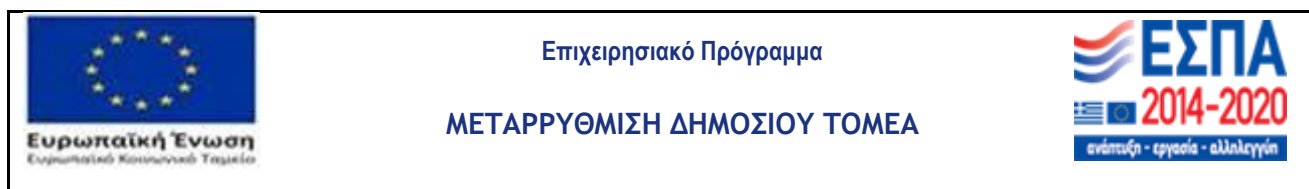
Άρθρο 76 - Διοικητικές κυρώσεις και πρόστιμα του ν.4039/2012

1. Οι διοικητικές κυρώσεις και τα πρόστιμα, που επιβάλλονται για παραβάσεις των διατάξεων του ν.4039/2012 σχετικά με τη προστασία ζώων συντροφιάς, αναγράφονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

ΠΙΝΑΚΑΣ**Διοικητικών κυρώσεων και προστίμων**

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος επιβάλλονται τα ακόλουθα πρόστιμα:

Α/Α	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
1	Μη εφαρμογή από τον ιδιοκτήτη, τον κάτοχο ή τον υπεύθυνο των ζώων, των κανόνων προστασίας και καλής μεταχείρισης τους και μη τήρηση, από μέρους τους, των ειδικών απαιτήσεων της περ. β του άρθρου 1, ώστε να εξασφαλίζεται ο σεβασμός της ύπαρξής τους.	Άρθρο 1 περ.β	500 ευρώ
2	Παράλειψη εμπρόθεσμης σήμανσης και	Άρθρο 4	300 Ευρώ

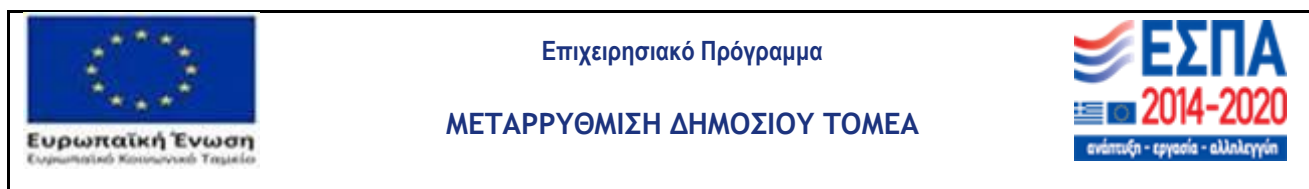
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A/A	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
	καταγραφής του ζώου συντροφιάς ή δήλωσης της απώλειας του ζώου συντροφιάς.	παρ.7 Άρθρο 5 παρ.1 περ. α)	
3	Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας του ζώου συντροφιάς ή της κτηνιατρικής εξέτασης του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. γ)	500 ευρώ
4	Μη κατοχή ενημερωμένου βιβλιαρίου υγείας καθώς και μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου σε περίπτωση ταξιδιού στο εξωτερικό ή σε κάθε αλλαγή του ιδιοκτήτη ή του προσωρινού του κατόχου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. γ) και περ. δ)	300 Ευρώ
5	Εγκατάλειψη του ζώου χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ. β) και ε) και αποφυγή στείρωσης χωρίς την τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ.1 περ. ζ).	Άρθρο 5 παρ.1 περ. β) και ε) και ζ)	300 Ευρώ
6	Απουσία εν ισχύ αντιλυσσικού εμβολιασμού και μη τοποθέτηση της μεταλλικής κονκάρδας ή παράλειψη άμεσου καθαρισμού του περιβάλλοντος από τα περιττώματα του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.1 περ. α) και στ)	100 Ευρώ
7	Παράλειψη προσκόμισης στον οικείο Δήμο του αντιγράφου του Πιστοποιητικού ηλεκτρονικής ταυτοποίησης.	Άρθρο 5 παρ.1 παρ. η)	300 Ευρώ
8	Παράλειψη τήρησης των κανόνων για τον ασφαλή περίπατο του σκύλου ή πρόκληση ζημιάς από σκύλο ή παράλειψη λήψης μέτρων πρόληψης της εξόδου του σκύλου από την ιδιοκτησία του κυρίου/κατόχου/συνοδού/φύλακα.	Άρθρο 5 παρ.2 και 3	300 Ευρώ
9	Μη κατοχή ενημερωμένου διαβατηρίου/βιβλιαρίου υγείας του κυνηγετικού σκύλου σε οποιαδήποτε μετακίνηση του ζώου.	Άρθρο 5 παρ.4	300 Ευρώ
10	Δημοσίευση ή/και τοιχοκόλληση αγγελίας για ζώα συντροφιάς προς υιοθεσία ή δωρεάν παραχώρηση ή πώληση σε έντυπο, φυλλάδιο ή ιστοσελίδα χωρίς αναφορά του αριθμού ηλεκτρονικής σήμανσης τους.	Άρθρο 5 παρ.7	300 Ευρώ
11	Είσοδος στην ελληνική επικράτεια ζώου συντροφιάς που δεν έχει ηλεκτρονική σήμανση.	Άρθρο 5 παρ.8 περ. α)	300 Ευρώ
12	Αφαίρεση του μέσου ηλεκτρονικής σήμανσης από τον ιδιοκτήτη ή άλλο πρόσωπο ή τον κτηνίατρο.	Άρθρο 5 παρ.8 περ. β)	3.000 Ευρώ και αφαίρεση άδειας επαγγέλματος

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A/A	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
			του κτηνιάτρου
13	Εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση ζώων συντροφιάς για εμπορικούς σκοπούς χωρίς άδεια.	Άρθρο 6 παρ.1	3.000 Ευρώ
14	Παράλειψη σήμανσης και καταχώρισης των εκτρεφόμενων, αναπαραγόμενων ή προς πώληση σκύλων και γατών.	Άρθρο 6 παρ.1	3.000 Ευρώ
15	Πώληση ζώου συντροφιάς με ηλικία μικρότερη των 8 εβδομάδων και πώληση σκύλων και γατών σε υπαίθριους δημόσιους χώρους, συμπεριλαμβανομένων των υπαίθριων αγορών.	Άρθρο 6 παρ.3 περ. α) και β)	1.000 Ευρώ ανά ζώο που πωλείται
16	Διαμονή ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για εμπορικό σκοπό σε ακατάλληλο χώρο, μη τήρηση κανόνων ευζωίας, ασφάλειας και παροχής κατάλληλης κτηνιατρικής περίθαλψης.	Άρθρο 6 παρ.1	2.000 Ευρώ
17	Παράλειψη τήρησης ενημερωμένων βιβλιαρίων υγείας/διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που προορίζονται για εκτροφή, αναπαραγωγή ή πώληση για εμπορικό σκοπό.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
18	Παράλειψη τήρησης μητρώων για κάθε θηλυκό ζώο αναπαραγωγής στις εγκαταστάσεις εκτροφής, διαθέσιμων ανά πάσα στιγμή για έλεγχο.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
19	Εκτροφή για εμπορικούς σκοπούς, έστω και ενός θηλυκού σκύλου αναπαραγωγής χωρίς άδεια εκτροφής.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο
20	Γονιμοποίηση θηλυκών σκύλων αναπαραγωγής πριν από το δεύτερο οιστρικό κύκλο και πάντως πριν από την παρέλευση εννέα μηνών από τον τελευταίο τοκετό.	Άρθρο 6 παρ.1	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμεν ο κατά 10% για κάθε επόμενο

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A/A	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
21	Εισαγωγή και εμπορία ακρωτηριασμένων σκύλων.	Άρθρο 6 παρ.3 περ. γ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
22	" Αναπαγωγή ακρωτηριασμένων ζώων	Άρθρο 6 παρ.3 περ. δ)	1.000 Ευρώ ανά ζώο
23	Διοργάνωση έκθεσης με ζώα συντροφιάς χωρίς άδεια.	Άρθρο 7 παρ.1	5.000 Ευρώ ανά ημέρα εκδήλωσης
24	Πρόκληση φόβου ή πόνου σε ζώο συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη άμεσης επίβλεψης ζώου συντροφιάς κατά τη διάρκεια εκδήλωσης ή παράλειψη χρήσης φίμωτρου ή απομάκρυνσης από εκδήλωση ζώου συντροφιάς που εκδηλώνει επιθετική συμπεριφορά.	Άρθρο 7 παρ.2	1.000 Ευρώ ανά ζώο
25	α) Παράλειψη σήμανσης και καταγραφής ζώου συντροφιάς που συμμετέχει σε έκθεση ή β) προσκόμιση ακρωτηριασμένου ζώου για συμμετοχή του σε έκθεση και αποδοχή του από τον υπεύθυνο που την διοργανώνει.	Άρθρο 7 παρ. 3 και 4	1.000 Ευρώ ανά ζώο
26	Παράλειψη κατοχής ενημερωμένων βιβλιαρίων υγείας/διαβατηρίων ζώων συντροφιάς που συμμετέχουν σε έκθεση.	Άρθρο 7 παρ.3	1.000 Ευρώ για το πρώτο ζώο προσαυξανόμενα κατά 10% για κάθε επόμενο
27	α) Παράλειψη τήρησης των κανόνων ευζωίας, των υγειονομικών διατάξεων και των αστυνομικών διατάξεων περί κοινής ησυχίας για ζώα συντροφιάς που διατηρούνται σε μονοκατοικίες και διαμερίσματα. β) Διατήρηση περισσότερων από 2 ζώων συντροφιάς σε διαμέρισμα πολυκατοικίας, όπου ο κανονισμός απαγορεύει τη διατήρηση ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 8 παρ. 1 και 2	500 Ευρώ ανά ζώο
28	Διατήρηση και παραμονή ζώου σε κοινόχρηστο χώρο ή σε κήπο πολυκατοικίας.	Άρθρο 8 παρ. 3	300 Ευρώ ανά ζώο
29	Μετακίνηση ή μεταφορά έως 5 ζώων συντροφιάς κατά παράβαση των διατάξεων του Καν 998/2003	Άρθρο 10 παρ.1	500 Ευρώ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A/A	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
	και του Καν. 1/2005.		
30	Μετακίνηση ή μεταφορά άνω των 5 ζώων συντροφιάς κατά παράβαση του Π.Δ. 184/1996 και του Καν. 1/2005.	Άρθρο 10 παρ. 1	1.000 Ευρώ
31	Μεταφορά ζώου συντροφιάς σε μέσο μαζικής μεταφοράς χωρίς τήρηση των οριζόμενων στο άρθρο 10 παρ.3.	Άρθρο 10 παρ. 2	300 Ευρώ ανά ζώο
32	Ανυπαρξία ειδικών κλουβιών σε επιβατικά πλοία για τη μεταφορά μεγάλων ζώων συντροφιάς.	Άρθρο 10 παρ. 3	5.000 Ευρώ
33	Παράλειψη λήψης κατάλληλων μέτρων για την αποτροπή πρόσβασης των αδέσποτων σε απορρίμματα από τους υπευθύνους του άρθρου 11 παρ.1.	Άρθρο 11 παρ.1	600 Ευρώ
34	Διατήρηση ζώου σε τσίρκο ή θίασο εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα Του, πραγματοποιεί παράσταση ή παρελαύνει ή εμφανίζεται σε κοινό.	Άρθρο 12 παρ.1	20.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
35	Διατήρηση ζώου σε επιχείρηση του άρθρου 12 παρ.2 εφόσον χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο ή για οποιοδήποτε σκοπό στο πρόγραμμα της.	Άρθρο 12 παρ.2	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο που διατηρείται
36	Χρησιμοποίηση ζώου σε υπαίθρια δημόσια έκθεση με σκοπό την αποκόμιση οικονομικού οφέλους.	Άρθρο 12 παρ.2α	5.000 Ευρώ για κάθε χρησιμοποιούμενο ζώο
37	Εκτροφή, εκπαίδευση και χρησιμοποίηση ζώου σε οποιοδήποτε είδος μονομαχίας.	Άρθρο 12 παρ.3 εδάφιο πρώτο	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο
38	Εκτροφή ή/και χρησιμοποίηση σκύλου ή γάτας για παραγωγή γούνας, δέρματος, κρέατος ή για την παρασκευή φαρμακευτικών ή άλλων ουσιών.	Άρθρο 12 παρ.3 εδάφιο δεύτερο	10.000 Ευρώ για κάθε ζώο
39	Κακοποίηση, βασανισμός, κακή ή βάνουση μεταχείριση ζώου καθώς και πώληση, εμπορία και παρουσίαση -διακίνηση μέσω Διαδικτύου οποιουδήποτε οπτικοακουστικού υλικού, στο οποίο απεικονίζεται κάθε είδους σεξουαλική συνεύρεση με ζώα καθώς και οποιαδήποτε πράξη βίας ή θανάτωση μικρών ζώων με σκοπό το κέρδος και τη σεξουαλική ικανοποίηση ατόμων που παρακολουθούν ή συμμετέχουν σε αυτά.	Άρθρο 16 παρ. α και β.	30.000 Ευρώ για κάθε ζώο και για κάθε περιστατικό

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

A/A	ΠΑΡΑΒΑΣΗ	ΔΙΑΤΑΞΗ	ΠΡΟΣΤΙΜΟ
40	Εγκατάλειψη τραυματισμένου ζώου μετά από τροχαίο ατύχημα.	Άρθρο 16 παρ. γ	300 Ευρώ
41	Η καθιονδήποτε τρόπο άρνηση ή παρακώλυση του ελέγχου που πραγματοποιούν τα αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων κατά την άσκηση των καθηκόντων ελέγχου καθώς και η μη παροχή ή η παροχή ψευδών, ελλιπών ή/και ανακριβών πληροφοριών και στοιχείων.		300 Ευρώ

Τα ανωτέρω πρόστιμα αποτελούν έσοδο των δήμων στην περιφέρεια των οποίων διαπιστώνεται η παράβαση.

2α. Στην περίπτωση της παραγράφου 1 του άρθρου 8, υποτροπή θεωρείται η μη συμμόρφωση εντός 10 ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης.

β. Σε περίπτωση υποτροπής τα πιο πάνω πρόστιμα διπλασιάζονται κάθε φορά ενώ από τους παραβάτες των άρθρων 6, 7 και 12 αφαιρείται και η άδεια λειτουργίας για διάστημα από ένα μήνα έως ένα έτος.

3. Αρμόδια όργανα βεβαίωσης των παραβάσεων του παρόντος νόμου είναι τα αναφερόμενα στην περίπτωση ιδ' του άρθρου 1.

4. Κατά τη διαπίστωση της παράβασης αυτή βεβαιώνεται επί τόπου. Επί της πράξης βεβαίωσης της παράβασης αναγράφονται υποχρεωτικώς: α) η αρμόδια αρχή και η προθεσμία προσφυγής σε αυτή, σύμφωνα με την παράγραφο 5, β) η παράβαση και το άρθρο του νόμου στο οποίο αναφέρεται αυτή, γ) το ύψος του προστίμου, όπως αυτά αποτυπώνονται στον πίνακα του παρόντος άρθρου. Η πράξη βεβαίωσης της παράβασης επιδίδεται στον παραβάτη και αντίγραφο της βεβαίωσης παράβασης αποστέλλεται άμεσα στην αρμόδια, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχή.

5. Ο παραβάτης έχει δικαίωμα να εμφανισθεί αυτοπροσώπως ή να υποβάλει έγγραφο υπόμνημα εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη βεβαίωση της παράβασης στον προϊστάμενο της κτηνιατρικής υπηρεσίας ή, όπου αυτή δεν υπάρχει, στον προϊστάμενο του γραφείου γεωργικής ανάπτυξης του δήμου, στα όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση και αν αυτή δεν υφίσταται, στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της οικείας περιφερειακής ενότητας, προκειμένου να προβάλλει τις αντιρρήσεις του. Η απόφαση, με την οποία εξετάζονται οι αντιρρήσεις, πρέπει να είναι πλήρως αιτιολογημένη, με αναφορά στα συγκεκριμένα περιστατικά και στοιχεία.

6. Αν δεν προβληθούν αντιρρήσεις ή αν απορριφθούν, εκδίδεται απόφαση επιβολής του προστίμου από τον προϊστάμενο της, σύμφωνα με την παράγραφο 5, αρχής. Αντίγραφο της απόφασης επιβολής προστίμου αποστέλλεται στον οικείο δήμο, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του. Το πρόστιμο καταβάλλεται μειωμένο κατά το μισό, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την κοινοποίηση της απόφασης επιβολής προστίμου στον παραβάτη. Αν

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, το πρόστιμο βεβαιώνεται ολόκληρο από την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου, προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή του, σύμφωνα με τις διατάξεις της Κ.Ε.Δ.Ε..

7. Τα έσοδα από τα πρόστιμα του παρόντος νόμου εγγράφονται με τρόπο διακριτό στον προϋπολογισμό του δήμου και διατίθενται αποκλειστικά για τη βελτίωση των δημοτικών καταφυγίων και κτηνιατρείων και για την αντιμετώπιση των δαπανών που προκύπτουν από την εφαρμογή του νόμου αυτού.

8. Σε περίπτωση διαρκούς παράβασης, αρμόδια υπηρεσία, που τη βεβαιώνει, ορίζει εύλογο χρόνο για την άρση της και αν ο παραβάτης δεν συμμορφωθεί επιβάλλει νέο πρόστιμο μετά από κάθε νέα βεβαίωση της παράβασης.

Άρθρο 77 - Πρόστιμα ανέγερσης και διατήρησης αυθαίρετων κατασκευών

1. Σε όσους δήμους έχουν μεταβιβαστεί ή πρόκειται να μεταβιβαστούν αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 61 του ν. 947/1979, όπως αυτές τροποποιήθηκαν ή συμπληρώθηκαν με το ν. 1337/1983, τα εισπραττόμενα έσοδα από επιβολή προστίμων κατά τις διατάξεις των άρθρων 17 και 18 παρ. 7 του ν. 1337/1983 του άρθρου 9 παρ. 8 του ν. 1512/1985 και του άρθρου 22 του ν. 1577/1985 αποδίδονται απευθείας σ' αυτούς.

2. Τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές εν γένει που ανεγείρονται μετά την 31.1.1983 εντός ή εκτός εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή οικισμών που υπάρχουν πριν από το έτος 1923 καθώς και όσα δεν εξαιρούνται σύμφωνα με το άρθρο 15 του νόμου αυτού κατεδαφίζονται υποχρεωτικά από τους κυρίους ή συγκυρίους τους, έστω και αν έχει αποπερατωθεί η κατασκευή ή αν το κτίσμα κατοικείται ή χρησιμοποιείται με οποιοδήποτε τρόπο.

3. Εκτός από την κατεδάφιση επιβάλλεται:

α) πρόστιμο ανέγερσης αυθαιρέτου, β) πρόστιμο διατήρησης αυθαιρέτου.

Τα πρόστιμα της παραγράφου αυτής, καθώς και οι λοιπές συνέπειες των επόμενων παραγράφων, δεν εφαρμόζονται σε κτίσματα ή κατασκευές, οι οποίες ανεγείρονται με οικοδομικές άδειες, που εκδίδονται, σύμφωνα με διατάξεις, οι οποίες κρίνονται αντισυνταγματικές με δικαστικές αποφάσεις και για τον λόγο αυτόν ακυρώνονται.

4. Το κατά την περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου πρόστιμο επιβάλλεται εφάπαξ. Το πρόστιμο της (β) περίπτωσης της αυτής παρ. 2 επιβάλλεται και οφείλεται καθ' όλο το χρόνο που υπάρχει το αυθαίρετο από την ανέγερσή του μέχρι την κατεδάφισή του. Το πρόστιμο αυτό, για μεν το πρώτο έτος κατά το οποίο λαμβάνει γνώση η αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία για την ύπαρξη αυθαιρέτου, καθώς και για τα τυχόν προηγούμενα έτη ύπαρξής του, υπολογίζεται και βεβαιώνεται με βάση την αξία του αυθαιρέτου, όπως αυτή προσδιορίζεται με την απόφαση που προβλέπεται στην παρ. 6, ενώ για το καθένα από τα επόμενα έτη επαναβεβαιώνεται, αφού αναπροσδιοριστεί με προσαύξηση του προστίμου του εκάστοτε προηγούμενου έτους κατά 20%. Το ποσοστό της προσαύξησης αυτής μπορεί να μεταβάλλεται ανά διετία με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Δεν μπορεί όμως σε καμία περίπτωση να ορισθεί μικρότερο του 2% .

5. Υπόχρεοι για την καταβολή των προστίμων είναι οι κύριοι ή συγκύριοι του αυθαιρέτου που ευθύνονται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών με το σύστημα της οικοδόμησης "επί αντιπαροχή" κατασκευαστών που ευθύνεται ο καθένας για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου. Σε περίπτωση εκτέλεσης εργασιών από νομέα, κάτοχο, ή επικαρπωτή τα πρόστιμα επιβάλλονται σε όλους και ο καθένας είναι υπεύθυνος για την καταβολή ολόκληρου του προστίμου.

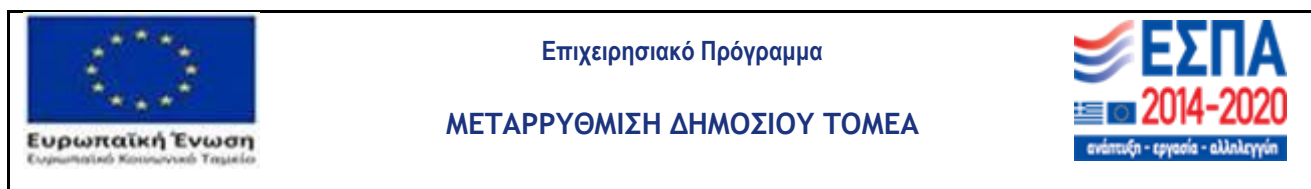
6. Η αρμόδια πολεοδομική αρχή μπορεί και αυτεπάγγελα να προβαίνει στην κατεδάφιση του αυθαιρέτου.

Στην περίπτωση αυτή τα έξοδα κατεδάφισης που μπορεί να προσδιορίζονται και κατ' αποκοπή, με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, καταλογίζονται σε βάρος των κατά την προηγούμενη παράγραφο υπόχρεων.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Οικονομικών ορίζεται για τα αυθαίρετα που ανεγείρονται μετά την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του αυθαιρέτου με βάση: α) το εμβαδόν, β) τη χρήση, γ) το είδος της κατασκευής και δ) την τιμή ζώνης των ακινήτων της περιοχής ή άλλη βάση, εφόσον στην περιοχή δεν έχει καθοριστεί τιμή ζώνης. Με την ίδια απόφαση ορίζεται το ύψος των προστίμων, ο τρόπος βεβαίωσής τους από την πολεοδομική υπηρεσία, ο τρόπος ταμειακής βεβαίωσής τους που μπορεί να γίνεται σε δόσεις και μηχανογραφικά, η είσπραξή τους, η απόδοσή τους στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ., τα θέματα αναπροσαρμογής της αξίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Η βεβαίωση του προστίμου διατήρησης μπορεί να γίνεται μία φορά και η βεβαίωση να ισχύει μέχρις ότου προσκομισθεί βεβαίωση κατεδάφισης ή νομιμοποίησης του αυθαιρέτου. Με όμοια απόφαση καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας των αυθαιρέτων που έχουν ανεγερθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης, με βάση το εμβαδόν, τη χρήση και το είδος κατασκευής, καθώς και τα θέματα του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά τα αυθαίρετα αυτά .

8. Με π.δ/γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία διαπίστωσης και ο χαρακτηρισμός του αυθαιρέτου, ο τρόπος κατεδάφισης, η διαδικασία εκκένωσης του αυθαιρέτου, η τύχη των υλικών, των παραρτημάτων, των κινητών πραγμάτων που υπάρχουν μέσα στο αυθαίρετο για τα οποία δεν δημιουργείται καμία ευθύνη του Δημοσίου, των οργάνων ή των οπωσδήποτε προστηθέντων προσώπων, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

9. Ειδικά για την περίπτωση αυθαιρέτων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 15 του ν.1337/83 αλλά έχουν ανεγερθεί μετά την 10ην Δεκ. 1981, επιβάλλεται και το πρόστιμο της παρ. 2 περιπτ. β' του άρθρου αυτού επιπλέον από την ειδική εισφορά αυθαιρέτων του άρθρου 18. Το πρόστιμο στην περίπτωση αυτή υπολογίζεται μέχρι την κρίση για το συγκεκριμένο αυθαίρετο, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 16 για τα εντασσόμενα σε πολεοδομικά σχέδια ή μέχρι την οριστική κρίση τους κατά το άρθρο 15 παρ. 1 για τα λοιπά.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Το πρόστιμο αυτό είναι ανεξάρτητο από την ειδική εισφορά αυθαιρέτων κατά τις καταβολές που γίνονται κατά την υποβολή των δηλώσεων.

Άρθρο 78 - Πρόστιμο μη τοποθέτησης πινακίδας σε εργοτάξιο

Κάθε φορά που κατά την εκτέλεση οικοδομικών εργασιών διαπιστώνεται ότι δεν έχει τοποθετηθεί στο εργοτάξιο η πινακίδα που προβλέπεται από την παρ. 1 του άρθρου 7 του από 3.9.1983 Π. Δ/τος (ΦΕΚ Δ' 394), επιβάλλεται πρόστιμο στον ιδιοκτήτη 58 ευρώ, που εισπράττεται και αποδίδεται στο Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΤΕΡΠΣ) ή στο Δήμο εφόσον ασκεί αρμοδιότητες πολεοδομικών εφαρμογών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 61 του Ν. 947/1979 (ΦΕΚ Α' 169). Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών δύναται να αναπροσαρμόζεται το πρόστιμο των 58 ευρώ. Με ανάλογη απόφαση καθορίζεται επίσης η διαδικασία και ο τρόπος επιβολής είσπραξης και απόδοσης του προστίμου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 79 - Ειδική εισφορά αυθαιρέτου

1. Για τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές που έχουν κατασκευασθεί πριν από την 31.1.1983 και για τα οποία θα υποβληθούν εμπρόθεσμα οι δηλώσεις του άρθρου 15 του ν. 1337/1983 επιβάλλεται ειδική εισφορά αυθαιρέτου που δε μπορεί να είναι μικρότερη του ενός δεκάτου ή μεγαλύτερη του πενταπλάσιου της συμβατικής αξίας του κτίσματος κατά το χρόνο υποβολής της δηλώσεως και κλιμακώνεται ανάλογα με τη χρήση, το μέγεθος, την ποιότητα κατασκευής και την εκμετάλλευση του κτίσματος, την κατάσταση του ιδιοκτήτη του αυθαιρέτου κτίσματος από πλευράς ιδιόκτητων κτιρίων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με το Π.Δ./γμα της παρ. 8 του άρθρου αυτού.

2. Η ειδική εισφορά καταβάλλεται κατά τα ακόλουθα μέρη:

α. Ποσό ευρώ είκοσι εννέα (29) ανεξάρτητα από το μέγεθος του αυθαιρέτου, καταβάλλεται με τη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 15 του νόμου αυτού.

β. συμπληρωματικό ποσό για την κάλυψη του 10% της αξίας του αυθαιρέτου όπως η αξία αυτή προκύπτει από τη δήλωση της παρ. 5 του παραπάνω άρθρου 15, καταβάλλεται με τη δήλωση αυτή.

Η αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ελέγχει οποτεδήποτε την ακρίβεια των στοιχείων των υπεύθυνων δηλώσεων.

Σε περίπτωση διαφοράς στο εμβαδόν μεγαλύτερης του 5% η υπόθεση παραπέμπεται οπωσδήποτε στον Εισαγγελέα για ψευδή δήλωση, οι δε επιπλέον κατασκευές δεν υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 15 και κατεδαφίζονται οπωσδήποτε.

γ. Το υπόλοιπο της ειδικής εισφοράς βεβαιώνεται στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο, εισπράττεται σαν δημόσιο έσοδο και αποδίδεται ολόκληρο στο Ε.Τ.Ε.Ρ.Π.Σ.

3. Η ειδική εισφορά επιβάλλεται κατά τις εξής διακρίσεις:

α. αυθαίρετα που βρίσκονται σε περιοχές επεκτάσεων σχεδίου πόλης του νόμου αυτού και εξαιρούνται οριστικά της κατεδάφισης κατά το άρθρο 15. Για τα αυθαίρετα αυτά

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

καταβάλλονται και τα τρία μέρη της εισφοράς (α, β και γ) όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού.

β. αυθαίρετα που βρίσκονται σε περιοχές επεκτάσεων σχεδίου πόλης του νόμου αυτού αλλά δεν εξαιρούνται της κατεδάφισης. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2 του άρθρου αυτού.

γ. αυθαίρετα τα οποία παραμένουν εκτός σχεδίου.

Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2 μέχρι την οριστική τους ρύθμιση.

δ. αυθαίρετα τα οποία βρίσκονται εντός σχεδίου ή εντός ορίων οικισμών προ του 1923 και τα οποία εξαιρούνται οριστικά της κατεδάφισης κατά την παρ. 5 του άρθρου 16. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται και τα τρία μέρη της εισφοράς (α, β και γ) όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού.

ε. αυθαίρετα τα οποία βρίσκονται εντός σχεδίου ή εντός ορίων οικισμών πριν από το έτος 1923, αλλά δεν εξαιρούνται της κατεδάφισης. Για τα αυθαίρετα αυτά καταβάλλονται από την ειδική εισφορά μόνο τα μέρη (α) και (β) της παρ. 2.

4. Αυθαίρετα για την εφαρμογή των άρθρων του κεφ.

Β' του νόμου αυτού νοούνται όσα εμπίπτουν στην παρ. 2 του άρθρου 118 του Ν.Δ. 8/1973" περί ΓΟΚ όπως ισχύει και η ειδική εισφορά επιβάλλεται στους υπόχρεους όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 120 του ίδιου Ν.Δ. 8/1973.

5. Ειδική εισφορά δεν οφείλεται εφόσον το κτίσμα έχει εξαιρεθεί νόμιμα από την κατεδάφιση, βάσει άλλων διατάξεων και έχει γενικά εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του για την εξαίρεση αυτή.

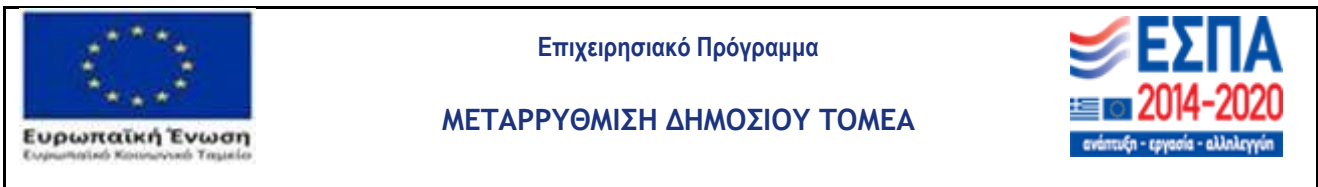
6. Η ειδική εισφορά επιβάλλεται εκτός από την εισφορά σε χρήμα που προβλέπεται από το άρθρο 9 του νόμου αυτού.

7. Για τα αυθαίρετα του άρθρου 15 για τα οποία δεν έχουν υποβληθεί εμπρόθεσμα οι σχετικές δηλώσεις, εκτός από την κατεδάφιση επιβάλλεται ως διοικητική ποινή το διπλάσιο του συνολικού ποσού της ειδικής εισφοράς που αντιστοιχεί σ' αυτό. Ο διπλασιασμός εφαρμόζεται για ολόκληρο το αυθαίρετο έστω και αν μόνο μέρος των εργασιών έχει γίνει πριν από την 31.1.1983. Αν ο ιδιοκτήτης του αυθαιρέτου το κατεδαφίσει οικιοθελώς η εισφορά στην περίπτωση αυτή περιορίζεται στο απλούν.

Η πιο πάνω εισφορά είναι απαιτητή από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της δηλώσεως και εισπράττεται με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων.

Σε περίπτωση μεταβιβάσεως του αυθαιρέτου λόγω πωλήσεως, δωρεάς ή κληρονομιάς οφείλεται η πιο πάνω εισφορά και καταβάλλεται από τον αγοραστή, τον δωρολήπτη ή τον αποδεχόμενο την κληρονομιά.

8. Με Π.Δ./τα που εκδίδονται μια φορά με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών και Μεταφορών, καθορίζεται η κλιμάκωση των ποσοστών της ειδικής εισφοράς, ο τρόπος και η διαδικασία εκτίμησης της αξίας του κτίσματος, ο τρόπος βεβαίωσης και είσπραξης της εισφοράς) ο τρόπος ελέγχου των σχετικών δηλώσεων, τα της κατεδάφισης

αυτών που κρίνονται ως κατεδαφιστέα και του καταλογισμού των εξόδων για τα οποία μπορεί να προβλέπεται ο κατ' αποκοπή προσδιορισμός τους με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών, ο τρόπος και η διαδικασία χαρακτηρισμού των αυθαιρέτων που δεν θα δηλωθούν, τα της συγκρότησης και λειτουργίας της επιτροπής της παρ. 3 του άρθρου 16, τα των τυχόν ενστάσεων και της εκδίκασής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια. Με π.δ./γμα που εκδίδεται μια φορά με πρόταση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζεται το ύψος της ειδικής εισφοράς αυθαιρέτων και το ύψος των προστίμων.

9. Με τα δ/τα της παρ. 7 του άρθρου 17 μπορεί να καθορισθεί ότι οι διαδικασίες που προβλέπονται σ' αυτά εφαρμόζονται για όλα τα αυθαίρετα κτίσματα ή κατασκευές άσχετα από το χρόνο της ανέγερσής τους. Με τον ίδιο τρόπο μπορεί να γίνει η προσαρμογή των σχετικών διαδικασιών στις περιπτώσεις που οι διαδικασίες αυτές έχουν αρχίσει.

Άρθρο 80 - Έσοδα από πρόστιμα εξαιρέσης κατεδάφισης

Με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορεί να εγκρίνεται η εξαιρέση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, εάν πρόκειται για μικρές παραβάσεις των οποίων κατασκευών η κατεδάφιση θα κατέληγε σε υπέρμετρη βλάβη του κτιρίου ή θα έθετε σε κίνδυνο τη φέρουσα κατασκευή αυτού ή θα παράβλαπτε την αισθητική εμφάνιση των κτιρίων ή θα απαιτούσε υπέρμετρες δαπάνες για την αποκατάσταση της αισθητικής και των οποίων η διατήρηση εν πάση περιπτώσει δεν θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής ούτε θα απέβαινε σε βάρος της πόλεως.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι μικρές παραβάσεις για τις οποίες είναι δυνατή η εξαιρέση από την κατεδάφιση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, οι ειδικότερες προϋποθέσεις της εξαιρέσης, οι όροι εφαρμογής της διάταξης αυτής και κάθε σχετικό θέμα .

Η απόφαση της εξαιρέσης εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Υποδομών και Μεταφορών του νομού. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται τα προβλεπόμενα από την παρ. 2 του άρθρ. 17 του Ν. 1337/1983 πρόστιμα. Με την απόφαση εξαιρέσης το επιβαλλόμενο πρόστιμο διατήρησης της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του Ν. 1337/83 μπορεί να μετατρέπεται σε πρόστιμο εφάπαξ. Το ύψος του εφάπαξ αυτού προστίμου ορίζεται στο τετραπλάσιο του προστίμου ανέγερσης της περίπτωσης α' της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί η απόφαση εξαιρέσης, μπορεί να εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη. Τυχόν βεβαιωθέντα πρόστιμα διατήρησης συμψηφίζονται με το εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο. Τυχόν καταβληθέντα πρόστιμα διατήρησης κατά το ποσό που υπερβαίνουν το ποσό του εφάπαξ προστίμου δεν επιστρέφονται. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη μετατροπή του προστίμου διατήρησης σε εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο, είτε αυτή γίνεται με την απόφαση της εξαιρέσης από την κατεδάφιση είτε με συμπληρωματική απόφαση Περιφερειάρχη, καθώς και η σχετική διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Άρθρο 81 - Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων ΟΤΑ

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τα πρόστιμα που επιβάλλονται ως πειθαρχικές ποινές κατά υπαλλήλων οργανισμού Τ.Α. αποτελούν έσοδο του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 82 – Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος αιρετών

1. Οι αντιπεριφερειάρχες, οι περιφερειακοί σύμβουλοι, οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι δημοτικοί σύμβουλοι, οι πρόεδροι συμβουλίων κοινότητας και τα μέλη συμβουλίων κοινότητας, καθώς και τα μέλη των συλλογικών οργάνων που διοικούν τα νομικά πρόσωπα των Ο.Τ.Α., καθώς και τους συνδέσμους αυτών είτε είναι αιρετοί των οικείων Ο.Τ.Α. είτε όχι, οφείλουν να αποζημιώσουν το δήμο, την περιφέρεια, το νομικό πρόσωπο ή το σύνδεσμο, για κάθε θετική ζημία, που προξένησαν σε βάρος της περιουσίας τους από δόλο ή βαριά αμέλεια. Οι ανωτέρω δεν υπέχουν ευθύνη αποζημίωσης έναντι τρίτων.

2. Η ζημία καταλογίζεται στα πρόσωπα αυτά με αιτιολογημένη πράξη τριμελούς ελεγκτικής επιτροπής, που συγκροτείται στην έδρα κάθε ΑΥΕ Ο.Τ.Α. με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και αποτελείται από:

α. Τον Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή όπου δεν υπηρετεί Επίτροπος, από έναν ανώτερο υπάλληλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από τον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

β. Τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσιονομικών Ελέγχων, με αναπληρωτή του έναν Προϊστάμενο Διεύθυνσης της εν λόγω Γενικής Διεύθυνσης.

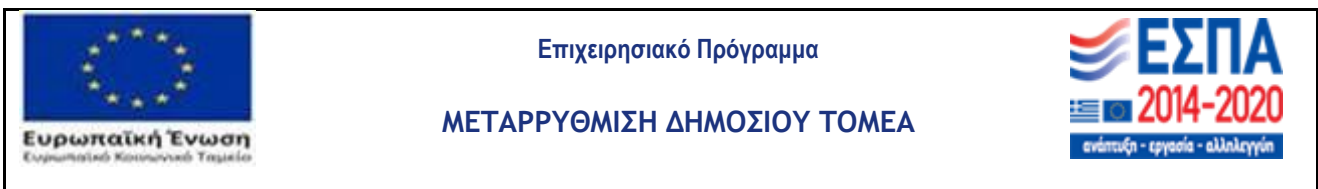
γ. Όταν αφορά δήμους ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της οικείας Περιφερειακής Ένωσης Δήμων με τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής και, όταν αφορά περιφέρειες ή φορείς τους, έναν εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών και τον αναπληρωτή του, που ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο αυτής. Καθήκοντα γραμματέα εκτελεί υπάλληλος του κλάδου ΠΕ Διοικητικού της ΑΥΕ Ο.Τ.Α. που υποδεικνύεται από τον Επόπτη Ο.Τ.Α..

3. Η επιτροπή εξετάζει τις υποθέσεις ύστερα από αίτηση του δήμου ή της περιφέρειας ή του νομικού προσώπου ή του συνδέσμου ή με αίτημα του οικείου Επόπτη Ο.Τ.Α. ή του Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης ή ύστερα από αίτηση οποιουδήποτε δημότη και αποφασίζει μέσα σε εύλογο διάστημα, αφού διενεργήσει έρευνα και καλέσει τα πρόσωπα που θεωρούνται υπεύθυνα για την πρόκληση της ζημίας προς παροχή εξηγήσεων.

4. Κατά των πράξεων της επιτροπής επιτρέπεται προσφυγή στο Διοικητικό Εφετείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται η έδρα της οικείας ΑΥΕ Ο.Τ.Α. από τον Επόπτη Ο.Τ.Α. και από το πρόσωπο σε βάρος του οποίου έγινε ο καταλογισμός, μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίηση της πράξης καταλογισμού σ' αυτούς. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης της επιτροπής.

5. Κατά της απόφασης του Διοικητικού Εφετείου μπορεί να ασκηθεί αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

6. Εάν επιβληθεί καταλογισμός στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου σε ένα από τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 1, αποκλείεται η αστική ευθύνη έναντι του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

οικείου Ο.Τ.Α. για τυχόν προκληθείσα ζημία, εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία. Σε περίπτωση επιγενόμενου καταλογισμού στο πλαίσιο δημοσιονομικού ελέγχου, μετά από ανόρθωση της ζημίας από τον υπαίτιο κατά τη διαδικασία του παρόντος, συμψηφίζεται το ήδη καταβληθέν ποσό με το καταλογιζόμενο εφόσον πρόκειται για την ίδια ιστορική αιτία.

7. Η αστική ευθύνη της παραγράφου 1 υπόκειται σε τριετή παραγραφή, η οποία αρχίζει με τη λήξη της δημοτικής περιόδου.

Άρθρο 83 - Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων

1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Ο.Τ.Α. στον οποίο υπηρετεί για κάθε θετική ζημιά την οποία προξένησε σε αυτόν από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε ο Ο.Τ.Α. σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια. Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαριάς αμέλειας όταν ο υπάλληλος εκτελεί αποφάσεις των οικείων συλλογικών οργάνων, οι οποίες έχουν κριθεί νόμιμες από τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοικήσεως. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις του.

Ο υπάλληλος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α') όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαριάς αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στον Ο.Τ.Α. ή της αποζημίωσης που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει.

3. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού ζημιά στον Ο.Τ.Α., ευθύνονται εις ολόκληρον, κατά τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου.

4. Η αξίωση του Ο.Τ.Α. για αποζημίωση κατά των υπαλλήλων του στις περιπτώσεις της παρ. 1 παραγράφεται σε πέντε (5) έτη. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου

της παρ. 1, η πενταετία αρχίζει, αφότου έλαβε γνώση της ζημιάς, και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, αφότου ο Ο.Τ.Α. κατέβαλε την αποζημίωση.

5. Η αστική ευθύνη των υπολόγων διέπεται από τις ειδικές διατάξεις.

6. Ειδικές διατάξεις για την προσωπική αστική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι των τρίτων διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 84 - Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων προπληρωμής

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Εντάλματα προπληρωμής, στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η έκδοση αυτών από το νόμο, εκδίδονται επ' ονόματι μονίμου υπαλλήλου του δήμου. Αυτός καθίσταται υπόλογος και οφείλει εντός της τακτής προθεσμίας να αποδώσει λογαριασμό της διαχείρισης των ληφθέντων χρημάτων, υποβάλλων τα κανονισμένα δικαιολογητικά και επιστρέφει το μη διατεθέν ποσό.

Η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού ορίζεται με την περί εκδόσεως του εντάλματος προπληρωμής αποφάσεως, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του τριμήνου και λήγει ένα τουλάχιστον μήνα προ της λήξεως του οικονομικού έτους.

2. Επί της αιτιολογημένης αιτήσεως του υπολόγου δύναται ή κατά την προηγούμενη παράγραφο προθεσμία να παραταθεί επί ένα ακόμη μήνα σε καμία όμως περίπτωση πέραν της λήξεως του οικονομικού έτους.

3. Τα δικαιολογητικά μετά από έλεγχο αυτών από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας σε ό,τι αφορά τη δαπάνη και έγκριση του αρμοδίου οργάνου αποστέλλονται στην οικονομική υπηρεσία προς εκκαθάριση και με δική μέριμνα επισυνάπτονται στο ένταλμα προπληρωμής.

4. Απορριφθέντων των υποβληθέντων δικαιολογητικών και με τη λήξη της προθεσμίας και χωρίς να αποδοθεί λογαριασμός ο υπόλογος καταλογίζεται εντόκως με πράξη του δημάρχου, και ένα αντίγραφο επισυνάπτεται στο χρηματικό ένταλμα προπληρωμής.

Αμελήσαντος του δημάρχου ο καταλογισμός ενεργείται υπό της δημαρχικής επιτροπής.

5. Κατά της καταλογιστική αποφάσεως του δημάρχου ή της δημαρχικής επιτροπής επιτρέπεται έφεση ενώπιον της ελεγκούσης τον απολογισμό αρχής εντός μηνός από της κοινοποίησεως της αποφάσεως εις τον υπόλογο.

6. Η λογιστική υπηρεσία τηρεί ίδιο βιβλίο παρακολουθήσεως του χρηματικού εντάλματος προπληρωμής και εισηγείται εγγράφως στο δήμαρχο ή τη δημαρχική επιτροπή τον καταλογισμό σε περιπτώσει μη αποδόσεως λογαριασμού εντός της ταχθείσης προθεσμίας.

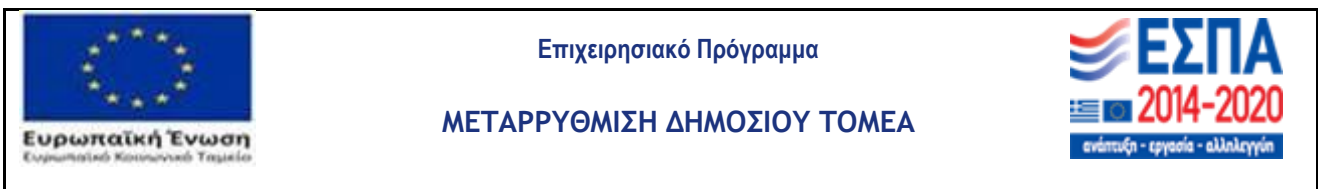
Άρθρο 85 - Καταλογιζόμενα ποσά σε βάρος των υπολόγων ενταλμάτων πάγιας προκαταβολής

1. Χρηματικό ένταλμα πάγιας προκαταβολής εκδίδεται κατά τις διατάξεις του άρθρου ..... του παρόντος.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση πληρωμής της δαπάνης εκ της πάγιας προκαταβολής τυγχάνει η ύπαρξη σχετικής πιστώσεως αναγραφομένης στον προϋπολογισμό.

3. Ο διαχειριζόμενος την πάγια προκαταβολή υπάλληλος παραδίδει με απόδειξη προσωπικώς στον δημοτικό ταμία τα σχετικά δικαιολογητικά των πληρωμών που έγιναν από αυτόν, τα οποία πρέπει να είναι πλήρη από απόψεως νομιμότητας.

4. Ο δημοτικός ταμίας μετά τον έλεγχο των υποβληθέντων δικαιολογητικών καταβάλλει στον διαχειριζόμενο την πάγια προκαταβολή ίσον χρηματικό ποσό προς ανανέωση αυτής έτσι ώστε να παραμένει στα χέρια του το χορηγηθέν μετά από απόφαση του συμβουλίου ποσόν.

5. Τα δικαιολογητικά αυτά μετά τον προσήκοντα έλεγχο από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία, υποβάλλονται στο δημοτικό συμβούλιο προς έγκριση των γενομένων δαπανών, και εκδίδονται ισόποσα χρηματικά εντάλματα εις βάρος των στον προϋπολογισμό προβλεπόμενων οικείων πιστώσεων για κάθε δαπάνη και επ' ονόματι των πληρωθέντων δικαιούχων, γενομένης μείας επί των χρηματικών ενταλμάτων ότι η πληρωμή έγινε μέσω του διαχειριζόμενου την πάγια προκαταβολή υπαλλήλου.

6. Κατά την λήξη του οικονομικού έτους ο υπόλογος υπάλληλος καταθέτει το ληφθέν από αυτόν με πάγια προκαταβολή ποσό στο δημοτικό ταμείο.

Άρθρο 86 – Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας για επιγραφές σε κτίρια ή κοινόχρηστους χώρους

1. Οι επιγραφές με τις οποίες προσδιορίζεται η θέση, η διεύθυνση, η ιδιότητα ή η επαγγελματική δραστηριότητα φυσικού προσώπου, ή η επωνυμία και το αντικείμενο δραστηριότητας, ενώσεως φυσικών προσώπων ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου γράφονται υποχρεωτικώς στην ελληνική γλώσσα. Επιτρέπεται επιπρόσθετη αναγραφή της επιγραφής σε άλλη γλώσσα με μικρότερα στοιχεία.

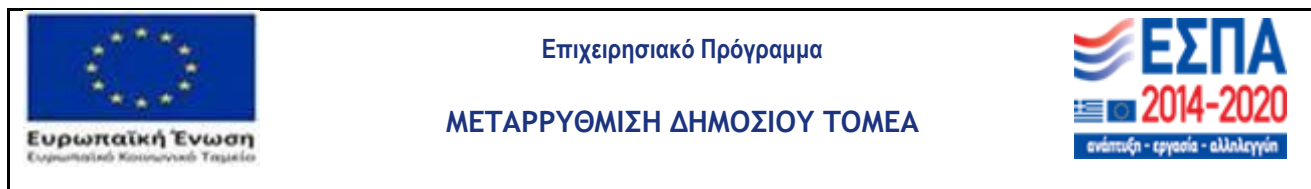
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών και Πολιτισμού, καθορίζονται οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και η διαδικασία τοποθέτησης των επιγραφών σε κτίρια και κοινόχρηστους χώρους, καθώς και η μορφή του περιεχομένου τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με την απόφαση αυτή, μπορεί να ορίζεται ότι για την τοποθέτηση επιγραφών, απαιτείται προηγούμενη άδεια του Δήμου, εφόσον οι διαστάσεις τους υπερβαίνουν ορισμένο μέγεθος ή έχουν συγκεκριμένο περιεχόμενο και να καθορίζεται ο τρόπος και τα αρμόδια όργανα ελέγχου. Σε όσους παραβαίνουν τις διατάξεις της απόφασης αυτής, τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 11, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους ..... ευρώ, ανάλογα με τις περιστάσεις και τη βαρύτητα της παράβασης, υπέρ του Δήμου ή Κοινότητας. Για την επιβολή και την είσπραξη του ανωτέρω προστίμου, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 8.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομικών και Πολιτισμού μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα κατώτατα και ανώτατα όρια του προστίμου της ανωτέρω παραγράφου.

Άρθρο 87 - Πρόστιμα για παραβάσεις της νομοθεσίας περί υπαίθριας διαφήμισης

1. Στους διαφημιστές, καθώς και σε όσους μισθώνουν και εκμεταλλεύονται χώρους υπαίθριας διαφήμισης επιβάλλεται πρόστιμο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις επόμενες παραγράφους σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού, καθώς και των κατ' εξουσιοδότησή του εκδιδόμενων κανονιστικών πράξεων.

2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, στα διοικητικά όρια του οποίου τελέστηκε η παράβαση, ή του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως σε περίπτωση που η παράβαση τελέστηκε κατά μήκος των εθνικών οδών, και επαρχιακών

οδών και εντός των ζωνών απαγόρευσης που ορίζονται στα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 1 του άρθρου 11 του Ν. 2696/1999, του σιδηροδρομικού δικτύου, των αυτοκινητοδρόμων, των οδών ταχείας κυκλοφορίας, καθώς και στους χώρους των σταθμών εξυπηρέτησης αυτοκινήτων (Σ.Ε.Α.). Το πρόστιμο εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και αποδίδεται στον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, ή, προκειμένου για το πρόστιμο που έχει επιβληθεί με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως, στην οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

3. Το ύψος του προστίμου ανέρχεται από ..... ευρώ μέχρι .....
Ευρώ και επιβάλλεται αναλόγως με τις περιστάσεις.

4. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να αναπροσαρμόζεται το κατώτατο και ανώτατο όριο του προστίμου.

5. Πρόστιμο κατά τα οριζόμενα στις προηγούμενες παραγράφους επιβάλλεται και σε βάρος των διαφημιζομένων, στις περιπτώσεις που προβάλλεται υπαίθρια διαφήμιση εκτός των χώρων που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος για την προβολή της.

Άρθρο 88 - Πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης ή ανακριβούς δήλωσης των υποχρεωών για την καταβολή του τέλους ακίνητης περιουσίας

Κάθε υπόχρεος που δεν υποβάλλει δήλωση μέσα στην προθεσμία της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν.2130/1993 υπόκειται σε χρηματικό πρόστιμο διπλάσιο του οφειλόμενου τέλους που αντιστοιχεί στο ακίνητο. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του δημάρχου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 73 του β.δ. από 24.9/220.10.58, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 19 του ν. 1080/1980.

Η απόφαση αυτή κοινοποιείται στη Δ.Ε.Η. για χρέωση του υπόχρεου με το συνολικό ποσό του τέλους και του προστίμου που αναφέρεται στην απόφαση, το οποίο αποδίδεται από τη Δ.Ε.Η. μαζί με τις λοιπές εισπράξεις. Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται και για τις περιπτώσεις ανακριβούς δήλωσης.

Άρθρο 89 - Πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος εμπορίας ποσίων υδάτων

1. Ο τυγχάνων της αδείας εμπορίας ποσίων υδάτων, υποχρεούται να καταβάλλει το ποσό που αντιστοιχεί στο ανωτέρω δικαίωμα στο οικείο δημοτικό ταμείο μέσα στο πρώτο δεκαήμερο του επόμενου μήνα από την έκδοση των παραστατικών πωλήσεων. Σε περίπτωση μη καταβολής ή ελλιπούς ή εκπρόθεσμης καταβολής του δικαιώματος επιβάλλεται σε βάρος του υπόχρεου, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, το αναλογούν δικαίωμα, προσαυξημένο με ισόποσο πρόστιμο. Η δημοτική αρχή υποχρεούται να διεξάγει ελέγχους περί της κανονικής έκδοσης του σχετικού παραστατικού και της καταβολής του δικαιώματος.

2. Ο παραβάτης των διατάξεων της προηγούμενης παραγράφου τιμωρείται με ποινή φυλακίσεως μέχρι τριών μηνών ή χρηματικής ποινής μέχρι ..... ευρώ ή και με τις δύο αυτές ποινές. Σε τελεσίδικη καταδίκη του τυχόντος αδείας, το δημοτικό συμβούλιο δικαιούται να ανακαλέσει την άδεια.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

3. Για οιαδήποτε παράβαση των κατά την παράγραφο 2 αποφάσεως οριζόμενων όρων, βεβαιωμένη από των οργάνων του δήμου, το συμβούλιο με αιτιολογημένη απόφασή του, δύναται να προβαίνει σε ανάκληση της αποφάσεώς του αυτής.

4. Όποιος χωρίς άδεια προβαίνει σε εμπορία των κατά την παράγραφο 1 υδάτων, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών και εν υποτροπή με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, καταλογιζόμενου με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου εις βάρος αυτού του αναλογούντος δικαιώματος επί της ληφθείσης ποσότητας ύδατος μετά ισόποσου προστίμου.

Άρθρο 90 - Πρόστιμα και χρηματικές ποινές που προβλέπονται από τη νομοθεσία περί λατομείων

Τα πρόστιμα που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 6 του άρθρου 59 του ν.4512/2018, πλην εκείνων που αφορούν δημοτικά λατομεία, καθώς και στις παραγράφους 4 και 6 του άρθρου 58 αποδίδονται στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α., στην Περιφέρεια των οποίων λειτουργεί το λατομείο, μετά την αφαίρεση των πιστώσεων που προβλέπονται στην παρ. 3Α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4409/2016 (Α' 136).

Στις περιπτώσεις λατομείων επί δημοτικών εκτάσεων, τα πρόστιμα των παραγράφων 3 και 6, αφαιρουμένων των πιστώσεων που προβλέπονται στην παρ. 3Α του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 51 του ν. 4409/2016, αποδίδονται υπέρ του ειδικού λογαριασμού της παρ. 2 του άρθρου 55. Αν η παράνομη εξόρυξη πραγματοποιήθηκε σε εκτάσεις που προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία, το ποσό αποδίδεται στις δασικές Υπηρεσίες, για την αποκατάσταση του δασογενούς περιβάλλοντος.

Άρθρο 91 - Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου

1. Για τις παραβάσεις του ν.4497/2017 που διαπιστώνονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 έως 54 του νόμου αυτού επιβάλλονται οι κυρώσεις και γίνονται οι περαιτέρω ενέργειες που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΓ' του νόμου αυτού.

2. Το ύψος του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου μειώνεται στο ήμισυ αν ο υπόχρεος εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτόν της σχετικής πράξης προβεί σε καταβολή του προστίμου. Η καταβολή αυτή συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παραίτηση του υπόχρεου από κάθε δικαίωμα προσβολής ή αμφισβήτησης της πράξης επιβολής προστίμου.

3. Αν σε διάστημα ενός έτους διαπιστωθεί ότι ο πωλητής έχει υποπέσει στην ίδια παράβαση του νόμου το πρόστιμο διπλασιάζεται. Αν αρχικώς προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ανάκληση άδειας, τότε σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται η οριστική ανάκληση της άδειας, ανεξαρτήτως του χρόνου τέλεσης της επαναληπτικής παράβασης.

4. Η άδεια ανακαλείται προσωρινά για έξι (6) μήνες, εφόσον σε διάστημα δύο (2) ετών, ο δικαιούχος πωλητής υποπέσει σε οποιαδήποτε παράβαση του νόμου για πάνω από

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τέσσερις (4) φορές. Αν έχει υποπέσει σε διάστημα δύο (2) ετών σε τέσσερις (4) παραβάσεις, η Υπηρεσία που καταχώρησε και βεβαίωσε την τελευταία παράβαση ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο για τις επιπτώσεις της επιπλέον παράβασης.

5. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται δυνάμει του νόμου, δεν θίγουν ειδικότερα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα για παραβάσεις των κανόνων εμπορίας και διακίνησης προϊόντων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ή ειδικότερα μέτρα και κυρώσεις που επιβάλλονται από την κείμενη νομοθεσία περί αντιμετώπισης παρεμπορίου, φοροδιαφυγής, ασφάλειας τροφίμων, θεμάτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως και την ισχύουσα νομοθεσία αρμοδιότητας των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Το άρθρο 19 του ν. 4177/2013 εφαρμόζεται αναλογικά.

6. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση έλλειψης αδείας, για όλες τις κατηγορίες υπαίθριου εμπορίου μειώνονται στο ποσό των εκατό (100) ευρώ, εάν ο διοικούμενος προσκομίσει εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών στην ελεγκτική υπηρεσία έντυπο αδείας εν ισχύ κατά το χρόνο βεβαίωσης της παράβασης.

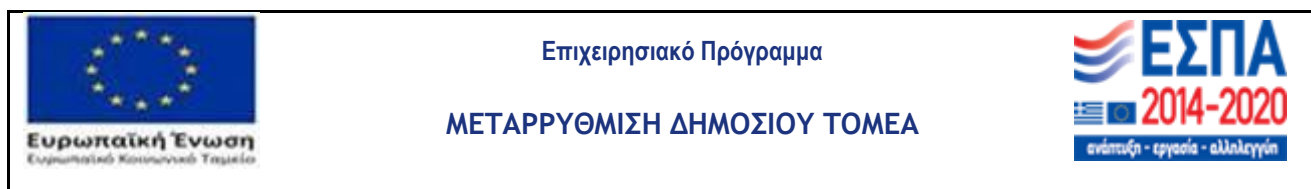
Άρθρο 92 - Δαπάνες αφαίρεσης παράνομων διαφημιστικών μέσων

1. Οι δαπάνες αφαίρεσης διαφημιστικών μέσων, οι δαπάνες αποκατάστασης του χώρου και κάθε άλλη συναφής με την αφαίρεση δαπάνη, καταλογίζονται σε βάρος των υπαιτίων με απόφαση του Δημάρχου ή του Προέδρου της Κοινότητας ή του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

2. Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993.

3. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

4. Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύνανται να καταλογίζει τη σχετική

δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημίες κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

Άρθρο 93 - Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων

1. Τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας εισπράττονται μαζί με τα τέλη κυκλοφορίας του οχήματος και αποδίδονται στους δικαιούχους Ο.Τ.Α. Η διαδικασία απόδοσης των ποσών, οι τεχνικές λεπτομέρειες της είσπραξης και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τα πρόστιμα του άρθρου 4 του ν.1900/1990.

Η μη καταβολή των προστίμων αυτών δεν αποτελεί πεισισματική παράβαση από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

3. Η είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας μπορεί να ανατεθεί σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται το παραστατικό στοιχείο που αποδεικνύει την πληρωμή, η αποζημίωση για τη διενέργεια της είσπραξης, ο τρόπος απόδοσης των ποσών στο Δημόσιο ή απευθείας στο δικαιούχο Ο.Τ.Α., οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

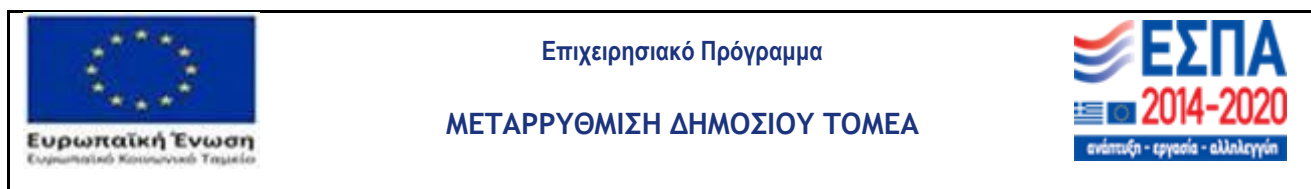
Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης των προστίμων που δεν πληρώνονται εμπρόθεσμα και η απόδοσή τους στο Δημόσιο ή στον δικαιούχο Ο.Τ.Α.

Άρθρο 94 - Πρόστιμο αυθαίρετης χρήσεως βελτιωμένου βοσκοτόπου

Οποιοδήποτε εισάγει αυθαίρετως ζώα εντός βελτιωθέντος βοσκοτόπου υπόκειται, εκτός της ποινικής δίωξης και σε πρόστιμο ίσο προς το πενταπλάσιο του ορισθέντος ειδικού δικαιώματος χρήσεως βελτιωθέντος βοσκοτόπου, προκειμένου περί δημότη και εις το δεκαπλάσιο του αυτού δικαιώματος περί ετεροδημότη. Σε περίπτωση υποτροπής το πρόστιμο τούτο διπλασιάζεται.

Άρθρο 95 - Πρόστιμο παράνομης χρήσης δημοτικού ή κοινοτικού κτήματος, έργου ή υπηρεσίας και παρακώλυσης ή αποκλεισμού της κοινής χρήσεως αυτών

1. Σε βάρος αυτών που κάνουν παράνομη χρήση δημοτικού έργου ή υπηρεσίας, εκτός της υποχρεώσεως την οποία έχει ο δήμος για την ποινική αυτών δίωξη, έχει το δικαίωμα να επιβάλει μέχρι του διπλασίου τα δια την γενομένη χρήση αναλογούντα τέλη ή δικαιώματα.

2. Τα κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου τέλη ή δικαιώματα επί των ποιουμένων χρήση δημοτικών κτημάτων ή έργων, επιβάλλονται και βεβαιούνται και κάθε φορά που παρακωλύεται ή αποκλείεται η χρήση των κοινόχρηστων κτημάτων ή έργων, λόγω της αυθαίρετης καταλήψεως αυτών.

Άρθρο 96 - Καταλογισμός δαπάνης αποπεράτωσης επικίνδυνων όψεων κτιρίων

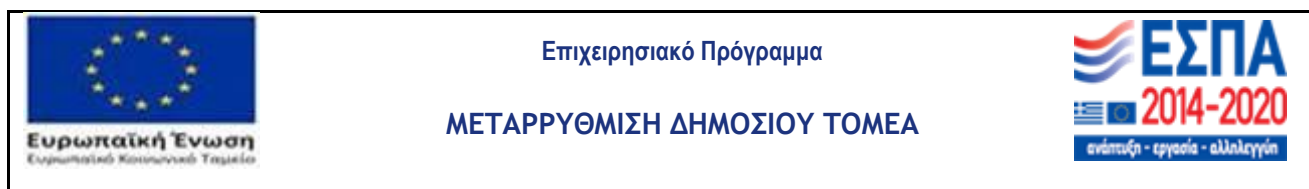
1. Οι όψεις των κτιρίων που, λόγω της μη αποπεράτωσής τους, αποτελούν κίνδυνο για τους ανθρώπους ή για ξένα πράγματα ή κίνδυνο για τη δημόσια υγεία ή που, λόγω του μεγέθους τους ή της θέσης ή περιοχής στην οποία βρίσκονται, προσβάλλουν το φυσικό, το πολιτισμικό και το πολεοδομικό περιβάλλον και γενικότερα υποβαθμίζουν την ποιότητα ζωής της περιοχής τους, πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της κατά την παρ. 6 απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα.

2. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, που εκδίδεται, σύμφωνα με τα κριτήρια της παρ. 5 ύστερα από γνώμη της Ε.Π.Α. Ε., του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος της Περιφέρειας και γνώμη του δημοτικού συμβουλίου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι περιοχές μέσα στις οποίες οι όψεις των κτιρίων πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια από την ημερομηνία έκδοσης της παραπάνω απόφασης νομάρχη ή της αντίστοιχης οικοδομικής άδειας, εάν αυτή εκδοθεί μεταγενέστερα. Με όμοια απόφαση του οικείου νομάρχη καθορίζονται επίσης και τα μεμονωμένα κτίρια, που βρίσκονται εκτός των παραπάνω περιοχών, των οποίων οι όψεις πρέπει να αποπερατώνονται μέσα σε έξι (6) χρόνια. Αν οι υπόχρεοι εντός της παραπάνω προθεσμίας των έξι (6) χρόνων δεν εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους αυτή, μπορεί να εκτελεί τις σχετικές εργασίες το Δημόσιο ή ο οικείος δήμος, καταλογίζοντας τις σχετικές δαπάνες σε βάρος τους.

Άρθρο 97 - Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγονται οι εκτάσεις των Οικοδομικών Συνεταιρισμών μπορούν να αναλάβουν να εκτελέσουν ή να ολοκληρώσουν τα έργα τεχνικής υποδομής, όπως αυτά καθορίζονται στις σχετικές μελέτες έργων, τις πολεοδομικές μελέτες και τα αντίστοιχα προγράμματα ολοκλήρωσης αυτών. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Ο.Σ., καθώς και απόφαση του αρμόδιου συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α..

2. Στην περίπτωση της παραγράφου 4 το αντισταθμιστικό μέτρο της απαλλαγής των Ο.Σ. από την εισφορά σε χρήμα παύει να ισχύει. Για την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής επιβάλλεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. η καταβολή χρηματικού ποσού, το οποίο βεβαιώνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και εισπράττεται με τη διαδικασία περί είσπραξης δημοσίων εσόδων. Υπόχρεοι σε καταβολή του παραπάνω χρηματικού ποσού είναι οι ιδιοκτήτες των συνεταιρικών μερίδων, όπως αυτές έχουν υλοποιηθεί από την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που έχουν

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αδιανέμητες συνεταιρικές μερίδες στην ιδιοκτησία τους. Το ύψος του ποσού αυτού τελεί σε αναλογία με την αξία των έργων που θα κατασκευαστούν.

Άρθρο 98 - Πρόστιμο μη συμμόρφωσης με πυροσβεστικές διατάξεις

Οι δημοτικές αρχές έχουν την μέριμνα, σύμφωνα με τις ισχύουσες πυροσβεστικές διατάξεις, για την τήρηση των υποχρεώσεων καθαρισμού, από τους ιδιοκτήτες, νομείς, και επικαρπωτές, των οικοπεδικών και λοιπών ακάλυπτων χώρων, που βρίσκονται εντός πόλεων, κωμοπόλεων και οικισμών και σε απόσταση μέχρι 100 μέτρων από τα όριά τους, καθώς και η υποχρέωση αυτεπάγγελτου καθαρισμού από τους δήμους, σε περίπτωση μη συμμόρφωσης των υπόχρεων. Σε βάρος εκείνων που δεν συμμορφώνονται επιβάλλεται πρόστιμο πενήντα (50) λεπτών, ανά τετραγωνικό μέτρο του οικείου χώρου, το οποίο και αποτελεί έσοδο του οικείου δήμου, βεβαιούται εις βάρος τους η ισόποση σχετική δαπάνη του δήμου προς καθαρισμό και υποβάλλεται μήνυση για το αδίκημα του άρθρου 433 του Ποινικού Κώδικα.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Λοιπά έκτακτα έσοδα

Άρθρο 99 - Επιστροφή αχρεωστήτως καταβληθέντων χρηματικών ποσών

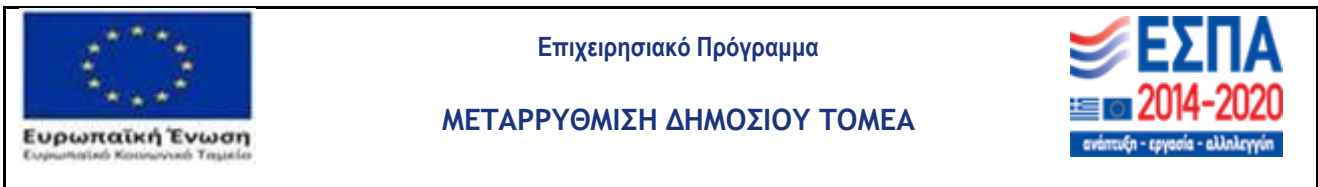
1. Αξιώσεις επιστροφής φόρων, τελών, δικαιωμάτων κλπ. αχρεωστήτως καταβληθέντων υπέρ δήμων, παραγράφονται μετά τριετία από του τέλους του έτους κατά το οποίο έγινε η καταβολή.
2. Χρηματικά ποσά αχρεωστήτως καταβληθέντα υπό δήμων αναζητούνται από αυτούς, εις βάρος των υπόχρεων, με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 100 - Έκτακτες επιχορηγήσεις

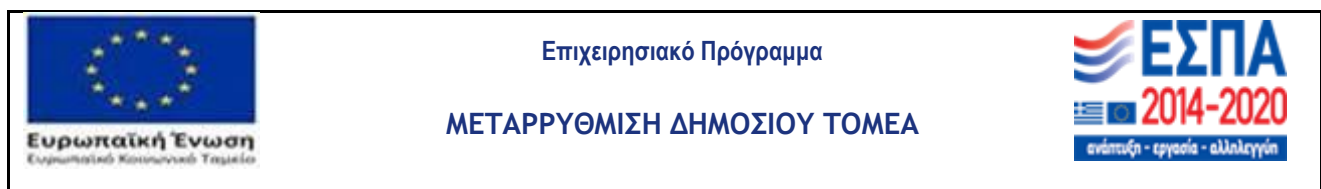
Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των δήμων.

Άρθρο 101 - Αποζημίωση καταβληθείσα για λογαριασμό των υπόχρεων, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης ακινήτων

Ο δήμος υποχρεούται να βεβαιώνει και να εισπράττει από τους υπόχρεους σε καταβολή αποζημίωσης, λόγω προσκύρωσης ή ρυμοτόμησης εκτάσεων, σε εφαρμογή του σχεδίου πόλεως, το ποσό που κατέβαλε για λογαριασμό τους στους δικαιούχους της αποζημίωσης. Η εξόφληση των οφειλών της παραγράφου αυτής γίνεται ατόκως σε ισόποσες μηνιαίες δόσεις, σε διάστημα μέχρι δεκαπέντε (15) ετών που ορίζεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Το ποσό της κάθε δόσης επιβαρύνεται, λόγω εκπρόθεσμης καταβολής,

σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής ολόκληρου του ποσού της οφειλής παρέχεται έκπτωση είκοσι τοις εκατό (20%).

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΣΟΔΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία

Άρθρο 102 – Έσοδα - Διάκριση

1. Τα τακτικά έσοδα της Περιφέρειας είναι:

α. Τακτικά, που προέρχονται από:

1) φόρους, τέλη δικαιώματα και εισφορές, 2) εισοδήματα από εκμετάλλευση της κινητής και ακίνητης περιουσίας, 3) ειδική ετήσια οικονομική ενίσχυση του τακτικού προϋπολογισμού για την κάλυψη του κόστους άσκησης κρατικών αρμοδιοτήτων, οι οποίες μεταβιβάζονται στη Περιφέρεια, 4) κεντρικούς αυτοτελείς πόρους, 5) πιστώσεις του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων, 6) τέλη, δικαιώματα και εισφορές ανταποδοτικού χαρακτήρα, 7) οι κάθε φύσεως επιχορηγήσεις που προέρχονται από το Κ.Τ.Γ.Κ. και Δασών για την υλοποίηση των αγροτικών προγραμμάτων.

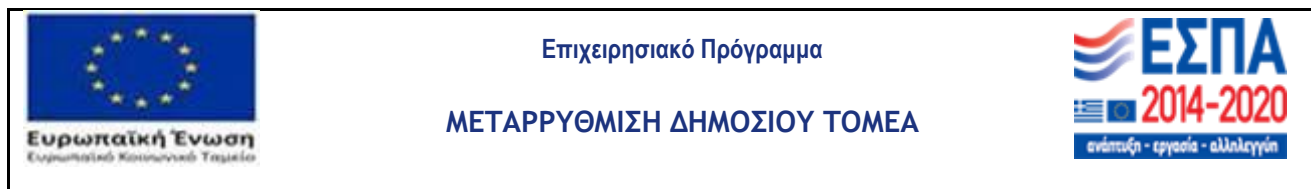
β. Έκτακτα, που προέρχονται από:

1) έσοδα από τέλη για χρήση έργων που γίνονται με δανεισμό, 2) δάνεια, δωρεές, κληροδοσίες και κληρονομίες, 3) επιχορηγήσεις φορέων του δημόσιου τομέα, 4) εκποίηση περιουσιακών στοιχείων και 5) χρηματοδοτήσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή άλλων διεθνών οργανισμών, 6) κάθε άλλη πηγή.

2. Το Περιφερειακό Συμβούλιο είναι αρμόδιο για την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων, την κήρυξη απαλλοτριώσεων, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και για τη σύναψη δανείων.

3. Σε περίπτωση εκτέλεσης έργων με δανεισμό, το περιφερειακό συμβούλιο μπορεί να επιβάλλει τέλη χρήσης των έργων για την εξασφάλιση των τοκοχρεωλυτικών δόσεων των δανείων και έως ότου εξοφληθούν.

Άρθρο 103 - Σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Το περιφερειακό συμβούλιο είναι αρμόδιο για τη σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί της ιδιωτικής περιουσίας της Περιφέρειας και ειδικότερα για την εκποίηση, ανταλλαγή και δωρεά ακινήτων αυτής.

Άρθρο 104 - Μισθώματα βοσκήσιμων εκτάσεων

1. Το δικαίωμα βοσκής σε βοσκήσιμες γαίες, μεταξύ των οποίων δημόσια δάση, δασικές εκτάσεις και μη πεδινά χορτολίβαδα των παραγράφων 1, 2, 3 και 5 του άρθρου 3 του ν. 998/1979 (Α' 289), όπως ισχύουν, στα οποία η βοσκή δεν έχει απαγορευθεί ή ρυθμιστεί βάσει των κείμενων διατάξεων της δασικής και περιβαλλοντικής νομοθεσίας, παραχωρείται στις οικείες Περιφέρειες, στις οποίες περιέρχονται και οι πρόσοδοι από την εκμίσθωση αυτών.

Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής επί των βοσκήσιμων γαιών, στις οποίες επιτρέπεται η βόσκηση, σύμφωνα με τα διαχειριστικά σχέδια βόσκησης που έχουν εγκριθεί, κατανέμονται από τις οικείες Περιφερειακές Ενότητες στους κτηνοτρόφους, με προτεραιότητα εκείνων που έχουν την έδρα της εκμετάλλευσής τους στην περιοχή και εκείνων που εκτρέφουν αυτόχθονες απειλούμενες με εξαφάνιση φυλές αγροτικών ζώων.

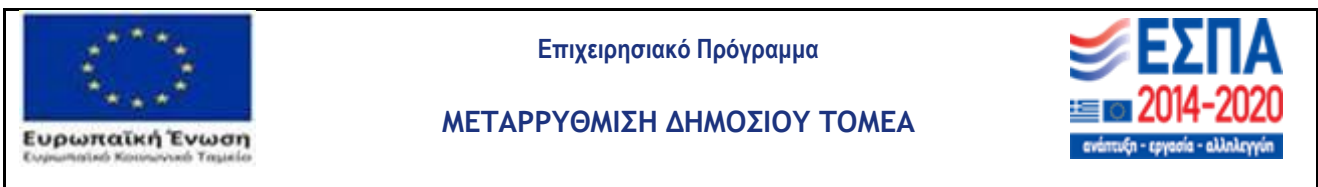
Για το σκοπό αυτόν με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συνιστάται επιτροπή κατανομής των δικαιωμάτων χρήσης της βοσκής εντός της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, τα μέλη της οποίας ορίζονται με απόφαση του Περιφερειάρχη.

Στους κτηνοτρόφους που κάνουν χρήση ιδιωτικής βοσκήσιμης γαίας, ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη από ιδιώτες ή Ν.Π.Ι.Δ., κατανέμεται επιπλέον έκταση μόνο για το μέρος του ζωικού κεφαλαίου που δεν καλύπτεται από τις ιδιωτικές εκτάσεις που δηλώνουν. Σε περίπτωση μεταβολής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος των ιδιόκτητων βοσκήσιμων γαιών, για οποιαδήποτε αιτία, ο κτηνοτρόφος έχει την υποχρέωση να δηλώνει και αποδεικνύει τις αντίστοιχες μεταβολές. Σε αντίθετη περίπτωση χάνει τα δικαιώματά του.

Η νομή ή κατοχή των βοσκήσιμων γαιών αποδεικνύεται με τα δικαιολογητικά της υπουργικής απόφασης της περίπτωσης β' του άρθρου 11 του ν.4351/2015. Τα δικαιολογητικά αυτά κατατίθενται άπαξ.

2. Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής παραχωρούνται στους κτηνοτρόφους για χρονικό διάστημα αντίστοιχο με την υλοποίηση των στόχων των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, το οποίο δεν μπορεί να είναι μικρότερο από τρία (3) έτη, με την υπογραφή σχετικής σύμβασης μίσθωσης. Σε περίπτωση που σε τμήματα ή και σε ολόκληρη τη βοσκήσιμη γαία απαγορευτεί η βόσκηση ή οι γαίες αυτές χαρακτηρισθούν αναδασωτές, στα πλαίσια της δασικής νομοθεσίας, η ως άνω επιτροπή της οικείας Περιφερειακής Ενότητας προβαίνει σε ανάλογες ανακατατάξεις των δικαιωμάτων βόσκησης.

3. Τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής περιέρχονται ή μεταβιβάζονται σε άλλον κτηνοτρόφο σε περίπτωση κληρονομικής διαδοχής ή πώλησης της εκμετάλλευσής. Σε περίπτωση παύσης της εκμετάλλευσής για δύο συνεχόμενα έτη, τα δικαιώματα δεν μεταβιβάζονται και παραμένουν ως εθνικό απόθεμα.

4. Για την κατανομή των δικαιωμάτων χρήσης λαμβάνονται υπόψη τα δικαιώματα των αποκατασταθέντων κτηνοτρόφων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 24 του ν. 4061/2012.

Άρθρο 105 - Μίσθωμα δικαιώματος χρήσης βοσκής

1. Για τα δικαιώματα χρήσης της βοσκής, σύμφωνα με το άρθρο 6 του ν.4351/2015, καταβάλλεται από τους κτηνοτρόφους μίσθωμα, το ύψος του οποίου καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
2. Το ανωτέρω μίσθωμα των δημόσιων γαιών κατατίθεται υπέρ της Περιφέρειας, στα διοικητικά όρια της οποίας ασκείται η βόσκηση και σε σχετικό λογαριασμό της, με την υποχρέωση διάθεσής του για την εκπόνηση και την εφαρμογή των διαχειριστικών σχεδίων, τη συντήρηση και την κατασκευή έργων υποδομής των βοσκήσιμων γαιών, σύμφωνα με το διαχειριστικό σχέδιο βόσκησης.
3. Δεν οφείλουν την καταβολή μισθώματος οι ιδιοκτήτες για τη δική τους βοσκήσιμη γαία και οι αποκατεστημένοι κτηνοτρόφοι για τη βοσκήσιμη γαία στην οποία έγινε η αποκατάστασή τους.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Έσοδα από φόρους, ανταποδοτικά τέλη και άλλα δικαιώματα

Άρθρο 106 - Επιβολή ανταποδοτικών τελών

2. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να επιβάλλονται τέλη, δικαιώματα ή εισφορές για υπηρεσίες ή έργα που συμβάλλουν στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και στην ανάπτυξη της Περιφέρειας. Τα τέλη, τα δικαιώματα και οι εισφορές αυτές έχουν ανταποδοτικό χαρακτήρα. Το ύψος των τελών ή εισφορών, οι υπόχρεοι στην καταβολή τους και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ορίζονται με την απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου.

Άρθρο 107 - Παράβολα αδειών παραμονής αλλοδαπών

Ποσοστά 30% και 15% επί των εισπραττόμενων εσόδων από τα παράβολα της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν.2910/2001 μεταφέρονται αντιστοίχως σε ειδικούς λογαριασμούς που τηρούνται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλους "Έσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού" και "Έσοδα από παράβολα αδειών παραμονής υπέρ Ο.Τ.Α. β΄ βαθμού". Το προϊόν των λογαριασμών κατανέμεται στους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Έσοδα από τον κρατικό προϋπολογισμό

Άρθρο 108 - Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι Περιφερειών

1. Οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (Κ.Α.Π.) των Περιφερειών προέρχονται από τις παρακάτω πηγές εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού:

α) το Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.) σε ποσοστό 2,40% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού,

β) το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 4% επί των συνολικών ετήσιων εισπράξεων του φόρου αυτού.

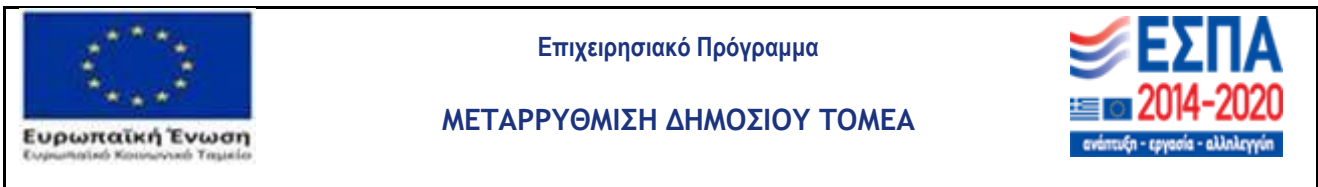
2. Το υφιστάμενο, κατά το έτος μεταφοράς, κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται με τον παρόντα νόμο στις περιφέρειες, εφόσον είναι ανώτερο από τα έσοδα που προκύπτουν από την παράγραφο 1, καλύπτεται με αύξηση των ποσοστών των περιπτώσεων α' και β' αυτής, σε βάρος των ποσοστών των πόρων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 259, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών.

Το υφιστάμενο, κατά το έτος μεταφοράς, κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάζονται από τις πρώην κρατικές περιφέρειες στις περιφέρειες που συνιστώνται με τον παρόντα νόμο, εφόσον είναι ανώτερο από τα έσοδα που προκύπτουν από την παράγραφο 1, καλύπτεται με αύξηση των ποσοστών των περιπτώσεων α' και β' αυτής, σε βάρος του Κρατικού Προϋπολογισμού, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών.

3. Κατά το μεταβατικό διάστημα της παραγράφου ΙΙΙ του άρθρου 186 και του άρθρου 210, το κόστος άσκησης των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων καλύπτεται με μεταφορά των αναγκαίων πιστώσεων από τους αντίστοιχους φορείς που τις ασκούσαν, κατά τις προβλέψεις του Κρατικού Προϋπολογισμού. Μετά το πέρας του μεταβατικού διαστήματος, το κόστος των αρμοδιοτήτων που μεταβιβάστηκαν καθορίζεται με το ανωτέρω προεδρικό διάταγμα, ως ποσοστό αύξησης των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1.

4. Τα έσοδα της παραγράφου 1 εγγράφονται στον Τακτικό Προϋπολογισμό και κατατίθενται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στους λογαριασμούς της παραγράφου 6.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζεται στο σύνολο των ΚΑΠ το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών των περιφερειών, το ποσοστό που προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών αυτών, ποσοστό που αποτελεί έσοδο της Ένωσης Περιφερειών, καθώς και ο τρόπος και η διαδικασία κατανομής των ποσών που αναλογούν στα ανωτέρω ποσοστά. Για την κατανομή των ΚΑΠ στις περιφέρειες λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια της παρ. 5 του άρθρου 25 του ν. 1828/1989, καθώς και η άμβλυνση των περιφερειακών ανισοτήτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

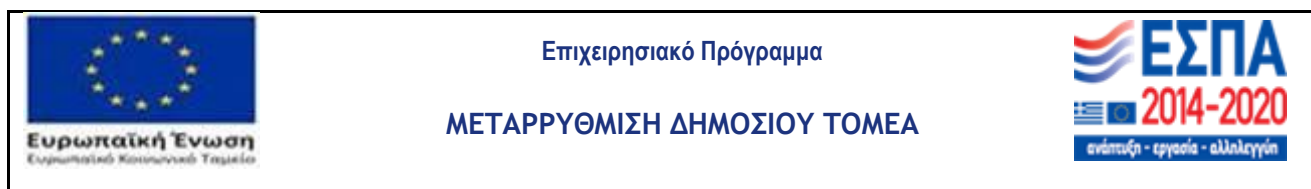
6. Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή απόφαση της προηγούμενης παραγράφου προορίζεται για την κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών αυτών, κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών για κάλυψη λειτουργικών και λοιπών γενικών δαπανών».

Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια απόφαση προορίζεται για την κάλυψη επενδυτικών δαπανών αυτών κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Περιφερειών για κάλυψη επενδυτικών δαπανών».

Το ποσό των Κ.Α.Π. των περιφερειών που σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια απόφαση αποτελεί έσοδα της Ένωσης Περιφερειών, κατατίθεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε λογαριασμό με τίτλο «Έσοδα Ένωσης Περιφερειών».

7. Η απόδοση των ανωτέρω εσόδων από τον Κρατικό Προϋπολογισμό γίνεται με ισόποσες μηνιαίες προκαταβολές, βάσει των προεκτιμώμενων εσόδων του και η τελική εκκαθάριση γίνεται με βάση τα απολογιστικά στοιχεία εσόδων του αντίστοιχου οικονομικού έτους. Η κατανομή των εσόδων στους δικαιούχους γίνεται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

8. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται τα κριτήρια για κάθε μορφής έκτακτη επιχορήγηση των περιφερειών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΈΚΤΑΚΤΑ ΕΣΟΔΑ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Έσοδα από κινητή και ακίνητη περιουσία

Άρθρο 109 - Εκποίηση ακινήτων στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας

1. Ο Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.) μπορεί να αποκτά κατά πλήρη κυριότητα, με σύμβαση πώλησης, δωρεάς ή ανταλλαγής, πρόσφορες οικοπεδικές εκτάσεις που ανήκουν κατά κυριότητα στην εκκλησία ή στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού ή σε ν.π.δ.δ., για ανέγερση οικισμών, προς εξυπηρέτηση των δικαιούχων του, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις παροχής στεγαστικής συνδρομής και να αναλαμβάνει, ως αντιπαροχή για τις ως άνω μεταβιβάσεις, τη μελέτη, επίβλεψη, δημοπράτηση και ανάληψη έργων κατασκευής, ανακατασκευής, βελτίωσης, συντήρησης και επέκτασης κάθε είδους κτιρίων ή κτισμάτων και, εν γένει, πάσης φύσεως κατασκευαστικών έργων, για λογαριασμό της Εκκλησίας ή των Ο.Τ.Α. ή ν.π.δ.δ. αντίστοιχα, κατά τους όρους των συμβάσεων που θα καταρτισθούν μεταξύ του Ο.Ε.Κ. και των, κατά περίπτωση, αρμόδιων εκκλησιαστικών οργάνων ή των οργάνων των Ο.Τ.Α. ή των Δ.Σ. των οικείων Ν.Π.Δ.Δ.. Η αποτίμηση της αξίας της παροχής και αντιπαροχής και οι προϋπολογισμοί κατασκευής των κτιρίων γίνονται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Ο.Ε.Κ. και εγκρίνονται από τα Δ.Σ. του Ο.Ε.Κ. και του αντίστοιχου φορέα.

Η εξίσωση παροχής και αντιπαροχής μπορεί να γίνεται και με καταβολή σε χρήμα από μέρους του υπόχρεου.

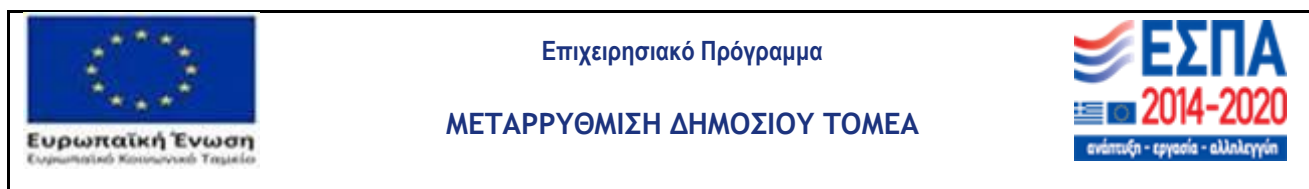
Οι πάσης φύσεως μεταβιβάσεις και αντιπαροχές, που προβλέπουν οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, απαλλάσσονται από την καταβολή οποιουδήποτε φόρου, εξόδων εν γένει, τέλους ή εισφοράς, εκτός από το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας, όταν ο Ο.Ε.Κ. συμβάλλεται ως αγοραστής ή δωρεοδόχος.

Οι όροι και οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου αυτής καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Έσοδα από κληροδοσίες, κληρονομίες, επιχορηγήσεις και δωρεές

Άρθρο 110 - Εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

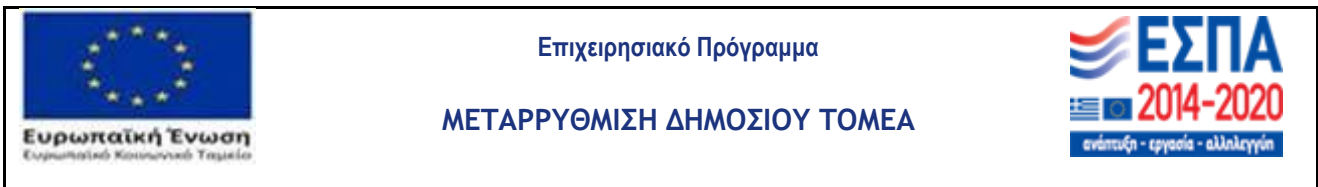
1. Οφειλές των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, οι οποίες είχαν καταστεί ληξιπρόθεσμες μέχρι και τις 30.4.2018, δύναται να εξοφλούνται για λογαριασμό τους από τον κρατικό προϋπολογισμό και ειδικότερα από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Τα ποσά που θα καταβληθούν από τον κρατικό προϋπολογισμό για την κατά τα ανωτέρω εξόφληση δύναται να μειώνουν κατά περίπτωση τις εγγεγραμμένες πιστώσεις για μεταβιβαστικές πληρωμές προς τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
2. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης ο όρος «ληξιπρόθεσμες οφειλές» έχει την έννοια της περίπτωσης γ' της παρ. 5 του άρθρου 8 του π.δ. 80/2016 (Α'145).
3. Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών έκαστου φορέα Γενικής Κυβέρνησης βεβαιώνει εγγράφως το συνολικό ύψος των ληξιπρόθεσμων οφειλών του φορέα αρμοδιότητάς του, κατά την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 ημερομηνία. Οι εν λόγω βεβαιώσεις αποστέλλονται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Οικονομικών μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στην απόφαση της επόμενης παραγράφου.
4. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, οι όροι, οι προϋποθέσεις η διαδικασία εξόφλησης των ληξιπρόθεσμων οφειλών της παραγράφου 1 και τα δικαιολογητικά πληρωμής των δαπανών αυτών, ο τρόπος λογιστικής απεικόνισης των αντίστοιχων μεγεθών στους προϋπολογισμούς των φορέων, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 111 - Επιχορήγηση εφαρμογής μέτρων πολιτικής προστασίας επενδυτικού και μη επενδυτικού χαρακτήρα

1. Οποιαδήποτε χορήγηση πίστωσης προς τους πρωτοβάθμιους και δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης που συνάπτεται με μέτρα πολιτικής προστασίας δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διάθεσης για άλλο έργο ή σκοπό, στο πλαίσιο αναμόρφωσης του προϋπολογισμού τους.
2. Οι κρατικοί και ιδιωτικοί ραδιοφωνικοί και τηλεοπτικοί σταθμοί υποχρεούνται να μεταδίδουν, δωρεάν, σε περίπτωση γενικής, περιφερειακής ή τοπικής μεγάλης έντασης καταστροφής, τις οδηγίες προς τους πολίτες, που παρέχονται από το Κεντρικό Συντονιστικό Όργανο του άρθρου 5 του παρόντος νόμου ή από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας προς αντιμετώπιση των καταστροφών και αποκατάσταση των ζημιών.

Άρθρο 112 - Έσοδα Ερανικού Συστήματος Μακράς Διάρκειας

- 1.α. Ερανικό Σύστημα Μακράς Διάρκειας (Ε.Σ.Μ.Δ.) αποτελεί κάθε μορφή ανάπτυξης δικτύων συλλογής χρημάτων, μέσω συσκευών ή κατά οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο για χρονικό διάστημα από μία εβδομάδα μέχρι έξι μήνες. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. αναπτύσσονται σε δημόσιους χώρους είτε σε όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένες περιφέρειες αυτής.
- β. Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Υγείας και των κατά περίπτωση αρμόδιων Υπουργών ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις έκδοσης αδειών Ε.Σ.Μ.Δ., η χρονική διάρκειά τους

και οι διαδικασίες διαμόρφωσης, εγκατάστασης και λειτουργίας, καθώς και συλλογής, καταγραφής, αξιοποίησης και ελέγχου των πόρων αυτών. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση άδειας Ε.Σ.Μ.Δ. αποτελεί η προηγούμενη γνώμη του Εθνικού Συμβουλίου Κοινωνικής Φροντίδας.

2. Τα Ε.Σ.Μ.Δ. επιτρέπεται να οργανώνονται:

(1) Από διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις μη κυβερνητικού χαρακτήρα που έχουν παραρτήματα στην Ελλάδα και δεν επιχορηγούνται τακτικά από οποιαδήποτε πηγή του εσωτερικού ή του εξωτερικού.

(2) Από την Εκκλησία.

(3) Από συνομοσπονδίες ή ομοσπονδίες συλλόγων ή φορέων που λειτουργούν και δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Επικράτεια σύμφωνα με την εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία, εφόσον έχουν ως σκοπό την ανάπτυξη προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, κοινωνικής ένταξης και οργάνωσης σχετικών εκδηλώσεων και τους χορηγηθεί η σχετική άδεια.

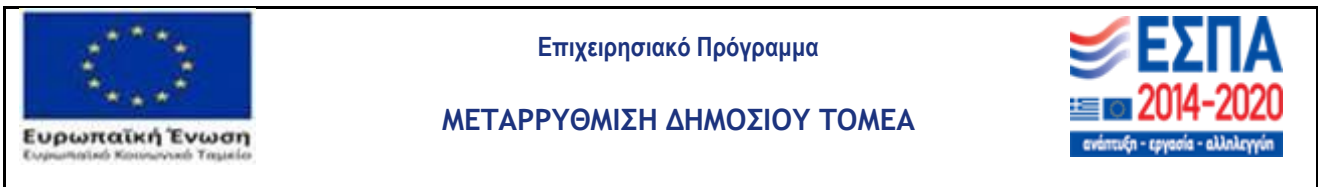
(4) Από οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Υγείας μπορεί να χορηγούνται άδειες Ε.Σ.Μ.Δ. στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, για άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα που έχουν συσταθεί και λειτουργούν νομίμως εντός της Ελληνικής Επικράτειας, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των τοπικών αναγκών που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις και οι οποίες προσδιορίζονται στην απόφαση αυτή.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών και Υγείας επιτρέπεται να χορηγούνται άδειες προς διενέργεια Ε.Σ.Μ.Δ. ή για το άνοιγμα λογαριασμών σε τραπεζικά ιδρύματα, που λειτουργούν εντός της Ελληνικής Επικράτειας, σε πρεσβείες ή προξενεία ξένων χωρών, που είναι διαπιστευμένες νομίμως στην Ελληνική Δημοκρατία, ή στις Ελληνικές πρεσβείες ή προξενεία στη δοκιμαζόμενη χώρα, για αντιμετώπιση έκτακτων κοινωνικών αναγκών ή ειδικών καταστάσεων, με αποκλειστικό σκοπό την αξιοποίηση των εσόδων που θα προκύψουν για την κάλυψη των αναγκών, που απορρέουν από τις συγκεκριμένες έκτακτες ανάγκες ή ειδικές καταστάσεις.

4. Κάθε διοργανωτής, από αυτούς που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου αυτού, επιτρέπεται να λαμβάνει μέχρι τρεις φορές άδεια ανάπτυξης Ε.Σ.Μ.Δ. κατά τη διάρκεια μίας πενταετίας.

5. Επιτρέπεται η διενέργεια ραδιοτηλεοπτικών ερανικών συστημάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Εθνικού Ραδιοτηλεοπτικού Συμβουλίου, ρυθμίζονται οι φορείς διενέργειας του εράνου, οι όροι, οι προϋποθέσεις, οι διαδικασίες, η χρονική διάρκεια, ο τρόπος ελέγχου και αξιοποίησης των εσόδων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την έκδοση αδειών οργάνωσης των ερανικών αυτών συστημάτων.

Άρθρο 113 - Έσοδα διατιθέμενης σε Ο.Τ.Α. περιουσίας για εκπλήρωση κοινωφελούς σκοπού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν.4182/2018 αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησής της.
2. Περιουσία, η οποία καταλείπεται σε υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπά νομικά πρόσωπα, με επιδιωκόμενο σκοπό που προσδιορίζεται επαρκώς και είναι διαφορετικός από αυτόν που επιδιώκει το υφιστάμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς να καθορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης, αποτελεί ομάδα περιουσίας διακεκριμένη από την περιουσία του νομικού προσώπου ως κεφάλαιο αυτοτελούς διαχείρισης.
3. Αν δεν προσδιορίζεται ειδικότερα ή δεν συνάγεται επαρκώς από τη συστατική πράξη ο επιδιωκόμενος σκοπός, θεωρείται ότι η περιουσία έχει καταλειφθεί για την εξυπηρέτηση του σκοπού, που επιδιώκει κατά τον προορισμό του το νομικό πρόσωπο και εντάσσεται στην υπόλοιπη περιουσία του. Αν ο σκοπός είναι όμοιος, ο δε οριζόμενος ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης διαφέρει μόνο σε επουσιώδη σημεία από τον τρόπο διοίκησης του υφιστάμενου νομικού προσώπου που προσδιορίζεται από το καταστατικό ή τον οργανισμό του, τότε εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, ο δε κατά τα ανωτέρω ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης τηρείται κατά το δυνατόν. Αν προκύψει διαφωνία για τον τρόπο εφαρμογής των διατάξεων της παραγράφου αυτής αποφασίζει η αρμόδια αρχή μετά από γνώμη του Συμβουλίου, είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση οποιουδήποτε ενδιαφερόμενου.
4. Κοινωφελής περιουσία κάθε είδους που περιέρχεται σε ίδρυμα που υπάρχει ή άλλο νομικό πρόσωπο ως κληρονόμο, κληροδόχο ή δωρεοδόχο, με οποιοδήποτε τύπο ή και ατύπως, αναγγέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια αρχή.

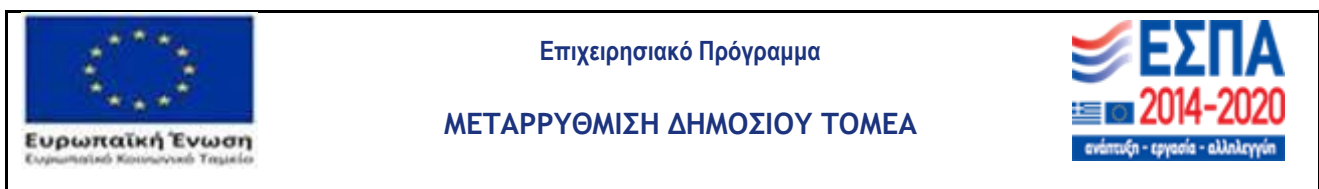
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Έσοδα από προσαυξήσεις, πρόστιμα και παράβολα

Άρθρο 114 - Πρόστιμα που επιβάλλονται από τις Περιφέρειες

Ποσοστό 50% των εισπραττόμενων πάσης φύσεως προστίμων, χρηματικών ποινών και προσαυξήσεων επ' αυτών, που επιβάλλονται από τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις, αποτελεί έκτακτο έσοδο της οικείας Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης, εφόσον από άλλη διάταξη δεν ορίζεται μεγαλύτερο ποσοστό, και αποδίδεται σε αυτές κατά τα οριζόμενα με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών.

Άρθρο 115 - Τόκοι και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Για οποιοδήποτε ποσό χρέους γίνεται ληξιπρόθεσμο, ο οφειλέτης υποχρεούται να καταβάλει τόκους και πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 53 και 57 του Κ.Φ.Δ. (ν. 4174/2013), όπως ισχύει. Προκειμένου περί δημοσίων εσόδων, που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω Κώδικα, πλην των τελωνειακών, το χρονικό διάστημα των δύο (2) μηνών από την παρέλευση της νόμιμης προθεσμίας καταβολής αυξάνεται σε έξι (6) μήνες. Πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων, δεν επιβάλλεται στις περιπτώσεις των οφειλών, οι οποίες προέρχονται από επιβολή προστίμων σύμφωνα με οποιαδήποτε διάταξη της κείμενης νομοθεσίας.

Για χρέη από συμβάσεις οι τόκοι ορίζονται ως ανωτέρω, εκτός αν προβλέπεται άλλη ρύθμιση με ρητό όρο της σύμβασης, και υπολογίζονται από την επόμενη ημέρα της προθεσμίας που πρέπει, σύμφωνα με τη σύμβαση, να καταβληθεί η οφειλή μερικά ή ολικά.

2. Η πίστωση χρηματικών ποσών έναντι συγκεκριμένης οφειλής αποσβένει την υποχρέωση του οφειλέτη με την ακόλουθη σειρά: α) έξοδα είσπραξης, β) τόκοι γ) πρόστιμο και δ) αρχικό ποσό της οφειλής.

3. Οι τόκοι και το πρόστιμο της παραγράφου 1 υπολογίζονται και επί των εσόδων υπέρ οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), Ειδικών Ταμείων και εν γένει νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου που συνεισπράττονται με τα δημόσια έσοδα από τη Φορολογική Διοίκηση.

4. Ο οφειλέτης δύναται να ζητά απαλλαγή των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο και αυτών προς τους τρίτους, των οποίων η είσπραξη έχει ανατεθεί στη Φορολογική Διοίκηση, από τους τόκους και το πρόστιμο εκπρόθεσμης καταβολής της παραγράφου 1, εφόσον η μη εμπρόθεσμη καταβολή οφείλεται σε λόγους ανωτέρας βίας. Απαλλαγή δεν χορηγείται, αν δεν έχουν εξοφληθεί, πριν από το αίτημα απαλλαγής, όλοι οι φόροι για τους οποίους επιβλήθηκαν οι τόκοι και το πρόστιμο. Το αίτημα απαλλαγής απευθύνεται στον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων και: α) υποβάλλεται εγγράφως, β) περιέχει τα στοιχεία και τον αριθμό φορολογικού μητρώου του οφειλέτη, γ) φέρει την υπογραφή του οφειλέτη ή νόμιμα εξουσιοδοτημένου προσώπου και δ) περιγράφει όλα τα γεγονότα και περιλαμβάνει τα αποδεικτικά στοιχεία που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων αποφαινεται επί του αιτήματος εντός τριάντα (30) ημερών και κοινοποιεί την απόφαση στον οφειλέτη κατά το άρθρο 5 του ν. 4174/ 2013. Αν η ανωτέρω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το αίτημα θεωρείται ότι έχει απορριφθεί.

5. Αναστολή είτε του νόμιμου τίτλου βεβαίωσης ή είσπραξης είτε της ταμειακής βεβαίωσης είτε των πράξεων διοικητικής εκτέλεσης, από το νόμο ή βάσει απόφασης δικαστηρίου ή διοικητικού οργάνου, δεν απαλλάσσει τα χρέη από τους τόκους άρθρου 53 παρ. 1 του ν. 4174/ 2013, για όσο χρόνο διαρκεί η αναστολή, για το ποσό που εν τέλει οφείλεται.

6. Δεν υπόκεινται στους τόκους και το πρόστιμο της παραγράφου 1 οι από κάθε αιτία οφειλές: α) των στρατευμένων με υποχρεωτική στρατιωτική θητεία, από την πρώτη ημέρα του μήνα της στράτευσής τους, μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του τρίτου μήνα από την αποστράτευσή τους, του μήνα της αποστράτευσης θεωρουμένου ως πρώτου, με εξαίρεση τα ελλείμματα της δημόσιας διαχείρισης και β) των ανηλίκων, για όσο διάστημα στερούνται εκπροσώπησης και επί ένα εξάμηνο μετά την απόκτηση αυτής.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

7. Σε περίπτωση κατά την οποία οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων του παρόντος άρθρου δεν είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013), οι διατάξεις αυτού υπερισχύουν, για τα έσοδα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του.

Άρθρο 116 – Προσαυξήσεις λόγω εκπρόθεσμης καταβολής

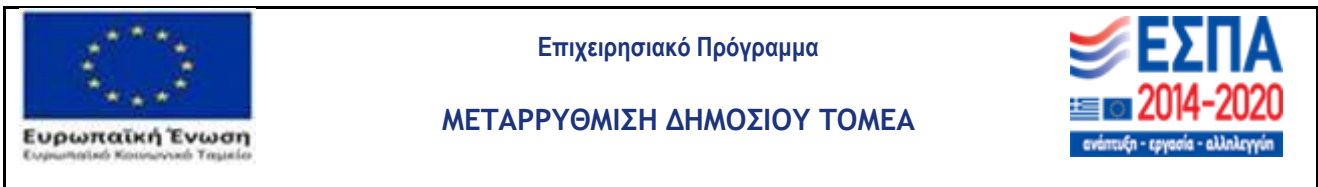
1. Τα χρέη προς τις Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις υπόκεινται σε προσαύξηση λόγω εκπρόθεσμης καταβολής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 6 του Κ.Ε.Δ.Ε. (Ν.δ. 356/1974), όπως ισχύει κάθε φορά.
2. Τα πρόστιμα, που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία ή κανονιστικές αποφάσεις, επιβάλλονται υποχρεωτικώς με αιτιολογημένη απόφαση του Περιφερειάρχη με βάση σχετική έκθεση οργάνου της και εισπράττονται όπως και τα λοιπά έσοδα. Η απόφαση επιβολής προστίμου μαζί με αντίγραφο της εκθέσεως κοινοποιείται στον υπόχρεο.

Άρθρο 117 - Έσοδα από πρόστιμα εξαιρέσης κατεδάφισης

Με απόφαση του Περιφερειάρχη μπορεί να εγκρίνεται η εξαίρεση ή όχι από την κατεδάφιση αυθαιρέτων κατασκευών, εάν πρόκειται για μικρές παραβάσεις των οποίων κατασκευών η κατεδάφιση θα κατέληγε σε υπέρμετρη βλάβη του κτιρίου ή θα έθετε σε κίνδυνο τη φέρουσα κατασκευή αυτού ή θα παράβλαπτε την αισθητική εμφάνιση των κτιρίων ή θα απαιτούσε υπέρμετρες δαπάνες για την αποκατάσταση της αισθητικής και των οποίων η διατήρηση εν πάση περιπτώσει δεν θα έθετε σε κίνδυνο την ασφάλεια της κατασκευής ούτε θα απέβαινε σε βάρος της πόλεως.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι μικρές παραβάσεις για τις οποίες είναι δυνατή η εξαίρεση από την κατεδάφιση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, οι ειδικότερες προϋποθέσεις της εξαίρεσης, οι όροι εφαρμογής της διάταξης αυτής και κάθε σχετικό θέμα .

Η απόφαση της εξαίρεσης εκδίδεται με σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος του νομού. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται τα προβλεπόμενα από την παρ. 2 του άρθρ. 17 του Νόμ. 1337/1983 πρόστιμα. Με την απόφαση εξαιρέσης το επιβαλλόμενο πρόστιμο διατήρησης της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 17 του Ν. 1337/83 μπορεί να μετατρέπεται σε πρόστιμο εφάπαξ. Το ύψος του εφάπαξ αυτού προστίμου ορίζεται στο τετραπλάσιο του προστίμου ανέγερσης της περίπτωσης α' της παρ. 2 του ίδιου άρθρου. Σε περίπτωση που έχει εκδοθεί η απόφαση εξαιρέσης, μπορεί να εκδίδεται συμπληρωματική απόφαση του οικείου νομάρχη. Τυχόν βεβαιωθέντα πρόστιμα διατήρησης συμψηφίζονται με το εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο. Τυχόν καταβληθέντα πρόστιμα διατήρησης κατά το ποσό που υπερβαίνουν το ποσό του εφάπαξ προστίμου δεν επιστρέφονται. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προϋποθέσεις για τη μετατροπή του προστίμου διατήρησης σε εφάπαξ καταβαλλόμενο πρόστιμο είτε αυτή γίνεται με την απόφαση της εξαίρεσης από την κατεδάφιση είτε με συμπληρωματική απόφαση νομάρχη καθώς και η σχετική διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

Άρθρον 118 - Πρόστιμα από πειθαρχικές παραβάσεις υπαλλήλων

Το πρόστιμο που επιβάλλεται ως πειθαρχική ποινή κατά υπαλλήλου της Περιφερειακής Αυτοδιοικήσεως αποτελεί έσοδο αυτής.

Άρθρο 119 - Αποζημιώσεις αστικής ευθύνης σε βάρος υπαλλήλων

1. Ο υπάλληλος ευθύνεται έναντι του Ο.Τ.Α. στον οποίο υπηρετεί για κάθε θετική ζημιά την οποία προξένησε σε αυτόν από δόλο ή βαριά αμέλεια κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του. Ο υπάλληλος ευθύνεται επίσης για την αποζημίωση την οποία κατέβαλε ο Ο.Τ.Α. σε τρίτους για παράνομες πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, εφόσον οφείλονται σε δόλο ή βαριά αμέλεια. Δεν θεωρείται ότι συντρέχει περίπτωση δόλου ή βαριάς αμέλειας όταν ο υπάλληλος εκτελεί αποφάσεις των οικείων συλλογικών οργάνων, οι οποίες έχουν κριθεί νόμιμες από τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας. Ο υπάλληλος δεν ευθύνεται έναντι των τρίτων για τις ανωτέρω πράξεις ή παραλείψεις του.

Ο υπάλληλος δεν θεωρείται υπόλογος κατά την έννοια του άρθρου 25 του π.δ. 774/1980 (ΦΕΚ 189 Α') όπως ισχύει, και σε βάρος του επιτρέπεται καταλογισμός μόνο για δόλο ή βαρεία αμέλεια.

2. Σε περίπτωση δόλου του υπαλλήλου, αυτός παραπέμπεται υποχρεωτικώς από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο στο Ελεγκτικό Συνέδριο. Σε περίπτωση βαριάς αμέλειας, αν ο υπάλληλος παραπεμφθεί, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εκτιμώντας τις ειδικές περιστάσεις, μπορεί να καταλογίσει σε αυτόν μέρος μόνο της ζημιάς που επήλθε στον Ο.Τ.Α. ή της αποζημίωσης που ο τελευταίος υποχρεώθηκε να καταβάλει.

3. Αν περισσότεροι υπάλληλοι προξένησαν από κοινού ζημιά στον Ο.Τ.Α., ευθύνονται εις ολόκληρον, κατά τις διατάξεις του Αστικού Δικαίου.

4. Η αξίωση του Ο.Τ.Α. για αποζημίωση κατά των υπαλλήλων του στις περιπτώσεις της παρ. 1 παραγράφεται σε πέντε (5) έτη. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου

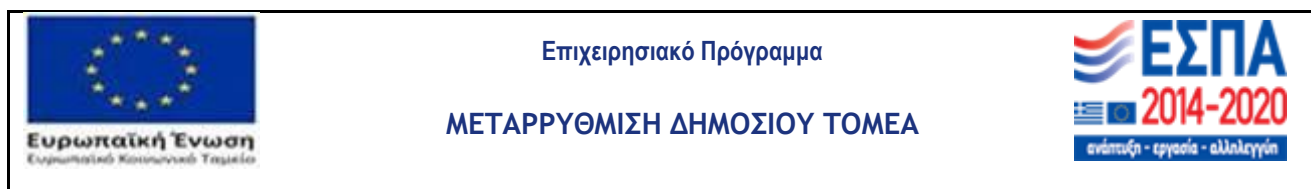
της παρ. 1, η πενταετία αρχίζει, αφότου έλαβε γνώση της ζημιάς, και στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, αφότου ο Ο.Τ.Α. κατέβαλε την αποζημίωση.

5. Η αστική ευθύνη των υπολόγων διέπεται από τις ειδικές διατάξεις.

6. Ειδικές διατάξεις για την προσωπική αστική ευθύνη των υπαλλήλων έναντι των τρίτων διατηρούνται σε ισχύ.

Άρθρο 120 - Πρόστιμα για παράνομη άσκηση υπαίθριου εμπορίου

1. Για τις παραβάσεις του ν. 4497/2017 που διαπιστώνονται σύμφωνα με τα άρθρα 51 έως 54 του νόμου αυτού επιβάλλονται οι κυρώσεις και γίνονται οι περαιτέρω ενέργειες που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΓ' του ν.4497/2017.

2. Το ύψος του επιβληθέντος διοικητικού προστίμου μειώνεται στο ήμισυ αν ο υπόχρεος εντός είκοσι (20) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης σε αυτόν της σχετικής πράξης προβεί σε καταβολή του προστίμου. Η καταβολή αυτή συνεπάγεται την αυτοδίκαιη παραίτηση του υπόχρεου από κάθε δικαίωμα προσβολής ή αμφισβήτησης της πράξης επιβολής προστίμου.

3. Αν σε διάστημα ενός έτους διαπιστωθεί ότι ο πωλητής έχει υποπέσει στην ίδια παράβαση του νόμου το πρόστιμο διπλασιάζεται. Αν αρχικώς προβλέπεται ως κύρωση η προσωρινή ανάκληση άδειας, τότε σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται η οριστική ανάκληση της άδειας, ανεξαρτήτως του χρόνου τέλεσης της επαναληπτικής παράβασης.

4. Η άδεια ανακαλείται προσωρινά για έξι (6) μήνες, εφόσον σε διάστημα δύο (2) ετών, ο δικαιούχος πωλητής υποπέσει σε οποιαδήποτε παράβαση του νόμου για πάνω από τέσσερις (4) φορές. Αν έχει υποπέσει σε διάστημα δύο (2) ετών σε τέσσερις (4) παραβάσεις, η Υπηρεσία που καταχώρησε και βεβαίωσε την τελευταία παράβαση ενημερώνει εγγράφως τον δικαιούχο για τις επιπτώσεις της επιπλέον παράβασης.

5. Οι κυρώσεις που επιβάλλονται δυνάμει του νόμου, δεν θίγουν ειδικότερα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται από τα αρμόδια όργανα για παραβάσεις των κανόνων εμπορίας και διακίνησης προϊόντων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ή ειδικότερα μέτρα και κυρώσεις που επιβάλλονται από την κείμενη νομοθεσία περί αντιμετώπισης παρεμπορίου, φοροδιαφυγής, ασφάλειας τροφίμων, θεμάτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ως και την ισχύουσα νομοθεσία αρμοδιότητας των Υπηρεσιών της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων. Το άρθρο 19 του ν. 4177/2013 εφαρμόζεται αναλογικά.

6. Τα πρόστιμα που επιβάλλονται σε περίπτωση έλλειψης αδειας, για όλες τις κατηγορίες υπαίθριου εμπορίου μειώνονται στο ποσό των εκατό (100) ευρώ, εάν ο διοικούμενος προσκομίσει εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών στην ελεγκτική υπηρεσία έντυπο αδειας εν ισχύ κατά το χρόνο βεβαίωσης της παράβασης.

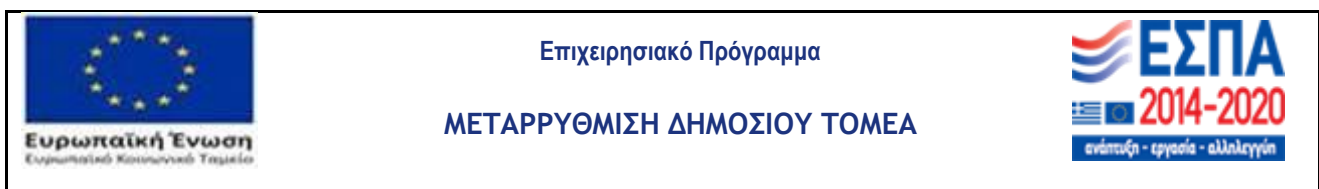
Άρθρο 121 - Διαδικασία είσπραξης των διοικητικών προστίμων

1. Τα διοικητικά πρόστιμα για παραβάσεις ν. 4497/2017 βεβαιώνονται ταμειακά αφού παρέλθει άπρακτη η προθεσμία υποβολής προδικαστικής προσφυγής ή αφού εκδοθεί απόφαση επ' αυτής που είτε απορρίπτει την προσφυγή είτε καθορίζει διαφορετικά το ύψος του προστίμου.

2. Τα διοικητικά πρόστιμα εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ, ν.δ. 356/1974, Α' 90) και αποδίδονται ανάλογα με το φορέα που επέβαλε το πρόστιμο ως εξής:

α. Αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από όργανο Ο.Τ.Α., αυτό αποδίδεται κατά ποσοστό 100% στον Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού, τα όργανα του οποίου επέβαλαν το πρόστιμο,

β. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα ελεγκτικά όργανα της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού,

γ. αν το πρόστιμο έχει επιβληθεί από τα Κ.Ε.ΛΑ.Υ.Ε., αυτό εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στο φορέα συγκρότησης των εν λόγω κλιμακίων,

δ. σε κάθε άλλη περίπτωση, το πρόστιμο εμφανίζεται κατά ποσοστό 100% στα έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Τα ανωτέρω έσοδα μπορεί να αξιοποιούνται για την ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση, καθιονδήποτε τρόπο των διενεργούμενων ελέγχων και την έγκυρη ενημέρωση και πληροφόρηση των πωλητών υπαίθριου εμπορίου, όπως έξοδα μετακίνησης, διοργάνωση σεμιναρίων, έκδοση πληροφοριακού υλικού κ.λπ..

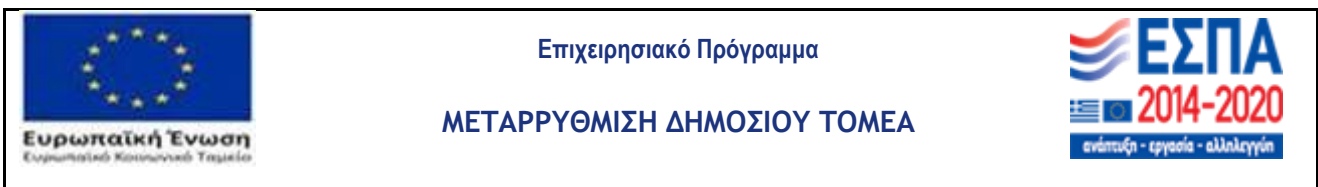
Άρθρο 122 – Δαπάνες για την αφαίρεση παράνομων διαφημιστικών μέσων

Διαφημίσεις, επιγραφές, πινακίδες, αφίσες, διαγραμμίσεις ή συσκευές που τοποθετούνται κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού, αφαιρούνται ή εξαλείφονται ή, εφόσον είναι φωτεινές, τίθενται εκτός λειτουργίας, κατά τη διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 2130/1993. Σε περίπτωση που τα αρμόδια της Γενικής Γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας διαπιστώσουν την παράλειψη τήρησης των υποχρεώσεων του προηγούμενου εδαφίου από τους προς τούτο υπόχρεους, δύνανται να τους καλούν προς εκτέλεση των αναγκαίων ενεργειών, τάσσοντάς τους σχετική προθεσμία ενέργειας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τα αρμόδια όργανα της Γενικής γραμματείας Δημόσιων Έργων ή της Περιφέρειας δύνανται να προβούν σε όλες τις αναγκαίες ενέργειες καθ' υποκατάσταση των οργανισμών αυτοδιοίκησης. Η υποκατάσταση αυτή περιλαμβάνει κάθε πρόσφορη ενέργεια για την αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας των διαφημίσεων και επιγραφών από οποιονδήποτε χώρο της οδού, ανεξάρτητα από το φορέα που τη συντηρεί.

Η σχετική δαπάνη βαρύνει τους οργανισμούς αυτοδιοίκησης και εγγράφεται στον προϋπολογισμό τους ως υποχρεωτική δαπάνη, βάσει των σχετικών διατάξεων του Κώδικα. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία που προβαίνει στην αφαίρεση, εξάλειψη ή θέση εκτός λειτουργίας παρανόμων επιγραφών ή διαφημίσεων, καθώς και οι οργανισμοί αυτοδιοίκησης, στον προϋπολογισμό των οποίων εγγράφεται υποχρεωτική δαπάνη για σχετικές ενέργειες που έγιναν καθ' υποκατάστασή τους, δύνανται να καταλογίζει τη σχετική δαπάνη σε βάρος των διαφημιστών ή των διαφημιζόμενων, είσπραξη της οποίας γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. Οι ανωτέρω υπηρεσίες δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν ζημιές κατά την αποξήλωση, καθώς και για τη φύλαξη και την απόδοση των σχετικών υλικών στους διαφημιστές ή τους διαφημιζόμενους.

Άρθρο 123 - Πρόστιμα ακινητοποίησης και μεταφοράς παρανόμως σταθμευμένων οχημάτων

1. Τα διοικητικά πρόστιμα που επιβάλλονται στους παραβάτες των διατάξεων του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας εισπράττονται μαζί με τα τέλη κυκλοφορίας του οχήματος και αποδίδονται στους δικαιούχους Ο.Τ.Α. Η διαδικασία απόδοσης των ποσών, οι τεχνικές λεπτομέρειες της είσπραξης και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και για τα πρόστιμα του άρθρου 4 του ν.1900/1990.

Η μη καταβολή των προστίμων αυτών δεν αποτελεί πταισματική παράβαση από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

3. Η είσπραξη των προστίμων που επιβάλλονται για παραβάσεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας μπορεί να ανατεθεί σε επιχειρήσεις ή οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού καθορίζεται το παραστατικό στοιχείο που αποδεικνύει την πληρωμή, η αποζημίωση για τη διενέργεια της είσπραξης, ο τρόπος απόδοσης των ποσών στο Δημόσιο ή απευθείας στο δικαιούχο Ο.Τ.Α., οι συνέπειες της μη εμπρόθεσμης απόδοσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

Με όμοια απόφαση καθορίζεται η διαδικασία είσπραξης των προστίμων που δεν πληρώνονται εμπρόθεσμα και η απόδοσή τους στο Δημόσιο ή στον δικαιούχο Ο.Τ.Α. .

Άρθρο 124 - Πρόστιμο μη κατεδάφισης κεραιών

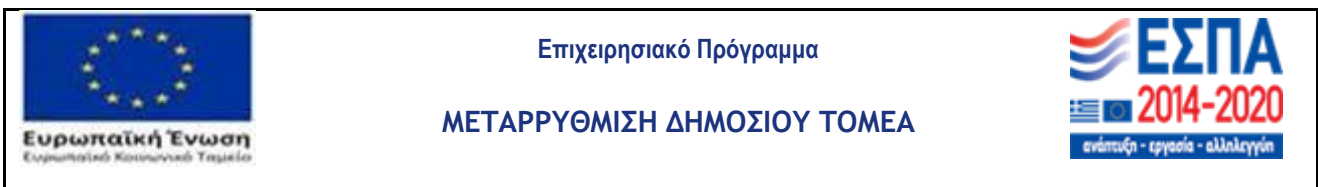
1. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από έκθεση των αρμόδιων οργάνων της Περιφέρειας, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο υπέρ της οικείας Περιφέρειας ύψους μέχρι είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ, στους κατόχους κατασκευών κεραιών που δεν φροντίζουν για την κατεδάφιση των κατασκευών μετά την, για οποιονδήποτε λόγο, διακοπή λειτουργίας των κεραιών ή δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους, που προκύπτουν από τις διατάξεις περί σήμανσης των κατασκευών κεραιών.

2. Μετά από κοινοποίηση των ως άνω αποφάσεων επιβολής ποινών στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία, ή με πρωτοβουλία αυτής, διατάσσεται η κατεδάφιση παράνομων ή μη λειτουργουσών κατασκευών κεραιών σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 267/1998 (Α' 195).

3. Η επιβολή των ως άνω διοικητικών προστίμων δεν υποκαθιστά τυχόν άλλες ποινές που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Τυχόν άσκηση των προβλεπόμενων διοικητικών ή ένδικων μέσων δεν αναστέλλει την είσπραξη του προστίμου. Εφόσον τα πρόστιμα εξοφλούνται εντός μηνός από την έκδοση της σχετικής απόφασης επιβολής τους, και μόνον τότε, μειώνονται αυτομάτως κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Μετά την παρέλευση του μηνός η είσπραξη των προστίμων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε.

Άρθρο 125 - Πρόστιμα Μικτών Κλιμακίων Ελέγχου εκπομπών καυσαερίων

1. Σε κάθε Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση της χώρας συνιστώνται ένα ή περισσότερα Μικτά Κλιμάκια Ελέγχου (Μ.Κ.Ε.). Τα Μ.Κ.Ε. είναι αρμόδια για τον έλεγχο της νομιμότητας και ασφάλειας της κυκλοφορίας και των εκπομπών καυσαερίων των οχημάτων, ελληνικών και

αλλοδαπών, που κυκλοφορούν στη χώρα, τον έλεγχο νομιμότητας της διενέργειας μεταφοράς με αυτά, καθώς και για την επιβολή διοικητικών κυρώσεων.

2. Τα έσοδα από την εισπραξη των προστίμων που επιβάλλονται από τα Μ.Κ.Ε. περιέρχονται στην οικεία Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση κατά ποσοστό εβδομήντα τοις εκατό και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας και εξοπλισμού των Μ.Κ.Ε. ή των Διευθύνσεων Μεταφορών και Επικοινωνιών ή των Κέντρων Τεχνικού Ελέγχου Οχημάτων (Κ.Τ.Ε.Ο.). Το υπόλοιπο ποσοστό τριάντα τοις εκατό περιέρχεται ως δημόσιο έσοδο στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Άρθρο 126 - Εκτέλεση τεχνικών υποδομών για λογαριασμό οικοδομικών συνεταιρισμών

1. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στα διοικητικά όρια των οποίων υπάγονται οι εκτάσεις των οικοδομικών συνεταιρισμών (Ο.Σ.) μπορούν να αναλάβουν να εκτελέσουν ή να ολοκληρώσουν τα έργα τεχνικής υποδομής, όπως αυτά καθορίζονται στις σχετικές μελέτες έργων, τις πολεοδομικές μελέτες και τα αντίστοιχα προγράμματα ολοκλήρωσης αυτών. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του Ο.Σ., καθώς και απόφαση του αρμόδιου συμβουλίου του οικείου Ο.Τ.Α..

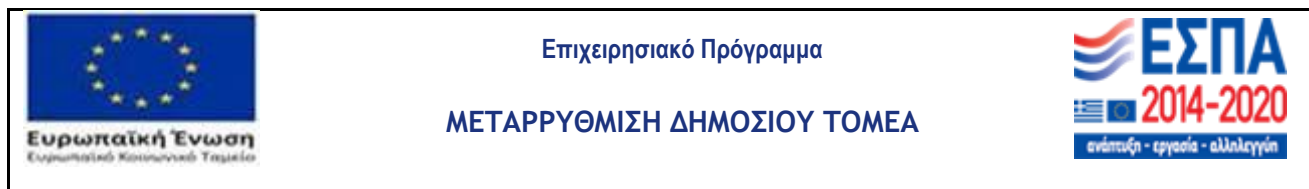
2. Στην περίπτωση της παραγράφου 4 το αντισταθμιστικό μέτρο της απαλλαγής των Ο.Σ. από την εισφορά σε χρήμα παύει να ισχύει. Για την κατασκευή των έργων τεχνικής υποδομής επιβάλλεται υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. η καταβολή χρηματικού ποσού, το οποίο βεβαιώνεται από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.Τ.Α. και εισπράττεται με τη διαδικασία περί εισπραξης δημοσίων εσόδων. Υπόχρεοι σε καταβολή του παραπάνω χρηματικού ποσού είναι οι ιδιοκτήτες των συνεταιρικών μερίδων, όπως αυτές έχουν υλοποιηθεί από την εφαρμογή του ρυμοτομικού σχεδίου, καθώς και οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που έχουν αδιανέμητες συνεταιρικές μερίδες στην ιδιοκτησία τους. Το ύψος του ποσού αυτού τελεί σε αναλογία με την αξία των έργων που θα κατασκευαστούν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Λοιπά έκτακτα έσοδα

Άρθρο 127 - Δαπάνες για την απόσυρση δικύκλων

Η παραλαβή των αποσυρόμενων δικύκλων, μοτοσικλετών και μοτοποδηλάτων γίνεται από τον Οργανισμό Διαχείρισης Δημόσιου Υλικού και εναλλακτικά για τους νομούς όπου δεν υπάρχουν υποκαταστήματα του Ο.Δ.Δ.Υ. και από τις οικείες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις.

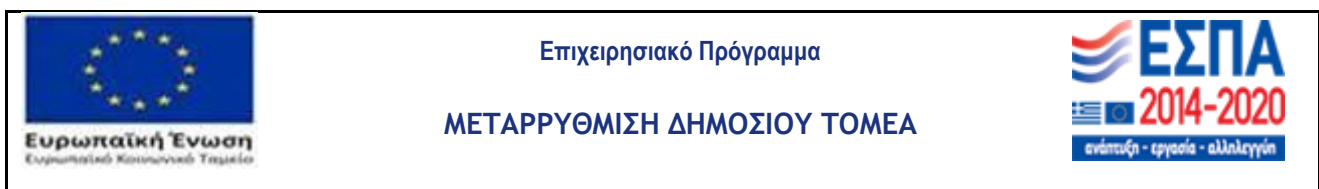

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Ειδικά δε για τα μοτοποδήλατα η παραλαβή γίνεται και από τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Η καταστροφή των αποσυρόμενων δικύκλων και η διάθεση των υλικών πραγματοποιείται από τον Ο.Δ.Δ.Υ., σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται η αποζημίωση των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα απόσυρσης, βάσει του αριθμού των παραλαμβανόμενων από καθεμία από αυτές δικύκλων μοτοσικλετών ή μοτοποδηλάτων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ – ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ – ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΤΜΗΜΑ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1 - Γενικές αρχές για τη διαχείριση των οικονομικών του Δημοσίου

Η διαχείριση των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης διέπεται από τις ακόλουθες αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης:

α. Αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.

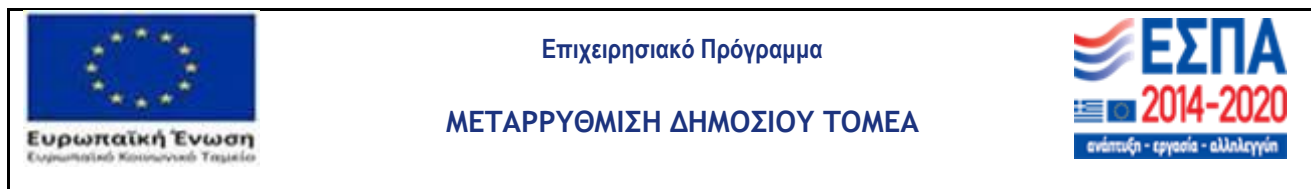
Σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, η διαχείριση της περιουσίας και των υποχρεώσεων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, που περιλαμβάνει τους φυσικούς πόρους και τους δημοσιονομικούς κινδύνους της χώρας, πρέπει να διενεργείται με σύνεση και με γνώμονα την εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας. Ειδικότερα, η αρχή αυτή εξειδικεύεται:

αα. στην αρχή της οικονομικότητας, σύμφωνα με την οποία τα μέσα που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση των κυβερνητικών πολιτικών πρέπει να διατίθενται έγκαιρα, στην ενδεδειγμένη ποιότητα και ποσότητα, με την ελάχιστη δημοσιονομική επιβάρυνση και με τη χρήση των αναγκαίων μόνο διοικητικών πόρων,

ββ. στην αρχή της αποδοτικότητας, σύμφωνα με την οποία πρέπει να τηρείται η βέλτιστη δυνατή σχέση μεταξύ των χρησιμοποιούμενων μέσων και των επιτυγχανόμενων αποτελεσμάτων και

γγ. στην αρχή της αποτελεσματικότητας, σύμφωνα με την οποία ελέγχεται η επίτευξη των συγκεκριμένων αντικειμενικών στόχων και των αποτελεσμάτων που έχουν εκ των προτέρων οριστεί.

β. Αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας.

Σύμφωνα με την αρχή της υπευθυνότητας και της λογοδοσίας, η Κυβέρνηση είναι υπεύθυνη και λογοδοτεί στη Βουλή για τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης. Όλοι οι υπάλληλοι και οι λειτουργοί που συμμετέχουν στη δημόσια διαχείριση σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, ασκούν τις αρμοδιότητές τους, με σκοπό τη διασφάλιση της σταθερότητας και της βιωσιμότητας των οικονομικών της Γενικής Κυβέρνησης.

γ. Αρχή της διαφάνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της διαφάνειας, όλοι οι λειτουργοί και οι φορείς που διαχειρίζονται πόρους της Γενικής Κυβέρνησης έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν την έγκαιρη πληροφόρηση, οικονομικής ή άλλης φύσης, που σχετίζεται με τη διαχείριση της δημοσιονομικής πολιτικής, ώστε να καθίσταται εφικτός ο αποτελεσματικός δημόσιος έλεγχος της άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής και της οικονομικής κατάστασης του Δημοσίου, εκτός και αν η δημοσιοποίηση των πληροφοριών θα έβλαπτε ουσιωδώς την εθνική ασφάλεια, άμυνα ή τις διεθνείς σχέσεις της Ελλάδας.

δ. Αρχή της ειλικρίνειας.

Σύμφωνα με την αρχή της ειλικρίνειας, κάθε οικονομική και δημοσιονομική πρόβλεψη που παρέχεται σε οποιαδήποτε έγγραφο ή εκθέσεις που καταρτίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, πρέπει να στηρίζεται, στο βαθμό που είναι ευλόγως και πρακτικώς δυνατό, σε πραγματικά στοιχεία, σε αποφάσεις που έχει ήδη ανακοινώσει η Κυβέρνηση, σε άλλες προβλέψεις ή εκτιμήσεις που θεωρούνται εύλογες, καθώς και να έχουν ληφθεί υπόψη όλα τα ενδεχόμενα και οι κίνδυνοι που δύνανται να έχουν σημαντικές δημοσιονομικές επιπτώσεις.

Άρθρο 2 - Γενικές αρχές δημοσιονομικού σχεδιασμού

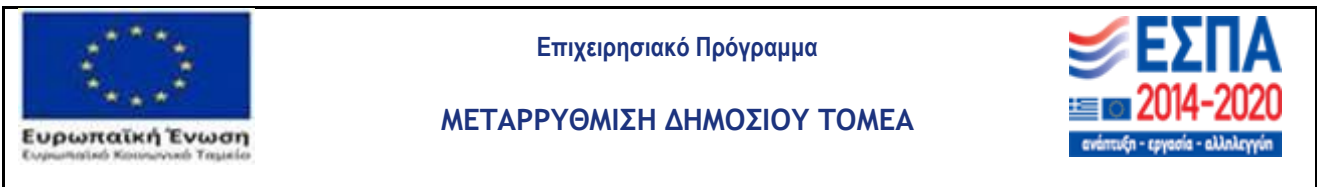
[άρθρα 5 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής σταθερότητας, εισάγονται γενικές αρχές που διέπουν το δημοσιονομικό σχεδιασμό σε πολυετή ορίζοντα, σε συμμόρφωση με τους μεσοπρόθεσμους δημοσιονομικούς στόχους και άλλους δημοσιονομικούς κανόνες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο. Οι αρχές αυτές αφορούν:

α. Τον έλεγχο της εξέλιξης του δημόσιου χρέους σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΣΛΕΕ») και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου III της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012 (Α' 71).

β. Το κατώτατο αποδεκτό όριο πρωτογενούς ισοζυγίου σύμφωνα με τις τιμές αναφοράς που καθορίζονται από τη ΣΛΕΕ και με τους σχετικούς δημοσιονομικούς κανόνες που ορίζονται στα άρθρα 3 και 4 του Τίτλου III της Συνθήκης για τη σταθερότητα, το συντονισμό και τη διακυβέρνηση στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση, όπως κυρώθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4063/2012.

γ. Το κατ' ελάχιστο αποδεκτό όριο εσόδων ως ποσοστό του ΑΕΠ.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ. Τον τρόπο και τη διαδικασία αναπροσαρμογής των δαπανών, ανάλογα με την πορεία των εσόδων.

2. Ο δημοσιονομικός σχεδιασμός:

α. Δίνει προτεραιότητα στην εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους, για τη διατήρηση και την ενίσχυση της δημοσιονομικής και της οικονομικής σταθερότητας.

β. Είναι ενιαίος και καλύπτει ολόκληρη τη Γενική Κυβέρνηση.

γ. Είναι μεσοπρόθεσμος και βασίζεται σε μεσοπρόθεσμες μακροοικονομικές και δημοσιονομικές προβλέψεις για το έτος προϋπολογισμού και για τα επόμενα τρία τουλάχιστον χρόνια.

δ. Είναι διαφανής, υπό την έννοια ότι το δημοσιονομικό σχέδιο περιλαμβάνει συγκεκριμένους ποσοτικούς στόχους που αναφέρονται σε συγκεκριμένη περίοδο.

ε. Υπόκειται σε ανεξάρτητη αξιολόγηση, με την αποτελεσματική και έγκαιρη παρακολούθησή του και με αξιολογήσεις, είτε συμμόρφωσης με τους δημοσιονομικούς κανόνες είτε ενεργοποίησης ρητρών διαφυγής, οι οποίες πραγματοποιούνται από το Δημοσιονομικό Συμβούλιο.

Άρθρο 3 - Κανόνας δημοσιονομικής θέσης

[άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Η δημοσιονομική θέση της Γενικής Κυβέρνησης (κατά ΕΣΟΛ) πρέπει να είναι ισοσκελισμένη ή πλεονασματική.

2. Ο κανόνας της παραγράφου 1 θεωρείται ότι πληρούται αν το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης βρίσκεται στον καθορισμένο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο.

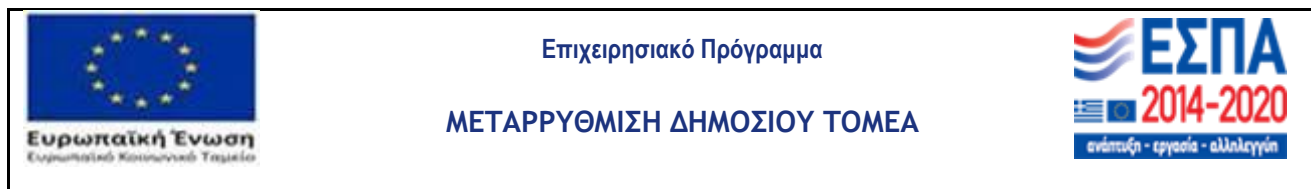
3. Το κατώτερο όριο του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου είναι ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης της τάξεως του:

α) μείον 0,5 τοις εκατό (-0,5%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς ή

β) μείον 1,0 τοις εκατό (-1%) του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος σε τιμές αγοράς, αν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς είναι αισθητά χαμηλότερος της τιμής αναφοράς του 60% και οι κίνδυνοι από την άποψη της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών είναι περιορισμένοι.

4. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος αναφέρεται στο Μ.Π.Δ.Σ. και στην εισηγητική έκθεση του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού και ο Υπουργός Οικονομικών εξετάζει το επίπεδό του τουλάχιστον κάθε τρία χρόνια σύμφωνα με τις διαδικασίες του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

5. Επιτρέπεται η προσωρινή απόκλιση από το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 4 - Κανόνας χρέους

[άρθρα 5(1)(α) και 6(1)(α) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

Όταν ο λόγος του χρέους της Γενικής Κυβέρνησης προς το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε τιμές αγοράς υπερβαίνει την τιμή αναφοράς του 60% που αναφέρεται στο άρθρο 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 12, η διαφορά σε σχέση με την τιμή αναφοράς πρέπει να μειώνεται, ως κριτήριο αξιολόγησης, κατά ένα εικοστό ετησίως κατά μέσο όρο, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) 1467/1997.

Άρθρο 5 - Κανόνας πορείας προσαρμογής

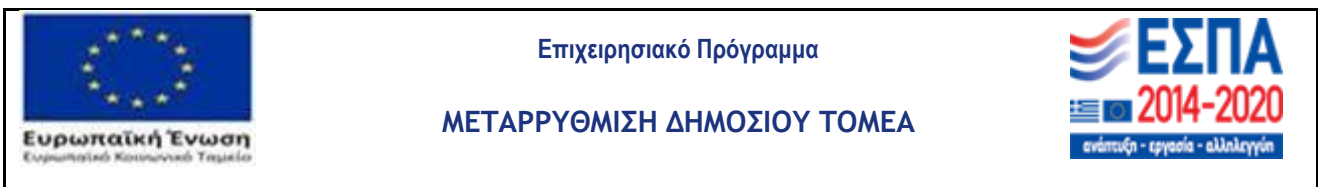
[άρθρα 5, 6 και 7 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το ετήσιο διαρθρωτικό ισοζύγιο της Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να συγκλίνει προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο στο χρονικό πλαίσιο που ορίζεται από το άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
2. Κατά τον προσδιορισμό της συμμόρφωσης με τον κανόνα της πορείας προσαρμογής, η πρόοδος προς το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό στόχο αξιολογείται με βάση όσα αναφέρονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού (ΕΚ) 1466/1997.
3. Μπορεί να επιτραπεί η προσωρινή απόκλιση από τον κανόνα της πορείας προσαρμογής μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή η απόκλιση δεν θέτει σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα ή σε περιόδους εφαρμογής σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 14.

Άρθρο 6 - Δημοσιονομικές αναφορές Γενικής Κυβέρνησης

[άρθρα 3(1), 3(2)(α), 3(2)(β) και 12 Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ορίζει, διαχειρίζεται και ρυθμίζει το σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδονται από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Το εν λόγω σύστημα χρηματοοικονομικών αναφορών της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση, καλύπτει όλους τους υποτομείς της Γενικής Κυβέρνησης και περιλαμβάνει πληροφορίες που καθιστούν εφικτή την ολοκληρωμένη παρακολούθηση της εκτέλεσης του προϋπολογισμού και των εξελίξεων σε κάθε φορέα και την παραγωγή οικονομικών στοιχείων σε δεδουλευμένη βάση όπως απαιτείται από το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών. Επιπλέον, λαμβάνει: α) όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αφορούν όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης μέσω των αρμοδίων Υπουργείων και β) με ευθύνη των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών των φορέων, όλες τις χρηματοοικονομικές πληροφορίες που αποστέλλονται από τους φορείς προς την Ελληνική Στατιστική Αρχή, κατά την υποβολή αναφορών στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος (ΔΥΕ), ταυτόχρονα με την αποστολή τους στην Ελληνική Στατιστική Αρχή. Οι

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων παρέχουν τα απαιτούμενα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους κατά τρόπο έγκαιρο, διεξοδικό και ακριβή, όπως ορίζεται στον παρόντα νόμο και στις οδηγίες και τις εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας με την Τράπεζα της Ελλάδος, για την παροχή πληροφοριών από την Τράπεζα της Ελλάδος, σχετικών με τα οριζόμενα στις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

2. Κάθε φορέας της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούται να υποβάλει μηνιαία έκθεση στο αρμόδιο Υπουργείο με τα χρηματοοικονομικά στοιχεία επί των δαπανών, των εισπραχθέντων εσόδων και της χρηματοδότησης, καθώς και των υποχρεώσεών του. Με οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών καθορίζονται ο τρόπος και η προθεσμία που παρέχονται οι πληροφορίες αυτές στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Με βάση τις πληροφορίες αυτές, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους συντάσσει και αναρτά στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών τα εξής:

α. Έως το τέλος του επόμενου μήνα, ενοποιημένες μηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον ενοποιημένο ετήσιο Κοινωνικό Προϋπολογισμό και στους ενοποιημένους ετήσιους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και με στοιχεία των χρηματοδοτήσεων και των υποχρεώσεων όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης σε ταμειακή βάση. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η μεθοδολογία κατάρτισης, καθώς και η ημερομηνία έναρξης δημοσίευσης, πίνακα συμφωνίας, όπου θα παρουσιάζεται ο τρόπος μετάβασης από τα δεδομένα ταμειακής βάσης στα στοιχεία που βασίζονται στα πρότυπα του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών.

β. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές για την εκτέλεση των προϋπολογισμών των ΔΕΚΟ του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης που καθορίζονται με την υπουργική απόφαση της παραγράφου 2 του άρθρου 147. Οι τριμηνιαίες αναφορές περιέχουν απολογιστικά στοιχεία των δαπανών και των εσόδων και τη σύγκρισή τους με τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται με το άρθρο 147.

γ. Έως το τέλος του επόμενου τριμήνου, τριμηνιαίες αναφορές με απολογιστικά στοιχεία δαπανών, καθώς και την εξέλιξη των απλήρωτων υποχρεώσεων ανά φορέα της Κεντρικής Διοίκησης και τη σύγκριση των δαπανών με: (αα) τους τριμηνιαίους στόχους για την εκτέλεση του προϋπολογισμού που θεσπίζονται δυνάμει του άρθρου 70 και (ββ) τις προβλέψεις που παρουσιάζονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι λεπτομέρειες ως προς τη μεθοδολογία κατάρτισης, τον τύπο και την προετοιμασία των παραπάνω μηνιαίων και τριμηνιαίων αναφορών, καθώς και οι, επιπλέον των οριζόμενων με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 173, κυρώσεις που επιβάλλονται στους φορείς που δεν συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου. Οι επιβαλλόμενες κυρώσεις δύνανται να περιλαμβάνουν τη διακοπή της χρηματοδότησης ή της επιχορήγησης του εν λόγω φορέα.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Οι αναφορές της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου καταρτίζονται με τη χρήση των ιδίων ακριβώς κατηγοριών εσόδων και δαπανών που προβλέπονται στους κωδικούς του Προϋπολογισμού, όπως καθορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 55.

Άρθρο 7- Πρόσθετες προϋποθέσεις στους φορείς Γενικής Κυβέρνησης

Σε περίπτωση που διαπιστώνεται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών ή τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, ότι φορέας της Γενικής Κυβέρνησης:

α. αναλαμβάνει υποχρεώσεις, προβαίνει σε δεσμεύσεις ή δαπανά καθ' υπέρβαση των πιστώσεων του προϋπολογισμού του ή καθ' υπέρβαση του ορίου των πιστώσεων που είναι διαθέσιμες για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο,

β. παραβιάζει με υπαιτιότητά του οποιονδήποτε δεσμευτικό κανόνα, στόχο, επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και ανώτατο όριο δαπανών που επιβάλλονται στον προϋπολογισμό του φορέα, από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή τον ετήσιο ή συμπληρωματικό Κρατικό Προϋπολογισμό ή από αποφάσεις, εγκυκλίους ή οδηγίες που εκδόθηκαν σχετικά,

γ. δεν υποβάλλει τις απαιτούμενες προβλέψεις, προτάσεις, στοιχεία ή πληροφορίες του ή τα υποβάλλει με σημαντική καθυστέρηση χωρίς επαρκή σχετική αιτιολογία,

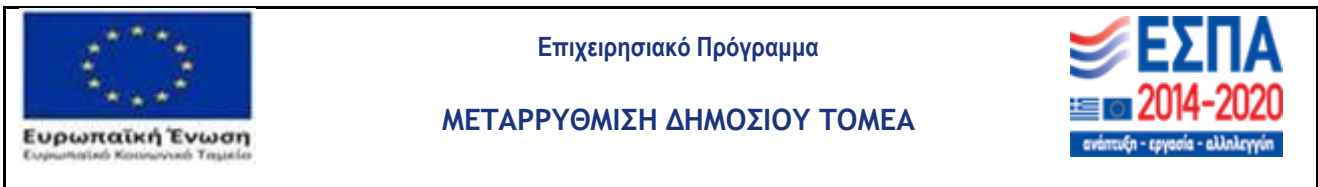
δ. παραβιάζει οποιαδήποτε διάταξη του παρόντος νόμου, των διαταγμάτων ή των οδηγιών που εκδόθηκαν σχετικά, του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής ή του ετήσιου ή συμπληρωματικού Κρατικού Προϋπολογισμού.

Το διαπιστώνον όργανο γνωστοποιεί τις ανωτέρω διαπιστώσεις στον επικεφαλής του φορέα, προκειμένου ο τελευταίος να υποβάλει μέσω της αρμόδιας ΓΔΟΥ] στον Υπουργό Οικονομικών προς έγκριση ένα σχέδιο δράσεων που να αποκαθιστά τις υπερβάσεις, παραβιάσεις ή αποκλίσεις.

Με σχετική απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης ή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα για τους εποπτευόμενους από αυτόν φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, δύναται να τίθεται ως προϋπόθεση η έγκριση από τους αρμόδιους κατά τα ανωτέρω του σχεδίου προτού εκτελεστεί δαπάνη του φορέα που έχει προϋπολογισθεί.

Πέραν των ανωτέρω, από την 1.1.2017 σε περίπτωση συνεχιζόμενων αποκλίσεων από τους στόχους ή μη τήρησης των δημοσιονομικών διατάξεων, οι ΔΥΕΕ ελέγχουν και συνυπογράφουν τις αναλήψεις υποχρεώσεων-δεσμεύσεις των φορέων αρμοδιότητάς τους, που αφορούν πρόσθετες αμοιβές προσωπικού, προμήθειες και παροχή υπηρεσιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Δ. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών εξειδικεύονται οι προϋποθέσεις και περιγράφεται η διαδικασία, ο χρόνος εφαρμογής και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας ρύθμισης.

Άρθρο 8 - Εφαρμογή του παρόντος Κεφαλαίου σε περίοδο προγράμματος μακροοικονομικής προσαρμογής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Όταν στη χώρα εκτελείται πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, σύμφωνα με το άρθρο 7 του Κανονισμού (ΕΕ) 472/2013, η εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Γ΄ του ν. 4270/14 γίνεται βάσει όσων ορίζει το ως άνω άρθρο 7 και με το ρυθμιστικό πλαίσιο που καθορίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, σε συμφωνία με τους θεσμούς που εμπλέκονται στην παρακολούθηση του προγράμματος.

Ειδικότερα:

α. Οι τιμές των μεγεθών των άρθρων 35 έως και 37 του ν. 4270/14 που αφορούν οι δημοσιονομικοί κανόνες, καθώς και η πορεία προσαρμογής τους καθορίζονται και η εφαρμογή των οικείων δημοσιονομικών κανόνων γίνεται σύμφωνα με το μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.

β. Το σχέδιο διορθωτικών ενεργειών του άρθρου 39 του ν. 4270/14 ενσωματώνεται στο μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής.

Άρθρο 9 - Οικονομικό έτος

Το οικονομικό έτος είναι η χρονική περίοδος που περιλαμβάνει τις διοικητικές πράξεις και τα γεγονότα, τα οποία σχετίζονται με την ταμειακή διαχείριση, τις απαιτήσεις, τις υποχρεώσεις και την κίνηση της περιουσίας όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και αποτελεί την κύρια περίοδο που καλύπτουν οι λογιστικές καταστάσεις και λοιπές χρηματοοικονομικές αναφορές τους.

Το οικονομικό έτος όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

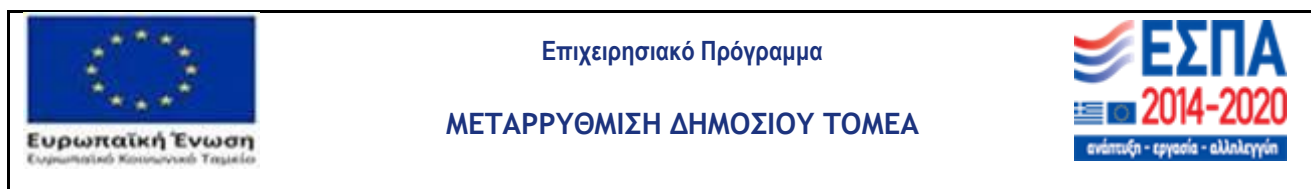
Κατάρτιση και έγκριση προϋπολογισμού

Άρθρο 10 - Γενικές αρχές κατάρτισης των Προϋπολογισμών

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διέπονται από τις ακόλουθες αρχές:

1. Αρχή της ετήσιας διάρκειας

Σύμφωνα με την αρχή της ετήσιας διάρκειας, ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης αφορούν το οικονομικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Η αρχή αυτή δεν αποτρέπει: (α) την προετοιμασία των εν λόγω προϋπολογισμών εντός του Μ.Π.Δ.Σ., (β) την εκτέλεση συμπληρωματικού ή προσωρινού προϋπολογισμού και (γ) την ανάληψη και τον έλεγχο πολυετών δεσμεύσεων ή δεσμεύσεων που συνεχίζουν στο επόμενο έτος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Αρχές της ενότητας και της καθολικότητας Σύμφωνα με τις αρχές της ενότητας και της καθολικότητας, όλα τα έσοδα και οι δαπάνες εγγράφονται και εμφανίζονται σε έναν ενιαίο προϋπολογισμό.

Τα έσοδα και οι δαπάνες του προϋπολογισμού δεν δύνανται να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν αντιστοιχούν, όσον αφορά στην Κεντρική Διοίκηση και στα Ν.Π.Δ.Δ., σε Κωδικό Αριθμό Εσόδων ή Εξόδων (ΚΑΕ) του προϋπολογισμού τους, όσον αφορά στα Ν.Π.Ι.Δ., στον προϋπολογισμό τους και υπό τους λογαριασμούς λογιστικής τους (αρχή της ενότητας). Καμία δαπάνη δεν δύναται να αναληφθεί ή και να πραγματοποιηθεί, αν υπερβαίνει, για μεν την Κεντρική Διοίκηση και τα Ν.Π.Δ.Δ. τις εγκεκριμένες πιστώσεις, για δε τα Ν.Π.Ι.Δ. τον προϋπολογισμό τους (αρχή της καθολικότητας).

Άρθρο 11 - Κατάρτιση του προϋπολογισμού βάσει στόχων και συνολικών ορίων δαπανών Μ.Π.Δ.Σ.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός και οι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καταρτίζονται σύμφωνα με τους δεσμευτικούς και ενδεικτικούς στόχους και τα ανώτατα όρια δαπανών, όπως κατά περίπτωση τίθενται στο εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ.. Όπου έχουν εφαρμογή τα ανώτατα όρια δαπανών, οι δαπάνες των επιμέρους προϋπολογισμών των φορέων κατανέμονται εντός των ανωτάτων αυτών συνολικών ορίων.

Άρθρο 12 - Αρχές κατάρτισης προϋπολογισμών των Ν.Π.Δ.Δ. και κατηγορίες δημοσιονομικής ταξινόμησης

1. Κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών Ν.Π.Δ.Δ., εφαρμόζεται η αρχή της ειδίκευσης του προϋπολογισμού και της ειδικότητας των πιστώσεων της παρ. 2 του άρθρου 51, καθώς και οι γενικές αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 49 του ν.4270/14.
2. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η αναλυτική ταξινόμηση των εσόδων και των δαπανών των προϋπολογισμών των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, ανεξαρτήτως εάν ανήκουν ή όχι στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης.
3. Οι διατάξεις του άρθρου 54 του ν. 4270/14 δεν έχουν εφαρμογή στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Άρθρο 13 - Κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α.

Κατά την κατάρτιση και έγκριση των προϋπολογισμών των ΟΤΑ, εκτός από τις διατάξεις των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013, λαμβάνεται μέριμνα ώστε να εντάσσονται στο συνολικό πλαίσιο επίτευξης του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου ή της πορείας προσαρμογής προς αυτόν. Η διαδικασία της κατάρτισης αρχίζει με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους και με την οποία παρέχονται, μεταξύ άλλων, οδηγίες για την κατάρτιση των προϋπολογισμών. Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ παρέχει γνώμη στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, διατυπώνοντας προτάσεις, προκειμένου αυτοί να είναι σύμφωνοι με τις γενικές αρχές για τη διαχείριση

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

των οικονομικών του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 33 και να καταστούν ρεαλιστικοί. Επίσης, το Παρατηρητήριο αξιολογεί τις προβλέψεις των εσόδων που παρουσιάζουν οι Ο.Τ.Α. στον προϋπολογισμό τους και διατυπώνει προτάσεις τροποποίησης τους, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο και ιδίως όταν τα έσοδα εμφανίζονται υπερεκτιμημένα και μη ρεαλιστικά. Η διαδικασία ολοκληρώνεται με την κατάρτιση προϋπολογισμών που είναι τουλάχιστον ισοσκελισμένοι.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, δύναται να προβλέπεται για κάθε οικονομικό έτος η εγγραφή πίστωσης ειδικού αποθεματικού στους προϋπολογισμούς των δήμων και των περιφερειών, ως ποσοστό επί του συνόλου των τακτικών εσόδων τους. Από το αποθεματικό αυτό δεν μεταφέρονται πιστώσεις για ενίσχυση άλλων πιστώσεων εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό ή για εγγραφή νέων που δεν είχαν προβλεφθεί. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται το ύψος του ως άνω ποσοστού, το οποίο μπορεί να μεταβάλλεται εντός της χρήσης, ανάλογα με την επίτευξη των στόχων που αναλογούν στον ενοποιημένο προϋπολογισμό των Ο.Τ.Α., στο πλαίσιο του εκάστοτε Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής, καθώς και κάθε σχετικό αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 14 - Κανόνες δημοσιότητας

Προϋπολογισμοί που δεν προσαρτώνται, κυρώνονται ή με οποιονδήποτε τρόπο συνδημοσιεύονται με τον Κρατικό Προϋπολογισμό, αναρτώνται στο διαδίκτυο σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), και με ευθύνη του ΓΔΟΥ του εποπτεύοντος Υπουργείου στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

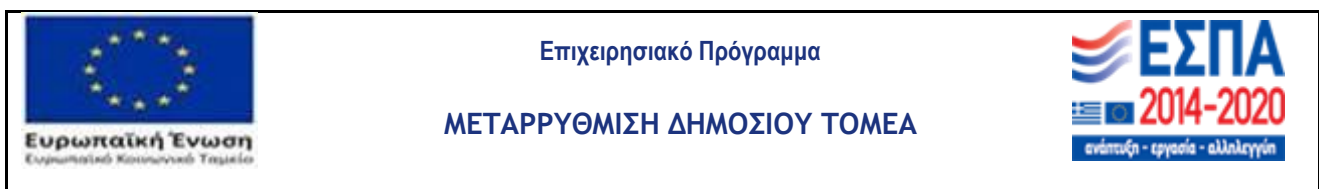
Εκτέλεση προϋπολογισμού και μηχανισμοί παρακολούθησης

Άρθρο 15 - Υποβολή στοιχείων

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών, στοιχεία για το προσωπικό τους, τακτικό και έκτακτο και για την οικονομική τους κατάσταση και διαχείριση, καθώς και όμοια στοιχεία για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις κάθε είδους επιχειρήσεις τους, με σκοπό τη δημιουργία Βάσης Δεδομένων για το σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού.

Τα ανωτέρω στοιχεία υποβάλλονται, μέσω της οικείας Περιφέρειας και μετά από σχετικό έλεγχο τους από αυτή, στο Υπουργείο Εσωτερικών και κοινοποιούνται στην οικεία Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων και στην Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας.

Η μη παροχή ή η καθυστέρηση παροχής των στοιχείων τιμωρείται με πρόστιμο που επιβάλλεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σε βάρος του Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το οποίο ανέρχεται από πέντε τοις εκατό (5%) έως δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των Κ.Α.Π., του άρθρου 25 του ν. 1828/1989 ανάλογα με τη συχνότητα και τη

βαρύτητα της παράβασης και το οποίο παρακρατείται κατά την κατανομή των Κ.Α.Π. του επόμενου έτους, στον οικείο Ο.Τ.Α..

Ο τύπος, το περιεχόμενο των στοιχείων, ο χρόνος και τρόπος υποβολής τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

2. Με όμοια απόφαση καθορίζονται δείκτες αξιολόγησης της οικονομικής διαχείρισης των ανωτέρω φορέων, οι οποίοι συνοδεύουν τον προϋπολογισμό, καθώς και τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό αυτών.

Στην ίδια απόφαση, ρυθμίζεται η διαδικασία και η εξειδίκευση του περιεχομένου της αξιολόγησης, οι στόχοι, η συχνότητα, οι δείκτες και η διάρκεια της μέτρησης της αποδοτικότητας της δράσης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 16 - Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο).

Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι:

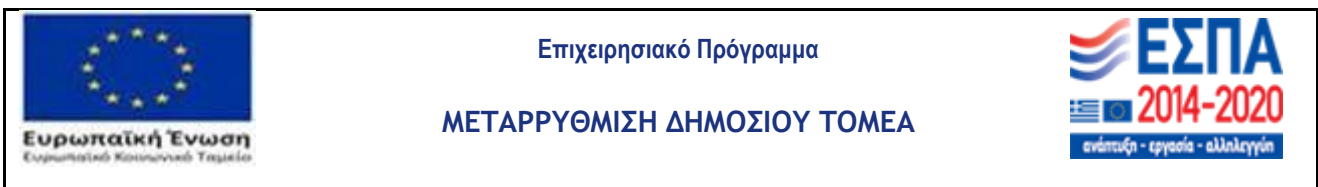
α) Η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα λοιπά νομικά πρόσωπα του υποτομέα Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τις περιπτώσεις β' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ρεαλιστικών και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ισχύουσα δημοσιονομική νομοθεσία, καθώς και η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών και

β) η διαχρονική παρακολούθηση των οικονομικών μεγεθών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ως Υποτομέα Ο.Τ.Α., κατά την έννοια του άρθρου 14 της παραγράφου 1 των περιπτώσεων β' και δ' του ν. 4270/2014 (Α' 143), η μέριμνα για τον εξορθολογισμό της οικονομικής διαχείρισης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και η υποβολή εισηγήσεων σχετικά με δημοσιονομικές πολιτικές που το κράτος ή οι Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα ενδείκνυται να υλοποιήσουν, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνταγματικά κατοχυρωμένη οικονομική αυτοτέλεια των τελευταίων.

2. Έργο του Παρατηρητηρίου είναι:

α) Η κατάρτιση περιοδικών εκθέσεων σχετικά με την πορεία της οικονομικής και δημοσιονομικής κατάστασης των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων του Υποτομέα, καθώς και η υποβολή εισηγήσεων προς τα καθ' ύλην αρμόδια όργανα της Κεντρικής Διοίκησης για τη χάραξη πολιτικών και τη λήψη μέτρων που να διασφαλίζουν την οικονομική βιωσιμότητα των Ο.Τ.Α.

β) Η μέριμνα για την κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. και τα νομικά τους πρόσωπα που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, υλοποιήσιμων και τουλάχιστον ισοσκελισμένων προϋπολογισμών, σύμφωνα με τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων του Κρατικού Προϋπολογισμού και του εκάστοτε ισχύοντος Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου

Δημοσιονομικής Στρατηγικής, παρέχοντας γνώμη επί των σχεδίων αυτών στους φορείς αυτούς, στην αρμόδια για την εποπτεία τους Αρχή και στον Υπουργό Εσωτερικών.

γ) Η παρακολούθηση της ορθής εκτέλεσης των προϋπολογισμών των ως άνω φορέων σε τριμηνιαία βάση.

δ) Η αντιμετώπιση του προβλήματος της υπερχρέωσης των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων, καθώς και των περιπτώσεων αδυναμίας ισοσκέλισης του προϋπολογισμού των ανωτέρω φορέων, σύμφωνα με τη διαδικασία του επόμενου άρθρου.

3. Το Παρατηρητήριο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από έναν (1) Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως Πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, από τον Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, από τον Γενικό Διευθυντή Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Οικονομικής Διοίκησης και Προϋπολογισμού του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Παρακολούθησης και Επεξεργασίας Οικονομικών Στοιχείων Τοπικής Αυτοδιοίκησης του ίδιου Υπουργείου, από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, από τον Προϊστάμενο του Τμήματος Ε' Προϋπολογισμού του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, έναν (1) εμπειρογνώμονα εγνωσμένου κύρους, έναν (1) εκπρόσωπο του Υπουργείου Οικονομικών και, προκειμένου για δήμους, από τρεις (3) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), εκ των οποίων ο ένας (1) υποχρεωτικά από τη μειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής, ή, προκειμένου για περιφέρειες, από τρεις (3) εκπροσώπους της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), εκ των οποίων ο ένας (1) υποχρεωτικά από τη μειοψηφία του Διοικητικού Συμβουλίου αυτής, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση των οικείων Διοικητικών Συμβουλίων. Οι ανωτέρω ορίζονται με τους αναπληρωτές τους.

4. Για τις ανάγκες λειτουργίας του Παρατηρητηρίου απασχολούνται ως γραμματείς της τρεις (3) υπάλληλοι της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.

5. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους τα μέλη του Παρατηρητηρίου πρέπει να παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης, ως προς την εκ μέρους τους έκφραση γνώμης και την παροχή ψήφου στο πλαίσιο αυτού.

α) Το Παρατηρητήριο για την εκπλήρωση των αρμοδιοτήτων του μπορεί να ζητεί στοιχεία και να καλεί κατά την κρίση του σε ακρόαση ή διαβούλευση τους αιρετούς εκπροσώπους των Ο.Τ.Α., τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των νομικών τους προσώπων, καθώς και τους Προϊσταμένους των Οικονομικών Υπηρεσιών και Διευθύνσεων αυτών.

β) Οι κατά περίπτωση αρμόδιες για την εποπτεία των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων αυτών Αρχές οφείλουν να συνεργάζονται αμοιβαία με το Παρατηρητήριο και να τη διευκολύνουν με κάθε απαραίτητη πληροφορία στην εκτέλεση του έργου του.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Ως τόπος διενέργειας των συνεδριάσεων ορίζεται το κεντρικό κατάστημα του Υπουργείου Εσωτερικών. Το Παρατηρητήριο υποστηρίζεται διοικητικά και επιχειρησιακά από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

7. Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ είναι αρμόδιο για την αξιολόγηση και τη διατύπωση γνώμης επί των σχεδίων των προϋπολογισμών, τη συνεχή παρακολούθηση και τη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης σε μηνιαία βάση του προϋπολογισμού των φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, καθώς και τη συμμόρφωσή τους με τους δημοσιονομικούς κανόνες, τους στόχους και τα όρια των πιστώσεων, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης.

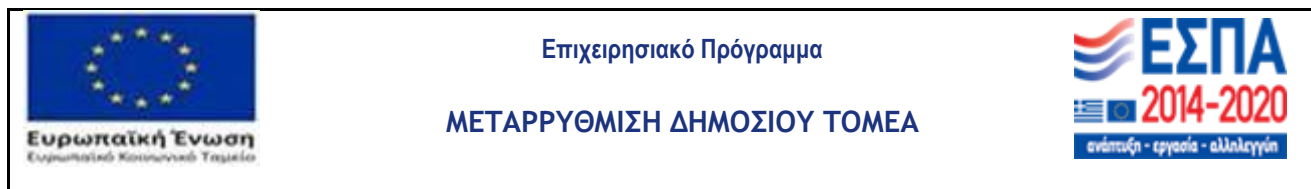
8. Για την υποβοήθηση του έργου του Παρατηρητηρίου, με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν αίτησης του ενδιαφερομένου και σύμφωνης γνώμης του Παρατηρητηρίου και κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, μπορεί να αποσπάται ή να μετατάσσεται εξειδικευμένο προσωπικό στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α., τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών καθορίζεται αποζημίωση για τον Πρόεδρο, τα μέλη και τους γραμματείς, η οποία βαρύνει τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών.

Άρθρο 17 - Παρακολούθηση κατάρτισης και εκτέλεσης προϋπολογισμών Ο.Τ.Α.

1. Αν το Παρατηρητήριο διαπιστώσει αρνητική απόκλιση από τους τριμηνιαίους δημοσιονομικούς στόχους του προβλεπόμενου στο άρθρο 4Ε Ολοκληρωμένου Πλαισίου Δράσης (Ο.Π.Δ.) άνω του δέκα τοις εκατό (10%), ενημερώνει αμελλητί τον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο, την αρμόδια για την εποπτεία τους Αρχή και τον Υπουργό Εσωτερικών, διατυπώνοντας γνώμη για τις, κατά την κρίση του, ενδεδειγμένες μεθόδους για τη βελτίωση εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Το Παρατηρητήριο, κατά τη διατύπωση της γνώμης προς τον Ο.Τ.Α., εξετάζει, μεταξύ άλλων, παραμέτρους που μπορεί να επηρεάζουν την βιωσιμότητα των Ο.Τ.Α..

2. Αν το Παρατηρητήριο διαπιστώσει με οποιονδήποτε τρόπο ότι ένας Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο έχει αδυναμία κατάρτισης τουλάχιστον ισοσκελισμένου αρχικού προϋπολογισμού ή αδυναμία ισοσκέλισης αυτού ύστερα από αναμόρφωσή του ή ότι ένας Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο έχει μεν επικυρωμένο προϋπολογισμό από την αρμόδια για την εποπτεία του Αρχή, αλλά έχει εγγράψει σε αυτόν πλασματικά ή υπερεκτιμημένα έσοδα ή δεν έχει εγγράψει τις υποχρεωτικές του δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των απλήρωτων υποχρεώσεων του στο πραγματικό ύψος τους, γεγονός που οδηγεί και πάλι σε αδυναμία ισοσκέλισης του προϋπολογισμού, ζητεί από το οικείο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο ή το διοικητικό συμβούλιο του νομικού προσώπου, αντίστοιχα, κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου των Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα και απόφασης της οικείας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Οικονομικής Επιτροπής στην περίπτωση των δήμων και περιφερειών, σε προθεσμία που αυτό ορίζει, περαιτέρω αξιολόγηση των οικονομικών στοιχείων τους και σύνταξη έκθεσης, στην οποία καταγράφονται αναλυτικά:

α) ο συνολικός δανεισμός, το ανεξόφλητο κεφάλαιο και το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης, καθώς και τυχόν εγγυήσεις που έχει παραχωρήσει ο Ο.Τ.Α. για τη συνομολόγηση δανείων και για ρυθμίσεις οφειλών από νομικά του πρόσωπα,

β) οι λοιπές βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις, με διακριτή αναφορά στις ληξιπρόθεσμες, καθώς και τις διεκδικήσεις τρίτων,

γ) οι υποχρεώσεις και απαιτήσεις που μπορεί να προκύψουν από δίκες που βρίσκονται σε εξέλιξη και από τυχόν αναδοχή οφειλών νομικών του προσώπων,

δ) οι λοιπές εν γένει απαιτήσεις,

ε) εκτίμηση της δυνατότητας εξυπηρέτησης των υποχρεώσεων,

στ) εκτίμηση του ποσού χρηματοδότησης που απαιτείται για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού του φορέα, καθώς και το συνολικό ποσό, που ζητήθηκε για δανειοδότηση, καθώς και το τελικό ποσό, που εγκρίθηκε, ή η διατυπωμένη άρνηση των πιστωτικών ιδρυμάτων ή των χρηματοπιστωτικών οργανισμών να δανειοδοτήσουν τον ενδιαφερόμενο Ο.Τ.Α., σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47),

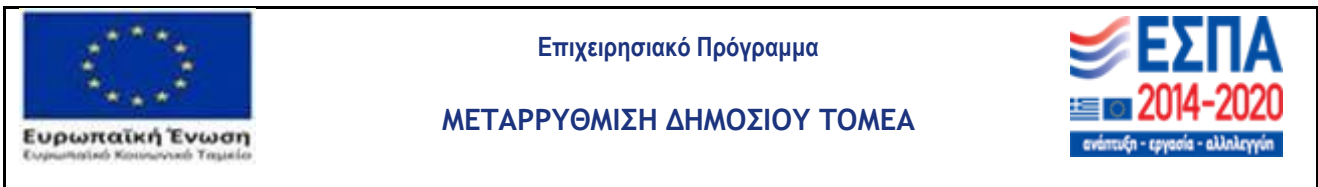
ζ) καταγραφή των μέτρων που πρέπει, κατά την κρίση του φορέα, να ληφθούν, με αναλυτική τεκμηρίωσή της κατ' έτος εκτιμώμενης επίδρασης των προτεινόμενων παρεμβάσεων στην οικονομική θέση του φορέα και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των παρεμβάσεων και

η) οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνεται από το Παρατηρητήριο ή από τον φορέα αναγκαίο να αξιολογηθεί.

3. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί την παραπάνω έκθεση και τα προτεινόμενα και τυχόν εφαρμοζόμενα από τον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο μέτρα για την αντιμετώπιση της υπερχρέωσής του και, εφόσον κρίνει ότι εξακολουθεί να υφίσταται αδυναμία ισοσκέλισης του προϋπολογισμού του, ενημερώνει σχετικά τον οικείο φορέα και τον Υπουργό Εσωτερικών.

4. Ο φορέας, προκειμένου να καταστεί δυνατή η χρηματοδότησή του από τον Λογαριασμό του επόμενου άρθρου, για το μέρος ή το σύνολο του υπολειπόμενου για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού του ποσού, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί με συνομολόγηση δανείου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47), με απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, προτείνει και πραγματοποιεί τις αναγκαίες για τον εξορθολογισμό της οικονομικής του διαχείρισης παρεμβάσεις. Η απόφαση αυτή περιέχει υποχρεωτικά:

α) αναλυτική τεκμηρίωση της κατ' έτος εκτιμώμενης επίδρασης των προτεινόμενων παρεμβάσεων στην οικονομική θέση του φορέα και

β) χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των παρεμβάσεων. Η πιο πάνω απόφαση αποστέλλεται υποχρεωτικά στην αρμόδια για την εποπτεία του Ο.Τ.Α. ή του νομικού προσώπου Αρχή για έλεγχο νομιμότητας και κοινοποιείται στο Παρατηρητήριο και στον Υπουργό Εσωτερικών.

5. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων με την απόφαση της παραγράφου 4, παρεμβάσεων και αν αυτές κρίνονται ανεπαρκείς ενημερώνει το φορέα, προκειμένου να προβεί σε τροποποίηση ή συμπλήρωσή τους. Για την αξιολόγηση συντάσσεται από το Παρατηρητήριο έκθεση, η οποία υποβάλλεται στον Ο.Τ.Α. ή το νομικό του πρόσωπο και στον Υπουργό Εσωτερικών.

6. Ο Υπουργός Εσωτερικών μπορεί να ζητήσει νέα έκθεση αξιολόγησης από το Παρατηρητήριο, εφόσον διαπιστώσει ότι υπάρχουν στοιχεία, όπως ιδιαίτερες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες της περιοχής, τα οποία δεν λήφθηκαν υπόψη από αυτό κατά την αρχική του αξιολόγηση.

7. Η διαδικασία των παραγράφων 2 έως 6 εφαρμόζεται και στην περίπτωση που Ο.Τ.Α. ή νομικό του πρόσωπο δηλώσει στο Παρατηρητήριο ότι αδυνατεί να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό του.

8. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, τα υπαίτια αιρετά όργανα, καθώς και οι υπάλληλοι των Ο.Τ.Α. υπέχουν αστική και πειθαρχική ευθύνη για σοβαρή παράβαση καθήκοντος.

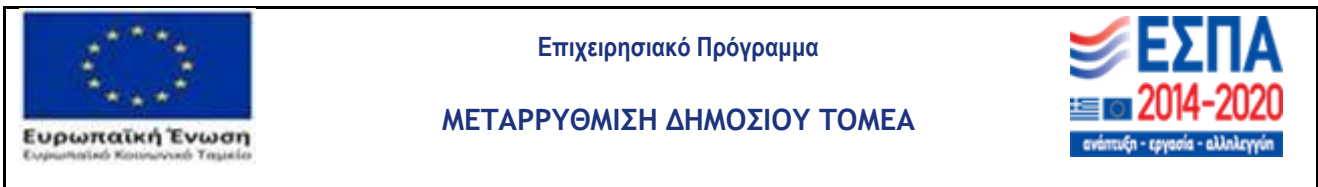
9. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ζητήματα λειτουργίας του Παρατηρητηρίου, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 18 - Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.

1. Συνιστάται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων λογαριασμός, για τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. με στόχο την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού τους σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, με την ονομασία «Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.» (εφεξής «Λογαριασμός»), τον οποίο διαχειρίζεται η Διεύθυνση Οικονομικής και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

2. Ο Λογαριασμός χρηματοδοτείται σε ετήσια βάση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) και συγκεκριμένα σε ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί αυτών που αποδίδονται στους δήμους και τις περιφέρειες και εφόσον κριθεί απολύτως αναγκαίο, με χρηματοδότηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, πέραν αυτής που προορίζεται για την ενίσχυση των ΚΑΠ και ανάλογα με τις δυνατότητες αυτού. Το ποσοστό του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να διαφοροποιείται συνολικά ή ανά βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, η οποία εκδίδεται έως τον Νοέμβριο κάθε έτους και ισχύει για το επόμενο οικονομικό έτος, μετά από εισήγηση του Παρατηρητηρίου και αφού ληφθεί υπόψη το πιστωτικό υπόλοιπο του Λογαριασμού.

3. Ο Λογαριασμός είναι έντοκος και οι τόκοι του πιστώνονται κάθε ημερολογιακό εξάμηνο. Το επιτόκιο κατάθεσης είναι κυμαινόμενο για κάθε εξάμηνο και αντιστοιχεί με το ποσοστό της απόδοσης του «Κοινού Κεφαλαίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Φορέων», το οποίο διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος, όπως αυτό

διαμορφώνεται κάθε φορά κατά την τελευταία διαχειριστική χρήση του. Για τα ποσά που κινούνται μέσω του Λογαριασμού, δεν προβλέπεται προμήθεια του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

4. Ο «Λογαριασμός Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α.» που είχε συσταθεί με το άρθρο 76 της παρ. 8 του ν. 4316/2014 (Α' 270) καταργείται, το δε υφιστάμενο υπόλοιπό του στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων μεταφέρεται, από τη δημοσίευση του παρόντος, στον «Λογαριασμό Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.».

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών μπορεί να ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας του Λογαριασμού, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος. Μέχρι εκδόσεως της κοινής υπουργικής απόφασης, οι σχετικές με τον Λογαριασμό Εξυγίανσης των Ο.Τ.Α. κανονιστικές πράξεις, παραμένουν σε ισχύ.

Άρθρο 19 - Προγραμματική Συμφωνία Οικονομικής Υποστήριξης

1. Για τη χρηματοδότηση των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων κατά το άρθρο 4Α του παρόντος από το Λογαριασμό του προηγούμενου άρθρου συνάπτεται μεταξύ του Υπουργού Εσωτερικών και του οικείου φορέα Προγραμματική Συμφωνία, η οποία καταρτίζεται μόνο εφόσον έχει προηγηθεί με απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου, η διαδικασία προσφυγής του ενδιαφερόμενου φορέα σε δανεισμό κατά το άρθρο 43 του ν. 4325/2015 (Α' 47).

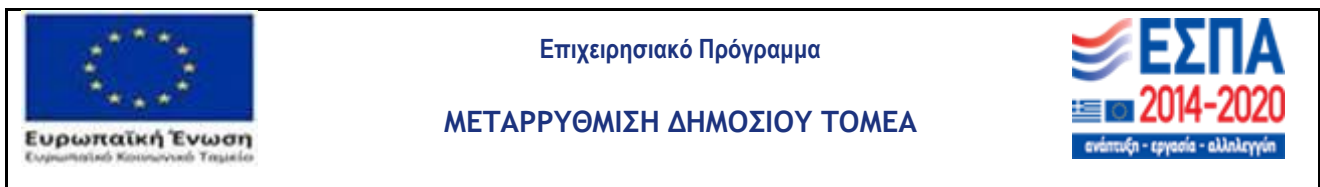
2. Στην Προγραμματική Συμφωνία απαραίτητα ορίζονται ο σκοπός και το αντικείμενο αυτής, το περιεχόμενο και η οικονομική αποτίμηση των παρεμβάσεων που έχει αποφασίσει το οικείο δημοτικό, περιφερειακό ή διοικητικό συμβούλιο, οι πόροι από τους οποίους θα καλυφθεί η χρηματοδότηση, το ποσό και η ροή αυτής σε συνάρτηση με την υλοποίηση των παρεμβάσεων, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των δύο μερών, το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της Συμφωνίας και η διάρκειά της.

3. Το Παρατηρητήριο είναι το αρμόδιο για την παρακολούθηση της εφαρμογής της προγραμματικής Συμφωνίας όργανο. Στην Προγραμματική Συμφωνία καθορίζονται η διαδικασία της παρακολούθησης, καθώς και οι ειδικότερες αρμοδιότητες του Παρατηρητηρίου.

4. Οι Προγραμματικές Συμφωνίες της παραγράφου 1 αναρτώνται υποχρεωτικά, με ποινή ακυρότητας, στη «Διαύγεια» του Υπουργείου Εσωτερικών και του οικείου Ο.Τ.Α. ή νομικού προσώπου, δημοσιεύονται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και δεν υπόκεινται σε προσυμβατικό έλεγχο»

Άρθρο 20 - Εκθέσεις του Παρατηρητηρίου

1. Το Παρατηρητήριο με τη λήξη κάθε τριμήνου, καθώς και συνολικά στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, συντάσσει έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα εκτέλεσης των προϋπολογισμών των Ο.Τ.Α. και των Προγραμματικών Συμφωνιών, που τυχόν έχουν συναφθεί, παραθέτοντας τα βασικά οικονομικά μεγέθη των συμβαλλομένων Ο.Τ.Α. και νομικών προσώπων, καθώς και την κίνηση του Λογαριασμού του άρθρου 4Β καθώς και τη συνολική πορεία των οικονομικών δεικτών του υποτομέα των Ο.Τ.Α. και τις προτάσεις του

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Παρατηρητηρίου για τις πολιτικές που κατά την κρίση του ενδείκνυται να υλοποιηθούν με στόχο τη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης, της οικονομικής βιωσιμότητας και αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α..

2. Οι παραπάνω εκθέσεις αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών και υποβάλλονται στους Υπουργούς Οικονομικών και Εσωτερικών, στην ΚΕΔΕ, την ΕΝΠΕ, στο Δημοσιονομικό Συμβούλιο και στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

3. Η ανωτέρω ετήσια έκθεση του Παρατηρητηρίου υποβάλλεται επίσης στη Βουλή των Ελλήνων, παρουσιάζεται δε και συζητείται παρουσία των μελών της Επιτροπής σε ειδική κοινή συνεδρίαση των Διαρκών Επιτροπών Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και Οικονομικών Υποθέσεων, η οποία πραγματοποιείται εντός διμήνου από την κατάθεση της έκθεσης στη Βουλή.

Άρθρο 21 - Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης

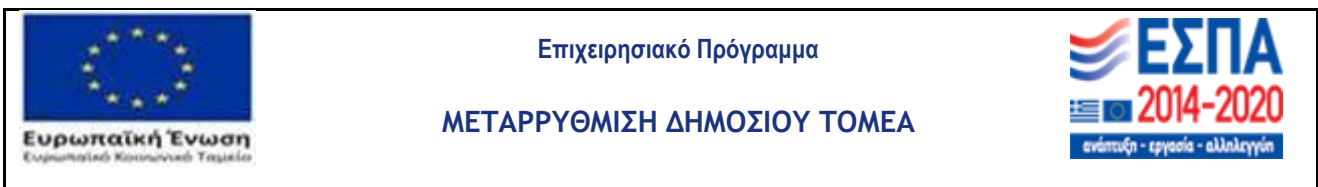
1. Το Παρατηρητήριο, σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 4Α του παρόντος παρακολουθεί την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων που εντάσσονται στο Μητρώο Φορέων Γενικής Κυβέρνησης, όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (Ο.Π.Δ.). Το Ο.Π.Δ. υποχρεωτικά συνοψίζει τα στοιχεία του ετήσιου προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. και των νομικών του προσώπων, αποτυπώνει το οικονομικό αποτέλεσμα και τις απλήρωτες υποχρεώσεις και εγκρίνεται από την αρμόδια, για την εποπτεία του Ο.Τ.Α., Αρχή. Οι Ο.Τ.Α. υποβάλλουν στο Υπουργείο Εσωτερικών, σε ηλεκτρονική μορφή, το Ο.Π.Δ. που έχουν αποστείλει στην αρμόδια για έλεγχο αρχή, καθώς και αυτό που τελικώς εγκρίνεται από αυτή, προκειμένου το Παρατηρητήριο να ελέγξει την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών τους. Τα Ο.Π.Δ. αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και στην ιστοσελίδα του οικείου Ο.Τ.Α.. Το Ο.Π.Δ. περιλαμβάνει υποχρεωτικά μηνιαίους και τριμηνιαίους στόχους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 70 του ν. 4270/2014 (Α' 143) και το ακριβές περιεχόμενό του καθορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της παρ. 3 του άρθρου 149 του ν. 4270/2014.

2. Το Παρατηρητήριο αξιολογεί και ελέγχει την πορεία της εκτέλεσης του προϋπολογισμού με βάση τα μηνιαία στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού, που παρακολουθεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και με πρόσθετα στοιχεία που παρέχει ο Ο.Τ.Α., εφόσον του ζητηθεί.

Άρθρο 22 - Διαδικασίες ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων

1. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μέχρι 31.12.2015 κατόπιν πρότασης του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται οι διαδικασίες ελέγχου για όλες τις αναλήψεις υποχρεώσεων κατά την εκτέλεση των προϋπολογισμών της Γενικής Κυβέρνησης.

2. Στο προεδρικό διάταγμα της προηγούμενης παραγράφου περιλαμβάνεται: (α) τύπος και περιεχόμενο των Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, (β) διαδικασία και τρόπος ανάληψης, (γ) διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρέωσης, (δ) έλεγχος πορείας πιστώσεων, (ε) ακυρότητες πράξεων, (στ) ευθύνες αρμοδίων οργάνων, (ζ) τρόπος τήρησης μητρώου

δεσμεύσεων και (η) κάθε άλλο σχετικό θέμα με τη διαδικασία ελέγχου ανάληψης υποχρεώσεων.

3. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης διασφαλίζουν ότι:

α. οι δεσμεύσεις που εγκρίνονται και καταχωρούνται αφορούν νόμιμες και κανονικές δαπάνες και υπόκεινται στον όρο της διαθεσιμότητας επαρκούς υπολοίπου πιστώσεων υπό το συγκεκριμένο κωδικό του προϋπολογισμού,

β. για όλες τις πολυετείς υποχρεώσεις του προϋπολογισμού, έχουν τηρηθεί οι προϋποθέσεις του άρθρου 67,

γ. τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις,

δ. δεν συσσωρεύονται ληξιπρόθεσμες οφειλές, και

ε. όλες οι εκκρεμείς υποχρεώσεις και τα ανεξόφλητα τιμολόγια στο τέλος του έτους μεταφέρονται στο επόμενο οικονομικό έτος σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 66 και εξοφλούνται κατά χρονική προτεραιότητα.

4. Η καταχώριση των υποχρεώσεων του Δημοσίου προς τρίτους στο λογιστικό σύστημα διενεργείται, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται βάσει του άρθρου 159.

5. Μέχρι την έκδοση του προεδρικού διατάγματος της παραγράφου 1, εφαρμόζεται το π.δ. 113/2010 (Α' 194).

Άρθρο 23 - Κυρώσεις σε Ο.Τ.Α.

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της γενικής διεύθυνσης οικονομικών υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων:

α. για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του Ο.Τ.Α., Αρχή και

β. στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών των κοινών υπουργικών αποφάσεων των άρθρων 77 και 78 του ν. 4172/2013 (Α' 167).

2. Αν ο Ο.Τ.Α. δεν αποστέλλει το προβλεπόμενο στο άρθρο 149 Ο.Π.Δ. εντός των προθεσμιών που ορίζονται με την κοινή απόφαση της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση του Παρατηρητηρίου Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

επιχορήγησης του Ο.Τ.Α. από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.), για όσο χρόνο καθυστερεί η αποστολή του Ο.Π.Δ..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ Γενικές Διατάξεις

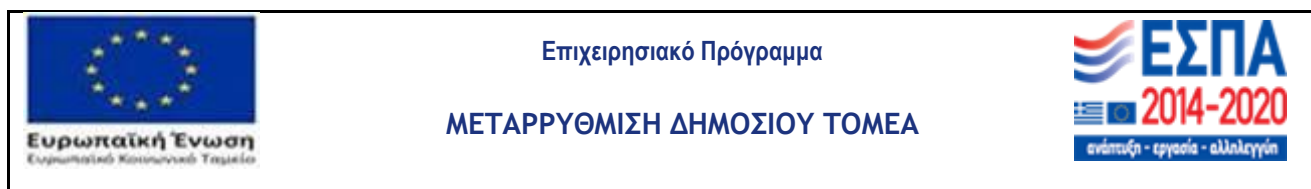
Άρθρο 24 - Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης

Για τους Ο.Τ.Α. εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος, στη σύνταξη του ισολογισμού, του απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καταρτίσθηκε με το π.δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302 Α΄) « Περί του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού)».

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ Κατάρτιση και έγκριση Προϋπολογισμού

Άρθρο 25 - Προϋπολογισμός Δήμων

1. Τα έσοδα και έξοδα των δήμων κάθε οικονομικού έτους προσδιορίζονται με τον ετήσιο προϋπολογισμό, ο οποίος καταρτίζεται και εγκρίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοτικού κώδικα και του β.δ. 17-5/15-6-1959.
2. Στον προϋπολογισμό αναγράφονται όλα τα έσοδα και έξοδα που αφορούν ορισμένη χρονική περίοδο, αποτελούσαν το οικονομικό έτος διαιρούμενα σε τακτικά και έκτακτα και κατανεμημένα σε κεφάλαια και άρθρα, κατά κατηγορία και είδη εσόδων και αντικείμενα δαπανών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Τακτικά και έκτακτα έσοδα θεωρούνται τα υπό της κείμενης νομοθεσίας οριζόμενα ως τέτοια. Τα έξοδα διακρίνονται σε τακτικά ή έκτακτα αναλόγως του διαρκούς ή μη χαρακτήρα αυτών.

3. Έσοδα του προϋπολογισμού είναι τα κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους, στον οποίον αναφέρεται ο προϋπολογισμός βεβαιούμενα ποσά, ασχέτως της φορολογικής περιόδου, της οποίας αυτά προέρχονται, ως και τα κατά το ίδιο οικονομικό έτος εισπραττόμενα ποσά τα οποία βεβαιώθηκαν σε παλαιότερα οικονομικά έτη εσόδων, έξοδα δε τα οποία κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους, καθίστανται απαιτητές υποχρεώσεις από την παροχή υπηρεσιών, εκτέλεση έργων και προμηθειών, και ως υποχρεώσεις από κάθε άλλη υφιστάμενη οφειλή η οποία καθίσταται απαιτητή εντός της ίδιας χρονικής περιόδου.

4. Τα κατά την διάρκεια κάθε οικονομικού έτους βεβαιωθέντα έσοδα, όσα δεν εισπράχθηκαν μέχρι το τέλος αυτού, μεταφέρονται και προβλέπονται εκ νέου στο οικείο μέρος του προϋπολογισμού των εσόδων του επομένου οικονομικού έτους σε δύο κεφάλαια με τίτλους:

1) "Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα τακτικά έσοδα κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη" και 2) "Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα κατά τα παρελθόντα οικονομικά έτη εκτάκτων εσόδων".

5. Έσοδα που προέρχονται από παλαιότερα οικονομικά έτη, εφ' όσον παρουσιάζονται προς βεβαίωση μετά τη λήξη του έτους, από όπου προέρχονται, βεβαιώνονται και εισπράττονται από ίδια διακεκριμένα κεφάλαια του οικείου μέρους του προϋπολογισμού των εσόδων με τίτλους:

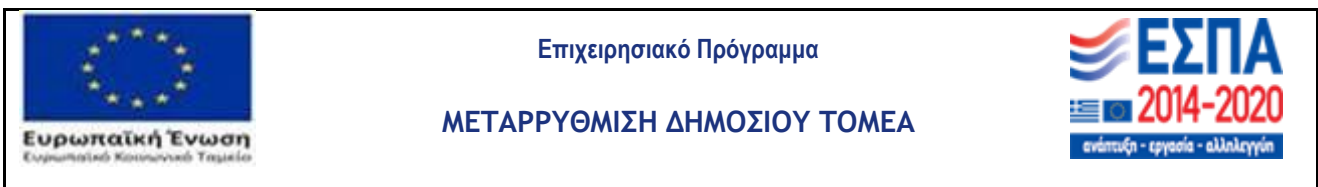
1) "Τακτικά έσοδα από παλαιότερα οικονομικά έτη τα οποία βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν κατά το έτος..." και 2) "Έκτακτα έσοδα από παλαιότερα οικονομικά έτη τα οποία βεβαιώθηκαν και εισπράχθηκαν κατά το οικονομικό έτος....".

6. Τα κατά την διάρκεια κάθε οικονομικού έτους πραγματοποιηθέντα έξοδα, όσα δεν πληρώθηκαν μέχρι τέλους αυτού, αναλαμβάνονται εκ νέου και πληρώνονται εις βάρος των στον προϋπολογισμό έξοδα του επομένου οικονομικού έτους αναγραφόμενων οικείων πιστώσεων στο ίδιο κεφάλαιο και με τίτλο "έξοδα από παλαιότερα οικονομικά έτη" και ίδια άρθρα για τα έξοδα κάθε έτους στα οποία ανάγονται.

Άρθρο 26 - Κατάρτιση Προϋπολογισμού

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται τον Ιούλιο κάθε έτους, ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των δήμων και ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των επόμενων παραγράφων. Με όμοια απόφαση, μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επιμέρους ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών.

2. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών της παραγράφου 1 και ύστερα

από αιτιολογημένη εισήγηση της Οικονομικής Υπηρεσίας του δήμου, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές.

3. Κάθε έτος το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, η οποία διαβιβάζεται στο συμβούλιο κάθε κοινότητας με μόνιμο πληθυσμό άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων και στους προέδρους κοινοτήτων με μόνιμο πληθυσμό έως τριακόσιους (300) κατοίκους, έως το τέλος Ιουνίου, καθορίζει το ανώτατο ύψος του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας για το επόμενο οικονομικό έτος.

4. Ο πρόεδρος κοινότητας έως τριακοσίων (300) κατοίκων ή το συμβούλιο κοινότητας άνω των τριακοσίων (300) κατοίκων καταρτίζει σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας, το οποίο δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που καθορίστηκε, σύμφωνα με την παράγραφο 3. Το σχέδιο, συνοδευόμενο από αιτιολογική έκθεση, αποστέλλεται στην οικονομική επιτροπή έως την 20η Ιουλίου και, σε περίπτωση μη κατάρτισης ή μη εμπρόθεσμης υποβολής του από την κοινότητα, το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων καταρτίζεται από αυτήν. Οι υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε αναγκαία υποστήριξη στο συμβούλιο ή τον πρόεδρο της κοινότητας για την κατάρτιση του σχεδίου του προϋπολογισμού εξόδων της κοινότητας.

5. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα και εντός της οριζόμενης ως άνω προθεσμίας, η εκτελεστική επιτροπή, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, που αφορούν την προετοιμασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή.

Για τη σύνταξη του προσχεδίου, η εκτελεστική επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου, καθώς και τη γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης του άρθρου 76 του ν. 3852/2010. Η μη διατύπωση γνώμης επί του προϋπολογισμού από την επιτροπή διαβούλευσης, δεν κωλύει τη σύνταξη του προσχεδίου αυτού από την εκτελεστική επιτροπή. Εάν το προσχέδιο δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, τότε καταρτίζεται από αυτήν.

Η εκτελεστική επιτροπή και η επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνουν τη γνώμη τους, μόνο κατά το στάδιο κατάρτισης του προϋπολογισμού και δεν απαιτείται εκ νέου γνωμοδότησή τους για όποιες αναμορφώσεις του ακολουθήσουν.

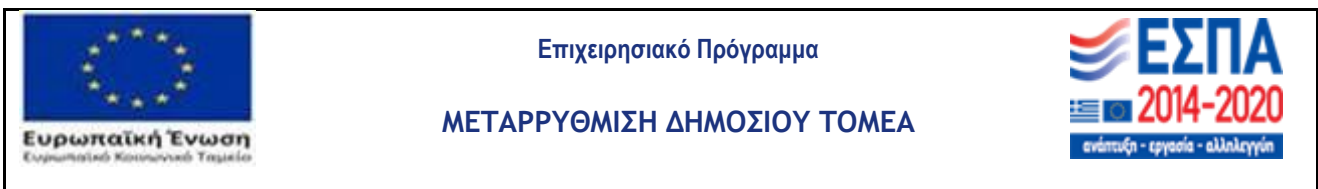
6. Η οικονομική επιτροπή, έως την 20η Σεπτεμβρίου, εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή, καθώς και το σχέδιο του προϋπολογισμού εξόδων κάθε κοινότητας και ειδικότερα αν:

α) οι συνολικές δαπάνες που αναγράφονται σε αυτό υπερβαίνουν το ανώτατο ποσό που έχει καθοριστεί από το δημοτικό συμβούλιο για κάθε κοινότητα,

β) οι δαπάνες αφορούν τις αρμοδιότητες που έχουν μεταβιβαστεί από το δημοτικό συμβούλιο στις κοινότητες,

γ) τα έσοδα και οι δαπάνες είναι νόμιμες,

δ) έχουν εγγραφεί οι υποχρεωτικές δαπάνες και τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ε) τηρούνται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος και, εφόσον απαιτείται, το αναμορφώνει ανάλογα και καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού, αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

Η οικονομική επιτροπή, έως την ίδια ημερομηνία, μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του, με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Με τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, η οποία κοινοποιείται στους δήμους, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι δήμοι που:

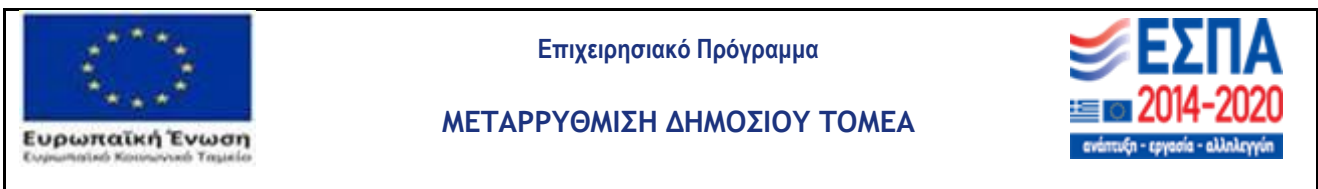
α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών,

β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την κοινή υπουργική απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος και

γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Στη γνώμη περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή εκάστου δήμου είναι αναγκαίο να εγγράψει σε επιμέρους κωδικούς ή ομάδες κωδικών αριθμών του σχεδίου του προϋπολογισμού, ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση του σχεδίου του προϋπολογισμού, το οποίο υποβάλλεται από την οικονομική επιτροπή στο δημοτικό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, καθώς και από αιτιολογική έκθεση, στην οποία παρουσιάζονται οι τυχόν προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού.

7. Το δημοτικό συμβούλιο, έως τη 15η Νοεμβρίου, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9 και υποβάλλει τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου Αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου. Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού, που αποστέλλεται σε έντυπη μορφή, αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών. Κατά τον έλεγχο αυτόν, εξετάζεται και η συμμόρφωση του δήμου με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

Αμέσως μόλις επικυρωθεί ο προϋπολογισμός, ο δήμος μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στην αρμόδια για την εποπτεία του δήμου Αρχή ο προϋπολογισμός, όπως διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, ως αποτέλεσμα αναμορφώσεων.

Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 165 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

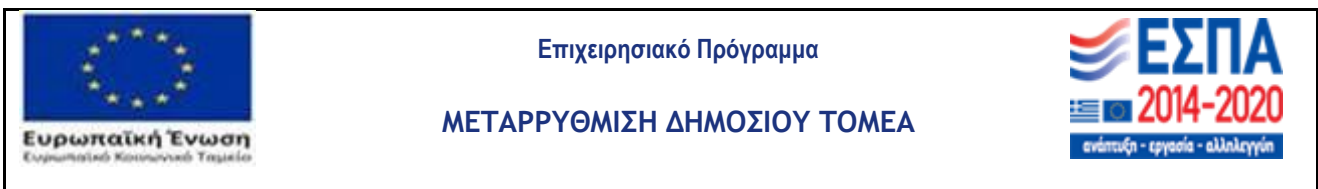
8. Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού διεξάγεται επί της εισήγησης της οικονομικής επιτροπής και επί των εναλλακτικών προτάσεων των παρατάξεων που τυχόν υποβλήθηκαν. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την οικονομική επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων, που κατατίθενται σύμφωνα με την παράγραφο 9.

Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την οικονομική επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων, που κατατίθενται σύμφωνα με την παράγραφο 9. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας.

9. Εναλλακτικές προτάσεις προϋπολογισμού κατατίθενται είτε στην οικονομική επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης του σχεδίου του προϋπολογισμού, είτε στο δημοτικό συμβούλιο κατά την πρώτη συζήτηση και ψήφιση του προϋπολογισμού. Οι εναλλακτικές προτάσεις συντάσσονται από τις προτείνουσες παρατάξεις ή τους προτείνοντες συμβούλους, συνοδεύονται από αιτιολογική έκθεση και εισήγηση της οικονομικής υπηρεσίας του δήμου, συζητούνται διακριτά και τίθενται σε ψηφοφορία κατά την ίδια συνεδρίαση που συζητείται το σχέδιο που έχει υποβληθεί από την οικονομική επιτροπή. Σε περίπτωση που τροποποιούν κωδικούς αριθμούς εσόδων και δαπανών, θα πρέπει να διασφαλίζεται πάντοτε η ισοσκελίση τουλάχιστον του προϋπολογισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Κατά τη σύνταξη των προτάσεων από τις ενδιαφερόμενες παρατάξεις, οι αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου παρέχουν κάθε σχετικό στοιχείο. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου συνιστά τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του δημοτικού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο πρώτων σε ψήφους προτάσεων και θεωρείται εγκεκριμένη η πρόταση που λαμβάνει τις περισσότερες ψήφους επί των παρόντων.

10. Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της περιφερειακής ενότητας που εδρεύει ο δήμος. Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

11. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 7 ή αν ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως την 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία

αυτή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους, σύμφωνα με τις παραγράφους 8 και 9. Αν το δημοτικό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τ.Α. και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ), πλην των προνοιακών επιδομάτων:

α) Για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία του δήμου, Αρχή και

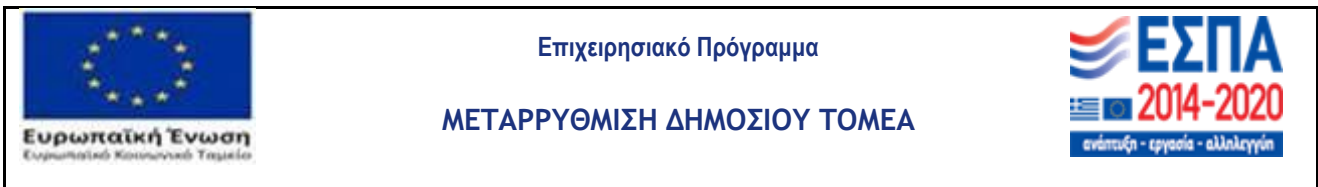
β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της απόφασης της παραγράφου 1.

Άρθρο 27 - Οικονομικό έτος

1. Οικονομικό έτος νοείται η χρονική περίοδος η οποία περιλαμβάνει τις διαχειριστικές, διοικητικές και λογιστικές πράξεις οι οποίες σχετίζονται με την διαχείριση των εσόδων και εξόδων και των περιουσιακών εν γένει στοιχείων των δήμων.
2. Το οικονομικό έτος της διαχείρισης των Δήμων και των Κοινοτήτων αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους.

Άρθρο 28 – Πιστώσεις

1. Τα προβλεπόμενα στον προϋπολογισμό των εξόδων προβλεπόμενα ποσά για ορισμένες δαπάνες ή δαπάνες όμοιας φύσεως καλούνται πιστώσεις.
2. Οι πιστώσεις διακρίνονται σε: α) τακτικές, β) αναπληρωματικές, γ) έκτακτες, δ) ειδικές και ε) συμπληρωματικές.
3. Τακτικές πιστώσεις είναι οι με τον προϋπολογισμό χορηγούμενες πιστώσεις από τα προϋπολογισθέντα έξοδα κάθε οικονομικού έτους, οι οποίες πληρώνονται από τους χρηματικούς πόρους των διαλαμβανόμενων στον προϋπολογισμό των εσόδων του ίδιου οικονομικού έτους.
4. Αναπληρωματικές πιστώσεις είναι οι χορηγούμενες προς ενίσχυση των κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού εντοπισμένων ανεπαρκών τακτικών πιστώσεων.
5. Έκτακτες πιστώσεις είναι οι χορηγούμενες για κάθε επείγουσα ανάγκη, οι οποίες δεν προβλέφθηκαν αρχικά στον προϋπολογισμό.
6. Ειδικές πιστώσεις είναι οι χορηγούμενες για ειδική αιτία.

7. Συμπληρωματικές πιστώσεις είναι οι χορηγούμενες μετά την λήξη του οικονομικού έτους προς κάλυψη υπερβάσεως πιστώσεως, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά την διαδρομή του οικονομικού έτους από λογιστικό λάθος.

Άρθρο 29 - Περιορισμοί διάθεσης πιστώσεων

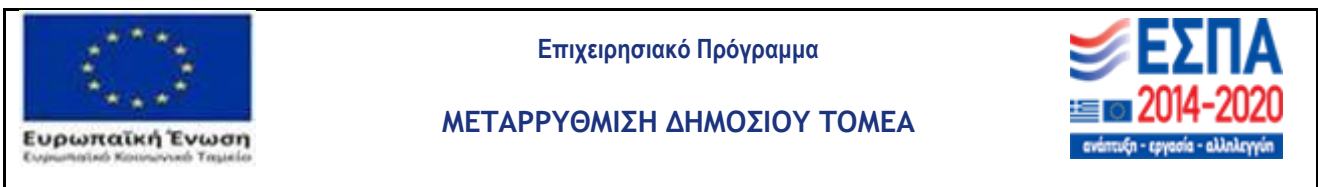
1. Οι χορηγούμενες με τον προϋπολογισμό πιστώσεις δεν δύνανται να διατίθενται σε έξοδα άλλου οικονομικού έτους.
2. Τα με τον προϋπολογισμό προσδιορισμένα σε κάθε άρθρο ποσά δεν επιτρέπεται να χρησιμεύσουν σε άλλα άρθρα.
3. Απαγορεύεται η σε ένα και το αυτό άρθρο αναγραφή πιστώσεων για έξοδα υλικού και παροχές λόγω προσωπικής εργασίας.

Άρθρο 30 – Μεταφορά πιστώσεων

1. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους απαγορεύεται η μεταφορά πιστώσεως από κεφάλαιο σε κεφάλαιο και από άρθρο σε άρθρο.
2. Κατ' εξαίρεση εκτός των εγγεγραμμένων πιστώσεων στον προϋπολογισμό για εκτέλεση έργων, επιτρέπεται η μεταφορά πίστωσης ως εκπληρωμένος σκοπός ή ανέφικτης κατάστασης προς επαύξηση άλλης πιστώσεως που αναγράφεται στον προϋπολογισμό του ίδιου ή άλλου κεφαλαίου ή για δημιουργία πιστώσεων για έκτακτες και επείγουσες ανάγκες που δεν προβλέπονται στον προϋπολογισμό.
3. Η κατά μεταφορά διάθεση των κατά την προηγούμενη παράγραφο πιστώσεων πραγματοποιείται με ειδικές αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου εγκρινόμενων κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 του Ν.Δ. 3777/1957. Οι αποφάσεις μπορούν να κατονομάζουν τα κεφάλαια και άρθρα, προς αύξηση των πιστώσεων των οποίων μεταφέρονται τα αναλαμβανόμενα ποσά ή να καθορίζουν τα νέα κεφάλαια και άρθρα, τα οποία μπορούν να δημιουργηθούν όταν πρόκειται για απρόοπτη δαπάνη.
4. Για την πρόληψη ενδεχομένης ανεπαρκείας των πιστώσεων από απρόοπτες δαπάνες, αναγράφεται στον προϋπολογισμό του δήμου πίστωση σε ίδιο κεφάλαιο με τίτλο "Αποθεματικό" και άρθρο με τίτλο "Ποσό διαθέσιμο προς αναπλήρωση των πιστώσεων, οι οποίες βρέθηκαν ανεπαρκείς, αλλά και για έκτακτες και επείγουσες ανάγκες που δεν προβλέφθηκαν στον προϋπολογισμό".
5. Για την πληρέστερη από πλευράς λογιστικής τάξεως παρακολούθηση και εμφάνιση της κινήσεως των για μεταφορά πραγματοποιούμενων κατά την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου αυξομειώσεις των πιστώσεων, η μεταφορά αυτών ενεργείται μέσω του στην παράγραφο 4 του παρόντος προβλεπόμενου Κεφαλαίου του προϋπολογισμού.

Άρθρο 31 - Μεταφορά πιστώσεων από έργα - Αποθεματικό

1. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους επιτρέπεται η μεταφορά πίστωσης από έργο σε έργο ή και από έργο για την ενίσχυση ή δημιουργία οποιουδήποτε άλλου κωδικού αριθμού

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δαπάνης, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεωτικών δαπανών, υπό την προϋπόθεση ότι τηρείται ο ανταποδοτικός ή εξειδικευμένος χαρακτήρας των πιστώσεων και με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων για τις πιστώσεις αυτές. Για τη μεταφορά αυτή απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού.

2. Το αποθεματικό κεφάλαιο του δημοτικού προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού των Περιφερειών δεν μπορεί να υπερβαίνει το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των εγγεγραμμένων σε αυτόν τακτικών εσόδων.

Άρθρο 32 – Ειδικές πιστώσεις

Ειδικές πιστώσεις από έκτακτους ειδικούς πόρους (δάνεια, δωρεές κλπ.) δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθούν προς αύξηση άλλων πιστώσεων τακτικών ή ειδικών εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό ή για τη δημιουργία νέων.

Άρθρο 33 – Καταγραφή πιστώσεων

Οι κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους χορηγηθείσες αναπληρωματικές ή έκτακτες πιστώσεις όπως και οι κατά μεταφορά από κεφάλαιο σε κεφάλαιο και από άρθρο σε άρθρο διατεθείσες τακτικές και ειδικές πιστώσεις που διατέθηκαν, καταδεικνύονται σε ειδικές στήλες του πίνακα του απολογισμού.

Άρθρο 34 – Δαπάνες

1. Οι δαπάνες είναι υποχρεωτικές και προαιρετικές.

Υποχρεωτικές δαπάνες είναι:

α) Τα έξοδα παράστασης, η αποζημίωση των συμβούλων για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου και της δημορχιακής επιτροπής, καθώς και τα έξοδα κίνησης των προέδρων των τοπικών συμβουλίων.

β) Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων και των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης.

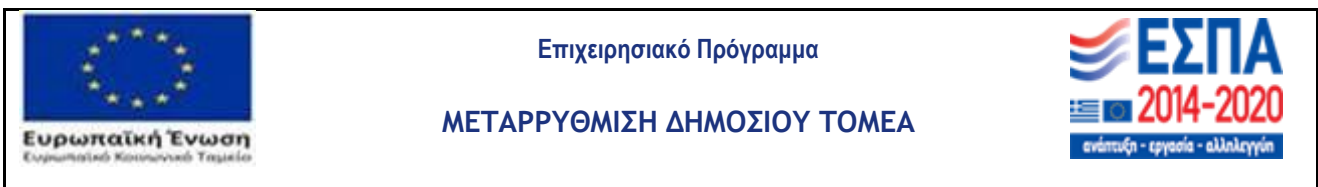
γ) Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.

δ) Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικό, τα ανταλλακτικά και η συντήρηση των μηχανημάτων και των οχημάτων, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

ε) Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις δημοτικές ή κοινοτικές υπηρεσίες.

στ) Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.

ζ) Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.

η) Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των οχημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.

θ) Οι ετήσιες εισφορές υπέρ των συνδέσμων Δήμων.

ι) Οι δαπάνες υλοποίησης των συμβάσεων διαδημοτικής συνεργασίας και των προγραμματικών συμβάσεων.

ια) Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε Δήμος ή Κοινότητα, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.

ιβ) Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων, σύμφωνα με το διατακτικό τους, οφειλών.

ιγ) Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους.

ιδ) Τα ποσά για την καταβολή των προνοιακών επιδομάτων και η προμήθεια υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

ιε) Οι δαπάνες που προκύπτουν από την εκτέλεση των διετών προγραμμάτων δράσης των κοινωφελών επιχειρήσεων.

ιστ) Οι δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.

ιζ) Τα υλικά και το κόστος επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο και στο δίκτυο ύδρευσης, αποχέτευσης, άρδευσης και ηλεκτροφωτισμού, η επισκευή του εξοπλισμού των σχολείων, των παιδικών σταθμών και των παιδικών χαρών και η εν γένει συντήρηση αυτών, καθώς και οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πολιτική προστασία.

2. Οι εισφορές της προηγούμενης παραγράφου υπολογίζονται με βάση τα τακτικά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν το προτελευταίο έτος που αφορά ο προϋπολογισμός.

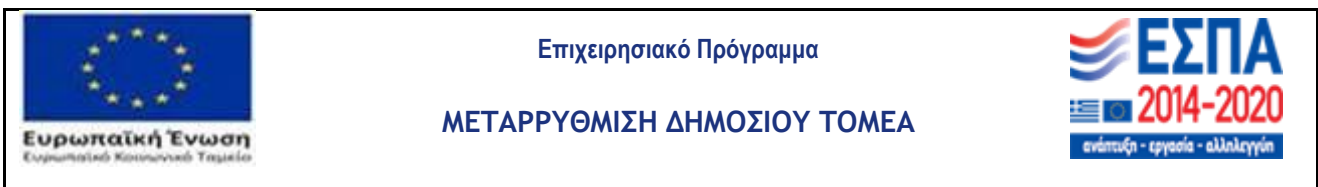
3. Πιστώσεις που είναι γραμμένες στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού του Δήμου μπορεί να διατεθούν, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου για την πληρωμή δαπανών, που αφορούν:

α) Εθνικές ή τοπικές γιορτές ή άλλες ιδίως πολιτιστικές, μορφωτικές, ψυχαγωγικές, αθλητικές εκδηλώσεις, συνέδρια και συναντήσεις που οργανώνει ο Δήμος, εφόσον σχετίζονται με την εδαφική του περιφέρεια και συνδέονται με την προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων ή των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων του.

β) Όμοιες εκδηλώσεις που οργανώνουν άλλοι φορείς και συμμετέχει ο Δήμος.

γ) Τιμητικές διακρίσεις, αναμνηστικά δώρα και φιλοξενία αντιπροσωπειών ή φυσικών προσώπων τα οποία συνέβαλαν με οποιονδήποτε τρόπο στην κοινωνική, οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη ή προβολή του Δήμου, καθώς και οι συνεπαγόμενες δαπάνες δημοσίων σχέσεων.

δ) Την τουριστική προβολή, με κάθε πρόσφορο μέσο, του Δήμου ή της Κοινότητας.

ε) Έκτακτες επιχορηγήσεις σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου του Δήμου ή της Κοινότητας.

6. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου, δεν επιτρέπεται η έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης μελετών και συναφών υπηρεσιών για την εκτέλεση έργου και των πάσης φύσεως υπηρεσιών, αν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό σχετική πίστωση, ίσης τουλάχιστον αξίας με το τμήμα του έργου, της παροχής υπηρεσίας ή της προμήθειας που, βάσει της μελέτης, πρόκειται να εκτελεσθεί μέχρι το τέλος του έτους.

Στην απαγόρευση αυτή δεν περιλαμβάνεται η διαδικασία εκπόνησης μελέτης από τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά το άρθρο 209 παρ. 3, καθώς και το άρθρο 1 του π.δ. 28/1980 (ΦΕΚ 11 Α'), χωρίς καταβολή αμοιβής.

7. Στις περιπτώσεις του στοιχείου β' της παραγράφου 4 του παρόντος και στις περιπτώσεις απευθείας ανάθεσης προμηθειών, παροχής υπηρεσιών, εκπόνησης μελετών και εκτέλεσης έργων όταν συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη, εάν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό πίστωση ή αυτή που υπάρχει είναι ανεπαρκής, η αναγκαία τροποποίηση του προϋπολογισμού γίνεται στην πρώτη, μετά την ανάθεση, συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου.

Άρθρο 35 - Δημοσίευση προϋπολογισμού

Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το συμβούλιο, δημοσιεύεται και σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος ή η Κοινότητα.

Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

Άρθρο 36 - Διάρκεια της ισχύος του προϋπολογισμού

1. Όσπου να αρχίσει να ισχύει ο νέος προϋπολογισμός, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, για την είσπραξη κάθε είδους εσόδου και για τη διενέργεια και την πληρωμή μόνον: ...

α) Των υποχρεωτικών δαπανών.

β) Των δαπανών που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, βάσει διάταξης νόμου, κατόπιν αποφάσεων χρηματοδότησης από την Κρατική Διοίκηση, καθώς και αυτών που γίνονται στο πλαίσιο της υλοποίησης εγκεκριμένων έργων ή δράσεων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους, πλην αυτών που αφορούν:

α) τις αποδοχές προσωπικού και την καταβολή των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών,

β) την καταβολή των χορηγούμενων από τους δήμους προνοιακών επιδομάτων και

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ) την καταβολή του επιδόματος ένδειας στους δικαιούχους.

Άρθρο 37 - Έλεγχος προϋπολογισμού

1. Ο προϋπολογισμός και η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής υποβάλλονται στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης μαζί με τις αποφάσεις των συμβουλίων που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είναι γραμμένες σε αυτόν.

2. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, αν διαπιστώσει ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο καλεί το συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών.

3. Τα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου υπέχουν, ανεξάρτητα από τυχόν ποινική ευθύνη, πειθαρχική και αστική ευθύνη κατά τις διατάξεις των άρθρων 141, 142 και 143.

Άρθρο 38 - Οικονομική επιτροπή - Αρμοδιότητες

1. Η οικονομική επιτροπή είναι συλλογικό όργανο, αρμόδιο για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα, έχει τις ακόλουθες αποφασιστικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες:

α) Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού.

β) Ελέγχει την πρόοδο υλοποίησης του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου.

γ) Προελέγχει τον απολογισμό.

δ) Αποφασίζει για την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει χωρίς καθυστέρηση, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ) Αποφασίζει το ετήσιο πρόγραμμα προσλήψεων προσωπικού κάθε κατηγορίας.

ζ) Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο το πολυετές σχέδιο διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.

η) Αποφασίζει αιτιολογημένα τροποποίηση άπαξ έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων στη βάση της ισχύουσας νομοθεσίας. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της.

θ) Αποφασίζει την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, για έργα, μελέτες, προμήθειες

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.

ι) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.

ια) Μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο Δημοτικό Συμβούλιο.

ιβ) Αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Όταν το αντικείμενο είναι άνω των 60.000 ευρώ, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

ιγ) Αποφασίζει για την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Εκτελεστική Επιτροπή ή τον Δήμαρχο για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαράγραφο Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α` 94).

ιδ) Ασκεί καθήκοντα αναθέτουσας αρχής για τις συμβάσεις έργου, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού πλην των περιπτώσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου για την απευθείας ανάθεση.

ιε) Εισηγείται για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

ιστ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ. 1Bv) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους.

ιζ) Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές.

ιη) Αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά.

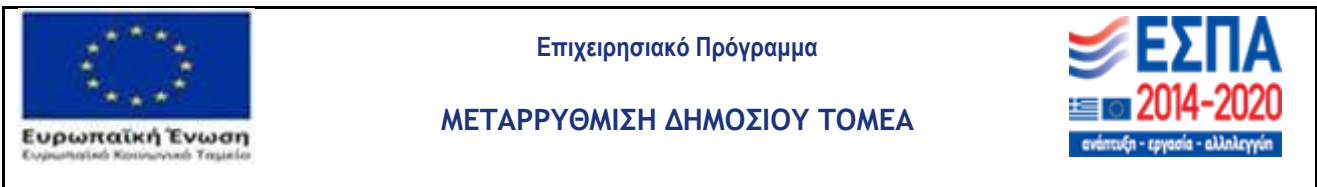
ιθ) Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια και καθορίζει την αμοιβή τους. Μπορεί επίσης να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές, η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του ΚΔΚ.

κ) Αποφασίζει για:

1. τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

ii. τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

iii. την απευθείας ανάθεση σε νομικά πρόσωπα και δημοτικές επιχειρήσεις κατά το άρθρο 12 του ν. 4412/2016 (Α` 147),

iv. τη χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων κατά το άρθρο 259 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και για την έγκριση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της κοινωφελούς επιχείρησης για είσπραξη εύλογης αποζημίωσης κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

v. την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις κατά το άρθρο 259 παρ. 4 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

vi. την έγκριση των προϋπολογισμών των ισολογισμών, των ετησίων προγραμμάτων δράσης και των εκθέσεων πεπραγμένων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων του δήμου.

κα) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

Άρθρο 39 – Συμμετοχή κοινοτήτων στην κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου

1. Το συμβούλιο της κοινότητας με απόφαση που λαμβάνεται ένα μήνα τουλάχιστον πριν την κατάρτιση του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου, εισηγείται στην εκτελεστική επιτροπή με σειρά προτεραιότητας, ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα των αναγκών των κατοίκων της περιφέρειάς του και τις προτεραιότητες για την τοπική ανάπτυξη, τις δράσεις που πρέπει να περιλαμβάνει το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου και τα έργα που πρέπει να εκτελεστούν.

2. Στη συνεδρίαση του συμβουλίου της κοινότητας για τη λήψη των αποφάσεων της προηγούμενης παραγράφου, καλούνται οι κοινωνικοί φορείς της περιφέρειάς της κοινότητας, προκειμένου να υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Εάν το συμβούλιο της κοινότητας δεν υποβάλλει εισήγηση εμπρόθεσμα στην εκτελεστική επιτροπή, το σχέδιο του επιχειρησιακού και τεχνικού προγράμματος του δήμου καταρτίζεται χωρίς αυτήν.

Άρθρο 40 - Προγραμματισμός, προϋπολογισμός και θέματα οικονομικής διαχείρισης των νέων δήμων

1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των δήμων, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε δημοτικής περιόδου, δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε δημοτικής περιόδου, ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της δημοτικής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν το περιεχόμενο, τη δομή, τις προδιαγραφές ανά κατηγορία δήμων, σύμφωνα με το άρθρο 2Α, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των δήμων, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

1Α. Σκοπός των τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. α' βαθμού είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού στο τοπικό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων του Δήμου και περιλαμβάνουν:

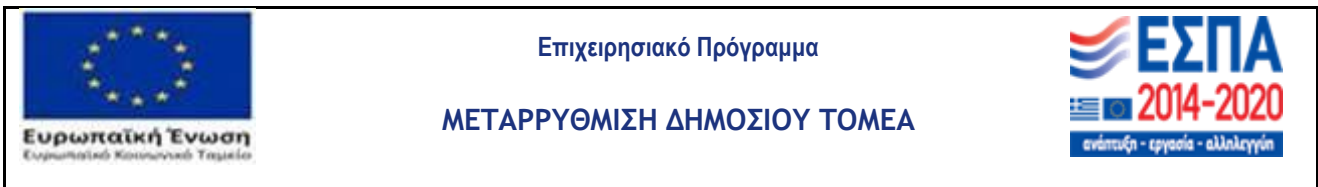
- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου του δήμου, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

2. Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις που αφορούν στις τοπικές και δημοτικές κοινότητες, συμπεριλαμβανομένων των έργων και των υπηρεσιών τους.

4. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών του δήμου για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο.

5. Έως τις 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού, καθώς και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

6. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίσθηκε από το δημοτικό συμβούλιο αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του οικείου δήμου και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο οικείος δήμος. Η παράλειψη της ανωτέρω δημοσίευσης δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

7. Ο προϋπολογισμός, το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Αν διαπιστωθεί κατά τον έλεγχο, ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το δημοτικό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών.

8. Στις κοινότητες συνιστάται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού του οικείου δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, καθορίζονται ανά κοινότητα, οι δαπάνες που καλύπτονται από την πάγια προκαταβολή, καθώς και το ύψος αυτής με βάση τον πληθυσμό. Τα ποσά της πάγιας προκαταβολής κατατίθενται σε πιστωτικά ιδρύματα που εποπτεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, σε λογαριασμούς ειδικού σκοπού που ανήκουν στον οικείο δήμο για κάθε τοπική ή δημοτική ενότητα ξεχωριστά, μετά από πρόταση των υπόλογων διαχειριστών και απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Υπεύθυνοι κίνησης των λογαριασμών είναι ο υπόλογος πρόεδρος της κοινότητας ή ο πρόεδρος της κοινότητας ή οι αναπληρωτές αυτών που είναι υπάλληλος ή υπάλληλοι του οικείου δήμου. Οι ανωτέρω ορίζονται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου.

9. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο δημοτικό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού, κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση είσπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το δημοτικό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το δημοτικό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του οικείου Δήμου και στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας και στην οικεία υπηρεσία Επιτρόπου για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 277 του ν. 3852/2010.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

10. Στους δήμους, από την ισχύ του παρόντος νόμου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

11. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

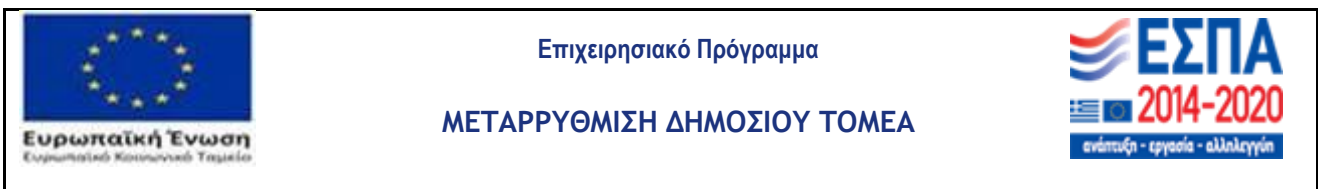
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Απολογισμός – Ισολογισμός

Άρθρο 41 - Σύνταξη απολογισμού

1. Ο δημοτικός ταμίας, με τη λήξη του οικονομικού έτους και την υποβολή των μηνιαίων λογαριασμών του τελευταίου μηνός προβαίνει αυθημερόν στον προσδιορισμό του χρηματικού υπολοίπου του λήξαντος οικονομικού έτους και την εισαγωγή του με την έκδοση από αυτόν του γραμματίου εισπράξεως στην διαχείριση του επομένου οικονομικού έτους. Ακολούθως προέρχεται από την κατάρτιση και υποβολή των ετησίων λογαριασμών της διαχείρισεως του λήξαντος οικονομικού έτους στο δήμαρχο (και δημαρχιακή επιτροπή) κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 162 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα οριζόμενα.

2. Οι ανωτέρω λογαριασμοί αποτελούνται από: α) τον απολογιστικό πίνακα και β) από τις αναλυτικές καταστάσεις των λογαριασμών της διαχείρισης των εσόδων και εξόδων και λοιπών δικαιολογητικών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 42 – Περιεχόμενο απολογισμού

1. Ο πίνακας απολογισμού περιέχει στην επικεφαλίδα το δήμο, το ονοματεπώνυμο του δημάρχου και ταμεία με προσδιορισμό της διάρκειας της υπηρεσίας αυτών για την περίπτωση που αυτή θα διαρκέσει όλο το έτος, και στο κύριο σώμα αυτού εμφανίζονται στήλες με τα κεφάλαια και τα άρθρα του προϋπολογισμού.

α) Όσον αφορά τα έσοδα: τα προϋπολογισθέντα, τα βεβαιωθέντα, τα εισπραχθέντα και τα υπόλοιπα εισπρακτέα.

β) Όσον αφορά τα έξοδα: τα προϋπολογισθέντα, οι κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους με ειδικές αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου χορηγηθείσες αναπληρωματικές έκτακτες και ειδικές πιστώσεις, τα ενταλθέντα έξοδα, τα υπόλοιπα των πιστώσεων, οι τυχόν υπερβάσεις των πιστώσεων, τα πληρωθέντα έξοδα και τα υπόλοιπα πληρωτέα.

2. Στο απολογισμό επισυνάπτονται τα εξής δικαιολογητικά στοιχεία:

Α) Για τα έσοδα: α) Αναλυτική κατάσταση στην οποία αναγράφονται, κατά την διάταξη των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού, τα έσοδα μαζί με τα εκδοθέντα τριπλότυπα αποδεικτικά παραλαβής εισπρακτέων και των εκδοθέντων γραμματίων εισπράξεως κατά αύξοντα αριθμό και ποσό.

Προκειμένου για τα έσοδα που έχουν βεβαιωθεί από προηγούμενα οικονομικά έτη, στο τέλος της ανωτέρω κατάστασης παρατίθεται ειδική ανάλυση αυτών κατά οικονομικό έτος και κατά κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού αυτού.

β) τα στελέχη των τριπλοτύπων βιβλίων των εκδοθέντων αποδεικτικών εισπρακτέων,

γ) τα στελέχη των γραμματίων εισπράξεων,

δ) τα στελέχη των διπλοτύπων βιβλίων αποδεικτικών εισπράξεων των εισπρακτόρων μετά των οικείων αποσπασμάτων και

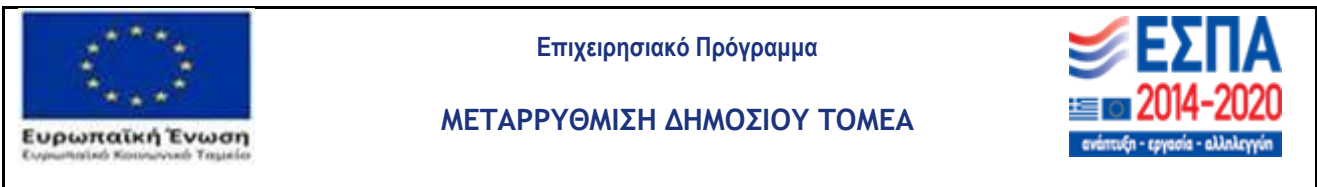
ε) αναλυτική κατάσταση, η οποία θα φαίνεται κατά κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού των εσόδων τα εκπεσθέντα ή διαγραφέντα έσοδα τα οποία έχουν καταχωρηθεί κατ' έκπτωση ή διαγραφή μετά σημειώσεις του αριθμού και χρονολογίας των εγγράφων βάσει των οποίων έγινε η έκπτωση ή η διαγραφή.

Β) Για τα πληρωθέντα έξοδα:

α) Αναλυτική κατάσταση στην οποία θα αναγράφεται κατά την διάταξη των κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού και κατ' αριθμό και ποσό για κάθε εξοφληθέν χρηματικό ένταλμα και

β) Τα εξοφληθέντα χρηματικά εντάλματα μετά των συνημμένων αυτών δικαιολογητικών εγγράφων.

3. Η τελική κατάσταση του λογαριασμού της χρηματικής διαχείρισεως εμφανίζει: α') το χρηματικό υπόλοιπο του προηγούμενου έτους, β') τις εισπράξεις του έτους από τακτικά έσοδα στο σύνολό τους, γ') τις εισπράξεις του έτους από έκτακτα έσοδα στο σύνολό τους, δ') τις πληρωμές του έτους των τακτικών εξόδων στο σύνολό τους, ε') τις πληρωμές του έτους των έκτακτων εξόδων στο σύνολό τους και στ') το χρηματικό υπόλοιπο.

4. Στην κατάσταση αυτή προσαρτάται το γραμμάτιο εισπράξεως που βεβαιώνει τη μεταφορά του χρηματικού υπολοίπου στην επόμενη διαχείριση.

Άρθρο 43 – Προσαρτήματα απολογισμού

α) Αντίγραφο του επικυρωμένου προϋπολογισμού και για κάθε τυχόν χορήγηση αναπληρωματικής πιστώσεως, οι αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου μετά των εγκριτικών αυτών της διοικητικής αρχής,

β) Η προβλεπόμενη έκθεση της οικονομικής επιτροπής και πράξη του δημοτικού συμβουλίου επί του απολογισμού.

γ) Πίνακας που να φαίνονται αφ' ενός τα γραμμάτια εισπράξεως και διπλότυπα εισπράξεως που παραλήφθηκαν για κάθε υπόλογο και είδος και αφ' ετέρου αυτά που χρησιμοποιήθηκαν και υποβλήθηκαν από αυτούς στο Ελεγκτικό Συνέδριο, τα αχρησιμοποίητα που έχουν επιστραφεί στην αρμοδία υπηρεσία ή αρχή και αυτά που παραδόθηκαν στον διάδοχο.

δ) Βεβαίωση της αρμόδιας αρχής περί των παραληφθέντων γραμματίων εισπράξεως και βεβαιώσεις περί των εκ τούτων επιστραφέντων μετά την λήξη του οικονομικού έτους.

ε) Πρωτόκολλο παραδόσεως και παραλαβής σε περίπτωση αλλαγής του ταμιά κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους και

στ) η κατά το άρθρον 16 παρ. 2 του Β.Δ. 17-5/15-06-1959 απαιτούμενη κατάσταση.

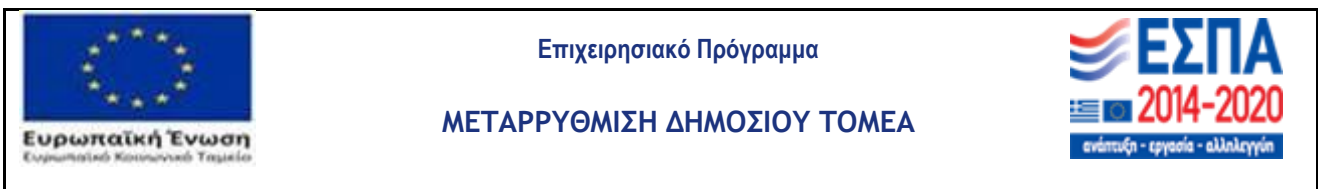
Άρθρο 44 – Έλεγχος – Έγκριση Απολογισμού και Ισολογισμού των Δήμων

1. Έως το τέλος Μαΐου, εκείνος που ενεργεί την ταμειακή υπηρεσία του Δήμου υποβάλλει δια μέσου του δημάρχου στη οικονομική επιτροπή λογαριασμό της διαχείρισης του οικονομικού έτους που έληξε. Τα στοιχεία που περιλαμβάνει ο λογαριασμός της διαχείρισης ορίζονται με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175. Ο λογαριασμός υποβάλλεται ενιαίος, ανεξάρτητα από τις μεταβολές που έχουν τυχόν γίνει, ως προς τα πρόσωπα εκείνων που ενεργούν την ταμειακή υπηρεσία.

2. Μέσα σε δύο (2) μήνες αφότου παρέλαβε τα ανωτέρω στοιχεία, η οικονομική επιτροπή τα προελέγχει και, το αργότερο πέντε (5) ημέρες μετά τη λήξη του διμήνου, υποβάλλει τον απολογισμό και, προκειμένου για Δήμους που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων, τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως, μαζί με έκθεσή της στο δημοτικό συμβούλιο.

3. Ο ισολογισμός και τα αποτελέσματα χρήσεως, πριν την υποβολή τους στο δημοτικό συμβούλιο, ελέγχονται από έναν ορκωτό ελεγκτή - λογιστή.

Οι Δήμοι που εφαρμόζουν το κλαδικό λογιστικό σχέδιο υποχρεούνται, για τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων κάθε οικονομικού έτους, να ορίζουν τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή και τον αναπληρωτή του μέχρι το τέλος Οκτωβρίου του έτους αυτού.

Ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής, για τον έλεγχο των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων (ισολογισμού, λογαριασμού αποτελεσμάτων χρήσεως, πίνακα διαθέσεως αποτελεσμάτων και προσαρτήματος) του Δήμου, εφαρμόζει τις αρχές και τους κανόνες ελεγκτικής που ακολουθεί το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, οι οποίες συμφωνούν με τις βασικές αρχές των διεθνών ελεγκτικών προτύπων. Στο χορηγούμενο πιστοποιητικό ελέγχου του, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής αναφέρει εάν ο Δήμος εφάρμοσε ορθά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων και εάν τηρήθηκαν οι διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα και των αντίστοιχων κανονιστικών ρυθμίσεων οι οποίες αφορούν το οικονομικό, λογιστικό και διαχειριστικό σύστημα των Δήμων. Περιλαμβάνει επίσης και όλες τις παρατηρήσεις που αφορούν σε σημαντικές ανεπάρκειες που έχουν ουσιώδη επίδραση στην ακρίβεια ή ορθότητα κονδυλίων του ισολογισμού ή των αποτελεσμάτων χρήσεως.

Εκτός από το πιστοποιητικό ελέγχου, ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής υποχρεούται να καταρτίζει και έκθεση ελέγχου, στην οποία θα περιλαμβάνει τα όσα προέκυψαν από τον έλεγχό του, παραθέτοντας, επιπροσθέτως και τις αναγκαίες υποδείξεις του για κάθε θέμα. Η έκθεση ελέγχου υποβάλλεται από τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή στο δημοτικό συμβούλιο και στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

4. Το συμβούλιο μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό ή και τον ισολογισμό και τα αποτελέσματα χρήσεως και την έκθεση της δημορχιακής επιτροπής αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού ή και του ισολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν, σε ειδική για αυτόν το σκοπό συνεδρίαση, στην οποία παρίσταται και ο διευθυντής των οικονομικών υπηρεσιών του Δήμου.

Στους Δήμους που εφαρμόζουν κλαδικό λογιστικό σχέδιο, στην ανωτέρω ειδική συνεδρίαση καλείται και παρίσταται και ο ορκωτός ελεγκτής - λογιστής ή ο αναπληρωτής του, ο οποίος συνέταξε το πιστοποιητικό ελέγχου. Η απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή ή του αναπληρωτή του δεν επηρεάζει τη λήψη απόφασης του συμβουλίου, υπό τον όρο ότι αποδεικνύεται η εμπρόθεσμη πρόσκλησή του στην ειδική συνεδρίαση.

Ο δήμαρχος με έγγραφό του κοινοποιεί την απουσία του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή από τη συνεδρίαση στο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, το συμβούλιο δε, έχει δικαίωμα να αποκλείσει τον ορκωτό ελεγκτή - λογιστή που δεν προσήλθε, από επόμενο έλεγχο στο Δήμο.

5. Ο απολογισμός ή και ο ισολογισμός με το πιστοποιητικό και την έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά που ορίζονται στο άρθρο 24 του ν. 3202/2003 (ΦΕΚ 284 Α'), όπως ισχύει, υποβάλλονται για έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε έναν (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του δημοτικού συμβουλίου που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος και η υποβολή του ανακοινώνεται στον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 26 του π.δ. 774/1980 και παράλληλα διενεργείται έκτακτος γενικευμένος έλεγχος στη διαχείριση του Δήμου, μετά από απόφαση του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδίδεται είτε αυτεπάγγελτα είτε μετά από αίτηση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

6. Συνοπτική κατάσταση του απολογισμού ή και ο ισολογισμός μετά των αποτελεσμάτων χρήσεως και του πιστοποιητικού ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή - λογιστή δημοσιεύονται, μετά την έγκρισή τους από το δημοτικό συμβούλιο, σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία τοπική εφημερίδα ή, εάν τέτοια δεν υπάρχει, σε εφημερίδα η οποία εκδίδεται στα όρια του νομού που εδρεύει ο Δήμος.

Με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175 του ν.3463/06, καθορίζονται τα προς δημοσίευση στοιχεία του απολογισμού.

7. Οι Δήμοι, οι οποίοι δεν υποχρεούνται κατά το νόμο στην εφαρμογή του κλαδικού λογιστικού σχεδίου, συντάσσουν στη λήξη κάθε οικονομικού έτους οικονομική κατάσταση, στην οποία εμφανίζονται οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις τους. Με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 2 του άρθρου 175, καθορίζονται τα στοιχεία της οικονομικής κατάστασης αυτής.

Σύνοψη της οικονομικής κατάστασης δημοσιεύεται μαζί με τον απολογισμό, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού.

Οι Δήμοι που εφαρμόζουν προαιρετικά το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 315/1999 (ΦΕΚ 302 Α΄) δεν υποχρεούνται στη σύνταξη της οικονομικής κατάστασης της παρούσας παραγράφου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Προϋπολογισμός

Άρθρο 45 - Οικονομικό έτος - Προϋπολογισμός

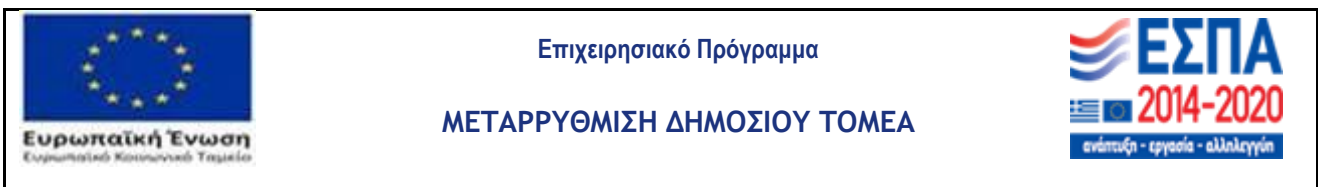
1. Ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας, στον οποίο γράφονται όλα τα έσοδα και οι δαπάνες, καταρτίζεται για ένα οικονομικό έτος.

Η εκτέλεση του προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους παρατείνεται:

1) ένα (1) μήνα για την είσπραξη των εσόδων που έχουν βεβαιωθεί έως τη λήξη του και 2) δύο (2) μήνες για την πληρωμή των εξόδων, για τα οποία οι σχετικές υποχρεώσεις έχουν αναληφθεί έως τη λήξη του.

Την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των Περιφερειών ενεργούν οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων που λειτουργούν στις Περιφέρειες και υπάγονται στον Υπουργό Οικονομικών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών που εκδίδεται κάθε έτος, μετά από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝΠΕ), παρέχονται οδηγίες για την κατάρτιση, εκτέλεση και αναμόρφωση του προϋπολογισμού των περιφερειών και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή των παραγράφων 2 έως 12. Με όμοια απόφαση, μπορεί επίσης να καθορίζονται ανώτατα όρια για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων ή επιμέρους ομάδων τους που εγγράφονται στον προϋπολογισμό και ορίζονται τα ίδια έσοδα ή ομάδες αυτών.

3. Ο προϋπολογισμός καταρτίζεται με βάση τις οδηγίες που παρέχονται ετησίως με την κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών της παραγράφου 1 και ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της οικείας αρμόδιας Οικονομικής Υπηρεσίας της περιφέρειας, για το εκτιμώμενο ύψος εσόδων και ιδίως των ιδίων εσόδων, σύμφωνα με τις οδηγίες αυτές.

Η εκτελεστική επιτροπή έως την 20η Ιουλίου κάθε έτους, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της που αφορούν την προετοιμασία κατάρτισης του προϋπολογισμού, καταθέτει το προσχέδιο αυτού στην οικονομική επιτροπή. Για τη σύνταξη του προσχεδίου, η εκτελεστική επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τυχόν προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας, καθώς και τη γνώμη της επιτροπής διαβούλευσης του άρθρου 178 του ν. 3852/2010. Η μη διατύπωση γνώμης επί του προϋπολογισμού από την επιτροπή διαβούλευσης, δεν κωλύει τη σύνταξη του προσχεδίου αυτού από την εκτελεστική επιτροπή. Αν το προσχέδιο δεν καταρτιστεί ή δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα στην οικονομική επιτροπή, τότε καταρτίζεται από αυτήν. Η εκτελεστική επιτροπή και η επιτροπή διαβούλευσης διατυπώνουν τη γνώμη τους μόνο κατά το στάδιο κατάρτισης του προϋπολογισμού και δεν απαιτείται εκ νέου γνωμοδότησή τους για όποιες αναμορφώσεις του ακολουθήσουν.

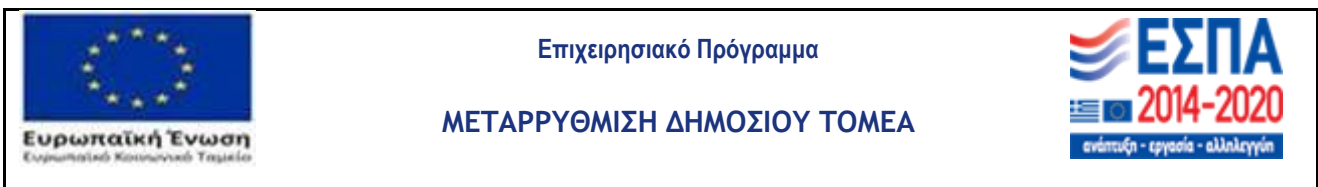
4. Η οικονομική επιτροπή, έως την 20η Σεπτεμβρίου, εξετάζει το προσχέδιο που της παραδίδει η εκτελεστική επιτροπή και ειδικότερα αν:

- α) τα έσοδα και οι δαπάνες είναι νόμιμες,
- β) έχουν εγγραφεί οι υποχρεωτικές δαπάνες και τα έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από νόμο και
- γ) τηρούνται οι διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και, εφόσον απαιτείται, το αναμορφώνει αναλόγως και καταρτίζει το σχέδιο του προϋπολογισμού.

Σε ειδικό παράρτημα του προϋπολογισμού αναφέρονται οι δράσεις, καθώς και οι λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες, που αφορούν τις μητροπολιτικές λειτουργίες της Περιφέρειας Αττικής, τις αντίστοιχες της Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας και τις περιφερειακές ενότητες κάθε περιφέρειας.

Η οικονομική επιτροπή, έως την ίδια ημερομηνία, μεριμνά για την ενσωμάτωση του σχεδίου του προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. (εφεξής Παρατηρητήριο) του άρθρου 4 του ν. 4111/2013 (Α' 18), να παράσχει τη γνώμη του επ' αυτού, με βάση κριτήρια που καθορίζονται με απόφασή του με σκοπό την επίτευξη ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών. Με τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, η οποία κοινοποιείται στις περιφέρειες, στις αρμόδιες για την εποπτεία τους Αρχές και στους Υπουργούς Εσωτερικών και Οικονομικών προσδιορίζονται οι περιφέρειες που:

- α) έχουν καταρτίσει μη ρεαλιστικά σχέδια προϋπολογισμών,

β) έχουν παραβεί τις οδηγίες κατάρτισης των προϋπολογισμών που παρασχέθηκαν με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος και

γ) δεν έχουν ενσωματώσει το σχέδιο του προϋπολογισμού τους στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας. Στη γνώμη περιλαμβάνονται και τα ποσά που η οικονομική επιτροπή έκαστης περιφέρειας είναι αναγκαίο να εγγράψει σε επιμέρους κωδικούς ή ομάδες κωδικών αριθμών του σχεδίου του προϋπολογισμού, ώστε αυτός να καταστεί ρεαλιστικός. Το Υπουργείο Εσωτερικών παρέχει οδηγίες για την ανάλογη διαμόρφωση τον σχεδίου του προϋπολογισμού, το οποίο υποβάλλεται από την Οικονομική Επιτροπή στο περιφερειακό συμβούλιο προς συζήτηση και ψήφιση το αργότερο έως το τέλος Οκτωβρίου και υποχρεωτικά συνοδεύεται από τη γνώμη του Παρατηρητηρίου, τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών, την έκθεση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου, καθώς και από αιτιολογική έκθεση στην οποία παρουσιάζονται οι προσαρμογές που επήλθαν στο σχέδιο του προϋπολογισμού.

5. Το περιφερειακό συμβούλιο, έως τη 15η Νοεμβρίου, ψηφίζει τον προϋπολογισμό και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 4111/2013, σε μία ειδική γι' αυτόν τον σκοπό συνεδρίαση, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6 και υποβάλλει τη σχετική απόφαση σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή για έλεγχο στην αρμόδια για την εποπτεία της περιφέρειας Αρχή, που σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου. Συνοδευτικά στοιχεία του προϋπολογισμού, που αποστέλλεται σε έντυπη μορφή, αποτελούν η αιτιολογική έκθεση της Οικονομικής Επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών. Κατά τον έλεγχο αυτόν, εξετάζεται και η συμμόρφωση της περιφέρειας με τις οδηγίες της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

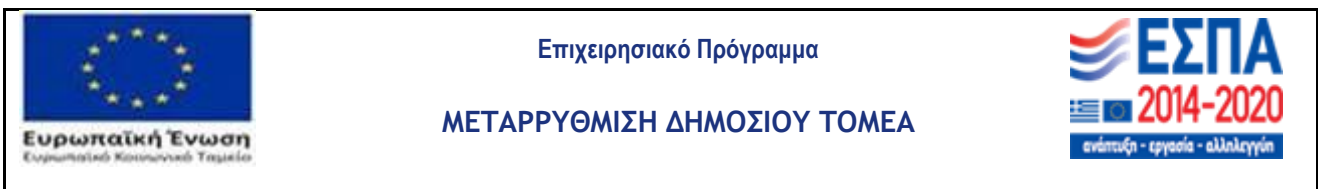
Αμέσως μόλις επικυρωθεί ο προϋπολογισμός, η περιφέρεια μεριμνά για την ενσωμάτωση αυτού, καθώς και κάθε άλλου στοιχείου, που τυχόν έχει ζητηθεί στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή υποβάλλεται στην αρμόδια για την εποπτεία της περιφέρειας Αρχή ο προϋπολογισμός, όπως διαμορφώνεται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, ως αποτέλεσμα αναμορφώσεων.

Κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού τίθενται υπόψη του συμβουλίου χρηματοοικονομικοί και άλλοι δείκτες που παρέχονται από την οικονομική υπηρεσία, κατ' αναλογία των όσων προβλέπονται στο άρθρο 165 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

6. Η συζήτηση και η ψήφιση του προϋπολογισμού διεξάγεται αναλυτικά έως κωδικό αριθμό εσόδων και δαπανών σε επίπεδο μονάδας και τυχόν αναπτύξεων επί της εισήγησης της οικονομικής επιτροπής και επί εναλλακτικών προτάσεων. Έγκυρες θεωρούνται οι ψήφοι υπέρ συγκεκριμένης πρότασης, είτε υπέρ της κατατεθείσας από την Οικονομική Επιτροπή είτε υπέρ εναλλακτικών προτάσεων που κατατίθενται σύμφωνα με την παράγραφο 6. Οι λευκές ψήφοι δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό της πλειοψηφίας.

7. Εναλλακτικές προτάσεις κατατίθενται είτε στην Οικονομική Επιτροπή κατά το στάδιο σύνταξης του σχεδίου του προϋπολογισμού, είτε στο περιφερειακό συμβούλιο κατά την

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

πρώτη συζήτηση και ψήφιση του προϋπολογισμού. Οι ενδεχόμενες εναλλακτικές προτάσεις ανά κωδικό αριθμό, συζητούνται διακριτά και τίθενται σε ψηφοφορία κατ' αντιπαράθεση με τους αντίστοιχους κωδικούς αριθμούς που περιλαμβάνονται στο σχέδιο που έχει υποβληθεί από την οικονομική επιτροπή και σε συνδυασμό με άλλους κωδικούς αριθμούς εσόδων ή/και δαπανών, οι οποίοι θα πρέπει να τροποποιούνται ανάλογα, ώστε να διασφαλίζεται πάντοτε η τουλάχιστον ισοσκελίση του προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα οριζόμενα της παραγράφου 2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες της περιφέρειας παρέχουν κάθε δυνατή υποστήριξη για την κατάρτιση των εναλλακτικών προτάσεων. Η πρόταση που συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου συνιστά και την εγκεκριμένη εγγραφή πίστωσής του προς ψήφιση προϋπολογισμού. Αν καμία πρόταση δεν συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών του περιφερειακού συμβουλίου, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται μεταξύ των δύο (2) πρώτων σε ψήφους προτάσεων.

8. Συνοπτική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως τελικώς ψηφίστηκε από το συμβούλιο, αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της περιφέρειας. Η παράλειψη δημοσίευσης αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

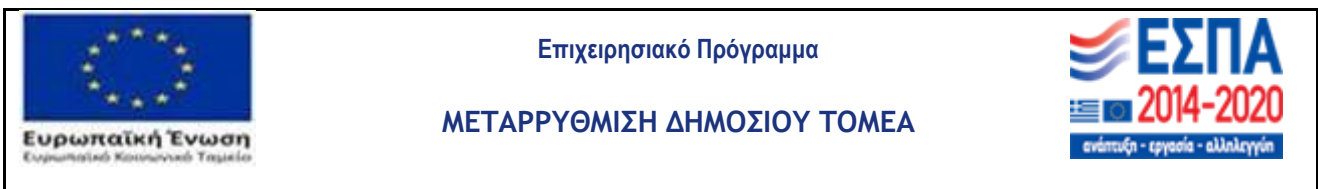
9. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού και το Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης δεν καταρτιστούν και δεν υποβληθούν, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 4 ή αν ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως τη 15η Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή μετά την ημερομηνία αυτή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6. Αν το περιφερειακό συμβούλιο και πάλι δεν συντάξει και ψηφίσει τον προϋπολογισμό, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο, συνέρχεται αυτοδίκαια εκ νέου, την αμέσως επόμενη Κυριακή και ώρα 11 π.μ. στο συνήθη χώρο συνεδριάσεών του και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφισή τους.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Τ.Α. και Αναπτυξιακής Πολιτικής του Υπουργείου Εσωτερικών, είναι δυνατόν να επιβάλλεται παρακράτηση και μη απόδοση μέρους ή του συνόλου της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης της περιφέρειας από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ):

α) Για όσο χρόνο καθυστερεί η ενσωμάτωση του σχεδίου και του επικυρωμένου προϋπολογισμού στην ηλεκτρονική βάση δεδομένων που τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών, καθώς και η ψήφιση και αποστολή του προϋπολογισμού προς έλεγχο στην αρμόδια, για την εποπτεία της περιφέρειας, Αρχή και

β) στην περίπτωση κατάρτισης και ψήφισης προϋπολογισμού, κατά παρέκκλιση των οδηγιών της κοινής υπουργικής απόφασης της παραγράφου 1.

11. Μέχρι την έναρξη ισχύος του νέου προϋπολογισμού, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης, για την είσπραξη κάθε

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

είδους εσόδου και για τη διενέργεια και την πληρωμή μόνον των υποχρεωτικών δαπανών, που είναι οι εξής:

α) Οι αντιμισθίες, η αποζημίωση των αιρετών για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών, καθώς και οι δαπάνες μετακίνησης και διαμονής τους για εκτέλεση υπηρεσίας.

β) Οι κάθε είδους αποδοχές του προσωπικού, περιλαμβανομένων των κατ' αποκοπή εξόδων κίνησης, της αποζημίωσης για την υπερωριακή απασχόληση, καθώς και εκείνων που απορρέουν από την εκτέλεση των συμβάσεων έργου, όπως επίσης και οι βαρύνουσες την περιφέρεια αντίστοιχες ασφαλιστικές εισφορές.

γ) Οι παροχές σε είδος για την προστασία των εργαζομένων.

δ) Η γραφική ύλη, τα έντυπα και τα βιβλία των υπηρεσιών, κάθε είδους καύσιμο και ελαιολιπαντικό, τα ανταλλακτικά και η συντήρηση των μηχανημάτων και των οχημάτων, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και ύδρευσης, καθώς και τα τέλη ταχυδρομικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

ε) Τα μισθώματα των ακινήτων που χρησιμοποιούνται για τις υπηρεσίες της περιφέρειας.

στ) Τα έξοδα βεβαίωσης και είσπραξης.

ζ) Τα τοκοχρεολύσια των δανείων.

η) Τα έξοδα υποχρεωτικής από το νόμο ασφάλισης των οχημάτων και των τελών κυκλοφορίας και διοδίων.

θ) Οι δαπάνες υλοποίησης των προγραμματικών συμβάσεων.

ι) Οι επιχορηγήσεις των ιδρυμάτων και νομικών προσώπων που ιδρύει κάθε περιφέρεια, ως προς το ποσό που αναγράφεται στην οικεία συστατική πράξη.

ια) Οι δαπάνες για την εκτέλεση των τελεσίδικων δικαστικών αποφάσεων και για την εξόφληση των εκκαθαρισμένων, σύμφωνα με το διατακτικό τους, οφειλών.

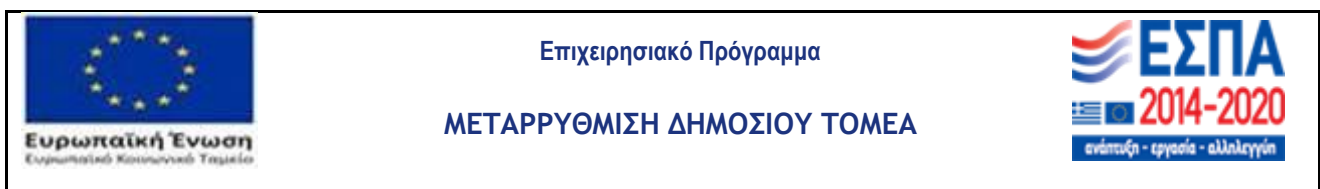
ιβ) Οι εισφορές που επιβάλλονται με ειδικούς νόμους.

ιγ) Τα ποσά για την καταβολή του επιδόματος ανάδοξης οικογένειας και του διατροφικού επιδόματος, καθώς και τα ποσά για την προμήθεια υλικών και τροφίμων για την άσκηση της αρμοδιότητας κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης.

ιδ) Οι δαπάνες που απορρέουν από συμβάσεις ανάθεσης εκτέλεσης έργων, εργασιών, προμηθειών, υπηρεσιών και μελετών.

ιε) Τα υλικά και το κόστος επισκευής βλαβών στο οδικό δίκτυο αρμοδιότητας των περιφερειών, καθώς και οι δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος και την πολιτική προστασία.

ιστ) Οι δαπάνες που γίνονται για ειδικούς σκοπούς, σύμφωνα με διάταξη νόμου, ύστερα από αποφάσεις χρηματοδότησης από την κρατική διοίκηση, καθώς και

αυτές που γίνονται στο πλαίσιο της υλοποίησης εγκεκριμένων έργων ή δράσεων, τα οποία συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ιζ) Τα χορηγούμενα από τις περιφέρειες επιδόματα, διατροφικό και ανάδοχης οικογένειας.

12. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους, πλην αυτών που αφορούν:

α) τις αποδοχές προσωπικού και την καταβολή των αντίστοιχων ασφαλιστικών εισφορών και

β) την καταβολή των χορηγούμενων από τις περιφέρειες διατροφικού επιδόματος και ανάδοχης οικογένειας.

13. Αν το σχέδιο του προϋπολογισμού δεν καταρτισθεί και δεν υποβληθεί, όπως προβλέπεται στην προηγούμενη παράγραφο ή αν ο πρόεδρος του περιφερειακού συμβουλίου δεν μεριμνήσει για να συγκληθεί το συμβούλιο έως το τέλος Νοεμβρίου, το συμβούλιο συνέρχεται αυτοδίκαια την πρώτη Κυριακή στις 11π.μ. μετά την ημερομηνία αυτήν και προχωρεί στη σύνταξη και ψήφιση του προϋπολογισμού.

14. Έως την έναρξη της ισχύος του νέου προϋπολογισμού, και πάντως όχι αργότερα από το τέλος Μαρτίου του επόμενου οικονομικού έτους, ισχύει ο προϋπολογισμός του έτους που έχει λήξει. Μετά την πάροδο του τριμήνου απαγορεύεται να γίνει οποιαδήποτε δαπάνη με βάση τον προϋπολογισμό του περασμένου έτους.

15. Κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους επιτρέπεται η τροποποίηση του προϋπολογισμού, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου. Όλες οι τροποποιήσεις του προϋπολογισμού γίνονται απαραίτητα μέσω του αποθεματικού κεφαλαίου, το οποίο αυξομειώνεται αντίστοιχα.

16. Το αποθεματικό κεφάλαιο του προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το τέσσερα τοις εκατό (4%) του συνόλου των τακτικών εσόδων που είναι γραμμένα στον προϋπολογισμό.

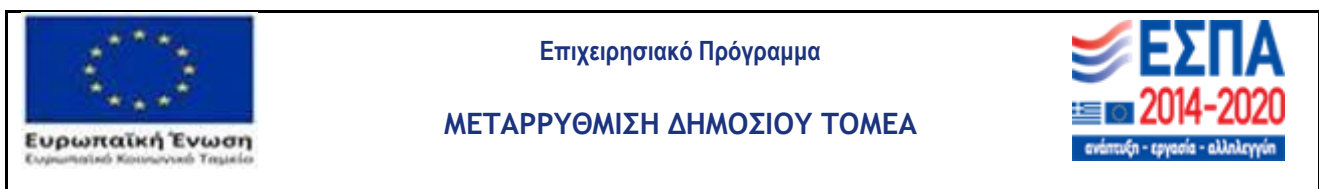
Άρθρο 46 - Αρμοδιότητες της οικονομικής επιτροπής

Η οικονομική επιτροπή είναι συλλογικό όργανο, αρμόδιο για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της οικονομικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα, έχει τις ακόλουθες αποφασιστικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες:

α) Συντάσσει και εισηγείται το σχέδιο του προϋπολογισμού.

β) Ελέγχει την πρόοδο υλοποίησης του προϋπολογισμού και υποβάλλει ανά τρίμηνο έκθεση προς το δημοτικό συμβούλιο, στην οποία παρουσιάζεται η κατάσταση των εσόδων και εξόδων του δήμου. Η έκθεση αυτή στην οποία καταχωρούνται και τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου.

γ) Προελέγχει τον απολογισμό.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ) Αποφασίζει για την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του Δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει χωρίς καθυστέρηση, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

ε) Έχει την ευθύνη για την πιστή εκτέλεση του προϋπολογισμού.

στ) Αποφασίζει το ετήσιο πρόγραμμα προσλήψεων προσωπικού κάθε κατηγορίας.

ζ) Εισηγείται στο Δημοτικό Συμβούλιο το πολυετές σχέδιο διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του Δήμου και έχει την ευθύνη της υλοποίησής του.

η) Αποφασίζει αιτιολογημένα τροποποίηση άπαξ έως πέντε τοις εκατό (5%) του φυσικού ή οικονομικού αντικειμένου συμβάσεων στη βάση της ισχύουσας νομοθεσίας. Στις συμβάσεις του προηγούμενου εδαφίου εγκρίνει το πρωτόκολλο παραλαβής με αιτιολογημένη απόφασή της.

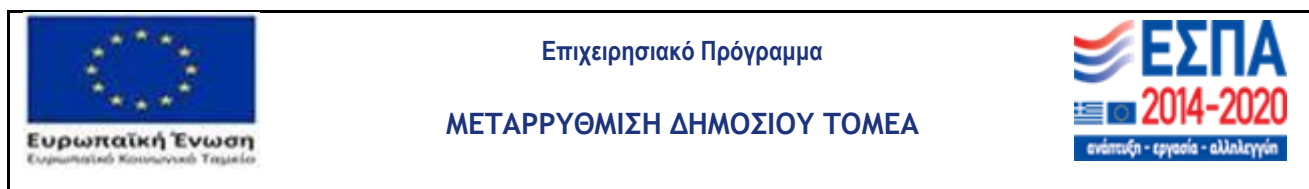
θ) Αποφασίζει την κατάρτιση των όρων, τη σύνταξη των διακηρύξεων, τη διεξαγωγή και κατακύρωση κάθε μορφής δημοπρασιών και διαγωνισμών, για έργα, μελέτες, προμήθειες και υπηρεσίες, καθώς και τη συγκρότηση των ειδικών επιτροπών διεξαγωγής και αξιολόγησης από μέλη της ή ειδικούς επιστήμονες, υπαλλήλους του δήμου ή δημόσιους υπαλλήλους.

ι) Καταρτίζει τον κανονισμό λειτουργίας της.

ια) Μελετά την ανάγκη σύναψης δανείων, τον καθορισμό των όρων τους και την υποβολή της σχετικής εισήγησης στο Δημοτικό Συμβούλιο.

ιβ) Αποφασίζει τον συμβιβασμό ή την κατάργηση δίκης που έχει αντικείμενο μέχρι ποσού εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ. Όταν το αντικείμενο είναι άνω των 60.000 ευρώ, τότε εισηγείται τη λήψη απόφασης από το Δημοτικό Συμβούλιο. Δεν επιτρέπεται συμβιβασμός ή κατάργηση δίκης για απαιτήσεις μισθών, επιδομάτων, αποζημιώσεων, εξόδων παράστασης, εξόδων κίνησης και γενικά μισθολογικών παροχών οποιασδήποτε μορφής, εξαιρουμένων εκείνων για τις οποίες το νομικό ζήτημα έχει επιλυθεί με απόφαση ανωτάτου δικαστηρίου.

ιγ) Αποφασίζει για την καταβολή εξόδων κίνησης και ημερήσιας αποζημίωσης, σε ιδιώτες μέλη επιτροπών ή ομάδων εργασίας ή ομάδων διοίκησης έργου, που συγκροτούνται από την Εκτελεστική Επιτροπή ή τον Δήμαρχο για μετακινήσεις στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, οι οποίες γίνονται για εκτέλεση υπηρεσίας, σχετικής με το έργο τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην υποπαραγράφο Δ.9 του ν. 4336/2015 (Α` 94).

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ιδ) Ασκεί καθήκοντα αναθέτουσας αρχής για τις συμβάσεις έργου, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών, ανεξαρτήτως προϋπολογισμού πλην των περιπτώσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα του Δημάρχου για την απευθείας ανάθεση.

ιε) Εισηγείται για ζητήματα διαφάνειας και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

ιστ) Εισηγείται στο δημοτικό συμβούλιο τα σχέδια κανονιστικών αποφάσεων του δήμου, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 73 παρ. 1β) και παρακολουθεί την υλοποίησή τους.

ιζ) Αποφασίζει για την υποβολή προσφυγών στις διοικητικές αρχές.

ιη) Αποφασίζει για την άσκηση ή μη όλων των ένδικων βοηθημάτων και των ένδικων μέσων, καθώς και για την παραίτηση από αυτά.

ιθ) Αποφασίζει για την πρόσληψη πληρεξουσίου δικηγόρου και για την ανάκληση της πληρεξουσιότητάς του, σε όσους δήμους, είτε δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι με μηνιαία αντιμισθία, είτε αυτοί που έχουν προσληφθεί δεν έχουν δικαίωμα να παρίστανται σε ανώτατα δικαστήρια και καθορίζει την αμοιβή τους. Μπορεί επίσης να αναθέτει την παροχή γνωμοδοτήσεων, μόνο εφόσον δεν έχουν προσληφθεί δικηγόροι, με μηνιαία αντιμισθία. Με απόφασή της είναι δυνατή, κατ' εξαίρεση, η ανάθεση σε δικηγόρο, εξώδικου ή δικαστικού χειρισμού, ανά υπόθεση, ζητημάτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα συμφέροντα του δήμου και απαιτούν εξειδικευμένη γνώση ή εμπειρία. Στις περιπτώσεις αυτές, η αμοιβή του δικηγόρου ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 281 του ΚΔΚ.

κ) Αποφασίζει για:

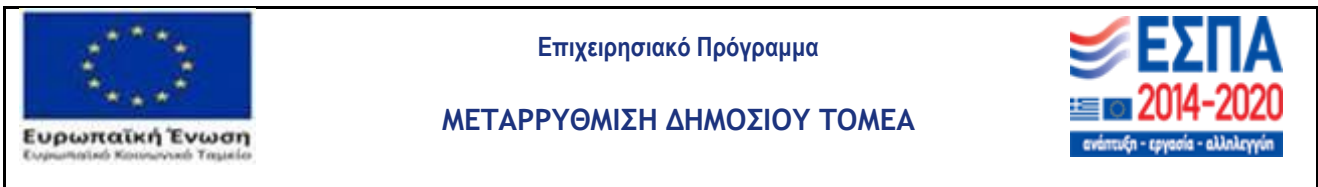
i. τη διαγραφή χρεών και την απαλλαγή από προσαυξήσεις κατά το άρθρο 174 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

ii. τη διευκόλυνση οφειλετών για ποσά άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ κατά το άρθρο 170 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

iii. την απευθείας ανάθεση σε νομικά πρόσωπα και δημοτικές επιχειρήσεις κατά το άρθρο 12 του ν. 4412/2016 (Α` 147),

iv. τη χρηματοδότηση κοινωφελών επιχειρήσεων κατά το άρθρο 259 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και για την έγκριση της απόφασης του διοικητικού συμβουλίου της κοινωφελούς επιχείρησης για είσπραξη εύλογης αποζημίωσης κατά την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου.

v. την παραχώρηση εγκαταστάσεων, εξοπλισμού και μέσων προς τις κοινωφελείς επιχειρήσεις κατά το άρθρο 259 παρ. 4 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων,

vi. την έγκριση των προϋπολογισμών των ισολογισμών, των ετησίων προγραμμάτων δράσης και των εκθέσεων πεπραγμένων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεων του δήμου.

κα) αποφασίζει για την αποδοχή κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών.

Άρθρο 47 - Προγραμματισμός, προϋπολογισμός – Λογιστικό σύστημα περιφερειών

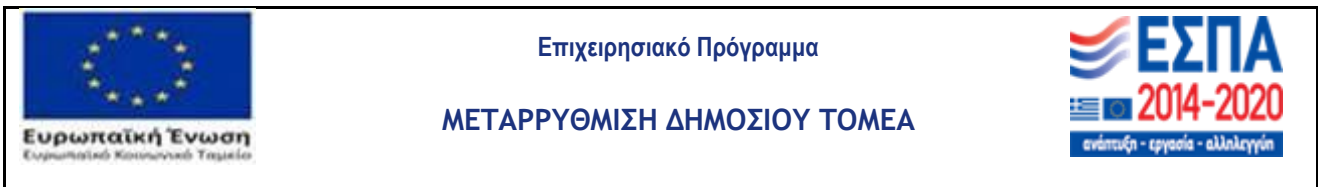
1. Για το μεσοπρόθεσμο προγραμματισμό των περιφερειών, εκπονείται Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το οποίο εξειδικεύεται κατ' έτος σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Το τεχνικό πρόγραμμα αποτελεί μέρος του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης και επισυνάπτεται σε αυτό, ως παράρτημα.

Για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού εκάστου έτους, απαιτείται η κατάρτιση τεχνικού προγράμματος για το έτος αυτό. Ο ετήσιος προϋπολογισμός εκάστου έτους, καθώς και το ετήσιο τεχνικό πρόγραμμα, πρέπει να εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις και τις παραδοχές του αντίστοιχου Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, καθώς και με το Τετραετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Ειδικά για την ψήφιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού και του τεχνικού προγράμματος του πρώτου έτους κάθε περιφερειακής περιόδου δεν απαιτείται να έχει προηγηθεί η κατάρτιση και έγκριση Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος και Ετήσιου Προγράμματος Δράσης. Για το πρώτο έτος κάθε περιφερειακής περιόδου ο αντίστοιχος ετήσιος προϋπολογισμός και το αντίστοιχο τεχνικό πρόγραμμα λογίζονται ως προσχέδιο του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, μέχρι την κατάρτιση και έγκριση αυτού. Το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του πρώτου έτους της περιφερειακής περιόδου οριστικοποιείται με την κατάρτιση και έγκριση του Τετραετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομίας και Ανάπτυξης, ύστερα από πρόταση της Επιτροπής του άρθρου 266Α του ν.3852/20, ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα σχετικά με το περιεχόμενο, τη δομή, τη διαδικασία κατάρτισης, έγκρισης, αξιολόγησης και παρακολούθησης εφαρμογής των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών, τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα, για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.

2. Σκοπός των Τετραετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των περιφερειών είναι η προώθηση της εφαρμογής του θεσμοθετημένου χωρικού σχεδιασμού και η παρακολούθηση υλοποίησης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό επίπεδο, καθώς και η συμβολή στην ανατροφοδότηση και προσαρμογή του σχεδιασμού, στο πλαίσιο των υφιστάμενων κάθε φορά συνθηκών. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή και συγκρότηση, που διέπει το σύνολο των περιφερειακών ενοτήτων και περιλαμβάνουν:

- α) στρατηγικές επιλογές,
- β) επιχειρησιακό σχέδιο και
- γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Για την κατάρτισή τους, λαμβάνονται απαραίτητα υπόψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, η μακροπεριφερειακή και διαπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας, ενώ απαιτείται εναρμόνιση με τον υφιστάμενο θεσμοθετημένο χωρικό σχεδιασμό εθνικού, περιφερειακού επιπέδου και συμβατότητα με το θεσμοθετημένο σχεδιασμό τοπικού επιπέδου.

Κατά την κατάρτιση και υλοποίησή τους, αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης και δημόσιας διαβούλευσης, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας και της συμμετοχής. Τα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτυπώνονται σε ηλεκτρονική μορφή και τα γεωχωρικά τους δεδομένα δημιουργούνται και διατίθενται ελεύθερα και διαδικτυακά σε ψηφιακή μορφή σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του ν. 3882/2010 και του ν. 4305/2014.

5. Η Εκτελεστική Επιτροπή συγκεντρώνει και αξιολογεί τις προτάσεις των υπηρεσιών της περιφέρειας για το Ε.Π.Δ. και τον προϋπολογισμό και εισηγείται το προσχέδιο του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού στην οικονομική επιτροπή, προκειμένου η τελευταία να προβεί στην κατάρτιση αυτών και την υποβολή τους στο περιφερειακό συμβούλιο.

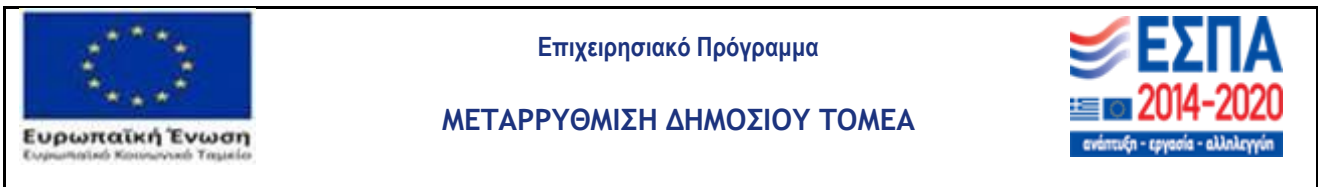
6. Έως 30 Σεπτεμβρίου κάθε έτους ολοκληρώνονται οι διαδικασίες για τη σύνταξη προσχεδίου του Ε.Π.Δ. και του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες διαβούλευσης.

7. Συνοπτική οικονομική κατάσταση του προϋπολογισμού, όπως ψηφίσθηκε από το περιφερειακό συμβούλιο αναρτάται στην ιστοσελίδα της οικείας περιφέρειας και δημοσιεύεται σε μία (1) τουλάχιστον ημερήσια ή εβδομαδιαία εφημερίδα που εκδίδεται στα όρια της οικείας περιφέρειας. Η παράλειψη της δημοσιότητας αυτής δεν επηρεάζει το κύρος της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου με την οποία ψηφίστηκε ο προϋπολογισμός.

8. Ο προϋπολογισμός, το Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης, η εισηγητική έκθεση της περιφερειακής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την επιβολή των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας. Αν διαπιστωθεί ότι δεν έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό οι υποχρεωτικές δαπάνες ή έσοδα που επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο ή ότι έχουν εγγραφεί έσοδα ή έξοδα, τα οποία δεν προβλέπονται από το νόμο, ή ότι το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους, ο Ελεγκτής Νομιμότητας καλεί το περιφερειακό συμβούλιο να αναμορφώσει κατάλληλα τον προϋπολογισμό μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών.

9. Η ταμειακή λειτουργία των περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).

10. Η οικονομική επιτροπή, έπειτα από εισήγηση του υπευθύνου των οικονομικών υπηρεσιών της οικείας περιφέρειας, μετά τη λήξη κάθε τριμήνου υποβάλλει στο περιφερειακό συμβούλιο έκθεση για τα αποτελέσματα εκτέλεσης του προϋπολογισμού,

κατά το χρονικό διάστημα από την αρχή του οικονομικού έτους έως το τέλος του συγκεκριμένου τριμήνου. Στην έκθεση διατυπώνονται και οι τυχόν παρατηρήσεις της μειοψηφίας και επισυνάπτεται σε αυτή η εισήγηση του υπευθύνου οικονομικών υπηρεσιών, καθώς και η έκθεση του προηγούμενου τριμήνου. Η έκθεση μετά των συνημμένων της υποβάλλεται στο περιφερειακό συμβούλιο εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη λήξη κάθε τριμήνου.

Εάν, με την ανωτέρω έκθεση του δεύτερου και τρίτου τριμήνου κάθε οικονομικού έτους, διαπιστωθεί από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με την πορεία και την εκτίμηση εισπραξης των εσόδων, ότι στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί υπερεκτιμημένα έσοδα ή έσοδα που εκτιμάται ότι δεν θα εισπραχθούν έως το τέλος της χρήσης, το περιφερειακό συμβούλιο προβαίνει υποχρεωτικά σε αναμόρφωση αυτού, με απόφασή του που λαμβάνεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή σε αυτό της έκθεσης από την οικονομική επιτροπή, μειώνοντας τα παραπάνω έσοδα, σύμφωνα με την εισήγησή της και αντιστοίχως το σκέλος των δαπανών, ώστε να μην καταστεί σε καμία περίπτωση ελλειμματικός ο προϋπολογισμός.

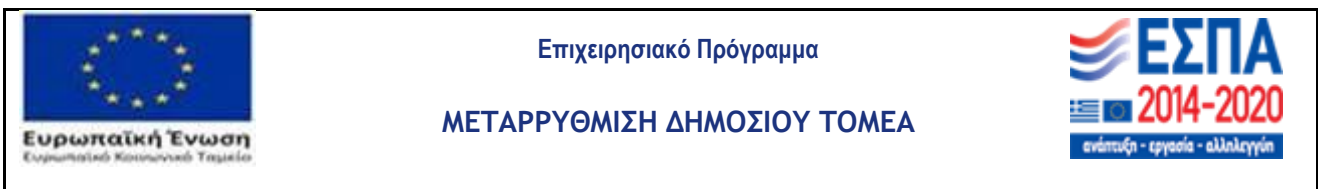
Σε περιπτώσεις όπου από την έκθεση προκύπτει ότι δεν απαιτείται αναμόρφωση του προϋπολογισμού, αυτό διαπιστώνεται από το περιφερειακό συμβούλιο με απόφασή του που λαμβάνεται εντός της ίδιας προθεσμίας, δυνάμενο αυτό να προβεί σε αναμόρφωσή του για τους λόγους που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο.

Οι ανωτέρω αποφάσεις υποβάλλονται στον Ελεγκτή Νομιμότητας για έλεγχο. Η έκθεση, μετά των συνημμένων της και η απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας και στο διαδίκτυο σύμφωνα με τα οριζόμενα στο ν. 3861/2010 («Πρόγραμμα Διαύγεια»), γνωστοποιούμενοι οι σχετικοί αριθμοί διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) στον Ελεγκτή Νομιμότητας.

Τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στην έκθεση ή και να τη συνοδεύουν, καθώς και κάθε άλλο θέμα για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.

Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 315/1999, οι Περιφέρειες μπορεί να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεών τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες επιτρέπεται: α) σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, είτε επειδή δεν υπηρετεί στην Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε επειδή το υφιστάμενο προσωπικό δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

οικονομικής υπηρεσίας. Με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), εφόσον δεν υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις για την κάλυψη των σχετικών αναγκών καθίσταται υποχρεωτική η περίληψή τους σε αυτόν, β) από την έναρξη ισχύος της παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3979/2011.

12. Με προεδρικό διάταγμα, το οποίο εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, ρυθμίζονται θέματα που αφορούν στη βεβαίωση εσόδων, στην ανάληψη υποχρεώσεων, στην έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, στην ευθύνη και στον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, στη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, στη χρηματική διαχείριση της ταμειακής υπηρεσίας, στη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμίας, στα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμειακές υπηρεσίες και γενικά στην οικονομική διοίκηση και στο λογιστικό των περιφερειών.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, καθορίζεται ο τύπος του προϋπολογισμού των περιφερειών.

14. Οι διατάξεις των κανονιστικών πράξεων των παραγράφων 11 έως 13 εφαρμόζονται από 1ης Ιανουαρίου του επόμενου της δημοσίευσής τους έτους. Μέχρι την κατά τα ανωτέρω εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων, για την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των περιφερειών ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 30/1996. Όπου στις διατάξεις του εν λόγω προεδρικού διατάγματος αναφέρονται «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή», «Νομαρχιακό Συμβούλιο» και «Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας», νοούνται αντίστοιχα «Περιφέρεια», «Περιφερειάρχης», «Οικονομική Επιτροπή», «Περιφερειακό Συμβούλιο» και «Ελεγκτής Νομιμότητας».

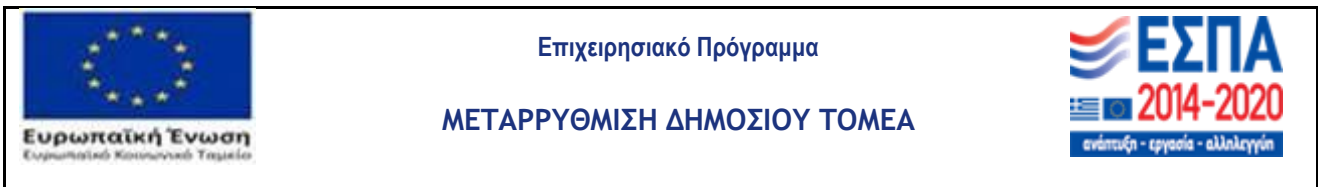
16. Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση χορήγησης πάγιας προκαταβολής ορίζονται:

α) Οι δαπάνες που θα αντιμετωπιστούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

β) Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ. Το ποσό αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

γ) Ο υπάλληλος στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με τις έγγραφες εντολές του περιφερειάρχη.

Ο περιφερειάρχης, μετά τον έλεγχο των δικαιολογητικών από την αρμόδια υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη, ώστε να παραμένει πάντοτε στα χέρια του υπόλογου το αρχικό ποσό της πάγιας προκαταβολής. Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

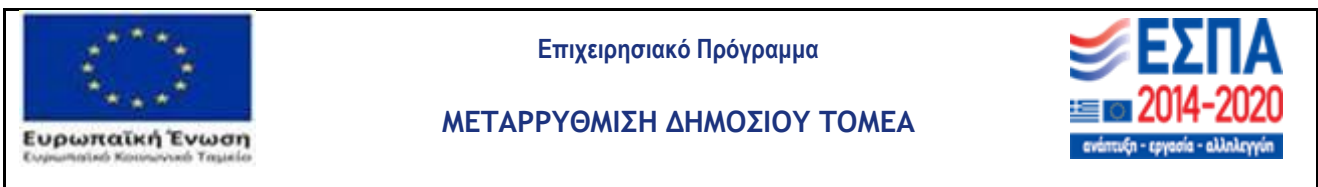
17. Το άρθρο 165 του ν.3463/06 εφαρμόζεται αναλόγως και για τις περιφέρειες, τόσο για την υποχρέωση υποβολής των οικείων στοιχείων, όσο και για τις κυρώσεις, που προβλέπονται σε περίπτωση μη εκπλήρωσής της.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Απολογισμός

Άρθρο 48 - Απολογισμός

1. Έως το τέλος Απριλίου η αρμόδια, σύμφωνα με τον Οργανισμό, υπηρεσία της Περιφέρειας υποβάλλει στην οικονομική επιτροπή, τους λογαριασμούς του οικονομικού έτους που έληξε. Οι νομαρχιακές επιτροπές ελέγχουν τους λογαριασμούς και μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου τους παρέλαβαν, υποβάλλουν στο νομαρχιακό συμβούλιο έκθεση μαζί με τους λογαριασμούς. Το συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία δύο (2) μηνών αφότου παρέλαβε τον απολογισμό των την έκθεση των νομαρχιακών επιτροπών, αποφασίζει με πράξη του για την έγκριση του απολογισμού και διατυπώνει τις παρατηρήσεις του σχετικά με αυτόν. Ο απολογισμός, μαζί με όλα τα δικαιολογητικά, υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέσα σε ένα (1) μήνα αφότου εκδόθηκε η πράξη του νομαρχιακού συμβουλίου.
2. Ευθύς μόλις λήξει το οικονομικό έτος, η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας καταρτίζει συνοπτική κατάσταση των εσόδων και των εξόδων, που υποβάλλει στο Υπουργείο Εσωτερικών και στο Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καθώς και απολογιστικό πίνακα, που υποβάλλει στην υπηρεσία στατιστικής του Υπουργείου Εσωτερικών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΤΜΗΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 49 - Λογιστικό Πλαίσιο Γενικής Κυβέρνησης

1. Με το Λογιστικό Πλαίσιο της Γενικής Κυβέρνησης επιδιώκεται ο λογιστικός χειρισμός των συναλλαγών της με ομοιόμορφο τρόπο, η αληθής και ορθή απεικόνιση της οικονομικής κατάστασης και της περιουσιακής διάρθρωσής της, η διευκόλυνση της κατάρτισης ενοποιημένων χρηματοοικονομικών αναφορών, η ορθή εκτίμηση της πιστοληπτικής ικανότητάς της, η άντληση αξιόπιστων πληροφοριών κάθε φύσης για αξιοποίηση, τόσο από τις διάφορες υπηρεσίες όσο και από τους διεθνείς οργανισμούς, η εξαγωγή δεδομένων βάσει του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών (ΕΣΛ), η απλούστευση και διευκόλυνση των κάθε μορφής ελέγχων.

2. Όλες οι δημόσιες οικονομικές συναλλαγές της Γενικής Κυβέρνησης, τόσο ως προς τα έσοδα όσο και ως προς τις δαπάνες, διαρθρώνονται και ταξινομούνται στην ίδια κατηγοριοποίηση, τόσο για τον προϋπολογισμό όσο και για τη λογιστική απεικόνιση. Οι ταξινομήσεις αυτές σχεδιάζονται σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και διαρθρώνονται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η περιεκτική παρουσίαση στον ετήσιο Κρατικό Προϋπολογισμό όλων των εσόδων και δαπανών και όλων των πιστώσεων που εγκρίνονται από τη Βουλή.

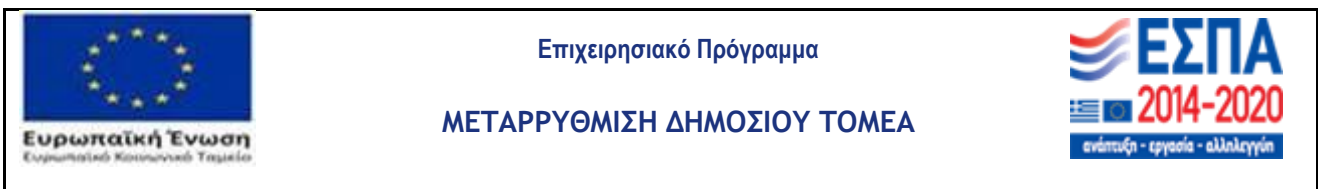
3. Το λογιστικό πλαίσιο που διέπει τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης καθορίζεται με το π.δ. 54/2018 (Α΄ 103).

Άρθρο 50 - Τακτοποίηση δημοσιονομικών εκκρεμοτήτων Ο.Τ.Α.

Με την έκδοση συμπηφιστικών ενταλμάτων τακτοποιούνται εκκρεμότητες στη δημοσιονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τα λοιπά Ν.Π.Δ.Δ., συνεπεία κατασχέσεων σε βάρος τους. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καθορίζονται και άλλες περιπτώσεις τακτοποίησης εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμπηφιστικών ενταλμάτων. Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού και τα Ν.Π.Δ.Δ. αυτών, οι λοιπές περιπτώσεις τακτοποίησης εκκρεμοτήτων με την έκδοση συμπηφιστικών ενταλμάτων, καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Άρθρο 51 - Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων σχετικών με δημόσιες δαπάνες

1. Τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκκαθαρίζονται και εντέλλονται προς πληρωμή οι δημόσιες δαπάνες και οι δαπάνες των Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, δύναται να υποβάλλονται ηλεκτρονικά. Ομοίως δύναται να

υποβάλλονται ηλεκτρονικά και στις αρμόδιες Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου τα δικαιολογητικά και τα εκδοθέντα για την πληρωμή της δαπάνης χρηματικά εντάλματα (Χ.Ε.) για την άσκηση προληπτικού ελέγχου στις προβλεπόμενες περιπτώσεις και τη θεώρηση των Χ.Ε. αντίστοιχα, με την επιφύλαξη των προβλεπόμενων στο άρθρο 31. Τα δικαιολογητικά τηρούνται σε φυσική μορφή από τις οικείες Οικονομικές Υπηρεσίες των Διατακτών και τίθενται στη διάθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, καθώς και του Υπουργού Εσωτερικών, αν πρόκειται για υπαγωγή φορέων της Κεντρικής Διοίκησης ή Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αντιστοίχως καθορίζονται οι φορείς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής των ρυθμίσεων του παρόντος και ο χρόνος υπαγωγής αυτών, καθώς και οι αναγκαίες τεχνικές ή άλλες λεπτομέρειες και ιδίως ο τρόπος εισαγωγής από τους διατάκτες των στοιχείων στο πληροφοριακό σύστημα που χρησιμοποιεί κάθε φορέας, η διαδικασία επεξεργασίας των αιτημάτων της πληρωμής από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία, ο τρόπος εκκαθάρισης της συγκεκριμένης δαπάνης, η διαδικασία διαβίβασης των ηλεκτρονικών στοιχείων των δικαιολογητικών και των τίτλων πληρωμής στο Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Σ.) στις προβλεπόμενες περιπτώσεις, ο τρόπος ακύρωσης των δικαιολογητικών στη φυσική τους μορφή, η διαδικασία άσκησης του προληπτικού ελέγχου και θεώρησης των ΧΕ από το Ε.Σ., καθώς και λοιπά σχετικά θέματα.

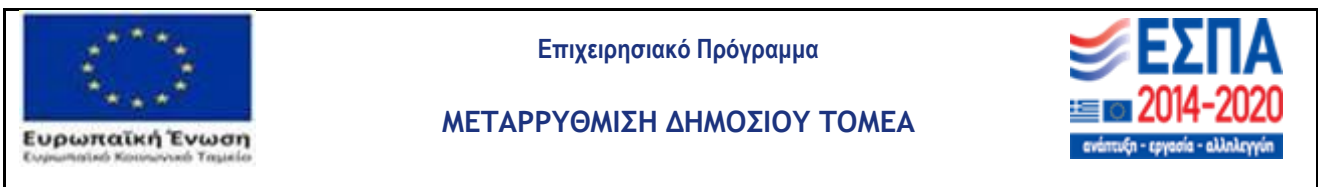
3. Με όμοιες αποφάσεις ρυθμίζονται θέματα ασφάλειας των διακινούμενων στοιχείων, πιστοποίησης και επιβεβαίωσης της ταυτότητας των εξουσιοδοτούμενων υπαλλήλων των αρμόδιων υπηρεσιών (αυθεντικοποίηση), ευθυνών των πιστοποιημένων χειριστών – χρηστών, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

Άρθρο 52 - Προθεσμίες αποστολής δικαιολογητικών δημοσίων δαπανών και δαπανών φορέων Γενικής Κυβέρνησης, έκδοσης τίτλου πληρωμής και εξόφλησης αυτών

1.α. Η προθεσμία αποστολής από τον διατάκτη στην αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα πλήρους φακέλου των δικαιολογητικών δαπανών προς έκδοση σχετικών χρηματικών ενταλμάτων (ΧΕ) για την πληρωμή τους καθορίζεται σε τρεις (3) ημέρες από την ημερομηνία παραλαβής του τιμολογίου ή άλλου ισοδύναμου για την πληρωμή εγγράφου στην Υπηρεσία, άλλως από τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παρ. 3 της υποπαραγράφου Ζ.5 της παραγράφου Ζ' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107).

β. Η προθεσμία για την έκδοση των ΧΕ από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα για πληρωμή δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών του Δημοσίου καθορίζεται σε είκοσι μία (21) ημέρες από την ημερομηνία περιέλευσης σε αυτή πλήρους φακέλου με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Τυχόν αντιρρήσεις του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα για την εκτέλεση δαπάνης κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 26 διατυπώνονται εγγράφως εντός πέντε (5) ημερών από την περιέλευση των δικαιολογητικών της δαπάνης στην υπηρεσία του. Επί των ανωτέρω αντιρρήσεων ο διατάκτης υποχρεούται να απαντήσει εγγράφως εντός τριών (3) ημερών. Οι ανωτέρω προθεσμίες των πέντε (5) και τριών (3) ημερών, αντίστοιχα,

προσμετρώνται στη συνολική προθεσμία των είκοσι μία (21) ημερών, εντός της οποίας πρέπει να εκδοθεί το σχετικό ΧΕ.

γ. Η προθεσμία για την εξόφληση από την αρμόδια υπηρεσία του φορέα των ΧΕ δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο των εμπορικών συναλλαγών των φορέων Γενικής Κυβέρνησης, καθορίζεται σε πέντε (5) ημέρες από την ημερομηνία έκδοσης του ΧΕ. Στην ανωτέρω προθεσμία των πέντε (5) ημερών περιλαμβάνεται η αποστολή αιτήματος συμψηφισμού εκκαθαρισμένης και βέβαιης απαίτησης στη Δ.Ο.Υ. του δικαιούχου, όπου απαιτείται, καθώς και η σχετική απάντηση της Δ.Ο.Υ..

2. Η μη τήρηση των ανωτέρω επιμέρους προθεσμιών συνεπάγεται την πειθαρχική ευθύνη των αρμόδιων οργάνων κατά τις σχετικές διατάξεις του ν. 3528/2007 (Α' 26).

Άρθρο 53 - Βιβλία δημοσίων υπολόγων

1. Τα τηρούμενα από τους υπολόγους διαχειριστικά και λογιστικά βιβλία, καθώς και ο τρόπος τήρησης και θεώρησης αυτών, ορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του αρμόδιου Υπουργού.

2. Προκειμένου για τους υπολόγους διαχειριστές αρμοδιότητας των Υπουργείων Εθνικής Άμυνας, πλην των Δημοσίων Στρατιωτικών Ταμείων, καθώς και του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, τα ανωτέρω θέματα ρυθμίζονται με αποφάσεις των αρμόδιων Υπουργών.

Άρθρο 54 - Ετήσιο κλείσιμο διαχειριστικών βιβλίων

1. Όλα γενικά τα βιβλία των υπολόγων διαχειριστών του Δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, εφόσον επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από το Δημόσιο ή από την Ευρωπαϊκή Ένωση, κλείνονται την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, συντάσσονται δε πρωτόκολλα για τα εμφανιζόμενα στα βιβλία σύνολα χρέωσης, πίστωσης και για το υπόλοιπο της διαχείρισης.

2. Η θεώρηση του κλεισίματος των βιβλίων των ανωτέρω διαχειρίσεων ενεργείται:

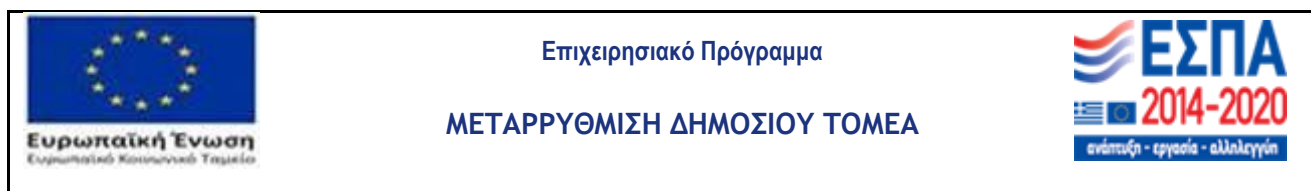
α. για τις διαχειρίσεις που υπάγονται στα Υπουργεία Εθνικής Άμυνας και Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη από αξιωματικούς που ορίζονται με διαταγές των αρμόδιων Υπουργείων, και

β. για τις υπόλοιπες διαχειρίσεις, από τους προϊσταμένους των υπολόγων διαχειριστών.

Σε περίπτωση σύμπτωσης του προσώπου του προϊσταμένου και του υπολόγου, η θεώρηση ενεργείται από υπάλληλο που ορίζεται από την αμέσως προϊστάμενη αυτού αρχή.

3. Ο τρόπος κλεισίματος και θεώρησης των βιβλίων και οι λεπτομέρειες εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

4. Ειδικά για το, κατά την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, κλείσιμο βιβλίων των διαχειρίσεων υλικού και εφοδίων των Ενόπλων Δυνάμεων, της Ελληνικής Αστυνομίας, του

Πυροσβεστικού και του Λιμενικού Σώματος, εφαρμόζονται τα οριζόμενα από τη νομοθεσία για την οικονομική μέριμνα αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΦΟΡΕΩΝ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

Άρθρο 55 – Ισχύουσες ρυθμίσεις

1. Μέχρι την θέση σε ισχύ του π.δ. 54/2018 για τους Ο.Τ.Α. εξακολουθεί να ισχύει η εφαρμογή του διπλογραφικού συστήματος στη σύνταξη του Ισολογισμού, του Απολογισμού, των οικονομικών καταστάσεων και στο σχεδιασμό γενικά της λογιστικής της Γενικής Κυβέρνησης, που καθορίσθηκε με:

α. το π.δ. 15/2011 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της Διπλογραφικής Λογιστικής Τροποποιημένης Ταμειακής Βάσης» (Α΄30), για την Κεντρική Διοίκηση,

β. το π.δ. 80/1997 «Ορισμός του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου για τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης» (Α΄ 68), για τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης,

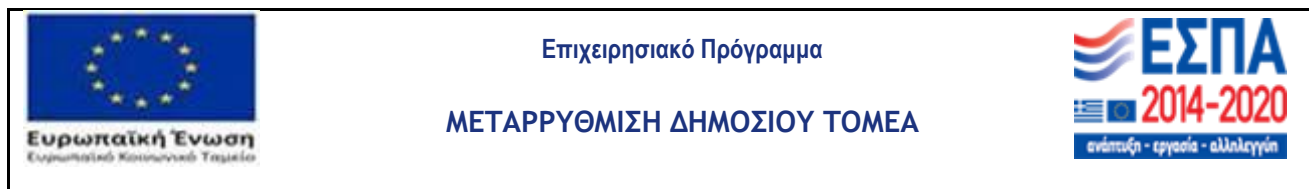
γ. το π.δ. 205/1998 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α΄ 163), για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου,

δ. το π.δ. 146/2003 «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δημοσίων Μονάδων Υγείας» (Α΄122) και το ν. 3697/2008 σχετικά με την «Ενίσχυση της διαφάνειας του Κρατικού Προϋπολογισμού, έλεγχος των δημοσίων δαπανών, μέτρα φορολογικής δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α΄ 194), για τα δημόσια νοσοκομεία,

ε. το π.δ. 315/1999 «Περί του ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου έναρξης της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α΄ Βαθμού)» (Α΄ 302), για τους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού και κατ΄ αναλογία για τους Ο.Τ.Α. Β΄ βαθμού.

2. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α΄ 302) που ισχύουν για τους δήμους περί του Διπλογραφικού Συστήματος Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής - Κοστολόγησης εφαρμόζονται αναλόγως και για τα δημοτικά ιδρύματα, τις κοινωφελείς επιχειρήσεις, καθώς και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους συνδέσμους αυτών, εξαιρουμένων των σχολικών επιτροπών.

3. Αν οι ανωτέρω φορείς δεν διαθέτουν υπάλληλο με την απαιτούμενη άδεια λογιστή και η ταμειακή υπηρεσία τους ασκείται από τους δήμους που τους έχουν συστήσει, οι τελευταίοι αναλαμβάνουν και την τήρηση του Λογιστικού τους Σχεδίου. Αν στο δήμο δεν υπηρετεί υπάλληλος με την απαιτούμενη άδεια λογιστή ή ο αριθμός των υπηρετούντων υπαλλήλων δεν επαρκεί για την κάλυψη της υποχρέωσης αυτής, γεγονός που βεβαιώνεται από την

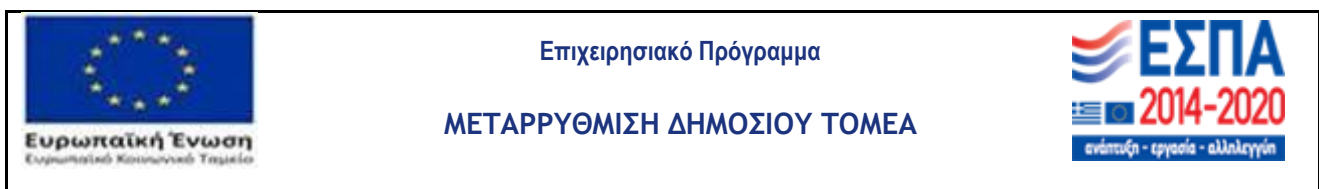
«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

οικεία Οικονομική Επιτροπή έπειτα από εισήγηση των αρμόδιων υπηρεσιών, το νομικό πρόσωπο μπορεί να αναθέσει σε εξωτερικό συνεργάτη-λογιστή κάθε εργασία για την τήρηση του Λογιστικού του Σχεδίου, κατ' αναλογία και, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006 (Α' 114). Ομοίως, μπορεί να προσφύγει στις ίδιες διατάξεις, όταν έχει ίδια ταμειακή υπηρεσία, αλλά δεν διαθέτει προσωπικό με τα ανωτέρω απαιτούμενα τυπικά προσόντα.

4. Οι Σχολικές Επιτροπές δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του Β.Δ. 17- 5/15.6.1959 (ΦΕΚ 114 Α') "Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων" όπως ισχύει και δεν συντάσσουν προϋπολογισμούς και απολογισμούς".

5. Στις διατάξεις του άρθρου 38 του Β.Δ/τος 17-5/15.6.59 "περί οικονομικής διοίκησης και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων: α) την απόδοση των εισφορών τους προς τους Συνδέσμους των οποίων αποτελούν μέλη, β) την απόδοση οφειλών από ανταποδοτικά τέλη που επιβάλλουν οι ΟΤΑ - μέλη για την αντιμετώπιση των δαπανών των αντίστοιχων υπηρεσιών του Συνδέσμου. Για την απόδοση των οφειλών αυτών, υποβάλλεται από τον Σύνδεσμο, σχετικός πίνακας με τα αντίστοιχα ποσά στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και στον οικείο δήμο ή κοινότητα μέλος.

Και στις δύο ως άνω περιπτώσεις η απόδοση γίνεται χωρίς την έκδοση χρηματικού εντάλματος από τις Δ.Ο.Υ. και τους ειδικούς δημοτικούς Ταμίες.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Βεβαίωση και είσπραξη εσόδων – Δαπάνες – Λογιστικά Βιβλία

Άρθρο 56 – Βεβαίωση εσόδου - ορισμός

Βεβαίωση εσόδου νοείται η κατά τους κειμένους νόμους εκκαθάριση από τις αρμόδιες αρχές ή υπηρεσίες και όργανα των δήμων και ο προσδιορισμός του ποσού αυτής, του προσώπου του οφειλέτου, του είδους του εσόδου και της αιτίας για την οποία οφείλεται.

Άρθρο 57 – Τίτλοι Βεβαίωσης

1. Τίτλος βεβαίωσης είναι κάθε έγγραφο αποδεικτικό ή και απλώς βεβαιωτικό της οφειλής προς τον δήμο.

Ειδικότερα:

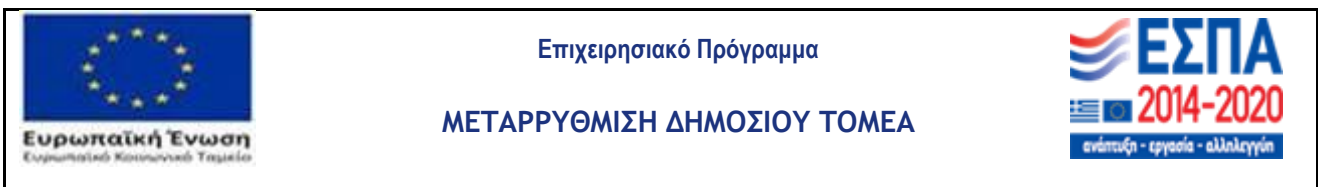
Έγγραφα τα οποία αποτελούν νομίμους τίτλους είναι: α/ Οι οριστικές και τελεσίδικες αποφάσεις των πολιτικών, ποινικών και διοικητικών δικαστηρίων. β/ Οι πειθαρχικές αποφάσεις. γ/ Οι καταλογιστικές αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι με αρμοδιότητα κάθε δημόσιας ή δημοτικής αρχής εκδιδόμενες νομίμως αποφάσεις. δ/ Οι δηλώσεις των φορολογουμένων και οι φορολογικοί κατάλογοι οι κατά τους οικείους φορολογικούς νόμους καταρτιζόμενοι υπό των αρμοδίων προς βεβαίωση του εσόδου το οποίο αφορά υπηρεσιών ή οργάνων των δήμων. ε/ Οι χρεωστικές ομολογίες πάσης φύσεως οφειλετών των δήμων. στ/ Τα υπό του νόμου κηρυσσόμενα διοικητικώς εκτελεστά πρωτόκολλα.

2. Τα εκ των ως άνω τίτλων στοιχεία καταχωρίζονται σε καταλόγους ή καταστάσεις που αναγράφονται ονομαστικώς οι φορολογούμενοι και τα εισπρακτέα καθ' έκαστον ποσά, αναλυτικώς.

3. Οι εγγραφές αυτές γνωστοποιούνται με απόδειξη στους φορολογουμένους με την κοινοποίηση αποσπασμάτων εγγραφής, καλούμενοι εντός ανατρεπτικής προθεσμίας να ασκήσουν τα ένδικα μέσα κατά της εγγραφής αυτών.

4. Οι κατά τα ανωτέρω καταρτιζόμενοι κατάλογοι ή καταστάσεις μετά την εκπνοή των νομίμων προθεσμιών υπογράφονται από τα αρμόδια όργανα της βεβαιωτικής του εσόδου υπηρεσίας και αρχής και σφραγίζονται με την υπηρεσιακή αυτής σφραγίδα, αποτελούν δε τον πλήρη βεβαιωτικό νόμιμο τίτλο και εν συνεχεία τον νόμιμο τίτλο της εισπράξεως των βεβαιωθέντων εσόδων.

5. Ο ως άνω καταρτισθείς κατ' έσοδο και οικονομικό έτος νόμιμος τίτλος, συντεταγμένος εις τριπλούν και συνοδευόμενος από κατάσταση συντεταγμένη εις τριπλούν, η οποία αναγράφει περιληπτικώς τον συνολικό αριθμό των φορολογουμένων, το είδος του εσόδου και το ποσοτικό άθροισμα του τίτλου, διαβιβάζεται με έγγραφο του δημάρχου ή της αρμοδίας βεβαιωτικής αρχής στο αρμόδιο ταμείο του δήμου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Στο έγγραφο με το οποίο διαβιβάζεται προς τον ταμία ο χρηματικός τίτλος, πρέπει να αναφέρεται ολογράφως και αριθμητικώς το συνολικό ποσό του βεβαιωμένου εσόδου, όπως περιέχεται στον τίτλο αυτό.

6. Όταν οι τίτλοι περιέλθουν στο ταμείο, ο ταμίας, αφού τους ελέγξει, εκδίδει εντός προθεσμίας ενός μηνός από της παραλαβής των τίτλων το αποδεικτικό παραλαβής αυτών εκ τριπλοτύπου βιβλίου, στο οποίο αναγράφονται τα στην περιληπτική κατάσταση στοιχεία και επιπροσθέτως το είδος και ο αριθμός του τίτλου και τα κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων.

7. Για κάθε τίτλο εκδίδεται ίδιο αποδεικτικό παραλαβής.

8. Τα στοιχεία του εκδοθέντος αποδεικτικού παραλαβής σημειώνονται από το ταμείο στη μπροστινή όψη του πρώτου φύλλου του τίτλου και των περιληπτικών καταστάσεων, επιστρέφεται δε η μία των περιληπτικών καταστάσεων μετά του εκδοθέντος αποδεικτικού παραλαβής στην αρχήν ή υπηρεσία που απέστειλε τον τίτλο.

9. Η δεύτερη περιληπτική κατάσταση μετά του εγγράφου της βεβαιωτικής αρχής, που συνοδεύει τον περιελθόντα στο ταμείο τίτλο, φυλάσσεται στο ταμείο στους ίδιους κατ' έσοδο και οικονομικό έτος φακέλους και αποτελούν τα παραστατικά των βεβαιωμένων εσόδων έγγραφα, βάσει των οποίων και εν αντιπαραβολή προς το οικείο βιβλίο εισπρακτέων, εξακριβώνεται οποιαδήποτε στιγμή η ύπαρξη στο ταμείο των σχετικών νομίμων τίτλων, ήτοι χρηματικών καταλόγων κλπ.

10. Η τρίτη των περιληπτικών καταστάσεων αποστέλλεται στο λογιστήριο του δήμου μετά του ετέρου των τριπλοτύπων αποδεικτικών παραλαβής (παράρτημα).

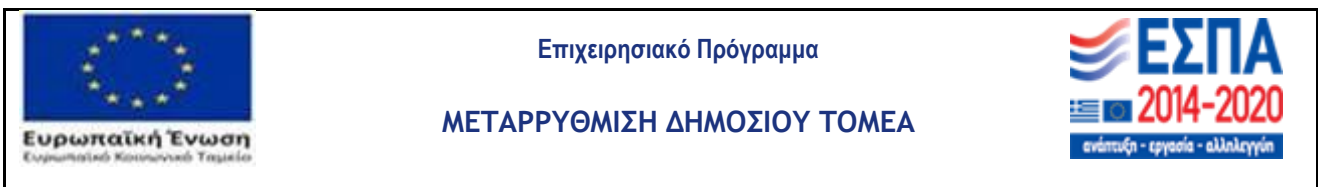
11. Τα στελέχη των βιβλίων των εκδιδόμενων τριπλοτύπων αποδεικτικών παραλαβής υποβάλλονται υπό των υπολόγων ταμίων μετά των λοιπών διαχειριστικών στοιχείων στο Ελεγκτικό Συνέδριο κατά την υποβολή σε αυτό του λογαριασμού της διαχειρίσεως των κάθε οικονομικού έτους.

12. Από της χρονολογίας της εκδόσεως του τριπλοτύπου αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων, η οποία και λογίζεται ως χρονολογία βεβαιώσεως του εσόδου που εμφανίζεται στον τίτλο, οι στους τίτλους αναγραφόμενοι οφειλέτες των δήμων υποχρεούνται στην εντός των καθορισμένων νομίμων προθεσμιών εξόφληση του χρέους τους.

Άρθρο 58- Αυτεπάγγελτος (οίκοθεν) Βεβαίωση

1. Στις περιπτώσεις στις οποίες, λόγω της υπό των σχετικών νόμων, κανονισμών κλπ. διαγραφομένης διαδικασίας εισπράξεως δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων, η εισπραξή τους πραγματοποιείται στα ταμεία των δήμων βάσει δηλώσεων κλπ. πριν περιέλθουν σε αυτούς οι σχετικοί τίτλοι, η βεβαίωση των εισπραττόμενων εσόδων ενεργείται από την ταμιακή υπηρεσία, οίκοθεν με την τακτική εισαγωγή στο ταμείο των πραγματοποιούμενων εισπράξεων από κάθε έσοδο.

2. Τα παραρτήματα των επί την οίκοθεν βεβαίωση εκδιδόμενων οικείων τριπλοτύπων βεβαιώσεως, αποστέλλονται από το δημοτικό ταμείο στην αρμόδια για την βεβαίωση κάθε

εσόδου υπηρεσία και την λογιστική υπηρεσία του δήμου, υποχρεωμένων στον εξ αντικειμένου έλεγχο, εκ των παρ' αυτούς πρωτοτύπων στοιχείων και ανακοίνωση διαφορών του δημοτικού ταμία προς συμπληρωματική είσπραξη και επιβολή κυρώσεων κατά των υπευθύνων.

3. Εκτός της κατά τις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου ενεργούμενη υπό της ταμιακής υπηρεσίας των δήμων οίκοθεν βεβαιώσεως, βεβαιούνται οίκοθεν, δια λόγους λογιστικής τάξεως και εμφανίσεως έναντι πάσης εισπράξεως αντιστοίχου βεβαιώσεως α/ οι υπό των δημοσίων ταμείων εισπραττόμενοι μετά των δημοσίων φόρων δημοτικοί τοιούτοι, β/ αι κατ' ειδικούς νόμους υπό του Δημοσίου καταβαλλόμενοι εις τους δήμους χορηγήσεις εν γένει ή ποσοστά επί δημοσίων φόρων, γ/ τα υπέρ τρίτων εισπραττόμενα μετά δημοτικών φόρων έσοδα ως και τα υπέρ του δήμου παρακρατούμενα επί τη εισπράξει τούτων ποσοστά, δ/ τα εισπραττόμενα κατά πάσα είσπραξη δημοτικών εσόδων, δι' αμέσου καταβολής τέλη χαρτοσήμου, ε/ οι λόγω εκπροθέσμου καταβολής δημοτικών εσόδων εισπραττόμενοι τόκοι υπερημερίας, προσαυξήσεις κ.λ.π. και στ/ κάθε άλλο έσοδο όταν η βεβαίωση και η είσπραξη συμπίπτουν.

Άρθρο 59 – Λογιστικά βιβλία

Εκτός των λογιστικών βιβλίων που ορίζονται από άλλες διατάξεις, η ταμειακή υπηρεσία των δήμων τηρεί τα κάτωθι βιβλία :

1. Ημερολόγιο

Σε αυτό καταχωρούνται τα εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα κατά αύξοντα αριθμό και χρονολογία και στις ίδιες στήλες αναγράφονται:

- α/ ο αύξων αριθμός του χρηματικού εντάλματος,
- β/ η χρονολογία της εκδόσεως,
- γ/ το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού,
- δ/ το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου,
- ε/ η αιτία πληρωμής,
- στ/ το πληρωτέο ποσό,
- ζ/ τα κατά μήνα ενταλθέντα ποσά και
- η/ τα ακυρωθέντα χρηματικά εντάλματα ή εκπεσθέντα ποσά.

2. Καθολικό

Στο βιβλίο τούτο καταχωρίζονται κατά κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού εξόδων τα εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα. Το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού αναγράφεται στην επικεφαλίδα, σημειώνονται δε έναντι του προϋπολογισμού και με μεταγενέστερες αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου χορηγηθείσες πιστώσεις, καθώς και αυτές που μεταφέρθηκαν σε άλλα κεφάλαια και άρθρα.

Στις ίδιες στήλες αναγράφονται:

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- α/ ο αύξων αριθμός καθολικού,
- β/ ο αύξων αριθμός του χρηματικού εντάλματος,
- γ/ η χρονολογία της εκδόσεως,
- δ/ το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου,
- ε/ η αιτία πληρωμής,
- στ/ το ενταλθέν ποσόν,
- ζ/ τα εκπεσθέντα και ακυρωθέντα ποσά χρηματικών ενταλμάτων.

3. Το ημερολόγιο και το καθολικό ισοζυγίζονται κατά μήνα, και το μηνιαίο άθροισμα αναγράφεται στην ίδια στήλη. Τα μηνιαία αθροίσματα αθροίζονται κατά τη λήξη του οικονομικού έτους.

4. Για κάθε οικονομικό έτος τηρείται ξεχωριστό ημερολόγιο και καθολικό.

Άρθρο 60 – Ευθύνη υπολόγων

1. Οι υπόλογοι οφείλουν την φύλαξη και την εν γένει εξασφάλιση των από αυτούς διαχειριζόμενων χρημάτων, να καταβάλλουν επιμέλεια που επιδεικνύουν για τις δικές τους υποθέσεις, ευθυνόμενοι για κάθε τυχόν επερχόμενη απώλεια ή μείωση των χρημάτων αυτών.

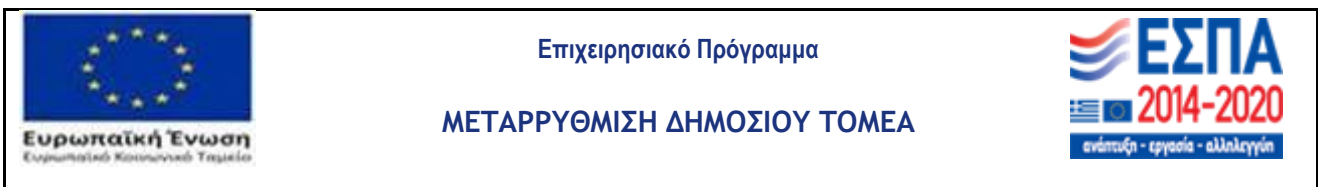
Εάν τα ποσά των ενταλμάτων δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθούν αμέσως από τους υπόλογους, μετά την εξόφλησή τους θα γίνεται κατάθεση αυτών ή των μη χρησιμοποιηθέντων υπολοίπων σε Τράπεζα ή άλλο πιστωτικό ίδρυμα, εφ' όσον λειτουργούν αυτά στην έδρα του δήμου. Οι υπόλογοι οφείλουν κατά την απόδοση του λογαριασμού να επισυνάψουν μετά των δικαιολογητικών και το βιβλιάριο της καταθέσεως και αναλήψεως Τραπεζής, στο οποίο θα αναγράφονται όλες οι καταθέσεις και αναλήψεις που έχουν γίνει.

2. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν εφαρμογή και επί των χορηγουμένων προκαταβολών.

Άρθρο 61 – Προπληρωμές

1. Επιτρέπεται οι δαπάνες εκείνες που η φύση τους επιβάλλει την γρήγορη και άμεση πληρωμή τους, να πληρώνονται από τον δημοτικό ταμιά χωρίς την προηγούμενη έκδοση χρηματικών ενταλμάτων, αλλά βάσει των απαιτούμενων για κάθε μία από αυτές δικαιολογητικών.

2. Τα δικαιολογητικά της καθεμίας από τις ως άνω δαπάνες συνοδευόμενα από αναλυτικές εις διπλούν καταστάσεις, υποβάλλονται από τους ταμιακούς υπολόγους στην λογιστική υπηρεσία του δήμου μετά τον προσήκοντα έλεγχο. Βάσει αυτών προβαίνει στην έκδοση των σχετικών χρηματικών ενταλμάτων επί των οικείων κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού εξόδων και επ' ονόματι των πληρωθέντων δικαιούχων ή των ταμιακών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

υπολόγων που ενήργησαν τις πληρωμές, οι οποίοι τα εξοφλούν μετά σχετικής πράξεως συντασσόμενης για κάθε ένταλμα.

3. Εις τα κατά τα ανωτέρω χρηματικά εντάλματα επισυνάπτονται πάντα τα στηρίζοντα την δαπάνη στοιχεία μετά των νομίμων εξοφλητικών αποδείξεων, ευθυνόμενου του ταμιά για την νόμιμη χαρτοσήμανσή τους, όπου απαιτείται αυτή η ενέργεια των νενομισμένων κρατήσεων και την από των πραγματικών δικαιούχων ή των νομίμων αντιπροσώπων αυτών εξόφληση.

4. Στις διατάξεις του προηγούμενου άρθρου υπάγονται μόνον πληρωμές που αφορούν:

α/ Επιστροφή χρηματικών εγγυήσεων κατατεθειμένων στο δημοτικό ταμείο για διάφορες αιτίες,

β/ απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττομένων μετά των δημοτικών φόρων εσόδων, των υπέρ τρίτων κρατήσεων και των τελών χαρτοσήμου αμέσου καταβολής.

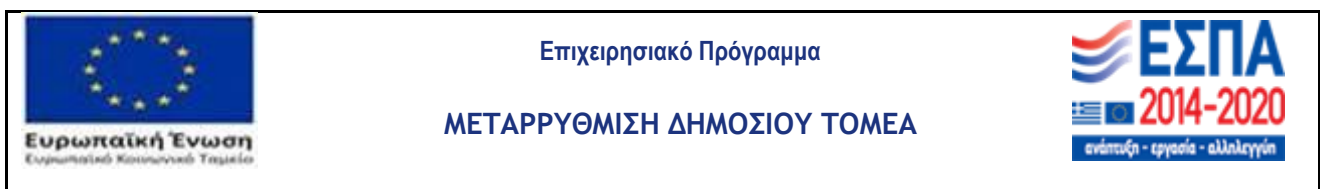
γ/ δεδουλευμένα ημερομίσθια εργατοτεχνικού προσωπικού του δήμου,

δ/ έξοδα μεταγωγής οφειλετών του δήμου και έξοδα διατροφής προσωποκρατούμενων τοιούτων,

ε/ έξοδα κατασχέσεως περιουσίας οφειλετών των δήμων και

στ/ έξοδα μεταφοράς και διατηρήσεως κατασχόμενων.

5. Επιτρέπεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να υπαχθούν στις διατάξεις του άρθρου 38 του Β.Δ. 17-5/15-06-1959 και οι πληρωμές άλλων δαπανών αναλόγως των εκάστοτε παρουσιαζομένων υπηρεσιακών αναγκών και περιπτώσεων.

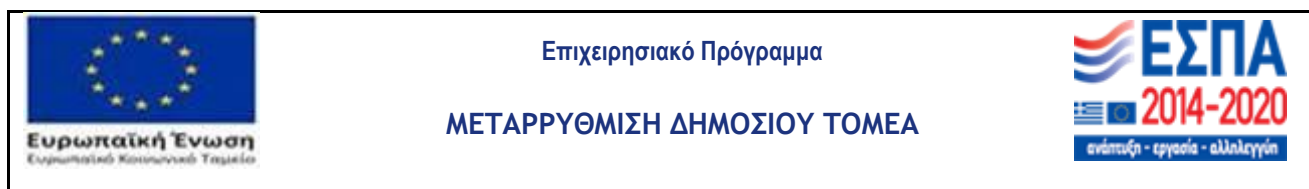

Άρθρο 62 – Διαδικασία Πληρωμής

1. Οι πάσης φύσεως πληρωμές από το δημοτικό ταμείο, ενεργούνται ως ακολούθως:
2. Τα σε κάθε ταμείο εκδιδόμενα χρηματικά εντάλματα προς πληρωμή εξόδων του δήμου, καθώς και κάθε άλλος νόμιμος τίτλος πληρωμής παραδίδονται στον λογιστικό γραφείο του ταμείου.
Ο δημοτικός ταμίας βοηθούμενος από τον ελεγκτή ή λογιστή του γραφείου αυτού ενεργεί με προσωπική του ευθύνη τον έλεγχο αυτών καθ' όσον αφορά το νόμιμο και έγκυρο της εντελλομένης δαπάνης κατά τις κείμενες διατάξεις, και μετά προβαίνει στην πληρωμή αυτών στους δικαιούχους.
3. Ο από τον ταμιά ενεργούμενος έλεγχος συνίσταται ειδικότερα, στην εξέταση των στοιχείων, που ορίζει η νομοθεσία.
4. Προκειμένης της πληρωμής στον δικαιούχο ο ταμίας ή ο υπό αυτού εντεταλμένος ταμιακός διαχειριστής ή άλλος ταμιακός υπόλογος οφείλει να ενεργήσει την πληρωμή στον πραγματικό δικαιούχο ή τον πληρεξούσιο αυτού ή προκειμένου περί νομικών προσώπων τον νόμιμο αντιπρόσωπο των προσώπων τούτων, ή στον νόμιμο δικαιοδόχο της απαιτήσεως.
Ως προς την εξακρίβωση της ταυτότητας και την γνησιότητα της υπογραφής του δικαιούχου, ο ταμίας δικαιούται να ζητήσει κάθε βεβαίωση, η οποία θεωρεί ότι τον διασφαλίζει.
5. Εάν ο δικαιούχος του εντάλματος είναι αγράμματος, ο ταμίας αναγράφει την περίπτωση αυτή στην εξοφλητική απόδειξη, πληρώνει δε το ποσό του εντάλματος στον δικαιούχο παρουσία δύο μαρτύρων που υπογράφουν την εξοφλητική απόδειξη, εάν το πληρωτέο ποσό περιλαμβάνεται εντός των ορίων των από την πολιτική δικονομία καθοριζομένων ποσών, όπου επιτρέπεται η δια μαρτύρων εξόφληση, αλλιώς απαιτεί την σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξεως για την εξόφληση.
6. Εάν ο δικαιούχος του εντάλματος έχει αποβιώσει, είναι ανήλικος ή τελεί υπό απαγόρευση, ή νομικό πρόσωπο, ή πτωχεύσας έμπορος, η εξόφληση του εντάλματος ενεργείται μέσω πληρεξουσίου.
7. Σε κάθε περίπτωση η υπηρεσία του ταμείου υποχρεούται να ενεργεί κρατήσεις λόγω κατασχέσεως, εκχωρήσεως κλπ. Η κράτηση ενεργείται επί του πληρωτέου ποσού, ο δε δικαιούχος οφείλει να δώσει εξοφλητική απόδειξη για ολόκληρο το πληρωτέο ποσό, γινομένης μνείας από τον αρμόδιο ταμιά στη εξοφλητική απόδειξη της ενεργηθείσης κρατήσεως.
Τα ποσά των ως άνω κρατήσεων κατατίθενται από τον ταμιά που τις ενήργησε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

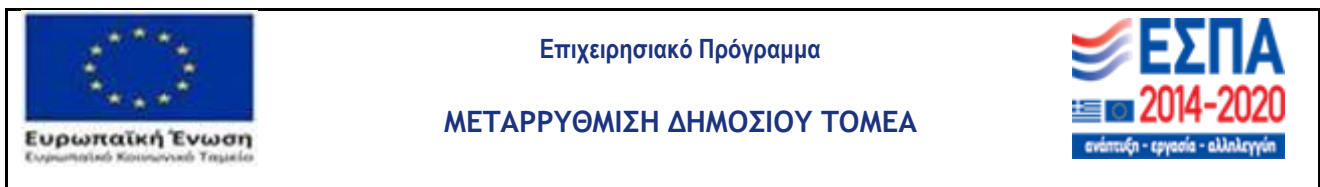
Άρθρο 63 -- Χρονολόγηση πληρωμής

Ο αρμόδιος για την πληρωμή ταμιακός υπόλογος σε κάθε πληρωμένο από αυτόν ένταγμα και σε κάθε εξοφλητική απόδειξη αναγράφει με σφραγίδα ή ιδιοχειρως την λέξη

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

"πληρώθηκε" και την χρονολογία στην οποία έλαβε χώρα η πληρωμή, βεβαιώνοντας συγχρόνως την πράξη της εξοφλήσεως με την υπογραφή του.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 64 – Υποβολή εντάλματων

Τα εξοφλούμενα χρηματικά εντάλματα φέρονται σε πίστωση της διαχείρισης του ταμείου και υποβάλλονται από τον ταμία στο τέλος του οικονομικού έτους στο Ελεγκτικό Συνέδριο με τον απολογισμό και τις προβλεπόμενες αναλυτικές καταστάσεις.

Άρθρο 65 – Έγκριση δαπανών – πιστώσεων από τον Δήμαρχο

1. Ο δήμαρχος αποφασίζει για την έγκριση των δαπανών και τη διάθεση όλων των εγγεγραμμένων στον προϋπολογισμό πιστώσεων, συμπεριλαμβανομένων των πιστώσεων που εγγράφονται σε αυτόν με αναμόρφωση, με την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης. Για την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής δεν απαιτείται προηγούμενη απόφαση συλλογικού οργάνου, εκτός αν αυτή είναι απαραίτητη, προκειμένου να επιτευχθεί η απαιτούμενη εξειδίκευση της πίστωσης. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πριν από την απόφαση του δημάρχου, προηγείται σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου. Εξειδικευμένη θεωρείται η πίστωση, όταν κατονομάζεται ρητά η συγκεκριμένη δαπάνη για την οποία προορίζεται και προσδιορίζεται στο αναλυτικότερο δυνατό επίπεδο κωδικοποίησης του προϋπολογισμού.

2. Όπου στις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 140, της παραγράφου 3 του άρθρου 158 και του άρθρου 202 του ν. 3463/2006, καθώς και των άρθρων 70 παράγραφος 3 του άρθρου 94 και παρ. 4 περίπτωση 30 του ν. 3852/2010 ή σε άλλες διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας ορίζεται το δημοτικό συμβούλιο ως όργανο αρμόδιο για την έγκριση της δαπάνης και τη διάθεση της πίστωσης, νοείται εφεξής ο δήμαρχος, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού.

3. Οι διατάξεις του άρθρου 224 του ν. 3852/2010 ισχύουν και για τις αποφάσεις που εκδίδει ο δήμαρχος ως διατάκτης πιστώσεων.

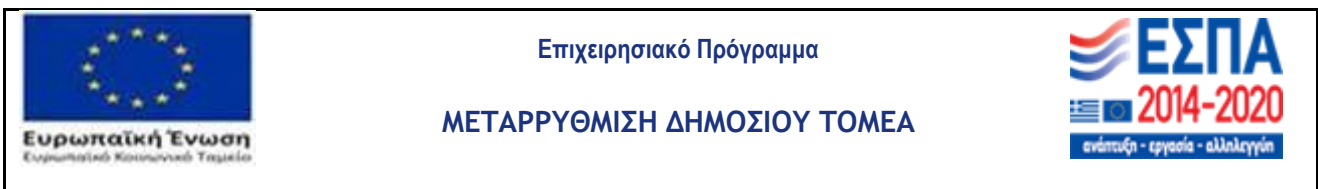
Άρθρο 66 – Τμηματική πληρωμή από Ο.Τ.Α.

Επιτρέπεται η τμηματική πληρωμή υποχρέωσης δήμου ή περιφέρειας, για το συνολικό ποσό της οποίας έχει εκδοθεί ένα μόνο φορολογικό στοιχείο, με περισσότερα του ενός χρηματικά εντάλματα.

Στην περίπτωση αυτή, τα πρωτότυπα δικαιολογητικά επισυνάπτονται στο πρώτο χρηματικό ένταλμα και στα επόμενα σημειώνεται παραπομπή στα στοιχεία του εντάλματος, στο οποίο έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα δικαιολογητικά.

Εάν τα δικαιολογητικά έχουν επισυναφθεί σε χρηματικό ένταλμα προηγούμενου οικονομικού έτους, δεν γίνεται παραπομπή κατά τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο, αλλά επισυνάπτονται στο ένταλμα φωτοαντίγραφα των δικαιολογητικών, πάνω στα οποία σημειώνονται τα στοιχεία του εντάλματος, όπου έχουν επισυναφθεί τα πρωτότυπα αυτών.

Άρθρο 67 – Βεβαίωση αξιώσεων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Χρηματικές αξιώσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν σε απόδοση φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και προκύπτουν εξαιτίας μη υποβολής από τους υπόχρεους των αναγκαίων στοιχείων για τη βεβαίωσή τους ή υποβολής ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων ή λανθασμένα βεβαιωμένων οφειλών, βεβαιώνονται σε βάρος των υπόχρεων εντός εικοσαετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους που δημιουργήθηκε η σχετική υποχρέωση προς καταβολή τους, χωρίς την επιβολή προσαυξήσεων. Τυχόν πρόστιμα που επιβάλλονται για τις ανωτέρω περιπτώσεις, υπολογίζονται επί των οφειλών που ανάγονται στα πέντε (5) προηγούμενα της βεβαίωσης έτη.

Άρθρο 68 - Διαδικασία είσπραξης αχρεωστήτως καταβληθέντων

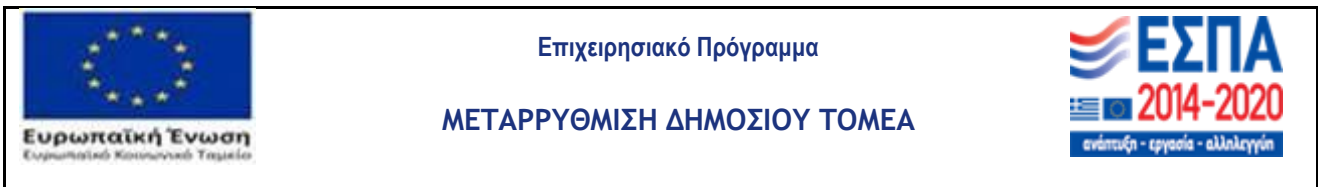
Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και των κατά περίπτωση αρμόδιων καθ' ύλην Υπουργών, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι απαιτούμενες διαδικασίες είσπραξης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 27 του Ν. 4354/2015 (Α' 176) και συγκεκριμένα τα όργανα έκδοσης της καταλογιστικής πράξης, ο τρόπος βεβαίωσης του αχρεωστήτως καταβληθέντος ποσού και απόδοσης ή επιστροφής αυτού στους δικαιούχους, το έντοκο ή μη της επιστροφής του ποσού, το ύψος του επιτοκίου, η χρονική αφετηρία υπολογισμού των τόκων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Οι διατάξεις των άρθρων 121, 122 και 123 του Ν. 4270/2014 (Α' 143) εφαρμόζονται αναλόγως και για την διαδικασία είσπραξης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από την εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 27 του Ν. 4354/2015 έστω και αν το έργο δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί.

Άρθρο 69 - Βεβαίωση και είσπραξη τελών από το προσωπικό των Λιμενικών ή Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων

1. Η βεβαίωση και είσπραξη των υπέρ των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων, προβλεπόμενων ανταποδοτικών δικαιωμάτων προσόρμισης, παραβολής, πρυμνοδέτησης, καθώς και των ειδικών τελών ελλιμενισμού των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, των μικρών σκαφών, των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων, καθώς και των παραδοσιακών πλοίων, όπως αυτά ορίζονται στις περιπτώσεις δ', ε', στ', ζ' και η' του άρθρου 1 του ν. 4256/2014, διενεργείται από το προσωπικό των οικείων Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων. Αν το προσωπικό των Λιμενικών και Δημοτικών Λιμενικών Ταμείων δεν επαρκεί για τη βεβαίωση και είσπραξη των ανωτέρω ανταποδοτικών δικαιωμάτων και τελών, η βεβαίωση και είσπραξη τους διενεργείται είτε με προσωπικό που προσλαμβάνεται προς το σκοπό αυτόν, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το ν. 2190/1994 (Α' 28) είτε από τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, δυνάμει σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με το ν. 4412/2016 (Α' 147).

2. Η βεβαίωση και είσπραξη των υπέρ των Δήμων που τυγχάνουν φορείς διαχείρισης και εκμετάλλευσης Τουριστικών Λιμένων προβλεπομένων ανταποδοτικών δικαιωμάτων προσόρμισης, παραβολής, πρυμνοδέτησης, καθώς και των ειδικών τελών ελλιμενισμού των επαγγελματικών πλοίων αναψυχής, των ιδιωτικών πλοίων αναψυχής, των μικρών σκαφών,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

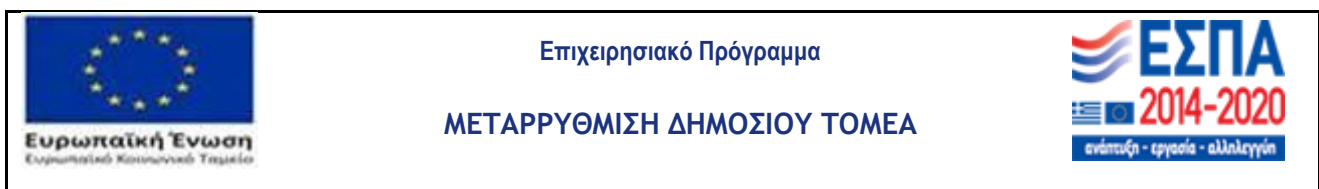

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

των επαγγελματικών τουριστικών ημερόπλοιων, καθώς και των παραδοσιακών πλοίων, όπως αυτά ορίζονται στο ν. 4256/2014, διενεργείται από το προσωπικό των οικείων δήμων.

Αν το προσωπικό των δήμων που τυγχάνουν φορείς διαχείρισης και εκμετάλλευσης Τουριστικών Λιμένων δεν επαρκεί για τη βεβαίωση και είσπραξη των ανωτέρω ανταποδοτικών δικαιωμάτων και τελών, η βεβαίωση και είσπραξή τους διενεργείται είτε με προσωπικό που προσλαμβάνεται προς το σκοπό αυτόν, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου, σύμφωνα με το ν. 2190/1994 είτε από τρίτα νομικά ή φυσικά πρόσωπα, δυνάμει σύμβασης που συνάπτεται σύμφωνα με το ν. 4412/2016.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Ανάληψη – εκκαθάριση δαπανών

Άρθρο 70 – Βιβλίο Ανάληψης Υποχρεώσεων

1. Το τηρούμενο βιβλίο των αναλαμβανομένων υποχρεώσεων που τηρείται στην ταμειακή υπηρεσία περιέχει ίδια μερίδα για κάθε άρθρο των κεφαλαίων του προϋπολογισμού και κατά στήλες. α/ αύξοντα αριθμό και χρονολογία καταχώρισης της εκθέσεως αναλήψεως της δαπάνης, β/ την υπηρεσία για την οποία αναλαμβάνεται η δαπάνη, γ/ ονοματεπώνυμο και ιδιότητα του δικαιούχου, δ/ αντικείμενο αναλαμβανομένης δαπάνης, ε/ ποσό αναλαμβανομένης δαπάνης, στ/ ποσό ανατραπείσης αναλήψεως, ζ/ σχετικό αύξοντα αριθμό αναλαμβανομένης εκ νέου δαπάνης και η/ αριθμό και ποσό του εκδοθέντος χρηματικού εντάλματος.

2. Στην επικεφαλίδα κάθε μερίδας αναγράφονται οι χορηγηθείσες πιστώσεις με τον προϋπολογισμό και τις μεταγενέστερες αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου.

3. Για κάθε οικονομικό έτος τηρείται ίδιο βιβλίο.

4. Οι καταχωρηθείσες αναλήψεις στο βιβλίο αναλαμβανομένων υποχρεώσεων θεωρούνται ως αναλήψεις ως προς την ύπαρξη και δέσμευση μόνο της πιστώσεως, μη επιτρεπόμενης της δαπάνης πριν συντελεσθούν οι για την εκτέλεση αυτής προβλεπόμενες προϋποθέσεις και διατυπώσεις. Απαγορεύεται η διάθεση της δεσμευθείσης πιστώσεως για άλλη αιτία, εκτός εάν με εντολή του δημάρχου μετά από αίτηση της αρμόδιας επί της διαχείρισης της πιστώσεως υπηρεσίας, διαταχθεί η διαγραφή η ανατροπή της.

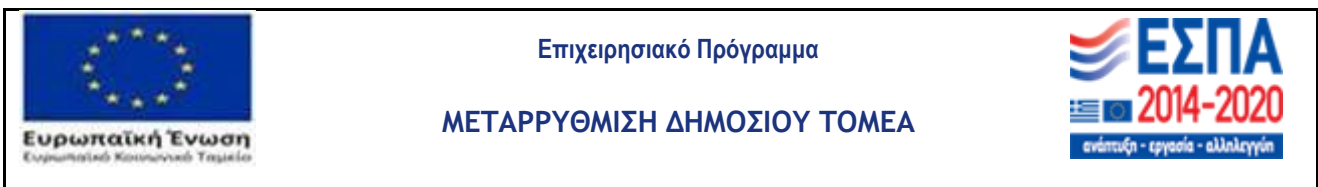
5. Για την περίπτωση που αναληφθείσα υποχρέωση, η οποία έχει καταχωρηθεί στο βιβλίο, δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί, η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να καθιστά τούτο γνωστόν στην ταμειακή υπηρεσία, ώστε να διαγράψει αυτή από το οικείο βιβλίο των ανειλημμένων υποχρεώσεων.

Το ίδιο ενεργείται και όταν κατά τις προβλέψεις της αρμόδιας υπηρεσίας αναληφθείσα υποχρέωση δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί εξ ολοκλήρου. Στην περίπτωση αυτή διαγράφεται από το βιβλίο υποχρεώσεων το μη πραγματοποιηθέν μέρος αυτής.

Άρθρο 71 – Βιβλίο Εκθέσεων Δαπανών

Κάθε υπηρεσία του δήμου που διαχειρίζεται πιστώσεις υποχρεούται να τηρεί βιβλίο καταχωρίσεως των εκθέσεων δαπανών με τον αύξοντα αριθμό και χρονολογία της εκθέσεως αναλήψεως δαπάνης, τον αύξοντα αριθμό καταχωρίσεως στο βιβλίο αναλαμβανομένων υποχρεώσεων, το ονοματεπώνυμο του προμηθευτού ή εργολήπτη, το είδος της δαπάνης, το ποσό της δαπάνης, την χρονολογία της εκτελέσεως της δαπάνης και την χρονολογία αποστολής των τιμολογίων των πιστωτών, λογαριασμών, πιστοποιήσεων στην ταμειακή υπηρεσία για την οριστική εκκαθάριση της πραγματοποιηθείσης δαπάνης.

Άρθρο 72 – Εκκαθάριση Δαπάνης

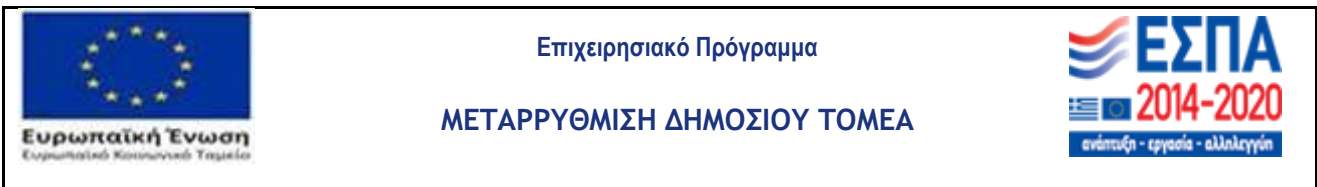

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Εκκαθάριση δαπάνης νοείται η πράξη, με την οποία αναγνωρίζεται οφειλή του δήμου ως νομίμως αναληφθείσα και υφισταμένη και προσδιορίζεται το ποσό αυτής.
2. Η εκκαθάριση οιασδήποτε δαπάνης του Δήμου ανήκει στον δήμαρχο και διενεργείται μέσω των ειδικών υπηρεσιών εκκαθαρίσεως και εντολής δαπανών του δήμου, που συνιστώνται με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας και αποτελούν τμήματα ή γραφεία της ταμειακής υπηρεσίας του δήμου.
3. Οι προϊστάμενοι των κατά τας διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου συνιστώμενων υπηρεσιών, σε περίπτωση μη νομιμότητας ή επαρκούς δικαιολογήσεως ή ακρίβειας της εκκαθαριζόμενης και εντελλομένης δαπάνης, υπέχουν ευθύνη για παράβαση καθήκοντος, εις βάρος δε αυτών καταλογίζεται με πράξη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκδίδεται μαζί με εκείνη που αφορά τους αντίστοιχους λογαριασμούς του δημοτικού ταμιά αυτής, αλληλεγγύως μετά του δημάρχου, για κάθε ποσό που πληρώθηκε μη νόμιμα, εκτός αν αυτοί ενήργησαν κατόπιν εγγράφου εντολής του δημάρχου.

Άρθρο 73 – Διαδικασία Εκκαθάρισης

1. Η εκκαθάριση ενεργείται από την ταμειακή υπηρεσία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για κάθε δαπάνη, είτε αυτεπαγγέλτως όταν υπάρχουν στην υπηρεσία πλήρη τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα δικαιώματα των δικαιούχων, είτε με την υποβολή των δικαιολογητικών στοιχείων, μετά προέλεγχο αυτών, εκ μέρους των αρμοδίων υπηρεσιών του δήμου, οι οποίες επιμελήθηκαν της εκτέλεσής της δαπάνης ή διαχειρίζονται λόγω αρμοδιότητας την οικεία πίστωση.
2. Τα δικαιολογητικά έγγραφα ή τίτλοι εκκαθαρίσεως κάθε δαπάνης, όταν δεν καθορίζονται από το παρόν ή από κείμενων άλλων διατάξεων, καθορίζονται για κάθε ειδική περίπτωση με απόφαση του Υπουργού των Εσωτερικών.
3. Τα δικαιολογητικά έγγραφα κάθε δαπάνης συντάσσονται εις διπλούν και προσαρτώνται στα σχετικά χρηματικά εντάλματα και τα στελέχη τούτων, κατά τα ειδικότερα στα άρθρα 25, 26 και 28 του Β.Δ. 17-5/15.06.1959 οριζόμενα.
4. Σε περίπτωση καταστροφής από ανωτέρα βία στο δήμο, των από τις κείμενες διατάξεις προβλεπόμενων δικαιολογητικών εκκαθάρισης πληρωμής δαπανών από την εκτέλεση προμηθειών ή εργασιών, για τις οποίες δεν είναι κατά το νόμο υποχρεωτική η σύνταξη συμφωνητικού, ή δαπανών από υποχρέωση για επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων με την εκκαθάριση πληρωμής των οφειλών τούτων ορίζονται τα κάτωθι δικαιολογητικά :
  - α) Αίτηση του δικαιούχου συνοδευόμενη από κάθε στοιχείο, στην οποία θα αναγράφεται λεπτομερώς η αιτία και το ποσό της απαιτήσεώς του.
  - β) Πόρισμα ενόρκου διοικητικής εξετάσεως ενεργούμενη από τον επιθεωρητή δημοσίων υπολόγων ή διοικητικού επιθεωρητή, από το οποίο να προκύπτει σαφώς η υφισταμένη κατά του δήμου απαίτηση, η αδυναμία αποδείξεως αυτής με επίσημα κατά νόμο στοιχεία, το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου και το ποσό αυτής.

γ) Απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία αναγνωρίζει την απαίτηση αυτή και εγκρίνει την πληρωμή της.

5. Η από την ταμειακή υπηρεσία ενεργούμενη εκκαθάριση κάθε δαπάνης συνίσταται στην επαλήθευση της προηγουμένης αναλήψεως της δαπάνης κατά τις διατάξεις των άρθρων 12, 13, 14, 15 και 16 του Β.Δ.17-5/156-1959, στον έλεγχο των λογαριασμών και της νομιμότητας των επισυναπτομένων καθοριζόμενων δικαιολογητικών και τον προσδιορισμό του δικαιώματος του δικαιούχου, συντασσόμενη επί των σχετικών καταστάσεων τιμολογίων, πιστοποιήσεων ή λογαριασμών πράξεως, στην οποία φαίνεται αριθμητικώς και ολογράφως το εκκαθαριζόμενο ποσό.

6. Η ως ανωτέρω πράξη εκκαθαρίσεως υπογράφεται από τον δήμαρχο και προσυπογράφεται από τον προϊστάμενο της ταμειακής υπηρεσίας και τον αρμόδιο προς διάθεση της πιστώσεως διευθυντή.

7. Για κάθε τυχόν έλλειψη, ανωμαλία ή λάθος η λογιστική υπηρεσία ενημερώνει την αρμόδια για την διαχείριση της πιστώσεως υπηρεσία, η οποία επιμελείται την συμπλήρωση και τακτοποίηση. Για δαπάνη προδήλως μη νομίμως αναληφθείσα ή ενεργηθείσα ή για δαπάνη της οποίας τα δικαιολογητικά είναι ελλιπή, ο προϊστάμενος της ταμειακής υπηρεσίας υποχρεούται αναλόγως της περιπτώσεως να αρνηθεί την έκδοση χρηματικού εντάλματος ή να μειώσει το πληρωτέο ποσό.

8. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ της ταμειακής υπηρεσίας και του δημάρχου, προβαίνει αυτή στην έκδοση του χρηματικού εντάλματος κατόπιν έγγραφης διαταγής του δημάρχου, με την οποία αίρεται η προσωπική ευθύνη του προϊσταμένου της λογιστικής υπηρεσίας.

9. Αντίγραφο της διαταγής του δημάρχου επισυνάπτεται στο οικείο χρηματικό ένταλμα πληρωμής.

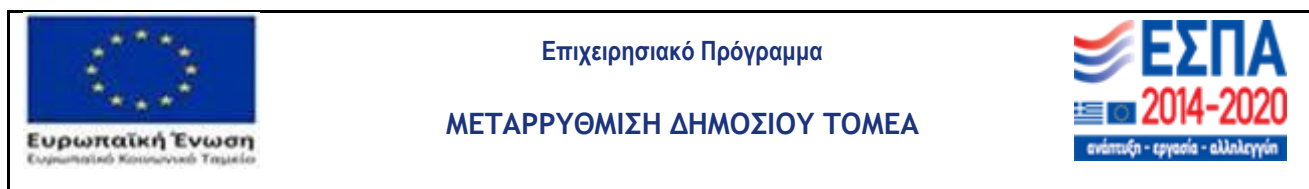
Άρθρο 74 - Ρυθμίσεις σχετικές με την εκκαθάριση δαπανών - Εντολή πληρωμών στους δήμους

1. Ο δήμαρχος δεν έχει την ιδιότητα του εκκαθαριστή των δαπανών και του εντολέα των πληρωμών. Όπου στις διατάξεις του Β.Δ. της 17-5/15.6.1959 και του ν. 3463/2006 ορίζεται ότι ο δήμαρχος υπογράφει ή συνυπογράφει πράξεις εκκαθάρισης και χρηματικά εντάλματα πληρωμής ή ότι εκδίδει χρηματικά εντάλματα, νοείται στη θέση του ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών ή τα ιεραρχικώς υφιστάμενα όργανα που εξουσιοδοτούνται από αυτόν. Οι πράξεις εκκαθάρισης και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής φέρουν επίσης την υπογραφή του συντάκτη τους.

Κατ' εξαίρεση:

α) στους μικρούς δήμους που λόγω έλλειψης προσωπικού και οργανικών μονάδων δεν διαθέτουν Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι πράξεις εκκαθάρισης και τα χρηματικά εντάλματα πληρωμής υπογράφονται μόνο από τον υπάλληλο που ορίζεται για τον σκοπό αυτόν με απόφαση δημάρχου,

β) στα δημοτικά Ν.Π.Δ.Δ. που δεν έχουν δικό τους διοικητικό προσωπικό και η ταμειακή τους υπηρεσία διεξάγεται από το δήμο που τα έχει συστήσει, σύμφωνα με την παρ. 6 του

άρθρου 166 του ν. 3463/2006, νοείται ότι διεξάγεται εν γένει η λειτουργία της οικονομικής τους υπηρεσίας. Σε αυτή την περίπτωση, οι αρμοδιότητες ανάληψης των υποχρεώσεων, εκκαθάρισης και εντολής των δαπανών ασκούνται από τις αντίστοιχες υπηρεσίες του δήμου και οι σχετικές πράξεις υπογράφονται από τα όργανα που είναι αρμόδια για τις δαπάνες του δήμου.

Στους δήμους της ανωτέρω περίπτωσης α', η βεβαίωση δέσμευσης της πίστωσης που συντάσσεται επί της απόφασης ανάληψης της υποχρέωσης, υπογράφεται από τον οριζόμενο κατά τις διατάξεις της περίπτωσης αυτής υπάλληλο.

2. Σε περίπτωση έγγραφης άρνησης του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, η αρμοδιότητα για τη διατύπωση της εντολής της παρ. 1 του άρθρου 26 του ν. 4270/2014 (Α' 143), της παρ. 1γ του άρθρου 4 του π.δ. 80/2016 (Α' 145) και της παρ. 4 του άρθρου 22 του β.δ. 17.5/15.6.1959, ασκείται αποκλειστικά από τον δήμαρχο.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η πράξη ακύρωσης χρηματικών ενταλμάτων διαρκούντος του έτους, κατά τις διατάξεις του άρθρου 30 του β.δ. 17.5/15.6.1959, υπογράφεται από τα αρμόδια κατά την παράγραφο 1 υπηρεσιακά όργανα, έστω και αν έχουν εκδοθεί από τον δήμαρχο ή τον ορισθέντα από αυτόν αντιδήμαρχο.

4. Οι διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 175 του ν. 3463/ 2006 έχουν εφαρμογή μόνο για χρηματικά εντάλματα μη υποκείμενα στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η έγγραφη αναφορά του δημοτικού ταμιά απευθύνεται στον δήμαρχο και η απόρριψη ή η αποδοχή της ενεργείται αποκλειστικά από αυτόν.

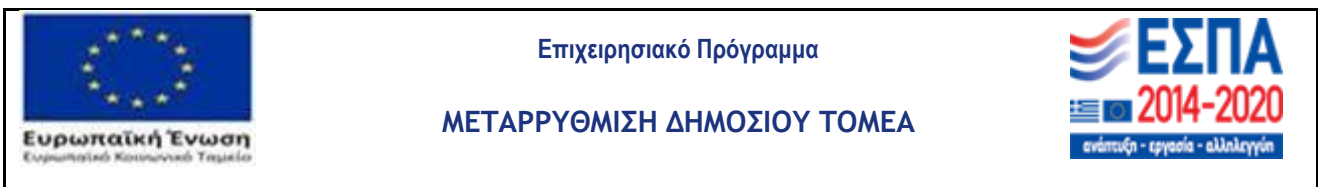
5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ο δήμαρχος έχει αρμοδιότητα να καταλογίζει με πράξη του αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές σε βάρος των λαβόντων υπαλλήλων, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 24 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

6. Η έκδοση ή συνυπογραφή ή παραλαβή ή εξόφληση επιταγών από τον δήμαρχο για λογαριασμό του δήμου και γενικά η ανάμιξη του σε διαχειριστικές ενέργειες της ταμειακής υπηρεσίας δεν επιτρέπονται.

7. Στο πλαίσιο του δήμου, οι αρμοδιότητες ελέγχου, εποπτείας και καταλογισμού των υπολόγων σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 150 και 152 του ν. 4270/2014, κατά το μέρος που ανάγονται στον διατάκτη, ασκούνται από τον δήμαρχο.

Άρθρο 75 – Καθήκοντα διατάκτη

1. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών. Στις περιπτώσεις όπου ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών ταυτίζεται με τον διατάκτη ή αυτός είναι αρμόδιος για οποιαδήποτε ενέργεια που τείνει στην ανάληψη υποχρέωσης σε βάρος πίστωσης της Γενικής Διεύθυνσης στην οποία προΐσταται, είναι υποχρεωμένος να εκχωρήσει την αρμοδιότητα δημοσιονομικής έγκρισης για δεσμεύσεις στο νόμιμο κατά τον Υπαλληλικό Κώδικα αντικαταστάτη του. Η παράβαση της υποχρέωσης του προηγούμενου εδαφίου συνιστά πειθαρχικό αδίκημα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του δημόσιου υπόλογου. Αν ο διατάκτης αναμιχθεί στα καθήκοντα του τελευταίου, ευθύνεται ως δημόσιος υπόλογος.

3. Ο διατάκτης, επικουρούμενος από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών, οφείλει να λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα του, καθώς και για την επίτευξη των στόχων του.

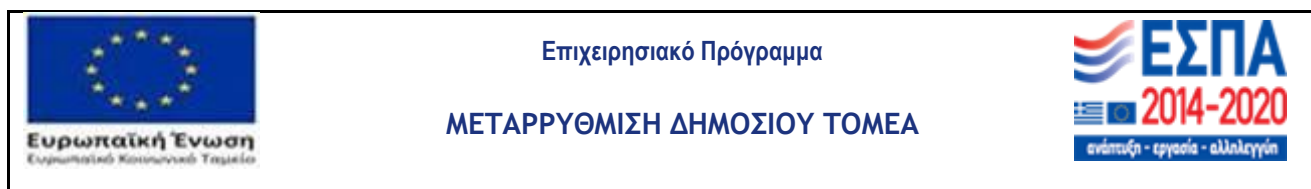
4. Αν ο διατάκτης διαπιστώσει ότι η ανάληψη υποχρέωσης στην οποία προτίθεται να προβεί, στοιχειοθετεί σύγκρουση συμφερόντων οφείλει να απόσχει από αυτήν και να το αναφέρει στην αρμόδια αρχή και στον Υπουργό Οικονομικών. Σε κάθε περίπτωση, σύγκρουση συμφερόντων και παραβίαση της αρχής της αμεροληψίας στοιχειοθετείται όταν:

α. η ικανοποίηση προσωπικού του συμφέροντος συνδέεται με την ανάληψη της υποχρέωσης,

β. είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, σε ευθεία γραμμή απεριορίστως, εκ πλάγιου μέχρι και τέταρτου βαθμού με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή

γ. έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους. Παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων του διατάκτη συνιστά πειθαρχικό αδίκημα και τιμωρείται με τις πειθαρχικές ποινές του άρθρου 109 του ν. 3528/2007.

Αν ο διατάκτης είναι Υπουργός και διαπιστώσει σύγκρουση συμφερόντων στο πρόσωπό του κατά την παραπάνω έννοια, οφείλει να απόσχει από την ανάληψη υποχρέωσης και να εξουσιοδοτήσει σχετικά τον Υφυπουργό ή τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου του.

Άρθρο 76 - Ανάληψη υποχρεώσεων

1. Ανάληψη υποχρέωσης είναι η διοικητική πράξη με την οποία γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου και των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης έναντι τρίτων (νομική δέσμευση). Προκειμένου να αναληφθεί εγκύρως οποιαδήποτε δέσμευση ή να εκτελεσθεί οποιαδήποτε δαπάνη, εκδίδεται απόφαση ανάληψης υποχρέωσης η οποία περιέχει βεβαίωση του αρμόδιου, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, οργάνου περί ύπαρξης και δέσμευσης της αναγκαίας πίστωσης (δημοσιονομική δέσμευση).

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης υπογράφεται από τον διατάκτη και περιέχει βεβαίωση του προϊστάμενου οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, ότι το ποσό της δαπάνης που αφορά, βρίσκεται εντός των ορίων της σχετικής πίστωσης, και ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση εντός του διαθέσιμου ποσοστού αυτής, και ότι έχει δεσμευθεί από τον προϋπολογισμό του φορέα. Το ποσό παραμένει δεσμευμένο μέχρι την καταβολή του ή μέχρι

την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης κατόπιν αιτήματος του διατάκτη, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 3.

3. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

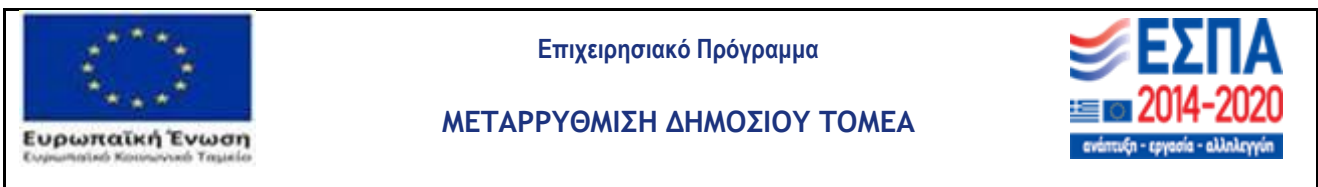
α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα τη σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, στην οποία περιέχεται η βεβαίωση της παραγράφου 2, εφόσον συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις. Επίσης, δεσμεύει στο ΟΠΣΔΠ το ποσό από την πίστωση του προϋπολογισμού με ενημέρωση των λογιστικών βιβλίων, ενημερώνει το Μητρώο Δεσμεύσεων του φορέα και ακολούθως προωθεί τα δύο (2) αντίτυπα στον διατάκτη προς υπογραφή.

β. Μετά την υπογραφή από τον διατάκτη επιστρέφεται το ένα (1) αντίτυπο στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα.

γ. Σε περίπτωση μη υπογραφής της απόφασης από τον διατάκτη, ο τελευταίος αιτείται από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών την ανάκληση της δέσμευσης της πίστωσης.

δ. Σε περίπτωση που συντρέχουν οι προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παραγράφου 2, αλλά ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει βάσιμες αμφιβολίες ως προς το ουσιαστικό μέρος της δαπάνης, παρέχει τη βεβαίωση και εκτελεί τις υπόλοιπες διαδικασίες του παρόντος άρθρου, ενημερώνει ωστόσο εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος υπογράψει την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτευόμενου φορέα.

4. Κάθε απόφαση ανάληψης υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων παραγράφων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοστών διάθεσης αυτών, κατά παράβαση των διαδικασιών που ορίζονται στις διατάξεις του άρθρου 60, είναι αυτοδίκαια και απόλυτα άκυρη και ο διατάκτης και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα ευθύνονται ατομικά, αλληλέγγυα και εις ολόκληρον για τη ζημία του φορέα.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες ΔΙΑΣ κ.λπ.) αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής υπέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

6. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται με ευθύνη των προϊστάμενων οικονομικών υπηρεσιών στον προϋπολογισμό του φορέα, πιστώσεις ισόποσες με το ανεξόφλητο μέρος των αναλήψεων υποχρεώσεων του προηγούμενου οικονομικού έτους. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομένου υπολοίπου μετά τις κατά τα ανωτέρω δεσμεύσεις πιστώσεων.

7. Η υποχρέωση για δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και για δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρική ενέργεια, ύδρευση, επικοινωνίες, μισθώματα κ.λπ.) αναλαμβάνεται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων, από την έναρξη του οικονομικού έτους με Αποφάσεις Ανάληψης Υποχρέωσης. Ειδικά, για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά στην έκδοση Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

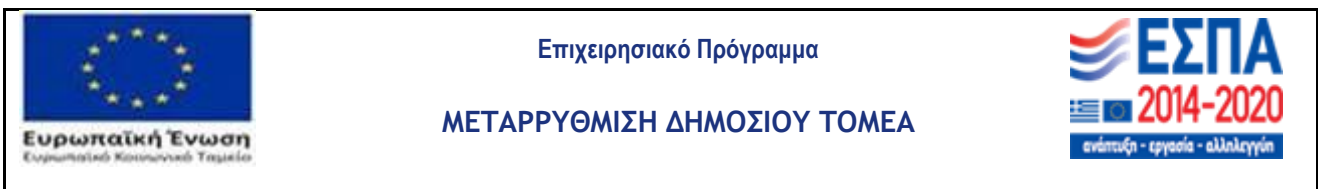
Κατ' εξαίρεση για την καταβολή της μισθοδοσίας φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των Συντάξεων του Δημοσίου που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες διενεργούνται το μήνα Δεκέμβριο και βαρύνουν τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους, οι σχετικές αναλήψεις υποχρεώσεων επιτρέπεται να αναλαμβάνονται από την ημερομηνία ψήφισής του στη Βουλή των Ελλήνων.

8. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως και επί δευτερευόντων διατακτών, καθώς και επί των δαπανών των Ενόπλων Δυνάμεων.

9. Οι αρμόδιες υπηρεσίες για την εκκαθάριση και ενταλματοποίηση των δαπανών οφείλουν να ελέγχουν την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας και να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση αυτών, εφόσον δεν πληρούν τις τιθέμενες προϋποθέσεις. Καμία ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν ισχύει εάν δεν αναγράφεται στο προοίμιο αυτής ο αριθμός της σχετικής Απόφασης Ανάληψης Υποχρέωσης.

10. Ειδικά για τις δαπάνες του ΠΔΕ, τίτλο ανάληψης υποχρέωσης αποτελεί η Συλλογική Απόφαση (ΣΑ).

11. Η ανταλλαγή και η υπογραφή των εγγράφων, που προβλέπονται στις παραγράφους 2, 3 και 4, δύνανται να γίνονται ηλεκτρονικά. Με κοινή απόφαση των υπουργών Οικονομικών

και Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

12. Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης η έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης διενεργείται σε συνέχεια της απόφασης έγκρισης πραγματοποίησης της σχετικής δαπάνης από το αρμόδιο όργανο του φορέα.

13. Κατ' εξαίρεση για δαπάνες που πραγματοποιούνται εκτάκτως, καθώς και για τις λοιπές δαπάνες του άρθρου 9 του Π.Δ. 80/2016, η δέσμευση των σχετικών πιστώσεων διενεργείται κατά τις διατάξεις του άρθρου αυτού.

14. Ειδικά, όσον αφορά στις δαπάνες για την πραγματοποίηση προμηθειών, παροχή υπηρεσιών και εκτέλεση δημόσιων έργων, η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται πριν από την υπογραφή της σχετικής διακήρυξης όπου απαιτείται, από το αρμόδιο όργανο του οικείου φορέα.

15. Σε περίπτωση πληρωμής τόκων, η σχετική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης και η εντολή μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού με την οποία εξοφλείται το χρηματικό ένταλμα πληρωμής της δαπάνης από την οποία απορρέουν οι τόκοι εκδίδονται αυθημερόν.

Άρθρο 77 - Πολυετείς υποχρεώσεις

1. Για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, συμπεριλαμβανομένων και των Α.Δ.Α. που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού Προϋπολογισμού, που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, και υπερβαίνουν ετησίως το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. κάθε ειδικού φορέα του τακτικού Προϋπολογισμού, απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών.

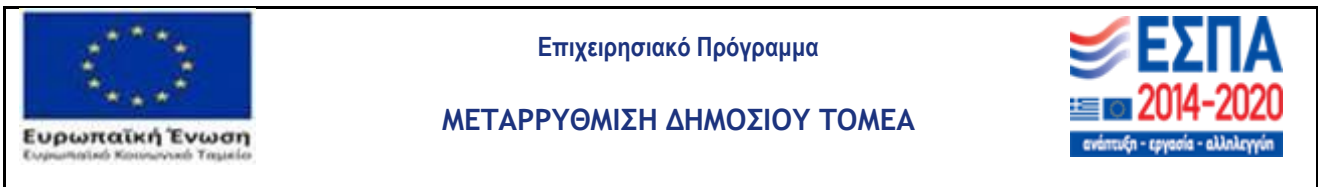
Για τους λοιπούς φορείς της Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται απόφαση έγκρισης του εποπτεύοντος Υπουργού, εφόσον η αναλαμβανόμενη υποχρέωση υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ σωρευτικά ανά Κ.Α.Ε. προκειμένου περί Ν.Π.Δ.Δ. ή σωρευτικά ανά αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής προκειμένου περί Ν.Π.Ι.Δ..

2. Για την ανάληψη υποχρεώσεων που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου έτη πέραν του τρέχοντος και δεν υπερβαίνουν τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου, η έγκριση παρέχεται με απόφαση του αρμόδιου διατάκτη.

Ειδικότερα:

α) για τις Α.Δ.Α. που δεν ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση ως ειδικοί φορείς του τακτικού προϋπολογισμού, απαιτείται απόφαση έγκρισης του αρμοδίου οργάνου διοίκησης, ανεξαρτήτως ύψους ποσού και

β) για ανάληψη πολυετών υποχρεώσεων που βαρύνουν τον ειδικό φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών «Γενικές Κρατικές Δαπάνες» απαιτείται προηγούμενη απόφαση έγκρισης του Υπουργού Οικονομικών, κατόπιν εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης Προϋπολογισμού και Δημοσιονομικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ανεξαρτήτως ύψους ποσού.

3. Ειδικά για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και τα νομικά πρόσωπα αυτών που συμπεριλαμβάνονται στους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, η έγκριση παρέχεται με την απόφαση του από το νόμο οριζόμενου αρμόδιου οργάνου τους, με την οποία αναλαμβάνεται έκαστη υποχρέωση τέτοιου είδους. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου κοινοποιείται στην οικεία Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας Ο.Τ.Α., προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη κατά τον έλεγχο νομιμότητας του προϋπολογισμού του οικονομικού έτους που αφορά η σχετική δαπάνη.

4. Η προβλεπόμενη στις ανωτέρω παραγράφους απόφαση έγκρισης παρέχεται αφού ο εκάστοτε αρμόδιος προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών ελέγξει και βεβαιώσει ότι δεν γίνεται υπέρβαση των ανωτάτων ορίων δαπανών των δεσμευτικών στόχων και των επιδιωκόμενων αποτελεσμάτων του εκάστοτε ισχύοντος Μ.Π.Δ.Σ..

5. Στην απόφαση έγκρισης της παραγράφου 1 αναφέρονται τα εξής:

α. Το συνολικό ποσό της πολυετούς υποχρέωσης.

β. Το ποσό κατ' έτος.

γ. Ο Κ.Α.Ε. ή ο αναλυτικός λογαριασμός Γενικής Λογιστικής.

δ. Το τυχόν προηγούμενο ύψος υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί στον ίδιο Κ.Α.Ε. ή στον ίδιο αναλυτικό λογαριασμό Γενικής Λογιστικής.

6. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να αναπροσαρμόζονται τα όρια της παραγράφου 1 και να καθορίζονται κατηγορίες δαπανών για τις οποίες δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

7. Οι διατάξεις του παρόντος δεν έχουν εφαρμογή για τις δαπάνες του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 78 - Τύπος και περιεχόμενο απόφασης ανάληψης υποχρέωσης

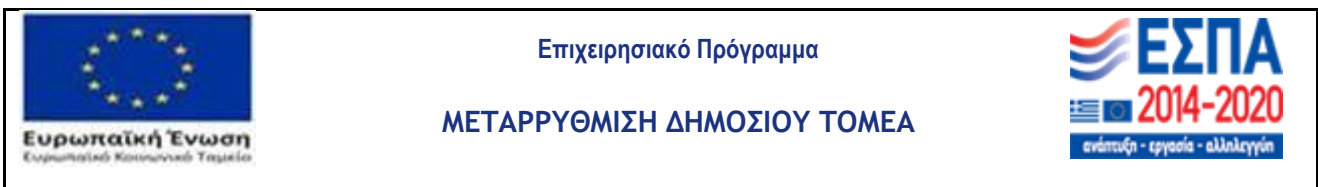
1. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, με την οποία εγκρίνεται και αναγνωρίζεται ταυτόχρονα από το διατάκτη ή το κατά νόμο εξουσιοδοτημένο όργανο η πραγματοποίηση δαπανών, περιλαμβάνει απαραίτητα:

α. Τις διατάξεις των νόμων ή κανονιστικών πράξεων, με τις οποίες επιτρέπεται η πραγματοποίηση της συγκεκριμένης δαπάνης.

β. Το είδος, πλήρη αιτιολόγηση της δαπάνης με σαφή αναφορά στη συγκεκριμένη δραστηριότητα που εξυπηρετείται από την πραγματοποίησή της και στο χρόνο υλοποίησής της.

γ. Το ύψος της συνολικής επιβάρυνσης που προκαλείται στον προϋπολογισμό του φορέα, καθώς και την κατανομή αυτής κατ' έτος σε περίπτωση τμηματικής πραγματοποίησης της δαπάνης σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη.

δ. Τον αριθμό της απόφασης προέγκρισης (προηγούμενης έγκρισης) της πολυετούς υποχρέωσης.

ε. Το/τα οικονομικό/ά έτος/η πραγματοποίησης της δαπάνης.

στ. Τον τίτλο και τον κωδικό αριθμό του φορέα και του ειδικού φορέα, καθώς και τον κωδικό αριθμό εξόδου.

2. Επί της απόφασης της παραγράφου 1 συντάσσεται παρά πόδας πράξη-βεβαίωση του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου φορέα περί: α) ύπαρξης σχετικής πίστωσης στον προϋπολογισμό του και, ειδικά για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης, εντός του ποσοστού διάθεσης αυτής και β) δέσμευσης ισόποσης πίστωσης για την πληρωμή της δαπάνης.

3. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης, με τη σχετική βεβαίωση του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών, αναρτάται στο διαδίκτυο (πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ») και λαμβάνει μοναδικό αριθμό διαδικτυακής ανάρτησης (ΑΔΑ) που αναγράφεται επί του σώματος αυτής.

Άρθρο 79 - Διαδικασία για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης

1. Για την έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης ακολουθείται η εξής διαδικασία:

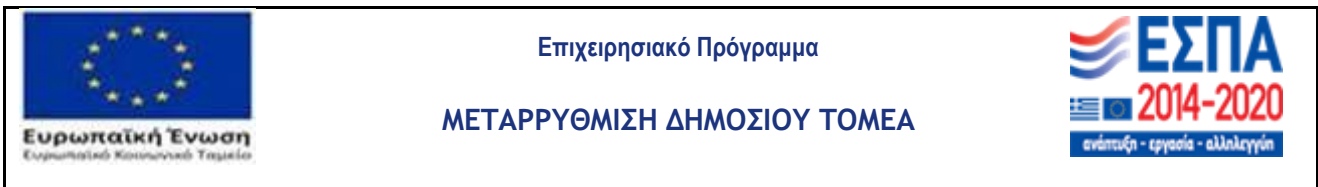
α. Κατόπιν τεκμηριωμένου αιτήματος του διατάκτη, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών καταρτίζει σε δύο (2) αντίτυπα το σχέδιο της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης και συντάσσει βάσει των τηρούμενων στοιχείων τη βεβαίωση της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος, εφόσον: i) συντρέχουν οι οριζόμενες στο άρθρο 66 παρ. 2 του Ν. 4270/2014, όπως ισχύει, προϋποθέσεις, ii) η δαπάνη στην οποία αφορά είναι νόμιμη κατά την έννοια του άρθρου 91, παρ. 2, εδάφιο β' του Ν. 4270/2014, iii) η σχετική απαίτηση δεν έχει υποπέσει σε παραγραφή και iv) το αίτημα για την έκδοση της σχετικής απόφασης ανάληψης προηγείται οποιασδήποτε άλλης ενέργειας πραγματοποίησης της δαπάνης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν διάταγμα.

Κατά τον ως άνω ασκούμενο έλεγχο εξετάζονται και τα παρεμπιπτόντως αναφερόμενα ζητήματα. Παράλληλα, καταχωρεί το ποσό αυτής στα τηρούμενα λογιστικά βιβλία και δεσμεύει, μέσω του πληροφοριακού συστήματος (π.σ.) που διαθέτει, την αντίστοιχη πίστωση στον εκτελούμενο προϋπολογισμό του οικείου φορέα, λαμβάνοντας εξ αυτού (π.σ.) μοναδικό αριθμό καταχώρισης.

Ακολούθως, αποστέλλει το υπόψη σχέδιο απόφασης στο διατάκτη για υπογραφή και, μετά την επαναφορά ενός αντιτύπου αυτής, προβαίνει στην ανάρτησή της στο διαδίκτυο (πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ») και στην καταχώρισή της στο Μητρώο Δεσμεύσεων, καθώς και στις λουπές νόμιμες ενέργειες για την εκτέλεση της δαπάνης.

β. Σε περίπτωση μη υπογραφής του σχεδίου της απόφασης από τον διατάκτη εντός διμήνου, ο τελευταίος οφείλει να ζητήσει από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών την ανάκληση δέσμευσης της σχετικής πίστωσης.

γ. Σε περίπτωση που υπάρχει διαθέσιμη πίστωση αλλά δεν συντρέχουν οι λουπές νόμιμες προϋποθέσεις παροχής της βεβαίωσης της παρ. 2 του άρθρου 3 του παρόντος, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών ενημερώνει εγγράφως τον διατάκτη και, εφόσον ο τελευταίος εμμένει στο αίτημά του για προώθηση της διαδικασίας δέσμευσης πίστωσης: i)

παρέχει την βεβαίωση και εκτελεί τις λοιπές διαδικασίες του παρόντος άρθρου και ii) ενημερώνει εγγράφως την αρμόδια Δημοσιονομική Υπηρεσία Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, σε κάθε περίπτωση, για τους σκοπούς του άρθρου 171 του Ν. 4270/2014 και του άρθρου 10 του παρόντος και, αν ο φορέας είναι εποπτευόμενος, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα ή τον Ελεγκτή Νομιμότητας αναφορικά με τους ο.τ.α..

2. α. Σε περίπτωση μη εκτέλεσης εν όλω ή εν μέρει της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης εντός του οικονομικού έτους στο οποίο αυτή αναφέρεται ή επίτευξης χαμηλότερου συμβατικού τιμήματος μετά την απόφαση κατακύρωσης του σχετικού διαγωνισμού, αυτή ανατρέπεται άμεσα μετά από σχετική ανακλητική απόφαση του οικείου διατάκτη για ολική ή μερική διαγραφή του επιπλέον ποσού που δεσμεύτηκε.

β. Πράξεις ανατροπής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης (ανακλητικές αποφάσεις), που εκδίδονται με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου εκάστου έτους, ισχύουν από την ημερομηνία αυτή και αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» το αργότερο έως την 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους.

Ειδικότερα για Ν.Π.Δ.Δ. (Νοσοκομεία) του Υπουργείου Υγείας και μόνο για το έτος 2017, οι πράξεις ανατροπής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης (ανακλητικές αποφάσεις), που εκδίδονται με ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου του έτους 2016, ισχύουν από την ημερομηνία αυτή και αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» το αργότερο έως την 28η Φεβρουαρίου του έτους 2017.

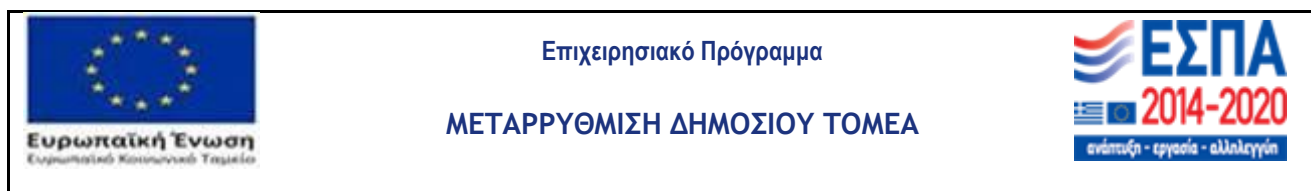
γ. Για τους φορείς Γενικής Κυβέρνησης, στους οποίους η αρμοδιότητα έγκρισης των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2β, ασκείται από συλλογικό όργανο, η απόφαση ανάκλησης της δέσμευσης, εφόσον φέρει ημερομηνία 31 Δεκεμβρίου, δύναται να προηγείται της σχετικής εγκριτικής απόφασης η οποία εκδίδεται εντός του α' δεκαπενθημέρου του Ιανουαρίου του επόμενου οικονομικού έτους.

3. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους και πριν από την ανάληψη οποιασδήποτε νέας υποχρέωσης, δεσμεύονται στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα άμεσα και κατ' απόλυτη προτεραιότητα, με ευθύνη των Προϊστάμενων Οικονομικών Υπηρεσιών, πιστώσεις που: α) έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο πολυετών υποχρεώσεων κατά το μέρος που αφορούν στη δαπάνη που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του εκτελούμενου προϋπολογισμού και

β) αφορούν στο ανεκτέλεστο μέρος συμβατικών υποχρεώσεων ή/και απλήρωτες υποχρεώσεις και ληξιπρόθεσμες οφειλές. Νέες υποχρεώσεις αναλαμβάνονται σε βάρος του εναπομείναντος υπολοίπου μετά τις δεσμεύσεις πιστώσεων κατά τα ανωτέρω.

4. Οι διακηρύξεις, οι αποφάσεις ανάθεσης και οι συμβάσεις που συνάπτονται για λογαριασμό των φορέων Γενικής Κυβέρνησης αναφέρουν απαραίτητα τον αριθμό και τη χρονολογία της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης, τον αριθμό καταχώρισής της στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, καθώς και τον αριθμό της απόφασης έγκρισης της πολυετούς ανάληψης σε περίπτωση που η δαπάνη εκτείνεται σε περισσότερα του ενός οικονομικά έτη.

Άρθρο 80 - Αναλήψεις δαπανών δημοσίων επενδύσεων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) αποτελούν οι Συλλογικές Αποφάσεις (Σ.Α.) Έργων ή Μελετών που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 80, παρ. 1 του Ν. 4270/2014.

2. Με τις κατά τα ανωτέρω εκδιδόμενες αποφάσεις εγκρίνεται: α) η διάθεση των συνολικών ετήσιων πιστώσεων των έργων ή μελετών που περιλαμβάνει η κάθε Σ.Α., β) η ένταξη κάθε έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (με διακριτό κωδικό αριθμό και τίτλο), γ) η ολική δαπάνη για την πραγματοποίηση του έργου, δ) η διάθεση των απαιτούμενων ετήσιων πιστώσεων αναλυτικά για κάθε έργο που περιλαμβάνει κάθε Σ.Α., ε) η υπολειπόμενη δαπάνη, συμπεριλαμβανομένης της πίστωσης του τρέχοντος έτους που επιμερίζεται στα επόμενα έτη για την αποπεράτωση του έργου, στ) ειδικές διατάξεις, και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται για την ένταξη του έργου στη Σ.Α., και ζ) ο φορέας υλοποίησης κάθε έργου.

3. Σε περίπτωση ανακατανομής των αρχικών πιστώσεων, τίτλο για την ανάληψη υποχρεώσεων σε βάρος του Π.Δ.Ε. αποτελεί η αρχική απόφαση έγκρισης ή τροποποίησης της Σ.Α., συνοδευόμενη από την απόφαση του διατάκτη ή του Περιφερειάρχη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 78 και στην υποπερ. ββ' της περ. β' της παρ. 4 του άρθρου 80 του ανωτέρω νόμου.

Άρθρο 81 - Τμηματικές πληρωμές και πολυετείς υποχρεώσεις

1. α. Η πληρωμή υποχρεώσεων μπορεί να γίνεται και τμηματικά, με την έκδοση περισσότερων του ενός χρηματικών ενταλμάτων. Στην περίπτωση αυτή το πρώτο ένταλμα που εκδίδεται καταχωρείται στα λογιστικά βιβλία του οικείου φορέα, έναντι της υποχρέωσης που αναλήφθηκε, το δε υπόλοιπο της υποχρέωσης καταχωρείται στην ανάλογη στήλη των βιβλίων. Ταυτόχρονα, σημειώνεται στην αντίστοιχη στήλη η χρονολογία καταχώρησης, σε συσχετισμό πάντοτε με την αρχική απόφαση ανάληψης υποχρέωσης.

β. Με τον ίδιο τρόπο καταχωρούνται και τα υπόλοιπα χρηματικά εντάλματα μέχρι και το τελευταίο, οπότε εάν υφίσταται αδιάθετο υπόλοιπο από την υποχρέωση, διενεργείται λογιστική ανατροπή του είτε κατά τη διάρκεια της χρήσης είτε στο τέλος της.

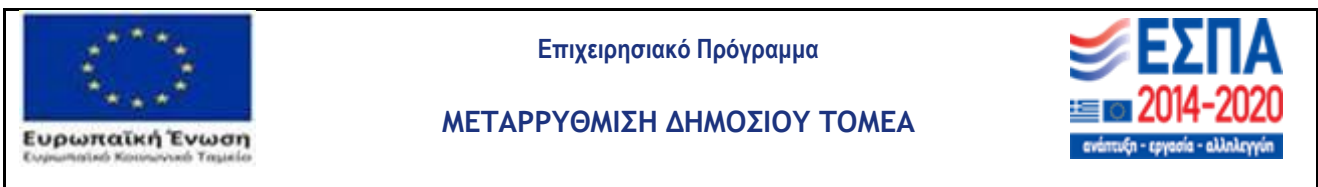
2. α. Για την ανάληψη υποχρεώσεων από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που προβλέπεται να βαρύνουν είτε τμηματικά είτε εξ ολοκλήρου τα επόμενα έτη του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.), στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι συμβάσεις μίσθωσης ακινήτων, εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 67 του Ν. 4270/2014.

β. Για τις πολυετείς υποχρεώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) εφαρμόζεται η διαδικασία των διατάξεων του άρθρου 79, παρ. 2, του Ν. 4270/2014.

Άρθρο 82 - Έλεγχος πορείας πιστώσεων

1. Οι Προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης ελέγχουν:

α. Την πιστή τήρηση των ανώτατων ετήσιων και τριμηνιαίων ορίων του προϋπολογισμού του οικείου φορέα και των διατάξεων του παρόντος.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β. Την ύπαρξη διαθέσιμης πίστωσης στους αντίστοιχους Κ.Α.Ε. του προϋπολογισμού του φορέα, προκειμένου να διενεργούνται δαπάνες νόμιμες και κανονικές.

γ. Την εξόφληση των τιμολογίων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.

δ. Τη μη σώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών.

ε. Τη μεταφορά όλων των εκκρεμών και ανεξόφλητων υποχρεώσεων στο τέλος κάθε έτους, στο επόμενο οικονομικό έτος, και την πληρωμή τους κατά προτεραιότητα σύμφωνα με το άρθρο 4 του παρόντος.

2. Περαιτέρω: α. Παρακολουθούν συστηματικά τη διάθεση των πιστώσεων και δεν καταρτίζουν σχέδια αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων, σε περίπτωση υπέρβασης του ποσοστού διάθεσης για τους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης και των εγγεγραμμένων πιστώσεων για τους λοιπούς φορείς.

β. Παρακολουθούν τις ανειλημμένες υποχρεώσεις και αποστέλλουν σε μηνιαία βάση στις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών /Γ.Λ. Κράτους στοιχεία σχετικά με τις ληξιπρόθεσμες οφειλές σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

γ. Ελέγχουν και παρακολουθούν την εξέλιξη των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει ο διατάκτης σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του και παρέχουν, όταν ζητηθεί από τις κατά νόμο αρμόδιες Υπηρεσίες, κάθε σχετική πληροφορία για την πορεία και τα υπόλοιπα των πιστώσεων, όπως έχουν διαμορφωθεί μετά την αφαίρεση των καταχωρημένων υποχρεώσεων, καθώς και την τήρηση των διατάξεων του άρθρου 72 του Ν. 4270/ 2014.

δ. Καταγράφουν και παρακολουθούν διακριτά στα λογιστικά βιβλία τις αναλήψεις υποχρεώσεων που δεν έχουν εκτελεστεί και ενημερώνουν μηνιαίως τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομικών/Γ.Λ. Κράτους.

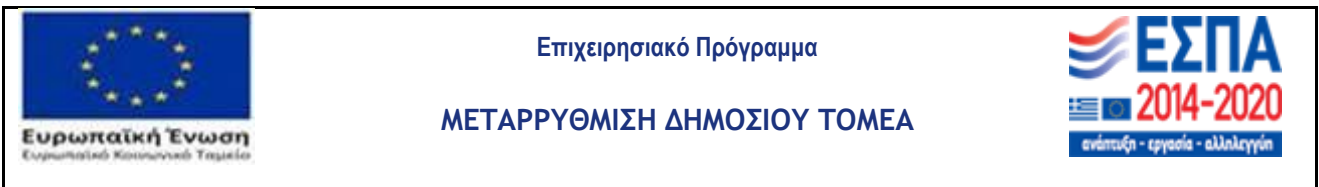
3. Οι αρμόδιες Οικονομικές Υπηρεσίες ελέγχουν την τήρηση της διαδικασίας του παρόντος Προεδρικού διατάγματος και υποχρεούνται να μην προβαίνουν σε εκκαθάριση και ενταλματοποίηση δαπανών, εφόσον δεν πληρούνται οι οριζόμενες προϋποθέσεις.

Άρθρο 83 - Τρόπος τήρησης Μητρώου Δεσμεύσεων

1. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να καταγράφουν και να τηρούν σε ιδιαίτερο βιβλίο ή μηχανογραφικά κατά Προϋπολογισμό (Τακτικό / Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων) τις διοικητικές πράξεις με τις οποίες γεννάται ή βεβαιώνεται υποχρέωση του Δημοσίου ή άλλων φορέων της Γενικής Κυβέρνησης προς τρίτους. Το σύνολο των καταγεγραμμένων υποχρεώσεων αποτελεί το Μητρώο Δεσμεύσεων του κάθε φορέα.

2. Το Μητρώο Δεσμεύσεων τηρείται από την Οικονομική Υπηρεσία κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης με ευθύνη του προϊσταμένου και περιλαμβάνει τουλάχιστον:

- Το οικονομικό έτος στο οποίο αυτό αναφέρεται.

- Τις εγκεκριμένες κατά ειδικό φορέα και κωδικό αριθμό εξόδου πιστώσεις του προϋπολογισμού.
- Τις τυχόν τροποποιήσεις και τη διαμόρφωση των πιστώσεων του προϋπολογισμού.
- Τα εγκεκριμένα όρια διάθεσης των πιστώσεων του προϋπολογισμού, όπου και όπως ορίζονται κάθε φορά.
- Τον αριθμό πρωτοκόλλου, την ημερομηνία, τον ΑΔΑ και το ποσό της απόφασης ανάληψης της σχετικής υποχρέωσης.
- Την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης, τον αριθμό της και το ύψος του συμβατικού τιμήματος.
- Τον αριθμό, την ημερομηνία παραλαβής και το ποσό του παραστατικού που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής. Ειδικότερα για τις εμπορικές συναλλαγές, η ημερομηνία παραλαβής καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.3 της υποπαρ. Ζ.5 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013 (Α' 140).
- Τον αριθμό, την ημερομηνία και το ποσό του τίτλου πληρωμής των υποχρεώσεων.
- Το υπόλοιπο των απλήρωτων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών.

3. Οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών κάθε φορέα της Κεντρικής Διοίκησης συντάσσουν και αποστέλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, σύμφωνα με ειδικότερες οδηγίες του Υπουργείου Οικονομικών:

α. Μέσα στις πρώτες είκοσι ημέρες κάθε μήνα περιληπτικό πίνακα των μέχρι το τέλος του προηγούμενου μήνα εκκρεμών δεσμεύσεων, απλήρωτων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών.

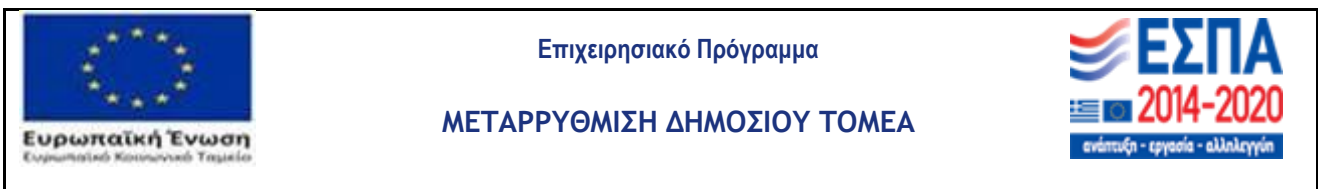
β. Την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από το μήνα αναφοράς, μηνιαία συνοπτική έκθεση, σχετικά με το ύψος των ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεων του Υπουργείου τους και των φορέων που εποπτεύουν, τους λόγους για την εξέλιξή τους και σχετικές προτεινόμενες δράσεις για την μείωσή τους.

γ. Την τελευταία ημέρα του επόμενου μήνα από το τρίμηνο αναφοράς, τριμηνιαίες εκθέσεις για την κατάσταση και τα προβλήματα που τυχόν υφίστανται στην τήρηση και λειτουργία του Μητρώου Δεσμεύσεων.

Ανάλογοι πίνακες και εκθέσεις συντάσσονται από τους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης και αποστέλλονται στις Γενικές Δ/νσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων που τους εποπτεύουν, οι οποίες μετά την επαλήθευση και επικύρωση των στοιχείων αυτών τα ενοποιούν και τα υποβάλλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

4. Δεν επιτρέπεται η επιχορήγηση ή η χρηματοδότηση φορέα της Γενικής Κυβέρνησης από τον κρατικό προϋπολογισμό εάν αυτός δεν έχει αποστείλει την προβλεπόμενη στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου περίληψη εκκρεμών δεσμεύσεων.

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου και μόνο, οι ακόλουθοι όροι έχουν την εξής έννοια:

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α. Εκκρεμείς δεσμεύσεις είναι οι δεσμεύσεις που δεν έχουν ακόμη εξοφληθεί ανεξάρτητα αν το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες έχουν παραδοθεί ή παρασχεθεί.

β. Απλήρωτες υποχρεώσεις είναι οι εκκρεμείς δεσμεύσεις για τις οποίες έχει παραδοθεί το τιμολόγιο ή άλλο ισοδύναμο έγγραφο, αλλά δεν έχει εκδοθεί αντίστοιχος τίτλος πληρωμής.

γ. Ληξιπρόθεσμες οφειλές είναι οι απλήρωτες υποχρεώσεις μετά την πάροδο ενενήντα (90) ημερών από την ημερομηνία που ορίζεται στη σχετική σύμβαση. Σε περίπτωση μη ύπαρξης σύμβασης ή έλλειψης σχετικού όρου, η απλήρωτη υποχρέωση καθίσταται ληξιπρόθεσμη μετά την πάροδο 90 ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του παραστατικού που αποδεικνύει την ύπαρξη της οφειλής. Ειδικότερα για τις εμπορικές συναλλαγές, η ημερομηνία παραλαβής καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 3 της υποπαρ. 2.5 του άρθρου πρώτου του Ν. 4152/2013.

Άρθρο 84 - Ανάλυση σταθερών, διαρκούς ή περιοδικού χαρακτήρα δαπανών

1. Δαπάνες τακτικών αποδοχών, συντάξεων, εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ασφαλιστικών και προνοιακών παροχών, καθώς και δαπάνες πάγιου χαρακτήρα (ηλεκτρικής ενέργειας, ύδρευσης, επικοινωνιών, μισθωμάτων, κοινοχρήστων κ.λπ.) αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων με αποφάσεις που εκδίδονται αμέσως μετά την έναρξη του οικονομικού έτους. Ειδικά: αα) για τις δαπάνες εξυπηρέτησης δημόσιου χρέους, ο χρόνος έναρξης ισχύος του προηγούμενου εδαφίου, όσον αφορά την έκδοση αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης, καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και ββ) οι δαπάνες για μισθώματα ακινήτων που χρησιμοποιούνται από το Δημόσιο, αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό αυτών με πίνακες που καταρτίζονται από τους διατάκτες, βάσει των σχετικών μισθωτικών συμβάσεων.

Κατ' εξαίρεση οι δαπάνες για την καταβολή της μισθοδοσίας Φορέων της Κεντρικής Διοίκησης και των συντάξεων του Δημοσίου που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4387/2016 (Α' 85), οι οποίες διενεργούνται το μήνα Δεκέμβριο και βαρύνουν τις πιστώσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους, επιτρέπεται να αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ποσό των εγγεγραμμένων πιστώσεων, από την ημερομηνία ψήφισής του στη Βουλή των Ελλήνων.

2. Δαπάνες αποζημιώσεων που αφορούν σε επιθεωρήσεις και ελέγχους, οι οποίες καλύπτονται με επιχορήγηση από έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού επιβαλλόμενα υπέρ Δημοσίου με ανταποδοτικό χαρακτήρα, αναλαμβάνονται αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους.

3. Για τις πληρωμές του τακτικού προϋπολογισμού που τακτοποιούνται με την έκδοση συμψηφιστικών χρηματικών ενταλμάτων και μέχρι την έκδοση απόφασης του Υπουργού Οικονομικών που θα ορίζει το χρόνο έναρξης της ανάληψης υποχρέωσης αυτών με σχετικές αποφάσεις, η εντολή πληρωμής επέχει θέση απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Για τις δαπάνες για τις οποίες από τη φύση τους δεν είναι δυνατή η τήρηση της διαδικασίας του άρθρου 4 του παρόντος (συναλλαγματικές διαφορές, εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, δαπάνες πολιτικής προστασίας, διοικητικής εκτέλεσης, ΔΙΑΣ κ.λπ.), αναλαμβάνεται η υποχρέωση και δεσμεύεται η απαραίτητη πίστωση αμέσως μετά την παραλαβή του σχετικού λογαριασμού, της γνωστοποίησης της εκτελεστής, κατά τις κείμενες διατάξεις, δικαστικής απόφασης ή της σχετικής ειδοποίησης ή με την καθ' οιονδήποτε τρόπο γνωστοποίηση του ύψους και του χρόνου εξόφλησής τους.

5. Ειδικά, οι δαπάνες για υπερωριακή εργασία, αμοιβή για εργασία κατά τις εξαιρέσιμες ημέρες και νυχτερινές ώρες, ειδική αποζημίωση για απασχόληση πλέον του πενθημέρου την εβδομάδα, υπερωριακή αποζημίωση εκπαιδευτικών, αποζημίωση εφημεριών ιατρών Ε.Σ.Υ., που αφορούν το τελευταίο δίμηνο κάθε οικονομικού έτους, δύναται να αναλαμβάνονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 9 του άρθρου 66 του Ν. 4270/2014, όπως ισχύει, σε βάρος των αντίστοιχων πιστώσεων του προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους. Οι ανωτέρω υποχρεώσεις δεν αναλαμβάνονται για ολόκληρο το ετήσιο ποσό από την έναρξη του οικονομικού έτους.

Άρθρο 85 - Διαδικασία ελέγχου αναλήψεων υποχρεώσεων

1. Ο έλεγχος της ορθής και πιστής τήρησης των προβλεπόμενων από την κείμενη νομοθεσία και τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος διαδικασιών αναλήψεων υποχρεώσεων ασκείται από τις Δημοσιονομικές Υπηρεσίες Εποπτείας και Ελέγχου (Δ.Υ.Ε.Ε.) του άρθρου 69Δ του Ν. 4270/2014.

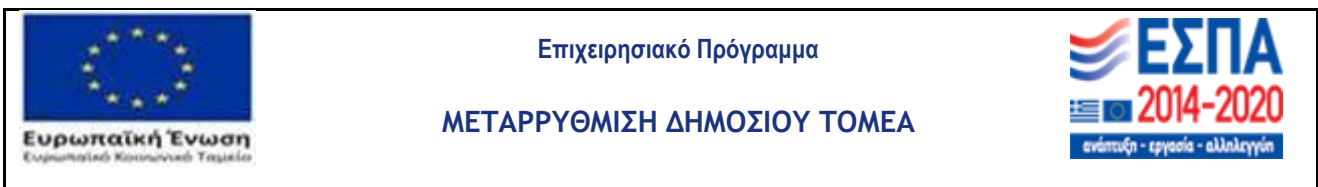
2. Οι ανωτέρω Υπηρεσίες ελέγχουν επίσης την τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων από τους υπόχρεους φορείς και κινούν τις διαδικασίες για την επιβολή των κυρώσεων του άρθρου 11 του παρόντος στα αρμόδια όργανα που ενεργούν κατά παράβαση των προβλεπόμενων για την ανάληψη υποχρεώσεων διαδικασιών.

3. Το αντικείμενο των ελέγχων αναφέρεται ιδίως στη νόμιμη έκδοση των αποφάσεων ανάληψης υποχρεώσεων (αρμοδιότητα οργάνων, ύπαρξη διαθέσιμης πίστωσης κατά την έκδοση των αποφάσεων, περιεχόμενο και χρόνος έκδοσης των αποφάσεων, ανάρτηση στο διαδίκτυο κ.λπ.), έγκαιρη ανάκληση δέσμευσης πιστώσεων σε κάθε περίπτωση, ορθή συμπλήρωση του Μητρώου Δεσμεύσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του παρόντος και τις σχετικές εγκυκλίους.

Άρθρο 86 - Ευθύνες αρμοδίων οργάνων

1. Οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης ευθύνονται έναντι τρίτων αποκλειστικά και μόνο βάσει των διατάξεων περί αδικαιολόγητου πλουτισμού για την πραγματοποίηση δαπανών καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων και τη μη τήρηση των αναφερομένων στο παρόν προεδρικό διάταγμα διαδικασιών.

2. Για κάθε ζημία που προκαλείται στον οικείο φορέα από την έκδοση αποφάσεων ανάληψης υποχρέωσης καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα ή των ποσοστών διάθεσης αυτών ή των διαδικασιών του

άρθρου 60 του Ν. 4270/2014, καθώς και κατά παράβαση των διαδικασιών του παρόντος και των αναφερομένων στο άρθρο 66 του Ν. 4270/2014,

ο Διατάκτης, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα καθώς και κάθε άλλο συμπράττον όργανο, ευθύνονται αλληλέγγυα και εις ολόκληρον έναντι του οικείου φορέα και καταλογίζεται σε βάρος τους υποχρεωτικά η σχετική ζημία.

3. Ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών σε περίπτωση που παρέχει τη βεβαίωση του άρθρου 3, παρ. 2 του παρόντος καθ' υπέρβαση των ορίων του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ. ευθύνεται κατά τις διατάξεις περί δημόσιων υπολόγων.

4. α. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη έναντι του οικείου φορέα για κάθε ζημία που προξένησε από δόλο ή βαρεία αμέλεια.

β. Δαπάνες των φορέων Γενικής Κυβέρνησης που απορρέουν από δικαστικές αποφάσεις και συνεπάγονται επιβάρυνση του προϋπολογισμού τους, κοινοποιούνται υποχρεωτικά στην οικεία Δ.Υ.Ε.Ε. με ευθύνη του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών, για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του Γενικού Επιτρόπου Επικρατείας σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 38, παρ. 1 του Υ.Κ. και 68 του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (Ν. 4129/2013).

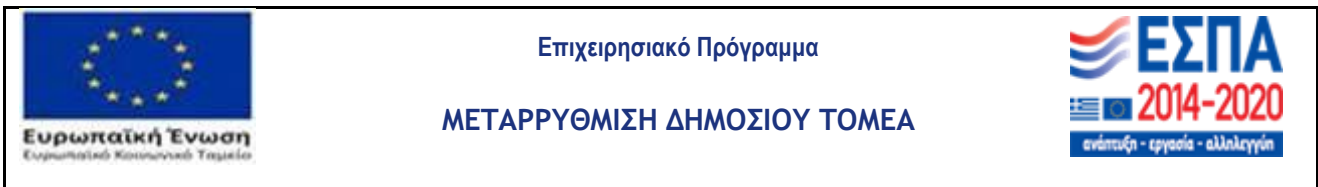
5. Η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3, 4 και 5 του άρθρου 26 του Ν. 4270/2014 από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών, συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα (συντελείται με υπαίτια πράξη ή παράλειψη του υπαλλήλου που μπορεί να του καταλογιστεί) και επισύρει την πειθαρχική ποινή της αφαίρεσης της άσκησης των καθηκόντων προϊσταμένου οργανικής μονάδας οποιουδήποτε επιπέδου για τη θητεία ή το υπό-λοπού της. Οι κείμενες διατάξεις σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊσταμένου, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Ν. 3528/2007, όπως κάθε φορά ισχύει. Αν ο Προϊστάμενος Οικονομικών Υπηρεσιών συνδέεται με το φορέα του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους του φορέα.

6. Η παράβαση της υποχρέωσης της παραγράφου 2 του άρθρου 65 του Ν. 4270/2014 από τον Προϊστάμενο Οικονομικών Υπηρεσιών συνιστά αυτοτελές πειθαρχικό παράπτωμα.

Άρθρο 87 - Ακυρότητες πράξεων

1. Κάθε ανάληψη υποχρέωσης κατά την έννοια των προηγούμενων άρθρων, καθ' υπέρβαση των εγγεγραμμένων πιστώσεων του προϋπολογισμού του φορέα και, ειδικά για την Κεντρική Διοίκηση και των ποσοστών διάθεσης αυτών, είναι αυτοδίκαια άκυρη.

2. α. Καμιά διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν εκτελείται, εάν δεν βεβαιώνεται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία του φορέα η δέσμευση στα οικεία λογιστικά βιβλία αντίστοιχης πίστωσης. Προς τούτο στο προοίμιο της οικείας διοικητικής πράξης γίνεται μνεία της σχετικής βεβαίωσης της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

β. Ειδικά, ατομική διοικητική πράξη που προκαλεί δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού φορέα της Γενικής Κυβέρνησης δεν ισχύει εάν δεν αναγράφεται στο προοίμιο αυτής ο αριθμός της σχετικής απόφασης ανάληψης υποχρέωσης.

γ. Διακηρύξεις, όπου απαιτείται, και αποφάσεις ανάθεσης που εκδίδονται και συμβάσεις που συνάπτονται από φορείς της Γενικής Κυβέρνησης είναι άκυρες, εφόσον δεν έχει προηγηθεί αυτών η έκδοση της απόφασης ανάληψης υποχρέωσης του άρθρου 2, παρ. 2 του παρόντος.

3. Για διορισμούς, προσλήψεις, εντάξεις, μετατάξεις, αποσπάσεις και προαγωγές κάθε κατηγορίας προσωπικού που συνεπάγονται οικονομική επιβάρυνση, οι αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες βεβαιώνουν την ύπαρξη πρόβλεψης στον προϋπολογισμό επί των σχετικών πράξεων. Δεν γίνεται προκήρυξη πλήρωσης θέσεων, αν προηγουμένως δεν έχει παρασχεθεί βεβαίωση της Διεύθυνσης Προϋπολογισμού Γενικής Κυβέρνησης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους για την ύπαρξη σχετικής πίστωσης.

4. Πράξεις διορισμών, προσλήψεων, εντάξεων, μετατάξεων, αποσπάσεων και προαγωγών που γίνονται κατά παράβαση της προηγούμενης παραγράφου είναι άκυρες.

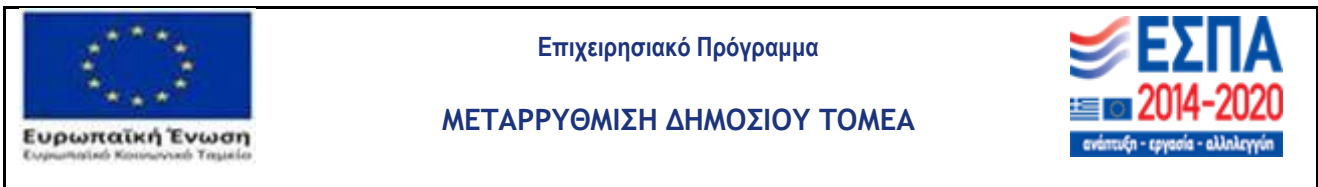
5. Στην πρώτη μισθοδοτική κατάσταση των διοριζόμενων, προσλαμβανόμενων, εντασσόμενων, μετατασσόμενων, αποσπώμενων ή προαγόμενων υπαλλήλων βεβαιώνεται από τον αρμόδιο εκκαθαριστή αποδοχών η ύπαρξη αντίστοιχης πρόβλεψης και γράφεται ο αριθμός πρωτοκόλλου της σχετικής βεβαίωσης του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του φορέα.

6. Μισθολογική μεταβολή του προσωπικού των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης λόγω κλιμακίου ή χρονοεπιδόματος εξαιρείται της βεβαίωσης της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

7. Οι πράξεις της προηγούμενης παραγράφου καταχωρούνται από την αρμόδια οικονομική υπηρεσία σε μηνιαία συγκεντρωτική κατάσταση στην οποία εμφανίζονται κατά κλάδο ο αριθμός των υπαλλήλων του φορέα που είχε μισθολογική μεταβολή.

Άρθρο 88 - Διαδικαστικού χαρακτήρα ρυθμίσεις σχετικές με την οικονομική λειτουργία των δήμων

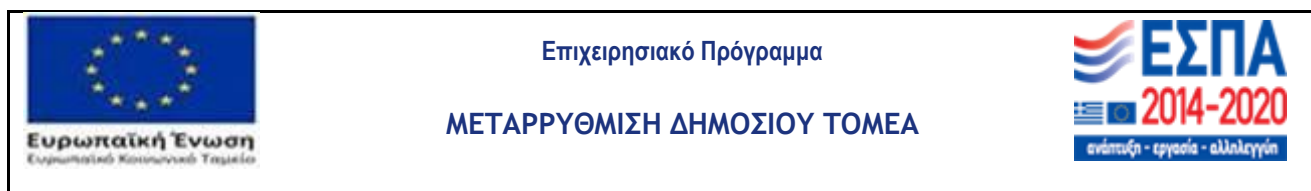
1. Δεν απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης έργου, προμήθειας ή γενικής υπηρεσίας. Για την εκκίνηση της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων εκπόνησης μελετών, απαιτείται προηγούμενη αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, αν η εκτιμώμενη αξία αυτής υπερβαίνει το εκάστοτε ισχύον χρηματικό όριο απευθείας ανάθεσης από τον δήμαρχο. Για την προκήρυξη αρχιτεκτονικών διαγωνισμών με την απονομή βραβείων, καθώς και καλλιτεχνικών έργων απαιτείται απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζονται και οι όροι του διαγωνισμού. Δεν απαιτείται τέτοια απόφαση για τα καλλιτεχνικά έργα της παρ. 7 του άρθρου 209 του ν. 3463/2006, εφόσον υπάρχει στον προϋπολογισμό εξειδικευμένη πίστωση. Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 11 και της παρ. 1 του άρθρου 15 του π.δ. 171/1987 (Α' 84) δεν θίγονται.

2. Με εξαίρεση τις ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις, στις λοιπές περιπτώσεις απαλλοτρίωσης η απόφαση του δημάρχου για την ανάληψη της υποχρέωσης εκδίδεται πριν από τη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, με βάση την εκτιμώμενη αξία του απαλλοτριούμενου ακινήτου.

3. Όταν πρόκειται για αγορά ή μίσθωση ακινήτου, η απόφαση του δημάρχου για την ανάληψη της υποχρέωσης εκδίδεται μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, σε χρόνο που προηγείται τουλάχιστον της υπογραφής του συμβολαίου μεταβίβασης. Όταν διεξάγεται δημοπρασία, η απόφαση αυτή εκδίδεται πριν από την υπογραφή της διακήρυξης.

4. Για τη δαπάνη που απορρέει από προγραμματική σύμβαση, η απόφαση ανάληψης της υποχρέωσης εκδίδεται από τον δήμαρχο μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και πάντως πριν από τη σύναψη αυτής. Η δαπάνη που αφορά χρηματοδότηση της κοινωφελούς επιχείρησης, κατά τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 259 του ν. 3463/2006, όπως ισχύουν, αναλαμβάνεται από τον δήμαρχο μετά τη σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία καθορίζεται το ύψος αυτής.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ Πληρωμή δαπανών

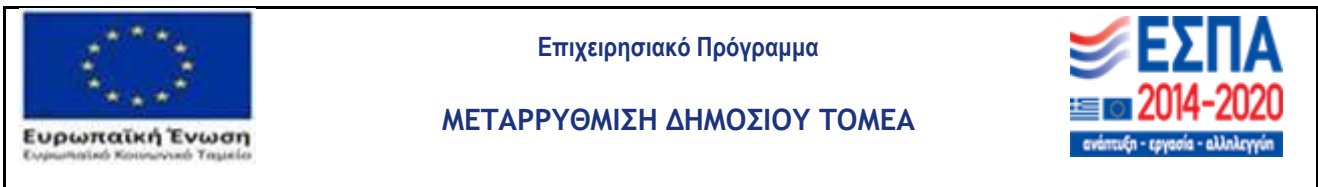
Άρθρο 89- Χρηματικό Ένταλμα

1. Μετά την εκκαθάριση κάθε δαπάνης το αρμόδιο τμήμα ή γραφείο της λογιστικής υπηρεσίας του δήμου προκαλεί την πληρωμή της εκκαθαρισθείσας δαπάνης και συντάσσοντας χρηματικό ένταλμα.
2. Τα χρηματικά εντάλματα υπογράφονται από τον δήμαρχο και τον προϊστάμενο της ταμειακής υπηρεσίας, πουκαθίσταται προσωπικώς αλληλεγγύως συνυπεύθυνος και σφραγίζονται με την σφραγίδα του δήμου.
3. Τα χρηματικά εντάλματα αποτελούνται από δύο όμοια μέρη (στέλεχος και κύριο ένταλμα) και συμπληρώνονται εξ ολοκλήρου από αρμόδιο τμήμα ή υπηρεσία.
4. Στα χρηματικά εντάλματα πρέπει να αναγράφονται:
  - α/ Ο αύξων αριθμός,
  - β/ Το οικονομικό έτος στο οποίο ανάγεται η δαπάνη,
  - γ/ Το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού,
  - δ/ Το ταμείο, που καλείται να πληρώσει,
  - ε/ Το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου,
  - στ/ Η αιτία της πληρωμής,
  - ζ/ Το πληρωτέο ποσό ολογράφως,
  - η/ Οι υπέρ τρίτων κρατήσεις και,
  - θ/ Ο αριθμός και το είδος των επισυναπτομένων δικαιολογητικών.

Άρθρο 90 - Δικαιολογητικά Χρηματικών Ενταλμάτων

1. Σε κάθε χρηματικό ένταλμα πρέπει να επισυνάπτεται με ευθύνη των αρμοδίων για την εκκαθάριση και εντολή της δαπάνης οργάνων του δήμου κάθε δικαιολογητικό έγγραφο από το οποίο να προκύπτει σαφώς το δικαίωμα του πιστωτή του δήμου ως προς τη δικαιολογία και το ποσό.

Εκτός εκείνων των δικαιολογητικών για κάθε δαπάνη που προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, ως αναγκαία δικαιολογητικά που πρέπει να επισυνάπτονται σε κάθε δαπάνη ορίζονται τα εξής:
2. Για έξοδα παραστάσεως: Αντίγραφα: α) πρωτοκόλλου ορκομοσίας, β) αποφάσεως καθορισμού των εξόδων παραστάσεως και γ) κατάσταση που να φαίνεται ο δικαιούχος, η αιτία της πληρωμής, το πληρωτέο ποσό και οι υπέρ τρίτων κρατήσεις. Τα υπό στοιχεία α' και β' δικαιολογητικά απαιτούνται για το πρώτο ένταλμα του οικονομικού έτους.

3. Για τη μισθοδοσία προσωπικού: Αντίγραφα: α) αποφάσεως διορισμού ή τελευταίας προαγωγής ή υποβιβασμού, β) πρωτοκόλλου ορκομωσίας, γ) αποφάσεων χορηγήσεως επιδομάτων ή προσαυξήσεων όπως και κάθε εν γένει αποφάσεως ή πράξεως η οποία ασκεί επιρροή στην μισθοδοσία δ) μισθοδοτική κατάσταση στην οποία να φαίνονται οι δικαιούχοι του μισθού και των επιδομάτων και οι νόμιμες υπέρ αυτών κρατήσεις, η οποία συντάσσεται από την αρμοδία υπηρεσία του δήμου και υπογράφεται από τον προϊστάμενο αυτής.

Τα υπό στοιχ. α' και β' δικαιολογητικά απαιτούνται για το πρώτο ένταλμα του οικονομικού έτους, καθώς και διαρκούντος του οικονομικού έτους στο ένταλμα, για το οποίο επέρχεται έναρξη, παύση ή μεταβολή της μισθοδοσίας επισυνάπτονται τα αντίστοιχα δικαιολογητικά.

4. Για συντάξεις: Αντίγραφα αποφάσεως καθορισμού της συντάξεως (δια τον πρώτον μήνα) και ονομαστική κατάσταση των συνταξιούχων στην οποία να φαίνεται ο αριθμός του συνταξιοδοτικού βιβλιαρίου, το ποσό της συντάξεως και οι νόμιμες κρατήσεις, και η οποία συντάσσεται από την αρμοδία υπηρεσίας του δήμου και υπογράφεται από τον προϊστάμενο αυτής.

5. Για νοσήλεια προσωπικού: Τα οριζόμενα από τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας των δήμων.

6. Για οδοιπορικά έξοδα: α) για τους δημοτικούς υπαλλήλους και τους δημάρχους και δημοτικούς συμβούλους τα προβλεπόμενα από την ισχύουσα νομοθεσία.

7. Δια τα ενόικια μισθωμένων για τις ανάγκες των υπηρεσιών των δήμων ακινήτων κλπ. Αντίγραφα: α) των αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων του δήμου, περί εγκρίσεως των όρων της διακηρύξεως και κατακυρώσεως της δημοπρασίας μετά των εγκριτικών τοιούτων της διοικητικής αρχής, β) του συμβολαίου μισθώσεως και γ) σε περίπτωση μη ενεργείας δημοπρασίας, αντίγραφο της αποφάσεως του δημοτικού συμβουλίου και της επ' αυτής ομοίας της διοικητικής αρχής και αντίγραφο του συμβολαίου μισθώσεως.

Αυτά επισυνάπτονται στο πρώτο ένταλμα του οικονομικού έτους.

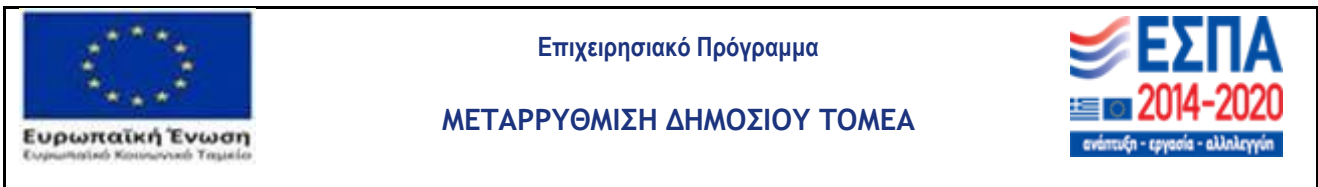
8. Για εκτελούμενα έργα:

A) Με εργολαβία: Πιστοποίηση που συντάσσεται εις διπλούν από τον επιβλέποντα μηχανικά για πλήρως εκτελεσμένες εργασίες και προμήθειες υλικών και θεωρουμένη από τον προϊστάμενο του αρμοδίου τμήματος της τεχνικής υπηρεσίας του δήμου και του διευθυντού αυτής.

Την πρώτη πιστοποίηση κάθε έργου θα συνοδεύουν αντίγραφα εις διπλούν δεόντως του προϋπολογισμού τιμολογίων, συμβάσεως, αποφάσεως, δημοτικής επιτροπής, δημοτικού συμβουλίου.

Με την αποπεράτωση κάθε έργου, απαιτείται επιμέτρηση εις διπλούν μετά πρωτοκόλλου προσωρινής ή οριστικής παραλαβής από την οικεία επιτροπή και αντίγραφο της διαταγής, με την οποία αυτή συγκροτήθηκε.

B) Με απόδοση λογαριασμού:

Κατάσταση στην οποία να φαίνεται ονομαστικώς το για την εκτέλεση κάθε έργου απασχοληθέν εργατοτεχνικό προσωπικό και κατά στήλες τα πραγματοποιηθέντα ημερομίσθια για κάθε ημέρα εργασίας, η τιμή του ημερομισθίου στο σύνολο των πραγματοποιηθέντων ημερομισθίων και το πληρωτέο ποσό, όπως και οι σχετικές υπέρ τρίτων κρατήσεις, υπογεγραμμένη από τον επιβλέποντα τα έργα και προϊστάμενο της οικείας υπηρεσίας, στην αρμοδιότητα της οποίας ανάγεται η δαπάνη ή με επιμέλεια της οποίας εκτελείται το έργο.

Γ) Με απόδοση λογαριασμού βάσει συμβάσεως:

1) Βεβαίωση ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης, στον προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων.

2) Αντίγραφο συμβάσεως.

3) Κατάσταση κρατήσεων υπέρ τρίτων.

9. Για την προμήθεια πραγμάτων.

A) Εκτελούμενες με δημοπρασία.

Αντίγραφα εις διπλούν των αποφάσεων με αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου ή οικονομικής επιτροπής, περί εγκρίσεως των όρων διακηρύξεως και κατακυρώσεως της δημοπρασίας, μετά των εγκριτικών αποφάσεων της διοικητικής αρχής, β) των συμφωνητικών και γ) πρωτοκόλλου παραλαβής υπό της οικείας επιτροπής και αντίγραφο της διαταγής, με την οποία αυτή συγκροτήθηκε.

B) Εκτελούμενες απ' ευθείας και με απόδοση λογαριασμού:

α) Βεβαίωση ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης, στον προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων.

β) Πρωτόκολλο παραλαβής των προμηθευθέντων ειδών.

Γ) Εκτελούμενες με απόδοση λογαριασμού βάσει συμβάσεως.

α) Βεβαίωση ειδικευμένης εγγραφής της δαπάνης στον προϋπολογισμό εσόδων και εξόδων.

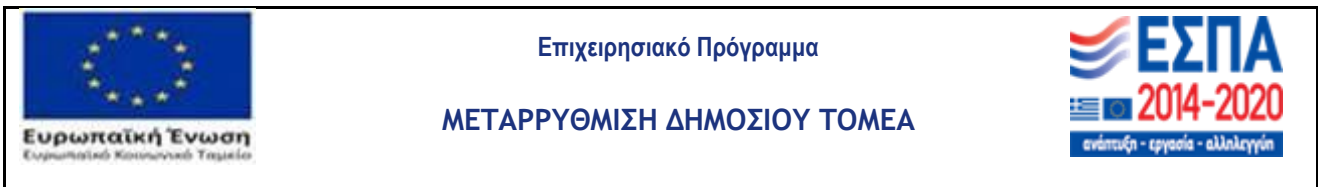
β) Αντίγραφο συμβάσεως.

γ) Πρωτόκολλο παραλαβής των προμηθευθέντων ειδών.

10. Για φάρμακα απόρων: Συνταγές του δημοτικού ιατρού, αναλυτική κατάσταση του φαρμακοποιού βάσει των ανωτέρω συνταγών, θεωρημένη από τον φαρμακευτικό σύλλογο για τη νόμιμη τιμή κάθε φαρμάκου και πιστοποιητικό απορίας το οποίο έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

11. Για νοσήλεια απόρων δημοτών σε Νοσηλευτικά Ιδρύματα:

α) Λογαριασμός των Νοσηλευτικών Ιδρυμάτων ελεγμένος από την αρμόδια υπηρεσία του δήμου που επιμελείται την εισαγωγή των απόρων στα νοσηλευτικά ιδρύματα και διαχειριζόμενη την οικεία πίστωση, β) αντίγραφα των προς τα διάφορα ιδρύματα εγγράφων του δημάρχου, με τα οποία αναλαμβάνεται η υποχρέωση της εις βάρος του

δήμου νοσηλείας των απόρων και καθορίζονται το ποσό της δαπάνης και γ) το πιστοποιητικό απορίας το οποίο έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Της αποστολής των ως άνω εγγράφων των δήμων προς τα νοσηλευτικά ιδρύματα πρέπει να προηγείται η ανάληψη της σχετικής πιστώσεως σε περίπτωση έλλειψης ή ανεπάρκειας της οποίας απαιτείται προηγουμένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου νομίμως εγκεκριμένη.

12. Για έξοδα κηδείας απόρων: Τιμολόγιο του εργολάβου κηδειών αντίγραφο ληξιαρχικής πράξεως του θανόντος απόρου και πιστοποιητικό απορίας το οποίο έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

13. Για υποχρεωτικές δαπάνες: Καταστάσεις ή λογαριασμοί που έχουν συνταχθεί από την αρμοδία υπηρεσία του δήμου.

14. Επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων.

Κατάσταση πληρωμής ή επιστροφής, στην οποία αναγράφεται κατά στήλες το ονοματεπώνυμο του πληρώσαντος, η αιτία επιστροφής, ο αριθμός διπλοτύπου ή γραμματίου εισπράξεως, το εισπραχθέν ποσό, το επιστρεπτέο ποσό, υπογεγραμμένη από τον προϊστάμενο της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου που εισηγείται την επιστροφή και του ταμιά του δήμου, που βεβαιώνει την εισαγωγή του μη νόμιμου ή αχρεωστήτως εισπραχθέντος ποσού στο δημοτικό ταμείο.

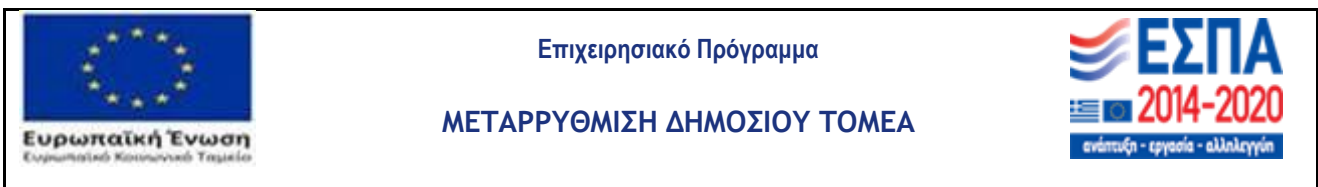
Τα σχετικά διπλότυπα εισπράξεως ή στην περίπτωση απώλειας αυτών, η οποία βεβαιώνεται μόνον ενόρκως, αντίγραφα αυτών νομίμως εκδιδόμενα. Προκειμένου όμως, περί επιστροφής φόρου συνεπραχθέντος μετά του δημοσίου δεν απαιτείται επισύναψη τοιούτου διπλοτύπου. Αντίγραφο αποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου και της διοικητικής αρχής περί εγκρίσεως της επιστροφής.

15. Επιστροφή χρηματικών εγγυήσεων εν γένει:

Κατάσταση πληρωμής ή επιστροφής, στην οποία αναγράφονται κατά στήλες ονοματεπώνυμο καταθέτου, αιτία επιστροφής, αριθμό διπλοτύπου εισπράξεως της χρηματικής εγγυήσεως ή καταθέσεως εισπραχθέν ποσό, επιστρεπτέο ποσό, υπογεγραμμένη από του προϊσταμένου της αρμοδίας υπηρεσίας του δήμου της εισηγούμενης την επιστροφή και του ταμιά του δήμου, που βεβαιώνει την εισαγωγή του εισπραχθέντος ποσού στο δημοτικό ταμείο. Το διπλότυπο εισπράξεως, της χρηματικής καταθέσεως ή εγγυήσεως επί του οποίου πρέπει να συντάσσεται η πράξη εκκαθαρίσεως και εξοφλήσεως.

Άρθρο 91 – Εντάλματα για έργα, υπηρεσίες κλπ. χωρίς διαγωνισμό

Για τα χωρίς διαγωνισμό εκτελούμενα από τον δήμαρχο έργα, εργασίας και προμηθείας ο δήμαρχος αποδίδει λογαριασμό στο δημοτικό συμβούλιο εντός διμήνου από της περατώσεως των έργων και εργασιών ή της διενέργειας των προμηθειών, βάσει των στελεχών των εκδοθέντων σχετικών ενταλμάτων και των περιλαμβανομένων σε αυτά δικαιολογητικών και ξεχωριστή για τον σκοπό αυτό συντασσόμενη κατάσταση, η οποία περιλαμβάνει: α/ Τον αριθμόν του εκδοθέντος εντάλματος. β/ Το κεφάλαιο, άρθρο και εδάφιο πιστώσεως, εις βάρος της οποίας εξεδόθη το χρηματικό ένταλμα. γ/ Το

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ονοματεπώνυμο του δικαιούχου. δ/ Την αιτιολογία της ενταλθείσης δαπάνης. ε/ Το ποσό της ενταλθείσης δαπάνης. στ/ Το ποσό της αρχικής πιστώσεως του προϋπολογισμού εις βάρος της οποίας εξεδόθη το ένταλμα.

Το δημοτικό συμβούλιο πρέπει στην πρώτη συνεδρίασή του από της υποβολής των ανωτέρω να αποφανθεί για την απόδοση του λογαριασμού .

Άρθρο 92 - Σφράγιση, αρίθμηση δικαιολογητικών-ενταλμάτων

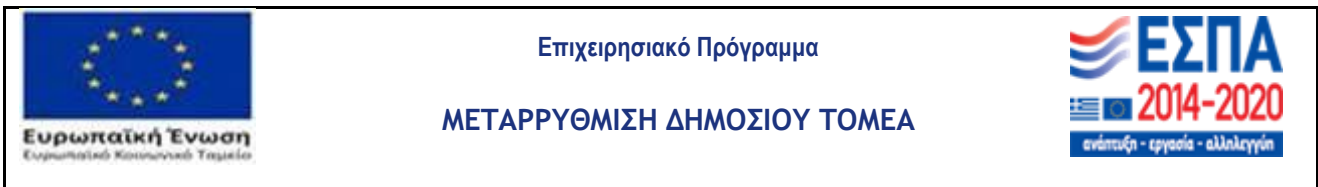
1. Τα δικαιολογητικά των χρηματικών ενταλμάτων σφραγίζονται από την ταμειακή υπηρεσία με σφραγίδα, η οποία αναγράφει τις λέξεις "Δικαιολογητικό του υπ' αριθμ..... χρηματικού εντάλματος οικονομικού έτους ....."
2. Τα χρηματικά εντάλματα μετά των δικαιολογητικών, αριθμούμενα και καταχωρούμενα από την ταμειακή υπηρεσία στο από αυτή τηρούμενο βιβλίο εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων, αποστέλλονται στον ταμία του δήμου, που βεβαιώνει την παραλαβή με την υπογραφή του στο οικείο βιβλίο παραδόσεως των ενταλμάτων.
3. Η ταμιακή υπηρεσία ειδοποιεί τους δικαιούχους εγγράφως περί των υπέρ αυτών εκδοθέντων χρηματικών ενταλμάτων.
4. Τα στελέχη των χρηματικών ενταλμάτων φυλάσσονται από την ταμειακή υπηρεσία στο αρχείο της.

Άρθρο 93 – Άκυρα χρηματικά εντάλματα

1. Τα κατά την διάρκεια του οικονομικού έτους ακυρούμενα οριστικώς χρηματικά εντάλματα καταχωρίζονται στο ημερολόγιο και στο καθολικό στην ίδια στήλη και επισυνάπτονται τα στελέχη αυτών, που τηρούνται στο αρχείο της ταμειακής υπηρεσίας.
2. Κατά το μηνιαίο κλείσιμο το άθροισμα των ακυρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων αφαιρείται από το συνολικό ποσό των ενταλθέντων εξόδων, ενεργείται δε εγγραφή και στο βιβλίο των αναλαμβανόμενων υποχρεώσεων.

Άρθρο 94 – Ανεξόφλητα Χρηματικά Εντάλματα

1. Τα κατά την λήξη του οικονομικού έτους χρηματικά εντάλματα που παραμένουν για οιαδήποτε αιτία ανεξόφλητα επιστρέφονται από τον ταμία στην ταμειακή υπηρεσία του δήμου με κατάσταση που εμφανίζει κατά στήλες, αύξοντα αριθμό, δικαιούχο, κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού το ποσό του εντάλματος και την αιτία της μη εξοφλήσεως.
2. Επί των ανωτέρω χρηματικών ενταλμάτων συντάσσεται και υπογράφεται από τον ταμία σχετική πράξη ακυρώσεως που αναγράφει και την αιτία της μη εξοφλήσεως.
3. Η ταμειακή υπηρεσία καταχωρίζει τα λόγω μη εξοφλήσεως ακυρωθέντα χρηματικά εντάλματα στο ημερολόγιο και στο καθολικό, οι δε αντιπροσωπεύουσες αυτά πιστώσεις διαγράφονται από το οικείο βιβλίο των ανειλημμένων υποχρεώσεων του οικονομικού έτους που έληξε και αναλαμβάνονται εκ νέου εις βάρος του προϋπολογισμού του νέου

οικονομικού έτους με αναγραφή σχετικής πιστώσεως υπό ίδιο κεφάλαιο και άρθρο με την ονομασία "έξοδα εκ παρελθουσών χρήσεων".

4. Για την εγγραφή αυτών των πιστώσεων στον προϋπολογισμό η ταμειακή υπηρεσία συντάσσει αναλυτικό πίνακα στον οποίο εμφανίζονται ονομαστικώς οι δικαιούχοι, το υπ' αυτών δικαιούμενο ποσό, η αιτία στην οποία οφείλεται αυτό και το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού του λήξαντος οικονομικού έτους, ο οποίος προσαρτάται στον υποβαλλόμενο προς ψήφιση νέο προϋπολογισμό.

5. Η πληρωμή των δικαιούχων ενεργείται μέσω νέων ενταλμάτων, τα οποία εκδίδονται από την ταμειακή υπηρεσία, μετά από αίτηση των δικαιούχων, μετά την έγκριση του νέου προϋπολογισμού.

Στα εντάλματα αυτά επισυνάπτονται απαραίτητα, με σχετική μνεία σε αυτά, τα κατά τας διατάξεις του παρόντος ακυρωθέντα εντάλματα λόγω ανεξοφλήτου των οικονομικών ετών που έληξαν με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά.

Σε περίπτωση κατά την οποία χρηματικό ένταλμα που περιλαμβάνει περισσότερους από έναν δικαιούχους δεν εξοφληθεί εντός του οικείου οικονομικού έτους εξ ολοκλήρου από τους σε αυτό αναγραφόμενους δικαιούχους, ο δημοτικός ταμίας φέρει αυτό ως εξοφλημένο στο τέλος του οικονομικού έτους μόνο για τα ποσά που αυτός πλήρωσε πληρωθέντα συντάσσοντας σχετική πράξη για την έκπτωση κάθε δικαιούχου που δεν πληρώθηκε.

Απόσπασμα της πράξεως αυτής για κάθε δικαιούχο αποστέλλεται στην λογιστική υπηρεσία του δήμου.

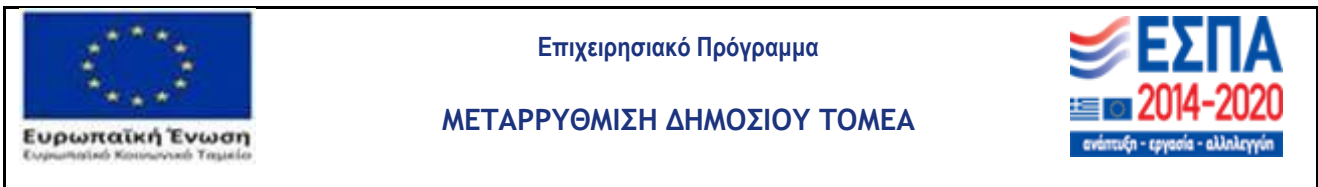
Η πληρωμή των δικαιούχων, και στην περίπτωση αυτή διενεργείται με νέα εντάλματα τα οποία εκδίδονται από την λογιστική υπηρεσία με αίτηση των δικαιούχων, μετά την έγκριση του νέου προϋπολογισμού και επί τη βάση της πράξεως εκπτώσεως που εκδόθηκε από τον ταμία, για το ποσό που δεν πληρώθηκε.

Άρθρο 95 - Εντάλματα προπληρωμής

1. Εντάλματα προπληρωμής, στις περιπτώσεις που επιτρέπεται η έκδοση αυτών από το νόμο, εκδίδονται στο όνομα μονίμου υπαλλήλου του δήμου. Αυτός καθίσταται υπόλογος οφείλοντας εντός της τακτής προθεσμίας να αποδώσει λογαριασμό της διαχείρισης των ληφθέντων χρημάτων, υποβάλλοντας τα κανονισμένα δικαιολογητικά και επιστρέφοντας το μη διατεθέν ποσό.

Η προθεσμία αποδόσεως λογαριασμού ορίζεται με την απόφαση για την έκδοση του εντάλματος προπληρωμής, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του τριμήνου και πρέπει να λήγει ένα τουλάχιστον μήνα προ της λήξεως του οικονομικού έτους.

2. Με αιτιολογημένη αίτηση του υπολόγου μπορεί η προθεσμία της προηγούμενης παραγράφου να παραταθεί για ένα ακόμη μήνα, σε καμία όμως περίπτωση πέραν της λήξεως του οικονομικού έτους.

3. Τα δικαιολογητικά μετά τον προέλεγχο αυτών από τον προϊστάμενο την οποία αφορά η δαπάνη και έγκριση του αρμοδίου οργάνου αποστέλλονται στην λογιστική υπηρεσία για εκκαθάριση και με μέριμνα αυτής επισυνάπτονται στο ένταλμα προπληρωμής.

4. Αν απορριφθούν τα υποβληθέντα δικαιολογητικά ή αν λήξει η ταχθείσα προθεσμία και δεν αποδοθεί λογαριασμός, ο υπόλογος καταλογίζεται εντόκως με πράξη του δημάρχου, της οποίας αντίγραφο επισυνάπτεται στο χρηματικό ένταλμα προπληρωμής.

Αν αμελήσει ο δήμαρχος, ο καταλογισμός ενεργείται από την οικονομική επιτροπή.

5. Κατά της καταλογιστικής απόφασης του δημάρχου ή της οικονομικής επιτροπής επιτρέπεται έφεση ενώπιον της αρχής που ελέγχει τον απολογισμό εντός μηνός από την κοινοποίηση της απόφασης στον υπόλογο.

6. Η λογιστική υπηρεσία τηρεί ξεχωριστό βιβλίο παρακολουθήσεως του χρηματικού εντάλματος προπληρωμής και εισηγείται εγγράφως στο δήμαρχο ή στην οικονομική επιτροπή τον καταλογισμό στην περίπτωση μη αποδόσεως λογαριασμού εντός της ταχθείσης προθεσμίας.

7. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση των ληφθέντων χρημάτων με ένταλμα προπληρωμής για άλλες δαπάνες εκτός εκείνων για τις οποίες δόθηκε.

8. Σε καμία περίπτωση δεν επιτρέπεται η έκδοση χρηματικού εντάλματος στο όνομα υπολόγου ο οποίος δεν απέδωσε λογαριασμό για προηγούμενο ένταλμα προπληρωμής.

Άρθρο 96– Πληρωμή Εξόδων

1. Η πληρωμή των εξόδων για τα οποία εκδόθηκε ένταλμα προπληρωμής διενεργείται με εντολή του δημάρχου, η οποία προσυπογράφεται από τον προϊστάμενο της υπηρεσίας, την οποία αφορά η δαπάνη, από διπλότυπο βιβλίο.

2. Το σύνολο των ποσών των εντολών πληρωμής δεν μπορεί υπερβεί το ποσό του εντάλματος προπληρωμής.

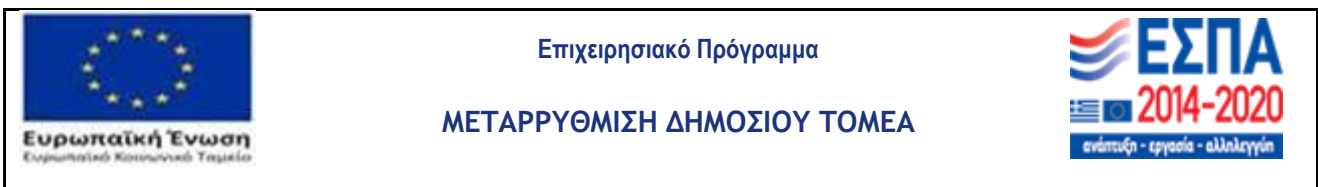
Άρθρο 97 – Πάγια Προκαταβολή

1. Χρηματικό ένταλμα παγίας προκαταβολής εκδίδεται κατά τις διατάξεις των ανωτέρω άρθρων.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση πληρωμής δαπάνης με πάγια προκαταβολή είναι η ύπαρξη σχετικής πιστώσεως, η οποία έχει αναγραφεί στον προϋπολογισμό.

3. Ο διαχειριζόμενος την πάγια προκαταβολή υπάλληλος παραδίδει με απόδειξη προσωπικώς στον δημοτικό ταμία τα σχετικά δικαιολογητικά των πληρωμών που αυτός διενήργησε, τα οποία πρέπει να είναι πλήρη από απόψεως νομιμότητας.

4. Ο δημοτικός ταμίας μετά τον έλεγχο των υποβληθέντων σε αυτών δικαιολογητικών καταβάλλει στον διαχειριζόμενο την πάγια προκαταβολή ίσο χρηματικό ποσό για την ανανέωση αυτής, έτσι ώστε να παραμείνει σε αυτόν το χορηγηθέν ποσό.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

5. Τα δικαιολογητικά αυτά μετά τον προσήκοντα έλεγχο από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, υποβάλλονται στο δημοτικό συμβούλιο για έγκριση των γενομένων δαπανών, και εν συνεχεία εκδίδονται ισόποσα χρηματικά εντάλματα εις βάρος των προβλεπομένων οικείων πιστώσεων στον προϋπολογισμό για κάθε μία από τις δαπάνες αυτές και στο όνομα των πληρωθέντων δικαιούχων, με μνεία επί των χρηματικών ενταλμάτων ότι η πληρωμή έγινε μέσω του υπαλλήλου που διαχειρίζεται την πάγια προκαταβολή.

6. Κατά την λήξη του οικονομικού έτους ο υπόλογος υπάλληλος καταθέτει το ληφθέν από αυτόν ποσό της πάγιας προκαταβολής στο δημοτικό ταμείο.

7. Κατά τα λοιπά επί της διαχείρισης και αποδόσεως της παγίας προκαταβολής από τον υπόλογο, ισχύουν τα άρθρα 32,33,34 και 37 του Β.Δ. 17-5/15-06-1959.

Άρθρο 98 - Επιστροφή Χρημάτων

Χρήματα επιστρεφόμενα στο δημοτικό ταμείο διαρκούντος του οικονομικού έτους εις βάρος του οποίου διετάχθη η πληρωμή επαναφέρονται στην πίστωση του οικείου κεφαλαίου και άρθρου με απόφαση του δημάρχου που στηρίζεται σε γραμμάτιο εισπράξεως του δημοτικού ταμείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

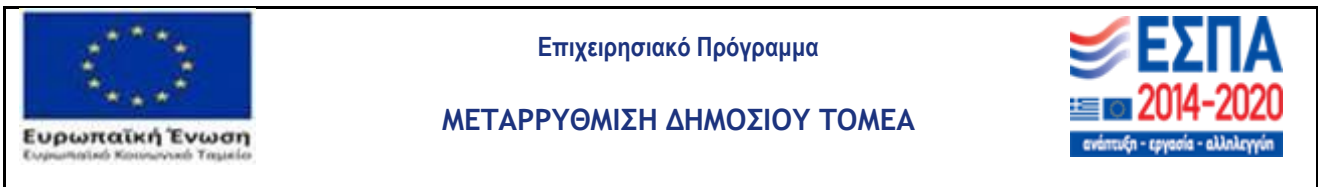
ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 99 - Οικονομική διοίκηση και λογιστικό

Με διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ύστερα από γνώμη της ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κανονίζονται τα θέματα τα σχετικά με τη βεβαίωση των εσόδων, την ανάληψη υποχρεώσεων, την έκδοση των χρηματικών ενταλμάτων, την ευθύνη και τον καταλογισμό σε βάρος των προσώπων που τα εκδίδουν και τα προσυπογράφουν, τη διαδικασία και το περιεχόμενο του ελέγχου των χρηματικών ενταλμάτων, τη χρηματική διαχείριση της ταμιακής υπηρεσίας, τη λογοδοσία των υπαλλήλων που ασκούν καθήκοντα ταμιών, τα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι ταμιακές υπηρεσίες και γενικά την οικονομική διοίκηση και το λογιστικό των Περιφερειών. Μέχρι να εκδοθεί το προεδρικό διάταγμα για το λογιστικό των Περιφερειών, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν.δ. 496/1974 (ΦΕΚ 204 Α'), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά και οι διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων που εκδόθηκαν σε εκτέλεσή του.

Άρθρο 100 - Λογιστικά πρότυπα, ν.3852/2010, άρθρο 268 παρ. 11

Για τις ανάγκες τήρησης του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου (διπλογραφικού συστήματος), κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο π.δ. 315/1999, οι Περιφέρειες μπορεί να αναθέτουν σε εξωτερικούς συνεργάτες που διαθέτουν τα απαιτούμενα από το νόμο προσόντα ή σε λογιστικά γραφεία που πληρούν τις τυπικές προϋποθέσεις την οργάνωση και υποστήριξη των λογιστικών και οικονομικών Υπηρεσιών τους, τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεών τους, καθώς και τη διεξαγωγή κάθε εργασίας απαραίτητης για την εφαρμογή του ανωτέρω σχεδίου. Ανάθεση των υπηρεσιών αυτών σε εξωτερικούς συνεργάτες

επιτρέπεται: α) σε περίπτωση αντικειμενικής αδυναμίας πλήρους και λυσιτελούς εφαρμογής του Διπλογραφικού Συστήματος, είτε επειδή δεν υπηρετεί στην Περιφέρεια προσωπικό με τα κατάλληλα τυπικά ή και ουσιαστικά προσόντα είτε επειδή το υφιστάμενο προσωπικό δεν καλύπτει τις αντίστοιχες οργανικές θέσεις της οικείας υπηρεσίας. Τη σχετική αδυναμία διαπιστώνει η Οικονομική Επιτροπή, μετά από εισήγηση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας. Με την πρώτη τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.), εφόσον δεν υπάρχουν αντίστοιχες θέσεις για την κάλυψη των σχετικών αναγκών καθίσταται υποχρεωτική η περίληψή τους σε αυτόν, β) από την έναρξη ισχύος της παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 43 του ν. 3979/2011.

Άρθρο 101 - Επιβολή – Βεβαίωση - Είσπραξη εσόδων

1. Η επιβολή, βεβαίωση και είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών των Περιφερειών γίνεται σύμφωνα με τις αντίστοιχες διατάξεις που ισχύουν για τους δήμους, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

2. Βεβαίωση των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών ενεργείται από τις Περιφέρειες μέσα σε αποσβεστική προθεσμία πέντε (5) ετών από τη λήξη του οικονομικού έτους στο οποίο ανάγονται.

Κατ' εξαίρεση, είναι δυνατή η βεβαίωση, μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας, αν:

α) είναι άγνωστος ο υπόχρεος, β) έχει ακυρωθεί μετά την πάροδο της πενταετίας η φορολογική εγγραφή για το λόγο ότι ο υπόχρεος δεν έλαβε γνώση της εγγραφής, γ) η βεβαίωση έγινε σε πρόσωπο που είχε μερική ή ολική φορολογική υποχρέωση και δ) η βεβαίωση έγινε για οικονομικό έτος διάφορο από αυτό που αφορά η φορολογική υποχρέωση.

Άρθρο 102 - Οικονομική διαχείριση

Οι εισπράξεις εσόδων της Περιφέρειας κατατίθενται έντοκα σε λογαριασμούς, που ορίζει το Περιφερειακό Συμβούλιο, στην Τράπεζα της Ελλάδος ή στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε άλλη Τράπεζα. Με απόφαση του Νομαρχιακού Συμβουλίου είναι δυνατόν ποσοστό των ανωτέρω εσόδων, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το 30% του συνόλου αυτών, να επενδύεται μέσω του Κοινού Κεφαλαίου των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου και Ασφαλιστικών Φορέων (Κ.Κ.Ν.Π.Δ.Δ. και Α.Φ.) που διαχειρίζεται η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με την παρ. 11 του άρθρου 15 του ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 Α'), όπως ισχύει. Σε βάρος των λογαριασμών αυτών αναλαμβάνονται τα ποσά που απαιτούνται για την πληρωμή των εξόδων

Άρθρο 103 - Έντοκη κατάθεση Εσόδων

1. Ύστερα από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, οι Περιφέρειες μπορούν να καταθέσουν εντόκως, τα έσοδά τους, που προέρχονται από εκποίηση περιουσιακών στοιχείων ή από δωρεές και κληροδοτήματα, που προορίζονται αποκλειστικά για την εκτέλεση κοινωφελών έργων, σε ιδιαίτερο λογαριασμό, στο όνομά τους, στο Ταμείο

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Παρακαταθηκών και Δανείων ή σε οποιαδήποτε Τράπεζα, για το διάστημα που μεσολαβεί έως την έναρξη της εκτελέσεως των έργων αυτών.

2. Τα ποσά από την επιβολή των πάσης φύσεως προστίμων, χρηματικών ποινών και προσαυξήσεων επ' αυτών, που αναλογούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, σε έσοδα των Περιφερειών και βεβαιώνονται στις δημόσιες οικονομικές υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.), προκειμένου να επιδιωχθεί η είσπραξή τους κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (Κ.Ε.Δ.Ε.), εισπράττονται σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 1093792/5244/0016/6.10.1999 (ΦΕΚ 2001/Β/11.11.1999) απόφαση του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών περί «Είσπραξης εσόδων υπέρ τρίτων από τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες» και αποδίδονται από τις Δ.Ο.Υ. στις δικαιούχους Περιφέρειες κάθε μήνα.

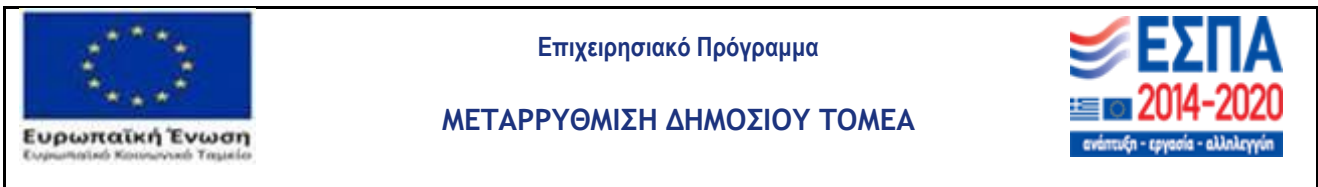
3. Στις ατομικές ειδοποιήσεις γνωστοποίησης της επιβολής των προστίμων και χρηματικών ποινών, που αποστέλλονται στους οφειλέτες από τις αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειών, καθώς και στους σχετικούς χρηματικούς καταλόγους που αποστέλλονται από αυτές στις Δ.Ο.Υ., προκειμένου να βεβαιωθούν, αναγράφεται, μεταξύ άλλων, και η ανάλυση του συνολικά οφειλόμενου ποσού ανά κωδικό αριθμό εσόδου (Κ.Α.Ε.), ανάλογα με τους δικαιούχους. Συγκεκριμένα, αναγράφεται ξεχωριστά το ποσό του προστίμου-χρηματικής ποινής που αποτελεί έσοδο της Περιφέρειας και έχει Κ.Α.Ε. εκτός προϋπολογισμού, όπως αυτός έχει καθορισθεί για κάθε Περιφέρεια, στο πλαίσιο εφαρμογής της υπ' αριθμ. 1093792/5244/0016/6.10.1999 απόφασης του Υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών και ξεχωριστά το ποσό που αποτελεί δημόσιο έσοδο και έχει Κ.Α.Ε. προϋπολογισμού, ανάλογα με το είδος του προστίμου. Τα εισπραττόμενα από τις Δ.Ο.Υ. ποσά, οίκοθεν ή με βάση τους χρηματικούς καταλόγους που έχουν αποσταλεί σε αυτές από τις Περιφέρειες και αποτελούν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, έσοδα των Περιφερειών, αποδίδονται σε αυτές κάθε μήνα.

Στην περίπτωση που οι οφειλέτες προβούν σε εξόφληση της οφειλής τους με βάση την ειδοποίηση που έλαβαν από τις αρμόδιες διευθύνσεις των Περιφερειών και κατόπιν σχετικής δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. (οίκοθεν είσπραξη), υποχρεούνται να αποστέλλουν στις διευθύνσεις των Περιφερειών που επέβαλαν το πρόστιμο ή χρηματική ποινή, αντίγραφα των διπλότυπων είσπραξης, προκειμένου να γνωστοποιήσουν την εξόφλησή τους.

4. Οι αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειών που επιβάλλουν τα πρόστιμα, αποστέλλουν στις οικείες Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών τα ακόλουθα:

α) Αντίγραφα των χρηματικών καταλόγων και των αντίστοιχων περιληπτικών καταστάσεων βεβαίωσης που απέστειλαν στις Δ.Ο.Υ., με βάση τις διατάξεις του άρθρου 55 του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός Λειτουργίας Δ.Ο.Υ. & Τοπικών Γραφείων».

β) Για τις οφειλές που εισπράχθηκαν από τις Δ.Ο.Υ. οίκοθεν, αντίγραφα των αποδεικτικών είσπραξης, ομαδοποιημένα κατά είδος προστίμου και συνοδευόμενα από έγγραφο που αναφέρεται το συνολικά εισπραχθέν ποσό κατά Κ.Α.Ε (προϋπολογισμού και εκτός προϋπολογισμού) και είδος προστίμου, με βάση τις διατάξεις που αυτό επιβλήθηκε.

4. Οι Δ.Ο.Υ. αποστέλλουν στις Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Περιφερειών, τα ακόλουθα:

α) Αμέσως μετά τη βεβαίωση των τίτλων εισπραχθείσας, το ένα αντίγραφο της περιληπτικής κατάστασης βεβαίωσης, συμπληρωμένο με τον αύξοντα αριθμό και την ημερομηνία καταχώρησης του τίτλου στο βιβλίο βεβαίωσης εισπρακτέων εσόδων, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 55 και 61 του π.δ. 16/1989 «Κανονισμός Λειτουργίας Δ.Ο.Υ. & Τοπικών Γραφείων», Για τις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 60 του ανωτέρω Π.Δ., το πρωτότυπο του αποσπάσματος μαζί με ένα αντίγραφο της περιληπτικής κατάστασης επιστρέφεται επίσης στη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών της Περιφέρειας, η οποία το διαβιβάζει στην αρμόδια διεύθυνση της Περιφέρειας που επέβαλε το πρόστιμο, προκειμένου αυτή να συντάξει νέο τίτλο εισπραχθείσας, να τον διαβιβάσει στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. και να αποστείλει εκ νέου στην οικεία Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών τα στοιχεία που αναφέρονται στην παρ. 3 της παρούσης.

β) Κάθε μήνα, ονομαστικές καταστάσεις που περιλαμβάνουν τα στοιχεία των οφειλετών καθώς και τα ποσά που εισπράχθηκαν ανά τριπλότυπο βεβαίωσης και αποδόθηκαν στις Ν.Α.

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπουν ως ειδικευμένα τα έσοδα που προκύπτουν για τις Περιφέρειες από την επιβολή ορισμένων προστίμων, δυνάμει να διατεθούν για την κάλυψη συγκεκριμένων κατηγοριών δαπανών (όπως, διάθεση εσόδων προερχομένων από επιβολή προστίμων για αυθαίρετες κατασκευές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 3 του ν. 3212/2003, διάθεση εσόδων σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11, παρ.6 του ν.2965/2001 κ.α.), οι Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Περιφερειών παρακολουθούν, με βάση τα οριζόμενα στις παρ. 3 και 4 της παρούσης, τα βεβαιωθέντα, εισπραχθέντα και αποδοθέντα στις Περιφέρειες ποσά, ανά είδος επιβληθέντος προστίμου, ανάλογα με τις διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή του.

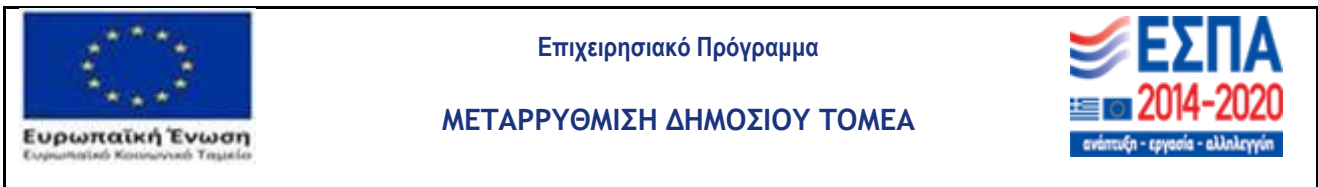
Ειδικά για τα εισπραχθέντα ποσά από τα πρόστιμα με Κωδικό Αριθμό Εσόδου Προϋπολογισμού 3517, που αναφέρονται στις παραγράφους 7 και 8 του άρθρου 3 του ν. 2242/1994 (ΦΕΚ 162/Α), οι Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Περιφερειών συγκεντρώνουν και αποστέλλουν στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εσωτερικών, έως το τέλος Ιανουαρίου κάθε έτους, τα συνολικά ποσά που εισπράχθηκαν κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος και αφορούσαν το συγκεκριμένο Κ.Α.Ε., προκειμένου να αποδοθούν τα ανωτέρω ποσά στις δικαιούχους Περιφέρειες.

Άρθρο 104 - Εκκαθάριση και εντολή πληρωμής

Την εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των εξόδων των Περιφερειών ενεργούν οι Υπηρεσίες Εντελλομένων Εξόδων που λειτουργούν στις Περιφέρειες και υπάγονται στον Υπουργό Οικονομικών.

Άρθρο 105 - Εξόφληση Χρεών

1. Οι διατάξεις, οι σχετικές με την αναστολή της εξοφλήσεως χρεών προς το Δημόσιο δεν εφαρμόζονται για χρέη προς τις Περιφέρειες. Εκείνοι που διεξάγουν την ταμιακή υπηρεσία

μπορούν να παρέχουν στους οφειλέτες τις διευκολύνσεις που επιτρέπονται για τους οφειλέτες του Δημοσίου, με εξαίρεση τους οφειλέτες βάσει συμβάσεων.

2. Η εξόφληση των χρεών προς τις Περιφέρειες μπορεί, για εξαιρετικούς λόγους, να ορίζεται σε δόσεις ή προθεσμίες. Σύμφωνα με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, ο χρόνος για την καταβολή μπορεί να υπερβαίνει το χρόνο που επιτρέπεται σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο. Από τη ρύθμιση αυτή εξαιρούνται οι οφειλέτες από συμβάσεις.

Άρθρο 106 - Διαγραφή Χρεών

Κάθε είδους χρέη προς τη Περιφέρεια μπορούν να διαγραφούν μερικά ή ολικά:

α) όταν οι οφειλέτες πέθαναν χωρίς να αφήσουν καμιά περιουσία και οι κληρονόμοι τους αποποιήθηκαν την κληρονομιά, β) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν καθόλου περιουσία και η επιδίωξη της εισπράξεως δεν έφερε κανένα αποτέλεσμα επί τρία (3) χρόνια, αφότου έληξε η χρήση κατά την οποία βεβαιώθηκαν, γ) όταν οι οφειλέτες δεν έχουν περιουσία και είναι αγνώστου διαμονής, εφόσον οι προσπάθειες, που έγιναν επί μία τριετία για την ανεύρεση της διαμονής τους, δεν έφεραν αποτέλεσμα και δ) όταν η εγγραφή στους οριστικούς βεβαιωτικούς καταλόγους φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών έγινε κατά τρόπο προφανώς λανθασμένο ως προς τη φορολογητέα ύλη ή το πρόσωπο του φορολογούμενου, ή όταν έγινε κατά λάθος πολλαπλή εγγραφή για το ίδιο είδος εσόδου και για το ίδιο πρόσωπο. Η διαγραφή των χρεών γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου.

Άρθρο 107 - Εντάλματα Προπληρωμής

Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου ή της αρμόδιας καθ' ύλην επιτροπή της Περιφέρειας, μπορεί να εγκρίνεται η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής για την αντιμετώπιση δαπανών γενικά, εφόσον η πληρωμή με τακτικό ένταλμα στο όνομα του δικαιούχου είναι αδύνατη η απρόσφορη ή δεν ικανοποιεί τις ανάγκες του δικαιούχου. Τα εντάλματα προπληρωμής εκδίδονται στο όνομα υπαλλήλων της Περιφέρειας.

Άρθρο 108 - Πάγια Προκαταβολή

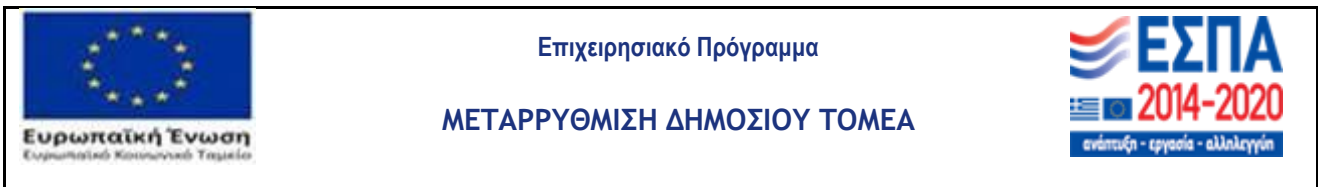
Με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου μπορεί να παρέχεται πάγια προκαταβολή σε βάρος του σχετικού κωδικού αριθμού του προϋπολογισμού. Με την απόφαση χορήγησης πάγιας προκαταβολής ορίζονται:

α. Οι δαπάνες που θα αντιμετωπισθούν από την πάγια προκαταβολή και το ύψος τους, στα όρια των πιστώσεων που έχουν εγγραφεί στους οικείους κωδικούς αριθμούς του προϋπολογισμού.

β. Το ποσό της προκαταβολής που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα ..... ευρώ.

Το ποσό αυτό μπορεί να αυξάνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών.

γ. Ο υπάλληλος, στο όνομα του οποίου θα εκδοθεί το ένταλμα και ο οποίος θα ενεργεί τις πληρωμές, σύμφωνα με έγγραφες εντολές του Περιφερειάρχη. Ο Περιφερειάρχης, μετά τον

έλεγχου των δικαιολογητικών από την αρμόδια λογιστική υπηρεσία, εκδίδει ισόποσα χρηματικά εντάλματα σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού για κάθε δαπάνη, ώστε να παραμένει πάντοτε στα χέρια του υπόλογου το αρχικό ποσό της πάγιας προκαταβολής.

Τα χρηματικά εντάλματα εκδίδονται στο όνομα του δικαιούχου και σημειώνεται σε αυτά ότι η πληρωμή έγινε από την πάγια προκαταβολή.

Άρθρο 109 – Μεταφορά πόρων

1. Είναι δυνατή η έκδοση απόφασης μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α` 87) από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού κατά το ν. 3028/2002 σχετικά με τις αρχαιότητες και την πολιτιστική κληρονομιά εν γένει.

2. Η απόφαση ανάληψης υποχρέωσης εκδίδεται πριν από την υπογραφή της προγραμματικής σύμβασης από την Περιφέρεια και αφορά το σύνολο του ποσού της χρηματοδότησης της παραγράφου 1. Η μεταφορά πόρων γίνεται κατόπιν της υπογραφής προγραμματικής σύμβασης, με την έκδοση χρηματικού εντάλματος σε βάρος των πιστώσεων του εγκεκριμένου προϋπολογισμού της Περιφέρειας, κατάθεση του ποσού σε λογαριασμό του Δημοσίου, εμφάνιση του ποσού στα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού και εγγραφή ισόποσης πίστωσης στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Μετά τη μεταφορά πόρων κατά την ως άνω διαδικασία, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού προβαίνει στην ανάληψη υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 9 του π.δ. 80/2016 (Α` 145).

3. Ειδικότερες λεπτομέρειες, που αφορούν τη διαδικασία μεταφοράς πόρων από τον προϋπολογισμό των Περιφερειών προς τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού για την υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων της παρ. 5 του άρθρου 100 του ν. 3852/2010 (Α` 87), δύναται να καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Πολιτισμού και Αθλητισμού, Εσωτερικών και Οικονομικών.

ΤΜΗΜΑ ΤΡΙΤΟ

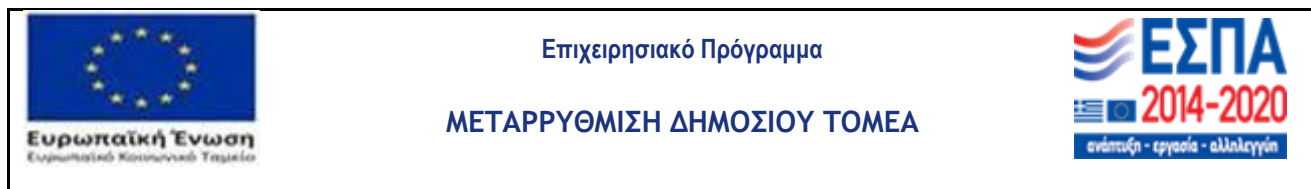
ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΥΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Άρθρο 110 - Προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

1. Στους λοιπούς, πλην Κεντρικής Διοίκησης, φορείς της Γενικής Κυβέρνησης οι αρμοδιότητες του παρόντος άρθρου ασκούνται από τον, σύμφωνα με τον οικείο

Οργανισμό, προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών. Ο ορισμός και η αναπλήρωσή τους διέπονται από τις διατάξεις που ισχύουν για τον οικείο φορέα και, εάν υπάρχει, από το καταστατικό του φορέα, εφόσον από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν προβλέπεται διαφορετική διαδικασία. Οι προϊστάμενοι Οικονομικών Υπηρεσιών, με απόφασή τους, δύνανται να εξουσιοδοτούν ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, καθώς και προϊσταμένους γραφείων/ αυτοτελών γραφείων, να υπογράφουν με εντολή τους πράξεις, βεβαιώσεις και τίτλους πληρωμής, σύμφωνα με τις οδηγίες του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου. Για τους προϊσταμένους οικονομικών υπηρεσιών και τα από αυτούς εξουσιοδοτούμενα, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, ιεραρχικά υφιστάμενά τους όργανα, ισχύουν οι απαγορεύσεις και τα ασυμβίβαστα που ισχύουν και για τους υπαλλήλους των ΥΔΕ.

2. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών είναι υπεύθυνος για τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση του φορέα και εποπτεύει την ομαλή λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών, την κατάρτιση και την εκτέλεση του προϋπολογισμού και τη λογιστική αποτύπωση των δραστηριοτήτων του φορέα, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, τη σχετική κείμενη νομοθεσία και τις οδηγίες του ΓΛΚ.

Ειδικότερα, μεριμνά για:

α. Την παροχή έγκαιρων και αξιόπιστων στοιχείων για τον προϋπολογισμό του φορέα, στο εποπτεύον Υπουργείο, στο ΓΛΚ και στον Υπουργό Οικονομικών.

β. Την πιστή τήρηση των στόχων ισοζυγίου, των ανωτάτων ορίων του προϋπολογισμού και του Μ.Π.Δ.Σ. του φορέα του, τη μη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών, καθώς και την ανάληψη υποχρεώσεων από τον φορέα αυτό, ώστε να διενεργούνται δαπάνες μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον οικείο προϋπολογισμό και προκειμένου περί ΝΠΔΔ, υπό αντίστοιχους κωδικούς.

γ. Την παροχή υποστήριξης και την εισήγηση στο ανώτατο όργανο διοίκησης του φορέα, με σκοπό τη βέλτιστη κατανομή των πόρων του φορέα και των τυχόν εποπτευόμενων φορέων.

δ. Τη συμμόρφωση με τις υποχρεωτικές οδηγίες και εγκυκλίους που εκδίδει το Υπουργείο Οικονομικών και το ΓΛΚ.

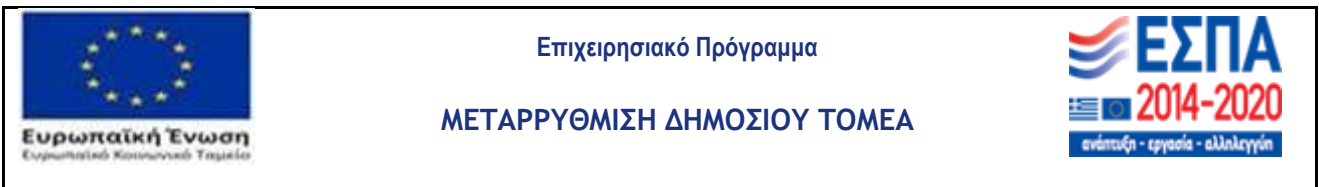
ε. Την είσπραξη των εσόδων του φορέα.

στ. Τη σύσταση και την εφαρμογή εσωτερικών δικλείδων στη δημοσιονομική διαχείριση, αναφορικά τόσο με τις δαπάνες όσο και με τα έσοδα.

ζ. τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων του φορέα.

3. Για την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Είναι υπεύθυνος για το συντονισμό της προετοιμασίας του Μ.Π.Δ.Σ. και του ετήσιου προϋπολογισμού του φορέα, ακολουθώντας τις οδηγίες που παρέχονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο, και για τη διαβίβαση των προβλέψεων στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, μετά την έγκρισή τους από το όργανο διοίκησης του φορέα. Συντάσσει τις εκθέσεις του φορέα του της παραγράφου 3 του άρθρου 45 και της παραγράφου 12 του άρθρου 54. Ο προϊστάμενος οικονομικών

υπηρεσιών, αν θεωρήσει κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του προϋπολογισμού ότι δεν μπορεί να τηρηθεί το εκάστοτε ισχύον Μ.Π.Δ.Σ. ή ο ετήσιος προϋπολογισμός του φορέα, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου και το ΓΛΚ. Στη συνέχεια, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου εξετάζει από κοινού με τους ανωτέρω τη δυνατότητα ανάληψης διορθωτικών δράσεων.

β. Καταρτίζει προβλέψεις για τις μηνιαίες ταμειακές ανάγκες και παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού του φορέα σε μηνιαία βάση. Αν διαπιστώσει αποκλίσεις στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, ενημερώνει το όργανο διοίκησης του φορέα, τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών και τον Γενικό Γραμματέα του εποπτεύοντος Υπουργείου, κάνοντας προτάσεις για διορθωτικές ενέργειες, στις οποίες περιλαμβάνεται η πιθανή ανακατανομή πιστώσεων.

γ. Είναι υπεύθυνος για τη διενέργεια όλων των δημοσιονομικών δεσμεύσεων, για τη διασφάλιση της ορθής τήρησης του Μητρώου Δεσμεύσεων και για τη διαβίβαση σε μηνιαία βάση όλων των απαραίτητων στοιχείων για τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος φορέα. Επίσης, εξασφαλίζει ότι η εκτέλεση των πολυετών δεσμεύσεων είναι σύμφωνη με την έγκριση της παραγράφου 1 του άρθρου 67, καθώς και ότι ο φορέας του διαθέτει τα απαραίτητα πληροφοριακά συστήματα για την επεξεργασία, την έγκριση και την παρακολούθηση όλων των δεσμεύσεων μέχρι την αποπληρωμή των σχετικών υποχρεώσεων.

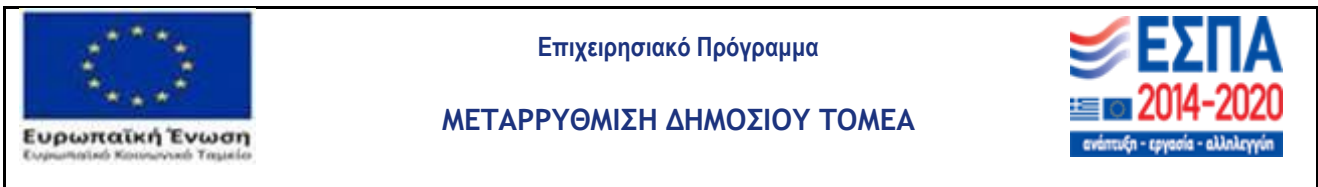
Μερικώς ώστε τα τιμολόγια αγαθών και υπηρεσιών να εξοφλούνται εντός των προθεσμιών που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις. Με την έναρξη κάθε οικονομικού έτους, μερικώς για την εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο 7 του άρθρου 66.

δ. Όλες οι υπηρεσίες του φορέα υποχρεούνται να παρέχουν έγκαιρα στον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του φορέα όλες τις πληροφορίες και τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του.

ε. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υποχρεούται να εφαρμόζει τις οδηγίες οικονομικής διαχείρισης που εκδίδονται από το ΓΛΚ και το εποπτεύον Υπουργείο και μπορεί να εισηγείται την εξειδίκευσή τους.

στ. Είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση του ταμειακού προγραμματισμού του φορέα βάσει των οδηγιών του Γ.Λ.Κ., για την έγκαιρη υποβολή του στην εποπτεύουσα Γ.Δ.Ο.Υ. και για την τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου αναφορικά με τη συμμετοχή του φορέα στον Ενιαίο Λογαριασμό Θησαυροφυλακίου και στο Σύστημα Λογαριασμών Θησαυροφυλακίου.

4. Σε περίπτωση που ο φορέας του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών του παρόντος άρθρου, εποπτεύει άλλους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, έχει κατ' αναλογία, ως προς τους φορείς αυτούς, τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν και οι Γενικοί Διευθυντές Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων για τους εποπτευόμενους από αυτά φορείς.

5. Πέραν των καθηκόντων και αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, ασκούν τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 69Γ.

6. Η μετακίνηση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών, κατά τη διάρκεια της θητείας του, σε άλλη θέση, επιτρέπεται μόνον κατόπιν αίτησής του ή με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού, κατόπιν εισήγησης του οικείου Γενικού Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών.»

Άρθρο 111 - Υποχρεώσεις των προϊσταμένων οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείων και λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης

1. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση εντολής, από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, αν έχει ως αποτέλεσμα την ανάληψη υποχρέωσης ή εκτέλεση δαπάνης που υπερβαίνει τα όρια του προϋπολογισμού και των ποσοστών διάθεσης ή του Μ.Π.Δ.Σ. ή δεν είναι νόμιμη και κανονική, ενημερώνοντας εγγράφως την εν λόγω αρχή. Αν η αρμόδια αρχή επιμένει στην εκτέλεση της εντολής της, οφείλει να επαναλάβει εγγράφως την αντίρρησή του, με ταυτόχρονη κοινοποίησή της στο ΓΛΚ και στο Ελεγκτικό Συνέδριο και να εκτελέσει την εντολή. Στην περίπτωση αυτή, την ευθύνη ως προς τη νομιμότητα της ενέργειας φέρει πλέον ο εντολέας και δεν εφαρμόζεται η παράγραφος 6.

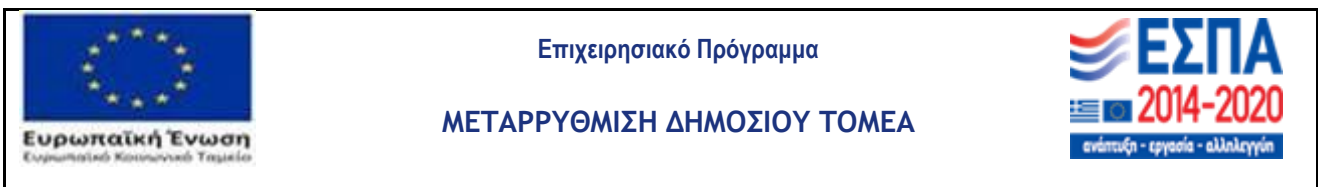
2. Αν το όργανο διοίκησης φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, που έχει νομική προσωπικότητα, λάβει απόφαση που δεν τηρεί την ισχύουσα νομοθεσία ή είναι αντίθετη στην οικονομική πολιτική που ακολουθείται και στις οδηγίες του εποπτεύοντος Υπουργού και οδηγεί σε παραβίαση των δημοσιονομικών κανόνων ή των στόχων ισοζυγίου ή των ανώτατων ορίων δαπανών του Μ.Π.Δ.Σ. ή του προϋπολογισμού του φορέα, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του εποπτεύοντος Υπουργείου, καθώς και ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών του φορέα, οφείλουν, αμέσως μόλις λάβουν γνώση, να ενημερώσουν εγγράφως τον αρμόδιο Υπουργό και το ΓΛΚ.

3. Ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή άλλου φορέα Γενικής Κυβέρνησης πρέπει να παρέχει εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του.

4. Ιδιαίτερα οφείλει να απέχει από κάθε ενέργεια ή διαδικασία εφόσον: α) η ικανοποίηση προσωπικού συμφέροντός του συνδέεται με την έκβαση της υπόθεσης ή β) είναι σύζυγος ή συγγενής εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, κατ' ευθεία μεν γραμμή απεριορίστως, εκ πλαγίου δε έως και τέταρτου βαθμού, με κάποιον από τους ενδιαφερομένους ή γ) έχει ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιαίζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερομένους.

5. Όταν για οποιοδήποτε θέμα που άπτεται των ιδιωτικών ή προσωπικών συμφερόντων ενός προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών Υπουργείου ή φορέα Γενικής Κυβέρνησης απαιτείται η έγκρισή του, αυτός υποχρεούται να προβεί σε σχετική δήλωση στον Υπουργό ή στον επικεφαλής του φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, και να μην χορηγήσει την έγκριση. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση σχετικά με τη χορήγηση της έγκρισης λαμβάνεται από τον αναπληρωτή του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.

6. Η παράβαση των οριζομένων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5, από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών, αν αυτός υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3528/2007,

συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 3528/2007 και επισύρει την πειθαρχική ποινή της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 109 του ίδιου νόμου. Οι διατάξεις του άρθρου 104 του ν. 3528/2007, σχετικά με τη δυνητική θέση σε αργία, εφαρμόζονται και στην προκειμένη περίπτωση, ο δε αρμόδιος Υπουργός ή ο επικεφαλής του φορέα αναστέλλει υποχρεωτικά την άσκηση των καθηκόντων του προϊστάμενου, εφαρμοζόμενης κατά τα λοιπά της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου. Αν ο προϊστάμενος οικονομικών Υπηρεσιών συνδέεται με το φορέα του με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου, η παράβαση των οριζόμενων στις παραγράφους 1, 2, 3 και 5 συνιστά σπουδαίο λόγο καταγγελίας της σύμβασης εκ μέρους του φορέα. Σε κάθε περίπτωση, ο προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών υπέχει αστική ευθύνη και για κάθε ζημία που προξένησε στον οικείο φορέα από δόλο ή βαριά αμέλεια.

Άρθρο 112 - Ανάθεση καθηκόντων και αρμοδιοτήτων στους Προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών

1. Οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των Υπουργείων, οι εξομοιούμενοι με αυτούς κατά την παρ. 3 του άρθρου 24 του ν.4270/14 και οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καθίστανται αποκλειστικά υπεύθυνοι για τις αρμοδιότητες που αφορούν στη δημοσιονομική διαχείριση του φορέα τους και ασκούνται κατά τη δημοσίευση του παρόντος από τις ΥΔΕ και το Ειδικό Λογιστήριο.

Ειδικότερα, στις ΓΔΟΥ των Υπουργείων ανήκουν οι κατωτέρω αρμοδιότητες:

α) Η καταχώριση των αναλαμβανόμενων δεσμεύσεων στο βιβλίο εγκρίσεων και εντολών πληρωμής, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους περί συνυπογραφής των Αποφάσεων Ανάληψης Υποχρέωσης και διενέργειας των σχετικών δεσμεύσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

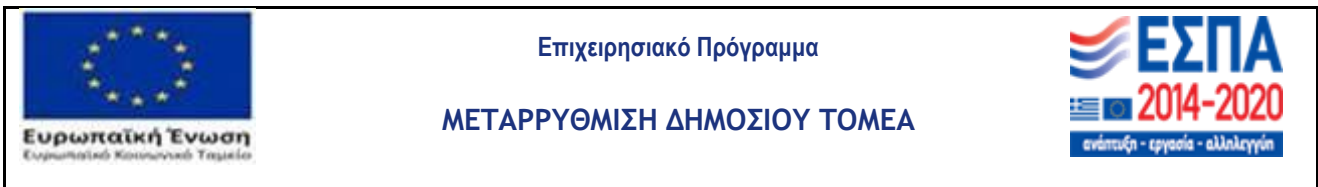
β) Ο έλεγχος και η εκκαθάριση των δημοσίων δαπανών με βάση τα απαραίτητα δικαιολογητικά στοιχεία.

γ) Η σύνταξη έκθεσης επί διαφωνιών με τον διατάκτη και η υποβολή της μετά του σχετικού φακέλου στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 26.

δ) Η εντολή πληρωμής των δημοσίων δαπανών, πλην των δαπανών που εκτελούνται από τις Κεντρικές Διευθύνσεις του ΓΛΚ και από τον ΟΔΔΗΧ, μέσα στα καθοριζόμενα κατά μήνα όρια πληρωμών και η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

ε) Η παραγωγή στο ΟΠΣΔΠ ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς και πίστωσης λογαριασμού προς την Τράπεζα της Ελλάδος για την εξόφληση των εκδιδόμενων χρηματικών ενταλμάτων (τακτικών και προπληρωμής) με πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών των δικαιούχων και την απόδοση των διενεργούμενων κρατήσεων υπέρ τρίτων στους δικαιούχους.

στ) Η μέριμνα για τη διενέργεια συμψηφισμών και η απόδοση στο Δημόσιο και στα οικεία ασφαλιστικά ταμεία των οφειλών των δικαιούχων που αναγράφονται στις σχετικές βεβαιώσεις φορολογικών και ασφαλιστικών οφειλών.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ζ) Η ενημέρωση των δικαιούχων και των φορέων για την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων και την πληρωμή των δικαιούχων.

η) Η καταχώρηση των στοιχείων και η τήρηση των μητρώων δικαιούχων, κατασχέσεων και εκχωρήσεων.

θ) Η τήρηση Μητρώου του πάσης φύσεως προσωπικού του οικείου φορέα.

ι) Η μεταβίβαση με επιτροπικά εντάλματα πιστώσεων στους δευτερεύοντες διατάκτες.

ια) Η παρακολούθηση και τακτοποίηση των πληρωμών που γίνονται με χρηματικά εντάλματα προπληρωμής και προσωρινά εντάλματα και η έκδοση εντολών προς τους οικείους εκκαθαριστές αποδοχών για την επίσχεση των αποδοχών δημόσιων υπολόγων που καθυστερούν την απόδοση λογαριασμού, καθώς και η εισήγηση στον αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον καταλογισμό του υπερήμερου υπολόγου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

ιβ) Η τήρηση των βιβλίων που προβλέπονται από τις περί δημοσίου λογιστικού ή αντίστοιχες για τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου διατάξεις.

Από τις ανωτέρω αρμοδιότητες, οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης των οποίων οι δαπάνες ελέγχονταν από ΥΔΕ, αναλαμβάνουν εκείνες, οι οποίες έχουν εφαρμογή για τους φορείς τους.

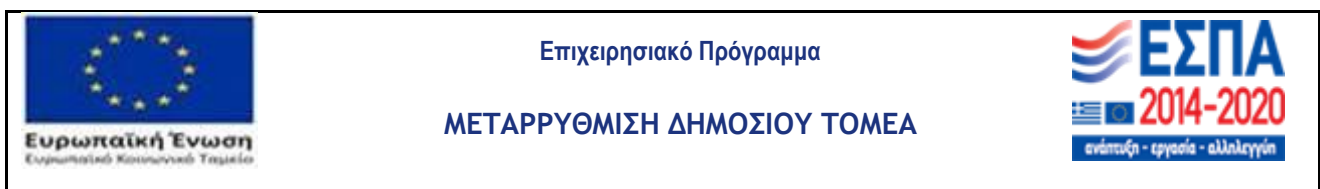
Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να εξειδικεύονται περαιτέρω οι ως άνω αρμοδιότητες, να ρυθμίζεται κάθε άλλο ζήτημα που προκύπτει από την ανακατανομή τους, να καθορίζονται τυχόν μεταβατικά στάδια και οι μεταφερόμενες σε κάθε στάδιο αρμοδιότητες, οι ακριβείς ημερομηνίες μεταφοράς, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται οι Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) και τα Ειδικά Λογιστήρια, μετά την πραγματοποιούμενη μεταφορά αρμοδιοτήτων, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, νοούνται πλέον οι Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών των Υπουργείων και οι οικονομικές υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, όσον αφορά τις μεταφερόμενες κάθε φορά αρμοδιότητες.

2. α. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, με κοινή απόφαση του οικείου Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης και των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών, οι ανωτέρω αρμοδιότητες μεταφέρονται και κατανέμονται στις υφιστάμενες οργανικές μονάδες με δυνατότητα μετονομασίας τους, που συγκροτούν:

i. Τις Γενικές Διευθύνσεις Οικονομικών Υπηρεσιών ή Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών ή αντίστοιχης ονομασίας Γενικές Διευθύνσεις των Υπουργείων, τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διοικητικής Υποστήριξης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του πρώην Υπουργείου Μακεδονίας και Θράκης, καθώς και τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μεταναστευτικής Πολιτικής.

ii. Τις υπηρεσίες των φορέων της Κεντρικής Διοίκησης, οι προϊστάμενοι των οποίων κατά τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 24 εξομοιώνονται με προϊσταμένους Οικονομικών Υπηρεσιών Υπουργείων.

iii. Τις υπηρεσίες των λοιπών φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, πλην οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), οι προϊστάμενοι των οποίων, σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό, είναι οι προϊστάμενοι οικονομικών υπηρεσιών.

β. Με την ίδια ως άνω απόφαση, και όπου αυτό απαιτείται, δύναται στις υπηρεσίες των ανωτέρω περιπτώσεων:

i. να ανακατανέμονται οι αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος μεταξύ των οργανικών μονάδων που τις συγκροτούν με δυνατότητα μετονομασίας των μονάδων,

ii. να καταργείται, λόγω περιορισμένου αντικειμένου, οργανική μονάδα επιπέδου Διεύθυνσης μετά του συνόλου των τμημάτων της ή επιπέδου τμήματος, με μεταφορά του συνόλου των ασκούμενων αρμοδιοτήτων σε άλλη/ες οργανική/ές μονάδα/ες και παράλληλα να συνιστώνται νέες ισάριθμες οργανικές μονάδες αντίστοιχου επιπέδου, με σκοπό την άσκηση οικονομικών αρμοδιοτήτων. Σε περίπτωση κατάργησης οργανικής μονάδας επιπέδου Διεύθυνσης δύναται τμήμα ή τμήματα αυτής να μην καταργηθούν και να υπαχθούν σε άλλη Διεύθυνση με αντίστοιχη απομείωση των τμημάτων της συνιστώμενης Διεύθυνσης. Σε κάθε περίπτωση οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων που καταργούνται δύναται με απόφαση του Υπουργού ή του οικείου οργάνου διοίκησης, εφόσον δεν ασκούσαν καθήκοντα προϊσταμένου με τις διατάξεις περί αναπλήρωσης, να οριστεί ότι συνεχίζουν να ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου αντίστοιχου επιπέδου στις οργανικές μονάδες που συνιστώνται, υπό την προϋπόθεση ότι ο κλάδος/ειδικότητά τους προβλέπεται μεταξύ των κλάδων/ειδικοτήτων προσωπικού από τους οποίους μπορεί να επιλέγεται ο οικείος προϊστάμενος,

iii. να συνιστώνται γραφεία (αυτοτελή ή μη),

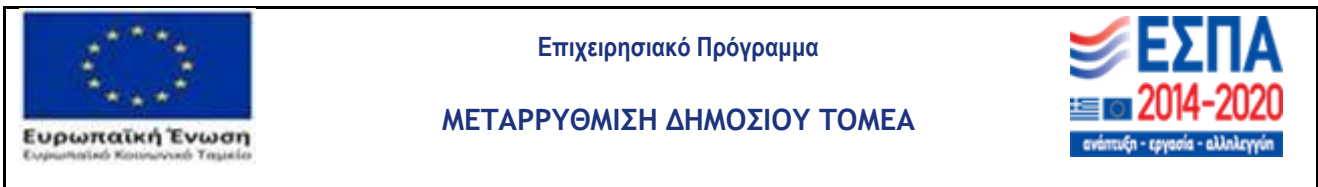
iv. να μεταφέρονται σε αυτές οικονομικές οργανικές μονάδες ή οργανικές μονάδες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα, που δεν έχουν ήδη υπαχθεί,

v. να μεταφέρονται και να κατανέμονται σε αυτές λοιπές αρμοδιότητες οικονομικού ενδιαφέροντος του Υπουργείου/φορέα και

vi. να ορίζονται στην περίπτωση σύστασης νέων οργανικών μονάδων ή και να επαναπροσδιορίζονται στην περίπτωση μεταφοράς ή ανακατανομής αρμοδιοτήτων οι κλάδοι/ειδικότητες προσωπικού από τους οποίους μπορούν να επιλέγονται οι οικείοι προϊστάμενοι, καθώς και να ρυθμίζεται κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

γ. Οι αυτοτελείς Δημόσιες Υπηρεσίες που υπάγονται στον Πρωθυπουργό, εξυπηρετούνται από τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου, στον προϋπολογισμό του οποίου αποτελούν ειδικό φορέα. Στην περίπτωση αυτή, ο Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Υπηρεσιών του οικείου Υπουργείου έχει όλες τις αρμοδιότητες, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 24 επί των οικονομικών τους θεμάτων.

Στις Ανεξάρτητες Αρχές που ανήκουν στην Κεντρική Διοίκηση, σύμφωνα με την παρ. 1στ του άρθρου 14 του Ν. 4270/2014, δύναται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Ανασυγκρότησης και του οικείου οργάνου της Ανεξάρτητης Αρχής, να:

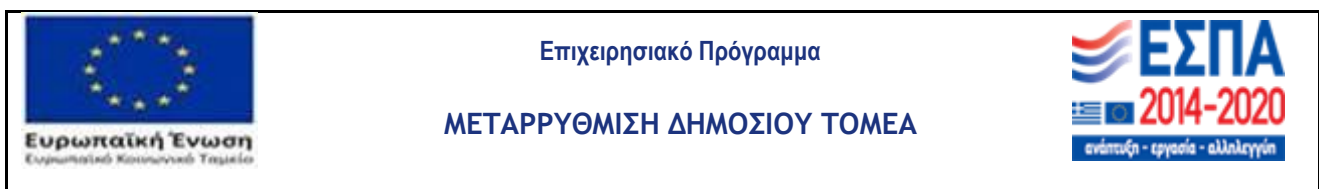

i. συνιστάται, εφόσον δεν λειτουργεί οργανική μονάδα τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, τμήμα με αμιγώς οικονομικές αρμοδιότητες και γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων,

ii. συνιστώνται, εφόσον λειτουργεί οργανική μονάδα, τουλάχιστον επιπέδου τμήματος, με αρμοδιότητες αμιγώς οικονομικού ενδιαφέροντος, γραφεία (αυτοτελή ή μη) για την άσκηση των μεταφερόμενων αρμοδιοτήτων.

δ. Οι επικεφαλής των γραφείων/αυτοτελών γραφείων, που συνιστώνται για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της παραγράφου 1 του παρόντος, ορίζονται με απόφαση του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών.

ε. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου, όσον αφορά τους Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι οικείες περί οργάνωσης υπηρεσιών και τροποποίησης οργανισμών διατάξεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 113 - Οργάνωσης Οικονομικών Υπηρεσιών των Δήμων Αρμοδιότητες - Καθήκοντα

Η οικονομική υπηρεσία και τα συγκροτούντα την υπηρεσία αυτή τμήματα, γραφεία και υπάλληλοι αποτελεί το αρμόδιο υπηρεσιακό όργανο με επιμέλεια και ευθύνη του οποίου ασκούνται οι αρμοδιότητες και καθήκοντα του δημάρχου, τα οποία αφορούν την οικονομική διοίκηση, διαχείριση και λογιστικό των δήμων.

Τα της λειτουργίας εν γένει και η σύνθεση του προσωπικού των οικονομικών υπηρεσιών των δήμων ορίζονται δια του οργανισμού της εσωτερικής υπηρεσίας αυτών.

Άρθρο 114 - Κατανομή της υπηρεσίας

1. Η οικονομική υπηρεσία των δήμων διαιρείται αναλόγως των υπηρεσιακών αναγκών και των αντικειμένων κάθε δήμου, σε ειδικές υπηρεσίες, τμήματα ή γραφεία, στα οποία κατανέμεται η αρμοδιότητα αυτής.

2. Ειδικότερα η οικονομική υπηρεσία των δήμων μπορεί να περιλαμβάνει τις κάτωθι υπηρεσίες, τμήματα ή γραφεία:

α) τη λογιστική υπηρεσία ή λογιστήριο.

β) την υπηρεσία δημοτικών προσόδων και δημοτικής περιουσίας και

γ) την ταμιακή υπηρεσία.

3. Οι ως άνω υπηρεσίες, τμήματα ή γραφεία λειτουργούν υπό την ενιαία διεύθυνση και εποπτεία των προϊσταμένων της οικονομικής υπηρεσίας των δήμων.

Άρθρο 115 - Προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών στους Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού

Στους Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού προϊστάμενος οικονομικών υπηρεσιών θεωρείται: α) ο προϊστάμενος της γενικής διεύθυνσης στην οποία υπάγονται μόνο ή κατά κύριο λόγο υπηρεσίες οικονομικού ενδιαφέροντος (υπηρεσίες εκκαθάρισης και εντολής δαπανών, προϋπολογισμού και βεβαίωσης εσόδων, λογιστήρια, ταμειακές υπηρεσίες, μονάδες σύναψης δημοσίων συμβάσεων κ.λπ.), β) ο προϊστάμενος διεύθυνσης, με την ίδια προϋπόθεση, γ) ο προϊστάμενος του τμήματος οικονομικής υπηρεσίας, εάν δεν υπάρχουν οι οργανικές μονάδες α΄ και β΄ και επιπλέον εάν ασκούνται από το τμήμα όλες οι οικονομικές λειτουργίες του φορέα. Όπου δεν υπάρχει προϊστάμενος κατά την ανωτέρω έννοια, εφαρμόζονται οι διατάξεις της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 204.

Άρθρο 116 - Λογιστική Υπηρεσία

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

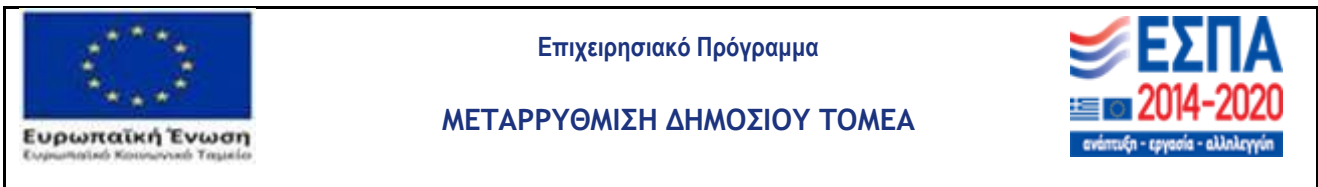
Στην αρμοδιότητα της λογιστικής υπηρεσίας ανάγεται:

- α) η εκτέλεση κάθε εργασίας που αφορά στην κατάρτιση του προϋπολογισμού και απολογισμού εσόδων και εξόδων του δήμου και των επ' αυτών εκθέσεων και η μέριμνα της ψηφίσσεως και εγκρίσεως αυτών.
- β) η εισήγηση περί αναμορφώσεως του προϋπολογισμού, δια της εγγραφής νέων εσόδων και χορηγίας αναπληρωματικών και εκτάκτων πιστώσεων,
- γ) η συγκέντρωση στατιστικών πληροφοριών και δεδομένων χρησίμων για τις προβλέψεις του προϋπολογισμού και αναφερομένων γενικώς στα οικονομικά του δήμου ζητήματα.
- δ) η μελέτη και εισήγηση μέτρων προς οικονομικότερη διεξαγωγή των υπηρεσιών του δήμου και βελτίωση του προϋπολογισμού δια της ελαττώσεως των εξόδων και αυξήσεως των εσόδων και λυσιτελέστερη εν γένει ρυθμίσεως των οικονομικών του δήμου.
- ε) η μελέτη και εισήγηση επί των σχεδίων πάσης φύσεως αποφάσεων και οικονομικών συμβάσεων, εξ ων μέλει να επηρεασθεί ο προϋπολογισμός. στ) η επιμέλεια εκδόσεως καταλογιστικών αποφάσεων των αρμοδίων οργάνων του δήμου δια παρουσιαζόμενα διαχειριστικά εν γένει ελλείμματα και η βεβαίωση ως δημοτικού εσόδου χρεών προερχομένων από απώλεια ή βλάβη ειδών υλικού του δήμου.
- ζ) η παρακολούθηση των συμβάσεων, με τις οποίες προβλέπεται συμμετοχή του δήμου στα κέρδη διαφόρων εν γένει επιχειρήσεων και εκμεταλλεύσεων,
- η) η μέριμνα της αποδόσεως στους δήμους των υπέρ αυτών αναλογούντων ποσοστών εκ των εσόδων του προϋπολογισμού.
- θ) η παρακολούθηση, συγκέντρωση και λογιστική απεικόνιση στα λογιστικά βιβλία των αποτελεσμάτων της εκτελέσεως του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων του δήμου, της κινήσεως του δημοτικού χρέους και της δημοτικής περιουσίας.
- ι) η κατά τις κείμενες διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα και του παρόντος διατάγματος εκκαθάριση και εντολή των εξόδων του δήμου.

Άρθρο 117 - Υπηρεσία δημοτικών προσόδων και δημοτικής περιουσίας

Στην αρμοδιότητα της υπηρεσίας δημοτικών προσόδων ανάγεται:

- α) η εκτέλεση κάθε εργασίας που αφορά στην κατ' εφαρμογή των κειμένων διατάξεων επιβολή, κατάργηση μείωση ή αύξηση των δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων ως και την κατά τους κειμένους νόμους και κανονισμούς βεβαίωση των εκ των ως άνω φόρων, τελών και δικαιωμάτων εσόδων του δήμου.
- β) ο έλεγχος των στοιχείων βεβαιώσεως κάθε άλλης δημοτικής προσόδου η βεβαίωση αυτής και η αποστολή στο ταμείο του δήμου των οικείων βεβαιωτικών καταστάσεων, χρηματικών καταλόγων κλπ.
- γ) η παρακολούθηση των αποδόσεων από το Δημόσιο των εισπραττομένων από τα δημόσια ταμεία δημοτικών φόρων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ) η παρακολούθηση εν γένει των εις θέματα δημοτικών φορολογιών αναφερομένων νόμων,

ε) η εκτέλεση κάθε, προπαρασκευαστικής εργασίας που αφορά στην διαγραφή βεβαιωθέντων ή επιστροφή αχρεωστήτως εισπραχθέντων φόρων, τελών και δικαιωμάτων και η κατάρτιση των οικείων πρωτοκόλλων εκπτώσεως ή διαγραφής και καταστάσεων επιστροφής.

ς) η διεξαγωγή κάθε προπαρασκευαστικής εργασίας για την υπό των κατά τις κείμενες διατάξεις συνιστώμενων επιτροπών επίλυση των μεταξύ δήμου και των φορολογουμένων προκυπτουσών φορολογικών αμφισβητήσεων και διαφορών, περί οφειλομένων δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων.

ζ) η κοινοποίηση των υπό των αρμοδίων οργάνων του δήμου ή των υπό των ως άνω επιτροπών εκδιδομένων αποφάσεων και η παρακολούθηση της εγκαίρου εκτελέσεως τούτων.

η) εκτέλεση κάθε εργασίας που σχετίζεται με την κτηματική περιουσία του δήμου και τα εξ αυτής έσοδα. Ειδικότερα η επιμέλεια της κατά τις κείμενες εκάστοτε διατάξεις Νόμων, Δ/των, κανονισμών κλπ. εκμισθώσεως ή εκμεταλλεύσεως των αστικών και αγροτικών κτημάτων του δήμου και εγκαταστάσεων εν γένει, η επίβλεψη επί της ακριβούς εκτελέσεως των όρων μισθώσεως και χρήσεως αυτών της καλής συντηρήσεως και λειτουργίας εν γένει και η βεβαίωση των εκ της εκμισθώσεως, χρήσεως ή εκμεταλλεύσεως τούτων προσόδων, ως δημοτικών εσόδων.

Άρθρο 118 – Βιβλίο Δαπανών

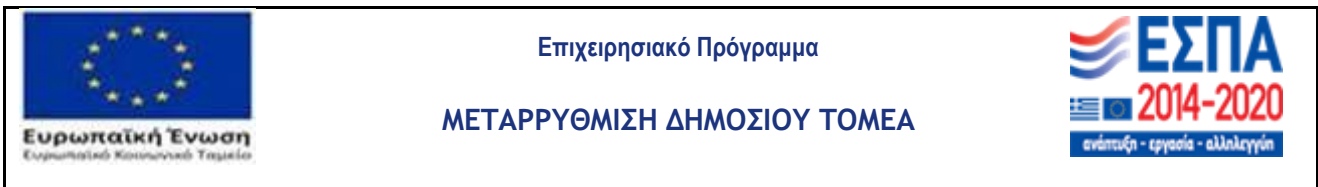
Κάθε υπηρεσία του δήμου που διαχειρίζεται πιστώσεις υποχρεούται να τηρεί βιβλίο καταχωρίσεως των εκθέσεων δαπανών με αύξοντα αριθμό και χρονολογία εκθέσεως αναλήψεως δαπάνης, αύξοντα αριθμό καταχωρίσεως στο βιβλίο αναλαμβανομένων υποχρεώσεων, το ονοματεπώνυμο του προμηθευτή ή εργολήπτη, το είδος της δαπάνης, το ποσόν της δαπάνης, την χρονολογία της εκτελέσεως της δαπάνης και την χρονολογία αποστολής των τιμολογίων των πιστωτών, λογαριασμών, πιστοποιήσεων στην λογιστική υπηρεσία με την οριστική εκκαθάριση της πραγματοποιηθείσης δαπάνης.

Άρθρο 119 – Ταμειακή Υπηρεσία

1. Η ταμειακή λειτουργία των δήμων διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα, η οποία αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (ΟΕΥ).

2. Η οργανική σύνθεση και διαβάθμιση των θέσεων του προσωπικού κάθε δημοτικού ταμείου ορίζεται δια του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας του οικείου δήμου αναλόγως των υπηρεσιακών αναγκών τούτου.

3. Στις οργανικές θέσεις των δημοτικών ταμείων διορίζονται ή κατατάσσονται μόνιμοι υπάλληλοι του δήμου, εξομοιούμενοι ως προς την μισθολογική βαθμολογική και υπαλληλική κατάσταση με τους λοιπούς μόνιμους υπαλλήλους εκάστου δήμου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Η «Ταμειακή Υπηρεσία» διεξάγει υπό την διεύθυνση και προσωπική ευθύνη του δημοτικού ταμιά και με ειδικώς οριζόμενα εισπρακτικά και διαχειριστικά όργανα την ταμιακή υπηρεσία σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

5. Για την είσπραξη των εσόδων των δήμων από των κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοτικών ταμείων, εφαρμόζονται οι εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις "περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων" των ταμιακών οργάνων των δήμων που ασκούν αντιστοίχως τις υπό των ως άνω διατάξεων οριζόμενες αρμοδιότητες.

Άρθρο 120 – Οργάνωση Ταμειακής Υπηρεσίας

1. Για την εύρυθμη και κανονική λειτουργία της υπηρεσίας εισπράξεως των δημοτικών εσόδων και πληρωμής των δημοτικών εξόδων κάθε δημοτικό ταμείο εφ' όσον οι υπηρεσιακές ανάγκες το επιβάλλουν διαιρείται σε γραφεία στα οποία κατανέμεται η διεξαγωγή της υπηρεσίας εν γένει κατά λόγο αρμοδιότητας και αντικειμένου.

α/ εσόδων, το οποίο διεξάγει κάθε υπηρεσία η οποία σχετίζεται με την επιμέλεια της βεβαιώσεως και εισπράξεως πάντων των εσόδων του δήμου και την τήρηση των λογιστικών βιβλίων.

β/ εξόδων, το οποίο διεξάγει τις λογιστικές πράξεις οι οποίες σχετίζονται με την πληρωμή των εξόδων του δήμου, την τήρηση λογιστικών βιβλίων του ταμείου και την κατάρτιση των μηνιαίων και ετησίων λογαριασμών της διαχειρίσεως τούτου.

2. Τα γραφεία αυτά, των οποίων προϊστάνται ελεγκτές ή λογιστές του ταμείου, λειτουργούν υπό την ενιαία διεύθυνση του δημοτικού ταμείου.

3. Στο ταμείο του οποίου, λόγω της μικρής κινήσεως των εργασιών αυτού, δεν προβλέπονται οργανικές θέσεις ελεγκτών προϊσταμένων των ως άνω γραφείων ή δεν κρίνεται αναγκαία η εις γραφεία διαίρεση της υπηρεσίας του ταμείου, τα ως άνω καθήκοντα ασκεί ο δημοτικός ταμίας βοηθούμενος από των παρά του ταμείου υπηρετούντων γραμματέων ή λογιστών.

Άρθρο 121 – Σύσταση ταμειακής υπηρεσίας δήμου με κρατική απόφαση

Σε περίπτωση που ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης διαπιστώσει την έλλειψη ή την αδυναμία σύστασης από δήμο ίδιας ταμειακής υπηρεσίας, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 11 του άρθρου 266 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και την εξάντληση της δυνατότητας σύναψης διαδημοτικής συνεργασίας για το σκοπό αυτόν, με αιτιολογημένη απόφασή του, η οποία εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, ορίζει το Δήμο που θα τον εξυπηρετήσει ταμειακά, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως τη γεωγραφική εγγύτητα και την επιχειρησιακή δυνατότητα.

Με την ίδια απόφαση ρυθμίζονται τυχόν ειδικότερα διαδικαστικά ζητήματα, το αντισταθμιστικό όφελος για το Δήμο που θα παρέχει τις υπηρεσίες του, καθώς και λοιπές υποχρεώσεις και δικαιώματα των δύο εμπλεκόμενων Δήμων.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αποφασιστικές ή γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, οι οποίες προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία για τα μονομελή ή συλλογικά αιρετά όργανα, ασκούνται από το δήμο που εξυπηρετείται.

Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, η ταμειακή λειτουργία των εν λόγω Δήμων, δύναται να διεξάγεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 166 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

Σε περίπτωση που ο εξυπηρετούμενος Δήμος αποκτήσει ίδια ταμειακή υπηρεσία, η απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης παύει αυτοδίκαια να ισχύει.

Άρθρο 122 - Ταμειακή υπηρεσία νομικών προσώπων δήμων

1. Στους συνδέσμους Δήμων και Κοινοτήτων, καθώς και στα ιδρύματα και νομικά πρόσωπα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι δυνατή η σύσταση ίδιας ταμειακής υπηρεσίας με σχετική πρόβλεψη στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).
2. Η ταμειακή υπηρεσία των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των Δήμων, τα οποία δεν έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία, διεξάγεται από αυτόν που την ασκεί στο Δήμο που τα έχει συστήσει.
3. Δήμοι εντός του ίδιου νομού είναι δυνατό να συστήσουν κοινή ταμειακή υπηρεσία, συνάπτοντας σχετική σύμβαση διαδημοτικής συνεργασίας.

Άρθρο 123 - Δημοτικός Ταμίας

1. Ο δημοτικός ταμίας ορίζεται με απόφαση του δημάρχου, οι δε αρμοδιότητες είναι οι εξής:

- Εισπράττει ο ίδιος και τα ειδικώς διατιθέμενα προς τούτο εισπρακτικά όργανα όλα τα έσοδα του δήμου, τα δια του ετησίου προϋπολογισμού ή δια των προς συμπλήρωση των εσόδων αυτού εκδοθεισών ειδικών πράξεων του δημοτικού συμβουλίου προσδιορισθέντα ως και πάντα τα για οιονδήποτε λόγο μη εισπραχθέντα έσοδα των προηγούμενων ετών.

Ενεργεί την είσπραξη παντός άλλου για λογαριασμό του δήμου εσόδου ως και των υπέρ τρίτων εσόδων, των οποίων η είσπραξη ανατίθεται νομίμως στον δήμο.

- Εξοφλεί τα χρηματικά εντάλματα εντός των ορίων των δια του προϋπολογισμού ή με ειδικές αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου χορηγημένων πιστώσεων κατά τις κείμενες περι αυτών διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

- Ασκεί ή εντέλλεται την λήψη πάντων των υπό των νόμων περί εισπράξεως των δημοσίων εσόδων επιτρεπομένων αναγκαστικών μέτρων κατά των εκ πάσης αιτίας οφειλετών του δήμου.

- Ασκεί την ποινική δίωξη κατά των οργάνων των επιφορτισμένων με την εκτέλεση των ενταλμάτων προσωπικής κρατήσεως δια την τυχόν επιδειχθείσα από αυτούς αμέλεια.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

- Εποπτεύει την υπηρεσία της εισπράξεως μεριμνώντας για την είσπραξη των δημοτικών και λοιπών εσόδων, όπως και κάθε σχετική προς τούτο ενέργεια να συντελείται εντός των νομίμων προθεσμιών.

- Προσδιορίζει εγγράφως στους εισπράκτορες τα ανατιθέμενα σε αυτούς προς είσπραξη έσοδα ως και την προθεσμία εισπράξεως και αποφαινεται επί της χρηματικής διαχείρισεως τούτων.

- Υποβάλλει κατά μήνα στον δήμαρχο και την δημορχιακή επιτροπή λογαριασμό των εσόδων και εξόδων, εξελεγχόμενων υπό του δημάρχου και της δημορχιακής επιτροπής.

Στους μηνιαίους λογαριασμούς μπορούν να εμφανίζονται κατ' είδος εσόδου τα βεβαιωθέντα έσοδα, οι πραγματοποιηθείσες εισπράξεις και τα απομένοντα προς είσπραξη υπόλοιπα, καθώς και οι ενταλθείσες και ενεργηθείσες πληρωμές κατ' είδος εξόδου, τα υπόλοιπα πληρωτέα και το εναπομένον χρηματικό υπόλοιπο του ταμείου.

Λογοδοτεί αυτός και τα υπό αυτόν εισπρακτικά και διαχειριστικά όργανα, στο Ελεγκτικό Συνέδριο κατά τις κείμενες διατάξεις του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα.

Άρθρο 124 – Ταμειακοί διαχειριστές

1. Επιτρέπεται όπως με τον οργανισμό εσωτερικής υπηρεσίας των μεγάλων δήμων, να συνιστώνται στα ταμεία αυτών ανάλογα διαχειριστικά γραφεία ή θέσεις ταμιακών διαχειριστών, στα οποία θα μπορεί ο δημοτικός ταμίας να αναθέτει την για λογαριασμό αυτού ενέργεια ορισμένων πληρωμών εξόδων του δήμου, καθώς και την παραλαβή των υπό των εισπρακτικών οργάνων του ταμείου παραδιδόμενων στο ταμείο, καθ' εκάστη ημέρα ή καθ' ορισμένα υπό του δημοτικού ταμείου χρονικά διαστήματα εισπράξεων.

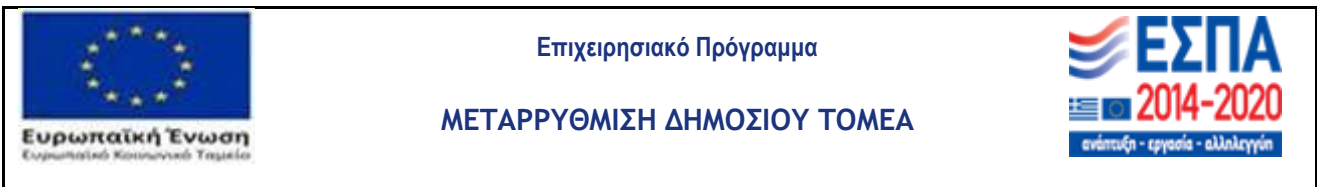
2. Οι ταμιακοί διαχειριστές για κάθε από αυτούς ή για κάθε υπ' αυτών και για λογαριασμό του δημοτικού ταμία ενεργούμενη πληρωμή υπέχουν προσωπική ευθύνη για την ύπαρξη χρηματικού εντάλματος ή άλλου τίτλου υπέρ του δικαιούχου ως και την ταυτότητα και το γνήσιο της υπογραφής της εξοφλητικής αποδείξεως τούτου ή του πληρεξουσίου αυτού ή του νομίμου δικαιούχου ή προκειμένου περί νομικών προσώπων, του νομίμου αντιπροσώπου τούτων.

3. Πληρωμές που ενεργήθηκαν κατά παράβαση των ορισμών τούτων καταλογίζονται με απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου εις βάρος του πληρώσαντος ταμιακού διαχειριστή, ο οποίος έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του λήπτη.

4. Για κάθε παραλαβή των εισπράξεων που παραδίδονται στον διαχειριστή, που έχει ορισθεί από τον δημοτικό ταμία, από τα εισπρακτικά όργανα εκδίδεται από τον διαχειριστή γραμμάτιο παραλαβής στον χρηματιστικό λογαριασμό "Τακτοποιημένες εισπράξεις".

Άρθρο 125 – Έλεγχος χρηματικών καταλόγων

1. Με την από τον δήμαρχο ή από τις αρμόδιες υπηρεσίες του δήμου ή άλλων αρμοδίων αρχών αποστολή στο ταμείο δήμου χρηματικών καταλόγων ή άλλων χρηματικών τίτλων εισπρακτέων εσόδων, ο δημοτικός ταμίας ή ο προϊστάμενος του γραφείου εσόδων ελεγκτής ή λογιστής επιμελείται είτε ο ίδιος αυτοπροσώπως είτε δια των παρ' αυτού

υπαλλήλων της εμπρόθεσμης εξελέγξεως των χρηματικών καταλόγων ή τίτλων, της εντός των νομίμων προθεσμιών εκδόσεως του προσήκοντος αποδεικτικού παραλαβής εισπρακτέων, της καταχωρήσεως αυτού στο βιβλίο εισπρακτέων εσόδων και της αποστολής του παραρτήματος στην εντεταλμένη την βεβαίωση υπηρεσία ως και την λογιστική υπηρεσία του δήμου.

2. Όταν ολοκληρωθεί η κατά την προηγούμενη παράγραφο οριζόμενη εργασία για την βεβαίωση των εσόδων, ο δημοτικός ταμίας, με την επιμέλεια του προϊσταμένου του γραφείου εσόδων ελεγκτού ή λογιστή, εκδίδει ατομικές ειδοποιήσεις ή γενικές ή ειδικές προσκλήσεις προς τους οφειλέτες, αντίγραφα δε ή αποσπάσματα των χρηματικών καταλόγων παραδίδει, επί αποδείξει, στα εισπρακτικά όργανα για να επιμεληθούν της εισπράξεως.

Άρθρο 126 – Είσπραξη δημοτικών εσόδων

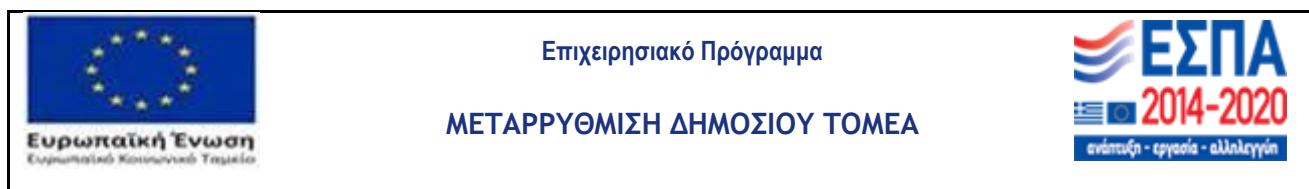
1. Η είσπραξη δημοτικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων από τα όργανα εισπράξεως, διενεργείται κατόπιν εγγράφου εντολής του δημοτικού ταμία και βάσει αντιγράφων ή αποσπασμάτων χρηματικών καταλόγων, που έχουν επικυρωθεί από αυτόν.

2. Εξαίρεση της ανωτέρω αρχής της εισπράξεως βάσει χρηματικού καταλόγου, επιτρέπεται μόνον προκειμένου για είσπραξη των με δήλωση καταβαλλομένων φόρων, τελών κλπ. ή προκειμένου περί εσόδου του οποίου η βεβαίωση συντελείται με την είσπραξη, ώστε η είσπραξη επιτρέπεται να ενεργείται βάσει εγγράφου της αρμοδίας αρχής ή ενυπόγραφου σημειώματος της αρμοδίας δημοτικής υπηρεσίας γινομένης σχετικής μνείας των στοιχείων τούτων στο οικείο διπλότυπο εισπράξεως.

3. Η υπό των δημοτικών ταμιών, δημοτικών εισπρακτόρων και γενικώς των εντεταλμένων την είσπραξη πάσης φύσεως δημοτικών εσόδων είσπραξη τούτων ενεργείται αποκλειστικώς και μόνον με την έκδοση διπλοτύπων αποδείξεων που κόβονται από τα αρμοδίως θεωρημένων και παραδιδόμενων σε αυτούς από την υπηρεσία βιβλίων διπλοτύπου εισπράξεως.

4. Κατόπιν αποφάσεως του Υπουργού των Εσωτερικών, που εκδίδεται για κάθε οικονομικό έτος, την θεώρηση των υπό των ειδικών δημοτικών ταμιών και λοιπών επί της εισπράξεως οργάνων του δήμου χρησιμοποιουμένων διαχειριστικών βιβλίων δύναται να ενεργεί ο προϊστάμενος των οικονομικών υπηρεσιών του δήμου ή ο προϊστάμενος του υπό του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας προβλεπομένου γραφείου διαχειριστικών βιβλίων, ο οποίος επίσης εκδίδει και την βεβαίωση που υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο με βεβαίωση του ετησίου απολογισμού για τον αριθμό των παραδοθέντων βιβλίων διπλοτύπων εισπράξεως και γραμματίων εισπράξεως που θεωρήθηκαν από αυτόν και τον ταμία του δήμου καθώς και για τον αριθμό των μη χρησιμοποιηθέντων και επιστραφέντων διπλοτύπων από τα βιβλία αυτά.

5. Τα διπλότυπα εισπράξεως βιβλιοδετούνται ανά εκατό (100), εκ των οποίων πενήντα θα χρησιμοποιούνται για την πρώτη γραφή (στέλεχος) τα δε επόμενα πενήντα για την εξ αποτυπώσεως γραφή (απόδειξη), τα οποία αριθμούνται από την περιφέρεια ή τον δήμο με αραβικούς αριθμούς και σφραγίζονται πάνω από τον αριθμό με την σφραγίδα της

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ανωτέρω αρμόδιας υπηρεσίας, στην οποία αναγράφεται και το έτος της σφραγίσσεως στην δε πίσω σελίδα του τελευταίου διπλοτύπου ή γραμματίου εισπράξεως βεβαιώνει με πράξη της τον αύξοντα αριθμό των διπλοτύπων ή γραμματίων και το όνομα του δήμου ο οποίος θα τα χρησιμοποιήσει.

Άρθρο 127 – Αποδείξεις εισπράξεως

1. Τα ως άνω διπλότυπα εισπράξεως ή αποδείξεως συμπληρώνονται από τους ως άνω υπολόγους, με τέτοιο τρόπο ώστε με την προσθήκη αντιγραφικού χάρτου (καρμπόν), τα αναγραφόμενα σε κάθε πρώτο σταθερό φύλλο (στέλεχος) να αποτυπώνονται σε κάθε επόμενο φύλλο, το οποίο κόβεται και παραδίδεται στον πληρωτή και αποτελεί την κατά τα ανωτέρω απόδειξη ή διπλότυπο εισπράξεως. Το πρώτο διπλότυπο που απομένει ως στέλεχος υποβάλλεται με τον απολογισμό στο Ελεγκτικό Συνέδριο.

2. Επί των εκδιδομένων ως άνω αποδεικτικών εισπράξεως απαγορεύονται απολύτως οι αλλοιώσεις, η γραφή στο περιθώριο, τα χάσματα ή ξέσματα, αν δε κατά την έκδοσή τους λάβει χώρα λάθος, τούτο διορθώνεται με νέα εγγραφή, που γίνεται ολογράφως και αριθμητικώς, την ακρίβεια της οποίας βεβαιώνουν ο δημοτικός ταμίας ή δημοτικός εισπράκτορας και ο πληρωτής ή ο αντιπρόσωπος αυτού. Η ακύρωση διπλοτύπων εισπράξεως ενεργείται με πράξη που συντάσσεται πάνω στο ακυρούμενο διπλότυπο, η οποία αναφέρει τον λόγο της ακυρώσεως.

Η πράξη αυτή υπογράφεται από τον εισπράκτορα και τον πληρωτή και θεωρείται από τον ταμία.

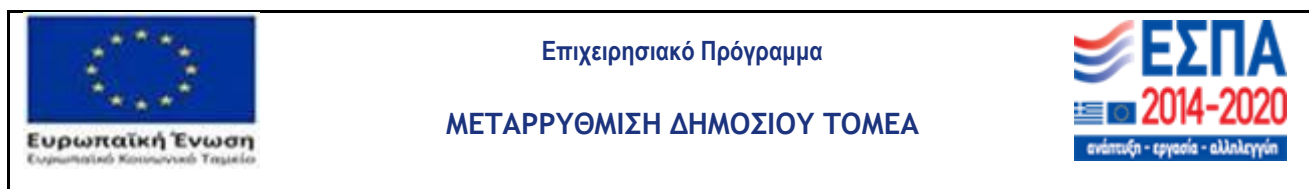
Το ακυρούμενο διπλότυπο προσαρτάται στο αντίστοιχο στέλεχος του οικείου βιβλίου διπλοτύπων εισπράξεως του υπολόγου και υποβάλλεται στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μετά των λοιπών δικαιολογητικών στοιχείων του απολογισμού.

3. Για τη διάκριση των υπό των δημοτικών ταμιών χρησιμοποιούμενων διπλοτύπων εισπράξεως από εκείνα που χρησιμοποιούν οι δημοτικοί εισπράκτορες, τα υπό των δημοτικών ταμιών εκδιδόμενα διπλότυπα εισπράξεως ονομάζονται γραμμάτια εισπράξεως τα δε υπό των δημοτικών εισπρακτόρων διπλότυπα εισπράξεως.

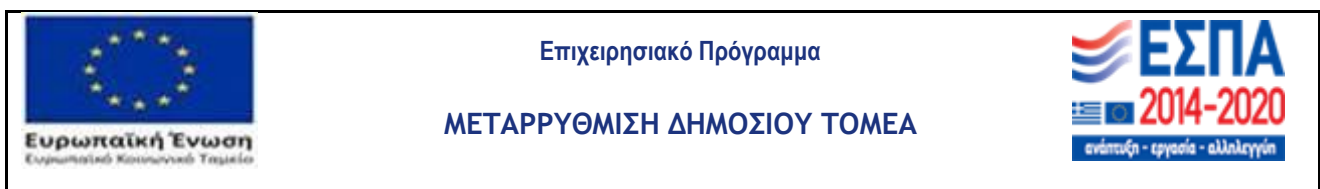
4. Εφ' όσον για λόγους υπηρεσιακής τάξεως και ανάγκης κρίνεται τούτο απαραίτητο, τα κατά τα ανωτέρω γραμμάτια εισπράξεως μπορούν να είναι και τριπλότυπα.

5. Στα γραμμάτια και διπλότυπα εισπράξεως αναγράφονται από τα ταμειακά όργανα που τα εκδίδουν το ονοματεπώνυμο του οφειλέτου η αιτία εισπράξεως, το εισπραχθέν ποσόν, το οικονομικό έτος και το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού εσόδων, βάσει του οποίου έχει βεβαιωθεί και πρέπει να εισαχθεί το έσοδο. Τα γραμμάτια εισπράξεως υπογράφονται από τον ταμία, τα δε διπλότυπα εισπράξεως από τον εισπράκτορα και τον πληρωτή οφειλέτη ή τον αντιπρόσωπό του. Τα πληρωθέντα ποσά πρέπει να αναγράφονται απαραίτητα πάνω στα διπλότυπα εισπράξεως ολογράφως και αριθμητικώς.

6. Επιτρέπεται η έκδοση ενός μόνον γραμματίου ή διπλοτύπου εισπράξεως για έσοδα περισσότερων κεφαλαίων και άρθρων του προϋπολογισμού του αυτού οικονομικού έτους, ενώ πρέπει να γίνεται σχετική διάκριση και ανάλυση των εισπραχθέντων ποσών κατά κεφάλαιο και άρθρο στο εκδιδόμενο ως άνω αποδεικτικό εισπράξεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 128 – Παράδοση Εισπράξεων

1. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και οι λοιποί αρμόδιοι υπάλληλοι για την είσπραξη δημοτικών εσόδων υποχρεούνται να παραδίδουν στο δημοτικό ταμιά ή στον από αυτόν εντεταλμένο διαχειριστή του χρηματικού τις εισπράξεις της ημέρας.

2. Κατά την παράδοση των εισπράξεων εκδίδεται και παραδίδεται στους ανωτέρω γραμματίο παραλαβής από τον χρηματιστικό λογαριασμό "Τακτοποιητέα εισπράξεις", συντασσομένης πίσω από το στέλεχος του τελευταίου χρησιμοποιηθέντος διπλοτύπου εισπράξεως του οικείου βιβλίου διπλοτύπων εισπράξεως σχετικής πράξεως, η οποία υπογράφεται από τον δημοτικό ταμιά ή διαχειριστή, τον ελεγκτή και τον εισπράκτορα.

3. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και οι λοιποί αρμόδιοι υπάλληλοι για την είσπραξη δημοτικών εσόδων υποχρεούνται πριν από κάθε κατά τα ανωτέρω παράδοση χρημάτων να παραδίδουν τα χρησιμοποιούμενα από αυτούς βιβλία διπλοτύπων εισπράξεως μαζί με τα αποσπάσματα που καταρτίζονται εις διπλούν από τα στελέχη αυτών στον δημοτικό ταμιά ή τον προϊστάμενο του γραφείου εσόδων ελεγκτή, ή λογιστή, για έλεγχο.

Προκειμένου περί εισπράξεως εσόδων που δεν έχουν ακόμη βεβαιωθεί στο ταμείο τα σχετικά αποσπάσματα συντάσσονται εις τριπλούν.

4. Μετά των ως άνω βιβλίων εισπράξεως και των οικείων αποσπασμάτων των εισπρακτόρων, αυτοί οφείλουν να παραδίδουν και τα καλύπτοντα το σύνολο των εισπράξεων γραμματία, τα οποία έχουν εκδοθεί κατά τα ανωτέρω από τον λογαριασμό "Τακτοποιητέα εισπράξεις".

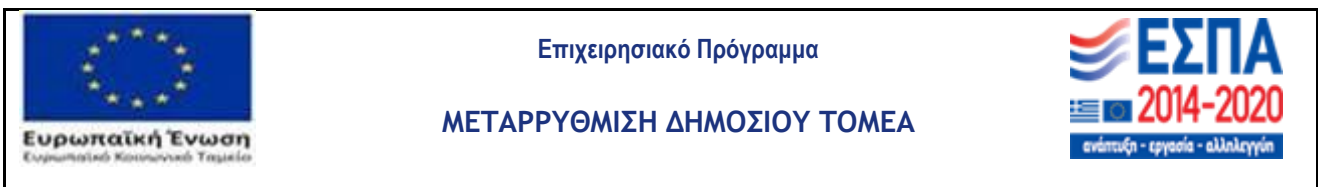
5. Στα αποσπάσματα και σε ξεχωριστές στήλες αυτών αναγράφεται ο αριθμός του βιβλίου εισπρακτέων ή χρηματικού καταλόγου ή του τίτλου εισπράξεως, υπό τον οποίο είναι εγγεγραμμένος ο οφειλέτης, ο αριθμός και η χρονολογία του διπλοτύπου εισπράξεως, το ονοματεπώνυμο του οφειλέτου και το ποσό που εισπράχθηκε κατ' είδος εσόδου, κατά κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού.

Άρθρο 129 – Έλεγχος λογαριασμών

1. Μετά την κατά το προηγούμενο άρθρο παράδοση των χρησιμοποιηθέντων βιβλίων διπλοτύπων εισπράξεως και των αποσπασμάτων αυτών ο δημοτικός ταμίας επιλαμβάνεται ο ίδιος ή κάποιος από τους υπαλλήλους του ταμείου τον έλεγχο των λογαριασμών του εισπράκτορας ή άλλου επί της εισπράξεως υπαλλήλου.

2. Ο κατά τα ανωτέρω έλεγχος συνίσταται στην επαλήθευση του υλικού άθροισματος των ενεργηθειών εισπράξεων με τα εισαγόμενα διπλότυπα προς το ολικό άθροισμα που εμφανίζεται στην ανακεφαλαίωση των αποσπασμάτων και την συμφωνία του περιεχομένου κάθε στελέχους προς την εγγραφή αυτού στο οικείο απόσπασμα.

3. Μετά το πέρας του ελέγχου αυτού το γραφείο εσόδων τηρεί το άλλο αντίτυπο των αποσπασμάτων εισπράξεων βάσει των οποίων ενεργεί την πίστωση των οφειλετών που πλήρωσαν στους χρηματικούς καταλόγους, ενέργεια η οποία βεβαιώνεται σε κάθε οικείο απόσπασμα. Προκειμένου περί εισπράξεων από έσοδα που δεν έχουν ακόμη βεβαιωθεί το γραφείο εσόδων επιμελείται της οίκοθεν βεβαιώσεως αυτών, εκδίδοντας τα αποδεικτικά

εισπρακτέων σύμφωνα με την διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 5 του Β.Δ. 17-5/15-06-1959.

4. Τα δεύτερα αντίτυπα των αποσπασμάτων εισπράξεων τα οποία έχουν ελεγχθεί και υπογραφεί από τον αρμόδιο ελεγκτή εσόδων, μετά των οικείων βιβλίων διπλοτύπων και των γραμματίων παραλαβής "Τακτοποιείται εισπράξεις" παραπέμπονται στο λογιστικό γραφείο του ταμείου, το οποίο μετά από έλεγχο των κατά τα ανωτέρω στοιχείων επιμελείται την τακτική εισαγωγή των εισπράξεων στο δημοτικό ταμείο υπό τα οικεία κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων. Ο υπόλογος ταμίας εκδίδει τα οικεία γραμμάτια εισπράξεως με τα οποία χρεώνεται η διαχείρισή του, ενώ πιστώνεται αντίστοιχα η διαχείριση υπό τον χρηματιστικό λογαριασμό "Τακτοποιητέα εισπράξεις", με σύνταξη πράξεως στην πίσω όψη των υπό τον λογαριασμό τούτον εκδοθέντων γραμματίων παραλαβής "Τακτοποιητέα εισπράξεις", στην οποία αναγράφονται οι αριθμοί και τα ποσά των επί τη τακτική εισαγωγή των εισπράξεων εκδοθέντων υπό του δημοτικού ταμεία γραμματίων εισπράξεως.

5. Η τακτική εισαγωγή των εισπράξεων βεβαιώνεται και με πράξη που συντάσσεται επί των οικείων αποσπασμάτων των οργάνων που είναι αρμόδια για είσπραξη, υπογράφεται δε από τον ελεγκτή του λογιστικού γραφείου.

6. Τα χρησιμοποιηθέντα υπό των εισπρακτόρων και των λοιπών επί της εισπράξεως υπαλλήλων βιβλία, υποβάλλονται μαζί με τον απολογισμό του ταμεία στο Ελεγκτικό Συνέδριο, χωριστά κατά υπόλογο.

Άρθρο 130 – Βιβλία Ταμιακών Υπηρεσιών

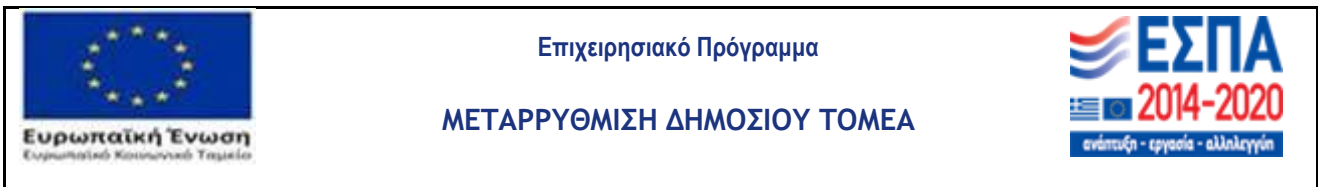
Σε κάθε δημοτικό ταμείο τηρούνται υποχρεωτικά τα κάτωθι βιβλία:

- α/ Βιβλίο Καθημερινό
- β/ Βιβλίο Καθολικό εσόδων
- γ/ Βιβλίο Καθολικό εξόδων
- δ/ Βιβλίο εισπρακτέων εσόδων
- ε/ Βιβλίο τριπλοτύπων αποδεικτικών εισπρακτέων.

Άρθρο 131 – Καταχώρηση εισπρακτέων – πληρωμών

1. Στο καθημερινό καταχωρίζονται κατά χρονολογική σειρά οι ενεργούμενες από τους ταμίες εισπράξεις κατά αποδεικτικό (γραμμάτιο εισπράξεως) και πληρωμές κατά χρηματικό ένταλμα, σημειουμένων των εισπράξεων και των πληρωμών σε ξεχωριστές στήλες που αναφέρουν:

- α/ Το ονοματεπώνυμο του πληρώσαντος υπόχρεου ή του πληρωθέντος δικαιούχου.
- β/ Το είδος του εσόδου ή του εξόδου, το κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού.
- γ/ Τον αριθμό του γραμματίου εισπράξεως ή του εντάλματος πληρωμής και

δ/ Το ποσό του εσόδου ή δαπάνης"

2. Οι εγγραφές στο βιβλίο αυτό πρέπει να ενεργούνται το βραδύτερο κατά το τέλος εκάστου δεκαημέρου.

Άρθρο 132 – Καθολικό Εσόδων

1. Το καθολικό των εσόδων περιέχει ξεχωριστή μερίδα για κάθε άρθρο του προϋπολογισμού.

2. Στην επικεφαλίδα κάθε μερίδας αναγράφεται η πρόβλεψη στον προϋπολογισμό για την απόδοση του εσόδου.

3. Σε κάθε στήλη αναγράφονται:

α/ ο αριθμός και η χρονολογία του αποδεικτικού βεβαιώσεως και ο αριθμός και η χρονολογία του γραμματίου εισπράξεως.

β/ το ονοματεπώνυμο του πληρωτέου

γ/ το βεβαιωθέν ποσό

δ/ το εισπραχθέν ποσό

4. Τα βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα ποσά αθροίζονται κατά μήνα, τα δε αθροίσματα αναγράφονται σε ξεχωριστή στήλη.

Άρθρο 133– Καθολικό Εξόδων

1. Το καθολικό εξόδων περιέχει ξεχωριστή μερίδα για κάθε άρθρο του προϋπολογισμού.

2. Στην επικεφαλίδα κάθε μερίδας αναγράφεται το είδος του εξόδου ή προϋπολογισθείσα πίστωση και οι με μεταγενέστερες αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου επερχόμενες μεταβολές.

3. Στο καθολικό εξόδων καταχωρίζονται τα χρηματικά εντάλματα μετά την καταχώρησή τους στο καθημερινό κατά χρονολογική σειρά και κατά στήλες και αναφέρουν:

α/ την ημερομηνία πληρωμής,

β/ το ονοματεπώνυμο του δικαιούχου και αιτία πληρωμής,

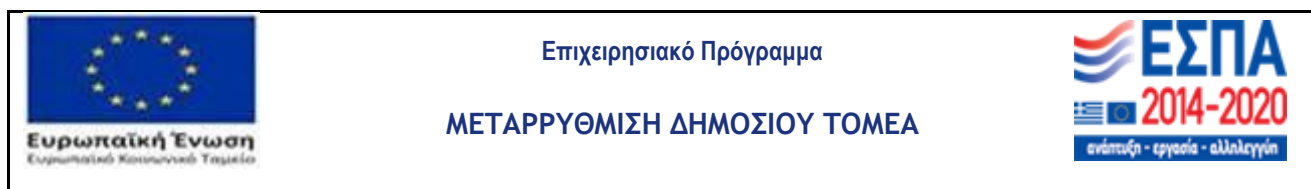
γ/ τον αριθμό του χρηματικού εντάλματος,

δ/ το ενταλθέν ποσό,

ε/ το πληρωθέν ποσό και

στ/ τον εκπεσθέν ποσό.

4. Τα πληρωθέντα ποσά αθροίζονται κατά μήνα, τα δε αθροίσματα αναγράφονται σε ξεχωριστή στήλη.

5. Οι εγγραφές στα αναλυτικά καθολικά των εσόδων και εξόδων του προϋπολογισμού ενεργούνται κατά γραμμάτιο ή χρηματικό ένταλμα και κατά κεφάλαιο και άρθρο του προϋπολογισμού εσόδων και εξόδων.

Άρθρο 134 – Βιβλίο Εισπρακτέων Εσόδων

1. Στο βιβλίο εισπρακτέων εσόδων, το οποίο διαιρείται κατά κεφάλαια και άρθρα του προϋπολογισμού εσόδων καταχωρίζονται από τον ταμία τα βεβαιωθέντα έσοδα, αμέσως μετά την έκδοση από αυτόν των αποδεικτικών τριπλότυπων εισπρακτέων.
2. Στην αριστερή σελίδα (βεβαιωθέντα) καταχωρίζονται σε ξεχωριστές στήλες ο αριθμός και η χρονολογία του τίτλου βεβαίωσης, τα ονοματεπώνυμα των οφειλετών και των εγγυητικών αυτών, η αιτία του χρέους, το κατά τριπλότυπο βεβαιούμενο ποσό, τα κατά μήνα βεβαιούμενα ποσά ως και τα διαγραφθέντα ποσά.
3. Στην δεξιά σελίδα (εισπραχθέντα) καταχωρίζονται κατά χρονολογική σειρά ο αριθμός και η χρονολογία του διπλότυπου είσπραξης, το κατά διπλότυπο εισπραχθέν ποσόν και τα κατά μήνα εισπραχθέντα ποσά. Στη στήλη παρατηρήσεων πρέπει να σημειώνονται όλες οι πράξεις, με τις οποίες ενεργούνται τα κατά των υπερημέρων οφειλετών μέτρα αναγκαστικής εισπράξεως.
4. Από το βιβλίο τριπλότυπων αποδεικτικών εισπρακτέων εκδίδονται τα αποδεικτικά παραλαβής των αποστελλομένων τίτλων στο δημοτικό ταμείο εισπρακτέων δημοτικών εσόδων κατά τα άρθρα 4 και 5 του Β.Δ. 17-5/15.6.1959 ειδικότερα οριζόμενα.

Άρθρο 135 – Θεώρηση Βιβλίων

Όλα τα ανωτέρω βιβλία τηρούνται κατά οικονομικό έτος, πριν από κάθε χρήση αυτών θεωρούνται από τον προϊστάμενο των οικονομικών υπηρεσιών ή της λογιστικής υπηρεσίας του δήμου ή του δημάρχου, συντάσσοντας στην τελευταία σελίδα πράξη που εμφανίζει τον αριθμό των φύλλων και σελίδων κάθε βιβλίου. Η πράξη αυτή υπογράφεται πλην των ανωτέρω προσώπων και από τον ταμία.

Άρθρο 136 – Βοηθητικά βιβλία Ταμειακών Υπηρεσιών

Πλην των ανωτέρω βιβλίων σε κάθε ταμείο τηρούνται και τα κάτωθι βοηθητικά βιβλία:
α/ Βιβλίο καταχώρησης γενικών ή ειδικών προσκλήσεων ή ατομικών τοιούτων, β/ βιβλίο καταχώρησης των εκδιδόμενων ενταλμάτων προσωπικής κρατήσεως οφειλετών του δήμου, γ/ βιβλίο στις φυλακές των κρατουμένων και διατρεφομένων, ε/ βιβλίο κοινοποιούμενων στο ταμείο κατασχέσεων ή εκχωρήσεων, στ/ βιβλίο διπλοτύπων αποδεικτικών, ξεχωριστά για κάθε εισπρακτικό όργανο, για τα παραδιδόμενα σε αυτούς από τον ταμεία αντίγραφα ή αποσπάσματα από τα βιβλία εισπρακτέων και των χρηματικών τίτλων, ζ/ βιβλίο χρηματιστικών λογαριασμών, ανοιγμένων ιδίων μερίδων κατά χρηματιστικό λογαριασμό. Οι εγγραφές στο βιβλίο αυτό ενεργούνται κατά γραμμάτιο ή άλλον χρεωστικό ή πιστωτικό τίτλο. η/ Βιβλίο κατατιθεμένων και αποδιδόμενων χρηματικών εγγυήσεων εν γένει και θ/ κάθε άλλο κατά τις ανάγκες της υπηρεσίας βοηθητικό βιβλίο.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 137 – Απώλεια τίτλου εισπράξεως

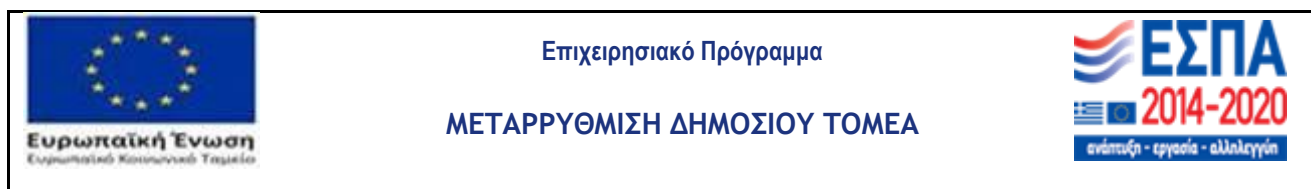
1. Σε περίπτωση απώλειας διπλότυπου εισπράξης δημοτικών εσόδων κάθε τύπου, εκδίδεται αντίγραφο αυτού από το οικείο στέλεχος με αίτηση του έχοντος συμφέρον.

Στην αίτηση του ενδιαφερομένου πρέπει να αναφέρεται απαραίτητως η διεύθυνση της κατοικίας του, καθώς και η χρήση, για την οποία προορίζει το αιτούμενο αντίγραφο, ο αριθμός, η χρονολογία εκδόσεως και το ποσόν, να επισυνάπτεται δε επίσημο αντίγραφο πράξεως ενόρκου καταθέσεως ενώπιον του αρμοδίου ειρηνοδικείου της περιφέρειας της κατοικίας του, η οποία βεβαιώνει την απώλεια του οιουδήποτε, ως άνω τύπου, αποδεικτικού εισπράξεως δημοτικών εσόδων από τον αιτούντα.

2. Εφ' όσον υπαίτιος της απώλειας του πρωτοτύπου τυγχάνει υπηρεσία του δήμου ή άλλη δημοσία υπηρεσία δεν απαιτείται ένορκη βεβαίωση, αλλά απλή βεβαίωση του προϊσταμένου της υπηρεσίας αυτής στην οποία μνημονεύονται τα στοιχεία του απολεσθέντος αποδεικτικού και ο υπαίτιος για την απώλεια υπάλληλος.

3. Τα αντίγραφα υπόκεινται στα ανάλογα τέλη χαρτοσήμου, γράφονται δε αποκλειστικά σε σφραγισμένο χαρτί και εκδίδονται από το ταμείο μετά από εγκριτική για την έκδοσή τους απόφαση του δημάρχου.

4. Τα αντίγραφα που εκδίδονται από τα στελέχη των τίτλων που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο καταχωρίζονται σε ξεχωριστό βιβλίο εξοφλουμένων αντιγράφων αποδεικτικών εισπράξεως, που τηρείται στο ταμείο και τη λογιστική υπηρεσία του δήμου.

Άρθρο 138 – Επιστροφή χρημάτων

1. Εάν πρόκειται να επιστραφούν χρήματα, για την οποία επιστροφή απαιτείται η προσαγωγή προς επισύναψη στο οικείο ένταλμα πληρωμής του πρωτοτύπου του αποδεικτικού εισπράξεως και αιτήσεως για την έκδοση αντιγράφου στην περίπτωση απώλειας αυτού, ο ταμίας και το λογιστήριο του δήμου, συμβουλεύονται το παραπάνω βιβλίο, μη τυχόν η ζητούμενη επιστροφή έχει ήδη γίνει δυνάμει άλλων αντιγράφων ή και των πρωτοτύπων των αποδεικτικών εισπράξεως.

2. Προς τον σκοπό του ελέγχου της επιστροφής εισπραχθέντων αχρεωστήτως δημοτικών εσόδων με αντίγραφα, καταχωρίζονται στο ως άνω βιβλίο και πάντα τα σε πρωτότυπο εξοφλούμενα δια τοιαύτην αιτία αποδεικτικά εισπράξεως.

Άρθρο 139 – Απώλεια χρηματικού εντάλματος

1. Σε περίπτωση απώλειας χρηματικού εντάλματος εκδίδεται δεύτερο αντίτυπο αυτού με αίτηση του έχοντος συμφέρον και με έγγραφο πιστοποιητικό του δημοτικού ταμιά, ότι το συγκεκριμένο ένταλμα δεν πληρώθηκε από το δημοτικό ταμείο.

2. Αν ενδιαφέρεται ο ταμίας για την έκδοση των αντιγράφων, αποτελεί σχετική έγγραφη αναφορά προς την λογιστική υπηρεσία του δήμου.

3. Η εξόφληση των εκδομένων αντιγράφων γίνεται με ευθύνη του αρμόδιου ταμιά υποχρεωμένου να βεβαιώσει μετά από εξέταση των οικείων διαχειριστικών βιβλίων ότι τα πρωτότυπα δεν εξοφλήθησαν και ότι δεν υπάρχουν σε αυτόν.

4. Για τα αντίγραφα που εκδίδονται και εξοφλούνται κατά τω ανωτέρω τηρείται ξεχωριστό βοηθητικό βιβλίο σε κάθε ταμείο και τη λογιστική υπηρεσία του δήμου.

Άρθρο 140 – Ευθύνη Ταμιά

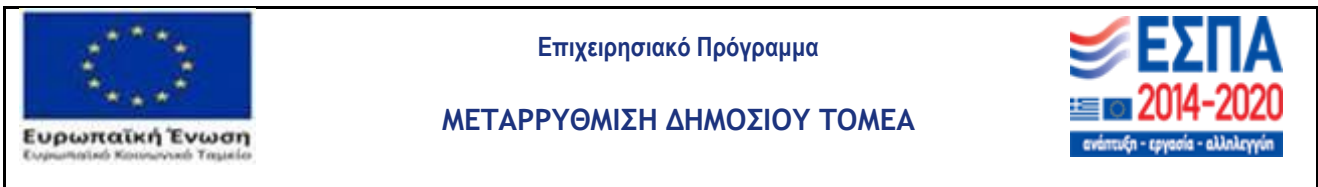
1. Πλην των κατά τις κείμενες διατάξεις περιπτώσεων, οι δημοτικοί ταμίες υπέχουν ανάλογη ευθύνη προς εκείνη των διευθυντών των δημοσίων ταμείων για την έγκαιρη είσπραξη των στο δημοτικό ταμείο βεβαιωθέντων εσόδων εν γένει και οφείλουν να δικαιολογήσουν κάθε καθυστέρηση προς τον δήμαρχο και την δημορχιακή επιτροπή.

2. Ευθύνονται επίσης προσωπικώς και αλληλεγγύως μετά των εισπρακτορικών και διαχειριστικών οργάνων για κάθε έλλειμμα που προκύπτει κατά τη διαχείριση, αλλά μόνον από δόλο ή βαρεία αμέλεια.

3. Για τις ανωτέρω περιπτώσεις ευθύνης των δημοτικών ταμιών αποφαινεται η οικονομική επιτροπή.

Άρθρο 141 – Ευθύνη εισπρακτόρων - διαχειριστών

1. Οι ταμιακοί διαχειριστές, οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί υπάλληλοι, αρμόδιοι για την είσπραξη των δημοτικών εσόδων λογοδοτούν για την χρηματική αυτών διαχείριση στον δημοτικό ταμιά κατά χρονικά διαστήματα καθοριζόμενα κατά την κρίση και υπ' ευθύνη αυτού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

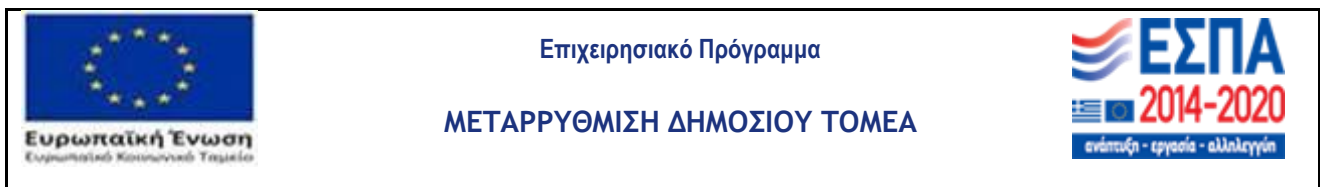
2. Οι δημοτικοί εισπράκτορες και λοιποί για την είσπραξη των δημοτικών εσόδων υπάλληλοι, πλην της ευθύνης αυτών από την χρηματική διαχείριση ευθύνονται και για την έγκαιρη και εντός της ταχθείσης υπό του προϊσταμένου τους δημοτικού ταμία προθεσμία είσπραξη των δημοτικών εσόδων που τους ανατίθενται.
3. Για κάθε χρηματικό έλλειμμα ή άλλη ανωμαλία τη διαχείριση των ως άνω ταμιακών υπολόγων αποφαινεται ο δήμαρχος μετά από έγγραφη εισήγηση του δημοτικού ταμία.

Άρθρο 142 – Ένδικα μέσα

1. Κατά των καταλογιστικών εν γένει αποφάσεων της οικονομικής επιτροπής, ή του δημάρχου, επιτρέπεται έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπό των καταλογιζομένων εντός μηνός από την κοινοποίηση σε αυτούς.
2. Η έφεση δεν αναστέλλει την εκτέλεση της απόφασης, εκδικάζεται δε υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τας σχετικές διατάξεις του οργανισμού αυτού.
3. Σε περίπτωση μη έκδοσης υπό των αρμοδίων οργάνων των κατά τα άρθρα 76 και 77 του Β.Δ.17-5/15.6.1959 καταλογιστικών αποφάσεων, στον καταλογισμό των υπευθύνων δύναται να προβεί το Ελεγκτικό Συνέδριο εφ 'όσον προκύπτει προφανής η ευθύνη των δημοτικών υπολόγων από τους υποβαλλόμενους σε αυτό προς εκδίκαση λογαριασμούς με πράξεις τους που εκδίδονται επί των λογαριασμών αυτών..
4. Για ελλείμματα που καταλογίσθηκαν εις βάρος ταμιακών υπολόγων δεν επιτρέπεται προσφυγή στα πολιτικά δικαστήρια.

Άρθρο 143 – Αποστολή εγγράφων

Κάθε δημόσια αρχή ή δημοτική υπηρεσία η οποία ενεργεί ή επιμελείται λόγω αρμοδιότητας βεβαίωση δημοτικών εσόδων υποχρεούται να αποστέλλει τους οικείους τίτλους, συμβόλαια, συμφωνητικά, αποφάσεις οιασδήποτε δικαστηρίων, πειθαρχικές αποφάσεις, πρακτικά δημοπρασίας και εν γένει κάθε έγγραφο στοιχείο βεβαιωτικό δημοτικών εσόδων, στην αρμοδία οικονομική υπηρεσία του Δήμου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

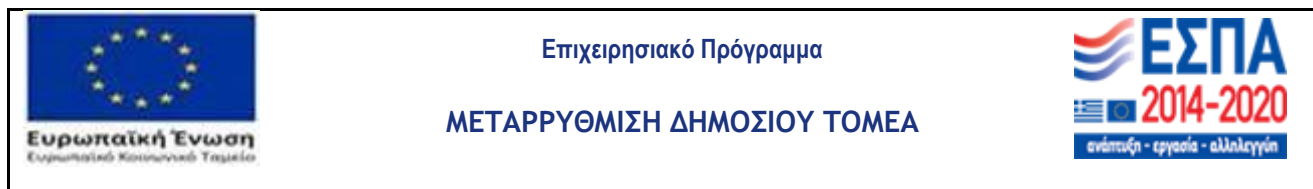

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΤΑΜΕΙΑΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 144 - Οικονομική διαχείριση

1. Η ταμιακή υπηρεσία των Περιφερειών διεξάγεται από ειδική υπηρεσιακή μονάδα που αποτελεί μέρος της οικονομικής υπηρεσίας και συνιστάται με τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ.).
2. Για την είσπραξη των εσόδων των Περιφερειών εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την είσπραξη των δημόσιων εσόδων. Τα ταμιακά όργανα ασκούν αντιστοίχως όλες τις αρμοδιότητες και έχουν όλες τις ευθύνες που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές. Οφείλουν επίσης να παρέχουν κάθε πληροφορία που ζητά ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο Υπουργός Εσωτερικών, οι οποίοι, αν συντρέχει ειδική περίπτωση, μπορούν να διατάξουν και έλεγχο της διαχειρίσεώς τους. Τον έλεγχο διενεργούν οι επιθεωρητές που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εσωτερικών. Οι επιθεωρητές αυτοί έχουν, ως προς τον έλεγχο, όλες τις αρμοδιότητες και τις ευθύνες των οικονομικών επιθεωρητών δημόσιων υπολόγων.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

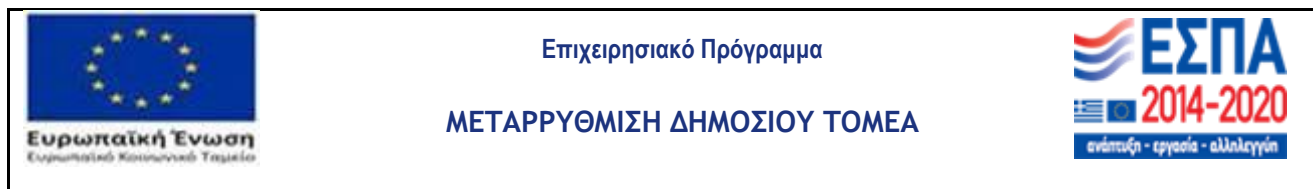
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 1 - Γενικές υποχρεώσεις - προστασία

1. Οι Δήμοι οφείλουν να διατηρούν, να προστατεύουν και να διαχειρίζονται την κάθε είδους περιουσία τους με τρόπο επιμελή και αποδοτικό.
2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε άλλο ανήκει στην περιουσία των Δήμων καταγράφονται υποχρεωτικά στα βιβλία τους.
3. Η διάθεση περιουσιακών στοιχείων των Δήμων επιτρέπεται, εφόσον τηρηθούν οι ειδικές διατάξεις του παρόντος και εφόσον ο σκοπός που επιδιώκεται με τη διάθεση αυτή εξυπηρετεί το δημοτικό συμφέρον.
4. Η ακίνητη περιουσία των Δήμων προστατεύεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας, περί προστασίας της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου, όπως κάθε φορά ισχύουν. Επί διοικητικής αποβολής αποφαινεται το δημοτικό Συμβούλιο, ενώ το σχετικό πρωτόκολλο εκδίδει ο Δήμαρχος.

Άρθρο 2 - Καταγραφή ακίνητης περιουσίας

1. Οι Δήμοι και οι Κοινότητες οφείλουν να καταρτίζουν και να τηρούν κτηματολόγιο των ακινήτων τους.
2. Στο κτηματολόγιο καταχωρίζεται:
  - α) Η περιγραφή και το είδος του ακινήτου.
  - β) Η τοποθεσία.
  - γ) Η έκταση και τα όρια του ακινήτου, καθώς και το σχετικό τοπογραφικό ή πρόχειρο σχεδιάγραμμα.
  - δ) Η χρονολογία της αποκτήσεώς του και οι τίτλοι ιδιοκτησίας.
  - ε) Άλλα δικαιώματα που τυχόν υπάρχουν και οι σχετικοί τίτλοι, και
  - στ) η κατά προσέγγιση αξία του ακινήτου.
3. Ο τρόπος, με τον οποίο καταρτίζεται το κτηματολόγιο, καθώς και κάθε σχετική λεπτομέρεια καθορίζονται με κοινή υπουργική απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 3 - Διαχείριση – Εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας που ανήκει σε περισσότερους Δήμους

1. Ο τρόπος με τον οποίο ασκείται η διαχείριση και η εκμετάλλευση ακινήτων που ανήκουν εξ адιαιρέτου σε περισσότερους Δήμους καθορίζεται με ομόφωνη απόφαση όλων των ενδιαφερόμενων οργανισμών. Σε περίπτωση διαφωνίας, επικρατεί η πλειοψηφία που υπολογίζεται, σύμφωνα με το μέγεθος του εξ адιαιρέτου ποσοστού.

2. Οι δημοπρασίες για την εκποίηση ή την εκμίσθωση των ακινήτων αυτών γίνονται στην έδρα του Δήμου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκονται τα ακίνητα ολόκληρα ή κατά το μεγαλύτερο τμήμα τους, ενώπιον των δημάρχων ή των νόμιμων αναπληρωτών τους που έχουν τη συγκυριότητα. Με απόφαση των συμβουλίων τους, μπορεί να ανατεθεί σε έναν από τους συγκύριους οργανισμούς η διενέργεια της δημοπρασίας από αρμόδιο όργανό του. Και στις δύο περιπτώσεις, η κατακύρωση της δημοπρασίας πρέπει να εγκριθεί από τα συμβούλια των Δήμων που έχουν συγκυριότητα.

Άρθρο 4 - Ακίνητη περιουσία σε περίπτωση προσάρτησης οικισμού σε Δήμο

1. Σε περίπτωση που ένας οικισμός αποσπάται από έναν Δήμο και προσαρτάται σε άλλο Δήμο, η ακίνητη περιουσία ρυθμίζεται, ως ακολούθως:

α) Τα ακίνητα του οικισμού που είχαν περιέλθει στο Δήμο από όπου αυτός αποσπάται, περιέρχονται στο Δήμο, όπου προσαρτάται.

β) Τα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του οικισμού και ανήκουν στην ιδιωτική περιουσία του Δήμου, από όπου αποσπάται ο οικισμός, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου, όπου προσαρτάται.

γ) Τα ακίνητα της περιφέρειας του οικισμού, που είναι προορισμένα για την εκπλήρωση δημοτικού, περιέρχονται στην κυριότητα του Δήμου, όπου προσαρτάται μαζί με τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται επάνω σε αυτά.

δ) Τα κοινόχρηστα ακίνητα που βρίσκονται στην περιφέρεια του οικισμού περιέρχονται στο Δήμο, όπου αυτός προσαρτάται.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων του οικισμού, διατηρούνται.

Άρθρο 5 - Περιουσία Δήμων σε περίπτωση ενώσεως ή προσαρτήσεως οικισμού

1. Η περιουσία Ο.Τ.Α. που συνενώνονται περιέρχεται στο νέο Δήμο.

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων κάθε Δήμου, διατηρούνται.

3. Ο Δήμος, σε περίπτωση προσάρτησης οικισμού, οφείλουν να καταβάλουν το μέρος που αναλογεί στον οικισμό που προσαρτήθηκε από τις οφειλές, που προέκυψαν αποκλειστικά από την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, τα οποία εξυπηρετούν και τον οικισμό. Η

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

υποχρέωση αυτή υφίσταται έναντι του Δήμου από όπου αποσπάστηκε ο οικισμός, και η σχετική δαπάνη εγγράφεται ως υποχρεωτική.

4. Η κατανομή της οφειλής γίνεται ανάλογα με την ωφέλεια που προέκυψε για τον οικισμό από τα έργα, αφού ληφθεί υπόψη και ο πληθυσμός, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοικήσεως.

Άρθρο 6 - Περιουσία των δήμων

1. Οι διατάξεις του άρθρου 180 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις συνένωσης δήμων ή κοινοτήτων κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 179 και 181 του ν. 3463/ 2006 εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις προσάρτησης οικισμού τοπικής ή δημοτικής κοινότητας κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

3. Οι διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 187 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως και για τους κατοίκους των δήμων και κοινοτήτων που συνενώνονται κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 7 - Διάθεση - διαχείριση βοσκοτόπων

Βοσκότοποι που ανήκουν στο κράτος διατίθενται για εκμετάλλευση στους Δήμους και στις Κοινότητες στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται, κατά προτεραιότητα, αποκλειστικά και μόνο για την ικανοποίηση κτηνοτροφικών αναγκών, εκτός αν ο νόμος ορίζει διαφορετικά.

Άρθρο 8 - Βοσκή εις αναδασωτέας εκτάσεις

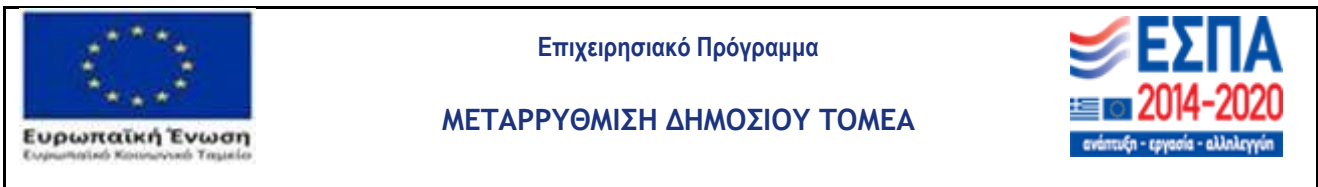
1. Με δασική αστυνομική διάταξη βοσκής, που εκδίδεται αυτεπάγγελα από το δασάρχη απαγορεύεται η βοσκή παντός ζώου σε έκταση που κηρύχθηκε αναδασωτέα.

2. Εντός των απαγορευμένων για βοσκή εκτάσεων επιτρέπεται στα αρμόδια όργανα η σύλληψη των παρανόμως βοσκώντων ζώων, εφαρμοζομένων σχετικά των διατάξεων το άρθρου 278 του ν.δ.86/1969.

3. Με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοικήσεως, η οποία εκδίδεται κατόπιν προτάσεως του αρμοδίου δασάρχου, δύναται να αρθεί η απαγόρευση της βοσκής ή να περιορισθεί, είτε ως προς την απαγόρευση της βοσκής μόνον των αιγών είτε ως προς την απαγορευμένη έκταση.

Άρθρο 9 – Διαχείριση βοσκοτόπων

1. Οι βοσκήσιμοι τόποι, που ευρίσκονται στην περιφέρεια οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου βαθμού και των οποίων την κυριότητα, νομή ή κατοχή έχουν οι συγκεκριμένοι Ο.Τ.Α., διατίθενται στους δημότες για τη βοσκή των ζώων αυτών. Το περίσσευμα που απομένει διατίθεται με δημοπρασία. Η διάρκεια της μίσθωσης μπορεί να ορίζεται μέχρι τρεις κτηνοτροφικές περιόδους, θερινές ή χειμερινές.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Ειδικότερα, στους Δήμους, που οι κάτοικοί τους μετακινούνται ομαδικά έξω από τη διοικητική περιφέρειά τους και στον ίδιο τόπο, για διαχείριση ή παραθερισμό, τις ανωτέρω βοσκές διαχειρίζεται ο Δήμος, στην περιφέρεια του οποίου γίνεται η διαχείριση ή ο παραθερισμός, και όχι ο Δήμος, στην Περιφέρεια του οποίου βρίσκονται οι βοσκές.

Άρθρο 10 - Αξιοποίηση παραθαλασσίων τελμάτων

Δήμοι ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, στα οποία ανήκουν εμπράγματα δικαιώματα επί των κατά την παρ. 3 του άρθρου 2 του ν.δ. 420/1970, εκτάσεων, υποχρεούνται σε δωρεάν παραχώρηση των δικαιωμάτων αυτών στο Δημόσιο.

Άρθρο 11 - Κοινόχρηστοι χώροι μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων

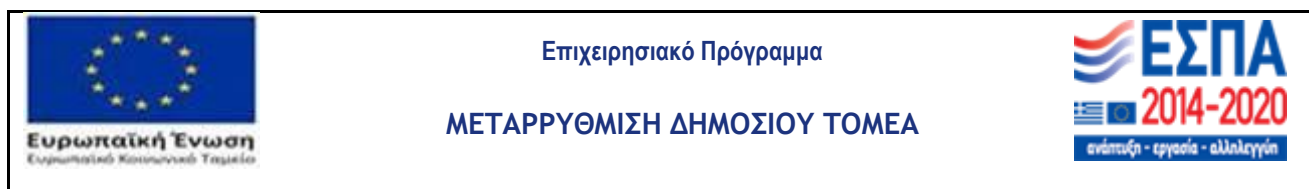
Ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες και λοιποί χώροι κοινής χρήσεως που έχουν σχηματιστεί με οποιοδήποτε τρόπο έστω και κατά παράβαση των κείμενων πολεοδομικών διατάξεων και που βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων, θεωρούνται ως κοινόχρηστοι χώροι που ανήκουν στον οικείο Δήμο. Για τους χώρους αυτούς δεν οφείλεται καμία αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας.

Σε περίπτωση όμως που οι χώροι αυτοί καταργούνται με το σχέδιο πόλεως προσκυρώνονται κατά τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 12 - Καθορισμός χρήσεων παραχωρούμενων δημόσιων εκτάσεων

1. Η εκποίηση, η παραχώρηση και η μίσθωση, καθώς και κάθε άλλη παραχώρηση της χρήσης εκτάσεων γης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. ή τα Ν.Π.Δ.Δ. και τα Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα, όπως προσδιορίζονται στο άρθρ. 1 παρ. 6 του Νόμ. 1256/1982 (ΦΕΚ 65), γίνεται αφού προσδιοριστεί η χρήση των εκτάσεων αυτών και εφόσον ο σκοπός των παραπάνω πράξεων δεν είναι αντίθετος με τη χρήση αυτή. Όταν η χρήση αυτή δεν έχει προσδιοριστεί με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης ή άλλο νόμιμο τρόπο, ο προσδιορισμός γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Η παραπάνω απόφαση δεν είναι αναγκαία όταν ο σκοπός της παραχώρησης της χρήσης ή μίσθωσης δεν μεταβάλλει την υφιστάμενη χρήση των εκτάσεων. Η απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδεται ύστερα από γνώμη της αρμόδιας πολεοδομικής αρχής και γνώμη είτε του δημοτικού είτε του διοικητικού συμβουλίου των παραπάνω Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα. Εφόσον οι παραπάνω γνώμες δεν έχουν υποβληθεί στο νομάρχη εντός 60 ημερών από της λήψεως του σχετικού ερωτήματος από το δήμο ή Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης προχωρεί στην έκδοση της απόφασης και χωρίς αυτές. Η πολεοδομική αρχή οφείλει να λαμβάνει υπόψη τις μελέτες για χρήσεις γης που τυχόν υπάρχουν για την περιοχή.

Η απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης δημοσιεύεται από την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως μόνο στις περιπτώσεις που αφορά εκποίηση ή δωρεάν παραχώρηση εκτάσεων.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου δεν εφαρμόζονται στις μισθώσεις δημόσιων ή κοινοτικών εκτάσεων για αγροτική χρήση (γεωργική, κτηνοτροφική, δασική, αλιευτική).

3. Αν μέσα σε ένα χρόνο από τη δημοσίευση του νόμου αυτού αποδοθούν στο δημόσιο ή τους Ο.Τ.Α. τα δημόσια κτήματα, οι κοινόχρηστοι χώροι και τα κτήματα αιγιαλού και παραλίας, που έχουν καταληφθεί αυθαίρετα ή με οποιοδήποτε τρόπο μεταβληθεί χωρίς άδεια ή και με υπέρβαση άδειας της αρμόδιας αρχής μέχρι τη δημοσίευση του νόμου αυτού, εξαλείφεται το αξιόποινο και παύει οριστικώς η ποινική δίωξη, ως προς τους αυτουργούς και τους συμμετόχους, των αξιόποινων πράξεων που προβλέπονται στα άρθρα 23 του Α.Ν. 1539/1938 (ΦΕΚ 488), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρ. 1 παρ. 2 του Α.Ν. 263/1968 (ΦΕΚ 12) και 24 παρ. 2 του Α.Ν. 2344/1940 (ΦΕΚ 154), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 3 του Α.Ν. 263/1968.

Για την απόδοση συντάσσεται πρωτόκολλο παράδοσης και παραλαβής από τον αρμόδιο οικονομικό έφορο. Αντίγραφο του πρωτοκόλλου διαβιβάζεται αμέσως στον αρμόδιο εισαγγελέα πλημμελοδικών. Αξίωση δαπανών ή αποζημίωση για τις κατασκευές που έχουν γίνει δεν αναγνωρίζεται.

Άρθρο 13 - Δωρεές ακινήτων

1. Δωρεές δημοτικών ακινήτων επιτρέπονται, ύστερα από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, που λαμβάνεται με την πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) του αριθμού των μελών του, για την εκπλήρωση σπουδαίου κοινωφελούς σκοπού, που συνδέεται με την προαγωγή των τοπικών συμφερόντων και την εξυπηρέτηση των κατοίκων της περιοχής.

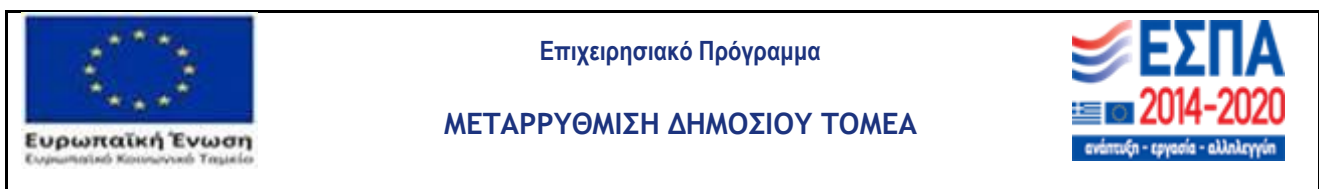
Η ως άνω απόφαση λαμβάνεται ύστερα από γνώμη του συμβουλίου της κοινότητας ή του προέδρου του συμβουλίου κοινότητας. Ο τελευταίος συμμετέχει στη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου και έχει δικαίωμα ψήφου κατά τη λήψη της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου.

2. Αν η χρήση των ακινήτων, που έχουν δωρηθεί, μεταβληθεί ή ο σκοπός της δωρεάς δεν εκπληρωθεί μέσα στην προθεσμία που έχει οριστεί, η σύμβαση της δωρεάς λύεται, και η κυριότητα των ακινήτων επανέρχεται αυτοδικαίως στο Δήμο. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου καταχωρίζεται στα βιβλία μεταγραφών.

Άρθρο 14 - Δωρεάν παραχώρηση κυριότητας και χρήσης δημοτικών και κοινοτικών ακινήτων

1. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ακινήτων στο Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, για την αντιμετώπιση έκτακτης και επείγουσας ανάγκης. Η παραχώρηση ανακαλείται με όμοια απόφαση, εφόσον οι λόγοι που την είχαν υπαγορεύσει έχουν εκλείψει.

2. Ομοίως με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση ακινήτων σε άλλα νομικά πρόσωπα, που ασκούν αποκλειστικά και μόνο δραστηριότητα, η οποία είναι κοινωφελής ή προάγει τα τοπικά συμφέροντα.

Με όμοια απόφαση επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ακινήτων στην Περιφέρεια, στα όρια της οποίας βρίσκονται, για την εξυπηρέτηση αναγκών της τελευταίας που προάγουν την ανάπτυξη της περιοχής, καθώς και για την ανάπτυξη κοινών, κοινωφελών για τις τοπικές κοινωνίες, δράσεων.

2Α. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται να παραχωρείται δωρεάν η χρήση δημοτικών ακινήτων σε φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του ν. 4430/2016 (Α' 205) που έχουν την έδρα τους ή ασκούν τη δραστηριότητά τους στον οικείο δήμο, για την ενίσχυση της τοπικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 4430/2016. Η διάρκεια της παραχώρησης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη. Μετά τη λήξη της πενταετίας, επιτρέπεται η απευθείας εκμίσθωση του ίδιου ακινήτου στον παραχωρησιούχο φορέα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Οικονομίας, κατόπιν αίτησής του, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 192. Σε περίπτωση παράβασης των όρων της παραχώρησης ή των διατάξεων του ν. 4430/2016, η παραχώρηση ανακαλείται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

3. Με απόφαση του ίδιου οργάνου επιτρέπεται να παραχωρούνται δωρεάν, κατά πλήρη κυριότητα, δημοτικά ακίνητα σε αθίγγανους και ομογενείς που εγκαθίστανται στην Ελλάδα και οι οποίοι έχουν ενταχθεί σε κρατικά προγράμματα στεγαστικής αποκατάστασης ή σε προγράμματα που χρηματοδοτούνται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, από το κράτος.

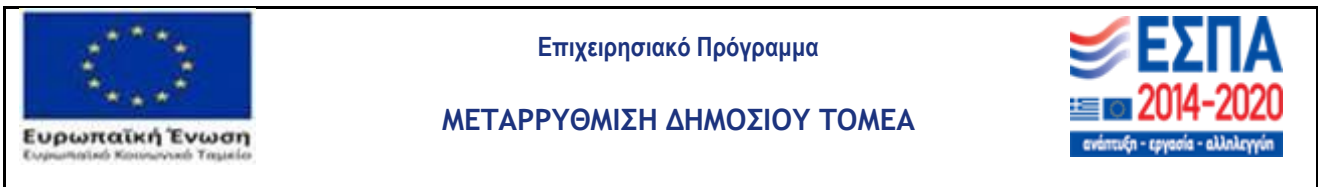
Η ανωτέρω παραχώρηση συντελείται υπό τη διαλυτική αίρεση, ότι επί μία εικοσαετία, το παραχωρούμενο ακίνητο δεν θα πωληθεί ή δεν θα εκμισθωθεί, με εξαίρεση τη γονική παροχή.

Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου αποτελεί τίτλο για τη μεταγραφή στα βιβλία του οικείου υποθηκοφυλακείου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται οι προϋποθέσεις και τα ειδικότερα κριτήρια παραχώρησης, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 15 - Αγορά - Ανταλλαγή Ακινήτων

1. Οι διατάξεις του άρθρου 186 του ν.3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως για την αγορά ιδιωτικών ακινήτων εκ μέρους των Δήμων. Ειδικά στην περίπτωση αγοράς ακινήτου, όπου σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 186 του Κώδικα Δήμων απαιτείται η εκτίμηση της αγοραίας αξίας του από το Σώμα Ορκωτών Εκτιμητών ως προϋπόθεση για την κατάρτιση της σύμβασης μεταβίβασης της κυριότητας, το Δημοτικό Συμβούλιο, με απόφαση του που λαμβάνεται με την πλειοψηφία επί του συνόλου των μελών του, μπορεί να κρίνει ότι το ακίνητο αυτό είναι το μόνο κατάλληλο για την εκπλήρωση δημοτικού ή κοινοτικού σκοπού και να αποφασίσει την απευθείας αγορά. Όπου, όμως, δεν προβλέπεται η εκτίμηση της αγοραίας αξίας του ακινήτου κατ' άρθρο 186 παρ. 6 του ΔΚΚ, τότε η κρίση περί του ότι το ακίνητο είναι το μόνο κατάλληλο, καθώς και η απόφαση για την απευθείας αγορά, λαμβάνονται με πλειοψηφία των 2/3 των μελών του Δημοτικού Συμβουλίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Επιτρέπεται η αγορά κτίσματος έτοιμου προς χρήση με το λειτουργικό του εξοπλισμό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους όρους διακήρυξης της δημοπρασίας. Για τον σκοπό αυτόν καταρτίζεται προσύμφωνο αγοραπωλησίας ακινήτου, το οποίο προβλέπει την κατάρτιση οριστικής σύμβασης μεταβίβασης και την παράδοση του οικοδομήματος εντός της προβλεπόμενης, από τη διακήρυξη, προθεσμίας και σύμφωνα με τους όρους αυτής.

3. Με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνολικού αριθμού των μελών του, επιτρέπεται η εκ μέρους Δήμων απευθείας και χωρίς δημοπρασία αγορά ακινήτων που ανήκουν σε επιχειρήσεις στις οποίες αυτοί μετέχουν. Οι διατάξεις του άρθρου 186 παρ. 5 του ν. 3463/2006 εφαρμόζονται αναλόγως.

4. Η ανταλλαγή ακινήτων των Δήμων μπορεί να γίνει χωρίς δημοπρασία. Στη περίπτωση αυτή, καθώς και στη περίπτωση της επιβάρυνσής τους με εμπράγματα δικαιώματα, ακολουθούνται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία του άρθρου 186 του ν.3463/2006.

Άρθρο 16 - Χρηματοδοτική μίσθωση

1. Δήμοι, σύνδεσμοι και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αυτών μπορούν να συμβάλλονται στο πλαίσιο συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που έχουν ως αντικείμενο πράγματα κινητά ή ακίνητα, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

2. Όταν αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι ακίνητο τρίτου, τότε η μεν επιλογή του κατάλληλου ακινήτου γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί αγοράς ακινήτων, η δε σύναψη της σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης γίνεται με την ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων περί δανείων.

3. Όταν αντικείμενο της χρηματοδοτικής μίσθωσης είναι κινητά πράγματα, τότε εφαρμόζονται οι διατάξεις περί προμηθειών.

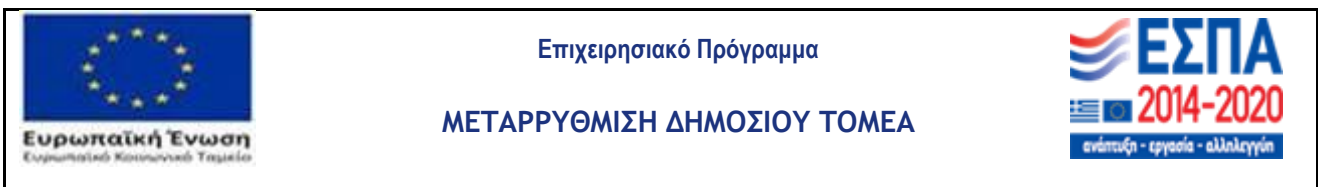
4. Η δυνατότητα σύναψης χρηματοδοτικής μίσθωσης κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν.1665/ 1986 (ΦΕΚ 194 Α'), όπως κάθε φορά ισχύει, δεν καταλαμβάνει τους φορείς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να καθορίζονται πρόσθετες ειδικές προϋποθέσεις, καθώς και θέματα τεχνικού χαρακτήρα για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 17 - Μίσθωση ακινήτων από τους Δήμους

Για ακίνητα που μισθώνουν οι Δήμοι γίνεται δημοπρασία. Αν η δημοπρασία που διεξήχθη δεν απέφερε αποτέλεσμα, μπορεί να γίνει απευθείας μίσθωση με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του συμβουλίου τους, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

Επιτρέπεται η μίσθωση κτηρίου για τη στέγαση σχολικής μονάδας πρωτοβάθμιας ή και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ανεξάρτητα από τη θεσμοθετημένη χρήση της περιοχής, εφόσον μετά από δύο (2) άγονες δημοπρασίες δεν βρέθηκε κατάλληλο κτήριο σε περιοχή όπου επιτρέπεται η ζητούμενη χρήση. Για τη μίσθωση του προηγούμενου εδαφίου

εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 3130/2003 (Α' 76) και της παρ. 9 του άρθρου 16 του ν. 627/1968 (Α' 266).

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η απευθείας και χωρίς δημοπρασία μίσθωση ακινήτου για την προσωρινή κάλυψη αναγκών στέγασης σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην περίπτωση που δεν έχουν ολοκληρωθεί οι διαδικασίες της δημοπρασίας έως και δύο (2) μήνες πριν την έναρξη του σχολικού έτους ή προκύπτουν επείγοντες και απρόβλεπτοι λόγοι κατά τη διάρκεια αυτού που υπαγορεύουν την προσωρινή μεταστέγαση του σχολείου σε άλλο κτήριο. Για τη σύναψη της σύμβασης απαιτείται ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με τα 2/3 του συνόλου των μελών του, καθώς και εκτίμηση της αρμόδιας επιτροπής καταλληλότητας, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις. Κατά παρέκκλιση των κειμένων διατάξεων, η διάρκεια της μίσθωσης ορίζεται για ένα (1) έτος με δυνατότητα παράτασης για άλλο ένα έτος, εφόσον εξακολουθούν να υφίστανται οι ανωτέρω λόγοι. Αναμίσθωση δεν επιτρέπεται.

Άρθρο 18 - Μεταγραφή συμβάσεων

Το πλήρες κείμενο των συμβάσεων, με τις οποίες γίνεται εκμίσθωση δημοτικών ακινήτων για χρονική διάρκεια μεγαλύτερη από εννέα (9) έτη, μεταγράφεται ατελώς, στα βιβλία μεταγραφών του Δήμου.

Άρθρο 19 - Παραχώρηση περιουσιακών στοιχείων σε Δήμους

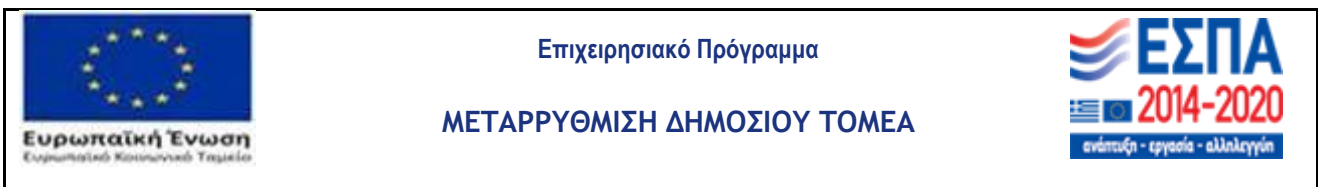
1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, επιτρέπεται να παραχωρηθούν ή να διατεθούν δωρεάν στους Δήμους περιουσιακά στοιχεία οποιασδήποτε φύσεως, που ανήκουν στο Δημόσιο και σε δημόσια νομικά πρόσωπα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου που διοικεί το φορέα αυτόν.
2. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση ή τη διάθεση, καθώς και οι συνέπειες που συνεπάγεται η μη τήρησή τους.

Άρθρο 20 - Ασφάλιση περιουσιακών στοιχείων

Οι Δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα μπορούν να ασφαλίζουν τα περιουσιακά τους στοιχεία, καθώς και την αστική τους ευθύνη.

Άρθρο 21 - Δυνητικό περιεχόμενο του δικαιώματος

1. Στο περιεχόμενο του δικαιώματος της επιφανείας είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται όροι αναφερόμενοι:
  - α) στην ανέγερση, συντήρηση και χρησιμοποίηση του κτίσματος,
  - β) στην ασφάλιση του κτίσματος και την ανοικοδόμησή του σε περίπτωση καταστροφής του,

γ) στην κατανομή της καταβολής των βαρών οποιασδήποτε φύσης που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος επί του οποίου το κτίσμα θα οικοδομηθεί ή έχει ήδη οικοδομηθεί,

δ) στην υποχρέωση του επιφανειούχου να μεταβιβάσει το δικαίωμά του στον κύριο ή σε τρίτο υποδεικνυόμενο από τον κύριο,

ε) στο δικαίωμα του κυρίου να συναινεί στη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση του δικαιώματος υπέρ τρίτων,

στ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου να αποκτήσει και το έδαφος,

ζ) στο δικαίωμα του επιφανειούχου προς αποζημίωση για τα περιερχόμενα στον κύριο κατά τη λήξη του δικαιώματος κτίσματα και στις προϋποθέσεις αποζημίωσης

η) στη χρήση του εδάφους επί του οποίου έχει συσταθεί η επιφάνεια

θ) στα δικαιώματα του κυρίου, ιδίως καταβολή ποινικής ρήτρας, αν ο επιφανειούχος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις του,

ι) στην απαγόρευση παραίτησης του επιφανειούχου από το δικαίωμα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 22 ή τη διατήρηση των δικαιωμάτων τρίτων που βαρύνουν την επιφάνεια μετά τη λήξη ή απόσβεσή της

2. Οι παραπάνω όροι περιλαμβάνονται στη σύμβαση σύστασης της επιφανείας ή σε μεταγενέστερη σύμβαση μεταξύ κυρίου και επιφανειούχου. Η σύμβαση αυτή γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο υποβαλλόμενο σε μεταγραφή. Οι παραπάνω όροι ενεργούν υπέρ και κατά του κυρίου και του επιφανειούχου και των διαδόχων τους.

Άρθρο 22 - Μεταβίβαση και επιβάρυνση - Βάρη του ακινήτου

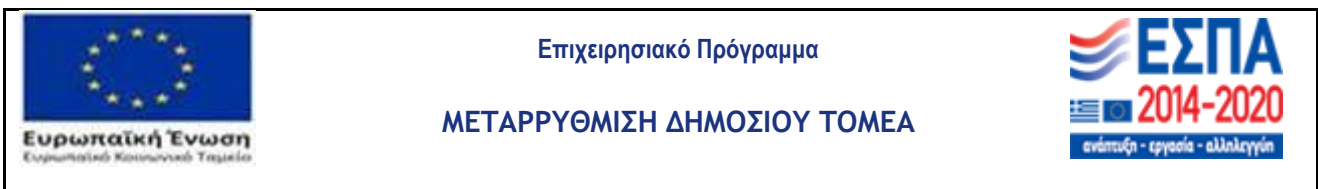
1. Η επιφάνεια είναι μεταβιβάσιμη εν ζωή ή αιτία θανάτου. Μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς σε εταιρεία. Η μεταβίβαση της επιφανείας γίνεται όπως και η μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου.

2. Επιτρέπεται η σύσταση υποθήκης, η εγγραφή προσημείωσης, καθώς και η σύσταση πραγματικών και προσωπικών δουλειών, οι οποίες βαρύνουν το δικαίωμα επιφανείας.

3. Αν έχει συμφωνηθεί ότι η μεταβίβαση ή η επιβάρυνση της επιφανείας εξαρτάται από τη συναίνεση του κυρίου, σύμφωνα με την περίπτωση ε' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, η συναίνεση αυτή πρέπει να υποβληθεί σε μεταγραφή. Η έλλειψη της συναίνεσης καθιστά τη μεταβίβαση ή την επιβάρυνση ανίσχυρη. Συναίνεση δεν απαιτείται σε περίπτωση αναγκαστικού πλειστηριασμού ή πτώχευσης.

4. Αν δεν υπάρχει αντίθετος όρος στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του προηγούμενου άρθρου, ο επιφανειούχος υποχρεούται να φέρει κατά τη διάρκεια της επιφανείας τα οποιασδήποτε φύσης βάρη που έχουν σχέση με το κτίσμα ή και το έδαφος, επί του οποίου υφίσταται το δικαίωμα επιφανείας.

5. Προγενέστερα εμπράγματα δικαιώματα επί του ακινήτου εξακολουθούν να βαρύνουν το ακίνητο, εκτός αν ο δικαιούχος συναινέσει στον περιορισμό τους επί του εδάφους ή του κτίσματος.

Άρθρο 23 - Λήξη και απόσβεση επιφανείας – Αποτελέσματα

1. Η επιφάνεια λήγει με την παρέλευση του χρόνου διάρκειάς της.
2. Η επιφάνεια αποσβέννυται άμα ενωθεί με την κυριότητα επί του εδάφους στο ίδιο πρόσωπο.
3. Αν δεν έχει ορισθεί το αντίθετο στη συμφωνία που προβλέπεται στην περίπτωση ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, η επιφάνεια αποσβέννυται με μονομερή δήλωση του επιφανειούχου προς τον κύριο ότι παραιτείται. Η δήλωση γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που κοινοποιείται στον κύριο και υποβάλλεται σε μεταγραφή.
4. Η καταστροφή του κτίσματος δεν επάγεται απόσβεση της επιφανείας.
6. Όταν η επιφάνεια λήξει ή αποσβεσθεί, τα κτίσματα και οι οριζόντιες ή κάθετες ιδιοκτησίες περιέρχονται στον κύριο. Αν δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία με βάση την περίπτωση ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 20, ο επιφανειούχος δεν δικαιούται να αξιώσει αποζημίωση ή απόδοση αδικαιολόγητου πλουτισμού για τα κτίσματα αυτά, ούτε να τα κατεδαφίσει ή να τα απομακρύνει από τη θέση τους.
7. Όταν η επιφάνεια λήξει ή αποσβεσθεί, ο επιφανειούχος υποχρεούται να αποδώσει τα κτίσματα στον κύριο.
8. Η λήξη επιφέρει την απόσβεση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τρίτων επί του δικαιώματος επιφανείας.
9. Εάν κατά το χρόνο απόσβεσης του δικαιώματος επιφανείας υπάρχουν εμπράγματα δικαιώματα τρίτων επ' αυτού, δεν επέρχεται απόσβεση της επιφανείας σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του παρόντος άρθρου, αλλά η επιφάνεια συνεχίζει στο πρόσωπο του κυρίου μέχρι τη λήξη της, μπορεί να μεταβιβαστεί περαιτέρω και τα εμπράγματα δικαιώματα τρίτων εξακολουθούν να βαρύνουν της επιφάνεια.

Άρθρο 24 - Συνέπειες της λήξης της επιφανείας για τις ενοχικές συμβάσεις

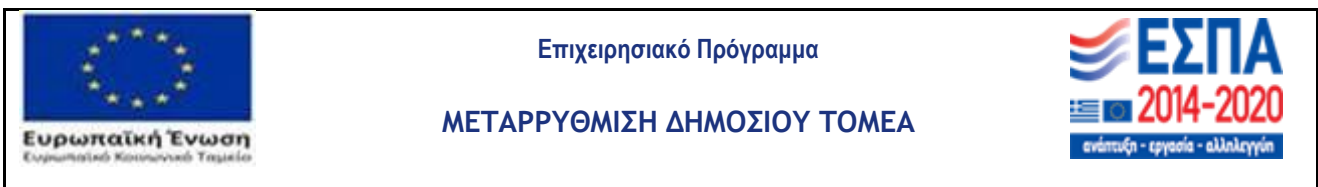
Αν δεν υπάρχει συναίνεση του κυρίου, η λήξη της επιφανείας επιφέρει τη λύση των ενοχικών συμβάσεων που έχει συνάψει ο επιφανειούχος με τρίτους με αντικείμενο το κτίσμα, του κυρίου μη υποχρεωμένου σε οποιαδήποτε αποζημίωση προς τον τρίτο.

Άρθρο 25 - Προστασία επιφανειούχου

Σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος του επιφανειούχου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις για την προστασία της κυριότητας.

Άρθρο 26 - Αντάλλαγμα

1. Η σύσταση του δικαιώματος επιφανείας γίνεται είτε αντί ορισμένου τμήματος, που καταβάλλεται ολόκληρο κατά τη σύσταση ή πιστώνεται ολικά ή μερικά, είτε αντί καταβολής εδαφονομίου είτε με συνδυασμό των δύο.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Τα σχετικά με το αντάλλαγμα ζητήματα καθορίζονται κατά τη σύσταση της επιφανείας ή με μεταγενέστερη συμφωνία. Τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν ότι το εδαφονόμιο θα προκαταβληθεί για μέρος ή το σύνολο της διάρκειας της επιφανείας με μείωση του ποσού του, που λαμβάνει χώρα με την εφαρμογή συμφωνούμενου συντελεστή προεξόφλησης.

Άρθρο 27 - Κτηματολόγιο – Φορολογική Μεταχείριση - Ειδικές Διατάξεις

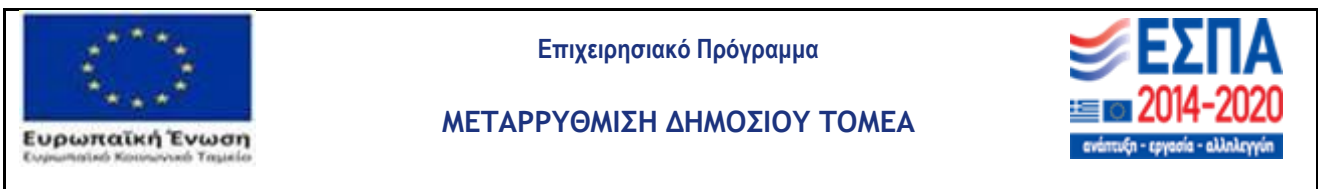
1. Σε περίπτωση λειτουργίας κτηματολογίου, η προβλεπόμενη στο ν. 3986/2011 δημοσιότητα με εγγραφή στα βιβλία μεταγραφών γίνεται στα κτηματολογικά βιβλία.

2.α. Για την εφαρμογή της φορολογικής εν γένει νομοθεσίας το εμπράγματο δικαίωμα της επιφανείας εξομοιώνεται με εκείνο της επικαρπίας.

β. Για την εφαρμογή των διατάξεων φορολογίας εισοδήματος το κόστος κτήσης του δικαιώματος επιφάνειας (είτε κατά τη σύσταση είτε σε μεταγενέστερη μεταβίβαση) εκπίπτει τμηματικά και ισόποσα από τα ακαθάριστα έσοδα των χρήσεων που διαρκεί το δικαίωμα επιφάνειας. Αναγνωρίζεται προς έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιφανειούχου επιχείρησης το σύνολο των εκπτώσεων του προηγούμενου εδαφίου, χωρίς να απαιτείται επιμερισμός βάσει της σχέσης αξίας γης και κτισμάτων. Από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης εκπίπτει το τίμημα για τη σύσταση προσωπικής ή πραγματικής δουλειάς επί δικαιώματος επιφάνειας. Για τον τρόπο υπολογισμού της έκπτωσης κατά το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζονται τα οριζόμενα στα δύο πρώτα εδάφια της υποπαραγράφου αυτής.

γ. Για την εφαρμογή των διατάξεων περί του δικαιώματος έκπτωσης και επιστροφής του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας, σε περίπτωση ανέγερσης κτισμάτων από τον επιφανειούχο και, περαιτέρω, μεταβίβασης του δικαιώματος επιφάνειας επί των κτισμάτων αυτών παρέχεται δικαίωμα έκπτωσης και επιστροφής του φόρου εισροών που επιβάρυνε την κατασκευή του υπό τους ίδιους όρους και στην ίδια έκταση που ισχύουν για τη μεταβίβαση πλήρους κυριότητας. Σε περίπτωση που η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι μικρότερη από τη συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος του μεταβιβάζοντα κατά τη στιγμή της μεταβίβασης, η ρύθμιση του προηγούμενου εδαφίου εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι τουλάχιστον είκοσι έτη. Εάν η διάρκεια του δικαιώματος που μεταβιβάζεται είναι μικρότερη από τη συνολική υπολειπόμενη διάρκεια του δικαιώματος του μεταβιβάζοντα κατά τη στιγμή της μεταβίβασης και περαιτέρω η διάρκεια του μεταβιβαζόμενου δικαιώματος επιφάνειας είναι μικρότερη των είκοσι ετών, το δικαίωμα έκπτωσης και επιστροφής του φόρου εισροών περιορίζεται αναλογικά με βάση τους μήνες. Για τους σκοπούς του προηγούμενου εδαφίου διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε ημερών λαμβάνεται ως μήνας.

3. Ο κύριος δύναται να τιτλοποιεί παρούσες και μελλοντικές απαιτήσεις από εδαφονόμια από δικαιώματα επιφανείας που έχουν συσταθεί ή που πρόκειται να συσταθούν κατ' ανάλογη εφαρμογή των άρθρων 10 και 14 του ν. 3156/2003 (Α' 157). Με την επιφύλαξη των διατάξεων για τις κρατικές ενισχύσεις το Δημόσιο δύναται να παρέχει εγγύηση για τις ομολογίες που εκδίδονται στο πλαίσιο της τιτλοποίησης.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

4. Σε περίπτωση που ο κύριος κατά τη διάρκεια της επιφανείας πρόκειται να εκποιήσει με δημόσιο διαγωνισμό το ακίνητο, επί του οποίου έχει συσταθεί δικαίωμα επιφανείας, ο επιφανειούχος έχει δικαίωμα να το αποκτήσει κατά προτεραιότητα έναντι άλλων που υποβάλλουν ουσιαστικά όμοιες προσφορές.

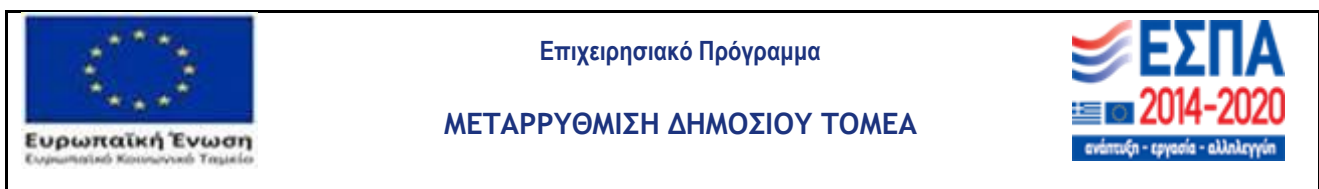
5. Οι διατάξεις για την κατάσχεση ακινήτου εφαρμόζονται και για την κατάσχεση του δικαιώματος της επιφάνειας.

6. Σε περίπτωση πλειστηριασμού του δικαιώματος επιφάνειας οι γεγενημένες απαιτήσεις του κυρίου έναντι του επιφανειούχου για τη καταβολή του προβλεπόμενου στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου ανταλλάγματος ικανοποιούνται μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης και πριν την διαίρεση του πλειστηριάσματος σε ποσοστά κατά τα άρθρα 977 και 1007 Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ομοίως ικανοποιούνται οι απαιτήσεις αυτές και σε περίπτωση πτώχευσης ή ειδικής εκκαθάρισης μετά την αφαίρεση των δικαστικών εξόδων, των εξόδων διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας, στα οποία περιλαμβάνεται και η προσωρινή και οριστική αντιμισθία του συνδίκου και των τυχόν ομαδικών πιστωμάτων ή αντίστοιχα των εξόδων εκκαθάρισης στα οποία περιλαμβάνονται και οι δαπάνες λειτουργίας της επιχείρησης κατά τη εκκαθάριση.

Άρθρο 28 - Ρύθμιση θεμάτων Εμπορικών Μισθώσεων

12. Μισθώσεις ακινήτων, που υπάγονται στο π.δ. 34/ 1995 (Α' 30), οι οποίες αφορούν σε ακίνητα στα οποία στεγάζονται επιχειρήσεις με εκμισθωτή το Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ., Ο.Τ.Α. ή φορέα του ευρύτερου δημόσιου τομέα πλην της ΕΤΑΔ, συμπεριλαμβανομένων αυτών που έχουν παραταθεί ή ανανεωθεί, εφόσον δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές μισθωμάτων ή άλλες οφειλές προς τον οικείο φορέα και υποβληθεί βιώσιμο επιχειρηματικό πλάνο για εκσυγχρονισμό και ανακαίνιση του ακινήτου που εγκρίνεται από την αρμόδια υπηρεσία του εκμισθωτή, μπορούν να παρατείνονται μέχρι δώδεκα (12) χρόνια από τη λήξη τους με απόφαση του αρμόδιου οργάνου και με απευθείας σύναψη σύμβασης παράτασης της μίσθωσης με τον εγκατεστημένο στο μίσθιο εκμισθωτή. Το ίδιο ισχύει και για μισθώσεις των παραπάνω ακινήτων που έχουν λήξει, εφόσον το μίσθιο δεν έχει αποδοθεί και δεν υφίσταται αντισυμβατική διακράτηση.

14. Μισθώσεις ακινήτων που υπάγονται στο π.δ. 34/ 1995, οι οποίες αφορούν σε ακίνητα που βρίσκονται σε παραμεθόριους νησιωτικούς δήμους χαρακτηρισμένους τουριστικούς τόπους και στα οποία στεγάζονται τουριστικές επιχειρήσεις των άρθρων 1 του β.δ. 436/1961 και 2 του ν. 2160/1993, που καταρτίστηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 19 του άρθρου 7 του ν. 2741/1999 «Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων, άλλες ρυθμίσεις θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Ανάπτυξης και λοιπές διατάξεις» (Α' 199), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν. 3517/2006 (Α' 271), με ετήσιο μίσθωμα ίσο ή μεγαλύτερο από το 6% της εκάστοτε αντικειμενικής ή της αγοραίας αξίας του μισθίου στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων με αντικειμενικά κριτήρια, εφόσον δεν υπάρχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές μισθωμάτων ή άλλες οφειλές προς τον οικείο φορέα, μπορούν να τροποποιηθούν ως προς τον όρο αυτόν με συμφωνία των συμβαλλόμενων μερών. Στην περίπτωση αυτή, το συμφωνηθέν μίσθωμα

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δεν μπορεί να είναι κατώτερο από το 4,8% της εκάστοτε ισχύουσας αντικειμενικής αξίας ή της αγοραίας αξίας του μισθίου, κατά την παραπάνω διάκριση.

Άρθρο 29 - Όροι και προϋποθέσεις για την παραχώρηση κατά κυριότητα ή χρήση αθλητικών εγκαταστάσεων προς Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Τουρισμού, μετά από σύμφωνη γνώμη του κυρίου των κατωτέρω αναφερόμενων ακινήτων εγκαταστάσεων, που παρέχεται με απόφαση του οικείου κατά περίπτωση οργάνου, δύναται να μεταβιβαστεί αιτία δωρεάς η κυριότητα ή να παραχωρηθεί άνευ ανταλλάγματος η χρήση ολόκληρων ή τμημάτων εδαφικών εκτάσεων μετά των εντός αυτών κειμένων κτηριακών και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, που ανήκουν κατά κυριότητα στο Δημόσιο, Ν.Π.Δ.Δ. ή εποπτευόμενα από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού νομικά πρόσωπα, προς τους δήμους και τις περιφέρειες, μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου δήμου ή περιφέρειας.

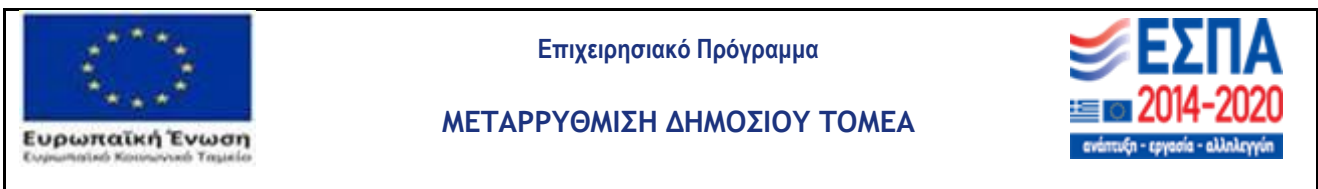
Κάθε μεταβίβαση κυριότητας ή παραχώρηση χρήσεως των εγκαταστάσεων που περιγράφονται ανωτέρω τελεί υπό τις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: α) να διατηρείται εσαεί η αθλητική χρήση των παραχωρούμενων κατά κυριότητα ή χρήση εγκαταστάσεων και β) το συνολικό κόστος τυχόν εργασιών για την ανέγερση ή κατασκευή νέων εγκαταστάσεων ή την τέλεση εργασιών επισκευής, ανακαίνισης, επέκτασης ή βελτίωσης των υφιστάμενων, καθώς και το σύνολο των πάσης φύσεως λειτουργικών δαπανών να καλύπτεται αποκλειστικά και μόνο από τον δικαιούχο της παραχώρησης δήμο ή περιφέρεια.

Η κατά τα ανωτέρω μεταβίβαση διενεργείται υπό τον όρο του αμεταβίβαστου σε τρίτους.

Άρθρο 30 - Μεταβίβαση σχολικών ακινήτων στους Δήμους

Ακίνητα, χαρακτηρισμένα, μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 4483/2017, στα οικεία ρυμοτομικά σχέδια, ως κατάλληλα για την κάλυψη αναγκών σχολικής στέγης, τα οποία με οποιονδήποτε τρόπο περιήλθαν στις πρώην Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις και ανήκουν πλέον στις περιφέρειες κατά κυριότητα, χωρίς να έχουν ανεγερθεί σε αυτά σχολικές μονάδες, λόγω της μεταβίβασης της σχετικής αρμοδιότητας στους οικείους δήμους, μεταβιβάζονται αυτοδικαίως στους δήμους, στην τοπική αρμοδιότητα των οποίων ανήκουν, κατόπιν έκδοσης σχετικής διαπιστωτικής πράξης από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την οποία μεταγράφονται ατελώς στα βιβλία μεταγραφών του οικείου Υποθηκοφυλακείου ή Κτηματολογικού Γραφείου. Σχολικές μονάδες, που βρίσκονται στο στάδιο της ανέγερσης, μεταβιβάζονται στους οικείους δήμους μαζί με τον εξοπλισμό τους, αμέσως μόλις αποπερατωθούν και παραληφθούν νομίμως, με όμοια διαπιστωτική πράξη.

Άρθρο 31 - Ηλεκτρονική Βάση Καταγραφής Ακίνητης Περιουσίας

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

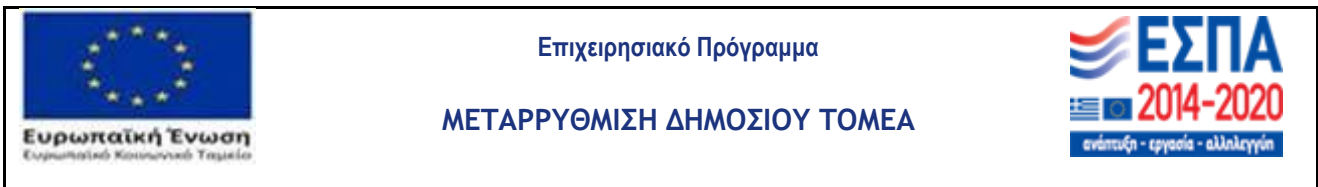
1. Για την υποστήριξη των Ο.Τ.Α., με στόχο τη βέλτιστη διαχείριση και αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους και για την ενίσχυση του επιτελικού σχεδιασμού πολιτικών και δράσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης από την κεντρική διοίκηση, τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών βάση δεδομένων με τίτλο «Καταγραφή Ακίνητης Περιουσίας Ο.Τ.Α.».
2. Οι περιφέρειες, οι δήμοι και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου δικαίου καταχωρίζουν στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1 το σύνολο των στοιχείων των ακινήτων τους και τις τυχόν μεταβολές αυτών.
3. Οι Ο.Τ.Α. είναι υπεύθυνοι για τη διασφάλιση της καταχώρισης και τακτικής ενημέρωσης τυχόν μεταβολών στη βάση δεδομένων της παραγράφου 1.
4. Υφιστάμενες βάσεις δεδομένων με στοιχεία της ακίνητης περιουσίας των Ο.Τ.Α. κοινοποιούνται, μέσα σε τρεις (3) μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος, στο Υπουργείο Εσωτερικών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΚΑΙ ΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 32 - Περιουσία

1. Οι Περιφέρειες οφείλουν να διατηρούν και να προστατεύουν την περιουσία τους και να τη διαχειρίζονται με τρόπο επιμελή και αποδοτικό.
2. Ακίνητα και κινητά πράγματα, αξίες και οτιδήποτε ανήκει στην περιουσία των Ν.Α. καταγράφεται σε βιβλία, ο τύπος και το περιεχόμενο των οποίων καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Για τα ακίνητα οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις οφείλουν να καταρτίζουν και τηρούν κτηματολόγιο.
3. Η ακίνητη περιουσία των Περιφερειών προστατεύεται σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά για την προστασία της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου.
4. Οι Περιφέρειες μπορούν να ασκούν ή να διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία, για την εκπλήρωση του σκοπού τους.
5. Διατάξεις της νομοθεσίας που προβλέπουν την παραχώρηση της χρήσης ή τη μεταβίβαση της κυριότητας κινητών ή ακινήτων του Δημοσίου ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου σε Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται αναλόγως και στις Περιφέρειες. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού μπορεί επίσης να καταχωρούνται κατά χρήση ή να μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στις Περιφέρειες ακίνητα ή κινητά που ανήκουν σε νομικά πρόσωπα του δημοσίου τομέα, ύστερα από απόφαση του συλλογικού οργάνου διοίκησης του νομικού προσώπου.
6. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος καταρτίσεως και τηρήσεως κτηματολογίου της Περιφέρειας, τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο κτηματολόγιο, οι προϋποθέσεις, ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την αγορά και μίσθωση κινητών ή

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ακινήτων, την αποδοχή δωρεών κινητών ή ακινήτων και την εκποίηση, δωρεά, παραχώρηση της χρήσης ή εκμίσθωση κινητών ή ακινήτων.

Άρθρο 33 - Περιουσία περιφερειών

1. Εφαρμοστέες διατάξεις για τα θέματα απόκτησης, διαχείρισης, προστασίας και διάθεσης της ακίνητης και κινητής περιουσίας των περιφερειών, είναι οι αντίστοιχες διατάξεις του π.δ. 30/1996, του π.δ. 242/1996 και του ν. 3852/2010. Για την εφαρμογή των ανωτέρω, όπου στις διατάξεις των προεδρικών διαταγμάτων αυτών αναφέρεται «Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση», «Νομάρχης», «Νομαρχιακή Επιτροπή» και «Νομαρχιακό Συμβούλιο», νοούνται, αντίστοιχα, η «Περιφέρεια», ο «Περιφερειάρχης», η «Οικονομική Επιτροπή» και το «Περιφερειακό Συμβούλιο».

2. Τα δικαιώματα για αποκλειστική χρήση των ακινήτων, που προϋπήρχαν υπέρ των κατοίκων κάθε Ενιαίας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης ή Νομαρχιακού Διαμερίσματος, διατηρούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΥΠΕΡ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΩΝ

Άρθρο 34 – Απαλλοτριώσεις υπέρ Περιφερειών

1. Επιτρέπεται με απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου να απαλλοτριωθούν αναγκαστικά, υπέρ των Περιφερειών, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικά ή αγροτικά ακίνητα ή να συσταθούν εμπράγματα δικαιώματα σε αυτά:

α. Για τη διάνοιξη, διεύρυνση, διαμόρφωση και κατασκευή επαρχιακών οδών και συναφών τεχνικών έργων.

β. Για την εκτέλεση έργων γενικού ενδιαφέροντος και έργων για την ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας, της αλιείας, των δασών, της βιοτεχνίας, της βιομηχανίας, του τουρισμού.

γ. Για την κατασκευή κάθε νομαρχιακού κτιριακού έργου και κάθε άλλου έργου που ο σκοπός του βρίσκεται μέσα στις αρμοδιότητες της Περιφέρειας.

δ. Για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμήσεως υπέρ των Περιφερειών απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων της περιφέρειάς τους ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

3. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης ακινήτου ή η σύσταση εμπράγματος δικαιώματος σε αυτό, γίνεται με απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του. Η απόφαση αυτή πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας προσδιορισμό του ακινήτου που αλλοτριώνεται ή του εμπράγματος

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δικαιώματος που συνιστάται και της δημόσιας ωφέλειας, για την οποία γίνεται η απαλλοτρίωση ή η σύσταση δικαιώματος.

4. Για να εκδοθεί η απόφαση που κηρύσσει την απαλλοτρίωση ή συνιστά εμπράγματο δικαίωμα, απαιτούνται:

α. Κτηματολογικό διάγραμμα που απεικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση ή την έκταση που επιβαρύνεται με το εμπράγματο δικαίωμα, καθώς και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν.

β. Κτηματολογικός πίνακας στον οποίο εμφανίζονται οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ακινήτου και τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται σε αυτό και των λοιπών συστατικών του.

γ. Μελέτη ή προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη του έργου που τυχόν πρόκειται να εκτελεστεί.

δ. Απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων του άρθρου 4 του Ν. 1650/1986, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί η απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερομένων στην 69269/5387/25.10.1990 κοινή απόφαση (ΦΕΚ 67 Β').

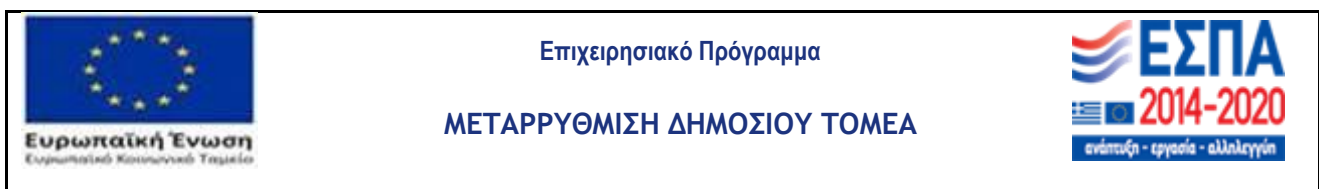
5. Ο νομέας ή κάτοχος του ακινήτου, του οποίου προετοιμάζεται η απαλλοτρίωση, υποχρεούται να επιτρέπει την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την καταμέτρηση και σύνταξη των πιο πάνω διαγραμμάτων και μελετών. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών πρέπει να μην εμποδίζει τη χρήση και κάρπωση του ακινήτου. Η Περιφέρεια υποχρεούται να αποκαταστήσει τις βλάβες ή φθορές που προκλήθηκαν από την εκτέλεση των παραπάνω προπαρασκευαστικών εργασιών.

6. Η απόφαση με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτρίωση ή συνιστάται εμπράγματο δικαίωμα, κοινοποιείται στον καθ' ου η απαλλοτρίωση ή σύσταση εμπράγματος δικαιώματος, εφόσον είναι γνωστός, με όργανο της Περιφέρειας ή δημόσιο ή δημοτικό ή κοινοτικό όργανο, που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης. Αν είναι άγνωστος, η κοινοποίηση γίνεται κατά τις διατάξεις του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

7. Ο καθ' ου έχει δικαίωμα προσφυγής στην επιτροπή του άρθρου 68 για παράβαση νόμου μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου.

Κατά της απορριπτικής απόφασης της επιτροπής ο ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει προσφυγή στον Υπουργό Εσωτερικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του Ν. 3200/1955.

Αν οι προθεσμίες για την άσκηση προσφυγών περάσουν χωρίς να ασκηθεί προσφυγή ή οι προσφυγές που ασκήθηκαν απορριφθούν, η απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου δημοσιεύεται με φροντίδα της Περιφέρειας μια φορά σε μια ημερήσια εφημερίδα του νομού. Αν στο νομό δεν εκδίδεται ημερήσια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δισεβδομαδιαίες. Με τη δημοσίευση της απόφασης του περιφερειακού συμβουλίου ολοκληρώνεται η διαδικασία κήρυξης της απαλλοτρίωσης ή σύστασης εμπράγματος δικαιώματος, η δε πραγματοποίηση της απαλλοτριώσεως και της συστάσεως

του εμπράγματος δικαιώματος ολοκληρώνεται με την καταβολή της πλήρους αποζημίωσης στο δικαιούχο.

8. Οι διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις του Δημοσίου, εκτός από την παρ. 1 του άρθρου 5 του ν.δ. 797/1971 (ΦΕΚ 1 Α'), εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις ή τις συστάσεις εμπραγμάτων δικαιωμάτων, υπέρ Περιφερειακών Αυτοδιοικήσεων, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος.

9. Οι κύριοι ή κάτοχοι ακινήτων κτημάτων υποχρεούνται να ανέχονται τη διενέργεια δοκιμαστικών γεωτρήσεων και εκσκαφών μέσα στα κτήματά τους από τη Περιφέρεια, όταν προβλέπεται τούτο από τεχνική ή γεωλογική μελέτη ή έκθεση για την ανεύρεση υδάτων, την καλλιέργεια υφιστάμενων πηγών ή την τοποθέτηση σωλήνων ή αγωγών. Η μετατόπιση των σωλήνων ή αγωγών που τοποθετούνται, γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίου ή του κατόχου του ακινήτου, με απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου, που εκδίδεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες. Στην περίπτωση αυτή η σχετική δαπάνη επιβαρύνει την Περιφέρεια.

Αν προκληθεί ζημία από τις ενέργειες αυτές, η οφειλόμενη αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο της τεχνικής υπηρεσίας της Περιφέρειας. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει στο μονομελές πρωτοδικείο της περιφέρειας του ακινήτου αίτηση για αύξηση του ποσού της οφειλόμενης αποζημίωσης.

Η αίτηση αυτή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου το πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο και εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 35 - Δρόμοι προς τις ακτές

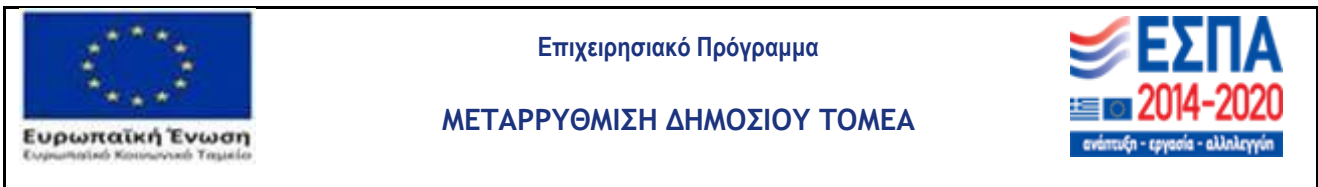
1. Επιτρέπεται για δημόσια ωφέλεια ή απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών για τη δημιουργία οδών προσπέλασης προς την παραλία και τον αιγιαλό καθώς και των αναγκαιών χώρων στάθμευσης οχημάτων. Οι οδοί είναι δημοτικές κατά περίπτωση και δεν υπάγονται στις κατηγορίες των οδών που παρέχουν ειδικές δυνατότητες κατάτμησης και ανοικοδόμησης.

2. Οι κατά την προηγούμενη παράγραφο οδοί προσπέλασης δημιουργούνται σύμφωνα με γενικότερο σχεδιασμό που καταρτίζεται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και διαμορφώνονται ως πεζόδρομοι, χωρίς να αποκλείεται σε ορισμένες πρόσφορες θέσεις η διαμόρφωση οδών και χώρων στάθμευσης για τροχοφόρα σύμφωνα με τα οριζόμενα με την πράξη κήρυξης της απαλλοτρίωσης, μέσα στα πλαίσια του παραπάνω σχεδιασμού.

Άρθρο 36 – Απαλλοτρίωση υπέρ Δήμων

1. Επιτρέπεται να απαλλοτριωθούν αναγκαστικά υπέρ των Δήμων, για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αστικά ή αγροτικά ακίνητα ή να συσταθεί δουλεία εις βάρος τους:

α) για τη διάνοιξη, τη διεύρυνση, τη διαμόρφωση και την κατασκευή δημοτικών και κοινοτικών οδών, καθώς και οδών που συνδέουν έναν Δήμο με εθνική ή επαρχιακή οδό και συναφών τεχνικών έργων,

β) για την ύδρευση και την εκτέλεση των έργων, που αφορούν τη συγκέντρωση, τη μεταφορά, τη διανομή και την εξυγίανση του νερού και είναι αναγκαία για την ύδρευση,

γ) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την άρδευση, την αποξήρανση, την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, που έχουν σκοπό τη βελτίωση της γεωργικής παραγωγής ή τη διανομή της εκτάσεως που βελτιώνεται σε δημότες, που είναι ακτήμονες ή δεν έχουν επαρκή κλήρο,

δ) για τη δημιουργία ή την επέκταση πλατειών, κήπων, αλσών, δενδροστοιχιών, αθλητικών γηπέδων και άλλων κοινόχρηστων χώρων, με επιφύλαξη των διατάξεων που ρυθμίζουν την κήρυξη απαλλοτριώσεων για την εφαρμογή εγκεκριμένων σχεδίων πόλεως,

ε) για την εκτέλεση έργων σχετικών με την αποστράγγιση, τη διευθέτηση ρευμάτων, την αποχέτευση όμβριων ή ακάθαρτων υδάτων και κάθε είδους τεχνικών έργων, που έχουν σκοπό την εξυγίανση ή τον εξωραϊσμό,

στ) για τη λήψη και μεταφορά άμμου, λίθων και άλλου παρεμφερούς υλικού που χρησιμεύει για την εκτέλεση δημοτικών και κοινοτικών έργων,

ζ) για την ίδρυση ή την επέκταση κοιμητηρίου και κέντρου αποτέφρωσης νεκρών,

η) για τη συντήρηση ή τη διαφύλαξη ακινήτων που έχουν ιστορική ή παραδοσιακή αξία,

θ) για την εναπόθεση απορριμμάτων,

ι) για την προστασία του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος,

ια) για την κατασκευή κάθε δημοτικού ή κοινοτικού κτιριακού έργου και κάθε άλλου έργου που ο σκοπός του βρίσκεται μέσα στις αρμοδιότητες των Οργανισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

2. Αναγνωρίζεται δικαίωμα προτιμήσεως υπέρ Δήμων και Κοινοτήτων απέναντι σε άλλους δημόσιους φορείς, σε περίπτωση εξαγοράς επιχειρήσεων ή αναγκαστικής συμμετοχής σε αυτές, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 106 παρ. 3 έως 5 του Συντάγματος.

Άρθρο 37 - Κήρυξη της απαλλοτρίωσης και σύσταση δουλείας

1. Η κήρυξη της απαλλοτρίωσης ή η σύσταση δουλείας ακινήτου, που βρίσκεται μέσα στη διοικητική περιφέρεια Δήμου, γίνεται με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του.

2. Η απόφαση αυτή του δημοτικού συμβουλίου πρέπει να περιέχει επί ποινή ακυρότητας σαφή προσδιορισμό του ακινήτου που απαλλοτριώνεται ή του δικαιώματος δουλείας που συνιστάται και της δημόσιας ωφέλειας, για την οποία γίνεται η απαλλοτρίωση ή η σύσταση δουλείας.

3. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης αγροτικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας Υπηρεσίας Γεωργίας της οικείας Περιφέρειας, στην περιοχή της οποίας βρίσκεται η έκταση ή το μεγαλύτερο τμήμα αυτής. Η αρνητική γνώμη δεν παρακωλύει την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δασικής έκτασης απαιτείται επιπλέον και γνώμη της αρμόδιας δασικής υπηρεσίας. Για τη διατύπωση γνώμης

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τάσσεται προθεσμία δύο (2) μηνών από την περιέλευση του σχετικού εγγράφου. Εάν εκπνεύσει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η κήρυξη της απαλλοτρίωσης χωρεί νομίμως. Η τήρηση των διατυπώσεων αυτής της παραγράφου παραλείπεται, αν τα σχετικά ζητήματα έχουν ήδη αρμοδίως εξετασθεί στο πλαίσιο τήρησης των διαδικασιών του εδαφίου δ' της παραγράφου 5 του παρόντος.

4. Για την κήρυξη αναγκαστικής απαλλοτρίωσης απαιτείται, σε κάθε περίπτωση, ανακοίνωση της υπηρεσίας που προτείνει την απαλλοτρίωση, στην οποία να αναφέρεται ο σκοπός της απαλλοτρίωσης και να προσδιορίζεται η απαλλοτριωτέα έκταση ή η ευρύτερη

περιοχή στην οποία βρίσκεται αυτή. Με την ανακοίνωση καλούνται οι ενδιαφερόμενοι να προβούν σε προσφορά ή υπόδειξη κατάλληλων για το σκοπό της απαλλοτρίωσης ακινήτων. Παράλληλα γίνεται τοιχοκόλληση της ανακοίνωσης στο κατάστημα του Δήμου ή της Κοινότητας στην περιφέρεια των οποίων βρίσκονται τα απαλλοτριωτέα ακίνητα. Για την τοιχοκόλληση συντάσσεται πρακτικό από όργανο του Δήμου ή της Κοινότητας, το οποίο υποβάλλεται στην υπηρεσία που εξέδωσε την ανακοίνωση. Η δημοσιοποίηση της ανακοίνωσης και η τοιχοκόλληση γίνονται έναν τουλάχιστον μήνα πριν τη δημοσίευση της απόφασης κήρυξης της απαλλοτρίωσης και η σχετική δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο για την καταβολή της αποζημίωσης.

5. Για να εκδοθεί η απόφαση που κηρύσσει την απαλλοτρίωση ή συνιστά τη δουλεία, απαιτούνται:

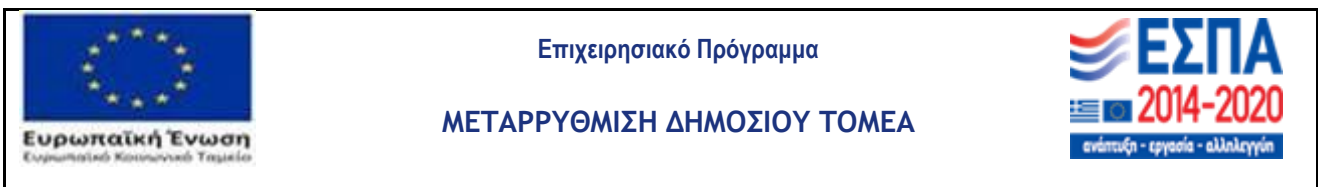
α) κτηματολογικό διάγραμμα που απεικονίζει την απαλλοτριωτέα έκταση ή την έκταση που επιβαρύνεται με τη δουλεία, καθώς και τις επί μέρους ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε αυτήν,

β) κτηματολογικός πίνακας, στον οποίο εμφανίζονται οι εικαζόμενοι ιδιοκτήτες των ακινήτων, το εμβαδόν κάθε ακινήτου και τα κύρια προσδιοριστικά στοιχεία των κατασκευών που βρίσκονται σε αυτό και των λοιπών συστατικών του, καθώς και ο χαρακτηρισμός της έκτασης,

γ) μελέτη ή προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη του έργου που τυχόν πρόκειται να εκτελεστεί,

δ) τήρηση των διαδικασιών για τη χωροθέτηση του έργου, που προβλέπονται σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση από τους νόμους 1650/1986 (ΦΕΚ 160 Α') και 3010/2002 (ΦΕΚ 91 Α') και τις υπ' αριθμ. 69269/5387/25.10.1990 (ΦΕΚ 678 Β') και Η.Π. 15393/2332/5.8.2002 (ΦΕΚ 1022 Β') κοινές αποφάσεις, όπως κάθε φορά ισχύουν, εφόσον το έργο για το οποίο θα κηρυχθεί απαλλοτρίωση περιλαμβάνεται μεταξύ των αναφερόμενων στις διατάξεις αυτές,

ε) βεβαίωση του αρμόδιου οργάνου για την έκδοση της πράξης, το ύψος της δαπάνης και τον τρόπο κάλυψής της, με μνεία του αντίστοιχου φορέα και κωδικού αριθμού εξόδου του οικείου προϋπολογισμού, από την εγγεγραμμένη πίστωση των οποίων πρόκειται να καλυφθεί η εν λόγω δαπάνη. Σε περίπτωση που δεν έχει εγγραφεί σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του οικείου Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή η εγγεγραμμένη έχει εξαντληθεί ή είναι ανεπαρκής, αναγράφεται η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου περί μεταφοράς πιστώσεως ή η πηγή από την οποία θα καλυφθεί η σχετική

δαπάνη. Η βεβαίωση αυτή μνημονεύεται υποχρεωτικά στο προοίμιο της πράξης κήρυξης της απαλλοτρίωσης,

στ) εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για το Εθνικό Κτηματολόγιο.

6. Ο νομέας ή κάτοχος του ακινήτου που πρόκειται να απαλλοτριωθεί ή να επιβαρυνθεί με δουλεία υποχρεούται να επιτρέπει την εκτέλεση των προπαρασκευαστικών εργασιών για την καταμέτρηση και σύνταξη των πιο πάνω διαγραμμάτων και μελετών. Η εκτέλεση των εργασιών αυτών πρέπει να μην εμποδίζει τη χρήση και κάρπωση του ακινήτου. Ο Δήμος υποχρεούται να αποκαταστήσει τις βλάβες ή φθορές που προκλήθηκαν από την εκτέλεση των παραπάνω προπαρασκευαστικών εργασιών.

7. Η απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, με την οποία κηρύσσεται η απαλλοτρίωση ή συνιστάται η δουλεία, δημοσιεύεται, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την έκδοσή της, σε μία ημερήσια εφημερίδα του νομού και κοινοποιείται στον καθ' ου η απαλλοτρίωση ή σύσταση δουλείας, εφόσον είναι γνωστός, με δημοτικό, κοινοτικό ή δημόσιο όργανο, που συντάσσει αποδεικτικό κοινοποίησης.

Αν ο καθ' ου είναι άγνωστος, η κοινοποίηση γίνεται κατά τις διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

8. Ο καθ' ου έχει δικαίωμα προσφυγής σύμφωνα με το άρθρο 150 εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου.

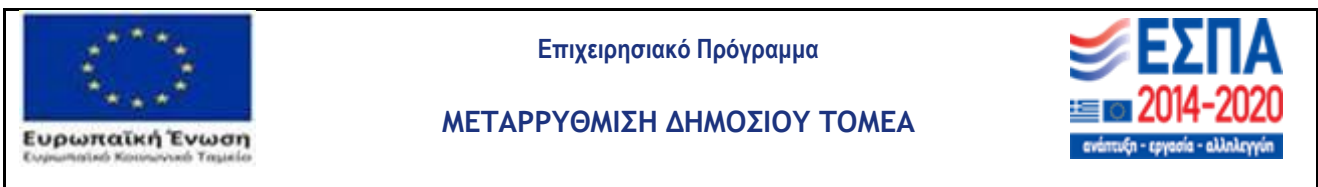
9. Αν κριθεί, ότι νόμιμα εκδόθηκε η απόφαση της παραγράφου 1, δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο αυτής, με φροντίδα του Δήμου μια φορά σε μία ημερήσια εφημερίδα που εκδίδεται στο νομό. Αν δεν εκδίδεται τέτοια εφημερίδα, η δημοσίευση γίνεται σε δύο εβδομαδιαίες ή δεκαπενθήμερες εφημερίδες. Με τη δημοσίευση ή τις δημοσιεύσεις αυτές ολοκληρώνεται η διαδικασία κήρυξης της απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας .

10. Αν ακυρωθεί η απόφαση απαλλοτρίωσης ή σύστασης δουλείας, τηρούνται οι δημοσιεύσεις της προηγούμενης παραγράφου .

11. Αν κηρυχθεί απαλλοτρίωση ή γίνει σύσταση δουλείας σε ακίνητο που βρίσκεται έξω από τη διοικητική περιφέρεια του Δήμου, η σχετική απόφαση επιδίδεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Πολιτικής Δικονομίας στο Δήμο, στη διοικητική περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο. Το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου αυτού υποχρεούται να γνωμοδοτήσει αιτιολογημένα μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός μηνός, η οποία αρχίζει από την επόμενη της επίδοσης του προηγούμενου εδαφίου. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία αυτή, η διαδικασία της απαλλοτρίωσης ή της σύστασης δουλείας συνεχίζεται και χωρίς τη γνωμοδότηση αυτή και εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων 5, 6, 7 και 8.

12. Οι διατάξεις που κάθε φορά ισχύουν για τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις του Δημοσίου εφαρμόζονται και στις απαλλοτριώσεις ή τις συστάσεις δουλειών, υπέρ Δήμων, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος.

Άρθρο 38 - Λοιπές επεμβάσεις στην ιδιοκτησία

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. Οι κύριοι ή κάτοχοι κτημάτων και οικοπέδων υποχρεούνται να ανέχονται τη διενέργεια δοκιμαστικών γεωτρήσεων και εκσκαφών μέσα σε αυτά από το Δήμο ή τις δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, όταν προβλέπεται τούτο από τεχνική ή γεωλογική μελέτη ή έκθεση για την ανεύρεση υδάτων, καθώς και την αξιοποίηση υφιστάμενων πηγών ή την τοποθέτηση σωλήνων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης. Η μετατόπιση των σωλήνων ύδρευσης, άρδευσης και αποχέτευσης, που τοποθετούνται, γίνεται ύστερα από αίτηση του κυρίου ή του κατόχου του ακινήτου, με απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, που εκδίδεται μέσα σε είκοσι (20) ημέρες.

Στην περίπτωση αυτή η σχετική δαπάνη επιβαρύνει το Δήμο. Επίσης, οι κύριοι ή κάτοχοι ακινήτων υποχρεούνται να ανέχονται την τοποθέτηση ενδεικτικών πινακίδων, για την κυκλοφορία και την ονοματοθεσία οδών και πλατειών, καθώς και τη στήριξη φωτιστικών σωμάτων.

2. Αν προκληθεί ζημιά από τις ενέργειες αυτές, η οφειλόμενη αποζημίωση ορίζεται με πρωτόκολλο που συντάσσει η επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου 186.

3. Όποιος έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ασκήσει στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας του ακινήτου αίτηση για αύξηση του ποσού της οφειλόμενης αποζημίωσης. Η αίτηση αυτή πρέπει να ασκηθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών, αφότου το πρωτόκολλο κοινοποιήθηκε στον ενδιαφερόμενο με φροντίδα του δήμου και εκδικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 39 - Ανάκληση και άρση μη συντελεσμένης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης

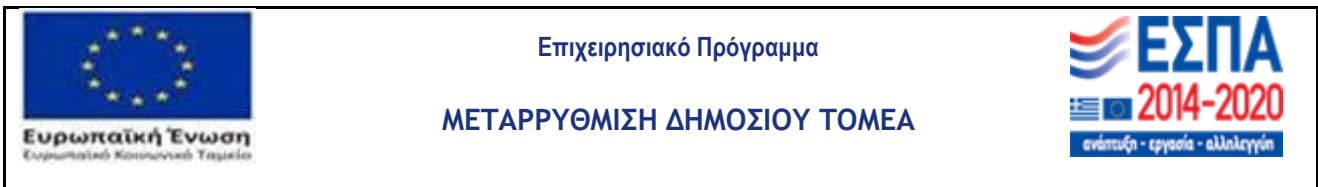
1. Η αρχή που κήρυξε την αναγκαστική απαλλοτρίωση δύναται με απόφασή της να την ανακαλέσει, ολικώς ή μερικώς, πριν συντελεσθεί, τηρώντας τη διαδικασία που ορίζεται από το άρθρο 1 για την κήρυξη αυτής.

2. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση ανακαλείται υποχρεωτικά με πράξη της αρχής η οποία την έχει κηρύξει, ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου που πιθανολογεί εμπράγματο δικαίωμα στο απαλλοτριωμένο ακίνητο, εάν μέσα σε τέσσερα έτη από την κήρυξή της δεν ασκηθεί αίτηση για το δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης ή δεν καθορισθεί αυτή εξωδίκως. Η αίτηση είναι απαράδεκτη εάν ασκηθεί μετά την πάροδο έτους από την παρέλευση της τετραετίας αυτής, σε κάθε δε περίπτωση μετά τη δημοσίευση της απόφασης καθορισμού της αποζημίωσης.

Η πράξη ανάκλησης της απαλλοτρίωσης εκδίδεται μέσα σε τέσσερις μήνες από την υποβολή της σχετικής αίτησης και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν ισχύουν προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων, ανάπτυξη οικιστικών περιοχών και για αρχαιολογικούς σκοπούς.

3. Η αναγκαστική απαλλοτρίωση αίρεται αυτοδικαίως εάν δεν συντελεστεί μέσα σε ενάμισι έτος από τη δημοσίευση της απόφασης προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης και, σε περίπτωση απευθείας οριστικού καθορισμού αυτής, από τη δημοσίευση της σχετικής απόφασης. Η αρμόδια για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης αρχή υποχρεούται να εκδώσει

μέσα σε τέσσερις μήνες από τη λήξη της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου βεβαιωτική πράξη για την επελθούσα αυτοδίκαιη άρση. Η πράξη αυτή δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Εφόσον οι θιγόμενοι ιδιοκτήτες επιθυμούν τη διατήρηση της απαλλοτρίωσης που άρθρε αυτοδίκαια λόγω παρέλευσης της ως άνω δεκαοκτάμηνης προθεσμίας, μπορούν να υποβάλλουν αίτηση και υπεύθυνη δήλωση προς την αρχή που εξέδωσε την απαλλοτριωτική απόφαση, μέσα σε προθεσμία ενός έτους από την παρέλευση της προθεσμίας, περί διατήρησης της απαλλοτρίωσης και καταβολής της δικαστικά καθορισμένης προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης. Αν το αίτημα γίνει δεκτό από την αρχή που κήρυξε την απαλλοτρίωση και υποχρεούται στην καταβολή της αποζημίωσης, δεν επιτρέπεται ο ανακαθορισμός της αποζημίωσης ή η αναζήτηση τόκων υπερημερίας.

Οι διατάξεις του τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και σε απαλλοτριώσεις που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και έχει επέλθει αυτοδίκαιη άρση, λόγω παρέλευσης της δεκαοκτάμηνης προθεσμίας. Κατ' εξαίρεση των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου στις περιπτώσεις που υφίσταται κατάληψη του ακινήτου κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να υποβάλει δήλωση διατήρησης της απαλλοτρίωσης μέχρι 31.12.2018 με την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει διάστημα μεγαλύτερο των δέκα (10) ετών από το χρόνο που έχει επέλθει η αυτοδίκαιη άρση αυτής. Στην περίπτωση αυτή η δήλωση διατήρησης της απαλλοτρίωσης γίνεται υποχρεωτικά αποδεκτή από την αρχή που έχει κηρύξει την απαλλοτρίωση, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου.

4. Εάν περάσουν άπρακτες οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους 2 και 3 προθεσμίες ή εκδοθεί πράξη αρνητική, κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να ζητήσει από το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το απαλλοτριωμένο ακίνητο, την έκδοση δικαστικής απόφασης, με την οποία να ακυρώνεται η προσβληθείσα πράξη ή παράλειψη και να βεβαιώνεται η αυτοδίκαιη ή υποχρεωτικώς επελθούσα άρση της απαλλοτρίωσης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται αναλόγως η διαδικασία που ορίζεται από τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999), πλην του άρθρου 66 αυτού. Στη δίκη καλείται ο υπέρ ου η απαλλοτρίωση και το Δημόσιο. Η εκδιδόμενη απόφαση είναι ανέκκλητη.

5. Οι κατά τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου εκδιδόμενες αποφάσεις και πράξεις υποβάλλονται με επιμέλεια κάθε ενδιαφερομένου στον αρμόδιο φύλακα μεταγραφών και καταχωρίζονται από αυτόν στις μερίδες του ακινήτου και του ιδιοκτήτη.

Η καταχώριση αυτή δεν υπόκειται σε τέλη χαρτοσήμου και δικαιώματα μεταγραφής.

6. Πριν παρέλθει χρονικό διάστημα έξι μηνών από την ανάκληση ή την άρση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης δεν επιτρέπεται, χωρίς συναίνεση του ιδιοκτήτη, η κήρυξη νέας απαλλοτρίωσης του ίδιου ακινήτου για τον ίδιο σκοπό.

Εάν η ανάκληση ή άρση επαναληφθεί, η προθεσμία αυτή διπλασιάζεται.

Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας των προηγούμενων εδαφίων, η Διοίκηση δεν κωλύεται να προχωρήσει στις κατά νόμο προκαταρκτικές ενέργειες για την κήρυξη της νέας απαλλοτρίωσης.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

Οι κατά τα προηγούμενα εδάφια της παρούσας παραγράφου προθεσμίες για την κήρυξη νέας απαλλοτριώσης δεν ισχύουν:

α) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων προς εφαρμογή σχεδίων πόλεων και ανάπτυξη οικιστικών περιοχών,

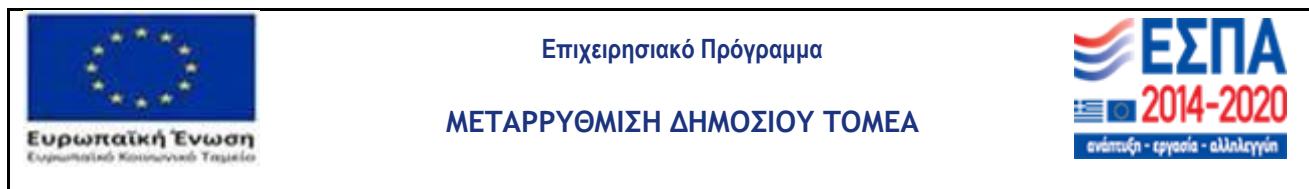
β) προκειμένου περί απαλλοτριώσεων για ανέγερση νοσοκομείων και σχολικών κτιρίων, για ανοικοδόμηση οικισμών που έχουν πληγεί από θεομηνίες, καθώς και για στρατιωτικούς ή αρχαιολογικούς σκοπούς και

γ) Προκειμένου περί των λοιπών απαλλοτριώσεων υπέρ του Δημοσίου, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, οργανισμών κοινής ωφέλειας, κοινωφελών ιδρυμάτων και δημοσίων επιχειρήσεων, εάν η ανάκληση ή άρση της απαλλοτριώσης αφορά τμήμα μόνο της έκτασης το οποίο δεν υπερβαίνει το 20% του συνολικού εμβαδού αυτής. Εάν η απόφαση κήρυξης της απαλλοτριώσης ακυρωθεί δικαστικώς ή ανακληθεί διοικητικώς ως παράνομη ή έχουν καταληφθεί τα απαλλοτριούμενα ακίνητα με τη διαδικασία της επίταξης, επιτρέπεται η κήρυξη απαλλοτριώσης του ίδιου ακινήτου και για τον ίδιο σκοπό, με τις νόμιμες προϋποθέσεις και διαδικασία, χωρίς την υποχρέωση τήρησης των προθεσμιών των δύο πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου.

Άρθρο 40 - Χρηματοδότηση και ειδική εισφορά εφαρμογής ρυμοτομικών σχεδίων

1. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 33, καθώς και στις περιπτώσεις στις οποίες έχουν παρέλθει τουλάχιστον δέκα (10) έτη από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο καθορίστηκε το ακίνητο ως κοινόχρηστος χώρος, πλην οδών, εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχονται με πλατείες και χώρους πρασίνου, είναι δυνατόν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να τηρούνται οι γενικές διατάξεις του ν. 2882/2001 (Κώδικας Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων) αντί των διατάξεων περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων. Για την εξασφάλιση των προς απαλλοτρίωση ακινήτων για τη δημιουργία των παραπάνω κοινόχρηστων χώρων, καταβάλλεται με επίστευση του οικείου δήμου το σύνολο της αποζημίωσης, όπως αυτή καθορίζεται είτε δικαστικά, είτε εξωδικαστικά, μέχρι ύψους που υπολογίζεται βάσει του συστήματος αντικειμενικών αξιών του Υπουργείου Οικονομικών.

2. α. Από την κατά τα ανωτέρω αποζημίωση ποσοστό ίσο προς το 30% της αξίας των προς απαλλοτρίωση ή απόκτηση ακινήτων βαρύνει τον προϋπολογισμό του δήμου, ενώ το υπόλοιπο 70% κατανέμεται και βαρύνει, ως ειδική εισφορά, ανάλογα με το εμβαδό του οικοπέδου, τους κύριους ή νομείς όλων των άρτιων και οικοδομήσιμων οικοπέδων, των Οικοδομικών Τετραγώνων που έχουν πλευρά έστω και σημειακά στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο, καθώς και των ακινήτων που βρίσκονται εντός ή τέμνονται από τον τομέα που προσδιορίζεται από κλειστή τεθλασμένη γραμμή, η οποία χαράσσεται σε απόσταση διακόσια πενήντα (250) μέτρα από τα όρια του προς διάνοιξη κοινόχρηστου χώρου. Όταν ο προς διάνοιξη κοινόχρηστος χώρος έχει ευρύτερη σημασία για την πολεοδομική ενότητα ή και

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

την πόλη γενικότερα η απόσταση μπορεί να αυξάνεται αναλόγως δυναμένη να φθάσει τα πεντακόσια (500) μέτρα. Με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου του δήμου καθορίζεται για κάθε κοινόχρηστο χώρο, το ακριβές μέγεθος της παραπάνω απόστασης.

Ειδικότερα το μερίδιο των ακινήτων που έχουν πρόσωπο στον προς αποζημίωση κοινόχρηστο χώρο επιβαρύνεται επιπλέον, πολλαπλασιαζόμενο με συντελεστή 3.

Το μερίδιο ακινήτων τα οποία είναι μη άρτια αλλά οικοδομήσιμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 1337/ 1983, όπως ισχύει, μειώνεται κατά 40%, ενώ σε ακίνητα στα οποία υπάρχουν κτίρια κηρυγμένα ως διατηρητέα ή ως μνημεία μειώνεται κατά 60%.

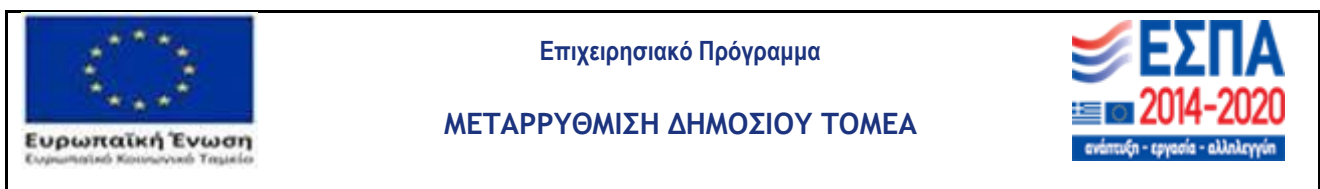
β. Με την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης του σχεδίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, ο δήμος προβαίνει στη σύνταξη πίνακα απογραφής των περιλαμβανομένων ακινήτων στον οποίο αναγράφονται οι κύριοι ή νομείς τους με τις διευθύνσεις της κατοικίας τους, για τον προσδιορισμό και βεβαίωση της εισφοράς. Ο πίνακας απογραφής τοιχοκολλάται στο κατάστημα του δήμου και μπορεί να αναρτάται στην ιστοσελίδα του επί ένα δίμηνο. Η ανακοίνωση για την τοιχοκόλληση του πίνακα δημοσιεύεται σε δύο τοπικές εφημερίδες, εφόσον εκδίδονται, και σε μια ημερήσια εφημερίδα πανελληνίας κυκλοφορίας. Σχετική έντυπη ειδοποίηση απευθύνεται και σε όλους τους αναφερομένους στον πίνακα ως κυρίου ή νομείς των υποκείμενων στην ειδική εισφορά ακινήτων. Η ειδοποίηση αποστέλλεται και ταχυδρομικά ή επιδίδεται στους ενδιαφερόμενους ιδιοκτήτες ή στους ενοίκους των κτιρίων ή χώρων, ή τον διαχειριστή αυτών, οι οποίοι έχουν την υποχρέωση να την παραδώσουν χωρίς καθυστέρηση στους κυρίου ή τους νομείς αυτών.

γ. Η εισφορά εισπράττεται ως δημοτικό τέλος, με βάση τις επιφάνειες των ακινήτων που έχουν καταγραφεί για τον υπολογισμό του τέλους ακίνητης περιουσίας (ΤΑΠ) που χρησιμοποιούνται και για τη σύνταξη του παραπάνω πίνακα. Εφόσον έχει συνταχθεί κτηματολόγιο ή κτηματογράφηση, χρησιμοποιούνται τα σχετικά στοιχεία αυτών.

3. Μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την τελευταία δημοσίευση στον τύπο της, κατά την προηγούμενη παράγραφο, ανακοίνωσης, κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ασκήσει ένσταση κατά της εγγραφής, επισυνάπτοντας και κάθε δικαιολογητικό που συσχετίζεται με τις αντιρρήσεις του κατά των εγγραφών στον πίνακα. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της ιδιοκτησίας του κυρίου ή νομέα του ακινήτου, η ένσταση είναι απαράδεκτη, αν δεν κατονομάζει τον πραγματικό κύριο ή νομέα, εφόσον την ένσταση την προβάλλει αυτός που στην κατοχή του βρίσκεται το ακίνητο.

4. Για τις ενστάσεις αποφασίζει, εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 3, το δημοτικό συμβούλιο, το οποίο εγκρίνει τον οριστικό πίνακα απογραφής, ο οποίος τοιχοκολλάται και ανακοινώνεται όπως και ο αρχικός πίνακας και αποτελεί τον τίτλο βεβαίωσης της εισφοράς.

5. Η εισφορά βεβαιώνεται βάσει αντικειμενικών αξιών και εισπράττεται υπέρ του οικείου δήμου, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις για την είσπραξη των εσόδων των δήμων. Εισφορά μέχρι 500 ευρώ καταβάλλεται από τον υπόχρεο εφάπαξ μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ειδοποίηση του για τη σχετική βεβαίωση. Εισφορά μεγαλύτερη από το ποσό αυτό καταβάλλεται σε οκτώ (8) το πολύ ίσες τριμηνιαίες δόσεις, από τις οποίες όμως καμία

δεν μπορεί να είναι μικρότερη από το ποσό αυτό, πλην της τελευταίας (υπόλοιπο). Μετά το δικαστικό προσδιορισμό των προσωρινών τιμών μονάδας, ο δήμος αναπροσδιορίζει το ποσό της εισφοράς και προβαίνει σε συμπληρωματική βεβαίωση. Σε συμπληρωματικές επίσης βεβαιώσεις προβαίνει ο δήμος και σε κάθε περίπτωση που διαπιστωθεί δικαστικά διαφορά προσώπων υπόχρεων. Για την καταβολή των συμπληρωματικά βεβαιούμενων εισφορών σε δόσεις εφαρμόζεται το πιο πάνω τρίτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

6. Η εισφορά και το ποσό της κατά την παράγραφο 1 συμμετοχής του οικείου δήμου φέρεται στον προϋπολογισμό εσόδων του δήμου με ιδιαίτερο κωδικό αριθμό και χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την καταβολή των αποζημιώσεων απαλλοτρίωσης των κοινόχρηστων χώρων, για τους οποίους έγινε ο υπολογισμός και η βεβαίωση της εισφοράς. Χρησιμοποίηση του προϊόντος είσπραξης της εισφοράς για άλλους σκοπούς συνιστά, εκτός των άλλων συνεπειών, και βαριά κατά τον Ποινικό Κώδικα παράβαση καθήκοντος για όλα τα όργανα του δήμου, αιρετά ή όχι, που συμπράττουν στην ανεπίτρεπτη χρησιμοποίηση.

7. Όταν αρχίσει η πραγματοποίηση εσόδων από την είσπραξη της εισφοράς ο δήμος ζητά από το αρμόδιο δικαστήριο, εφόσον απαιτείται, τον προβλεπόμενο από τις σχετικές διατάξεις προσωρινό προσδιορισμό της τιμής μονάδας και στη συνέχεια παρακαταθέτει σταδιακά και τμηματικά, ανάλογα με το διαθέσιμο προϊόν της εισφοράς, τις σχετικές αποζημιώσεις για τη συντέλεση των απαλλοτριώσεων και τη διάνοιξη των κοινόχρηστων χώρων για τους οποίους προορίζεται η εισφορά.

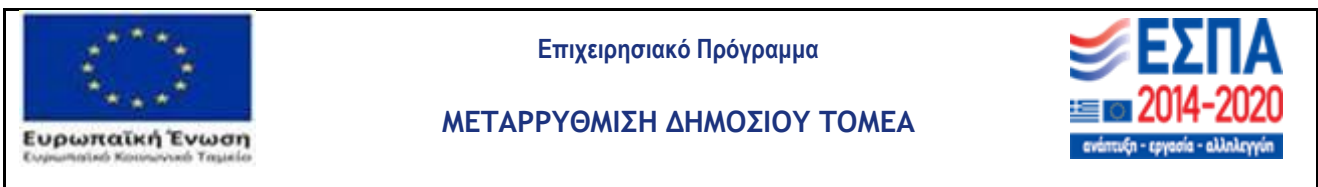
8. Στην περίπτωση που η εισφορά προσδιορίστηκε και βεβαιώθηκε για τμήμα μόνο της επιφανείας του κοινοχρήστου χώρου, σύμφωνα με το παρόν, επαναλαμβάνεται η διαδικασία για το υπόλοιπο τμήμα της επιφάνειας του μερικά ή ολικά.

9. α) Οι διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 8 του παρόντος εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις περί εισφορών των ιδιοκτησιών σε γη και χρήμα, για τα ακίνητα ή τα τμήματα των ακινήτων που είναι προς απαλλοτρίωση, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής του πολεοδομικού σχεδίου και εφόσον τα ακίνητα αυτά δεν έχουν αποκατασταθεί.

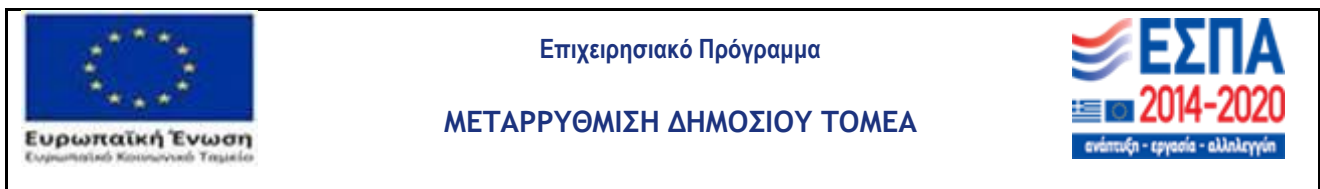
β) Οι διατάξεις της παραγράφου 2 εφαρμόζονται υποχρεωτικά σε απαλλοτριώσεις για τη δημιουργία ή τη διάνοιξη κοινόχρηστων χώρων, πλην οδών εξαιρουμένων των τμημάτων τους που συνεχόνται με πλατείες και χώρους πρασίνου, που έχουν κηρυχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος και του ν. 5269/1931 και δεν έχουν συντελεστεί ή εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις ή προσφυγές ενώπιον των αρμοδίων δικαστηρίων ή διοικητικών αρχών. Εκκρεμείς πράξεις αναλογισμού που έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του από 17.7./16.8.1923 νομοθετικού διατάγματος (Α' 228) και του ν. 5269/1931 (Α' 274) για τις απαλλοτριώσεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται αυτοδίκαια.

Στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αποζημίωσης είναι και υπόχρεοι αποζημίωσης/ειδικής εισφοράς, επέρχεται συμψηφισμός δικαιωμάτων και υποχρεώσεων. Τυχόν καταβληθέντα ποσά λόγω αυταποζημίωσης δεν αναζητούνται.

10. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί από τους πόρους του, τους δήμους για την απόκτηση και αποζημίωση των κοινοχρήστων αυτών χώρων. Ποσοστό ίσο προς το 70% της

χρηματοδότησης, το οποίο εισπράττεται από τον οικείο δήμο ως ειδική εισφορά , σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους του παρόντος άρθρου, επιστρέφεται στο Πράσινο Ταμείο και μπορεί να επαναχορηγείται στο δήμο για την εκτέλεση μελετών και έργων διαμόρφωσης των υπόψη κοινοχρήστων χώρων ή για τη χρηματοδότηση της αποζημίωσης άλλων κοινοχρήστων χώρων του σχεδίου.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΛΥΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Άρθρο 1 - Επίλυση φορολογικών διαφορών

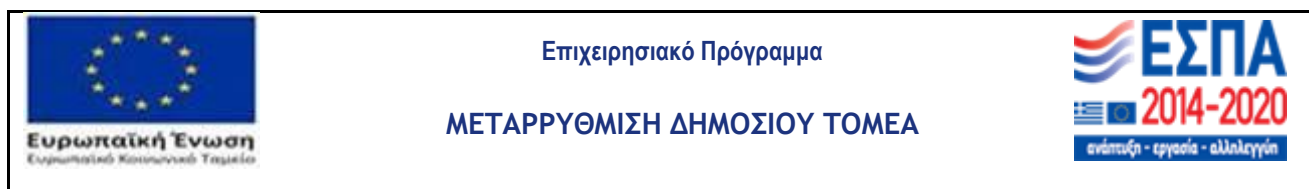
1. Για την επίλυση των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων, για την βεβαίωση ή την επιστροφή ή την ανάκληση δηλώσεως ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς και προστίμου μεταξύ Περιφέρειας και φορολογουμένων ή ενοικιαστού και φορολογουμένων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας σχετικά με τη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.
2. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής από φορολογούμενο, βεβαιώνεται σε βάρος του ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40%) στο αμφισβητούμενο ποσό. Η βεβαίωση του ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) δεν ενεργείται, όταν η βεβαίωση και η είσπραξη των προσόδων έχει ανατεθεί σε ενοικιαστή.

Άρθρο 2 - Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες

1. Οι Δήμοι, τα δημοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι Σύνδεσμοι Δήμων, οι αποκλειστικώς κοινωφελούς χαρακτήρα δημοτικές επιχειρήσεις, οι επιχειρήσεις Ύδρευσης-Αποχέτευσης, η Κεντρική Ένωση Δήμων της Ελλάδας απαλλάσσονται εν γένει από κάθε δημόσιο, άμεσο ή έμμεσο, δημοτικό, κοινοτικό ή λιμενικό φόρο, τέλος, δικαστικό ένσημο και εισφορά υπέρ οποιουδήποτε ταμείου, εισφορά υπέρ της Ε.Ρ.Τ. - Α.Ε., από κρατήσεις και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους, με την επιφύλαξη των εκάστοτε ισχυουσών φορολογικών ρυθμίσεων. Επίσης έχουν όλες ανεξαιρέτως τις ατέλειες και τα δικαστικά, διοικητικά και δικονομικά προνόμια που παρέχονται στο Δημόσιο.

Απαλλαγές που προβλέπονται υπέρ του Δημοσίου από το παράβολο για άσκηση ένδικων μέσων, για την εισφορά υπέρ του ταμείου χρηματοδότησης δικαστικών κτιρίων, για το δικαστικό ένσημο αντιγράφων και για τα δικαιώματα υπέρ των έμμισθων υποθηκοφυλάκων, ισχύουν και για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και λοιπά νομικά πρόσωπα, τους Συνδέσμους Δήμων και την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας.

2. Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. καταργείται.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

3. Ο νόμιμος τόκος και ο τόκος υπερημερίας κάθε οφειλής των Ο.Τ.Α. ανέρχεται στο ποσοστό που ορίζεται για τις αντίστοιχες οφειλές του Δημοσίου.

Άρθρο 3 - Συμβιβαστική επίλυση φορολογικών διαφορών

1. Συνιστάται σε κάθε δήμο επιτροπή συμβιβαστικής επίλυσης των φορολογικών διαφορών και αμφισβητήσεων για τη βεβαίωση ή αναγνώριση φορολογικής απαλλαγής ή μειώσεως οποιουδήποτε αυτοτελούς φόρου, τέλους, δικαιώματος, εισφοράς, αντιτίμου προσωπικής εργασίας και προστίμου μεταξύ δήμου ή συνδέσμου δήμων και φορολογουμένων.

Σε δήμους με πληθυσμό μεγαλύτερο από εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους μπορεί να συνιστώνται περισσότερες από μία επιτροπές.

2. Η επιτροπή συγκροτείται τον Ιανουάριο κάθε χρόνου :

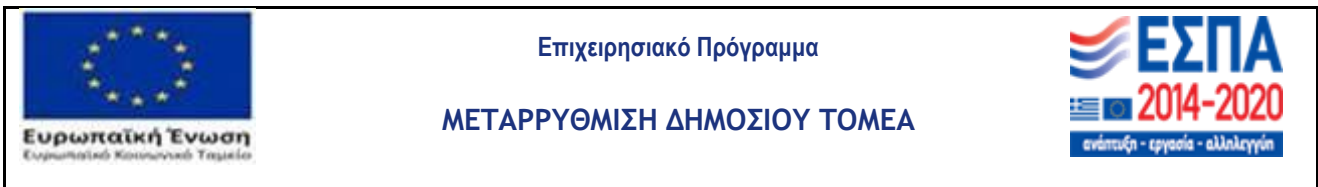
α. Σε δήμους με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από δύο δημοτικούς συμβούλους και από ένα φορολογούμενο δημότη. Ο φορολογούμενος δημότης επιλέγεται με τον αναπληρωτή του από το δημοτικό ή κοινοτικό συμβούλιο από τον κατάλογο των φορολογουμένων. Ο πρόεδρος της επιτροπής με τον αναπληρωτή του ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης της επιτροπής.

Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός ή κοινοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με την ίδια απόφαση.

β. Προκειμένου για τους δήμους της τέως διοικήσεως πρωτεύουσας, η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου και αποτελείται από έναν δημοτικό σύμβουλο και δύο υπαλλήλους (μόνιμους ή Ι.Δ.Α.Χ.), κατηγορίας ΠΕ κλάδου Διοικητικού ή Διοικητικού-Οικονομικού είτε κατηγορίας ΤΕ κλάδου Διοικητικού-Λογιστικού που ασκούν καθήκοντα προϊσταμένου Διεύθυνσης ή Τμήματος. Της επιτροπής προεδρεύει το μέλος που προϊσταται Διεύθυνσης και επί ομοιοβάθμων προϊσταμένων του ίδιου επιπέδου ο προϊστάμενος που έχει ασκήσει για περισσότερο χρόνο καθήκοντα προϊσταμένου. Με την ίδια απόφαση ορίζονται οι αναπληρωτές των μελών της Επιτροπής. Χρέη γραμματέα της επιτροπής εκτελεί δημοτικός υπάλληλος που ορίζεται με τον αναπληρωτή του με απόφαση δημάρχου. Η επιτροπή βρίσκεται σε απαρτία όταν είναι παρόντα όλα τα μέλη ή οι αναπληρωτές τους.

3. Κάθε φορολογούμενος που ασκεί προσφυγή ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, δικαιούται να αιτηθεί με το ίδιο δικόγραφο της προσφυγής και την με συμβιβασμό επίλυση της μεταξύ αυτού και του δήμου ή του ενοικιαστού υφισταμένης διαφοράς ή αμφισβητήσεως. Στην περίπτωση αυτή, η παραλαμβάνουσα την προσφυγή υπηρεσία του δήμου, υποχρεούται όπως διαβιβάσει αμελλητί αντίγραφο αυτής στην κατά την παράγραφο 1 του παρόντος επιτροπή.

4. Η επιτροπή υποχρεούται όπως, εντός δεκαημέρου προθεσμίας από της παραλαβής του δικογράφου της προσφυγής να ορίσει ημερομηνία συζητήσεως όχι μεταγενέστερη των είκοσι ημερών από της λήξεως της δεκαημέρου προθεσμίας καλούσα τον αιτούντα ή τον αντίκλητο αυτού τρεις τουλάχιστον ημέρες προς της ορισθείσης δια την συζήτησιν της

υποθέσεως. Η πρόσκληση απευθύνεται στον αιτούντα ή τον αντίκλητο αυτού και στην διεύθυνση που αναφέρεται στο δικόγραφο της προσφυγής.

5. Η επιτροπή διαπιστώνουσα ότι συντρέχουν λόγοι μειώσεως ή διαγραφής του βεβαιωθέντος ποσού συντάσσει πρακτικό εντός εικοσαήμερου από της συζητήσεως της υποθέσεως, υπογραφόμενο και υπό του αιτούντος ή του αντικλήτου αυτού.

Εάν η επιτροπή διαπιστώνει ότι δεν συντρέχουν λόγοι διαγραφής του βεβαιωθέντος ποσού εφ' ού το πρόστιμο ή πρόκειται περί προστίμου αυτοτελώς επιβληθέντος, η μείωσις του προστίμου δεν δύναται να είναι μεγαλύτερη του πενήτηκοντα επί τοις εκατόν (50%) αυτού.

6. Το κατά την προηγούμενη παράγραφο πρακτικό διαβιβάζεται εις το οικείο δημοτικό συμβούλιο εντός πενθημέρου από της λήξεως του κατά την παράγραφο 5 εικοσαήμερου, το οποίο κατά την πρώτη συνεδρίαση αυτού αποφασίζει περί αποδοχής ή μη της προτάσεως της επιτροπής.

7. Δια της περί αποδοχής της προτάσεως της επιτροπής αποφάσεως του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου και μετά τον κατά νόμο έλεγχο αυτής υπό του Περιφερειάρχη, τελειούται ο συμβιβασμός της ασκηθείσης προσφυγής καθισταμένης άνευ αντικειμένου.

8. Εάν δεν επιτευχθεί ο συμβιβασμός κατά την παρ. 5 ή δεν περαιωθεί η διαδικασία τούτου κατά την παρ.7, η υπηρεσία του δήμου ή της κοινότητας διαβιβάζει αμελλητί την προσφυγή εις το Διοικητικό Δικαστήριο.

Άρθρο 4 - Αντικείμενο του φόρου

Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται στα εμπράγματα δικαιώματα της πλήρους κυριότητας, της ψιλής κυριότητας, της επικαρπίας, της οίκησης και της επιφάνειας επί του ακινήτου. Ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. επιβάλλεται και στα εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα της αποκλειστικής χρήσης θέσης στάθμευσης, βοηθητικού χώρου και κολυμβητικής δεξαμενής, που βρίσκονται σε κοινόκτητο τμήμα του ακινήτου και αποτελούν παρακολούθημα των παραπάνω εμπραγμάτων δικαιωμάτων. Εξαιρετικά, επιβάλλεται και στο δικαίωμα της νομής ή οιονεί νομής, της κατοχής, καθώς και στη δέσμευση δικαιωμάτων επί του ακινήτου από Ο.Τ.Α. σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 2.

Άρθρο 5 - Υποκείμενο του φόρου

2. Υποκείμενο του ΕΝ.Φ.Ι.Α. είναι και:

α) Αυτός που αποκτά δικαίωμα με προσύμφωνο αγοράς, εφόσον σε αυτό προβλέπεται η κατάρτιση της εμπράγματης δικαιοπραξίας με αυτοσύμβαση, με εξαίρεση το εργολαβικό προσύμφωνο.

β) Ο δικαιούχος ακινήτου από το Δημόσιο ή τον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας ή Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή Ν.Π.Δ.Δ. και για το χρονικό διάστημα πριν από τη σύνταξη οριστικού παραχωρητηρίου, εφόσον έχει παραλάβει το ακίνητο.

γ) Ο κηδεμόνας, για την ακίνητη περιουσία σχολάζουσας κληρονομιάς, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δ) Ο εκτελεστής διαθήκης ή εκκαθαριστής κληρονομιάς για την κληρονομιαία ακίνητη περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα τη διαχειρίζεται και τη διοικεί.

ε) Ο μεσεγγυούχος ακίνητης περιουσίας, για την υπό μεσεγγύηση περιουσία, διαχωρισμένη από την ατομική του περιουσία, για όσο διάστημα διαρκεί η μεσεγγύηση.

ζ) Ο νομέας επίδικου ακινήτου. Αν το ακίνητο εκκηθηθεί με τελεσίδικη απόφαση, ο ΕΝ.Φ.Ι.Α. που καταβλήθηκε δεν επιστρέφεται.

η) Ο εργολάβος, για ακίνητο το οποίο, αν και συμφωνήθηκε να μεταβιβασθεί δεν έχει μεταβιβαστεί από τον γηπεδούχο στον εργολάβο ή σε τρίτα πρόσωπα που αυτός θα είχε υποδείξει, εφόσον έχουν παρέλθει τέσσερα (4) έτη από την ημερομηνία θεώρησης από την Ελληνική Αστυνομία της οικοδομικής άδειας για την έναρξη των εργασιών ή έχουν εκμισθωθεί ή χρησιμοποιηθεί με οποιονδήποτε τρόπο εντός των τεσσάρων (4) αυτών ετών από τον εργολάβο.

θ) Ο κάτοχος ακινήτου που ανήκει σε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, χωρίς τη συναίνεση του φορέα.

ι) Ο κάτοχος ακινήτου, πλην του Δημοσίου, που ανήκει στην ΕΤΑΔ ΑΕ και στην «Παράκτιο Αττικό Μέτωπο Α.Ε.», με τη συναίνεση των ως άνω εταιρειών και ανεξαρτήτως του τρόπου περιέλευσης σε αυτόν της κατοχής του ακινήτου.

ια) Ο Ο.Τ.Α. για ακίνητο που δεσμεύει για οποιονδήποτε λόγο και για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο εκκρεμεί η καταβολή σχετικής αποζημίωσης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας περίπτωσης.

3. Ο πλήρης κύριος υποχρεούται στην καταβολή του συνολικού ΕΝ.Φ.Ι.Α. που βαρύνει το ακίνητο κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας του.

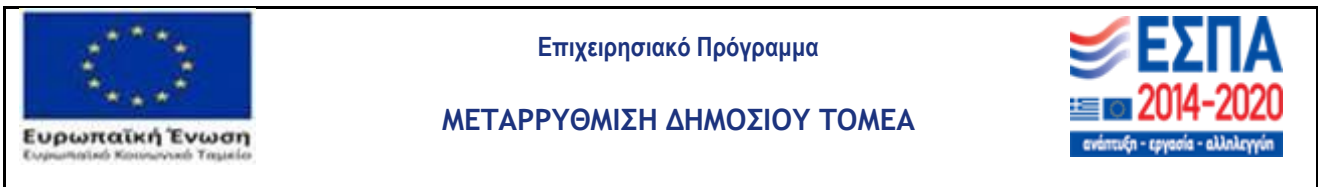
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΑΡΑΓΡΑΦΕΣ

Άρθρο 6 - Παραγραφή - Αναζήτηση αξιώσεων

1. Ο χρόνος παραγραφής των αξιώσεων των Περιφερειών είναι είκοσι (20) έτη και αρχίζει από τη λήξη του οικονομικού έτους μέσα στο οποίο βεβαιώθηκαν αυτές οριστικά. Κατ' εξαίρεση, οι προερχόμενες από φόρους, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, παραγράφονται μετά πενταετία, η οποία αρχίζει όπως ανωτέρω.

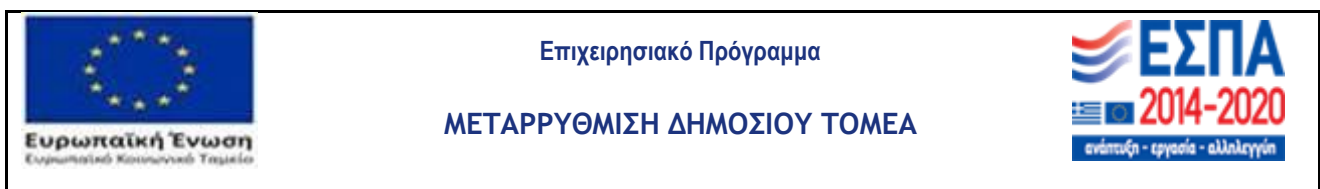
2. Αξιώσεις για την επιστροφή ποσών που πληρώθηκαν στις Περιφέρειες χωρίς να οφείλονται, παραγράφονται μετά τρία (3) χρόνια από το τέλος του έτους κατά το οποίο έγινε η πληρωμή.

3. Χρηματικά ποσά που πληρώθηκαν από τις Περιφέρειες χωρίς να οφείλονται, αναζητούνται από αυτές μέσα σε μία πενταετία από τη λήξη του οικονομικού έτους κατά το οποίο έγινε η πληρωμή.

Άρθρο 7 - Φορολογικές απαλλαγές και ατέλειες

2. Για την παραγραφή των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. εφαρμόζονται οι διατάξεις που διέπουν την παραγραφή των αξιώσεων κατά του Δημοσίου. Κάθε άλλη διάταξη που ορίζει μεγαλύτερο χρόνο παραγραφής των αξιώσεων κατά των Ο.Τ.Α. καταργείται.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

ΔΑΝΕΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 8 - Δάνεια

1. Οι Περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα και τράπεζες του εσωτερικού, με νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς, για την πραγματοποίηση του σκοπού τους.

Μπορούν επίσης να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια ύστερα από έγκριση της επιτροπής κεφαλαιαγοράς.

2. Δάνεια συνάπτονται ύστερα από απόφαση του νομαρχιακού συμβουλίου, με την οποία καθορίζονται το ύψος, ο σκοπός, οι όροι και η τοκοχρεωλυτική δόση. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση των έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται εξαιρετικά σε περίπτωση αδυναμίας χρησιμοποίησής του για το σκοπό που συνομολογήθηκε, να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλου έργου, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του συμβουλίου.

4. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά την σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τις Περιφέρειες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση των δανείων δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

5. Τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων εκ μέρους Περιφερειών μειώνονται στο ένα δεύτερο. Τα κάθε είδους δικαιώματα εμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεις ή κατασχέσεως σε βάρος της Περιφέρειας, μειώνονται επίσης στο ένα δεύτερο.

6. Εγγυήσεις του Δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Η εγγύηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει να παράσχει ο δανειζόμενος, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.

7. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα ιδρύματα και τα λοιπά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συνιστώνται από τις Περιφέρειες.

8. Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που εκχωρούν οι Περιφέρειες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

9. Οι διατάξεις του Π.Δ. 256/1984 (ΦΕΚ 101 Α') "Ρύθμιση θεμάτων χορήγησης δανείων στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε άλλους φορείς από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

εφαρμόζονται αναλόγως και για τη χρηματοδότηση των Περιφερειών, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των ιδρυμάτων και επιχειρήσεων των Περιφερειών.

Άρθρο 9 - Διαδικασία συνομολογήσεως

1. Οι Δήμοι μπορούν να συνομολογούν δάνεια με το Κράτος, με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αποκλειστικά για την πραγματοποίηση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών.

2. Με την απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που αφορά τη σύναψη του δανείου και η οποία λαμβάνεται, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 4, με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, πρέπει να καθορίζονται ο σκοπός, οι όροι του και η τοκοχρεωλυτική δόση.

Της αποφάσεως αυτής προηγείται σχετική εισήγηση της οικονομικής επιτροπής, με την οποία προσδιορίζεται η ανάγκη σύναψης δανείου και καθορίζονται οι όροι αυτού.

3. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνο για τον οποίο συνομολογήθηκε. Επιτρέπεται κατ' εξαίρεση να χρησιμοποιηθεί το δάνειο ή ένα μέρος του για την εκτέλεση άλλου έργου, ύστερα από αιτιολογημένη απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει τουλάχιστον προκαταρκτική τεχνική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα. Αν και ο σκοπός αυτός ματαιωθεί, λύεται η δανειακή σύμβαση και το δάνειο ή το τμήμα αυτού επιστρέφεται στον δανειστή.

4. Για τη συνομολόγηση δανείου ποσού άνω του ενός εκατομμυρίου πεντακοσίων χιλιάδων (1.500.000) ευρώ από οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης με πληθυσμό έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ή άνω των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των πενήντα χιλιάδων (50.000) κατοίκων ή άνω των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των ογδόντα χιλιάδων (80.000) κατοίκων ή άνω των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των εκατόν πενήντα χιλιάδων (150.000) κατοίκων ή άνω των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, η σχετική απόφαση του οικείου συμβουλίου λαμβάνεται με αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων (2/3) των μελών του.

Τα ανωτέρω ποσά μπορεί να αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η ανωτέρω αυξημένη πλειοψηφία των δύο τρίτων δεν απαιτείται για δάνεια που συνομολογούνται προς καταβολή αποζημιώσεων για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις, καθώς και για εκείνα που αφορούν αναχρηματοδότηση συναφθέντων δανείων με ευνοϊκότερους όρους.

5. Η εξυπηρέτηση του δανείου επιτρέπεται να γίνεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) από έσοδα που προέρχονται από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από τα ανταποδοτικά

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

τέλη ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.). Επιτρέπεται η λήψη δανείου με εκχώρηση εσόδων για την ασφάλειά του από ανταποδοτικά τέλη με την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται με την εξυπηρέτηση της αντίστοιχης υπηρεσίας χάριν της οποίας επιβάλλονται τα ανταποδοτικά τέλη.

Επίσης επιτρέπεται η λήψη δανείου με ασφάλεια την εκχώρηση εσόδων από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.), που προορίζονται για επενδυτικές δραστηριότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Σ.Α.Τ.Α.), υπό την προϋπόθεση ότι το δάνειο συνάπτεται για την εξυπηρέτηση ή εκτέλεση συγκεκριμένων ενεργειών ή δράσεων, που προβλέπονται από τη Συλλογική Απόφαση Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Σ.Α.Τ.Α.) ή την εξειδικευμένη επιχορήγηση.

Στους πιο πάνω περιορισμούς δεν περιλαμβάνονται τα κάθε είδους λοιπά έσοδα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα οποία είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται για λήψη δανείων, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος, κατόπιν εκχωρήσεως ή ενεχυριάσεως, με την επιφύλαξη τυχόν ρητής αντίθετης διάταξης.

6. Απαραίτητο στοιχείο για την υπογραφή της δανειακής σύμβασης, με εξαίρεση τα δάνεια που συνομολογούνται με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, αποτελεί η πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, από την οποία προκύπτει η νομιμότητα της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου.

7. Οι Δήμοι, με σκοπό την κάλυψη των βραχυπρόθεσμων αναγκών ρευστότητάς τους και αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση των λειτουργικών τους δαπανών, μπορούν να συνομολογούν με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας ή του εξωτερικού και με κάθε είδους δημόσιους οργανισμούς και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου:

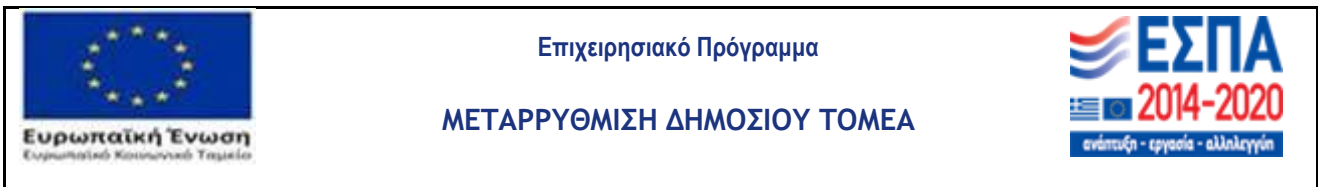
α) Βραχυπρόθεσμες πιστώσεις Ανοιχτών Αλληλόχρεων Λογαριασμών με όριο έως τέσσερα τοις εκατό (4%) του Κυκλοφορούντος Ενεργητικού του τελευταίου Ισολογισμού Χρήσης τους και στην περίπτωση μη εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού, ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) επί των μέσων ταμειακών και τραπεζικών καταθετικών υπολοίπων του προηγούμενου τριμήνου, μη συμπεριλαμβανομένων των διαθεσίμων που προορίζονται για επενδυτικούς σκοπούς και

β) Συμβάσεις δημιουργίας χρεωστικού υπολοίπου σε λογαριασμούς καταθέσεων. Το χρεωστικό υπόλοιπο αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το δέκα τοις εκατό (10%) του μέσου ετήσιου πιστωτικού υπολοίπου των τηρούμενων καταθετικών λογαριασμών τους.

Επί των ανωτέρω εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 3, 4, 5, 6 και 8 του παρόντος άρθρου.

8.α. Οι Δήμοι μπορούν να εκδίδουν ομολογιακά δάνεια, για την πραγματοποίηση των σκοπών της αρμοδιότητάς τους, ύστερα από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

β. Η σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου λαμβάνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται, από την παράγραφο 4 του άρθρου αυτού.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

γ. Με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, οι όροι και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την έκδοση κάθε ομολογιακού δανείου.

9. Εγγυήσεις του Ελληνικού Δημοσίου παρέχονται μόνο για δάνεια των Ο.Τ.Α. που συνομολογούνται με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της αλλοδαπής και σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του ν. 2322/1995 (ΦΕΚ 143 Α').

10. Όποιοι παραβαίνουν τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4 και 6 διώκονται για παράβαση του άρθρου 259 του Ποινικού Κώδικα και παραλλήλως ευθύνονται κατά τις διατάξεις του άρθρου 141.

Άρθρο 10 - Αρμοδιότητες και λειτουργίες των οργάνων του Συνδέσμου

Η συνομολόγηση δανείων από τους Συνδέσμους, για την εκπλήρωση σκοπών της αρμοδιότητας ή της δράσης τους, συμπεριλαμβανομένης και της αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων ή μη οφειλών, γίνεται ύστερα από απόφαση των διοικητικών τους συμβουλίων, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη συναίνεση των δημοτικών ή κοινοτικών συμβουλίων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που είναι μέλη τους. Οι ρυθμίσεις του άρθρου 176 εφαρμόζονται, αναλόγως, για τη συνομολόγηση των ανωτέρω δανείων.

Άρθρο 11 - Δαπάνες για τη συνομολόγηση δανείων

1. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τους Δήμους. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση δανείων προς Δήμους δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.

2. Στις συμβάσεις, που γίνονται με συμβολαιογραφικά έγγραφα και αφορούν τη συνομολόγηση δανείων εκ μέρους Δήμων, τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των τριάντα ευρώ (30 ~). Τα κάθε είδους δικαιώματα εμμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεως ή κατασχέσεως, σε βάρος των Δήμων και Κοινοτήτων, μειώνονται στο ένα δεύτερο και δεν μπορούν πάντως να υπερβούν το ποσό των είκοσι ευρώ (20 ~).

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα δημοτικά ιδρύματα και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους συνδέσμους Δήμων και τις κοινωφελείς δημοτικές επιχειρήσεις.

Άρθρο 12 - Πιστοληπτική Πολιτική - Διαδικασία συνομολόγησης δανείου από Δήμους και Περιφέρειες

1. Οι δήμοι και οι περιφέρειες μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού,

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

αποκλειστικά για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και για τη χρηματοδότηση χρεών τους, εφόσον συντρέχουν, σωρευτικά, οι πιο κάτω προϋποθέσεις:

α) το ετήσιο κόστος εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης κάθε δήμου ή περιφέρειας δεν υπερβαίνει το 20% των ετήσιων τακτικών του εσόδων. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών.

β) το συνολικό χρέος του δήμου και της περιφέρειας που προβαίνει σε δανεισμό δεν υπερβαίνει ποσοστό των συνολικών εσόδων του, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών. Ως συνολικό χρέος του θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις του.

2. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 176 του ν. 3463/2006, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.

3. Προπληρωμές από τους Κ.Α.Π. προς τους δήμους και τις περιφέρειες από το Υπουργείο Εσωτερικών καταβάλλονται εφόσον συντρέχουν τα ακόλουθα κριτήρια:

α) ο δήμος ή η περιφέρεια έχει εξαντλήσει το σύνολο των δημοσιονομικών του δυνατοτήτων και ιδίως αυτών που έχουν σχέση με την είσπραξη ιδίων εσόδων,

β) το αντικείμενο της προπληρωμής αφορά στην κάλυψη ανελαστικής δαπάνης,

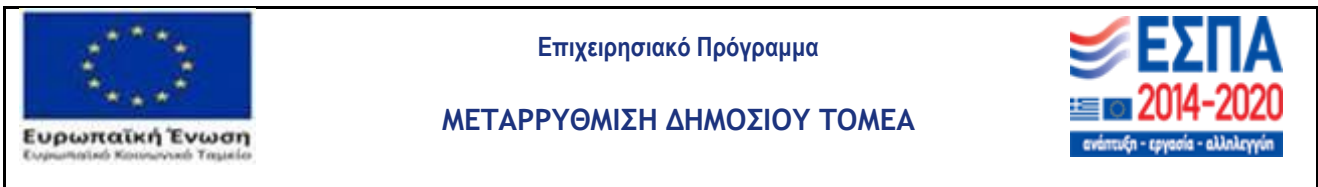
γ) υπάρχει δυνατότητα οικονομικής αναπλήρωσης εντός ενός ημερολογιακού έτους και

δ) η προκαταβολή δε θα υπερβαίνει το ποσοστό του 150% του ύψους της μηνιαίας τακτικής επιχορήγησης του δήμου ή της περιφέρειας από τους Κ.Α.Π..

Άρθρο 13 - Επείγουσες ρυθμίσεις για την εξυγίανση των δήμων και των περιφερειών και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών

1. Οι προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν.3852/2010 (Α' 87) δεν ισχύουν για τη συνομολόγηση δανείων για τη χρηματοδότηση των χρεών των δήμων και των περιφερειών, συμπεριλαμβανομένων και των χρεών που προέρχονται από πάσης φύσεως δαπάνες, μόνο όταν αυτά έχουν προκύψει έως την 31η Δεκεμβρίου 2011.

2. Παρέχεται η δυνατότητα στους δήμους και τις περιφέρειες που δεν μπορούν να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς τους, πριν την προσφυγή στις διατάξεις του άρθρου 262 του ν.3852/2010 και τις ρυθμίσεις της υπ' αριθμ. 43288/4.10.2011 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, να εγγράψουν στο σκέλος των εσόδων και σε αναπτυγμένη μορφή του Κ.Α. που αφορά στα δάνεια, το ποσό που αντιστοιχεί αποκλειστικά και μόνο για τα χρέη που έχουν προκύψει μέχρι 31.12.2011, το οποίο θα καλυφθεί με συνομολόγηση δανείου με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων ή με πιστωτικά ιδρύματα. Η συνομολόγηση του δανείου θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μέχρι τις [Αρχή Τροποποίησης]30.6.2013 - ANTIK. ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡ. Γ5(5) ΤΟΥ ΑΡΘ. 1ο ΤΟΥ Ν. 4093/12, ΦΕΚ-222 Α/12-11-12 [Τέλος Τροποποίησης]. Απαραίτητη προϋπόθεση αποτελεί η πιστή τήρηση και ανάρτηση των στοιχείων που αφορούν στο Μητρώο Δεσμεύσεων και η σύνταξη ενός Σχεδίου Οικονομικής

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Υποστήριξης από τον ενδιαφερόμενο Ο.Τ.Α., το οποίο αποτελεί συνοδευτικό στοιχείο του προϋπολογισμού του, εγκρίνεται από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο με αυτόν και συνιστά ταυτόχρονα έγκριση για τη σύναψη του δανείου. Επίσης, υποβάλλεται και στο Υπουργείο Εσωτερικών, προκειμένου να ελεγχθεί από την Ελεγκτική Επιτροπή του άρθρου 262 του ν.3852/2010, η οποία εξετάζει και τη συμμόρφωση του Ο.Τ.Α. με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Μητρώο Δεσμεύσεων. Το αποτέλεσμα του ελέγχου κοινοποιείται στον αρμόδιο ελεγκτή Νομιμότητας, ο οποίος εξετάζει τη νομιμότητα της απόφασης ψήφισης του προϋπολογισμού στο σύνολο της. Για την εφαρμογή της παρούσας, καθώς και στην περίπτωση που δήμος ή περιφέρεια ενταχθεί στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης και οι σχετικές αποφάσεις των δημοτικών ή περιφερειακών συμβουλίων λαμβάνονται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών τους, ανεξαρτήτως του ύψους ποσού του δανείου.

3. Το επιτόκιο των δανείων, που έχουν συναφθεί από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά τους πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου, με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με βάση τα τρέχοντα επιτόκια των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου δεκαετούς διάρκειας, εφόσον δεν υφίσταται δυνατότητα αναπροσαρμογής του με τις έως τη δημοσίευση του παρόντος νόμου ισχύουσες διατάξεις, ανακαθορίζεται από 1ης Ιανουαρίου 2012 με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης απαιτείται διαπιστωτική πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

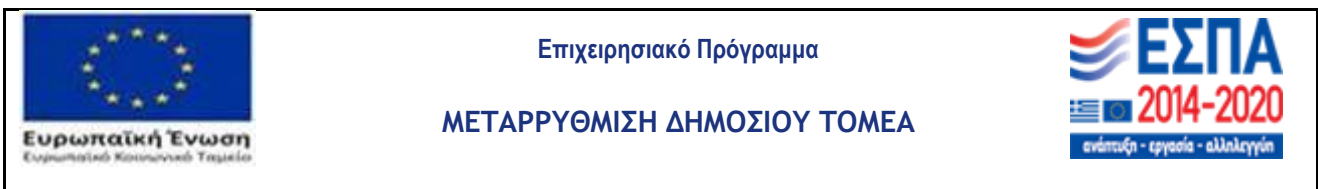
4. Η αποκλειστική προθεσμία της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν.3943/2011 (Α' 66) παρατείνεται έως την 30ή Ιουνίου 2012. Μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας τα χρεωστικά ανοίγματα, όπως εμφανίζονται στα βιβλία του Τ.Π.Δ., βεβαιώνονται ή επαναβεβαιώνονται στην Κεντρική Υπηρεσία του Τ.Π.Δ. από 1.7.2012 οίκοθεν υπέρ του Τ.Π.Δ. με βάση τα σχετικά στοιχεία που διαθέτει, κατά του οικείου δήμου και εισπράττονται κατά τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε..

Άρθρο 14 - Οικονομικά ζητήματα των δήμων

Η δυνατότητα, που παρέχεται στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων να ρυθμίζει, κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων Ο.Τ.Α. α' βαθμού, εν γένει οφειλές από χορηγηθέντα από αυτό δάνεια, σύμφωνα με το άρθρο 49 1 α του ν. 3943/2011, επεκτείνεται και στους Δήμους, οι οποίοι εγγράφουν στον προϋπολογισμό τους δάνειο για ισοσκέλιση, κατόπιν έγκρισης του προγράμματος οικονομικής υποστήριξης από την επιτροπή του άρθρου 262 του ν. 3852/2010, σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4038/2012.

Άρθρο 15 - Προϋποθέσεις και όροι δανεισμού

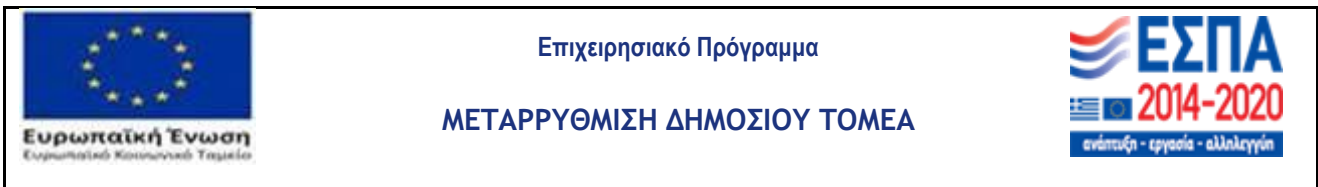
1. Για να συναφθεί δάνειο για την εκτέλεση έργων ή προμηθειών, πρέπει να υπάρχει προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη ή οριστική μελέτη των έργων ή των προμηθειών, για τα οποία θα συνομολογηθεί το δάνειο, που να έχει συνταχθεί και εγκριθεί από τα αρμόδια όργανα.

2. Απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί το δάνειο για σκοπό άλλον από εκείνον για τον οποίο συνομολογήθηκε.
3. Οι διατάξεις, που επιβάλλουν την παράσταση δικηγόρων κατά τη σύνταξη δανειστικών συμβολαιογραφικών εγγράφων, δεν εφαρμόζονται για τις περιφέρειες. Οι συμβάσεις για τη συνομολόγηση των δανείων δεν επιβαρύνονται με τέλη και δικαιώματα υπέρ τρίτων.
4. Τα συμβολαιογραφικά δικαιώματα στις συμβάσεις συνομολόγησης δανείων εκ μέρους περιφερειών μειώνονται στο ένα δεύτερο (1/2). Τα κάθε είδους δικαιώματα εμίσθων ή αμίσθων υποθηκοφυλάκων, για την εγγραφή υποθήκης, προσημειώσεως ή κατασχέσεως σε βάρος περιφέρειας, μειώνονται επίσης στο ένα δεύτερο (1/2).
5. Εγγυήσεις του Δημοσίου για τη σύναψη δανείων παρέχονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών. Η εγγύηση μπορεί να παρέχεται με όρους που αφορούν τη χρονική διάρκεια, τις προϋποθέσεις για την παροχή και εξόφληση του δανείου και τις ασφάλειες που πρέπει να παράσχει ο δανειζόμενος, στις οποίες μπορεί να περιλαμβάνεται και η εκχώρηση πόρων.
6. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων έχουν εφαρμογή και για τα ιδρύματα και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συνιστώνται από περιφέρειες.
7. Η διάρκεια και η είσπραξη των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών που είχαν εκχωρήσει οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις ή εκχωρούν οι περιφέρειες για την ασφάλεια και την εξυπηρέτηση των δανείων, παρατείνεται αυτοδικαίως έως την πλήρη εξόφληση των δανείων αυτών.

Άρθρο 16 - Άλλες διατάξεις

1. Κατόπιν αιτήσεων των ενδιαφερομένων το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.) δύναται να ρυθμίζει εν γένει οφειλές από χορηγηθέντα από αυτό δάνεια σε δήμους, πρώην κοινότητες ή στους καθολικούς διαδόχους τους, που προκύπτουν από την εφαρμογή του ν.3852/2010 (ΦΕΚ 81 Α'), καθώς και στις περιφέρειες, που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις συνομολόγησης δανείων του άρθρου 264 του ν.3852/2010 και των σε εκτέλεση αυτών εκδοθεισών υπουργικών αποφάσεων ή που εντάσσονται στο ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση του άρθρου 262 του ίδιου νόμου.
2. Η διάρκεια αποπληρωμής των οφειλών αυτών μπορεί να παρατείνεται μέχρι τα είκοσι πέντε έτη από την ημερομηνία της παρούσας ρύθμισης και με λοιπούς ειδικότερους όρους και ειδικό κατά περίπτωση επιτόκιο που θα καθορίζεται από το Δ.Σ. του Τ.Π.Δ..
3. Οι κατά τα ανωτέρω οφειλές μπορούν να εξοφληθούν και με συνομολόγηση νέου δανείου από το Τ.Π.Δ. με διάρκεια μέχρι τα είκοσι πέντε έτη από τη συνομολόγηση, με ειδικότερους όρους, επιτόκιο και προϋποθέσεις που θα καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Π.Δ., καθώς και από τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 11 του άρθρου 18 του ν. 3870/2010.
4. Δανειακές συμβάσεις, που έχουν συναφθεί οποτεδήποτε μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και φορέων Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και των

νομικών τους προσώπων δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου θεωρούνται νομίμως συναφθείσες.

Άρθρο 17 – Ρύθμιση θεμάτων αποπληρωμής δανείων Ο.Τ.Α. Α΄ ΚΑΙ Β΄ βαθμού και λοιπών φορέων τους στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

1. Η αναφερόμενη στην παρ. 1α του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 (Α΄ 66) διάρκεια παράτασης αποπληρωμής οφειλών επιμηκύνεται έως δέκα (10) επιπλέον έτη.
2. Η αποκλειστική προθεσμία της περίπτωσης γ΄ της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 3943/2011
3. Η προθεσμία του άρθρου 2 παρ. 2 του ν.4038/2012, που αφορά στη συνομολόγηση δανείου και λήγει στις 30.9.2012, παρατείνεται μέχρι 30.6.2013.

Άρθρο 18 - Ρύθμιση δανείων των ΔΕΥΑ

Οι τυχόν ανεξόφλητες οφειλές κατά την 1.1.2014, καθώς και κατά την 1.1.2015 από χορηγηθέντα δάνεια από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων σε ΔΕΥΑ, τα οποία εξυπηρετούνται με παρακράτηση των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων των οικείων δήμων οι οποίοι είχαν παράσχει τη σχετική εγγύηση για τη συνομολόγησή τους δύναται να εξοφληθούν χωρίς επιπλέον επιβαρύνσεις, εντός του 2014 για οφειλές έτους 2013 και εντός του 2015 για οφειλές έτους 2014, κατά το μέγιστο σε έντεκα (11) μηνιαίες ισόποσες δόσεις κατά έτος, αρχής γενομένης από 1.1.2014, για τις οφειλές του 2013 και από 1.1.2015 για τις οφειλές του 2014 με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

Άρθρο 19 - Δημοσιονομικοί κανόνες και πρακτικές

Δεν επιτρέπεται ο δανεισμός φορέων του δημοσίου τομέα για άλλους σκοπούς πλην επενδύσεων. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται η έγκριση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 20 - Πεδίο εφαρμογής

Με το Προεδρικό Διάταγμα 169/2013 ορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι και η διαδικασία χορήγησης από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, δανείων προς α) οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), β) συνδέσμους και ενώσεις ΟΤΑ, γ) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) των ΟΤΑ, δ) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) και ε) δημόσιους φορείς, όπως νοούνται στη διάταξη του άρθρου 1 του Ν. 3389/2005 (Α΄ 232) «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα», από τον δεσμευμένο τομέα του Ταμείου, όπως αυτός έχει καθορισθεί σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 2 του Ν. 3965/2011 (Α΄ 113) και μετά από τον προσδιορισμό των στοιχείων του εμπορικού τομέα του Ταμείου με την υπ΄ αριθμ. 34/13-01-2012 (Β΄ 55) απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, όπως ισχύουν κάθε φορά.

Άρθρο 21 - Σκοπός των δανείων

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

1. α. Σκοπός των δανείων του άρθρου 1 περίπτωση α,β,γ και δ του π.δ. 169/2013 είναι:

i. η εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και η εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών,

ii. η προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων,

iii. η καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων.

iv. η εξυγίανση - μόνο των ΟΤΑ, των συνδέσμων, ενώσεων και νομικών προσώπων αυτών.

β. Σκοπός των δανείων του άρθρου 1 περίπτωσης ε αποτελεί αποκλειστικά η εκτέλεση έργων για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος.

2. Τα έργα αυτά εκτελούνται στους τομείς και για τους σκοπούς που απαριθμούνται ενδεικτικά στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α του παρόντος. Αν το δάνειο δεν χορηγείται για έργο, το οποίο προβλέπεται ρητώς στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α, αλλά πάντως εμπίπτει στους σκοπούς της παρ. 1α του παρόντος άρθρου για τους φορείς υπό στοιχεία α) και β) του άρθρου 1, πρέπει να συντρέχει απροθυμία της αγοράς να το χρηματοδοτήσει. Τέτοια απροθυμία θεωρείται ότι συντρέχει εάν τρία (3) εμπορικά πιστωτικά ιδρύματα έχουν αρνηθεί να δανειοδοτήσουν τον υποψήφιο δανειολήπτη ή δέχονται να τον δανειοδοτήσουν υπό όρους που απαγορεύουν ή παρακωλύουν ουσιωδώς την εκτέλεση του έργου. Δεν συνιστά απροθυμία της αγοράς η μη χορήγηση δανείου λόγω της οικονομικής κατάστασης του υποψήφιου δανειολήπτη.

3. Για όλα τα χορηγούμενα δάνεια στους φορείς υπό στοιχεία γ), δ) και ε) του άρθρου 1 θα πρέπει να συντρέχει απροθυμία της αγοράς για χρηματοδότηση, όπως αυτή θεωρείται ότι συντρέχει στην προηγούμενη παράγραφο.

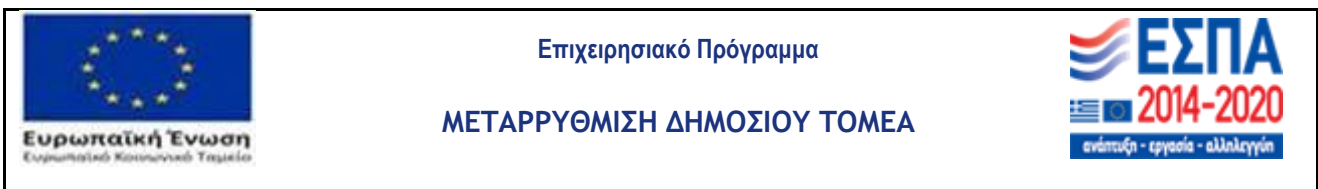
Άρθρο 22 - Όροι χορήγησης δανείων

1. Το ύψος του χορηγούμενου δανείου μπορεί να φθάνει μέχρι ποσοστού 100% του προϋπολογισμού του προς εκτέλεση έργου, της μελέτης, της δαπάνης προμήθειας μηχανημάτων και εξοπλισμού, καθώς και του ποσού της αποζημίωσης για τις απαλλοτριώσεις ακινήτων ή του αναγκαίου προς εξυγίανση του αιτούντος, ποσού.

Στην περίπτωση δανείου χορηγούμενου σε νομικά πρόσωπα στο πλαίσιο Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, το ύψος του δεν υπερβαίνει το 30% του προϋπολογισμού του προς εκτέλεση έργου ενώ σε περίπτωση συγχρηματοδότησης το ύψος του δεν υπερβαίνει το 90% του προϋπολογισμού αυτού.

2. Το επιτόκιο του χορηγούμενου δανείου συναρτάται με τους ειδικότερους σκοπούς που εξυπηρετεί το δάνειο.

3. Η διάρκεια αποπληρωμής του χορηγούμενου δανείου μπορεί να φθάνει τα είκοσι πέντε (25) έτη.

4. Το ύψος, το επιτόκιο και η διάρκεια αποπληρωμής του χορηγούμενου δανείου καθώς και κάθε άλλος όρος καθορίζονται ύστερα από αξιολόγηση της σκοπιμότητας του δανείου, της βιωσιμότητας, της ορθολογικής οργάνωσης και της πιστοληπτικής ικανότητας του υποψηφίου δανειολήπτη καθώς και των σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του παρόντος εκ μέρους του προσφερομένων ασφαλειών. Σε κάθε περίπτωση, λαμβάνεται πρόνοια να αποφεύγονται, όσο είναι δυνατό, στρεβλώσεις της αγοράς.

5. Για χορηγήσεις δανείων με σύμβαση πιστώσεως ανοικτού λογαριασμού ή με σύμβαση δανείου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου καθορίζει τον τύπο της σύμβασης που θα υπογραφεί.

6. Οι ειδικότεροι όροι, προϋποθέσεις και επιμέρους στοιχεία που περιλαμβάνονται στο σύνολο των άρθρων και παραρτημάτων του παρόντος Διατάγματος και αφορούν το αιτηθέν κάθε φορά δάνειο, καθορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Τ.Π.Δ., ως αρμόδιο όργανο διοίκησης και διαχείρισης της περιουσίας του Ταμείου.

Άρθρο 23 - Ασφάλεια των δανείων

1. Η εξασφάλιση των δανείων που χορηγεί το Ταμείο στους αναφερόμενους στο άρθρο 1 του παρόντος δικαιούχους για τους σκοπούς του άρθρου 2 είναι δυνατή με τους εξής τρόπους:

α) Ενεχυρίαση ή εκχώρηση εκ μέρους του δανειολήπτη προς το Ταμείο των αναγκαίων για την ομαλή εξυπηρέτηση του δανείου ποσών από τα συνολικά έσοδα αυτού ή, αν ο δανειολήπτης είναι ΟΤΑ, ενεχυρίαση ή εκχώρηση εσόδων από ανταποδοτικά τέλη, από εξειδικευμένες επιχορηγήσεις ή από το τμήμα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

β) Εγγραφή υποθήκης επί ακινήτων ή μέρους αυτών για το ποσό του δανείου εφόσον τα ακίνητα αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στον δανειολήπτη και είναι δεκτικά απαλλοτριώσεως υπό τη γενική του όρου έννοια.

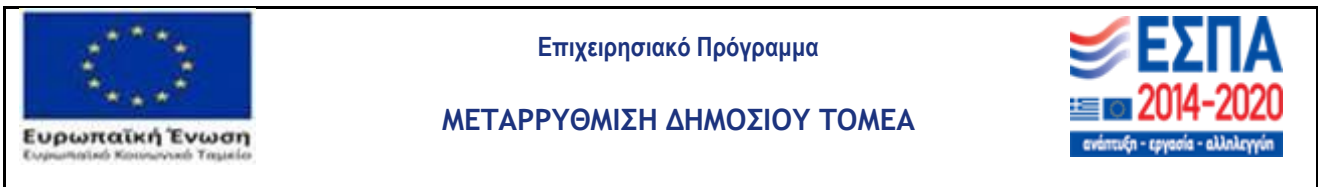
γ) Σύσταση ενεχύρου επί κινητών ή μέρους αυτών για το ποσό του δανείου εφόσον τα κινητά αυτά ανήκουν κατά κυριότητα στον δανειολήπτη και είναι δεκτικά μεταβιβάσεως.

δ) Παροχή εγγύησης υπέρ του δανειολήπτη εκ μέρους αναγνωρισμένων πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοπιστωτικών οργανισμών της Ελλάδας και του εξωτερικού ή ενωσιακών οργάνων ή διεθνών οργανισμών που έχουν μεταξύ των σκοπών τους την παροχή τέτοιων εγγυήσεων.

2. Το είδος και οι όροι εξασφάλισης του δανείου με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους της προηγούμενης παραγράφου καθορίζονται ύστερα από την αξιολόγηση της σκοπιμότητας του δανείου καθώς και της βιωσιμότητας, της ορθολογικής οργάνωσης και της πιστοληπτικής ικανότητας του υποψηφίου δανειολήπτη.

Άρθρο 24 - Δικαιολογητικά

1. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού

συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών, την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων, την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων και τη σύναψη των οικείων συμβάσεων ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β του παρόντος.

2. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ενός ΟΤΑ και τη σύναψη της οικείας σύμβασης ορίζονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ του παρόντος.

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου μπορεί να ζητεί, πέραν των ανωτέρω, όποιο δικαιολογητικό κρίνει αναγκαίο για την έγκριση της χορήγησης δανείου.

Άρθρο 25 - Τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων

1. Το προϊόν του δανείου αποδίδεται στον δανειολήπτη όπως ορίζεται στη σύμβαση που συνάπτεται με το Ταμείο.

2. Ειδικά προκειμένου για την εκτέλεση έργων μπορεί να προκαταβάλλεται ποσοστό μέχρι 10% του ποσού του δανείου χωρίς κανένα δικαιολογητικό. Το υπόλοιπο ποσοστό καταβάλλεται ανάλογα με την πρόοδο του έργου και ύστερα από πιστοποίηση θεωρημένη από τα αρμόδια όργανα. Από το ποσό που καταβάλλεται αφαιρείται το ποσό της τυχόν προκαταβολής.

Άρθρο 26 - Εξυπηρέτηση των δανείων

1. Η έναρξη της εξυπηρέτησης του δανείου αποφασίζεται με την απόφαση έγκρισης της χορήγησης του δανείου.

2. Εάν ο δανειολήπτης αδυνατεί να ανταποκριθεί εν όλω ή εν μέρει στην υποχρέωση ομαλής εξυπηρέτησης του δανείου, είναι δυνατή, πέραν των όσων ορίζονται στη συναφθείσα σύμβαση, η χορήγηση περιόδου χάριτος ως προς την εξόφληση ή η τροποποίηση άλλων όρων της δανειακής σύμβασης με σκοπό την εξόφληση του δανείου αφού αξιολογηθούν τα κριτήρια του άρθρου 3 παρ. 4 του παρόντος.

3. Ειδικά για δάνεια με σκοπό την εκτέλεση έργου η τυχόν χορηγούμενη περίοδος χάριτος δεν μπορεί να υπερβαίνει χρονικό διάστημα μεγαλύτερο αυτού που προβλέπεται για την αποπεράτωση του έργου, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη έτος, προκειμένου να τεθεί σε λειτουργία το έργο.

Άρθρο 27 - Αναγραφή τοκοχρεωλυσιών

Όλοι οι κατά τις διατάξεις του παρόντος δανειολήπτες υποχρεούνται να αναγράφουν στον προϋπολογισμό τους κάθε έτος και μέχρι την ολοσχερή εξόφληση του δανείου τους τα τοκοχρεωλύσια που απαιτούνται για την ομαλή εξυπηρέτησή του.

Άρθρο 28 - Παρακράτηση τοκοχρεωλυσιών

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Από την αναγγελία εκχωρήσεως, οι διαχειριστές των εσόδων των οφειλετών του Ταμείου από δάνεια του παρόντος όπως και κάθε άλλο αρμόδιο όργανο για την είσπραξη των εσόδων τους, υποχρεούνται να παρακρατούν και να αποδίδουν στο Ταμείο κάθε χρόνο και μέχρι την εξόφληση του δανείου το τοκοχρεωλύσιο που οφείλεται καθώς και κάθε άλλη απαίτηση του Ταμείου που απορρέει από τη σχετική δανειοδότηση.

Άρθρο 29 - Συμπλήρωση της ασφάλειας

Εάν κατά τη διάρκεια του δανείου η αξία της κατά άρθρο 4 του παρόντος ασφάλειας μειωθεί και δεν κρίνεται από το Ταμείο επαρκής για την εξασφάλιση του δανείου, ο οφειλέτης οφείλει να τη συμπληρώσει κατά τη σχετική υπόδειξη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου, διαφορετικά το δάνειο γίνεται ληξιπρόθεσμο και απαιτητό.

Άρθρο 30 - Έξοδα και δαπάνες

Τα κάθε είδους έξοδα και οι λοιπές δαπάνες συνομολόγησης του δανείου, εγγραφής υποθηκών, σύστασης ενεχύρων κ.λπ., καθώς και εξόφλησης του δανείου βαρύνουν τον δανειολήπτη.

Άρθρο 31 – Συμβατικές ρήτρες

Οι σχετικές με τις ρυθμίσεις των προηγούμενων άρθρων ρήτρες περιέχονται στις συναπτόμενες δανειακές συμβάσεις.

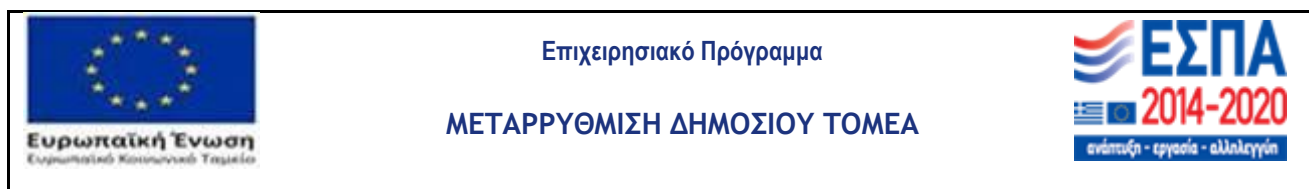
Άρθρο 32

Το παρόν άρθρο περιλαμβάνει τα παρακάτω παραρτήματα σχετικά με τους σκοπούς της δανειακής χρηματοδότησης και των αντιστοίχως απαιτούμενων δικαιολογητικών:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Τομείς και σκοποί χρηματοδότησης

Τομέας	Σκοπός
<u>Υποδομές</u>	Οδοποιία, ασφαλτοστρώσεις, πεζοδρομήσεις, συντηρήσεις, κατασκευή αθλητικών κέντρων, κολυμβητηρίων κ.ά.
<u>Βελτίωση φυσικού περιβάλλοντος</u>	Ανάπλαση πλατειών, διαμόρφωση πάρκων-παιδικών χαρών, διαχείριση στερεών αποβλήτων – απορριμμάτων, δημοτικός ηλεκτροφωτισμός, παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, διαμόρφωση κοινόχρηστων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

	χώρων, προστασία περιβάλλοντος, αντιπλημμυρικά έργα κ.α.
<u>Υδρευση – αποχέτευση</u>	Δίκτυο ύδρευσης – ακαθάρτων (σε ΟΤΑ που δεν έχουν συστήσει Δ.Ε.Υ.Α), γεωτρήσεις, αφαλατώσεις κ.α.
<u>Κοινωνική στεγαστική πολιτική</u>	Ανέγερση κατοικιών για εργαζομένους, ανέγερση δημοτικών κατοικιών κ.α.
<u>Κοινή ωφέλεια</u>	Κατασκευή δημοτικών κοιμητηρίων, δημοτικών ιατρείων ή ΚΑΠΗ κ.α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εκτέλεση έργων υποδομής για την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας ή έργων γενικού συμφέροντος, με ή χωρίς τη σύμπραξη του ιδιωτικού τομέα καθώς και την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση των έργων αυτών, την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων, την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων και την σύναψη της οικείας σύμβασης:

A. Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου

I. Δικαιολογητικά σχετικά με τη σκοπιμότητα του δανείου

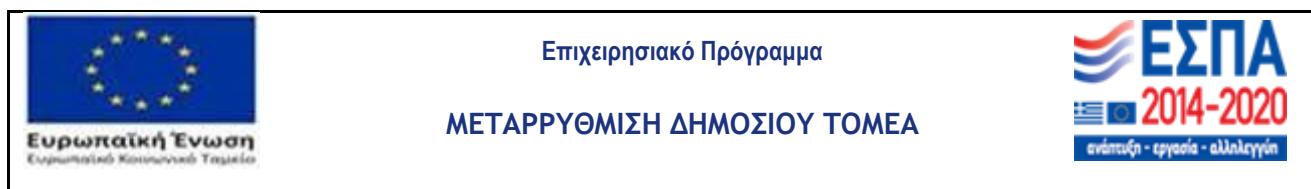
α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη για τη χορήγηση δανείου από το Ταμείο, όπου θα αναφέρεται το ποσό και ο σκοπός του.

β) Αίτηση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη προς το Ταμείο για τη χορήγηση δανείου

Για την εκτέλεση έργων

γ) Μελέτη του έργου με αντίστοιχο προϋπολογισμό δαπάνης (εκτός των περιπτώσεων, που κατά νόμο, δεν συντάσσονται) συνταγμένη και θεωρημένη από τα αρμόδια όργανα. Αρκεί και προκαταρκτική μελέτη ή προμελέτη του έργου, με την προϋπόθεση ότι κατά το χρόνο συνομολόγησης του δανείου θα προσκομισθεί η οριστική μελέτη, που θα έχει συνταχθεί και εγκριθεί σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

δ) Βεβαίωση ότι το έργο δεν χρηματοδοτείται από άλλο φορέα ή βεβαίωση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη, με την οποία προσδιορίζεται ο φορέας χρηματοδότησης και το ύψος αυτής.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ε) Εάν το δάνειο αφορά την ολοκλήρωση εκτέλεσης έργου και αφού έχει προσκομισθεί η σύμβαση εκτέλεσης αυτού, βεβαίωση από την αρμόδια υπηρεσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από την αρμόδια οικονομική ή τεχνική υπηρεσία του υποψηφίου δανειολήπτη, στην οποία αναφέρονται αναλυτικά οι ήδη εκδοθείσες πιστοποιήσεις και οι εκδοθέντες λογαριασμοί.

Για την εκπόνηση μελετών για την ωρίμανση και την εκτέλεση έργων

γ) Απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου ανάθεσης της μελέτης.

δ) Σύμβαση ανάθεσης της μελέτης εάν υπάρχει.

ε) Έγγραφο του Δήμου για το αν έχει δοθεί προκαταβολή και το ύψος της.

Για την προμήθεια ή μίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού για την εξ ιδίων εκτέλεση των ως άνω έργων

Τεχνική έκθεση και ενδεικτικός προϋπολογισμός των προμηθειών αρμόδια θεωρημένος.

Για την καταβολή αποζημιώσεων για απαλλοτριώσεις ακινήτων στο πλαίσιο εκτέλεσης των ως άνω έργων

γ) Πράξη απαλλοτρίωσης (πράξη αναλογισμού, πράξη εφαρμογής, απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου κτλ).

δ) Δικαστική απόφαση με την οποία καθορίζονται οι τιμές μονάδας αποζημίωσης.

ε) Πίνακα υπολογισμού της αποζημίωσης (που θα συνταχθεί από το Δήμο).

Σε περίπτωση εξώδικου συμβιβασμού:

- Αίτηση του ενδιαφερομένου (προς το Δήμο) για την τιμή συμβιβασμού.

- Απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου για την αποδοχή της τιμής συμβιβασμού και για την συνολική αποζημίωση των δικαιούχων.

II. Δικαιολογητικά σχετικά με τη βιωσιμότητα, την ορθολογική οργάνωση και την πιστοληπτική ικανότητα του υποψηφίου δανειολήπτη

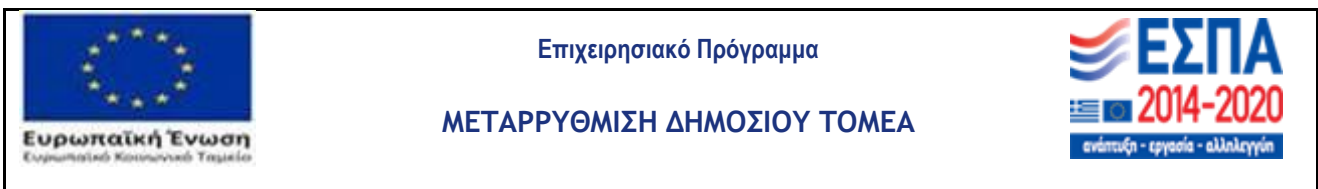
α) Ισολογισμοί των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

β) Απολογισμοί εσόδων και εξόδων των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

γ) Προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων του τρέχοντος έτους θεωρημένος από το αρμόδιο όργανο και οι τυχόν αναμορφώσεις αυτού καθώς και η απόφαση έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

δ) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη ότι ποσό από τα έσοδά του ίσο με την τοκοχρεωλυτική δόση του αιτούμενου δανείου δεν θα χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό, αλλά για την ομαλή εξυπηρέτησή του.

ε) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη ότι δεν έχει συνάψει δάνειο με άλλο πιστωτικό φορέα ή, βεβαίωση του ιδίου ότι ποσό εκ των νομίμως εκχωρούμενων εσόδων του ίσο με

την τοκοχρεωλυτική δόση του αιτούμενου δανείου δεν έχει εκχωρηθεί ή ενεχυριασθεί υπέρ άλλου δανειστή, ούτε θα συμβεί αυτό καθ' όλη τη διάρκεια εξυπηρέτησης του αιτούμενου δανείου.

στ) Βεβαίωση πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο έχει χορηγήσει τυχόν δάνεια στον υποψήφιο δανειολήπτη, στην οποία αναφέρονται το ύψος, το είδος του επιτοκίου (π.χ. EURIBOR, EKT, σταθερό, πλέον ποσοστού περιθωρίου κέρδους κ.λπ.), η διάρκεια, οι ετήσιες τοκοχρεωλυτικές δόσεις τους και οι παραχωρηθείσες ασφάλειες προς εξασφάλιση των δανείων καθώς και προσκόμιση επικυρωμένου αντιγράφου της σύμβασης δανείου και της σύμβασης εκχώρησης.

ζ) Βεβαίωση του υποψηφίου δανειολήπτη, με την οποία γνωστοποιεί το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρεί λογαριασμό καθώς και τον αριθμό λογαριασμού.

η) Πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας (Ι.Κ.Α.).

θ) Βεβαίωση, στην οποία αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η Δ.Ο.Υ. στην οποία υπάγεται.

III. Δικαιολογητικά σχετικά με τα οικονομοτεχνικά στοιχεία

Οικονομοτεχνική μελέτη του έργου θεωρημένη από το αρμόδιο όργανο διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη.

IV. Δικαιολογητικά σχετικά με τα νομιμοποιητικά στοιχεία

Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η νομική προσωπικότητα του υποψηφίου δανειολήπτη (π.χ. πράξη ίδρυσης, Φ.Ε.Κ. σύστασης κ.λπ.).

V. Δικαιολογητικά σχετικά με την απροθυμία της αγοράς προς χρηματοδότηση

Απόφαση οργάνου διοίκησης ΟΤΑ (π.χ. Δημοτικού Συμβουλίου), εγκεκριμένη από την αρμόδια ελεγκτική αρχή (π.χ. Περιφέρεια), από την οποία να προκύπτει η αιτιολογία απροθυμίας της αγοράς προς χρηματοδότηση.

Επιπλέον, οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό (π.χ. έγγραφη άρνηση χρηματοδότησης πιστωτικού ιδρύματος, προσφορές χρηματοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων) ζητηθεί από το Τ.Π.Δ.

B. Δικαιολογητικά για τη σύναψη της σύμβασης

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη περί αποδοχής των όρων του εγκριθέντος δανείου.

β) Το αποδεικτικό δημοσίευσης της παραπάνω απόφασης καθώς επίσης και, προκειμένου περί ΟΤΑ, το έγγραφο με το οποίο ο υποψήφιος δανειολήπτης τη κοινοποιεί στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

γ) Απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί προληπτικού ελέγχου νομιμότητας (προσυμβατικός έλεγχος) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία

δ) Η οριστική μελέτη του έργου με τον αντίστοιχο προϋπολογισμό δαπάνης, εφόσον δεν έχει προσκομιστεί κατά την διαδικασία της έγκρισης χορήγησης του δανείου

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ε) Η σύμβαση ανάθεσης εκτέλεσης του έργου/ η σύμβαση ανάθεσης μελέτης/ η σύμβαση προμήθειας του εξοπλισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ΄

Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ΟΤΑ και για τη σύναψη της οικείας σύμβασης

A. Δικαιολογητικά για την έγκριση της χορήγησης δανείου με σκοπό την εξυγίανση ΟΤΑ

I. Δικαιολογητικά σχετικά με τη σκοπιμότητα του δανείου

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου διοίκησης του υποψηφίου δανειολήπτη για τη χορήγηση δανείου από το Ταμείο με σκοπό την εξυγιάνσή του.

β) Αίτηση του αρμοδίου οργάνου του υποψηφίου δανειολήπτη προς το Ταμείο)

γ) Πρόγραμμα αποκατάστασης οικονομικής λειτουργίας του υποψηφίου δανειολήπτη εγκεκριμένο από το αρμόδιο όργανο διοίκησης ή την αρμόδια ελεγκτική αρχή, συνοδευόμενο από έκθεση εκτίμησης ορκωτών

λογιστών, η οποία αποτυπώνει την υπάρχουσα οικονομική θέση του, όπως επίσης και την οικονομική κατάστασή του όπως έχει διαμορφωθεί.

II. Λοιπά δικαιολογητικά σχετικά με τη βιωσιμότητα, την ορθολογική οργάνωση και την πιστοληπτική ικανότητα του αιτούντος

α) Ισολογισμοί των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

β) Απολογισμοί εσόδων και εξόδων των τριών τελευταίων ετών θεωρημένοι από το αρμόδιο όργανο καθώς και οι αποφάσεις έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

γ) Προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων του τρέχοντος έτους θεωρημένος από το αρμόδιο όργανο και οι τυχόν αναμορφώσεις αυτού καθώς και η απόφαση έγκρισής τους από το αρμόδιο όργανο.

δ) Βεβαίωση του αιτούντος, με την οποία γνωστοποιεί το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο τηρεί λογαριασμό καθώς και τον αριθμό λογαριασμού.

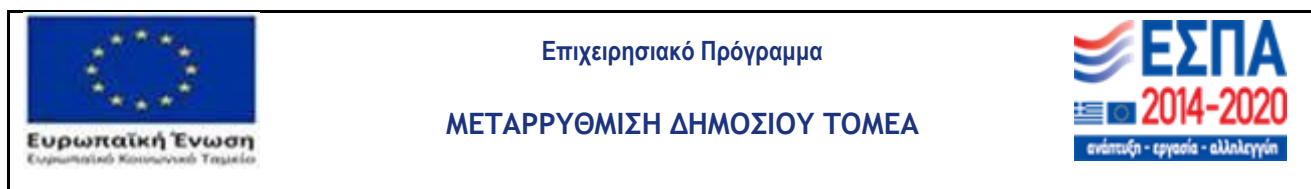
ε) Πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας (I.K.A.)

στ) Βεβαίωση, στην οποία αναγράφεται ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) και η Δ.Ο.Υ. όπου υπάγεται.

III. Δικαιολογητικά σχετικά με τα νομιμοποιητικά στοιχεία

Δικαιολογητικά από τα οποία προκύπτει η νομική προσωπικότητα του υποψηφίου δανειολήπτη.

B. Δικαιολογητικά για τη σύναψη της σύμβασης

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

α) Απόφαση του αρμοδίου οργάνου του υποψηφίου δανειολήπτη περί αποδοχής των όρων του εγκριθέντος δανείου.

β) Το αποδεικτικό δημοσίευσης της παραπάνω απόφασης καθώς επίσης και το έγγραφο, με το οποίο ο υποψήφιος δανειολήπτης την κοινοποιεί στην αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση.

γ) Απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου περί προληπτικού ελέγχου νομιμότητας (προσυμβατικός έλεγχος) σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

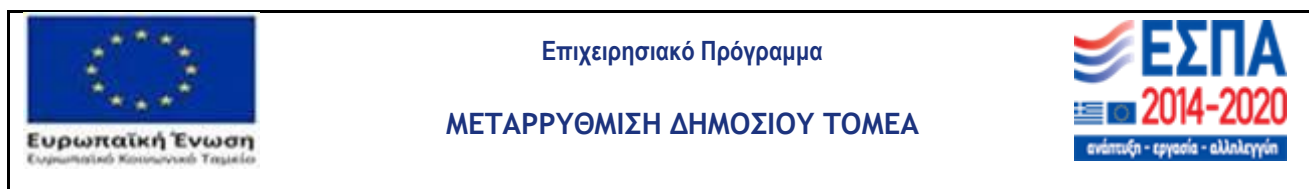
Άρθρο 33 – Αναχρηματοδότηση Δανείων

1. Επιτρέπεται η συνομολόγηση δανείων από δήμους και περιφέρειες με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με αποκλειστικό σκοπό την αναχρηματοδότηση ήδη συναφθέντων δανείων τους με έναν εκ των ως άνω φορέων, χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών.

2.α. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέσω του δεσμευμένου τομέα, δύναται να χρηματοδοτεί τα δάνεια της προηγούμενης παραγράφου κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3965/2011 (Α' 113) και του εδαφίου ιν της παρ. 1α του άρθρου 2 του π.δ. 169/2013 (Α' 272) για αναχρηματοδότηση προς εξυγίανση μόνο των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, των συνδέσμων, ενώσεων και νομικών προσώπων αυτών. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που η υπολειπόμενη διάρκεια αποπληρωμής των ήδη συναφθέντων δανείων της προηγούμενης παραγράφου υπερβαίνει την προβλεπόμενη από την παρ. 3 του άρθρου 3 του π.δ. 169/2013, η διάρκεια του χορηγούμενου δανείου για τον προβλεπόμενο στην παρούσα διάταξη σκοπό μπορεί να φθάνει τα τριάντα πέντε (35) έτη. Οι όροι και προϋποθέσεις της χρηματοδότησης καθορίζονται κατά περίπτωση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εσωτερικών είναι δυνατόν να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις ένταξης των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη ρύθμιση της παρούσας παραγράφου.

β. Οι υφιστάμενες εκχωρήσεις κατά το χρόνο σύναψης των αναχρηματοδοτούμενων δανειακών συμβάσεων διατηρούνται και ως προς την εξασφάλιση των νέων συμβάσεων.

3. Τα πάσης φύσεως υφιστάμενα χρεωστικά ανοίγματα των δήμων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αυτών στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (Τ.Π.Δ.), όπως εμφανίζονται στα λογιστικά τους βιβλία κατά το διάστημα που η ταμειακή τους διαχείριση ασκεί-το από το αρμόδιο Γραφείο Παρακαταθηκών και μέχρι τη σύσταση της ίδιας ταμειακής υπηρεσίας, βεβαιωμένα ή μη, τα οποία δεν έχουν ρυθμιστεί, σύμφωνα με την παρ. 1γ' του άρθρου 49 του ν. 3943/2011 (Α' 66), μπορεί να ρυθμιστούν με συνομολόγηση ισόποσων δανείων από το Τ.Π.Δ., χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010, εντός νέας αποκλειστικής προθεσμίας έως 31.12.2017, εφόσον το σχετικό αίτημα υποβληθεί μέχρι 29.9.2017, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθορισθούν με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ..

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Σε περίπτωση αδυναμίας συνομολόγησης δανείου από οποιαδήποτε αιτία, η οποία διαπιστώνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Τ.Π.Δ., το ποσό του χρεωστικού ανοίγματος, όπως αυτό έχει διαμορφωθεί μέχρι την συνομολόγηση της ρύθμισης, εξοφλείται υποχρεωτικά σε είκοσι (20) ισόποσες ετήσιες δόσεις, με ημερομηνία καταβολής κάθε δόσης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, αρχής γενομένης από την 31η Δεκεμβρίου 2017. Οι όροι, οι διαδικασίες, οι προϋποθέσεις και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου, καθορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Τ.Π.Δ..

4. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, που εκδίδεται σε ετήσια βάση και εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, μπορεί να συμψηφίζονται αυτεπαγγέλτως τα βεβαιωμένα, στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, ληξιπρόθεσμα χρεωστικά ανοίγματα των Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων τους με ποσοστό έως 1% επί των εσόδων τους από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Κ.Α.Π.). Ο προαναφερόμενος συμψηφισμός διακόπτει την παραγραφή των σχετικών βεβαιωμένων απαιτήσεων.

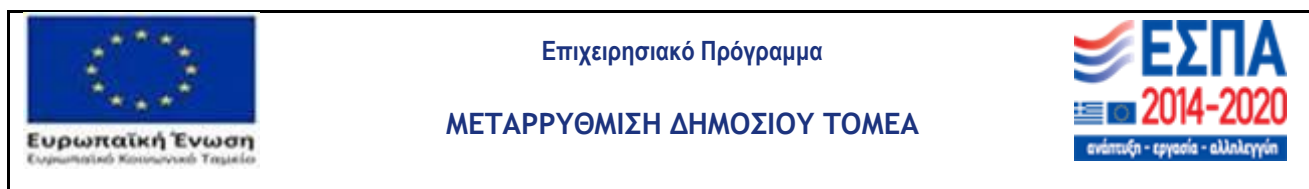
Άρθρο 34 – Χρηματοδότηση Χρεών

1. ΟΤΑ α' και β' βαθμού, οι οποίοι αδυνατούν να ισοσκελίσουν τους προϋπολογισμούς τους, μπορούν να συνομολογούν δάνεια με αναγνωρισμένα πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς της Ελλάδας και του εξωτερικού, με αποκλειστικό σκοπό τη χρηματοδότηση των χρεών τους, τα οποία προέρχονται από πάσης φύσεως δαπάνες, χωρίς τις προϋποθέσεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του Ν.3852/2010 (Α' 87) και της παρ. 7 του άρθρου 2 του Ν.4111/2013 (Α' 18).

Το προς συνομολόγηση δάνειο δύναται να καλύπτει το σύνολο του ποσού που υπολείπεται για την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού, ή μέρος αυτού, ανάλογα με την πιστοληπτική ικανότητα του δανειολήπτη. Η σχετική απόφαση του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, ανεξαρτήτως του ύψους ποσού του εν λόγω δανείου.

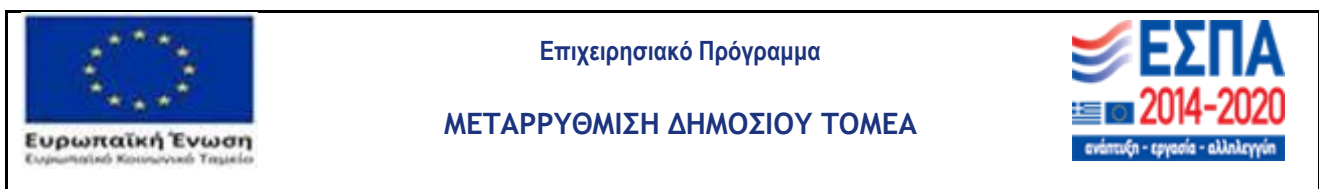
2. Το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, μέσω του δεσμευμένου τομέα, μπορεί να χρηματοδοτεί τα δάνεια της ανωτέρω παραγράφου, στο πλαίσιο των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 2 του Ν.3965/2011 (Α' 113) και του εδαφίου (iv) της παρ. 1 του άρθρου 2 του Π.δ.169/2013 (Α' 272) πλην της παραγράφου 2 του άρθρου 5 αυτού. Οι ειδικότεροι όροι, οι προϋποθέσεις και τα δικαιολογητικά χρηματοδότησης καθορίζονται κατά περίπτωση από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων.

3. Σε περίπτωση που η αδυναμία ισοσκέλισης του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α. οφείλεται σε μη ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών, εξαιτίας χρεών ή πραγματοποίησης επενδύσεων και υπάρχει το δημοσιονομικό περιθώριο σε κωδικούς αριθμούς αυτού, από λοιπά μη ειδικευμένα έσοδα ή και μη ειδικευμένο χρηματικό υπόλοιπο, παρέχεται η δυνατότητα πρόσκαιρης κάλυψης των δαπανών και ισοσκέλισης των ανταποδοτικών υπηρεσιών από τους εν λόγω κωδικούς. Το χρηματικό ποσό που απαιτείται κάθε φορά για την ισοσκέλιση των ανταποδοτικών υπηρεσιών, λογίζεται ως δαπάνη της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, κατά τη συζήτηση και ψήφιση των ετήσιων αποφάσεων

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

επιβολής των σχετικών τελών και δικαιωμάτων, προκειμένου να καλυφθεί, βάσει συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, το οποίο αποτελεί συστατικό στοιχείο των ως άνω αποφάσεων, το αργότερο εντός πενταετίας, αρχής γενομένης από το επόμενο οικονομικό έτος από αυτό της εφαρμογής των διατάξεων της παρούσας παραγράφου. Τα επιπλέον εισπραττόμενα, εκάστου έτους της πενταετίας, έσοδα της οικείας ανταποδοτικής υπηρεσίας, προορίζονται να καλύψουν κάθε είδους δαπάνες, εξαιρουμένων των ανταποδοτικών δαπανών εν γένει. Η ως άνω προϋπόθεση εξετάζεται επισταμένως από την αρμόδια, για τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων επιβολής τελών και δικαιωμάτων, καθώς και του Προϋπολογισμού του Ο.Τ.Α., Αρχή.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 35 - Επενδυτικά δάνεια Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α΄ και Β΄ βαθμού, Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης και Αποχέτευσης και Συνδέσμων Ο.Τ.Α.

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης Προγράμματος Χορήγησης Επενδυτικών Δανείων από το Υπουργείο Εσωτερικών με σκοπό την προμήθεια αγαθών και την κατασκευή έργων στους τομείς ύδρευσης, αποχέτευσης, αντιπλημμυρικής προστασίας, αποκατάστασης ζημιών από φυσικές καταστροφές, αποκατάστασης Χώρων Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), αγροτικής οδοποιίας και ανέγερσης ή αποκατάστασης δημοτικών κτιρίων, οι Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού, οι Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και οι Σύνδεσμοι Ο.Τ.Α. δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Εσωτερικών.

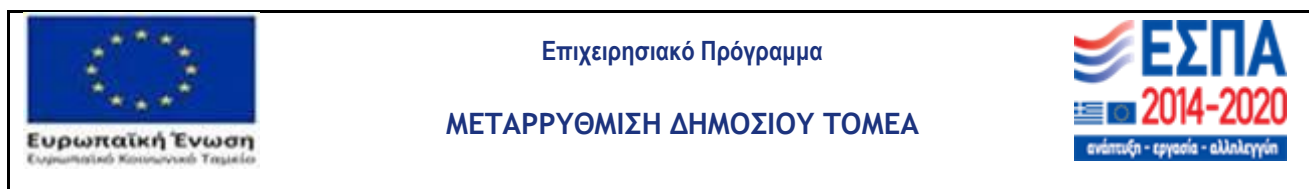
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζονται τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων φορέων στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των έργων, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Με όμοια απόφαση δύναται να τροποποιείται ο σκοπός του προγράμματος.

3. Η ένταξη στο Πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος του φορέα. Στην περίπτωση των Ο.Τ.Α. Α΄ και Β΄ βαθμού η απόφαση για την υποβολή αιτήματος ένταξης, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση φορέων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α΄87) και του π.δ. 169/2013 (Α΄272).

Άρθρο 36 - Επενδυτικά δάνεια Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού για εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων

1. Στο πλαίσιο υλοποίησης προγράμματος χορήγησης επενδυτικών δανείων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας με σκοπό την εκπόνηση Τοπικών Χωρικών Σχεδίων του άρθρου 7 του ν. 4447/2016 (Α΄ 241), οι Ο.Τ.Α. Α΄ βαθμού δύνανται να συνομολογούν επενδυτικά δάνεια με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων. Η εξυπηρέτηση των δανείων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και η κάλυψη κάθε είδους εξόδου και λοιπών

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δαπανών συνομολόγησης και εξόφλησής τους γίνεται σε λογαριασμό που συστήνεται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων και χρηματοδοτείται από το εθνικό ή το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, Εσωτερικών και Οικονομικών καθορίζεται ο φορέας διαχείρισης του Προγράμματος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και οι αρμοδιότητές του, τα κριτήρια ένταξης των δικαιούχων Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο πρόγραμμα, η διαδικασία υποβολής των αιτήσεων και αξιολόγησης αυτών, ο έλεγχος της πορείας εκτέλεσης των μελετών, οι όροι και τα δικαιολογητικά χορήγησης και ο τρόπος απόδοσης του προϊόντος των δανείων, η διαδικασία και τα δικαιολογητικά για την αποπληρωμή των δανείων από το ΠΔΕ, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

3. Η ένταξη στο πρόγραμμα της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου πραγματοποιείται με απόφαση του φορέα διαχείρισης του προγράμματος, όπως αυτός ορίζεται με την κοινή υπουργική απόφαση της προηγούμενης παραγράφου, μετά από υποβολή σχετικού αιτήματος από τον Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Το αίτημα υποβάλλεται κατόπιν απόφασης του δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Στην περίπτωση δικαιούχων που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια και εφόσον αναφέρεται στο αίτημα ένταξής τους, η απόφαση ένταξης δύναται να προβλέπει ότι η διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, η εποπτεία και η επίβλεψη της σχετικής δημόσιας σύμβασης διενεργούνται από την τεχνική υπηρεσία άλλης αναθέτουσας αρχής ή αναθέτοντος φορέα.

4. Για τη συνομολόγηση των δανείων του παρόντος άρθρου, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010 (Α' 87) και του π.δ. 169/2013 (Α' 272).

Άρθρο 37 - Δανεισμός των Ο.Τ.Α. για δράσεις βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, παρέχεται η δυνατότητα συνομολόγησης δανείων από δήμους και περιφέρειες με πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 264 του ν. 3852/2010, για την υλοποίηση δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας εγκαταστάσεων, μηχανημάτων ή οχημάτων τους και εν γένει επενδυτικών σχεδίων, με την προϋπόθεση ότι, από τις ανωτέρω δράσεις και σχέδια, όπως προκύπτει από σχετική μελέτη, επέρχεται μείωση του κόστους λειτουργίας τους και από την εξοικονόμηση αυτή, καλύπτεται και το κόστος εξυπηρέτησης των σχετικών τοκοχρεολυσίων.

Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται οι όροι του δανεισμού, οι προδιαγραφές της μελέτης, η διαδικασία και οι φορείς αξιολόγησης αυτής, καθώς και κάθε αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ – ΓΕΝΙΚΕΣ – ΚΑΤΑΡΓΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 38 - Ρυθμίσεις οικονομικών θεμάτων Ο.Τ.Α.

1.α. Όπου στις διατάξεις των νόμων 25/1975 (Α' 74), 429/1976 (Α' 235), 1080/1980 (Α' 246), 2130/1993 (Α' 62) και στο άρθρο 9 του ν. 3854/2010 (Α' 94) αναφέρεται η ΔΕΗ νοούνται οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή η ΔΕΗ ή ο εκάστοτε εναλλακτικός προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας.

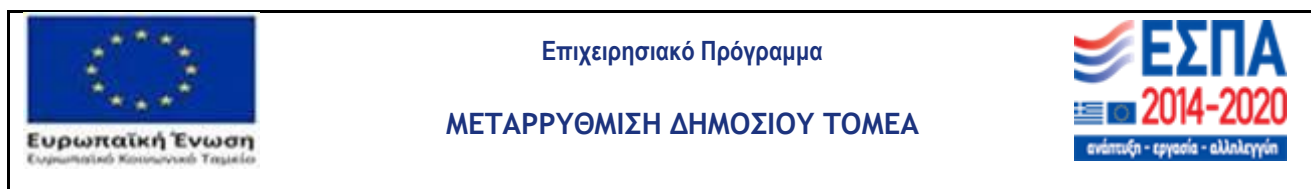
β. Τα δημοτικά τέλη καθαριότητας και φωτισμού κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 25/1975, ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων του άρθρου 10 του ν. 1080/1980 και το τέλος ακίνητης περιουσίας του άρθρου 24 του ν. 2130/1993, βαρύνουν τον υπόχρεο σε πληρωμή του λογαριασμού καταναλισκόμενου ηλεκτρικού ρεύματος και συνεισπράττονται από τη ΔΕΗ ή από τον εναλλακτικό προμηθευτή ηλεκτρικού ρεύματος, σε δόσεις ίσες με τον αριθμό των ετήσιων λογαριασμών. Για το σκοπό αυτόν εκδίδεται ενιαίος λογαριασμός για κάθε υπόχρεο.

Για λογαριασμούς που εκδίδονται για χρονικό διάστημα μικρότερο ή μεγαλύτερο της εκάστοτε ορισμένης χρονικής περιόδου, που προσδιορίζεται από τους νομίμως υπόχρεους, ενεργείται από τη ΔΕΗ ή από τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή ανάλογη χρέωση των εν λόγω ποσών. Οι πραγματοποιούμενες από τη ΔΕΗ ή τον εκάστοτε εναλλακτικό προμηθευτή εισπράξεις αποδίδονται στο δικαιούχο δήμο, βάσει σχετικής εκκαθαριστικής κατάστασης εντός του δεύτερου μήνα από τη λήξη του μήνα στον οποίο λογιστικώς ανήκουν οι λογαριασμοί. Οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να παρέχουν στο δικαιούχο δήμο χρηματικές προκαταβολές έναντι των προς απόδοση εισπραττόμενων τελών.

Αν ο υπόχρεος δεν καταβάλει τα ανωτέρω συνεισπραττόμενα ποσά, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας προβαίνει σε διακοπή της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος και δεν το επανασυνδέει μέχρι να εξοφληθεί το οφειλόμενο ποσό. Αν δεν ζητηθεί από τον υπόχρεο η επανασύνδεση του ρεύματος μέσα σε τρεις μήνες από τη διακοπή του, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας γνωστοποιεί στον οικείο δήμο τα στοιχεία των οφειλών του, προκειμένου αυτός να προβεί στην είσπραξή τους. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι ρυθμίσεις των νόμων 25/1975, 429/1976, 1080/1980 και 2130/1993.

γ. Ο διαχειριστής του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και η ΔΕΗ υποχρεούνται να παρέχουν στους εναλλακτικούς προμηθευτές τα στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα που αφορούν στους αντισυμβαλλομένους των ανωτέρω προμηθευτών και τα οποία τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της παραγράφου β'. Οι ανωτέρω υποχρεούνται να ενημερώνουν τα στοιχεία που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της περίπτωσης β', σύμφωνα με τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, κατόπιν σχετικής γνωστοποίησης από τους δήμους.

Οι διαχειριστές του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και οι προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας υποχρεούνται να διαβιβάζουν αμελλητί τα ανωτέρω στοιχεία τιμολόγησης και εν γένει τα δεδομένα των υπόχρεων που τηρούνται για τη συνείσπραξη των ποσών της περίπτωσης β' προς τους οικείους δήμους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Η παρ. 11 του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Οι διατάξεις του π.δ. 315/1999 (Α' 302) εφαρμόζονται, κατ' αναλογία, για το Διπλογραφικό Σύστημα Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής – Κοστολόγησης των Περιφερειών.»

3. Στην παρ. 3 του άρθρου 277 του ν. 3852/2010 η φράση «Επιτροπή του άρθρου 141 του ν. 3463/2006» αντικαθίσταται από τη φράση «Επιτροπή του άρθρου 232 του παρόντος».

Άρθρο 39 - Επιβολή της εφαρμογής και κυρώσεις

Όταν οι Δήμοι ή τα συνιστώμενα από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) νομικά πρόσωπα για τη διαχείριση αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 3536/2007 (Α' 42), χρησιμοποιούν Χώρους Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων (ΧΑΔΑ), επιβάλλεται, εις βάρος του οικείου Δήμου ή των ανωτέρω νομικών προσώπων, χρηματικό πρόστιμο, το ύψος του οποίου προσδιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως τροποποιήθηκε με το ν. 3010/2002 (Α' 91) και το ν. 4014/2011 (Α' 209). Οι ανωτέρω κυρώσεις επιβάλλονται ανεξάρτητα από την αστική ή ποινική ευθύνη του φορέα εκμετάλλευσης και ανεξάρτητα από τις διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από άλλες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

Ποσοστό 40% επί του ανωτέρω προστίμου περιέρχεται στο Δημόσιο στον Κωδικό Αριθμό Εισόδου 3739 «Λοιπά πρόστιμα και χρηματικές ποινές επιβαλλόμενες από δικαστήρια και δημόσιες αρχές». Το υπόλοιπο 60% θα περιέρχεται στο Πράσινο Ταμείο και θα διατίθεται αποκλειστικά για τους σκοπούς που περιγράφονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 30 του ν. 1650/1986, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 40 - Συνέπειες μη συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή νομοθεσία

Τα ποσά που καταβάλλονται από την Ελληνική Δημοκρατία ως χρηματικά πρόστιμα λόγω παραβιάσεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα απόβλητα και την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και που απορρέουν από πράξεις ή παραλείψεις φυσικών ή νομικών προσώπων, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) ή νομικών προσώπων των ΟΤΑ για τη διαχείριση των αποβλήτων και την επεξεργασία των αστικών λυμάτων, επιβάλλονται ως χρηματικά πρόστιμα στα πρόσωπα αυτά, Στην περίπτωση των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ), τα οφειλόμενα ποσά παρακρατούνται κατά τη διαδικασία κατανομής των κεντρικών αυτοτελών πόρων στους ΟΤΑ. Το ύψος του παρακρατούμενου ποσού από τους ανωτέρω πόρους είναι ανάλογο του επιβληθέντος προστίμου και επιμερίζεται στους ΟΤΑ, λαμβάνοντας υπόψη τα κριτήρια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον καθορισμό του. Αν το πρόστιμο που επιβλήθηκε, οφείλεται σε υπαιτιότητα ή συνυπαιτιότητα των νομικών προσώπων των ΟΤΑ, είναι δυνατός ο συμψηφισμός οφειλών των ΟΤΑ προς τα πρόσωπα αυτά. Για τον επιμερισμό του προστίμου στους υπαίτιους ΟΤΑ συνεκτιμάται ο πληθυσμός τους και ο βαθμός συμμόρφωσης τους κατά το χρόνο καταλογισμού σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Τα ανωτέρω επιβάλλονται ανεξάρτητα από τυχόν ποινική, αστική ή διοικητική ευθύνη του φορέα ή οργανισμού, που προβλέπονται από άλλες διατάξεις.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 41 - Καταργούμενες και μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις:

α. Των άρθρων 1 έως και 108 και του άρθρου 110 του ν. 2362/1995.

β. Του άρθρου 2 πλην της παραγράφου 7, του άρθρου 3 πλην των παραγράφων 4 και 6, των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 4, καθώς και του άρθρου 5 του ν. 4111/ 2013.

γ. του άρθρου 263 του ν. 3852/2010 (Α' 87),

δ. του άρθρου 161 παρ. 1 του ν. 3463/2006 (Α' 114).

Οποιαδήποτε υφιστάμενη αναφορά στις καταργούμενες κατά τα ανωτέρω διατάξεις νοείται στο εξής ως αναφορά στις αντίστοιχες διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει διατάξεων που καταργούνται δυνάμει της προηγούμενης παραγράφου του παρόντος άρθρου, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, διατηρούνται σε ισχύ μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του παρόντος νόμου.

Άρθρο 42 - Μεταβατικές - Τελικές διατάξεις Κεφαλαίου Ι'

1. Αν δήμος, περιφέρεια ή νομικό πρόσωπο έχει υπαχθεί, έως την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος νόμου, σε πρόγραμμα εξυγίανσης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 έως 10 του άρθρου 174 του ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως αντικαταστάθηκαν από τα άρθρα 74 και 75 του ν. 4316/2014 (Α' 270), απαιτείται για τη συνέχιση της χρηματοδότησης του φορέα από το Λογαριασμό Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α. του άρθρου 199 μόνον η σύναψη της Προγραμματικής Συμφωνίας Οικονομικής Υποστήριξης του άρθρου αυτού, μετά από σχετική απόφαση του οικείου δημοτικού, περιφερειακού ή διοικητικού συμβουλίου.

2. Οι διατάξεις των άρθρων 175, 176, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191 και 192 ισχύουν από την επόμενη αυτοδιοικητική περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΕΞΥΓΙΑΝΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Άρθρο 43 - Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης

1. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, δήμοι, συγκεκριμένες δημοτικές ενότητες που αντιστοιχούν σε συνενούμενο Ο.Τ.Α. σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 1, και περιφέρειες, εντάσσονται σε ειδικό πρόγραμμα για την οικονομική τους εξυγίανση, μετά από σχετικό αίτημά τους. Κατ' εξαίρεση και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 3 του παρόντος, η ένταξη στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης μπορεί να γίνει χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος από το δήμο ή την περιφέρεια.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Συνιστάται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Ελεγκτική Επιτροπή αποτελούμενη από έναν Σύμβουλο του Ελεγκτικού Συνεδρίου ως πρόεδρο, ο οποίος ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δικαστικών Λειτουργιών, τον Γενικό Διευθυντή Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και έναν εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, προκειμένου για δήμους, ή της Ένωσης Περιφερειών, προκειμένου για περιφέρειες, η οποία έχει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται κατωτέρω κατά τη διαδικασία ένταξης τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης.

3. Η ένταξη τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, δήμων και περιφερειών μετά από αίτησή τους γίνεται επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Η αίτηση του ενδιαφερόμενου δήμου ή περιφέρειας, της παραγράφου 1 του παρόντος, συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης της τοπικής ή δημοτικής κοινότητας, του δήμου ή της περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές και επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, μέτρα και δράσεις, το οποίο έχει εγκριθεί από το δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο, αντίστοιχα.

β) Η αίτηση των ενδιαφερόμενων δήμων ή περιφερειών για την ένταξή τους στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται αποδεκτή εφόσον συντρέχει μια από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

i) Οι ετήσιες υποχρεώσεις του δήμου, της δημοτικής ενότητας ή της περιφέρειας, σε τοκοχρεολύσια, υπερβαίνουν το 20% των τακτικών τους εσόδων. Για την περίπτωση των τοπικών και δημοτικών κοινοτήτων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με την τοπική ή δημοτική κοινότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

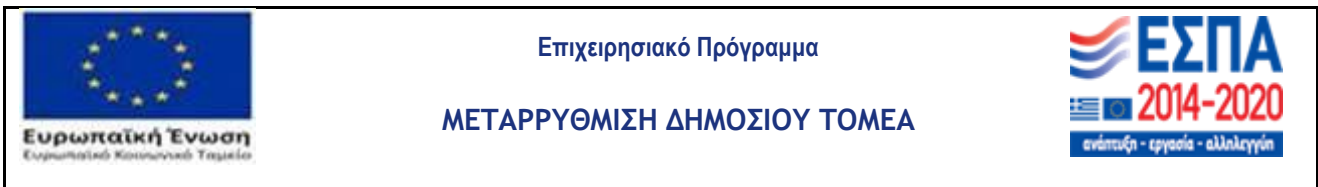
ii) Το συνολικό χρέος της δημοτικής ενότητας, του δήμου ή της περιφέρειας υπερβαίνουν συγκεκριμένο ποσοστό των τακτικών τους εσόδων. Ως συνολικό χρέος θεωρούνται οι συνολικές μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τους. Για την περίπτωση των δημοτικών ενότητων, ο δείκτης αυτός προκύπτει με βάση τα οικονομικά στοιχεία της 31.12.2010 του αντίστοιχου με τη δημοτική ενότητα συνενωμένου Ο.Τ.Α..

iii) Αδυναμία κατάρτισης ισοσκελισμένου προϋπολογισμού δήμου ή περιφέρειας, λόγω ανεπάρκειας των εσόδων για την κάλυψη των ανεξόφλητων υποχρεώσεων τους.

Στην περίπτωση αυτή, η αίτηση συνοδεύεται από απόφαση του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, μετά από έκθεση της οικονομικής υπηρεσίας του και από το αντίστοιχο επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών μπορεί να προστίθενται νέες ή να διαγράφονται προϋποθέσεις για την ένταξη στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης.

4. Η ένταξη δήμων ή περιφερειών στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης γίνεται χωρίς την υποβολή σχετικού αιτήματος, επί τη βάση της ακόλουθης διαδικασίας:

α) Διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης βάσει οικονομικών στοιχείων, που παρέχονται από τη Διεύθυνση Οικονομικών Ο.Τ.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η ανάγκη αξιολόγησης των οικονομικών στοιχείων της συγκεκριμένης δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας από ορκωτούς ελεγκτές. Με την ίδια απόφαση μπορεί να απαγορευτεί, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων των άρθρων 264 και 265 του παρόντος, η συνυπολόγηση νέου δανείου και η αναστολή οποιασδήποτε πρόσληψης προσωπικού μόνιμου, τακτικού, ορισμένου χρόνου, όπως επίσης και συμβάσεων μίσθωσης έργου και να καθοριστούν κατηγορίες πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων του δήμου ή της περιφέρειας που αποστέλλονται υποχρεωτικώς προς έλεγχο νομιμότητας από τον Ελεγκτή Νομιμότητας πέραν των προβλεπόμενων στα άρθρα 226 και 229 του παρόντος.

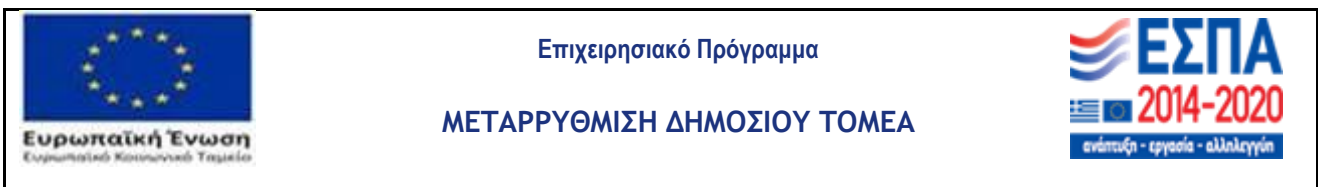
β) Με την ανωτέρω απόφαση ορίζεται το χρονικό διάστημα εντός του οποίου συντάσσεται έκθεση αξιολόγησης από ορκωτούς ελεγκτές, η οποία υποβάλλεται στην ελεγκτική επιτροπή. Η εν λόγω επιτροπή εξετάζει την έκθεση αξιολόγησης των ορκωτών ελεγκτών και αποφασίζει για την υπαγωγή ή μη της δημοτικής ενότητας, δήμου ή περιφέρειας στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης ή για την άρση των απαγορεύσεων του εδαφίου α'. Επί τη βάση της ανωτέρω απόφασης της ελεγκτικής επιτροπής εκδίδεται σχετική διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Σε περίπτωση υπαγωγής στο ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης, καλείται ο δήμος ή η περιφέρεια, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) μηνών, να καταθέσει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσής του. Η ελεγκτική επιτροπή εγκρίνει ή σε περίπτωση που κρίνει ανεπαρκές τροποποιεί ή σε περίπτωση που δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα καταρτίζει το επιχειρησιακό πρόγραμμα εξυγίανσης. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα που εγκρίνει η ελεγκτική επιτροπή τίθεται σε ισχύ μετά από απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.

5. Η ένταξη δήμου ή περιφέρειας στο Ειδικό Πρόγραμμα Εξυγίανσης συμπεριλαμβάνει:

α) την πρόσβαση στις περιπτώσεις δήμων και περιφερειών στο Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης του άρθρου 263, β) την παρακολούθηση και τεχνική υποστήριξη της εξέλιξης του δημοτικού ή περιφερειακού επιχειρησιακού προγράμματος εξυγίανσης, από την ελεγκτική επιτροπή, γ) τον περιορισμό των προσλήψεων, δ) τη διάθεση μέρους ή του συνόλου των εσόδων, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων από ΣΑΤΑ, του δήμου, της περιφέρειας ή εκείνων που αντιστοιχούν στη δημοτική ενότητα για έργα, δράσεις και υπηρεσίες του, προς επίτευξη των στόχων των εν λόγω προγραμμάτων, ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προγράμματος, το οποίο θα καθορίζεται ανάλογα με τη βαρύτητα και τη φύση του προβλήματος, αλλά δεν θα μπορεί να ξεπερνά μία δημοτική περίοδο και στ) τη διαβίβαση ετήσιων αναφορών προόδου του δήμου ή της περιφέρειας στην ελεγκτική επιτροπή.

Ετήσιες αναφορές της ελεγκτικής επιτροπής κατατίθενται στο Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και στο δημοτικό ή περιφερειακό συμβούλιο αντίστοιχα και αναρτώνται στο διαδίκτυο.

6. Το ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης διαχειρίζεται η ελεγκτική επιτροπή.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

7. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας και της Ένωσης Περιφερειών, καθορίζονται οι λεπτομέρειες του προγράμματος, θέματα συγκρότησης και λειτουργίας της ελεγκτικής επιτροπής.

8. Η παράγραφος 8 του άρθρου 265 του Κ.Δ.Κ. εφαρμόζεται αναλόγως σε όλες τις κατηγορίες δημοτικών επιχειρήσεων που συστήνονται μετά την 1.1.2011.

Εξαιρούνται τα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα της χώρας («ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.»), ανεξαρτήτως της νομικής μορφής και του χρόνου σύστασης αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ – ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Άρθρο 44 - Ελεγκτικό Συνέδριο

Στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, το Ελεγκτικό Συνέδριο, ως Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας:

α. Ασκεί:

αα. Έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν. Από 1.1.2017, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013 (Α' 52), δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες του Κράτους.

Από 31.7.2019, κατά παρέκκλιση των σχετικών διατάξεων του ν. 4129/2013, δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος στις δαπάνες των ΟΤΑ και των προαναφερόμενων λοιπών νομικών προσώπων, με εξαίρεση τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης που τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τους εποπτευόμενους από το Υπουργείο Υγείας φορείς της Γενικής Κυβέρνησης που υπάγονται στον έλεγχο αυτόν, στις δαπάνες των οποίων δεν ασκείται προληπτικός έλεγχος. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, κατόπιν γνώμης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, καθορίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας υποπερίπτωσης.

ββ. έλεγχο νομιμότητας στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών μεγάλης οικονομικής αξίας, που συνάπτει το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με αυτό,

γγ. κατασταλτικό έλεγχο σε όλους τους λογαριασμούς ή απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στον εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού «Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων», καθώς και κάθε φορέα που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

 Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη
--	---	--

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

δδ. Τα Χρηματικά Εντάλματα των δαπανών του κράτους δεν υποβάλλονται για θεώρηση στην Υπηρεσία του Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και η θεώρησή τους από τον εξωτερικό ελεγκτή δεν αποτελεί προϋπόθεση της πληρωμής τους.

εε. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό την ιδιότητα του ανεξάρτητου εξωτερικού ελεγκτή (άρθρο 169 παρ. 1 ν. 4270/2014) δύναται να διενεργεί στοχευμένους ελέγχους είτε σε συγκεκριμένους φορείς είτε σε συγκεκριμένες κατηγορίες δαπανών, σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας πραγματοποίησης των δαπανών, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στην προηγούμενη υποπαράγραφο.

β. Συντάσσει και υποβάλλει έκθεση προς τη Βουλή για τον Απολογισμό και τον Ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παρ. 7 του Συντάγματος.

γ. Εκδικάζει ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά πράξεων που εκδίδονται κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των ως άνω φορέων.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί και τον προβλεπόμενο από την παρ. 6 του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 473/2013 έλεγχο των λογαριασμών του Κράτους και όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 45 - Εξωτερικός έλεγχος

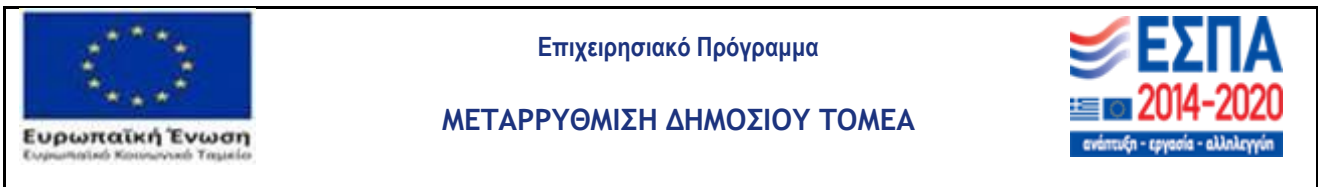
[άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί τον εξωτερικό έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων και λογαριασμών, καθώς και των συστημάτων λογιστικών και δημοσιονομικών αναφορών κατά το άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας 2011/85/ ΕΕ, για όλους τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.
2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου και των εσωτερικών δικλίδων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.

Άρθρο 46 - Αναφορά ετήσιων Εσόδων-Δαπανών προς τη Βουλή

[άρθρο 3(1) Οδηγίας 2011/85/ΕΕ]

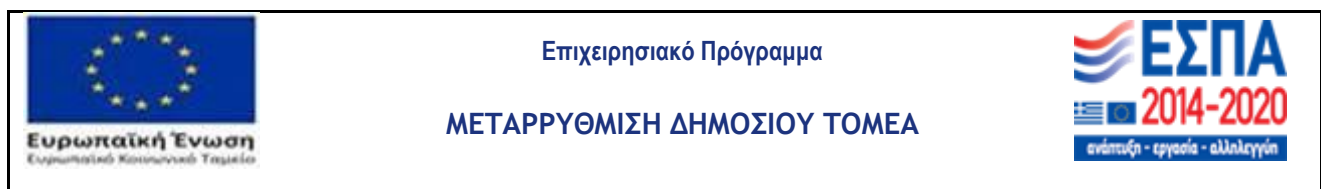
Οι παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου αναφορικά με την οικονομική διαχείριση του Κράτους που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Έκθεση του άρθρου 67 του ν.4129/2013 (Α' 52), κοινοποιούνται απαραίτητως πριν από την υποβολή της Έκθεσης στον Πρόεδρο της Βουλής, στους αρμόδιους Υπουργούς με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών. Οι απαντήσεις των Υπουργών περιλαμβάνονται σε ξεχωριστό έγγραφο και αποστέλλονται, με μέριμνα του Υπουργού Οικονομικών, εντός δύο μηνών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης, στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος εν συνεχεία τις διαβιβάζει στον Πρόεδρο της Βουλής μαζί με την Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η Ετήσια Έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου μαζί με τις απαντήσεις των Διατακτών Υπουργών συνδημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Άρθρο 47 - Κατασταλτικός έλεγχος λογαριασμών και απολογισμών - Όργανα - Διαδικασία άσκησης αυτού

1. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, των απολογισμών των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των ειδικών λογαριασμών που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 1 περίπτωση β' του παρόντος νόμου, ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4129/2013 από τον Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας ή των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην αρμοδιότητα της οποίας υπάγονται έως την ημερομηνία αυτή. Αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον έως άνω καθορισμό των αρμοδιοτήτων, επιλύονται κάθε φορά με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
2. Κατά την άσκηση του ελέγχου αυτού, στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου της Κεντρικής Υπηρεσίας περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες του αρμόδιου Κλιμακίου και στον αρμόδιο Επίτροπο της Υπηρεσίας Επιτρόπου των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιέρχονται όλες οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών της Κεντρικής Υπηρεσίας, καθώς και του αρμόδιου Κλιμακίου. Κατά των πράξεων που εκδίδονται από τους ανωτέρω Επιτρόπους ασκούνται όλα τα ένδικα μέσα που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο.
3. Κατά τη διενέργεια του ελέγχου των λογαριασμών των υπολόγων δύναται να ζητείται από τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, τους υπολόγους, καθώς και από οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο κάθε αναγκαία πληροφορία ή στοιχείο, αν δε συντρέχει περίπτωση, μπορεί να διενεργηθεί και επιτόπια έρευνα.
4. Για τις ελλείψεις που διαπιστώνονται ή τις αμφιβολίες που δημιουργούνται κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, συντάσσεται φύλλο μεταβολών και ελλείψεων που αποστέλλεται αρμοδίως για την αναπλήρωση των διαπιστούμενων ελλείψεων και την παροχή των απαιτούμενων πληροφοριών εντός προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δεκαπέντε ημερών, η οποία μπορεί να παραταθεί για εύλογο χρόνο.
5. Διαφορές, οι οποίες προκύπτουν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών σε χρέωση ή πίστωση των υπολόγων και είναι κατώτερες ποσού που ορίζεται κάθε φορά με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ύστερα από γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, διαγράφονται και οι λογαριασμοί αυτοί εξισώνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ίδια ως άνω απόφαση.
6. Σε ζητήματα που αναφύονται κατά την επεξεργασία των λογαριασμών, μπορεί, σε περίπτωση αμφιβολιών, να προκληθεί εκ των προτέρων η γνώμη του αρμόδιου Κλιμακίου για τα ζητήματα αυτά ύστερα από έκθεση του οικείου Επιτρόπου προς αυτό. Ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται, αν κρίνει τούτο αναγκαίο λόγω της σοβαρότητας ή της γενικότητας του θέματος, να προκαλεί τη γνώμη της Ολομέλειας, η οποία είναι υποχρεωτική για τους Επιτρόπους, τα Κλιμάκια και τα Τμήματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά την έκδοση των σχετικών πράξεων και αποφάσεών τους.

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

7. Αν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών διαπιστωθεί ποινικώς κολάσιμη πράξη, ανακοινώνεται τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα, στον Υπουργό ή άλλο αρμόδιο όργανο στον οποίο υπάγεται ο υπόλογος, καθώς και στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Άρθρο 48 - Κατασταλτικός έλεγχος Ο.Τ.Α.

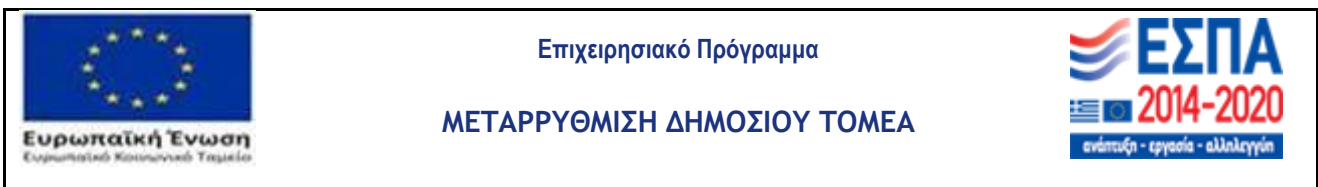
1. Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

2. Κατά τον κατασταλτικό έλεγχο ελέγχονται ιδίως: α) η τήρηση της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, β) η ορθή τήρηση του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) η τήρηση και ενημέρωση των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) η νόμιμη καταβολή του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσότερων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις, ε) η νόμιμη λήψη δανείων, η παροχή εγγυήσεων και η τήρηση των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) η νόμιμη διαχείριση της κινητής και ακίνητης περιουσίας και ζ) η έγκαιρη και κανονική απόδοση των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και η είσπραξη και η διαχείριση των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων.

3. Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο, είναι ο ίδιος Επίτροπος, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο Επίτροπος της έδρας τους. Ειδικά για την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες, είναι οι Επίτροποι, που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

4. Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται: α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του επομένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος.

5. Η σχετική έκθεση περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών,

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

6. Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να διατάξει έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο της διαχείρισης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού.

7. Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού Ο.Τ.Α. α' βαθμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ. 5 εδάφιο α' του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 45 του παρόντος νόμου και παράλληλα διενεργείται έκτακτος έλεγχος σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ.5 εδάφιο β' του ίδιου Κώδικα.

8. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού και των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος της διαχείρισης των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού να ενεργείται στο Κατάστημά τους, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

Άρθρο 49 - Έφεση κατά πράξεων ή αποφάσεων καταλογισμού

1. Κατά καταλογιστικών πράξεων των Υπουργών, Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μονοπρόσωπων ή συλλογικών διοικητικών οργάνων, διοικητικών αρχών, Οικονομικών Επιθεωρητών ή άλλου φορέα επί διαχείρισης υλικού, αξιών ή χρηματικού του Δημοσίου, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους, επιτρέπεται να ασκηθεί έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία αρχίζει από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης πράξης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση έφεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η αντίστοιχη προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

2. Η προθεσμία για την άσκηση της έφεσης κατά των ανωτέρω πράξεων για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι εξήντα ημέρες και αρχίζει από την περιέλευση της προσβαλλόμενης πράξης σε αυτούς.

3. Με την άσκηση της έφεσης εξαντλείται η αρμοδιότητα του οργάνου που εξέδωσε την καταλογιστική πράξη.

Άρθρο 50 - Λόγοι αναίρεσης - Προθεσμία

1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται για κακή σύνθεση του Τμήματος που δίκασε, για παράβαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας και για εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου που διέπει την επίδικη υπόθεση.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα</p> <p>ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	--	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»

2. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, το Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από τον αρμόδιο Υπουργό ή Ν.Π.Δ.Δ..

3. Η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης αναίρεσης είναι εξήντα ημερών και αρχίζει για το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που χρηματοδοτούνται από εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους και τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας από την περιέλευση της απόφασης στην υπηρεσία τους και για τον ιδιώτη διάδικο από την επίδοση ή την καθ' οιονδήποτε τρόπο περιέλευση ή την αποδεδειγμένα πλήρη γνώση της προσβαλλόμενης απόφασης. Εάν ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης αναίρεσης διαμένει στην αλλοδαπή, η προθεσμία ορίζεται σε ενενήντα ημέρες.

4. Αν γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης για εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποφασίζει περαιτέρω για την υπόθεση, εκτός αν αυτή χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, οπότε την αναπέμπει στο αρμόδιο Τμήμα. Αν η απόφαση ανααιρεθεί για οποιονδήποτε άλλο λόγο, η Ολομέλεια αναπέμπει την υπόθεση στο Τμήμα που εξέδωσε την απόφαση για την εκ νέου εξέτασή της.

 <p>Ευρωπαϊκή Ένωση Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο</p>	<p>Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ</p>	 <p>ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη</p>
---	---	---

«Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης»